

Rocznik Statystyczny Województwa Podlaskiego

URZĄD STATYSTYCZNY
W BIAŁYMSTOKU
STATISTICAL OFFICE
IN BIAŁYSTOK

Statistical Yearbook Podlaskie Voivodship

2016

**ZESPÓŁ REDAKCYJNY
URZĘDU STATYSTYCZNEGO W BIAŁYMSTOKU**

**EDITORIAL BOARD
OF STATISTICAL OFFICE IN BIAŁYSTOK**

PRZEWODNICZĄCY *PRESIDENT*

Ewa Kamińska-Gawryluk

REDAKTOR GŁÓWNY *EDITOR-IN-CHIEF*

Anna Szeszko

CZŁONKOWIE *MEMBERS*

Anna Bachanek-Komarowska, Krystyna Falkowska, Wiesława Kamińska,
Agata Kawalko, Joanna Mojsa, Anna Rogalewska, Dorota Wyszowska

Opracowanie publikacji *Preparation of publication*

Zespół pracowników
Urzędu Statystycznego w Białymstoku *Workers
of Statistical Office in Białystok*

**Przy publikowaniu danych US
prosimy o podanie źródła**

***When publishing SO data
please indicate source***

**Publikacja dostępna również
w formie książki oraz CD**

***Publication available also
in the form of a book and on CD***

URZĄD STATYSTYCZNY W BIAŁYMSTOKU
15-959 Białystok, ul. Krakowska 13
tel. 85 749 77 00, faks 85 749 77 79
e-mail: SekretariatUSBST@stat.gov.pl, Internet: <http://bialystok.stat.gov.pl/>

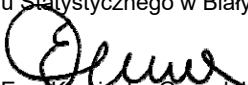
PRZEDMOWA

Urząd Statystyczny w Białymstoku przekazuje Państwu siedemnastą edycję Rocznika Statystycznego Województwa Podlaskiego. Publikacja zawiera bogaty zestaw informacji charakteryzujących poziom życia społeczeństwa oraz stan gospodarki regionu. Zamieszczono w niej również tablicę prezentującą województwo na tle kraju. Dane w przekrojach terytorialnych znajdują się w odrębnym opracowaniu zatytułowanym „Województwo Podlaskie 2016 – podregiony, powiaty, gminy”. Rocznik przedstawia statystyczny obraz Podlasia w 2015 r., jednakże mając na uwadze przydatność zamieszczonych informacji do porównań dynamicznych, szereg danych zaprezentowano w odniesieniu do lat 2000, 2005 oraz 2010–2014.

W porównaniu z poprzednim wydaniem treść Rocznika została uzupełniona o prognozę gospodarstw domowych do 2050 r., a także informacje dotyczące mieszkań według stosunków własnościowych, oceny stanu zdrowia ludności oraz ludności w wieku 15 lat i więcej według wagi ciała.

Oddając w Państwa ręce Rocznik Statystyczny Województwa Podlaskiego 2016, mam nadzieję, że będzie on źródłem przydatnych informacji o regionie. Jednocześnie pragnę serdecznie podziękować wszystkim osobom i instytucjom za przekazywanie danych oraz zgłaszane uwagi i wnioski, które przyczyniają się do kształtowania i doskonalenia treści jego kolejnych edycji.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Białymstoku

Ewa Kamińska-Gawryluk

Białystok, grudzień 2016 r.

PREFACE

Statistical Office in Białystok is pleased to present the seventeenth edition of the Statistical Yearbook of Podlaskie Voivodship. The publication contains a wide set of information characterizing the living standard of population and the condition of the region economy. There is also included the table presenting the voivodship against the background of the country. Data in the territorial division are published in a separate publication titled "Podlaskie Voivodship 2016 – Subregions, Powiats, Gminas". The Yearbook is a statistical representation of Podlasie in 2015, however, taking into account the usefulness of the information for the dynamic comparisons, some data were presented in relation to the years 2000, 2005 as well as 2010–2014.

Compared with the previous edition of the Yearbook, its contents have been enriched with the information on the households projection until 2050, dwellings by type of ownership, perceived health status of population as well as on population at the age of 15 and more by body weight.

Presenting the Statistical Yearbook of Podlaskie Voivodship 2016, I hope it will be the source of useful information about the region. At the same time, I would like to sincerely thank all individuals and institutions for providing information and suggestions that contribute to improving and enriching contents of subsequent editions of this publication.

Director
Statistical Office in Białystok

Ewa Kamińska-Gawryluk

Białystok, December 2016

SPIS RZECZY

Przedmowa
Spis tablic
Spis map i wykresów
Objaśnienia znaków umownych. Skróty
Uwagi ogólne

TABLICE PRZEGLĄDOWE

I. Województwo na tle kraju w 2015 r.
II. Ważniejsze dane o województwie (2000, 2005, 2010–2015)

DZIAŁY

I. Geografia
II. Stan i ochrona środowiska
III. Podział administracyjny i samorząd terytorialny
IV. Bezpieczeństwo publiczne. Wymiar sprawiedliwości
V. Ludność
VI. Rynek pracy
VII. Wynagrodzenia. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych
VIII. Budżety gospodarstw domowych
IX. Infrastruktura komunalna. Mieszkania
X. Edukacja i wychowanie
XI. Ochrona zdrowia i pomoc społeczna
XII. Kultura. Turystyka. Sport
XIII. Nauka i technika. Społeczeństwo informacyjne
XIV. Ceny
XV. Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo
XVI. Przemysł i budownictwo
XVII. Transport. Telekomunikacja
XVIII. Handel i gastronomia
XIX. Finanse przedsiębiorstw
XX. Finanse publiczne
XXI. Inwestycje. Środki trwałe
XXII. Rachunki regionalne
XXIII. Podmioty gospodarki narodowej

CONTENTS

	Strona Page
Preface	3–4
List of tables	6–18
List of maps and graphs	19
Symbols. Abbreviations	20–21
General notes	22–27

REVIEW TABLES

<i>Voivodship against the background of the country in 2015</i>	28–33
<i>Major data on the voivodship (2000, 2005, 2010–2015)</i>	34–53

CHAPTERS

<i>Geography</i>	54–57
<i>Environmental protection</i>	58–77
<i>Administrative division and local government</i>	78–82
<i>Public safety. Justice</i>	83–92
<i>Population</i>	93–119
<i>Labour market</i>	120–153
<i>Wages and salaries. Social security benefits</i>	154–164
<i>Household budgets</i>	165–172
<i>Municipal infrastructure. Dwellings</i>	173–186
<i>Education</i>	187–216
<i>Health care and social welfare</i>	217–233
<i>Culture. Tourism. Sport</i>	234–249
<i>Science and technology. Information society</i>	250–262
<i>Prices</i>	263–266
<i>Agriculture, hunting and forestry</i>	267–295
<i>Industry and construction</i>	296–307
<i>Transport. Telecommunications</i>	308–314
<i>Trade and catering</i>	315–319
<i>Finances of enterprises</i>	320–332
<i>Public finance</i>	333–340
<i>Investments. Fixed assets</i>	341–348
<i>Regional accounts</i>	349–353
<i>Entities of the national economy</i>	354–362

SPIS TABLIC

LIST OF TABLES

Tablica Table	Strona Page
------------------	----------------

DZIAŁ I. GEOGRAFIA

Położenie geograficzne
Powierzchnia i granice w 2016 r.
Układ pionowy powierzchni
Temperatury powietrza (1971–2015)
Opady atmosferyczne, prędkość wiatru, uśłonecznienie i zachmurzenie (1971–2015)
Większe rzeki
Większe i głębsze jeziora

CHAPTER I. GEOGRAPHY

<i>Geographic location</i>	1	54
<i>Area and borders in 2016</i>	2	54
<i>Elevations</i>	3	55
<i>Air temperatures (1971–2015)</i>	4	55
<i>Atmospheric precipitation, wind velocity, insolation and cloudiness (1971–2015)</i>	5	55
<i>Principal rivers</i>	6	56
<i>Larger and deeper lakes</i>	7	57

DZIAŁ II. STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA

Uwagi ogólne
Stan geodezyjny, kierunki i zmiany w wykorzystaniu powierzchni województwa (2005, 2010, 2016)
Grunty rolne wyłączone na cele nierolnicze i leśne na cele nieleśne (2005, 2010, 2014, 2015)
Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji i zagospodarowania oraz grunty zrekultywowane i zagospodarowane (2005, 2010, 2014, 2015)
Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności (2005, 2010, 2014, 2015)
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności (2005, 2010, 2014, 2015)
Powierzchnia i pobór wody do nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania stawów rybnych (2005, 2010, 2014, 2015)
Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzone do wód lub do ziemi (2005, 2010, 2014, 2015)
Zakłady odprowadzające ścieki według miejsca odprowadzania oraz wyposażenia w oczyszczalnie ścieków (2005, 2010, 2014, 2015)
Oczyszczalnie ścieków (2005, 2010, 2014, 2015)
Emisja i redukcja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza (2005, 2010, 2014, 2015)
Urządzenia do redukcji zanieczyszczeń powietrza w zakładach szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza (2005, 2010, 2014, 2015)
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona (2005, 2010, 2014, 2015)
Parki narodowe (2005, 2010, 2014, 2015)
Rezerwy przyrody (2005, 2010, 2014, 2015) ...
Parki krajobrazowe (2005, 2010, 2014, 2015)
Pomniki przyrody (2005, 2010, 2014, 2015)
Odpady wytworzone i dotychczas składowane (nagromadzone) oraz tereny ich składowania [2005, 2010, 2014, 2015]
Odpady według rodzajów w 2015 r.
Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej (ceny bieżące) [2005, 2010, 2014, 2015]
Efekty rzeczowe uzyskane w wyniku przekazania do użytku inwestycji ochrony środowiska i gospodarki wodnej (2005, 2010, 2014, 2015)

CHAPTER II. ENVIRONMENTAL PROTECTION

<i>General notes</i>	x	58
<i>Geodesic status, directions and changes of voivodship land use (2005, 2010, 2016)</i>	1 (8)	65
<i>Agricultural land designated for non-agricultural purposes and forest land designated for non-forest purposes (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	2 (9)	66
<i>Devastated and degraded land requiring reclamation and management as well as reclaimed and managed land (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	3 (10)	66
<i>Water withdrawal for needs of the national economy and population (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	4 (11)	67
<i>Water consumption for needs of the national economy and population (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	5 (12)	67
<i>Area and water withdrawal for irrigation in agriculture and forestry as well as water for filling fish ponds (2005, 2010, 2014, 2015) ...</i>	6 (13)	68
<i>Industrial and municipal wastewater discharged into waters or into the ground (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	7 (14)	68
<i>Plants discharging wastewater by place of discharge and wastewater treatment plants possessed (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	8 (15)	69
<i>Wastewater treatment plants (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	9 (16)	69
<i>Emission and reduction of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	10 (17)	70
<i>Air pollution reduction systems in plants of significant nuisance to air quality (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	11 (18)	70
<i>Area of special nature value under legal protection (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	12 (19)	71
<i>National parks (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	13 (20)	72
<i>Nature reserves (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	14 (21)	72
<i>Landscape parks (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	15 (22)	73
<i>Monuments of nature (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	16 (23)	73
<i>Waste generated and landfilled up to now (accumulated) as well as its waste landfill areas [2005, 2010, 2014, 2015]</i>	17 (24)	73
<i>Waste by type in 2015</i>	18 (25)	74
<i>Outlays on fixed assets on environmental protection and water management (current prices) [2005, 2010, 2014, 2015]</i>	19 (26)	74
<i>Tangible effects of investments in environmental protection and water management (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	20 (27)	75

	Tablica Table	Strona Page
Kierunki finansowania z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Financing directions of the Voivodship Environmental Protection and Water Management Fund (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	21 (28) 77
Wpływy z opłat i kar na fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Receipts from payments and fines for environmental protection and water management funds (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	22 (29) 77
DZIAŁ III. PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY I SAMORZĄD TERYTORIALNY	CHAPTER III. ADMINISTRATIVE DIVISION AND LOCAL GOVERNMENT	
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x 78
Jednostki administracyjne województwa (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Administrative units of the voivodship (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	1 (30) 79
Gminy w 2015 r.	<i>Gminas in 2015</i>	2 (31) 80
Powiaty i miasta na prawach powiatu w 2015 r.	<i>Powiats and cities with powiat status in 2015</i>	3 (32) 80
Radni organów jednostek samorządu terytorialnego w 2015 r.	<i>Councillors of organs of local government units in 2015</i>	4 (33) 81
Zatrudnienie i wynagrodzenia w administracji publicznej (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Paid employment, wages and salaries in public administration (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	5 (34) 82
DZIAŁ IV. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI	CHAPTER IV. PUBLIC SAFETY. JUSTICE	
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x 83
Zarejestrowana działalność Państwowej Straży Pożarnej (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Registered activity of the State Fire Service (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	1 (35) 85
Przestępstwa stwierdzone przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Ascertained crimes by the Police in completed preparatory proceedings (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	2 (36) 86
Wskaźniki wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Rates of detectability of delinquents in ascertained crimes by the Police (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	3 (37) 88
Wpływ spraw do sądów powszechnych (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Incoming cases in the common courts (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	4 (38) 88
Wpływ spraw do sądów powszechnych w 2015 r.	<i>Incoming cases in the common courts in 2015</i>	5 (39) 89
Dorośli skazani prawomocnie przez sądy powszechne za przestępstwa ścigane z oskarżenia publicznego (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Adults validly sentenced by common courts for crimes pursued by public prosecution (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	6 (40) 90
Załatwione sprawy rodzinne (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Resolved family cases (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	7 (41) 91
Sprawy rodzinne załatwione w 2015 r.	<i>Family cases resolved in 2015</i>	8 (42) 91
Podmioty w Krajowym Rejestrze Sądowym (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Entities in the National Judicial Register (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	9 (43) 92
DZIAŁ V. LUDNOŚĆ	CHAPTER V. POPULATION	
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x 93
Ludność (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Population (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	1 (44) 96
Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Working and non-working age population (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	2 (45) 97
Ludność według płci i wieku (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Population by sex and age (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	3 (46) 98
Miasta i ludność w miastach (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Towns and urban population (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	4 (47) 99
Gminy zamieszkałe przez ludność wiejską (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Gminas and rural population (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	5 (48) 99
Mediana wieku ludności według płci (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Median population age by sex (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	6 (49) 100
Ruch naturalny ludności (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Vital statistics (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	7 (50) 100
Małżeństwa zawarte i rozwiązane (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Marriages contracted and dissolved (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	8 (51) 101
Małżeństwa zawarte w 2015 r. według wieku nowożeńców	<i>Marriages by age of bridegrooms and brides contracted in 2015</i>	9 (52) 101
Małżeństwa zawarte w 2015 r. według poprzedniego stanu cywilnego nowożeńców	<i>Marriages by previous marital status of bridegrooms and brides contracted in 2015 ..</i>	10 (53) 103

	Tablica Table	Strona Page
Małżeństwa wyznaniowe (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Church or religious marriages (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	11 (54) 103
Rozwody według wieku małżonków w momencie wniesienia powództwa w 2015 r.	<i>Divorces by age of spouses at the moment of filing petition for divorce in 2015</i>	12 (55) 104
Rozwody według liczby małoletnich dzieci w małżeństwie (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Divorces by the number of underage children in the marriage (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	13 (56) 105
Urodzenia (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Births (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	14 (57) 105
Urodzenia żywe według kolejności urodzenia dziecka oraz wieku matki (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Live births by birth order and age of mother (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	15 (58) 106
Płodność kobiet i współczynniki reprodukcji ludności (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Female fertility and reproduction rates of population (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	16 (59) 106
Zgony według płci i wieku zmarłych (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Deaths by sex and age of deceased (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	17 (60) 107
Zgony według wybranych przyczyn (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Deaths by selected causes (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	18 (61) 109
Zgony niemowląt według płci i wieku (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Infant deaths by sex and age (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	19 (62) 110
Zgony niemowląt według wybranych przyczyn (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>Infant deaths by selected causes (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	20 (63) 111
Zamachy samobójcze zarejestrowane przez Policję (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Suicides registered by the Police (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	21 (64) 111
Przeciętne dalsze trwanie życia (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Life expectancy (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	22 (65) 112
Prognoza ludności (2016, 2020, 2025, 2030, 2035, 2040, 2045, 2050)	<i>Population projection (2016, 2020, 2025, 2030, 2035, 2040, 2045, 2050)</i>	23 (66) 112
Prognoza gospodarstw domowych (2016, 2020, 2025, 2030, 2035, 2040, 2045, 2050)	<i>Housholds projection (2016, 2020, 2025, 2030, 2035, 2040, 2045, 2050)</i>	24 (67) 114
Migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności na pobyt stały (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Internal and international migration of population for permanent residence (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	25 (68) 114
Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały według kierunków (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Internal migration of population for permanent residence by direction (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	26 (69) 115
Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały według płci i wieku migrantów (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Internal migration of population for permanent residence by sex and age of migrants (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	27 (70) 116
Migracje zagraniczne ludności na pobyt stały według płci i wieku migrantów (2005, 2010, 2013, 2014)	<i>International migration of population for permanent residence by sex and age of migrants (2005, 2010, 2013, 2014)</i>	28 (71) 116
Rezydenci (2010, 2014, 2015)	<i>Usual residence population (2010, 2014, 2015)</i>	29 (72) 117
Rezydenci w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym (2010, 2014, 2015)	<i>Working and non-working age usual residence population (2010, 2014, 2015)</i>	30 (73) 117
Kościóły i związki wyznaniowe (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Churches and religious associations (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	31 (74) 118
DZIAŁ VI. RYNEK PRACY	CHAPTER VI. LABOUR MARKET	
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x 120
Aktywność ekonomiczna ludności	Economic activity of the population	
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej – na podstawie BAEL (2010, 2014, 2015)	<i>Economic activity of the population aged 15 and more – on the LFS basis (2010, 2014, 2015)</i>	1 (75) 129
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według wieku oraz poziomu wykształcenia w IV kwartale 2015 r. – na podstawie BAEL	<i>Economic activity of the population aged 15 and more by age and educational level in IV quarter 2015 – on the LFS basis</i>	2 (76) 130
Pracujący	Employment	
Pracujący (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Employed persons (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	3 (77) 131
Pracujący według statusu zatrudnienia (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Employed persons by employment status (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	4 (78) 132
Przeciętne zatrudnienie (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Average paid employment (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	5 (79) 133

	Tablica Table	Strona Page
Pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Full- and part-time paid employees (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	6 (80) 134
Przyjęcia do pracy (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Hires (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	7 (81) 135
Zwolnienia z pracy (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Terminations (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	8 (82) 136
Absolwenci szkół wyższych, zawodowych i liceów ogólnokształcących, którzy podjęli pracę po raz pierwszy (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>The graduates of tertiary schools, leavers of vocational and secondary schools starting work for the first time (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	9 (83) 137
Miejsca pracy wolne, nowo utworzone i zlikwidowane w 2015 r.	<i>Job vacancies, newly created and liquidated job in 2015</i>	10 (84) 139
Bezrobocie	Unemployment	
Bezrobotni zarejestrowani, stopa bezrobocia oraz oferty pracy (2005, 2010, 2014, 2015) ...	<i>Registered unemployed persons, unemployment rate as well as job offers (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	11 (85) 140
Bezrobotni nowo zarejestrowani i wyrejestrowani (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Newly registered unemployed persons and persons removed from unemployment rolls (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	12 (86) 141
Bezrobotni zarejestrowani według wieku, poziomu wykształcenia, czasu pozostawania bez pracy oraz stażu pracy (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Registered unemployed persons by age, educational level, duration of unemployment and work seniority (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	13 (87) 141
Bezrobotni zarejestrowani korzystający z aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu oraz oferty pracy (2005, 2010, 2014, 2015) ...	<i>Registered unemployed persons benefiting from labour market programme as well as job offers (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	14 (88) 143
Wydatki Funduszu Pracy (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Expenditure of Labour Fund (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	15 (89) 143
Warunki pracy	Work conditions	
Poszkodowani w wypadkach przy pracy (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie) [2005, 2010, 2014, 2015]	<i>Persons injured in accidents at work (excluding private farms in agriculture) [2005, 2010, 2014, 2015]</i>	16 (90) 144
Wydarzenia i przyczyny wypadków przy pracy (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie) [2005, 2010, 2014, 2015]	<i>Contact – Mode of Injury and causes of accidents at work (excluding private farms in agriculture) [2005, 2010, 2014, 2015]</i>	17 (91) 146
Poszkodowani w wypadkach przy pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Persons injured in accidents at work on private farms in agriculture (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	18 (92) 148
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Persons working in hazardous conditions (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	19 (93) 148
Zatrudnieni na stanowiskach pracy, dla których dokonano oceny ryzyka zawodowego w 2015 r.	<i>Paid employees on positions for which evaluation of occupational risk was done in 2015</i>	20 (94) 150
Choroby zawodowe (2005, 2010, 2014, 2015) ...	<i>Occupational diseases (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	21 (95) 151
Korzystający ze świadczeń z tytułu pracy w warunkach szkodliwych dla zdrowia i uciążliwych (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Persons receiving benefits for work in harmful and strenuous conditions (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	22 (96) 152
Świadczenia z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Occupational accidents and occupational diseases benefits (2005, 2010, 2014, 2015) ..</i>	23 (97) 153
DZIAŁ VII. WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH	CHAPTER VII. WAGES AND SALARIES. SOCIAL SECURITY BENEFITS	
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x 154
Wynagrodzenia	Wages and salaries	
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Average monthly gross wages and salaries (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	1 (98) 156
Zatrudnieni według wysokości wynagrodzenia brutto za październik 2014 r.	<i>Paid employment by amount of gross wages and salaries for October 2014</i>	2 (99) 157
Zatrudnieni oraz przeciętne wynagrodzenia brutto według grup zawodów wykonywanych za październik 2014 r.	<i>Paid employment and average gross wages and salaries by performed occupational groups for October 2014</i>	3 (100) 159
Przeciętne wynagrodzenia brutto za październik 2014 r.	<i>Average gross wages and salaries for October 2014</i>	4 (101) 161

	Tablica Table	Strona Page
Miesięczne wynagrodzenia brutto najwyższe (decyle) w grupach decylowych pracowników zatrudnionych według wielkich grup zawodów wykonywanych za październik 2014 r.	5 (102)	162
Świadczenia z ubezpieczeń społecznych		
Emeryci i renciści (2005, 2010, 2014, 2015)	6 (103)	163
Świadczenia emerytalne i rentowe brutto (2005, 2010, 2014, 2015)	7 (104)	164
DZIAŁ VIII. BUDŻETY GOSPODARSTW DOMOWYCH		
<i>General notes</i>	x	165
Gospodarstwa domowe (2005, 2010, 2014, 2015)	1 (105)	169
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych (2005, 2010, 2014, 2015)	2 (106)	170
Przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych (2005, 2010, 2014, 2015)	3 (107)	170
Przeciętne miesięczne spożycie niektórych artykułów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych (2005, 2010, 2014, 2015)	4 (108)	171
Gospodarstwa domowe wyposażone w niektóre przedmioty trwałego użytkowania (2005, 2010, 2014, 2015)	5 (109)	171
Wskaźniki zagrożenia ubóstwem w gospodarstwach domowych (2005, 2010, 2014, 2015)	6 (110)	172
DZIAŁ IX. INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA		
<i>General notes</i>	x	173
Infrastruktura komunalna		
Wodociągi i kanalizacja (2010, 2014, 2015)	1 (111)	177
Odbiorcy oraz zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych (2005, 2010, 2014, 2015)	2 (112)	178
Sieć gazowa oraz odbiorcy i zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych (2005, 2010, 2014, 2015)	3 (113)	178
Ogrzewnictwo (2005, 2010, 2014, 2015)	4 (114)	179
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej (2005, 2010, 2014, 2015)	5 (115)	179
Odpady komunalne zebrane (2005, 2010, 2014, 2015)	6 (116)	180
Nieczystości ciekłe (2005, 2010, 2014, 2015)	7 (117)	180
Składowiska odpadów komunalnych (2005, 2010, 2014, 2015)	8 (118)	181
Tereny zielone ogólnodostępnej i osiedlowej (2005, 2010, 2014, 2015)	9 (119)	181
Mieszkania		
Zasoby mieszkaniowe (2005, 2010, 2014, 2015)	10 (120)	182
Mieszkania według stosunków własnościowych (2013, 2015)	11 (121)	182
Mieszkania w zasobach mieszkaniowych wyposażone w instalacje (2005, 2010, 2014, 2015)	12 (122)	183
Dodatki mieszkaniowe wypłacone w 2015 r.	13 (123)	183

	Tablica Table	Strona Page
Gospodarka gruntami pod budownictwo mieszkaniowe (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Administration of grounds for dwelling construction (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	14 (124) 184
Mieszkania, których budowę rozpoczęto (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Dwellings in which construction has begun (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	15 (125) 184
Mieszkania oddane do użytkowania (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Dwellings completed (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	16 (126) 184
Mieszkania oddane do użytkowania według liczby izb (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Dwellings completed by number of rooms (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	17 (127) 186
DZIAŁ X. EDUKACJA I WYCHOWANIE	CHAPTER X. EDUCATION	
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x 187
Edukacja według szczebli kształcenia (2005/06, 2010/11, 2014/15, 2015/16)	<i>Education by level (2005/06, 2010/11, 2014/15 2015/16)</i>	1 (128) 192
Szkoły według organów prowadzących (2005/06, 2010/11, 2014/15, 2015/16)	<i>Schools by school governing authority (2005/06, 2010/11, 2014/15, 2015/16)</i>	2 (129) 195
Uczniowie według grup wieku (2005/06, 2010/11, 2014/15, 2015/16)	<i>Pupils and students by age groups (2005/06, 2010/11, 2014/15, 2015/16)</i>	3 (130) 197
Współczynnik skolaryzacji (2005/06, 2010/11, 2014/15, 2015/16)	<i>Enrolment rate (2005/06, 2010/11, 2014/15, 2015/16)</i>	4 (131) 198
Uczący się języków obcych w szkołach dla dzieci i młodzieży oraz policealnych (2005/06, 2010/11, 2014/15, 2015/16)	<i>Pupils and students studying foreign languages in schools for children and youth and in post-secondary schools (2005/06, 2010/11, 2014/15, 2015/16)</i>	5 (132) 199
Uczący się języków obcych w szkołach dla dorosłych (2005/06, 2010/11, 2014/15, 2015/16)	<i>Students studying foreign languages in schools for adults (2005/06, 2010/11, 2014/15, 2015/16)</i>	6 (133) 200
Kształcenie osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (2005/06, 2010/11, 2014/15, 2015/16)	<i>Education for people with special educational needs (2005/06, 2010/11, 2014/15, 2015/16)</i>	7 (134) 201
Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii oraz ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Special educational centres, youth education centres, youth social therapy centres and rehabilitation-education centres (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	8 (135) 202
Wychowanie pozaszkolne (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Extracurricular education (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	9 (136) 203
Internaty i bursy szkół dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2014/15, 2015/16]	<i>Boarding schools and dormitories for children and youth (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2014/15, 2015/16]</i>	10 (137) 203
Domy i stołówki studenckie (2005/06, 2010/11, 2014/15, 2015/16)	<i>Student dormitories and canteens (2005/06, 2010/11, 2014/15, 2015/16)</i>	11 (138) 204
Studenci szkół wyższych otrzymujący stypendia (2005/06, 2010/11, 2014/15, 2015/16)	<i>Students of higher education institutions receiving scholarships (2005/06, 2010/11, 2014/15, 2015/16)</i>	12 (139) 204
Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2014/15, 2015/16]	<i>Primary schools for children and youth (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2014/15, 2015/16]</i>	13 (140) 205
Gimnazja dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2014/15, 2015/16]	<i>Lower secondary schools for children and youth (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2014/15, 2015/16]</i>	14 (141) 206
Zasadnicze szkoły zawodowe dla młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2014/15, 2015/16]	<i>Basic vocational schools for youth (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2014/15, 2015/16]</i>	15 (142) 207
Uczniowie i absolwenci zasadniczych szkół zawodowych dla młodzieży (bez szkół specjalnych) według kierunków kształcenia [2014/15, 2015/16]	<i>Students and graduates of basic vocational schools for youth (excluding special schools) by fields of education [2014/15, 2015/16]</i>	16 (143) 207
Licea ogólnokształcące dla młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2014/15, 2015/16]	<i>General secondary schools for youth (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2014/15, 2015/16]</i>	17 (144) 208
Technika dla młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2014/15, 2015/16]	<i>Technical secondary schools for youth (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2014/15, 2015/16]</i>	18 (145) 208
Uczniowie i absolwenci techników dla młodzieży (bez szkół specjalnych) według kierunków kształcenia [2014/15, 2015/16]	<i>Students and graduates of technical secondary schools for youth (excluding special schools) by fields of education [2014/15, 2015/16]</i>	19 (146) 209

	Tablica Table	Strona Page
Szkoły artystyczne dla dzieci i młodzieży (2005/06, 2010/11, 2014/15, 2015/16)	<i>Art schools for children and youth (2005/06, 2010/11, 2014/15, 2015/16)</i>	20 (147) 209
Szkoły policealne (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2010/11, 2014/15, 2015/16]	<i>Post-secondary schools (excluding special schools) [2005/06, 2010/11, 2014/15, 2015/16]</i>	21 (148) 210
Uczniowie i absolwenci szkół policealnych (bez szkół specjalnych) według kierunków kształcenia [2014/15, 2015/16]	<i>Students and graduates of post-secondary schools (excluding special schools) by fields of education [2014/15, 2015/16]</i>	22 (149) 210
Szkoły wyższe (2005/06, 2010/11, 2014/15, 2015/16)	<i>Higher education institutions (2005/06, 2010/11, 2014/15, 2015/16)</i>	23 (150) 211
Filie, zamiejscowe podstawowe jednostki organizacyjne oraz zamiejscowe ośrodki dydaktyczne szkół wyższych według lokalizacji w roku akademickim 2015/16	<i>Branches sections, basic organizational units in another location as well as teaching centres in another location of higher education institutions in the 2015/16 academic year by place of residence</i>	24 (151) 211
Studenci szkół wyższych według form studiów i typów szkół (2005/06, 2010/11, 2014/15, 2015/16)	<i>Students of higher education institutions by study forms and type of schools (2005/06, 2010/11, 2014/15, 2015/16)</i>	25 (152) 212
Absolwenci szkół wyższych według form studiów i typów szkół (2005/06, 2010/11, 2014/15)	<i>Graduates of higher education institutions by study forms and type of schools (2005/06, 2010/11, 2014/15)</i>	26 (153) 212
Nauczyciele akademicy w szkołach wyższych (2005/06, 2010/11, 2014/15, 2015/16)	<i>Academic teachers in higher education institutions (2005/06, 2010/11, 2014/15, 2015/16)</i>	27 (154) 213
Cudzoziemcy – studenci i absolwenci według form studiów i typów szkół (2005/06, 2010/11, 2014/15, 2015/16)	<i>Foreigners – students and graduates by study forms and type of schools (2005/06, 2010/11, 2014/15, 2015/16)</i>	28 (155) 213
Studia podyplomowe i doktoranckie (2005/06, 2010/11, 2014/15, 2015/16)	<i>Postgraduate and doctoral studies (2005/06, 2010/11, 2014/15, 2015/16)</i>	29 (156) 214
Studia podyplomowe według podgrup kierunków kształcenia w roku akademickim 2015/16	<i>Postgraduate studies by narrow fields of education in the 2015/16 academic year</i>	30 (157) 214
Szkoły dla dorosłych (2005/06, 2010/11, 2014/15, 2015/16)	<i>Schools for adults (2005/06, 2010/11, 2014/15, 2015/16)</i>	31 (158) 215
Wychowanie przedszkolne (2005/06, 2010/11, 2014/15, 2015/16)	<i>Pre-primary education (2005/06, 2010/11, 2014/15, 2015/16)</i>	32 (159) 216
DZIAŁ XI. OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA	CHAPTER XI. HEALTH CARE AND SOCIAL WELFARE	
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x 217
Pracownicy medyczni (2012, 2013, 2014, 2015)	<i>Medical personnel (2012, 2013, 2014, 2015)</i>	1 (160) 222
Lekarze specjaliści (2012, 2013, 2014, 2015)	<i>Doctors specialists (2012, 2013, 2014, 2015)</i>	2 (161) 223
Ambulatoryjna opieka zdrowotna (2012, 2013, 2014, 2015)	<i>Out-patient health care (2012, 2013, 2014, 2015)</i>	3 (162) 224
Stacjonarna opieka zdrowotna (2012, 2013, 2014, 2015)	<i>In-patient health care (2012, 2013, 2014, 2015)</i>	4 (163) 224
Szpitalne ogólne (2012, 2013, 2014, 2015)	<i>General hospitals (2012, 2013, 2014, 2015)</i>	5 (164) 226
Ratownictwo medyczne i pomoc doraźna (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Emergency medical services and first aid (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	6 (165) 227
Apteki ogólnodostępne i punkty apteczne (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Public pharmacies and pharmaceutical outlets (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	7 (166) 227
Krwiodawstwo (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Blood donation (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	8 (167) 228
Ocena stanu zdrowia ludności (2004, 2009, 2014)	<i>Perceived health status of population (2004, 2009, 2014)</i>	9 (168) 228
Ludność w wieku 15 lat i więcej według wagi ciała (2004, 2009, 2014)	<i>Population at the age of 15 and more by body weight (2004, 2009, 2014)</i>	10 (169) 229
Zachorowania na niektóre choroby zakaźne i zatrucia (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Incidence of infectious diseases and poisonings (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	11 (170) 229
Żłobki i kluby dziecięce (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Nurseries and children's clubs (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	12 (171) 230
Placówki wsparcia dziennego (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Day-support centres (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	13 (172) 231
Rodzinna piecza zastępcza (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Family foster care (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	14 (173) 231

	Tablica Table	Strona Page
Instytucjonalna piecza zastępcza (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Institutional foster care (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	15 (174) 231
Pomoc społeczna stacjonarna (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Stationary social welfare (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	16 (175) 232
Placówki stacjonarnej pomocy społecznej według grup mieszkańców (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Stationary social welfare facilities by groups of residents (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	17 (176) 232
Świadczenia pomocy społecznej (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Social assistance benefits (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	18 (177) 233
DZIAŁ XII. KULTURA. TURYSTYKA. SPORT	CHAPTER XII. CULTURE. TOURISM. SPORT	
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x 234
Kultura	Culture	
Książki i broszury wydane (2005, 2010, 2012, 2014, 2015)	<i>Books and pamphlets published (2005, 2010, 2012, 2014, 2015)</i>	1 (178) 238
Gazety i czasopisma wydane (2005, 2010, 2012, 2013, 2014, 2015)	<i>Newspapers and magazines published (2005, 2010, 2012, 2013, 2014, 2015)</i>	2 (179) 238
Biblioteki publiczne (z filiami) [2005, 2010, 2014, 2015]	<i>Public libraries (with branches) [2005, 2010, 2014, 2015]</i>	3 (180) 239
Muzea (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Museums (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	4 (181) 239
Instytucje paramuzealne (2010, 2014, 2015)	<i>Institutions related to museum (2010, 2014, 2015)</i>	5 (182) 239
Galerie sztuki (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Art galleries (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	6 (183) 240
Teatry i instytucje muzyczne (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Theatres and music institutions (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	7 (184) 240
Centra kultury, domy i ośrodki kultury, kluby, świetlice (2005, 2009, 2014, 2015)	<i>Centres of culture, cultural centres and establishments, clubs and community centres (2005, 2009, 2014, 2015)</i>	8 (185) 240
Kina stałe (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Fixed cinemas (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	9 (186) 241
Abonenci telewizji kablowej (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Cable television subscribers (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	10 (187) 242
Abonenci radiowi i telewizyjni (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Radio and television subscribers (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	11 (188) 242
Turystyka	Tourism	
Baza noclegowa turystyki (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Tourist accommodation establishments (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	12 (189) 242
Turyści zagraniczni korzystający z bazy noclegowej turystyki (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Foreign tourists accommodated in tourist accommodation establishments (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	13 (190) 244
Wykorzystanie bazy noclegowej turystyki (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Occupancy in tourist accommodation establishments (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	14 (191) 245
Placówki gastronomiczne w bazie noclegowej turystyki (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Catering establishments in tourist accommodation establishments (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	15 (192) 246
Hotele według kategorii (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Hotels by category (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	16 (193) 246
Sport	Sport	
Organizacje kultury fizycznej i kluby sportowe (2006, 2010, 2012, 2014)	<i>Physical education organizations and sports clubs (2006, 2010, 2012, 2014)</i>	17 (194) 247
Wybrane dziedziny i rodzaje sportu w klubach sportowych w 2014 r.	<i>Selected sports fields and kinds of sports in sports clubs in 2014</i>	18 (195) 248
Wybrane obiekty sportowe w 2014 r.	<i>Selected sports facilities in 2014</i>	19 (196) 249
DZIAŁ XIII. NAUKA I TECHNIKA. SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE	CHAPTER XIII. SCIENCE AND TECHNOLOGY. INFORMATION SOCIETY	
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x 250
Nauka i technika	Science and technology	
Jednostki oraz zatrudnieni w działalności badawczej i rozwojowej (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Units and employment in research and development activity (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	1 (197) 254
Zatrudnieni w działalności badawczej i rozwojowej według poziomu wykształcenia (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Employment in research and development activity by educational level (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	2 (198) 255

	Tablica Table	Strona Page
Nakłady na działalność badawczą i rozwojową (ceny bieżące) [2005, 2010, 2014, 2015]	Gross domestic expenditures on research and development activity (current prices) [2005, 2010, 2014, 2015]	3 (199) 256
Nakłady na działalność badawczą i rozwojową według dziedzin nauk (ceny bieżące) [2010, 2014, 2015]	Gross domestic expenditures on research and development activity by field of science (current prices) [2010, 2014, 2015]	4 (200) 256
Nakłady na działalność badawczą i rozwojową według źródeł finansowania (ceny bieżące) [2014, 2015]	Gross domestic expenditures on research and development activity by source of funds (current prices) [2014, 2015]	5 (201) 257
Nakłady bieżące na działalność badawczą i rozwojową według rodzajów badań (ceny bieżące) [2005, 2010, 2014, 2015]	Current expenditures on research and development activity by type of activity (current prices) [2005, 2010, 2014, 2015]	6 (202) 257
Stopień zużycia aparatury naukowo-badawczej w działalności badawczej i rozwojowej (2005, 2010, 2014, 2015)	Degree of consumption of research equipment in research and development activity (2005, 2010, 2014, 2015)	7 (203) 257
Udział przychodów netto ze sprzedaży produktów nowych lub istotnie ulepszonych w przychodach netto ze sprzedaży w przemyśle w 2015 r.	Share of net revenues from sales of new or significantly improved products in net revenues from sales in industry in 2015	8 (204) 258
Przedsiębiorstwa innowacyjne w przemyśle według rodzajów wprowadzonych innowacji w latach 2013–2015	Innovative enterprises in industry by type of introduced innovation during 2013–2015	9 (205) 259
Nakłady na działalność innowacyjną w przemyśle (ceny bieżące) [2005, 2010, 2014, 2015]	Expenditures on innovation activities in industry (current prices) [2005, 2010, 2014, 2015]	10 (206) 260
Nakłady na działalność innowacyjną w przemyśle według źródeł finansowania (ceny bieżące) [2005, 2010, 2014, 2015]	Expenditures on innovation activities in industry by source of funds (current prices) [2005, 2010, 2014, 2015]	11 (207) 261
Wynalazki i wzory użytkowe krajowe (2005, 2010, 2014, 2015)	Resident inventions and utility models (2005, 2010, 2014, 2015)	12 (208) 261
Spółeczeństwo informacyjne	Information society	
Przedsiębiorstwa wykorzystujące wybrane technologie informacyjno-telekomunikacyjne (2010, 2014, 2015)	Enterprises using selected Information and Communication Technologies (2010, 2014, 2015)	13 (209) 262
Cele wykorzystania Internetu w przedsiębiorstwach (2010, 2014, 2015)	Purpose of using the Internet by enterprises (2010, 2014, 2015)	14 (210) 262
DZIAŁ XIV. CENY	CHAPTER XIV. PRICES	
Uwagi ogólne	General notes	x 263
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych (2005, 2010, 2014, 2015)	Price indices of consumer goods and services (2005, 2010, 2014, 2015)	1 (211) 264
Ceny detaliczne wybranych towarów i usług (2005, 2010, 2014, 2015)	Retail prices of selected goods and services (2005, 2010, 2014, 2015)	2 (212) 264
Przeciętne ceny skupu ważniejszych produktów rolnych (2005, 2010, 2014, 2015)	Average procurement prices of major agricultural products (2005, 2010, 2014, 2015)	3 (213) 266
Przeciętne ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach (2005, 2010, 2014, 2015)	Average marketplace prices received by farmers (2005, 2010, 2014, 2015)	4 (214) 266
DZIAŁ XV. ROLNICTWO, ŁOWIECTWO I LEŚNICTWO	CHAPTER XV. AGRICULTURE, HUNTING AND FORESTRY	
Uwagi ogólne	General notes	x 267
Rolnictwo	Agriculture	
Uwarunkowania i ważniejsze wyniki ekonomiczno-produkcyjne w rolnictwie (2005, 2010, 2014, 2015)	Trends and major economic and production results in agriculture (2005, 2010, 2014, 2015)	1 (215) 273
Powierzchnia użytków rolnych według rodzajów użytków (2010, 2014, 2015)	Agricultural land by land type (2010, 2014, 2015)	2 (216) 274
Gospodarstwa rolne według grup obszarowych (2010, 2013)	Farms by area groups (2010, 2013)	3 (217) 274
Dynamika globalnej, końcowej i towarowej produkcji rolniczej (ceny stałe) [2005, 2010, 2013, 2014]	Indices of gross, final and market agricultural output (constant prices) [2005, 2010, 2013, 2014]	4 (218) 275
Struktura globalnej i towarowej produkcji rolniczej (ceny stałe) [2005, 2010, 2013, 2014]	Structure of gross and market agricultural output (constant prices) [2005, 2010, 2013, 2014] ...	5 (219) 275

	Tablica Table	Strona Page
Powierzchnia zasiewów (2005, 2010, 2014, 2015)	Sown area (2005, 2010, 2014, 2015)	6 (220) 277
Zbiory i plony wybranych ziemiopłodów (2006–2010, 2010, 2014, 2015)	Selected crop production and yields (2006–2010, 2010, 2014, 2015)	7 (221) 278
Powierzchnia, zbiory i plony warzyw gruntowych (2006–2010, 2010, 2014, 2015)	Area, production and yields of ground vegetables (2006–2010, 2010, 2014, 2015)	8 (222) 279
Powierzchnia i zbiory owoców z drzew (2006–2010, 2010, 2014, 2015)	Area and production of tree fruit (2006–2010, 2010, 2014, 2015)	9 (223) 280
Powierzchnia i zbiory owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych (2006–2010, 2010, 2014, 2015)	Area and production of fruit bushes and berry fruit (2006–2010, 2010, 2014, 2015)	10 (224) 280
Bydło, trzoda chlewna, owce i konie (2005, 2010, 2014, 2015)	Cattle, pigs, sheep and horses (2005, 2010, 2014, 2015)	11 (225) 281
Drób (2005, 2010, 2014, 2015)	Poultry (2005, 2010, 2014, 2015)	12 (226) 283
Produkcja żywca rzeźnego (2005, 2010, 2014, 2015)	Production of animals for slaughter (2005, 2010, 2014, 2015)	13 (227) 283
Produkcja mięsa, tłuszczów i podrobów (2005, 2010, 2014, 2015)	Production of meat, fats and pluck (2005, 2010, 2014, 2015)	14 (228) 284
Produkcja mleka krowiego i jaj kurzych (2005, 2010, 2014, 2015)	Production of cows' milk and hen eggs (2005, 2010, 2014, 2015)	15 (229) 284
Ciągniki rolnicze (2005, 2010, 2013)	Agricultural tractors (2005, 2010, 2013)	16 (230) 285
Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych oraz wapniowych w przeliczeniu na czysty składnik (2004/05, 2009/10, 2013/14, 2014/15)	Consumption of mineral or chemical as well as lime fertilizers in terms of pure ingredient (2004/05, 2009/10, 2013/14, 2014/15)	17 (231) 285
Skup ważniejszych produktów rolnych (2005, 2010, 2014, 2015)	Procurement of major agricultural products (2005, 2010, 2014, 2015)	18 (232) 286
Wartość skupu produktów rolnych (ceny bieżące) [2005, 2010, 2014, 2015]	Value of agricultural products procurement (current prices) [2005, 2010, 2014, 2015]	19 (233) 287
Ekologiczne gospodarstwa rolne (2005, 2010, 2014, 2015)	Organic farms (2005, 2010, 2014, 2015)	20 (234) 288
Łowiectwo	Hunting	
Ważniejsze zwierzęta łowne (2005, 2010, 2014, 2015)	Major game species (2005, 2010, 2014, 2015) ..	21 (235) 288
Odstzał ważniejszych zwierząt łownych (2005/06, 2010/11, 2014/15, 2015/16)	Shoot of main game species (2005/06, 2010/11, 2014/15, 2015/16)	22 (236) 289
Koła i członkowie Polskiego Związku Łowieckiego oraz obwody łowieckie (2005, 2010, 2014, 2015)	Clubs and members of the Polish Hunting Association and hunting districts (2005, 2010, 2014, 2015)	23 (237) 289
Leśnictwo	Forestry	
Powierzchnia gruntów leśnych (2005, 2010, 2014, 2015)	Forest land (2005, 2010, 2014, 2015)	24 (238) 290
Powierzchnia lasów	Forest areas	25 (239) 291
Zasoby drzewne na pniu	Growing stock of standing wood	26 (240) 292
Odnowienia, zalesienia i inne prace hodowlane (2005, 2010, 2014, 2015)	Renewals, afforestation and other forest breeding work (2005, 2010, 2014, 2015)	27 (241) 293
Pozyskanie drewna (2005, 2010, 2014, 2015) ...	Removals (2005, 2010, 2014, 2015)	28 (242) 294
Zadrzewienia i pozyskanie drewna z zadrzewień (2005, 2010, 2014, 2015)	Plantings and removals from plantings (2005, 2010, 2014, 2015)	29 (243) 295
Pożary w lasach (2005, 2010, 2014, 2015)	Forest fires (2005, 2010, 2014, 2015)	30 (244) 295
DZIAŁ XVI. PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO	CHAPTER XVI. INDUSTRY AND CONSTRUCTION	
Uwagi ogólne	General notes	x 296
Przemysł	Industry	
Produkcja sprzedana przemysłu (2005, 2010, 2014, 2015)	Sold production of industry (2005, 2010, 2014, 2015)	1 (245) 298
Produkcja sprzedana przemysłu według liczby zatrudnionych w podmiotach gospodarczych w przemyśle (ceny bieżące) [2005, 2010, 2014, 2015]	Sold production of industry by number of paid employees in economic entities in industry (current prices) [2005, 2010, 2014, 2015]	2 (246) 299

	Tablica Table	Strona Page
Produkcja wybranych wyrobów (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Production of selected products (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	3 (247) 300
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Average paid employment in industry (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	4 (248) 300
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w przemyśle (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Average monthly gross wages and salaries in industry (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	5 (249) 302
Budownictwo	Construction	
Produkcja budowlano-montażowa (ceny bieżące) [2005, 2010, 2014, 2015]	<i>Construction and assembly production (current prices) [2005, 2010, 2014, 2015]</i>	6 (250) 303
Produkcja budowlano-montażowa według rodzajów obiektów budowlanych (ceny bieżące) [2005, 2010, 2014, 2015]	<i>Construction and assembly production by type of constructions (current prices) [2005, 2010, 2014, 2015]</i>	7 (251) 303
Budynki oddane do użytkowania (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Buildings completed (2005, 2010, 2014, 2015) ..</i>	8 (252) 305
Budynki oddane do użytkowania według rodzajów budynków (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Buildings completed by type of buildings (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	9 (253) 306
Przeciętne zatrudnienie oraz przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w budownictwie (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Average paid employment and average monthly gross wages and salaries in construction (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	10 (254) 307
DZIAŁ XVII. TRANSPORT. TELEKOMUNIKACJA	CHAPTER XVII. TRANSPORT. TELECOMMUNICATIONS	
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x 308
Transport	Transport	
Linie kolejowe eksploatowane (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Railway lines operated (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	1 (255) 310
Drogi publiczne o twardej nawierzchni (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Hard surface public roads (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	2 (256) 310
Pojazdy samochodowe i ciągniki zarejestrowane (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Registered road vehicles and tractors (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	3 (257) 311
Linie regularnej komunikacji autobusowej (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Regular bus lines (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	4 (258) 311
Transport samochodowy zarobkowy (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Road transport for hire or reward (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	5 (259) 312
Komunikacja miejska (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Urban transport (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	6 (260) 312
Wypadki drogowe i ich ofiary (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Road accidents and their casualties (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	7 (261) 313
Wypadki drogowe według sprawców, ważniejszych przyczyn i rodzajów pojazdów (2013, 2014, 2015)	<i>Road accidents by culprits, major causes and types of vehicles (2013, 2014, 2015)</i>	8 (262) 313
Telekomunikacja	Telecommunications	
Abonenci telefoniczni oraz aparaty telefoniczne (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Telephone subscribers and telephone sets (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	9 (263) 314
DZIAŁ XVIII. HANDEL I GASTRONOMIA	CHAPTER XVIII. TRADE AND CATERING	
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x 315
Sprzedaż detaliczna towarów (ceny bieżące) [2005, 2010, 2014, 2015]	<i>Retail sales (current prices) [2005, 2010, 2014, 2015]</i>	1 (264) 317
Sprzedaż detaliczna towarów według grup (ceny bieżące) [2005, 2010, 2014, 2015]	<i>Retail sales by groups (current prices) [2005, 2010, 2014, 2015]</i>	2 (265) 317
Sprzedaż hurtowa towarów w przedsiębiorstwach handlowych (ceny bieżące) [2005, 2010, 2014, 2015]	<i>Wholesale of goods in trade enterprises (current prices) [2005, 2010, 2014, 2015]</i>	3 (266) 318
Sklepy według form organizacyjnych i stacje paliw (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Shops by organizational form and petrol stations (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	4 (267) 318
Gastronomia (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Catering (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	5 (268) 318
Magazyny handlowe (2005, 2009, 2012, 2015) ..	<i>Trade warehouses (2005, 2009, 2012, 2015)</i>	6 (269) 319
Targowiska (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Marketplaces (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	7 (270) 319

	Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ XIX. FINANSE PRZEDSIĘBIORSTW	CHAPTER XIX. FINANCES OF ENTERPRISES	
Uwagi ogólne	General notes	x 320
Przychody, koszty i wynik finansowy przedsiębiorstw według sektorów własności (2005, 2010, 2014, 2015)	Revenues, costs and financial results of enterprises by ownership sectors (2005, 2010, 2014, 2015)	1 (271) 324
Przychody, koszty i wynik finansowy przedsiębiorstw według sekcji (2005, 2010, 2014, 2015)	Revenues, costs and financial results of enterprises by sections (2005, 2010, 2014, 2015)	2 (272) 325
Przedsiębiorstwa według uzyskanych wyników finansowych (2005, 2010, 2014, 2015)	Enterprises by obtained financial results (2005, 2010, 2014, 2015)	3 (273) 326
Relacje ekonomiczne w przedsiębiorstwach (2005, 2010, 2014, 2015)	Economic relations in enterprises (2005, 2010, 2014, 2015)	4 (274) 327
Aktywa obrotowe przedsiębiorstw (2005, 2010, 2014, 2015)	Current assets of enterprises (2005, 2010, 2014, 2015)	5 (275) 328
Kapitały (fundusze) własne przedsiębiorstw (2005, 2010, 2014, 2015)	Equity capital (fund) of enterprises (2005, 2010, 2014, 2015)	6 (276) 330
Kapitał zakładowy spółek (2005, 2010, 2014, 2015)	Share capital of companies (2005, 2010, 2014, 2015)	7 (277) 331
Zobowiązania przedsiębiorstw (2005, 2010, 2014, 2015)	Liabilities of enterprises (2005, 2010, 2014, 2015)	8 (278) 332
DZIAŁ XX. FINANSE PUBLICZNE	CHAPTER XX. PUBLIC FINANCE	
Uwagi ogólne	General notes	x 333
Dochody jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów (2005, 2010, 2014, 2015) ...	Revenue of local government units by type (2005, 2010, 2014, 2015)	1 (279) 335
Dochody jednostek samorządu terytorialnego według działów w 2015 r.	Revenue of local government units by division in 2015	2 (280) 337
Wydatki jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów (2005, 2010, 2014, 2015) ...	Expenditure of local government units by type (2005, 2010, 2014, 2015)	3 (281) 338
Wydatki jednostek samorządu terytorialnego według działów w 2015 r.	Expenditure of local government units by division in 2015	4 (282) 339
Przychody i koszty samorządowych zakładów budżetowych w 2015 r.	Revenue and costs of local government budgetary establishments in 2015	5 (283) 340
DZIAŁ XXI. INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE	CHAPTER XXI. INVESTMENTS. FIXED ASSETS	
Uwagi ogólne	General notes	x 341
Inwestycje	Investments	
Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące) [2010, 2014, 2015]	Investment outlays (current prices) [2010, 2014, 2015]	1 (284) 344
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach (ceny bieżące) [2010, 2014, 2015]	Investment outlays in enterprises (current prices) [2010, 2014, 2015]	2 (285) 345
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach według grup (ceny bieżące) [2010, 2014, 2015]	Investment outlays in enterprises by groups (current prices) [2010, 2014, 2015]	3 (286) 346
Środki trwałe	Fixed assets	
Wartość brutto środków trwałych (bieżące ceny ewidencyjne) [2010, 2014, 2015]	Gross value of fixed assets (current book-keeping prices) [2010, 2014, 2015]	4 (287) 347
Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach (bieżące ceny ewidencyjne) [2010, 2014, 2015]	Gross value of fixed assets in enterprises (current book-keeping prices) [2010, 2014, 2015]	5 (288) 348
DZIAŁ XXII. RACHUNKI REGIONALNE	CHAPTER XXII. REGIONAL ACCOUNTS	
Uwagi ogólne	General notes	x 349
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące) [2010, 2013, 2014]	Gross domestic product (current prices) [2010, 2013, 2014]	1 (289) 352

		Tablica Table	Strona Page
Podstawowe elementy rachunku produkcji i rachunku tworzenia dochodów (ceny bieżące) [2010, 2013, 2014]	<i>Basic elements of production account and generation of income account (current prices) [2010, 2013, 2014]</i>	2 (290)	353
Nominalne dochody w sektorze gospodarstw domowych (2010, 2013, 2014)	<i>Nominal income in the households sector (2010, 2013, 2014)</i>	3 (291)	353
DZIAŁ XXIII. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ	CHAPTER XXIII. ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	354
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Entities of the national economy in the REGON register (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	1 (292)	355
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON według form prawnych i sekcji (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Entities of the national economy in the REGON register by legal forms and sections (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	2 (293)	355
Spółki handlowe według form prawnych i sekcji (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Commercial companies by legal status and sections (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	3 (294)	357
Podmioty gospodarki narodowej nowo zarejestrowane według wybranych form prawnych i sekcji (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Entities of the national economy newly registered by selected legal forms and sections (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	4 (295)	359
Podmioty gospodarki narodowej wyrejestrowane według wybranych form prawnych i sekcji (2005, 2010, 2014, 2015)	<i>Entities of the national economy removed by selected legal forms and sections (2005, 2010, 2014, 2015)</i>	5 (296)	361

SPIS MAP I WYKRESÓW**LIST OF MAPS AND GRAPHS**Strona
Page

Podział administracyjny województwa podlaskiego w 2016 r.	<i>Administrative division of Podlaskie Voivodship in 2016</i>	80
Podział województwa podlaskiego według Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS) w 2016 r.	<i>Division of Podlaskie Voivodship according to the Nomenclature of Territorial Units for Statistical Purposes (NTS) in 2016</i>	81
Ludność według płci i wieku w 2015 r.	<i>Population by sex and age in 2015</i>	98
Ruch naturalny ludności (2000–2015)	<i>Vital statistics (2000–2015)</i>	99
Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia dla osób w wieku 0 lat (2000–2015)	<i>Life expectancy at age of 0 (2000–2015)</i>	99
Struktura pracujących według sekcji (2005, 2010, 2015)	<i>Structure of employed persons by sections (2005, 2010, 2015)</i>	142
Struktura zarejestrowanych bezrobotnych (2005, 2010, 2015)	<i>Structure of registered unemployed persons (2005, 2010, 2015)</i>	142
Odchylenia względne przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń brutto w wybranych sekcjach od przeciętnego wynagrodzenia w województwie (2005, 2010, 2015)	<i>Relative deviations of average monthly gross wages and salaries in selected sections from average wages and salaries in the voivodship (2005, 2010, 2015)</i>	143
Mieszkania wyposażone w instalacje w % ogółu mieszkań w zasobach mieszkaniowych w 2015 r.	<i>Dwellings fitted with installations in % of total dwellings in dwelling stocks in 2015</i>	186
Struktura mieszkań oddanych do użytkowania według form budownictwa (2005, 2010, 2015)	<i>Structure of dwellings completed by forms of construction (2005, 2010, 2015)</i>	186
Mieszkania oddane do użytkowania (2005, 2010, 2015)	<i>Dwellings completed (2005, 2010, 2015)</i>	186
Edukacja według szczebli kształcenia w roku szkolnym 2015/16	<i>Education by level in the 2015/16 school year</i>	187
Struktura użytkowania gruntów w gospodarstwach rolnych w 2015 r.	<i>Structure of land use in agricultural holdings in 2015</i>	274
Struktura towarowej produkcji rolniczej (ceny stałe) w 2014 r.	<i>Structure of market agricultural output (constant prices) in 2014</i>	274
Struktura produkcji budowlano-montażowej (ceny bieżące) [2005, 2010, 2015]	<i>Structure of construction and assembly production (current prices) [2005, 2010, 2015]</i>	275
Dochody i wydatki jednostek samorządu terytorialnego na 1 mieszkańca (2005, 2010, 2015)	<i>Revenue and expenditure of local government units per capita (2005, 2010, 2015)</i>	348
Struktura wartości dodanej brutto według rodzajów działalności (ceny bieżące) [2010, 2013, 2014]	<i>Structure of gross value added by kinds of activities (current prices) [2010, 2013, 2014]</i>	348
Struktura podmiotów gospodarki narodowej w 2015 r.	<i>Structure of entities of the national economy in 2015</i>	349

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH SYMBOLS

Kreska	(–)	–	zjawisko nie wystąpiło. <i>magnitude zero.</i>
Zero:	(0)	–	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5; <i>magnitude not zero, but less than 0,5 of a unit;</i>
	(0,0)	–	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05. <i>magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit.</i>
Kropka	(.)	–	zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych. <i>data not available or not reliable.</i>
Znak	x	–	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe. <i>not applicable.</i>
Znak	Δ	–	oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji; ich pełne nazwy podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 17 na str. 26. <i>categories of applied classification are presented in abbreviated form; their full names are given in the general notes to the Yearbook, item 17 on page 26.</i>
Znak	#	–	oznacza, że dane nie mogą być opublikowane ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej w rozumieniu ustawy o statystyce publicznej. <i>data may not be published due to the necessity of maintaining statistical confidentiality in accordance with the Law on Public Statistics.</i>
„W tym” „Of which”		–	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy. <i>indicates that not all elements of the sum are given.</i>
Comma (,)		–	used in figures represents the decimal point.

SKRÓTY ABBREVIATIONS

tys.	=	tysiąc	mm	=	milimetr
<i>thous.</i>	=	<i>thousand</i>		=	<i>millimetre</i>
mln	=	million	m	=	metr
	=	<i>million</i>		=	<i>metre</i>
zł	=	złoty	km	=	kilometr
<i>zł</i>	=	<i>zloty</i>		=	<i>kilometre</i>
			m ²	=	metr kwadratowy
				=	<i>square metre</i>
szk.	=	sztuka	ha	=	hektar
<i>pcs</i>	=	<i>piece</i>		=	<i>hectare</i>
egz.	=	egzemplarz	km ²	=	kilometr kwadratowy
				=	<i>square kilometre</i>
kpl	=	komplet	ml	=	mililitr
				=	<i>millilitre</i>
wol.	=	wolumin	l	=	litr
<i>vol.</i>	=	<i>volume</i>		=	<i>litre</i>
g	=	gram	hl	=	hektolitr
	=	<i>gram</i>		=	<i>hectolitre</i>
kg	=	kilogram	m ³	=	metr sześcienny
	=	<i>kilogram</i>		=	<i>cubic metre</i>
dt	=	decytona	dam ³	=	dekametr sześcienny
	=	<i>deciton</i>		=	<i>cubic decametre</i>
t	=	tona	hm ³	=	hektometr sześcienny
	=	<i>tonne</i>		=	<i>cubic hectometre</i>

kWh	= kilowatogodzina <i>kilowatt-hour</i>	pkt	= punkt
GWh	= gigawatogodzina <i>gigawatt-hour</i>	poz.	= pozycja
TJ	= teradžul <i>terajoule</i>	prof.	= profesor
°C	= stopień Celsjusza <i>centigrade</i>	<i>Rev.</i>	= <i>revision</i>
s	= sekunda <i>second</i>	str.	= strona
h	= godzina <i>hour</i>	tabl.	= tablica <i>table</i>
d <i>24h</i>	= doba = <i>24 hours</i>	tj. <i>i.e.</i>	= to jest = <i>that is</i>
r.	= rok	tn. <i>i.e.</i>	= to znaczący = <i>that is</i>
t/r <i>t/y</i>	= ton rocznie = <i>tonnes per year</i>	tw.	= tak zwany
art. <i>Art.</i>	= artykuł = <i>Article</i>	ust.	= ustęp
cd. <i>cont.</i>	= ciąg dalszy = <i>continued</i>	Dz. U.	= Dziennik Ustaw
dok. <i>cont.</i>	= dokończenie = <i>continued</i>	Dz. Urz.	= Dziennik Urzędowy
im.	= imię	NSP	= Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań
itd.	= i tak dalej	NFZ	= Narodowy Fundusz Zdrowia
itp. <i>etc.</i>	= i tym podobne = <i>and the like</i>	ESA	= Europejski System Rachunków Narodowych <i>European System of Accounts</i>
kk	= Kodeks karny	<i>NACE</i>	= <i>Statistical Classification of Economic Activities in the European Community</i>
kks	= Kodeks karny skarbowy	PKD	= Polska Klasyfikacja Działalności
Lp. <i>No.</i>	= liczba porządkowa = <i>number</i>	EKG	= Europejska Komisja Gospodarcza
m.in. <i>i.a.</i>	= między innymi = <i>among others</i>	<i>ECE</i>	= <i>Economic Commission for Europe</i>
np. <i>e.g.</i>	= na przykład = <i>for example</i>	EUROSTAT	= Urząd Statystyczny Unii Europejskiej <i>Statistical Office of the European Union</i>
nr (Nr) <i>No.</i>	= numer = <i>number</i>	ONZ	= Organizacja Narodów Zjednoczonych
		<i>UN</i>	= <i>United Nations</i>
		UE <i>EU</i>	= Unia Europejska <i>European Union</i>

UWAGI OGÓLNE

1. Prezentowane w Roczniku dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – dotyczą **całej gospodarki narodowej**.

2. Dane prezentuje się:

1) w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007**, opracowanej na podstawie Statystycznej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej we Wspólnocie Europejskiej – Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007, wprowadzona została z dniem 1 I 2008 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 24 XII 2007 r. (Dz. U. Nr 251, poz. 1885) z późniejszymi zmianami.

W ramach PKD 2007 wyodrębniono „**Przemysł**” jako dodatkowe grupowanie, które obejmuje sekcje: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

Pod pojęciem „**Pozostałe usługi**” ujęte są sekcje: „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna”, „Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca”, „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”, „Edukacja”, „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna”, „Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją”, „Pozostała działalność usługowa” oraz „Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby”;

2) według **sektorów instytucjonalnych** – wyłącznie w zakresie rachunków regionalnych;

3) według **sektorów własności**:

- sektor publiczny – grupujący własność państwową (Skarbu Państwa i państwowych osób prawnych), własność jednostek samorządu terytorialnego oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora publicznego,
- sektor prywatny – grupujący własność prywatną krajową (osób fizycznych i pozostałych jednostek prywatnych), własność zagraniczną (osób zagranicznych) oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora prywatnego i brakiem przewagi sektorowej w kapitale (mieniu) podmiotu.

„Własność mieszaną” określa się głównie dla spółek i wyznaczana na podstawie struktury kapitału (mienia) deklarowanego we wniosku rejestracyjnym spółki.

GENERAL NOTES

1. Data presented in the Yearbook, unless otherwise indicated, concern the **entire national economy**.

2. Data are presented:

1) according to the **Polish Classification of Activities – PKD 2007**, compiled on the basis of the Statistical Classification of Economic Activities in the European Community – NACE Rev. 2. PKD 2007 was introduced on 1 Jan 2008 by the decree of the Council of Ministers, dated 24 Dec 2007 (Journal of Laws No. 251, item 1885) with later amendments.

As an additional grouping, the item **“Industry”** was introduced, including NACE Rev. 2 sections: *“Mining and quarrying”, “Manufacturing”, “Electricity, gas, steam and air conditioning supply” and “Water supply; sewerage, waste management and remediation activities”.*

The item **“Other services”** was introduced including sections: *“Professional, scientific and technical activities”, “Administrative and support service activities”, “Public administration and defence; compulsory social security”, “Education”, “Human health and social work activities”, “Arts, entertainment and recreation”, “Other service activities” and “Activities of households as employers; undifferentiated goods-and-services-producing activities of households for own use”;*

2) according to **institutional sectors** – exclusively within the scope of regional accounts;

3) according to **ownership sectors**:

- *public sector – grouping state ownership (of the State Treasury and state legal persons), ownership of local government units as well as “mixed ownership” with a predominance of the capital (property) of public sector entities,*
- *private sector – grouping private domestic ownership (of natural persons and other private entities), foreign ownership (of foreign persons) as well as “mixed ownership” with a predominance of the capital (property) of private sector entities and lack of predominance of public or private sector in capital (property) of the entity.*

“Mixed ownership” is defined mainly for companies and determined on the basis of the capital (property) structure as declared in a company’s registration application.

3. Prezentowane informacje zostały przedstawione stosownie do zakresu prowadzonych badań, uwzględniających podmioty klasyfikowane według kryterium **liczby pracujących** i – jeśli nie zaznaczono inaczej – obejmują podmioty o liczbie pracujących:

- do 9 osób,
- od 10 do 49 osób,
- 50 osób i więcej.

4. Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – opracowano zgodnie z **każdorazowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej**.

5. Dane w podziale według sekcji, działów i grup PKD 2007 oraz według sektorów instytucjonalnych opracowano – jeśli nie zaznaczono inaczej – tzw. metodą przedsiębiorstw.

Metoda przedsiębiorstw (podmiotowa) oznacza przyjmowanie całych podmiotów gospodarki narodowej za podstawę grupowania wszystkich danych charakteryzujących ich działalność według poszczególnych poziomów klasyfikacyjnych i podziałów terytorialnych.

6. Przez **podmioty gospodarki narodowej** rozumie się jednostki prawne, tj. osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Pod pojęciem **podmiotów gospodarczych** rozumie się podmioty prowadzące działalność gospodarczą (produkcyjną i usługową) na własny rachunek w celu osiągnięcia zysku.

7. Z ważniejszych klasyfikacji, według których prezentuje się dane w Roczniku – obok PKD 2007 – należy wymienić:

- 1) **Klasyfikację Zawodów i Specjalności (KZiS)**, na podstawie której dokonuje się grupowania radnych organów jednostek samorządu terytorialnego; klasyfikacja opracowana na podstawie Międzynarodowej Standardowej Klasyfikacji Zawodów (ISCO-08) wprowadzona została z dniem 1 I 2015 r. rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 VIII 2014 r. (Dz. U. poz. 1145) w miejsce obowiązującej do 31 XII 2014 r.;
- 2) **Polską Klasyfikację Wyrobów i Usług – PKWiU 2008**, na podstawie której dokonuje się grupowania wyrobów i towarów; PKWiU 2008, opracowana na podstawie międzynarodowych klasyfikacji i nomenklatur, wprowadzona została z dniem 1 I 2009 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 29 X 2008 r. (Dz. U. Nr 207, poz. 1293) z późniejszymi zmianami.

3. Information is presented in compliance with the scope of conducted surveys, considering entities classified according to the criterion of the **number of persons employed**, and – unless otherwise indicated – includes entities employing:

- up to 9 persons,
- from 10 to 49 persons,
- 50 persons and more.

4. Data, unless otherwise indicated, are compiled in accordance with the **respective organizational status of units of the national economy**.

5. Data by NACE Rev. 2 sections, divisions and groups as well as institutional sectors are compiled, unless otherwise indicated, using the enterprise method.

In the **enterprise (entity) method**, the entire organizational unit of entities in the national economy is the basis for grouping all data describing their activity according to individual classification levels and territorial divisions.

6. The term **entities of the national economy** is understood as legal entities, i.e. legal persons, organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity.

The term **economic entities** is understood as entities conducting economic activity (production and service) on their own account in order to earn a profit.

7. Apart from NACE Rev. 2, among the more important classifications according to which data are presented in the Yearbook, the following should be mentioned:

- 1) the **Occupations and Specializations Classification (KZiS)**, on the basis of which councillors of organs of local government units are grouped; the classification, compiled on the basis of the International Standard Classification of Occupations (ISCO-08), was introduced on 1 Jan 2015 by the decree of the Minister of Labour and Social Policy, dated 7 Aug 2014 (Journal of Laws item 1145) replacing the classification valid until 31 Dec 2014;
- 2) the **Polish Classification of Products and Services – PKWiU 2008**, on the basis of which products and goods are grouped; compiled on the basis of the international classifications and nomenclatures, was introduced on 1 Jan 2009 by the regulation of the Council of Ministers, dated 29 Oct 2008 (Journal of Laws No. 207, item 1293) with later amendments.

- 3) **Klasyfikację Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP)**, na podstawie której dokonuje się grupowania spożycia produktów (wyrobów i usług) w sektorze gospodarstw domowych oraz wydatków na towary i usługi konsumpcyjne w gospodarstwach domowych (przyjętych również do opracowania wskaźników cen);
- 4) **Polską Klasyfikację Obiektów Budowlanych (PKOB)**, na podstawie której dokonuje się grupowania obiektów budowlanych; PKOB, opracowana na podstawie europejskiej Klasyfikacji Obiektów Budowlanych (CC), wprowadzona została z dniem 1 I 2000 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 XII 1999 r. (Dz. U. Nr 112, poz. 1316) z późniejszymi zmianami;
- 5) **Klasyfikację Środków Trwałych (KŚT)**, na podstawie której dokonuje się grupowania środków trwałych według rodzajów; KŚT wprowadzona została z dniem 1 I 2011 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 XII 2010 r. (Dz. U. Nr 242, poz. 1622).

8. Informacje o województwie oraz w podziale na **miasta i wieś** – jeżeli nie zaznaczono inaczej – podano w każdorazowym podziale administracyjnym. Przez „**miasta**” rozumie się gminy miejskie oraz miasta w gminach miejsko-wiejskich, przez „**wieś**” – gminy wiejskie oraz obszary wiejskie w gminach miejsko-wiejskich.

9. Dane w **cenach bieżących** odpowiadają uzyskanym dochodom, poniesionym wydatkom lub wartości wyrobów, usług itp. W tablicach i wykresach, w których nie określono cen, dane liczbowe wyrażono w cenach bieżących.

Do wyceny produkcji oraz wartości dodanej brutto przyjęto kategorię **cen bazowej**.

Cena bazowa definiowana jest jako kwota pieniędzy otrzymywana przez producenta (w tym także przez jednostkę handlową) od nabywcy za jednostkę produktu (wyrobu lub usługi), pomniejszona o podatki od produktu oraz o ewentualne rabaty i opusty, powiększona o dotacje otrzymywane do produktu.

Podatki od produktów obejmują: podatek od towarów i usług – VAT (od produktów krajowych i z importu), podatki i cła od importu (łącznie z podatkiem akcyzowym) oraz inne podatki od produktów, jak podatek akcyzowy od produktów krajowych i podatki od niektórych rodzajów usług (np. od gier losowych i zakładów wzajemnych oraz do 2010 r. zryczałtowany podatek od towarów i usług od okazjonalnych przewozów osób autobusami zarejestrowanymi za granicą).

- 3) *the **Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP)**, on the basis of which final consumption of products (goods and services) in the households sector as well as expenditure on consumer goods and services of households (also adopted for compiling price indices) are grouped;*
- 4) *the **Polish Classification of Types of Construction (PKOB)**, on the basis of which type of constructions are grouped; PKOB, compiled on the basis of the European Classification of Types of Constructions (CC), was introduced on 1 Jan 2000 by the regulation of the Council of Ministers, dated 30 Dec 1999 (Journal of Laws No. 112, item 1316) with later amendments;*
- 5) *the **Classification of Fixed Assets (KŚT)**, on the basis of which fixed assets are grouped according to type; KŚT was introduced on 1 Jan 2011 by the regulation of the Council of Ministers, dated 10 Dec 2010 (Journal of Laws No. 242, item 1622).*

8. *Information on voivodship as well as by **urban and rural area** – unless otherwise indicated – is presented according to the administrative division in a given period. The term “**urban areas**” is understood as urban gminas and towns in urban-rural gminas, while the term “**rural areas**” is understood as rural gminas and rural area in urban-rural gminas.*

9. *Data in **current prices** correspond to obtained revenue, incurred expenditure or the value of products, services etc. In tables and graphs in which prices are not defined, data are expressed in current prices.*

*In order to evaluate production and gross value added the **basic price** category was implemented.*

***Basic price** is defined as the amount of money received by a producer (including trade entities) from a buyer for a unit of product (good or service), decreased by the tax on the product as well as by applicable rebates and deductions, and increased by subsidies received for the product.*

Taxes on products include: value added tax – VAT (on domestic products and on imports), taxes and customs duties on imports (including excise tax) as well as other taxes on products, such as excise tax on domestic products and taxes on selected types of services (e.g. on games of chance and mutual betting and until 2010 lump sum tax on goods and services from occasional transports of passengers on buses with foreign registration).

10. Jako **ceny stałe** przyjęto w przypadku:

- 1) produkcji rolniczej i produktu krajowego brutto – ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany, z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego;
- 2) produkcji sprzedanej przemysłu:
 - ceny stałe 2005 r. (średnie ceny bieżące 2005 r.) dla lat 2006–2010,
 - ceny stałe 2010 r. (średnie ceny bieżące 2010 r.) od 2011 r.

11. Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

Wskaźniki dynamiki – w przypadku zmian metodycznych, zmian kategorii ceny przyjmowanej do wyliczenia produkcji, zmian systemu cen stałych oraz zmian systemu wag do obliczania wskaźników cen w poszczególnych okresach – obliczono w warunkach porównywalnych.

Wskaźniki jednopodstawowe obliczono metodą nawiązania łańcuchowego.

12. Do przeliczeń danych według liczby ludności – jeśli nie zaznaczono inaczej – przyjęto liczbę ludności według krajowej definicji zamieszkania, opracowaną metodą bilansową.

Przy przeliczaniu na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) danych według stanu w końcu roku (np. łóżka w szpitalach, środki trwałe) przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII, a przy przeliczaniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku (np. ruch naturalny ludności, produkcja, spożycie) – według stanu w dniu 30 VI.

Do przeliczeń przyjęto liczbę ludności opracowaną – jeśli nie zaznaczono inaczej – do 2005 r. na bazie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002, przy czym dla 2000 r. według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 XII 2002 r., a od 2010 r. – Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011, przy czym dla 2010 r. według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 XII 2011 r.

13. Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – nie obejmują jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

14. Niektóre informacje za ostatni rok zostały podane na podstawie danych nieostatecznych i mogą ulec zmianie w następnych publikacjach Urzędu Statystycznego.

15. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości „ogółem”.

16. Informacje statystyczne pochodzące ze źródeł spoza Urzędu Statystycznego opatrzone odpowiednimi notami, zgodnie z zasadą, że jako źródłodawcę podaje się instytucję przekazującą informacje za ostatni prezentowany rok.

10. Constant prices were adopted as follows:

- 1) *agricultural output and gross domestic product* – current prices from the year preceding the reference year with the exception of potatoes, vegetables and fruit, in case of which the average prices from two consecutive years are adopted, i.e. from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year;
- 2) *sold production of industry*:
 - 2005 constant prices (2005 average current prices) for 2006–2010,
 - 2010 constant prices (2010 average current prices) since 2011.

11. Relative numbers (indices, percentages) are, as a rule, calculated on the basis of absolute data expressed with higher precision than those presented in the tables.

Indices – in case of methodological changes, changes in price categories used in the evaluation of production, changes in the system of constant prices as well as changes in the system of weights for calculating price indices in individual periods – were calculated in comparable conditions.

Single base indices are calculated using the chain-base index method.

12. For the purpose of calculating data by population number, unless otherwise indicated, the population number according to the national definition of residence, compiled using the balance method, was adopted.

When computing *per capita data (1000 population etc.)* as of the end of the year (e.g. beds in hospitals, fixed assets), the number of population as of 31 Dec was used, whereas data describing the magnitude of a phenomenon within a year (e.g. vital statistics, production, consumption) – as of 30 Jun.

For calculations, it was assumed to use the number of population calculated, unless otherwise indicated, until 2005 on the basis of the results of the National Population and Housing Census 2002, for 2000 by the administrative division valid as of 31 Dec 2002, and since 2010 – of the Population and Housing Census 2011, for 2010 by the administrative division valid as of 31 Dec 2011.

13. Data, unless otherwise indicated, do not include the budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.

14. Selected information for the last year is presented on the basis of preliminary data and may change in subsequent publications of the Statistical Office.

15. Due to the rounding of data, in some cases sums of components can slightly differ from the amount given in the item “total”.

16. Statistical information originating from sources other than the Statistical Office is indicated in the appropriate note, with the institution providing the information for the last presented year given as the source.

17. W Roczniku zastosowano skróty nazw niektórych poziomów klasyfikacyjnych; zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

17. The names of some classification levels used in the Yearbook have been abbreviated; the list of abbreviations used and their full names are given below:

skrót abbreviation	pełna nazwa full name
MIĘDZYNARODOWA STATYSTYCZNA KLASYFIKACJA CHOROÓB I PROBLEMÓW ZDROWOTNYCH (X Rewizja) INTERNATIONAL STATISTICAL CLASSIFICATION OF DISEASES AND RELATED HEALTH PROBLEMS (ICD – 10 Revision)	
Wady rozwojowe wrodzone <i>Congenital anomalies</i>	Wady rozwojowe wrodzone, zniekształcenia i aberracje chromosomowe <i>Congenital malformations, deformations and chromosomal abnormalities</i>
POLSKA KLASYFIKACJA DZIAŁALNOŚCI – PKD 2007 STATISTICAL CLASSIFICATION OF ECONOMIC ACTIVITIES IN THE EUROPEAN COMMUNITY – NACE Rev. 2	
sekcje sections	
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
Handel; naprawa pojazdów samochodowych <i>Trade; repair of motor vehicles</i>	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle <i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles</i>
Zakwaterowanie i gastronomia <i>Accommodation and catering</i>	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi <i>Accommodation and food service activities</i>
Obsługa rynku nieruchomości	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
Administrowanie i działalność wspierająca	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
działy divisions	
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny <i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker</i>	Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania <i>Manufacture of wood and of products of wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and plaiting materials</i>
Produkcja wyrobów z metali <i>Manufacture of metal products</i>	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń <i>Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment</i>
Produkcja maszyn i urządzeń	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep	Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep, z wyłączeniem motocykli
Gospodarka odpadami; odzysk surowców	Działalność związana ze zbieraniem, przetwarzaniem i unieszkodliwianiem odpadów; odzysk surowców
Budowa budynków	Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej	Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej

*
* *
*

Wyjaśnienia metodyczne dotyczące podstawowych pojęć i metod opracowania danych liczbowych zamieszczono w uwagach ogólnych do poszczególnych działów. Rozszerzone wyjaśnienia dotyczące poszczególnych dziedzin statystyki Czytelnik znajdzie w publikacjach tematycznych oraz w serii „Zeszyty metodyczne i klasyfikacje”.

Methodological explanations concerning basic definitions and methods of compiling statistical data are enumerated in the general notes to individual chapters. More detailed information pertaining to particular fields of statistics can be found in subject matter publications as well as in the series "Zeszyty metodyczne i klasyfikacje" (Methodologies and classifications).

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2015 R.

VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2015

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska <i>Poland</i>	Województwo <i>Voivodship</i>		SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>		Polska = 100 <i>Poland = 100</i>	
POWIERZCHNIA. PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY – stan w dniu 31 XII <i>AREA. ADMINISTRATIVE DIVISION – as of 31 Dec</i>				
Powierzchnia w km ²	312679	20187	6,5	<i>Area in km²</i>
Powiaty	314	14	4,5	<i>Powiats</i>
Miasta na prawach powiatu	66	3	4,5	<i>Cities with powiat status</i>
Gminy	2478	118	4,8	<i>Gminas</i>
Miasta	915	40	4,4	<i>Towns</i>
Miejscowości wiejskie	52529	3759	7,2	<i>Rural localities</i>
Sołectwa	40688	3283	8,1	<i>Village administrator's offices</i>
STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA <i>ENVIRONMENTAL PROTECTION</i>				
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w tys. t:				<i>Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in thous. t:</i>
pyłowych	44,3	0,9	2,1	<i>particulates</i>
gazowych	211566,3	1978,2	0,9	<i>gases</i>
Komunalne oczyszczalnie ścieków ^a (stan w dniu 31 XII)	3273	122	3,7	<i>Municipal wastewater treatment plants^a (as of 31 Dec)</i>
w tym: biologiczne	2427	93	3,8	<i>of which: biological</i>
z podwyższonym usuwaniem biogenów	826	29	3,5	<i>with increased biogene removal</i>
Odpady wytworzone (w ciągu roku; z wyłączeniem odpadów komunalnych) w tys. t	130985,2	871,1	0,7	<i>Generated waste (during the year; excluding municipal waste) in thous. t</i>
Odpady komunalne zebrane ^b (w ciągu roku) w tys. t	10863,5	286,4	2,6	<i>Municipal waste collected^b (during the year) in thous. t</i>
Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące):				<i>Outlays on fixed assets (current prices):</i>
służące ochronie środowiska:				<i>in environmental protection:</i>
w milionach złotych	15160,0	379,7	2,5	<i>in million zlotys</i>
w % nakładów inwestycyjnych ogółem	5,6	5,5	x	<i>in % of total investment outlays</i>
służące gospodarce wodnej:				<i>in water management:</i>
w milionach złotych	3294,6	36,6	1,1	<i>in million zlotys</i>
w % nakładów inwestycyjnych ogółem	1,2	0,5	x	<i>in % of total investment outlays</i>
BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE ^c <i>PUBLIC SAFETY^c</i>				
Przestępstwa stwierdzone przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych:				<i>Ascertained crimes by the Police in completed preparatory proceedings:</i>
w liczbach bezwzględnych	799779	17470	2,2	<i>in absolute numbers</i>
na 10 tys. ludności	208	147	x	<i>per 10 thous. population</i>
Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję w %	64,7	65,4	x	<i>Rate of detectability of delinquents in ascertained crimes by the Police in %</i>

a Pracujące na sieci kanalizacyjnej. b Dane szacunkowe. c Bez czynów karalnych popełnionych przez nieletnich.

a Working on sewage network. b Estimated data. c Excluding punishable acts committed by juveniles.

I. **WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2015 R. (cd.)**
VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2015 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska <i>Poland</i>	Województwo <i>Voivodship</i>		SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>	Polska = 100 <i>Poland = 100</i>		
LUDNOŚĆ POPULATION				
Ludność (stan w dniu 31 XII) w tys.	38437,2	1188,8	3,1	<i>Population (as of 31 Dec) in thous.</i>
miasta	23166,4	719,9	3,1	<i>urban areas</i>
wieś	15270,8	468,9	3,1	<i>rural areas</i>
w tym kobiety	19839,2	609,3	3,1	<i>of which females</i>
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII)	123	59	x	<i>Population per 1 km² of total area (as of 31 Dec)</i>
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (stan w dniu 31 XII)	60,1	58,4	x	<i>Non-working age population per 100 persons of working age (as of 31 Dec)</i>
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-0,67	-1,24	x	<i>Natural increase per 1000 population</i>
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały ^a na 1000 ludności	-0,41	-1,89	x	<i>Internal and international net migration for permanent residence^a per 1000 population</i>
RYNEK PRACY. WYNAGRODZENIA LABOUR MARKET. WAGES AND SALARIES				
Pracujący ^{bc} (stan w dniu 31 XII) w tys.	14504,3	413,1	2,8	<i>Employed persons^{bc} (as of 31 Dec) in thous.</i>
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w zł	3907,85	3455,57	88,4	<i>Average monthly gross wages and salaries in zł</i>
Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII) w tys.	1563,3	55,0	3,5	<i>Registered unemployed persons (as of 31 Dec) in thous.</i>
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^c (stan w dniu 31 XII) w %	9,7	11,8	x	<i>Registered unemployment rate^c (as of 31 Dec) in %</i>
INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS				
Długość sieci (stan w dniu 31 XII) w km:				<i>Network (as of 31 Dec) in km:</i>
wodociągowej rozdzielczej	297871,1	13443,3	4,5	<i>water supply distribution</i>
kanalizacyjnej rozdzielczej ^d	149668,0	3436,2	2,3	<i>sewage distribution^d</i>
gazowej	145986,7	1577,6	1,1	<i>gas supply</i>
Zasoby mieszkaniowe ^e (stan w dniu 31 XII):				<i>Dwelling stocks^e (as of 31 Dec):</i>
mieszkania: w tysiącach	14119,5	440,8	3,1	<i>dwellings: in thousands</i>
na 1000 ludności	367	371	x	<i>per 1000 population</i>
izby: w tysiącach	53961,3	1771,1	3,3	<i>rooms: in thousands</i>
na 1000 ludności	1404	1490	x	<i>per 1000 population</i>
powierzchnia użytkowa mieszkań: w tysiącach m ²	1039071,3	33555,0	3,2	<i>useful floor area of dwellings: in thousands m²</i>
na 1000 ludności w m ²	27033	28226	x	<i>per 1000 population in m²</i>

a Do obliczenia salda wykorzystano dane o migracjach wewnętrznych za 2015 r. i migracjach zagranicznych za 2014 r. b Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. c Dane opracowano z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wyszacowanych przy uwzględnieniu wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2010. d Łącznie z kolektorami. e Na podstawie bilansu zasobów mieszkaniowych.

a For calculating net migration, data on internal migration for 2015 and data on international migration for 2014 were used. b By actual workplace and kind of activity. c Data are compiled considering employed persons on private farms in agriculture estimated using the results of the Agricultural Census 2010. d Including collectors. e Based on balance of dwelling stocks.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2015 R. (cd.)

VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2015 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska <i>Poland</i>	Województwo <i>Voivodship</i>		SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>	Polska = 100 <i>Poland = 100</i>		
INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA (dok.) <i>MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS (cont.)</i>				
Mieszkania oddane do użytkowania:				<i>Dwellings completed:</i>
w tysiącach	147,7	4,8	3,2	<i>in thousand</i>
na 1000 ludności:				<i>per 1000 population:</i>
mieszkania	3,8	4,0	x	<i>dwellings</i>
izby	15,9	16,8	x	<i>rooms</i>
powierzchnia użytkowa mieszkań w m ²	461,3	402,1	x	<i>usable floor space of dwellings in m²</i>
EDUKACJA ^a I WYCHOWANIE – stan na początku roku szkolnego <i>EDUCATION^a – as of the beginning of the school year</i>				
Uczniowie w szkołach ^b w tys.:				<i>Pupils and students in schools^b in thous.:</i>
podstawowych	2480,8	72,5	2,9	<i>primary</i>
gimnazjalnych	1073,6	33,2	3,1	<i>lower secondary</i>
zasadniczych zawodowych ^c	189,6	4,3	2,2	<i>basic vocational^c</i>
liceach ogólnokształcących	501,2	18,0	3,6	<i>general secondary</i>
technikach	506,2	16,3	3,2	<i>technical secondary</i>
artystycznych ogólnokształcących ^d	12,6	0,4	3,5	<i>general art^d</i>
policealnych	255,1	9,5	3,7	<i>post-secondary</i>
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego ^e :				<i>Children attending pre-primary education establishments^e:</i>
w tysiącach	1140,6	31,5	2,8	<i>in thousand</i>
na 1000 dzieci w wieku 3–5 lat ...	842	813	x	<i>per 1000 children aged 3–5</i>
OCHRONA ZDROWIA ^f I POMOC SPOŁECZNA – stan w dniu 31 XII <i>HEALTH CARE^f AND SOCIAL WELFARE – as of 31 Dec</i>				
Pracownicy medyczni ^g :				<i>Medical personnel^g:</i>
lekarze	88437	3011	3,4	<i>doctors</i>
lekarze dentyści	12603	492	3,9	<i>dentists</i>
pielęgniarki	197381	6595	3,3	<i>nurses</i>
Przychodnie	20412	760	3,7	<i>Out-patients departments</i>
Szpitala ogólne ^h	956	34	3,6	<i>General hospitals^h</i>
Łóżka w szpitalach ogólnych ^h w tys.	187,0	5,9	3,2	<i>Beds in general hospitals^h in thous.</i>
Apteki ogólnodostępne ⁱ	12740	387	3,0	<i>Generally available pharmaciesⁱ</i>

a Patrz uwagi ogólne do działu „Edukacja i wychowanie”, ust. 1 i 2 na str. 187. b Bez szkół dla dorosłych, z wyjątkiem szkół policealnych. c Łącznie z uczniami szkół specjalnych przysposabiających do pracy. d Dających uprawnienia zawodowe. e Łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą. f Łącznie z danymi resortu obrony narodowej, spraw wewnętrznych i administracji, z wyłączeniem ochrony zdrowia w zakładach karnych. g Pracujący bezpośrednio z pacjentem. h Dane nie obejmują opieki dziennej. i Patrz uwagi ogólne do działu „Ochrona zdrowia i opieka społeczna”, ust. 11 na str. 219.

a See general notes in the chapter “Education”, item 1 and 2 on page 187. b Excluding schools for adult, excluding post-secondary schools. c Including students special job-training schools. d Leading to professional certification. e Including children attending for all school year in the units performing health care activities. f Including data of the Ministry of National Defence, the Ministry of the Interior and Administration, excluding health care in prisons. g Working directly with a patient. h Data do not include day-care. i See general notes in the chapter “Health care and social welfare”, item 11 on page 219.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2015 R. (cd.)

VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2015 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska <i>Poland</i>	Województwo <i>Voivodship</i>		SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>		Polska = 100 <i>Poland = 100</i>	
KULTURA. TURYSTYKA <i>CULTURE. TOURISM</i>				
Biblioteki publiczne (z filiami; stan w dniu 31 XII)	8050	238	3,0	<i>Public libraries (with branches; as of 31 Dec)</i>
Księgozbiór bibliotek publicznych (z filiami; stan w dniu 31 XII) w tys. wol.	129904,4	4812,3	3,7	<i>Public library collections (with branches; as of 31 Dec) in thous. vol.</i>
Muzea i oddziały muzealne (stan w dniu 31 XII)	926	31	3,3	<i>Museums with branches (as of 31 Dec)</i>
Zwiedzający muzea i wystawy w tys.	33271,3	548,7	1,6	<i>Museum and exhibition visitors in thous.</i>
Kina stałe (stan w dniu 31 XII)	444	12	2,7	<i>Fixed cinemas (as of 31 Dec)</i>
Widzowie w kinach stałych w tys.	45681,5	1020,0	2,2	<i>Audience in fixed cinemas in thous.</i>
Baza noclegowa turystyki ^a w tys.: miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII)	710,3	13,5	1,9	<i>Tourist accommodation establish- ments^a in thous.:</i>
korzystający z noclegów	26942,1	606,5	2,3	<i>number of beds (as of 31 Jul) tourists accommodated</i>
ROLNICTWO ^b I LEŚNICTWO <i>AGRICULTURE^b AND FORESTRY</i>				
Użytki rolne w dobrej kulturze rolnej (stan w czerwcu) w tys. ha	14398,2	1050,6	7,3	<i>Agricultural land in good agricultural condition (as of June) in thous. ha</i>
pod zasiewami ^c	10753,0	655,6	6,1	<i>sown area^c</i>
grunty ugorowane	134,1	3,9	2,9	<i>fallow land</i>
uprawy trwałe	391,0	7,3	1,9	<i>permanent crops</i>
w tym sady	349,9	6,4	1,8	<i>of which orchards</i>
ogrody przydomowe	27,4	1,2	4,4	<i>kitchen gardens</i>
łąki i pastwiska	3092,8	382,6	12,4	<i>meadows and pastures</i>
Powierzchnia zasiewów (stan w czerwcu) w tys. ha:				<i>Sown area (as of June) in thous. ha:</i>
zboża	7511,8	435,3	5,8	<i>cereals</i>
ziemniaki ^d	292,5	11,5	3,9	<i>potatoes^d</i>
warzywa gruntowe ^e	175,7	1,8	1,0	<i>ground vegetables^e</i>
Zbiory w tys. t:				<i>Production in thous. t:</i>
zboża	28002,7	1175,9	4,2	<i>cereals</i>
ziemniaki ^d	6151,8	186,9	3,0	<i>potatoes^d</i>
warzywa gruntowe ^e	3792,8	33,4	0,9	<i>ground vegetables^e</i>
Plony z 1 ha w dt:				<i>Yields per 1 ha in dt:</i>
zboża	37,3	27,0	72,4	<i>cereals</i>
ziemniaki ^d	210	163	77,6	<i>potatoes^d</i>
Powierzchnia lasów (stan w dniu 31 XII) w tys. ha	9214,9	620,9	6,7	<i>Forest area (as of 31 Dec) in thous. ha</i>
PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO <i>INDUSTRY AND CONSTRUCTION</i>				
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące):				<i>Sold production of industry (current prices):</i>
w milionach złotych	1255515,6	21942,6	1,7	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	32649	18435	56,5	<i>per capita in zł</i>
Sprzedaż produkcji budowlano- montażowej ^f (ceny bieżące):				<i>Sales of construction and assembly production^f (current prices):</i>
w milionach złotych	171302,5	4263,7	2,5	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	4455	3582	80,4	<i>per capita in zł</i>

a Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. b Dane według siedziby użytkownika gospodarstwa; bez posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali. c Bez powierzchni upraw trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw na przyranie (nawozy zielone). d Bez ogrodów przydomowych. e Łącznie z ogrodami przydomowymi. f Zrealizowanej przez podmioty budowlane – według miejsca wykonywania robót.

a Concern establishments possessing 10 and more bed places. b Data are presented by the official residence of land user; excluding owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale. c Excluding permanent crops, kitchen gardens as well as area intended for ploughing (green fertilizers). d Excluding kitchen gardens. e Including kitchen gardens. f Realized by construction units – by place of performing works.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2015 R. (cd.)

VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2015 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska <i>Poland</i>	Województwo <i>Voivodship</i>		SPECIFICATION
		ogółem <i>total</i>	Polska = 100 <i>Poland = 100</i>	
TRANSPORT. TELEKOMUNIKACJA – stan w dniu 31 XII <i>TRANSPORT. TELECOMMUNICATIONS – as of 31 Dec</i>				
Drogi publiczne o twardej nawierzchni (miejskie i zamiejskie) w km w tym o nawierzchni ulepszonej w %	290919,1 92,2	12924,6 91,6	4,4 x	<i>Hard surface public roads (urban and non-urban) in km of which improved in %</i>
Samochody zarejestrowane ^a w tys. szt.:				<i>Registered cars^a in thous. units:</i>
osobowe	20723,4	551,5	2,7	<i>passenger cars</i>
ciężarowe i ciągniki siodłowe ^b	3428,0	90,1	2,6	<i>lorries and road tractors^b</i>
Placówki pocztowe operatora wyznaczonego	7387	321	4,3	<i>Post offices of appointed operator</i>
Telefoniczne łącza główne ^c : w tysiącach	4947,9	127,3	2,6	<i>Telephone main line^c: in thousand</i>
w tym standardowe łącza główne	4221,9	111,1	2,6	<i>of which standard main line</i>
na 1000 ludności	128,7	107,1	x	<i>per 1000 population</i>
HANDEL – stan w dniu 31 XII <i>TRADE – as of 31 Dec</i>				
Sklepy	360750	9960	2,8	<i>Shops</i>
Liczba ludności na 1 sklep	107	119	x	<i>Number of population per shop</i>
Targowiska stałe	2222	82	3,7	<i>Permanent marketplaces</i>
FINANSE PUBLICZNE <i>PUBLIC FINANCE</i>				
Budżety gmin^d				<i>Budgets of gminas^d</i>
Dochody:				<i>Revenue:</i>
w milionach złotych	87667,2	2569,0	2,9	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	3396	3369	99,2	<i>per capita in zł</i>
Wydatki:				<i>Expenditure:</i>
w milionach złotych	85944,4	2482,0	2,9	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	3329	3255	97,8	<i>per capita in zł</i>
Budżety miast na prawach powiatu				<i>Budgets of cities with powiat status</i>
Dochody:				<i>Revenue:</i>
w milionach złotych	70560,1	1941,3	2,8	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	5583	4539	81,3	<i>per capita in zł</i>
Wydatki:				<i>Expenditure:</i>
w milionach złotych	69824,2	2017,2	2,9	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	5525	4716	85,4	<i>per capita in zł</i>
Budżety powiatów				<i>Budgets of powiatów</i>
Dochody:				<i>Revenue:</i>
w milionach złotych	23681,5	749,3	3,2	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	917	983	107,1	<i>per capita in zł</i>
Wydatki:				<i>Expenditure:</i>
w milionach złotych	23444,1	737,6	3,1	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	908	967	106,5	<i>per capita in zł</i>
Budżet województwa				<i>Budget of voivodship</i>
Dochody:				<i>Revenue:</i>
w milionach złotych	17110,1	847,6	5,0	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	445	712	160,0	<i>per capita in zł</i>
Wydatki:				<i>Expenditure:</i>
w milionach złotych	17202,7	930,7	5,4	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	447	782	174,8	<i>per capita in zł</i>

a Łącznie z posiadającymi pozwolenia czasowe wydane w końcu roku. b Łącznie z samochodami ciężarowo-osobowymi. c Dane dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej. d Bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Including cars having temporary permissions given at the end of the year. b Including vans. c Data concern operators of the public telecommunication network. d Excluding revenue and expenditure of gminas which are also cities with powiat status.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2015 R. (dok.)

VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2015 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska <i>Poland</i>	Województwo <i>Voivodship</i>		SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>	Polska = 100 <i>Poland = 100</i>		
INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE <i>INVESTMENTS. FIXED ASSETS</i>				
Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące):				<i>Investment outlays (current prices):</i>
w milionach złotych	271839,3	6848,3	2,5	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	7069	5754	81,4	<i>per capita in zł</i>
Wartość brutto środków trwałych (stan w dniu 31 XII; bieżące ceny ewidencyjne):				<i>Gross value of fixed assets (as of 31 Dec; current book-keeping prices):</i>
w milionach złotych	3471800,9	91087,0	2,6	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	90324	76621	84,8	<i>per capita in zł</i>
RACHUNKI REGIONALNE W 2014 R. <i>REGIONAL ACCOUNTS IN 2014</i>				
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące):				<i>Gross domestic product (current prices):</i>
w milionach złotych	1719704	38605	2,2	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	44686	32350	72,4	<i>per capita in zł</i>
Wartość dodana brutto (ceny bieżące):				<i>Gross value added (current prices):</i>
w milionach złotych	1524940	34233	2,2	<i>in million zlotys</i>
na 1 pracującego w zł	109899	86599	78,8	<i>per 1 employed person in zł</i>
Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych:				<i>Gross nominal disposable income in the households sector:</i>
w milionach złotych	1035025	26498	2,6	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	26895	22205	82,6	<i>per capita in zł</i>
PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ <i>ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY</i>				
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON ^a (stan w dniu 31 XII)	4184409	99309	2,4	<i>Entities of the national economy in the REGON register^a (as of 31 Dec)</i>
sektor publiczny	121768	3063	2,5	<i>public sector</i>
sektor prywatny	4028506	95713	2,4	<i>private sector</i>

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie; w podziale według sektorów własności – bez podmiotów, dla których informacja o formie własności nie występuje w rejestrze REGON.

a Excluding persons tending private farms in agriculture; in the division by ownership sectors excluding entities that in the REGON register do not have information concerning form of ownership.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011
					POWIERZ AR
1	Powierzchnia ogólna w km ² (stan w dniu 31 XII)	20180	20187	20187	20187
					STAN I OCHRONA ENVIRONMENTAL
	Pobór wody – w % poboru ogółem – na cele:				
2	produkcyjne ^a	16,8	15,1	13,7	13,7
3	eksploatacji sieci wodociągowej ^b	62,9	60,9	63,5	62,5
4	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności na 1 km ² w dam ³	3,8	4,0	3,9	4,0
5	w tym do produkcji przemysłowej	0,8	0,7	0,6	0,6
	Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzone do wód lub do ziemi:				
6	oczyszczane w % wymagających oczyszczenia	98,4	99,2	99,9	100,0
7	nieoczyszczane na 1 km ² w dam ³	0,0	0,0	0,0	–
8	Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem ^c	55,4	62,1	62,5	63,6
	Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczegól- nie uciążliwych dla czystości powietrza w tys. t:				
9	pyłowych	2,0	2,0	1,1	1,0
10	gazowych (bez dwutlenku węgla)	14,0	12,5	9,2	9,2
	Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w % zanieczyszczeń wytworzonych:				
11	pyłowych	98,1	98,3	98,8	99,0
12	gazowych (bez dwutlenku węgla)	4,8	11,2	13,4	13,7
	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona ^d (stan w dniu 31 XII):				
13	w % powierzchni ogólnej	31,9	32,0	32,0	32,0
14	na 1 mieszkańca w m ²	5320	5376	5364	5376
15	Odpady wytworzone (w ciągu roku; z wyłączeniem odpadów komunalnych) ^e na 1 km ² w t	35,6	46,0	35,3	35,1
16	Odpady komunalne zebrane ^f (w ciągu roku) na 1 mieszk- kańca w kg	269	223	202	210
	Nakłady na środki trwałe (ceny bieżące) w % nakładów inwestycyjnych ogółem:				
17	służące ochronie środowiska	5,5	3,0	5,1	3,8
18	służące gospodarce wodnej	1,6	1,3	2,3	1,2

a Poza rolnictwem (z wyłączeniem ferm przemysłowego chowu zwierząt), leśnictwem, łowiectwem i rybactwem – z ujęć własną ludność ogółem – na podstawie bilansów. d Dane nie uwzględniają informacji o obszarach sieci Natura 2000. e Patrz uwagi ogólne dane nieporównywalne z danymi za lata poprzednie ze względu na zmianę katalogu odpadów.

a Excluding agriculture (except industrial livestock farming), forestry, hunting and fishing – from their own sources. b Water with the total population – based on balances. d Data do not include information concerning the areas of Nature 2000 network. e See since 2003 data are not comparable with data for previous years due to a change in the catalogue of waste.

2012	2013	2014	2015	SPECIFICATION	No.
CHNIA					
EA					
20187	20187	20187	20187	Total area in km ² (as of 31 Dec)	1
ŚRODOWISKA					
PROTECTION					
12,5	12,3	12,7	12,6	Water withdrawal – in % of total withdrawal – for purposes of:	
60,3	61,2	60,7	61,5	production ^a	2
				exploitation of water supply network ^b	3
4,2	4,1	4,2	4,3	Water consumption for needs of the national economy and population per 1 km ² in dam ³	4
0,6	0,6	0,6	0,6	of which for industrial production	5
100,0	100,0	100,0	100,0	Industrial and municipal wastewater discharged into waters or into the ground:	
0,0	–	–	–	treated in % of requiring treatment	6
				untreated per 1 km ² in dam ³	7
65,5	66,4	66,8	67,4	Population connected to wastewater treatment plants in % of total population ^c	8
0,9	0,9	0,9	0,9	Emission of air pollutants from plants of significant nuisance to air quality in thous. t:	
8,0	9,8	10,2	9,6	particulates	9
				gases (excluding carbon dioxide)	10
98,9	99,0	98,9	99,0	Pollutants retained in pollutant reduction systems in % of pollutants produced:	
12,8	12,1	8,4	8,6	particulates	11
				gases (excluding carbon dioxide)	12
32,0	32,0	32,0	31,8	Area of special nature value under legal protection ^d (as of 31 Dec):	
5389	5407	5412	5403	in % of total area	13
				per capita in m ²	14
72,7	90,5	62,7	43,2	Generated waste (during the year; excluding municipal waste) ^e per 1 km ² in t	15
202	210	230	241	Municipal waste collected ^f (during the year) per capita in kg	16
5,6	4,4	5,4	5,5	Outlays on fixed assets (current prices) in % of total investment outlays:	
0,8	1,1	1,0	0,5	in environmental protection	17
				in water management	18

nych. ^b Pobór wody na ujęciach przed wtłoczeniem do sieci. ^c Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków – dane szacunkowe, działu „Stan i ochrona środowiska”, ust. 7 na str. 62. ^f Dane szacunkowe; w 2000 r. określane jako odpady stałe wywiezione; od 2003 r.

drawal by intakes before entering the water supply network. ^c Population connected to wastewater treatment plants – estimated data, general notes in the chapter “Environmental protection”, item 7 on page 62. ^f Estimated data; in 2000 defined as solid waste removed;

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011
BEZPIECZEŃSTWO PUBLIC					
1	Przestępstwa stwierdzone przez Policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych ^a :				
1	w liczbach bezwzględnych	33570	31873	24670	25588
2	na 10 tys. ludności	277,1	265,4	204,9	212,9
3	Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję ^a w %	55,7	67,3	69,0	70,3
LUD POPU					
4	Ludność (stan w dniu 31 XII)	1210688	1199689	1203448	1200982
5	miasta	709976	709950	724826	724027
6	wieś	500712	489739	478622	476955
7	w tym kobiety	618017	614093	616081	614904
8	Kobiety na 100 mężczyzn (stan w dniu 31 XII)	104	105	105	105
9	Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII)	60	59	60	59
Ludność w wieku (stan w dniu 31 XII):					
10	przedprodukcyjnym	314899	259795	229068	223301
11	produkcyjnym	702035	740354	764843	764749
12	poprodukcyjnym	193754	199540	209537	212932
13	Małżeństwa na 1000 ludności	5,3	5,4	5,8	5,2
14	Rozwody na 1000 ludności	1,2	1,8	1,6	1,6
15	Urodzenia żywe na 1000 ludności	9,9	9,1	9,9	9,3
16	Zgony ^c na 1000 ludności	9,7	9,8	9,8	9,7
17	Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych	7,3	5,6	4,5	4,8
18	Przyrost naturalny na 1000 ludności	0,2	-0,7	0,1	-0,4
19	Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	-1,3	-1,6	-1,3	-1,6
Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia w momencie urodzenia:					
20	mężczyźni	70,49	71,04	72,51	73,25
21	kobiety	79,14	80,41	81,90	81,82
RYNEK LABOUR					
Pracujący ^e (stan w dniu 31 XII):					
22	w tysiącach	495,5	387,9	398,0	403,1
23	w tym kobiety	237,3	180,1	187,4	189,7
24	na 1000 ludności	409	323	331	336
25	w sektorze prywatnym w %	77,5	76,0	76,7	77,4

^a Do 2012 r. łącznie z prokuraturą; od 2014 r. bez czynów karalnych popełnionych przez nieletnich. ^b Patrz uwagi ogólne do tabeli za 2015 r. i migracjach zagranicznych za 2014 r. ^c Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności (od 2004 r.); dane opracowano – Powszechnego Spisu Rolnego 1996, w 2005 r. – Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego

^a Until 2012 including prosecutor's office; since 2014 excluding punishable acts committed by juveniles. ^b See general notes in the data on international migration for 2014 were used. ^c By actual workplace and kind of activity (since 2004); data were compiled in 2005 – of the Population and Housing Census 2002 as well as the Agricultural Census 2002, since 2010 – of the Agricultural

2012	2013	2014	2015	SPECIFICATION	No.
PUBLICZNE SAFETY					
25136	22369	18512	17470	Ascertained crimes by the Police in completed preparatory proceedings ^a :	1
209,5	187,0	155,1	146,8	in absolute numbers	2
				per 10 thous. population	
70,1	69,0	65,6	65,4	Rate of detectability of delinquents in ascertained crimes by the Police ^a in %	3
NOSÓC^b LATION^b					
1198690	1194965	1191918	1188800	Population (as of 31 Dec)	4
723303	721824	720900	719890	urban areas	5
475387	473141	471018	468910	rural areas	6
613849	612319	610754	609301	of which females	7
105	105	105	105	Females per 100 males (as of 31 Dec)	8
59	59	59	59	Population per 1 km ² of total area (as of 31 Dec)	9
				Population of age (as of 31 Dec):	
218452	214010	210460	207394	pre-working	10
763271	759614	755557	750360	working	11
216967	221341	225901	231046	post-working	12
5,3	4,7	5,1	5,1	Marriages per 1000 population	13
1,5	1,7	1,6	1,7	Divorces per 1000 population	14
9,3	8,9	9,2	9,1	Live births per 1000 population	15
9,9	10,2	9,9	10,3	Deaths ^c per 1000 population	16
4,1	4,6	4,5	4,5	Infant deaths per 1000 live births	17
-0,6	-1,3	-0,7	-1,2	Natural increase per 1000 population	18
-1,5	-2,1	-1,9	-1,9 ^d	Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population	19
				Life expectancy at the moment of birth:	
73,09	73,22	73,97	73,76	males	20
82,32	82,26	82,78	82,59	females	21
PRACY MARKET					
				Employed persons ^e (as of 31 Dec):	
397,3	400,1	408,8	413,1	in thousand	22
188,7	191,2	195,4	197,0	of which women	23
331	335	343	347	per 1000 population	24
77,5	77,8	78,3	78,8	in private sector in %	25

„Ludność”, ust. 2 na str. 93. c Łącznie ze zgonami niemowląt. d Do obliczenia salda wykorzystano dane o migracjach wewnętrznych z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wyszacowanych przy uwzględnieniu wyników: w 2000 r. Spisu Rolnego 2002, od 2010 r. – Powszechnego Spisu Rolnego 2010.

chapter "Population", item 2 on page 93. c Including infant deaths. d For calculating net migration, data on internal migration for 2015 and considering employed persons on private farms in agriculture estimated using the results: in 2000 – of the Agricultural Census 1996, Census 2010.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011
RYNEK LABOUR					
	Pracujący ^{ab} – stan w dniu 31 XII (dok.):				
	według rodzajów działalności w %:				
1	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	36,0	31,8	31,4
2	przemysł i budownictwo	18,7	20,4	20,6
3	handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ , transport i gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia ^Δ , informacja i komunikacja	18,9	20,0	20,2
4	działalność finansowa i ubezpieczeniowa obsługa rynku nieruchomości ^Δ oraz pozostałe usługi ^c	26,4	27,8	27,8
	Przeciętne zatrudnienie:				
	w przemyśle:				
5	w tysiącach	52,4	50,6	51,6
6	na 1000 ludności	43,6	42,1	43,0
	w budownictwie:				
7	w tysiącach	10,3	14,2	15,4
8	na 1000 ludności	8,6	11,8	12,8
9	Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII):				
10	w tysiącach	79,2	73,2	63,8	65,9
	2000 = 100	100,0	92,4	80,5	83,2
	W % bezrobotnych zarejestrowanych (stan w dniu 31 XII):				
11	kobiety	52,4	50,3	47,4	48,1
12	w wieku 24 lata i mniej	29,4	25,0	23,9	22,4
13	pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok	44,5	46,7	34,0	39,1
14	Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII) na 1 ofertę pracy	1258	379	298	256
15	Stopa bezrobocia rejestrowanego ^b (stan w dniu 31 XII) w %	13,8	15,6	13,8	14,1
WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA WAGES AND SALARIES.					
16	Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w zł	1675,71	2085,12	2854,02	3002,37
17	2000 = 100	100,0	124,4	170,3	179,2
18	w tym w: przemyśle	1986,41	2654,37	2828,07
19	budownictwie	1828,66	2686,33	2819,55
20	Przeciętna liczba emerytów i rencistów w tys.	291,7	279,1	276,3	270,0
21	pobierających emerytury i renty wypłacane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych	164,0	164,3	178,3	175,0
22	rolników indywidualnych	127,7	114,8	98,0	95,0
	Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w zł:				
23	wypłacana przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych	763,57	1023,31	1441,83	1511,13
24	rolników indywidualnych ^d	575,58	723,38	918,86	951,01

a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności (od 2004 r.). b Dane opracowano z uwzględnieniem pracujących Rolnego 1996, w 2005 r. – Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002. „Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna”, „Administrowanie i działalność wspierająca”^Δ, „Administracja publiczna i obrona rozrywką i rekreacją” oraz „Pozostała działalność usługowa”. d Łącznie z wypłatami z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych

a By actual workplace and kind of activity (since 2004). b Data were compiled considering employed persons on private farms in as well as the Agricultural Census 2002, since 2010 – of the Agricultural Census 2010. c The term “other services” refers to the NACE and defence; compulsory social security”, “Education”, “Human health and social work activities”, “Arts, entertainment and recreation” from this system and to benefits from the Pension Fund.

2012	2013	2014	2015	SPECIFICATION	No.
PRACY (dok.)					
MARKET (cont.)					
				<i>Employed persons^{ab} – as of 31 Dec (cont.):</i>	
				<i>by kind of activities in %:</i>	
31,9	31,7	31,1	30,7	<i>agriculture, forestry and fishing</i>	1
20,0	19,7	20,1	20,3	<i>industry and construction</i>	2
				<i>trade; repair of motor vehicles^a, transportation and storage, accommodation and catering^a, information and communication</i>	3
19,7	19,7	19,9	20,1	<i>financial and insurance activities real estate activities and other services^c</i>	4
28,4	29,0	28,9	28,9		
				<i>Average paid employment:</i>	
				<i>in industry:</i>	
50,9	49,9	51,1	51,8	<i>in thousand</i>	5
42,4	41,7	42,8	43,5	<i>per 1000 population</i>	6
				<i>in construction:</i>	
14,5	13,6	13,5	13,9	<i>in thousand</i>	7
12,0	11,4	11,3	11,7	<i>per 1000 population</i>	8
				<i>Registered unemployed persons (as of 31 Dec):</i>	
68,7	70,9	60,4	55,0	<i>in thousand</i>	9
86,7	89,5	76,2	69,4	<i>2000 = 100</i>	10
				<i>In % of registered unemployed (as of 31 Dec)</i>	
45,9	45,6	45,5	45,3	<i>women</i>	11
21,2	20,0	17,9	16,8	<i>aged 24 and less</i>	12
41,0	42,6	46,4	44,4	<i>out of work for longer than 1 year</i>	13
				<i>Registered unemployment persons (as of 31 Dec) per a job offer</i>	14
208	126	95	76		
				<i>Registered unemployment rate^b (as of 31 Dec) in %</i>	15
14,7	15,1	12,9	11,8		
Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH					
SOCIAL SECURITY BENEFITS					
3143,64	3258,66	3348,38	3455,57	<i>Average monthly gross wages and salaries in zł</i>	16
187,6	194,5	199,9	206,2	<i>2000 = 100</i>	17
2962,60	3092,82	3220,87	3344,37	<i>of which: industry</i>	18
2895,10	3065,30	3129,18	3190,55	<i>construction</i>	19
				<i>Average number of retirees and pensioners in thous.</i>	20
264,1	260,3	256,9	257,9		
				<i>receiving retirement pay and pensions paid by the Social Insurance Institution</i>	21
171,8	170,5	169,5	170,6		
92,3	89,8	87,4	87,3	<i>farmers</i>	22
				<i>Average monthly gross retirement pay and pension in zł: paid by the Social Insurance Institution</i>	23
1594,42	1682,71	1743,70	1798,48		
1020,19	1086,69	1112,23	1149,95	<i>farmers^d</i>	24

w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wyszacowanych przy uwzględnieniu wyników: w 2000 r. – Powszechnego Spisu od 2010 r. – Powszechnego Spisu Rolnego 2010. c Pod pojęciem „pozostałe usługi” należy rozumieć następujące sekcje PKD 2007: narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”, „Edukacja”, „Opieka zdrowotna i pomoc społeczna”, „Działalność związana z kulturą, w przypadku łączenia uprawnień do świadczeń z tego systemu z uprawnieniami do świadczeń Funduszu Emerytalno-Rentowego. *agriculture estimated using the results: in 2000 – of the Agricultural Census 1996, in 2005 – of the Population and Housing Census 2002 Rev. 2 sections: "Professional, scientific and technical activities", "Administrative and support service activities", "Public administration and "Other service activities". d Including payments from non-agricultural social security system in case of a simultaneous right to benefits*

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011
INFRASTRUKTURA KOMU MUNICIPAL INFRASTRUC					
	Długość sieci rozdzielczej (stan w dniu 31 XII) w km:				
1	wodociągowej.....	8904,5	11006,4	12321,5	12585,7
2	kanalizacyjnej ^a	1354,0	2030,3	2556,9	2857,7
	Zużycie w gospodarstwach domowych:				
	wody z wodociągów:				
3	w hektometrach sześciennych	34,3	35,4	37,0	37,1
4	na 1 mieszkańca w m ³	28,3	29,4	30,7	30,9
	energii elektrycznej w miastach ^b :				
5	w gigawatogodzinach	383,9	432,0	473,7	470,6
6	na 1 mieszkańca w kWh	540,4	608,0	653,3	649,5
	Zasoby mieszkaniowe ^c (w 2000 r. – zamieszkane; stan w dniu 31 XII):				
	mieszkania:				
7	w tysiącach	384,2	399,4	420,4	424,4
8	na 1000 ludności	317	333	349	353
9	izby na 1000 ludności	1180	1310	1400	1417
	powierzchnia użytkowa mieszkań w m ² :				
10	na 1000 ludności	20546,5	24179,1	26173,2	26569,5
11	przeciętna 1 mieszkania	64,7	72,6	74,9	75,2
	Mieszkania oddane do użytkowania:				
	mieszkania:				
12	w tysiącach	3,8	3,2	4,3	4,4
13	na 1000 ludności	3,1	2,6	3,6	3,7
14	izby na 1000 ludności	11,5	11,7	15,3	16,0
	powierzchnia użytkowa mieszkań w m ² :				
15	na 1000 ludności	234,9	290,7	360,2	381,1
16	przeciętna 1 mieszkania	75,6	110,4	100,3	103,2
EDUKACJA EDUCA					
	Uczniowie w szkołach ^e (stan na początku roku szkolnego) w tys.:				
17	podstawowych ^f	110,0	85,2	67,4	66,0
18	gimnazjach	40,6	53,9	41,1	39,0
19	zasadniczych zawodowych ^g	14,4	5,9	5,6	5,1
20	liceach ogólnokształcących ^h	32,8	25,3	23,0	22,5
21	liceach profilowanych	x	7,2	1,1	0,8
22	technikach ^h	32,9	19,5	20,3	19,2
23	artystycznych ogólnokształcących ⁱ	0,5	0,4	0,4	0,4
24	policealnych	6,0	11,5	13,5	16,2

a Łącznie z kolektorami. b W 2000 r. bez gospodarstw domowych, których głównym źródłem utrzymania był dochód z użytkowa ust. 1 i 2 na str. 187. c Bez szkół dla dorosłych, z wyjątkiem szkół policealnych. f Bez dzieci w wieku 6 lat objętych edukacją w pla h W latach szkolnych 2005/06–2013/14 łącznie z uzupełniającymi odpowiednio: liceami ogólnokształcącymi i technikami. i Dających

a Including collectors. b In 2000 excluding households, whose the main source of maintenance was income from a private farm for adults, except post-secondary schools. f Excluding children aged 6 attending pre-primary education establishments. g Since general secondary and technical secondary respectively. i Leading to professional certification.

2012	2013	2014	2015	SPECIFICATION	No.
NALNA. MIESZKANIA					
TURE. DWELLINGS					
12810,2	13078,0	13260,0	13443,3	<i>Distribution network (as of 31 Dec) in km:</i>	
3047,3	3166,4	3332,2	3436,2	water supply	1
				sewage ^a	2
				<i>Consumption in households:</i>	
				<i>water from water supply system:</i>	
37,0	37,5	38,3	40,2	in cubic hectometre	3
30,8	31,3	32,1	33,7	per capita in m ³	4
				<i>electricity in urban areas^b:</i>	
463,8	463,3	459,1	454,1	in gigawatt-hour	5
640,9	641,5	636,5	630,4	per capita in kWh	6
				<i>Dwelling stocks^c (in 2000 – inhabited; as of 31 Dec):</i>	
				<i>dwellings:</i>	
428,6	432,5	436,4	440,8	in thousand	7
358	362	366	371	per 1000 population	8
1435	1453	1470	1490	rooms per 1000 population	9
				<i>usable floor space of dwellings in m²:</i>	
26970,9	27369,4	27782,0	28226,0	per 1000 population	10
75,4	75,6	75,9	76,1	average per dwelling	11
				<i>Dwellings completed:</i>	
				<i>dwellings:</i>	
4,5	4,2	4,2	4,8	in thousand	12
3,8	3,5	3,5	4,0	per 1000 population	13
16,0	14,7	15,5	16,8	rooms per 1000 population	14
				<i>usable floor space of dwellings in m²:</i>	
406,2	349,5	373,1	402,1	per 1000 population	15
103,2	100,0	106,1	100,5	average per dwelling	16
WYCHOWANIE^d					
TION^d					
				<i>Pupils and students in schools^e (as of the beginning of the school year) in thous.:</i>	
64,5	63,9	67,6	72,5	primary ^f	17
36,8	35,0	33,7	33,2	lower secondary	18
4,6	4,5	4,6	4,3	basic vocational ^g	19
21,5	20,2	19,0	18,0	general secondary ^h	20
0,4	0,1	x	x	specialized secondary	21
18,5	17,5	16,7	16,3	technical secondary ^h	22
0,4	0,4	0,4	0,4	general art ⁱ	23
17,1	11,2	10,4	9,5	post-secondary	24

nego gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie. c Na podstawie bilansów. d Patrz uwagi ogólne działu „Edukacja i wychowanie”, cówkach wychowania przedszkolnego. g Od roku szkolnego 2005/06 łącznie ze szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy, uprawnienia zawodowe.

in agriculture. c Based on balances. d See general notes in the chapter "Education", item 1 and 2 on page 187. e Excluding schools the 2005/06 school year including special job-training schools. h In the school years 2005/06–2013/14 including supplementary schools:

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
 MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011
EDUKACJA EDUCA					
	Absolwenci szkół ^b w tys.:				
1	podstawowych	19,5 ^c	16,1	11,9	11,3
2	gimnazjów	x	18,0	13,7	13,4
3	zasadniczych zawodowych ^d	4,8	1,9	1,9	1,7
4	liceów ogólnokształcących ^e	6,7	8,1	7,4	7,5
5	liceów profilowanych	x	2,6	0,5	0,2
6	techników ^f	6,7	4,2	4,7	4,7
7	artystycznych ogólnokształcących ^g	0,1	0,1	0,1	0,1
8	policealnych	2,1	3,6	3,3	3,4
9	Absolwenci szkół zasadniczych zawodowych, liceów ogólnokształcących, techników oraz artystycznych ogólnokształcących dających uprawnienia zawodowe ^h (bez szkół dla dorosłych) na 1000 ludności	15,2	14,0	12,2	11,9
10	Studenci szkół wyższych ⁱ (stan w dniu 30 XI) w tys.	44,2	52,9	52,8	50,1
11	Absolwenci szkół wyższych ^{ik} w tys.	8,0	10,3	14,9	15,5
12	Uczniowie szkół dla dorosłych (stan na początku roku szkolnego) w tys.	11,9	10,4	7,7	7,2
13	Absolwenci szkół dla dorosłych w tys.	3,3	3,5	2,1	2,0
	Wychowanie przedszkolne ^l (stan na początku roku szkolnego):				
14	miejsca w przedszkolach w tys. dzieci w tys.:	19,2	17,6	22,4	23,8
15	w przedszkolach	19,3	17,1	22,8	24,3
16	w oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych	8,1	6,6	7,2	9,2
17	Dzieci w przedszkolach ^l (stan na początku roku szkolnego) na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat ^m	319	356	501	515

a Patrz uwagi ogólne działu „Edukacja i wychowanie”, ust. 1 i 2 na str. 187. b Bez szkół dla dorosłych, z wyjątkiem szkół police sabiającymi do pracy, e – z uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi (do roku szkolnego 2013/14). f W latach szkolnych 2010/11–specjalnymi przysposabiającymi do pracy, uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi (do roku szkolnego 2013/14) i liceami profilowa zamiejscowymi i punktami konsultacyjnymi; bez szkół resortu obrony narodowej oraz resortu spraw wewnętrznych i administracji; łącznie z zespołami wychowania przedszkolnego i punktami przedszkolnymi; w latach szkolnych 2009/10–2012/13 bez wychowania roku szkolnego 2013/14 łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczni a w 2015 r. – w wieku 3–5 lat.

a See general notes in the chapter "Education", item 1 and 2 on page 187. b Excluding schools for adults, except post-secondary schools, e – supplementary general secondary schools (until the 2013/14 school year). f In the school years 2010/11–2013/14 special job-training schools, supplementary general schools (until the 2013/14 school year) and specialized secondary schools (until the sections, basic organizational units in another location as well as teaching centres in another location; excluding academies of the Ministry in 2000 – the calendar year. l Since the 2008/09 school year including pre-primary education groups and pre-primary points; in the school institution) and since the 2013/14 school year including the children attending for all school year in the units performing health care population, and in 2015 – aged 3–5.

2012	2013	2014	2015	SPECIFICATION	No.
I WYCHOWANIE ^a (dok.)					
TION ^a (cont.)					
11,0	10,7	10,7	.	Graduates in schools ^b in thous.:	
12,5	11,8	11,1	.	primary	1
1,6	1,1	1,3	.	lower secondary	2
7,3	6,9	6,5	.	basic vocational ^d	3
0,2	0,1	x	.	general secondary ^e	4
4,5	4,1	3,8	.	specialized secondary	5
0,1	0,1	0,1	.	technical secondary ^f	6
3,7	3,7	3,4	.	general art ^g	7
			.	post-secondary	8
			.	Graduates of basic vocational, general and technical secondary as well as general art leading to professional certification schools ^h (excluding schools for adults) per 1000 population	9
11,4	10,2	9,8	.		
46,2	41,4	37,7	34,9	Students of higher education institutions ⁱ (as of 30 Nov) in thous.	10
14,8	13,8	12,0	10,8	Graduates of higher education institutions ^{ik} in thous.	11
7,0	5,6	4,8	4,2	Students of schools for adults (as of the beginning of the school year) in thous.	12
1,9	1,5	1,5	.	Graduates of schools for adults in thous.	13
			.	Pre-primary education ^l (as of the beginning of the school year):	
25,4	26,4	26,9	27,0	places in nursery school in thous.	14
26,1	26,4	25,5	24,7	children in thous.:	
				in nursery schools	15
8,8	9,9	8,6	6,8	in pre-primary sections in primary schools	16
537	537	603	661	Children in nursery schools ^l (as of the beginning of the school year) per 1000 children aged 3–6 ^m	17

alnych. c Dane obejmują absolwentów klasy VIII i VI. d, e Od roku szkolnego 2005/06 łącznie: d – ze szkołami specjalnymi przysposobienia, c Data include graduates of the 8th and the 6th grade. d, e Since the 2005/06 school year including: d – special job-training including supplementary technical secondary schools. g Dających uprawnienia zawodowe. h Od roku szkolnego 2005/06 łącznie ze szkołami nymi (do roku szkolnego 2013/14), a w latach szkolnych 2010/11–2013/14 – technikami uzupełniającymi. i łącznie z filiami, wydziałami bez cudzoziemców. k Z poprzedniego roku akademickiego, a w roku 2000 – z roku kalendarzowego. l Od roku szkolnego 2008/09 przedszkolnego w placówkach wykonujących działalność leczniczą (do 2011 r. określanych jako zakłady opieki zdrowotnej), a od cza. m W 2014 r. do przeliczeń wskaźnika użyto liczbę dzieci w grupie 3–6 w liczbie ludności w wieku 3–5 lat i połowie rocznika 6-latków,

schools. c Data include graduates of the 8th and the 6th grade. d, e Since the 2005/06 school year including: d – special job-training including supplementary technical secondary schools. g Leading to professional certification. h Since the 2005/06 school year including 2013/14 school year) as well as in the school years 2010/11–2013/14 – supplementary technical secondary schools. i Including branch of National Defence as well as the Ministry of the Interior and Administration; excluding foreigners. k From the previous academic year and years 2009/10–2012/13 excluding pre-primary education in the units performing health care activities (until 2011 defined as health care activities. m In 2014 the rate was calculated using the number of children aged 3–6 in the population aged 3–5 and in half of the 6-year old

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011
OCHRONA ZDROWIA^a HEALTH CARE^a AND					
	Pracownicy medyczni ^b (stan w dniu 31 XII):				
1	lekarze	3388	2694	2809	2888
2	lekarze dentyści	236	384	516	546
3	pielęgniarki	6640	5931	6224	6169
4	Łóżka w szpitalach ogólnych ^c (stan w dniu 31 XII) na 10 tys. ludności	52,4	50,9	49,6	47,5
5	Leczeni w szpitalach ogólnych na 10 tys. ludności	1635	1860	1926	1950
6	Przychodnie ^d (stan w dniu 31 XII)	359	441	628	700
7	Apteki ogólnodostępne (stan w dniu 31 XII)	258	296	337	349
8	Liczba ludności na 1 aptekę ogólnodostępną (stan w dniu 31 XII)	4693	4053	3571	3441
	Porady udzielone w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na 1 mieszkańca:				
9	lekarskie	6,0	6,7	6,9	7,1
10	stomatologiczne	0,7	0,8	0,9	1,0
11	Dzieci w żłobkach ^f i klubach dziecięcych ^g (stan w dniu 31 XII) na 1000 dzieci w wieku do lat 3	15	19	30	32
KULTURA. CULTURE.					
12	Biblioteki publiczne (z filiami; stan w dniu 31 XII)	267	256	243	247
13	Księgozbiór bibliotek publicznych (z filiami; stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności w wol.	3544	3733	3848	3883
14	Czytelnicy bibliotek publicznych (z filiami) na 1000 ludności	165	155	132	130
	Wypożyczenia księgozbioru ^h z bibliotek publicznych (z filiami) w wol.:				
15	na 1000 ludności	3316	2903	2670	2644
16	na 1 czytelnika	20,1	18,8	20,2	20,4
17	Miejsca w teatrach i instytucjach muzycznych (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności	1,6	1,3	1,9	1,8
18	Widzowie i słuchacze w teatrach i instytucjach muzycznych ⁱ na 1000 ludności	332	281	309	274
19	Muzea i oddziały muzealne (stan w dniu 31 XII)	22	26	26	27
20	Zwiedzający muzea i wystawy na 1000 ludności	277	349	292	341
21	Kina stałe (stan w dniu 31 XII)	20	19	14	14
22	Miejsca na widowni w kinach stałych (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności	4,4	3,7	5,0	4,9
23	Widzowie w kinach stałych na 1000 ludności	321	253	676	690
	Abonenci (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności:				
24	radiowi	220	219	156	155
25	telewizyjni	215	212	151	150
26	Baza noclegowa turystyki ^k (stan w dniu 31 VII)	223	180	182	236
27	w tym hotele	21	22	23	24
28	Miejsca noclegowe ^k (stan w dniu 31 VII) na 10 tys. ludności	130,5	98,1	94,7	100,2
29	Korzystający z noclegów ^k na 1000 ludności	321	332	379	404

a Od 2012 r. łącznie z danymi resortu obrony narodowej oraz spraw wewnętrznych i administracji, z wyłączeniem ochrony zdrowia pracy jest praktyka lekarska i pielęgniarska. c Bez miejsc dziennych na oddziałach szpitalnych; w latach 2000 i 2005 bez łóżek i inkubatorów w stosunku do opublikowanej w poprzedniej edycji Rocznika. f Łącznie z oddziałami żłobkowymi. g Do 2010 r. bez klubów dziecięcych, zamiast organizowanymi w plenerze. k Od 2011 r. dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych.

a Since 2012 data include those of the Ministry of National Defence, the Ministry of the Interior and Administration, excluding health and nurse practice. c Excluding day places in hospital wards; in 2000 and 2005 excluding beds and incubators for newborns. d See general in the previous edition of the Yearbook. f Including nursery wards. g Until 2010 excluding children's clubs. h Until 2014 excluding possessing 10 and more bed places.

2012	2013	2014	2015	SPECIFICATION	No.
I POMOC SPOŁECZNA					
SOCIAL WELFARE					
				<i>Medical personnel^b (as of 31 Dec):</i>	
2987	2955	2948	3011	doctors	1
523	490	489	492	dentists	2
6728	6627	6499	6595	nurses	3
				<i>Beds in general hospitals^c (as of 31 Dec)</i>	4
48,8	49,0	49,4	49,9	per 10 thous. population	
2071	2075	2159	2163	In-patients in general hospitals per 10 thous. population	5
733	737	753	760	Out-patient departments ^d (as of 31 Dec)	6
352	377	386	387	Generally available pharmacies (as of 31 Dec)	7
3405	3170	3088	3072	Population (as of 31 Dec) per 1 generally available pharmacy	8
				<i>Consultations provided within the scope of out-patient health care per capita:</i>	
7,2	7,4	7,4 ^e	7,6	doctors	9
0,9	1,0	1,0	1,0	dental	10
40	48	62	70	Children in nurseries ^f and children's clubs ^g (as of 31 Dec) per 1000 children up to the age of 3	11
TURYSTYKA					
TOURISM					
240	238	240	238	Public libraries (with branches; as of 31 Dec)	12
3906	3894	4020	4048	Public library collection (with branches; as of 31 Dec) per 1000 population in vol.	13
127	122	122	122	Public library borrowers (with branches) per 1000 population	14
2587	2485	2517	2450	Public library loans ^h (with branches) in vol.: per 1000 population	15
20,4	20,4	20,6	20,2	per borrower	16
3,2	3,3	3,3	3,3	Seats in theatres and music institutions (as of 31 Dec) per 1000 population	17
218	237	252	266	Audience in theatres and music institutions ⁱ per 1000 population	18
26	27	28	31	Museums with branches (as of 31 Dec)	19
322	350	396	461	Museum and exhibition visitors per 1000 population	20
14	13	12	12	Fixed cinemas (as of 31 Dec)	21
5,0	5,0	4,9	5,5	Seats in fixed cinemas (as of 31 Dec) per 1000 population	22
750	671	779	857	Audience in fixed cinemas per 1000 population	23
157	161	161	160	Subscribers (as of 31 Dec) per 1000 population:	24
151	155	155	154	radio	25
243	254	248	269	television	25
28	34	35	36	Tourist accommodation establishments ^k (as of 31 Jul) of which hotels	26
103,4	107,8	107,7	113,1	Number of beds ^k (as of 31 Jul) per 10 thous. population	28
446	497	503	510	Tourists accommodated ^k per 1000 population	29

w zakładach karnych ^b Od 2005 r. pracujący bezpośrednio z pacjentem; od 2010 r. łącznie z osobami, dla których głównym miejscem torów dla noworodków. ^d Patrz uwagi ogólne działu „Ochrona zdrowia i pomoc społeczna”, ust. 2 na str. 217. ^e Daną skorygowano ^h Do 2014 r. bez wypożyczeń międzybibliotecznych. ⁱ Dane dotyczą działalności prowadzonej na terenie województwa, łącznie z impre-

care in prisons. ^b Since 2005 working directly with a patient; since 2010 including persons for whom the primary workplace is a medical notes in the chapter "Health care and social welfare", item 2 on page 217. ^e Data has been corrected in relation to the data published interlibrary lending. ⁱ Data concern activity performed in voivodship area, including outdoor events. ^k Since 2011 concern establishments

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011
ROLNICTWO ^a AGRICULTURE ^a					
1	Użytki rolne ^{bc} (stan w czerwcu) w tys. ha	1204,6	1097,5	1057,0	1058,6
2	w tym w dobrej kulturze rolnej w %	x	x	98,1	97,9
3	Powierzchnia zasiewów ^{cd} (stan w czerwcu) w tys. ha	742,5	676,8	605,8	605,4
w tym w %:					
4	zboża podstawowe (łącznie z mieszankami zbożowymi)	75,9	73,2	74,3	77,0
5	w tym: pszenica	9,7	5,8	6,2	6,9
6	żyto	17,9	15,4	12,8	12,0
7	ziemniaki	10,3	4,8	2,8	2,8
8	buraki cukrowe	0,7	0,9	0,0	0,1
Zbiory w tys. t:					
9	zboża podstawowe (łącznie z mieszankami zbożowymi)	836,1	1326,5	1309,7	1215,8
10	w tym: pszenica	132,4	119,4	125,6	127,2
11	żyto	188,3	243,3	185,8	153,3
12	ziemniaki ^e	1479,1	563,5	353,9	348,4
13	buraki cukrowe	178,3	240,0	13,0	32,3
Plony z 1 ha w dt:					
14	zboża podstawowe (łącznie z mieszankami zbożowymi)	14,8	26,8	29,1	26,1
15	w tym: pszenica	18,3	30,4	33,4	30,4
16	żyto	14,2	23,4	24,0	21,1
17	ziemniaki ^e	194	172	206	202
18	buraki cukrowe	326	414	472	451
Zwierzęta gospodarskie ^c (stan w czerwcu):					
bydło:					
19	w tysiącach sztuk	667,5	737,8	878,9	935,1
20	na 100 ha użytków rolnych ^b w szt.	56,0	67,2	83,1	88,3
trzoda chlewna (w latach 2000, 2005 oraz 2011–2013 – stan w końcu lipca):					
21	w tysiącach sztuk	947,9	873,8	552,8	474,8
22	na 100 ha użytków rolnych ^b w szt.	79,5	79,6	52,3	44,8
Produkcja na 1 ha użytków rolnych ^b :					
23	żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso ^f (łącznie z tłuszczami i podrobami) w kg	153,5	166,9	196,1	191,6
24	mleka krowiego w l	1035	1482	1863	2076
Skup produktów rolnych na 1 ha użytków rolnych:					
25	ziarno zbóż podstawowych (łącznie z mieszankami zbożowymi) w kg	67	90	85	80
26	ziemniaki w kg	160	112	83	126
27	buraki cukrowe w kg	149	219	6	30
28	żywiec rzeźny w przeliczeniu na mięso ^g (łącznie z tłuszczami) w kg	89	115	148	136
29	mleko krowie w l	886	1481	1627	1674

^a Dane według siedziby użytkownika gospodarstwa. ^b Od 2010 r. bez posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności „Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo”, ust. 3 i 4 na str. 267. ^c W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^d Od 2010 r. bez powierzchni czy mięsa: wołowego, cielęcego, wieprzowego, baraniego, końskiego, drobiowego, koziego, króliczego i dzicyzny; w wadze poubo

^a Data are presented by the official residence of land user. ^b Since 2010 excluding owners of agricultural land who do not conduct notes in the chapter "Agriculture, hunting and forestry", item 3 and 4 on page 267. ^c In 2010 data of the Agricultural Census. ^d Since kitchen gardens. ^f Concerns meat: beef, veal, pork, mutton, horseflesh, poultry, goat, rabbit and game; in post-slaughter warm weight.

2012	2013	2014	2015	SPECIFICATION	No.
I LEŚNICTWO AND FORESTRY					
1083,4	1074,1	1078,0	1058,3	<i>Agricultural land^{bc} (as of June) in thous. ha</i>	1
98,8	99,1	99,4	99,3	<i>of which in good agricultural condition in %</i>	2
630,7	625,7	635,2	655,6	<i>Sown area^{cd} (as of June) in thous. ha</i>	3
				<i>of which in %:</i>	
69,6	64,8	64,5	62,2	<i>basic cereals (including cereal mixed)</i>	4
6,7	6,4	7,3	8,0	<i>of which: wheat</i>	5
10,3	9,5	7,0	5,8	<i>rye</i>	6
1,9	3,8	1,6	1,8	<i>potatoes</i>	7
0,0	0,0	0,0	0,0	<i>sugar beets</i>	8
				<i>Crop production in thous. t:</i>	
1266,2	1159,5	1279,9	1083,0	<i>basic cereals (including cereal mixed)</i>	9
137,8	133,0	167,4	171,5	<i>of which: wheat</i>	10
159,9	139,9	117,2	90,1	<i>rye</i>	11
253,5	449,1	228,1	186,9	<i>potatoes^e</i>	12
4,9	–	5,1	4,2	<i>sugar beets</i>	13
				<i>Yields per 1 ha in dt:</i>	
28,9	28,6	31,2	26,6	<i>basic cereals (including cereal mixed)</i>	14
32,6	33,0	36,1	32,6	<i>of which: wheat</i>	15
24,7	23,6	26,2	23,8	<i>rye</i>	16
210	190	224	163	<i>potatoes^e</i>	17
443	–	602	617	<i>sugar beets</i>	18
				<i>Livestock^c (as of June):</i>	
				<i>cattle:</i>	
927,6	956,6	947,8	949,1	<i>in thousand heads</i>	19
85,6	89,1	87,9	89,7	<i>per 100 ha of agricultural land^b in heads</i>	20
				<i>pigs (in years 2000, 2005 and 2011–2013 – as of the end of July):</i>	
370,7	350,8	354,1	337,2	<i>in thousand heads</i>	21
34,2	32,7	32,9	31,9	<i>per 100 ha of agricultural land^b in heads</i>	22
				<i>Production per 1 ha of agricultural land^b:</i>	
176,6	200,0	208,4	221,4	<i>of animals for slaughter in terms of meat^f (including fats and pluck) in kg</i>	23
2097	2198	2195	2424	<i>of cows' milk in l</i>	24
				<i>Procurement of agricultural products per 1 ha of agricultural land:</i>	
128	113	128	124	<i>basic cereal (including cereal mixed) in kg</i>	25
121	78	145	130	<i>potatoes in kg</i>	26
5	–	5	4	<i>sugar beets in kg</i>	27
133	153	170	185	<i>animals for slaughter in terms of meat^g (including fats) in kg</i>	28
1748	1805	1925	2037	<i>cows' milk in l</i>	29

rolniczej oraz posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali; patrz uwagi ogólne do działu upraw trwałych, ogrodów przydomowych i upraw na przyoranie (nawozy zielone). e Od 2010 r. bez ogrodów przydomowych. f Dotyczy mięsa: wołowego, cielęcego, wieprzowego, baraniego, końskiego i drobiowego; w wadze poubojowej ciepłej. g Dotyczy mięsa: wołowego, cielęcego, wieprzowego, baraniego, końskiego i drobiowego; w wadze poubojowej ciepłej. *agricultural activities and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale; see general 2010 excluding permanent crops, kitchen gardens as well as area intended for ploughing (green fertilizers). e Since 2010 excluding g Concerns meat: beef, veal, pork, mutton, horseflesh and poultry; in post-slaughter warm weight.*

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011
ROLNICTWO^a AGRICULTURE^a					
1	Zużycie nawozów w przeliczeniu na czysty składnik na 1 ha użytków rolnych ^{bcd} w kg:				
	mineralnych lub chemicznych (łącznie z wieloskładnikowymi)	75,2	87,1	106,2	95,3
2	wapniowych	61,9	60,0	14,4	14,5
3	Ciągniki rolnicze (stan w czerwcu; w 2000 r. – stan w dniu 31 XII) na 100 ha użytków rolnych ^{bd} w szt.	7,1	8,8	9,6	.
4	Powierzchnia gruntów leśnych (stan w dniu 31 XII) w tys. ha	604,5	614,2	626,2	627,2
Powierzchnia lasów (stan w dniu 31 XII):					
5	w tysiącach hektarów	595,6	604,6	616,2	617,3
6	na 1 mieszkańca w ha	0,50	0,50	0,50	0,50
7	Lesistość (stan w dniu 31 XII) w %	29,5	30,0	30,5	30,6
8	Pozyskanie drewna (grubizny) na 100 ha powierzchni lasów w m ³	233,7	284,5	287,5	280,1
PRZE INDU					
Produkcja sprzedana przemysłu:					
9	w milionach złotych (ceny bieżące)	12239,5	16687,7	19206,5
10	rok poprzedni = 100 (ceny stałe)	100,8	108,0
11	2005 = 100 (ceny stałe)	100,0	118,0	127,4
12	na 1 zatrudnionego w zł (ceny bieżące)	233529	329510	371902
13	na 1 mieszkańca w zł (ceny bieżące)	10191	13857	15979
BUDO CONSTR					
Sprzedaż produkcji budowlano-montażowej ^e (ceny bieżące):					
14	w milionach złotych	1706,6	4786,5	3684,8
15	w tym sektor prywatny w % ogółem	97,4	99,2	97,5
16	na 1 mieszkańca w zł	1421	3975	3066
TRANSPORT. TELE TRANSPORT. TELE					
Linie kolejowe eksploatowane normalnotorowe ^f :					
17	w kilometrach	783	682	759	763
18	na 100 km ² powierzchni ogólnej w km	3,9	3,4	3,8	3,8
Drogi publiczne o twardej nawierzchni (miejskie i zamiejskie):					
19	w kilometrach	10569	11013	11999	12319
20	na 100 km ² powierzchni ogólnej w km	52,4	54,6	59,4	61,0
Samochody osobowe zarejestrowane ^g :					
21	w tysiącach sztuk	259,1	352,4	469,4	491,8
22	na 1000 ludności	214	294	390	409
Placówki pocztowe operatora wyznaczonego ^h :					
23	w liczbach bezwzględnych	339	298	348	355
24	na 100 tys. ludności	28,0	24,8	28,9	29,6

a Dane według siedziby użytkownika gospodarstwa. b Od 2010 r. bez posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności „Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo”, ust. 3 i 4 na str. 267. c W roku gospodarczym. d W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. e Zrealizowała 42 km; dane dotyczą sieci kolejowej Polskich Kolei Państwowych (PKP), od 2005 r. również innych podmiotów, będących h W 2000 r. placówki pocztowe i placówki usług telekomunikacyjnych; w latach 2005–2012 określane jako placówki operatora publicznego

a Data are presented by the official residence of land user. b Since 2010 excluding owners of agricultural land who do not general notes in the chapter "Agriculture, hunting and forestry", item 3 and 4 on page 267. c In farming year. d In 2010 data of in 2015 was 42 km; data concern rail network of Polskie Koleje Państwowe (PKP) as well as since 2005 of other entities managing offices and telecommunication service offices; in 2005–2012 determined as the public operator (public post).

2012	2013	2014	2015	SPECIFICATION	No.
I LEŚNICTWO (dok.) AND FORESTRY (cont.)					
				Consumption of fertilizers in terms of pure ingredient per 1 ha of agricultural land ^{bcd} in kg:	
99,5	97,6	115,7	88,7	mineral or chemical (including mixed fertilizers)	1
12,6	7,9	21,2	20,4	lime	2
				Agricultural tractors (as of June; in 2000 – as of 31 Dec) per 100 ha of agricultural land ^{bd} in units	3
.	9,8	.	.		
628,4	629,0	630,0	630,9	Forest land (as of 31 Dec) in thous. ha	4
618,4	619,1	620,1	620,9	Forest area (as of 31 Dec):	
0,52	0,52	0,52	0,52	in thousand hectares	5
				per capita in ha	6
30,6	30,7	30,7	30,8	Forest cover (as of 31 Dec) in %	7
				Removals (timber) per 100 ha of forest area in m ³	8
283,1	296,3	305,7	324,5		
MYŚL STRY					
				Sold production of industry:	
19583,4	20930,5	21924,0	21942,6	in million zlotys (current prices)	9
104,9	105,6	107,9	106,8	previous year = 100 (constant prices)	10
133,6	141,1	152,2	162,5	2005 = 100 (constant prices)	11
384984	419579	429252	423341	per employee in zł (current prices)	12
16323	17493	18372	18435	per capita in zł (current prices)	13
WNICTWO UCTION					
				Sales of construction and assembly production ^e (current prices):	
3888,2	3240,7	4339,8	4263,7	in million zlotys	14
98,6	99,1	99,2	99,2	of which private sector in % of total	15
3241	2709	3637	3582	per capita in zł	16
KOMUNIKACJA – stan w dniu 31 XII COMMUNICATIONS – as of 31 Dec					
				Railway lines operated – standard gauge ^f :	
700	693	656	654	in kilometres	17
3,5	3,4	3,2	3,2	per 100 km ² of total area in km	18
				Hard surface public roads (urban and non-urban):	
12391	12554	12782	12925	in kilometres	19
61,4	62,2	63,3	64,0	per 100 km ² of total area in km	20
				Registered passenger cars ^g :	
504,9	518,5	533,1	551,5	in thousand units	21
421	434	447	464	per 1000 population	22
				Post offices of appointed operator ^h :	
361	341	324	321	in absolute numbers	23
30,1	28,5	27,2	27,0	per 100 thous. population	24

rolniczej oraz posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali; patrz uwagi ogólne do działu zwanego przez podmioty budowlane – według miejsca wykonywania robót. f Łącznie z szerokotorowymi, których długość w 2015 r. zarządzani infrastruktury kolejowej. g Od 2011 r. łącznie z pojazdami posiadającymi pozwolenia czasowe wydane w końcu roku. nego (poczta publiczna).

conduct agricultural activities and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale; see the Agricultural Census. e Realized by construction units – by place of performing works. f Including broad gauge, the length of which railway infrastructure. g Since 2011 including road vehicles having temporary permission given at the end of the year. h In 2000 post

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011
					TRANSPORT. TELE TRANSPORT. TELE
1	Telefoniczne łącza główne ^a :				
	w tysiącach	337,1	364,2	231,3	198,9
2	na 1000 ludności	278	304	192	166
					HAN TRA
3	Sprzedaż detaliczna towarów (ceny bieżące):				
	w milionach złotych	9676,8	10571,8	11672,6	13079,2
4	na 1 mieszkańca w zł	7987	8803	9693	10881
5	Sklepy ^b (stan w dniu 31 XII) w tys.	11,9	10,1	10,3	10,4
6	Liczba ludności (stan w dniu 31 XII) na 1 sklep ^b	101	118	117	115
					FINANSE PUBLIC
	Budżety gmin^c				
	Dochody:				
7	w milionach złotych	888,1	1347,3	2039,5	2194,1
8	na 1 mieszkańca w zł	1124	1737	2622	2830
	Wydatki:				
9	w milionach złotych	916,6	1334,7	2325,5	2294,0
10	na 1 mieszkańca w zł	1160	1720	2990	2958
	Budżety miast na prawach powiatu				
	Dochody:				
11	w milionach złotych	714,7	1015,8	1803,8	1842,0
12	na 1 mieszkańca w zł	1695	2389	4229	4318
	Wydatki:				
13	w milionach złotych	765,2	1052,9	2014,5	2066,2
14	na 1 mieszkańca w zł	1815	2476	4723	4844
	Budżety powiatów				
	Dochody:				
15	w milionach złotych	368,4	418,3	653,8	673,1
16	na 1 mieszkańca w zł	466	539	841	868
	Wydatki:				
17	w milionach złotych	366,2	421,2	670,5	675,5
18	na 1 mieszkańca w zł	464	543	862	871
	Budżet województwa				
	Dochody:				
19	w milionach złotych	118,9	168,9	442,3	485,9
20	na 1 mieszkańca w zł	98	141	367	404
	Wydatki:				
21	w milionach złotych	122,5	182,8	411,7	518,2
22	na 1 mieszkańca w zł	101	152	342	431

^a Dane dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej. ^b Dane za 2000 r. nieporównywalne z danymi za lata następujące prawach powiatu.

^a Data concern operators of the public telecommunication network. ^b Data for 2000 are not comparable with data for the following powiat status.

2012	2013	2014	2015	SPECIFICATION	No.
KOMUNIKACJA – stan w dniu 31 XII (dok.)					
COMMUNICATIONS – as of 31 Dec (cont.)					
171,5	179,8	138,9	127,3	Fixed main line ^a :	1
143	151	117	107	in thousand	2
				per 1000 population	
DEL					
DE					
13918,5	11892,2	13222,2	13793,5	Retail sales (current prices):	3
11601	9939	11080	11589	in million zlotys	4
10,1	9,4	10,1	10,0	per capita in zł	5
119	127	118	119	Shops ^b (as of 31 Dec) in thous.	6
				Number of population (as of 31 Dec) per shop ^b	
PUBLICZNE					
FINANCE					
				Budgets of gminas^c	
2219,2	2332,4	2458,1	2569,0	Revenue:	7
2872	3031	3209	3369	in million zlotys	8
				per capita in zł	
2185,1	2290,1	2470,5	2482,0	Expenditure:	9
2828	2976	3225	3255	in million zlotys	10
				per capita in zł	
Budgets of cities with powiat status					
2003,4	1951,4	2359,5	1941,3	Revenue:	11
4692	4570	5521	4539	in million zlotys	12
				per capita in zł	
2067,4	2024,9	2138,8	2017,2	Expenditure:	13
4842	4742	5005	4716	in million zlotys	14
				per capita in zł	
Budgets of powiats					
640,8	685,8	732,6	749,3	Revenue:	15
829	891	956	983	in million zlotys	16
				per capita in zł	
638,5	674,9	731,4	737,6	Expenditure:	17
826	877	955	967	in million zlotys	18
				per capita in zł	
Budget of voivodship					
468,3	572,8	766,5	847,6	Revenue:	19
390	479	642	712	in million zlotys	20
				per capita in zł	
492,2	561,0	744,0	930,7	Expenditure:	21
410	469	623	782	in million zlotys	22
				per capita in zł	

w związku ze zmianą od 2004 r. metodą badania sklepów. c Bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na years due to changed, since 2004, method of shop survey. c Excluding revenue and expenditure of gminas which are also cities with

II. **WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (dok.)**
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

Lp.	WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2010	2011
INWESTYCJE INVESTMENTS					
Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące):					
1	w milionach złotych	2282,1	3266,9	5050,9	6517,8
2	na 1 mieszkańca w zł	1884	2720	4194	5423
Wartość brutto środków trwałych (stan w dniu 31 XII; bieżące ceny ewidencyjne):					
3	w milionach złotych	39372,6	49915,5	66592,9	71309,1
4	na 1 mieszkańca w zł	32497	41607	55335	59376
RACHUNKI REGIONAL					
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące):					
5	w milionach złotych	32975	35665
6	na 1 mieszkańca w zł	27381	29672
Produkt krajowy brutto (ceny stałe)					
7	– rok poprzedni = 100	104,1
Wartość dodana brutto (ceny bieżące):					
8	w milionach złotych	29012	31346
9	na 1 mieszkańca w zł	24090	26078
Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych:					
10	w milionach złotych	23758	25224
11	na 1 mieszkańca w zł	19728	20985
12	Realne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych – rok poprzedni = 100	101,6
PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY					
13	Ogółem: w tysiącach	85,8	88,9	91,9	91,7
14	na 10 tys. ludności	709	741	763	764
Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej:					
15	w tysiącach	15,5	16,8	18,8	19,3
w tym:					
16	spółdzielnie	0,6	0,5	0,5	0,5
17	spółki handlowe	2,4	3,7	4,5	4,7
18	w tym z udziałem kapitału zagranicznego	0,3	0,4	0,5	0,6
19	spółki cywilne	6,6	4,5	4,7	4,8
20	2000 = 100	100,0	108,5	121,1	124,6
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą:					
21	w tysiącach	70,3	72,1	73,1	72,4
22	2000 = 100	100,0	102,5	103,9	103,0
23	na 10 tys. ludności	581	601	607	603

a Dane za 2000 r. nieporównywalne w związku z nowelizacją w 2002 r. ustawy o rachunkowości. b Dane za lata 2010–2013 zostały na str. 351. c Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

a Data for 2000 are not comparable due to amendments in 2002 of the Act of Accounting. b Data for the years 2010–2013 were item 12 on page 351. c Excluding persons tending private farms in agriculture.

2012	2013	2014	2015	SPECIFICATION	No.
ŚRODKI TRWAŁE^a					
FIXED ASSETS^a					
5500,6	5515,3	6871,5	6848,3	<i>Investment outlays (current prices):</i>	
4585	4610	5758	5754	<i>in million zlotys</i>	1
				<i>per capita in zł</i>	2
74707,1	79626,3	85048,0	91087,0	<i>Gross value of fixed assets (as of 31 Dec;</i>	
62324	66635	71354	76621	<i>current book-keeping prices):</i>	
				<i>in million zlotys</i>	3
				<i>per capita in zł</i>	4
REGIONALNE^b					
ACCOUNTS^b					
36337	37536	38605	.	<i>Gross domestic product (current prices):</i>	
30288	31372	32350	.	<i>in million zlotys</i>	5
				<i>per capita in zł</i>	6
100,4	102,3	102,6	.	<i>Gross domestic product (constant prices)</i>	7
				<i>– previous year = 100</i>	
32195	33323	34233	.	<i>Gross value added (current prices):</i>	
26835	27851	28687	.	<i>in million zlotys</i>	8
				<i>per capita in zł</i>	9
25844	26472	26498	.	<i>Gross nominal disposable income in the household</i>	
21541	22125	22205	.	<i>sector:</i>	
				<i>in million zlotys</i>	10
				<i>per capita in zł</i>	11
98,8	101,8	100,4	.	<i>Gross disposable income in the households sector</i>	
				<i>– previous year = 100</i>	12
W REJESTRZE REGON^c – stan w dniu 31 XII					
IN THE REGON REGISTER^c – as of 31 Dec					
94,7	96,5	98,3	99,3	<i>Total: in thousand</i>	13
790	808	825	835	<i>per 10 thous. population</i>	14
20,7	21,5	22,4	23,1	<i>Legal persons and organizational entities without</i>	
				<i>legal personality:</i>	
				<i>in thousands</i>	15
0,5	0,5	0,5	0,5	<i>of which:</i>	
5,1	5,6	5,9	6,5	<i>co-operatives</i>	16
0,6	0,7	0,7	0,8	<i>commercial companies</i>	17
4,9	5,0	5,0	5,1	<i>of which with foreign capital participation</i>	18
133,4	138,5	144,4	148,6	<i>civil law partnerships</i>	19
				<i>2000 = 100</i>	20
74,0	75,0	75,9	76,3	<i>Natural persons conducting economic activity:</i>	
105,3	106,7	108,0	108,4	<i>in thousands</i>	21
618	628	637	641	<i>2000 = 100</i>	22
				<i>per 10 thous. population</i>	23

zmienione w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika; patrz uwagi ogólne działu „Rachunki regionalne”, ust. 12
changed in relations to the data published in the previous edition of Yearbook; see general notes in the chapter "Regional accounts",

**DZIAŁ I
GEOGRAFIA**

**CHAPTER I
GEOGRAPHY**

TABL. 1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE
GEOGRAPHIC LOCATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	Gmina <i>Gmina</i>	W stopniach i minutach <i>In degrees and minutes</i>	W km <i>In km</i>	SPECIFICATION
Najdalej wysunięte punkty granicy województwa:				<i>Furthest extended points of the voivodship border:</i>
na północ (szerokość geograficzna północna)	Wiżajny	54°25'	x	<i>in the north (northern geographic latitude)</i>
na południe (szerokość geograficzna północna)	Mielnik	52°17'	x	<i>in the south (northern geographic latitude)</i>
na zachód (długość geograficzna wschodnia)	Turośl	21°36'	x	<i>in the west (eastern geographic longitude)</i>
na wschód (długość geograficzna wschodnia)	Białowieża	23°57'	x	<i>in the east (eastern geographic longitude)</i>
Rozciągłość:				<i>Extent:</i>
z południa na północ	x	2°08'	236	<i>from south to north</i>
z zachodu na wschód	x	2°21'	161	<i>from west to east</i>

Źródło: dane Wojewódzkiego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Białymstoku.
Source: data of the Voivodship Office of Geodesy and Cartography Records in Białystok.

TABL. 2. POWIERZCHNIA I GRANICE W 2016 R.
Stan w dniu 1 I
AREA AND BORDERS IN 2016
As of 1 Jan

WYSZCZEGÓLNIENIE	W liczbach bezwzględnych <i>In absolute numbers</i>	W odsetkach <i>In percent</i>	SPECIFICATION
Powierzchnia w km ²	20187,0	x	<i>Area in km²</i>
Długość granicy w km	936,4	100,0	<i>Length of border in km</i>
z Białorusią	245,9	26,3	<i>with Belarus</i>
z Litwą	104,3	11,1	<i>with Lithuania</i>
z województwami:			<i>with voivodships:</i>
lubelskim	4,0	0,4	<i>Lubelskie</i>
mazowieckim	358,2	38,2	<i>Mazowieckie</i>
warmińsko-mazurskim	224,6	24,0	<i>Warmińsko-Mazurskie</i>

Źródło: dane Wojewódzkiego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Białymstoku.
Source: data of the Voivodship Office of Geodesy and Cartography Records in Białystok.

TABL. 3. UKŁAD PIONOWY POWIERZCHNI
ELEVATIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Gmina Gmina	Wzniesienie nad poziom morza w m Elevation above sea level in m	SPECIFICATION
Najwyżej położony punkt – okolice miejscowości Wiżajny	Wiżajny	298	Highest point – surroundings of Wiżajny
Najniżej położony punkt – okolice miejscowości Miastkowo	Miastkowo	92	Lowest point – surroundings of Miastkowo

Ź r ó d ł o: dane Wojewódzkiego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Białymstoku.
S o u r c e: data of the Voivodship Office of Geodesy and Cartography Records in Białystok.

TABL. 4. TEMPERATURY POWIETRZA
AIR TEMPERATURES

STACJA METEOROLOGICZNA METEOROLOGICAL STATION	Wzniesienie stacji nad poziom morza w m Station elevation above the sea level in m	Temperatury w °C Temperatures in °C						
		średnie ^a average ^a				skrajne extreme		amplitudy temperatur skrajnych amplitudes of extreme tempera- tures
		1971–2000	1991–2000	2001–2010	2015	maksimum maximum	minimum minimum	
						1971–2015		
Białystok	148	6,9	7,2	7,5	8,6	35,5	–35,4	70,9
Suwałki	184	6,3	6,8	7,1	8,2	35,2	–30,6	65,8

^a Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich rocznych z tych okresów.
Ź r ó d ł o: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Państwowego Instytutu Badawczego.
^a Data for multi-year periods include annual averages from these periods.
S o u r c e: data of the Institute of Meteorology and Water Management, National Research Institute.

TABL. 5. OPADY ATMOSFERYCZNE, PRĘDKOŚĆ WIATRU, USŁONECZNIENIE I ZACHMURZENIE
ATMOSPHERIC PRECIPITATION, WIND VELOCITY, INSOLATION AND CLOUDINESS

STACJA METEOROLOGICZNA METEOROLOGICAL STATION	Wzniesienie stacji nad poziom morza w m Station elevation above the sea level in m	Roczne sumy opadów w mm Total annual precipitation in mm			Średnia prędkość wiatru w m/s Average wind velocity in m/s	Usłonecz- nienie w h Insolation in h	Średnie zachmu- rzenie w oktan- tach ^a Average cloudiness in octants ^a	
		1971–2000	1991–2000	2001–2010				
		średnie ^b average ^b			2015			
		Białystok	148	577	573	613	526	2,4
Suwałki	184	591	575	619	593	3,5	1697	5,1

^a Stopień zachmurzenia nieba od 0 (niebo bez chmur) do 8 (niebo całkowicie pokryte chmurami). ^b Dane za okresy wieloletnie dotyczą średnich rocznych z tych okresów.
Ź r ó d ł o: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Państwowego Instytutu Badawczego.
^a Degree of cloudiness from 0 (no clouds) to 8 (total cloud cover). ^b Data for multi-year periods include annual averages from these periods.
S o u r c e: data of the Institute of Meteorology and Water Management, National Research Institute.

TABL. 6. **WIĘKSZE RZEKI^a**
PRINCIPAL RIVERS^a

RZEKI ^b RIVERS ^b	Długość ^c w km <i>Length^c in km</i>		Odbiornik ^d <i>Recipient^d</i>	Powierzchnia ^c zlewni w km ² <i>Drainage^c basin area in km²</i>	
	ogółem ^e <i>total^e</i>	w tym w województwie <i>of which in voivodship</i>		ogółem ^e <i>total^e</i>	w tym w województwie <i>of which in voivodship</i>
Narew	455,9	292,6	Wisła	53890,0	17567,5
Narewka	43,1	43,1	Narew	460,9	460,9
Orlanka	54,6	54,6	Narew	512,4	512,4
Biała	36,2	36,2	Orlanka	207,3	207,3
Supraśl	111,4	111,4	Narew	1844,9	1844,9
Słoja	38,1	38,1	Supraśl	220,3	220,3
Sokołda	51,1	51,1	Supraśl	488,8	488,8
Płoska	34,1	34,1	Supraśl	216,6	216,6
Nereśl	47,2	47,2	Narew	298,9	298,9
Ślina	43,6	43,6	Narew	355,7	355,7
Biebrza	174,9	174,9	Narew	7072,0	5058,8
Sidra	38,8	38,8	Biebrza	299,5	299,5
Netta	118,4	115,2	Biebrza	1301,6	1240,7
Blizna	20,3	20,3	Netta	353,0	353,0
Szczeberka	60,1	60,1	Blizna	226,5	226,5
Brzozówka	66,1	66,1	Biebrza	693,7	693,7
Kumiałka	41,5	41,5	Brzozówka	220,6	220,6
Jęgrznia	135,7	43,8	Biebrza	1062,4	359,5
Elk	125,0	29,5	Biebrza	1556,8	352,7
Wissa	57,1	57,1	Biebrza	516,0	470,7
Gać	23,3	23,3	Narew	431,6	431,6
Jabłonka	33,7	33,7	Gać	224,7	224,7
Pisa	150,9	53,0	Narew	4516,6	848,1
Skroda	57,9	57,9	Pisa	406,1	406,1
Ruż	41,1	20,6	Narew	358,7	264,4
Bug	621,1	89,9	Narew	19273,8	3731,8
Leśna	36,4	36,4	Bug	355,8	355,8
Pulwa	13,3	13,3	Bug	201,1	201,1
Nurzec	110,0	110,0	Bug	2081,8	2067,1
Nurczyk	40,4	40,4	Nurzec	279,5	279,5
Leśna	27,3	27,3	Nurzec	320,9	320,9
Mianka	27,9	27,9	Nurzec	210,6	210,6
Brok	89,1	41,1	Bug	811,4	442,3
Czarna Hańcza	131,0	131,0	Niemen	1617,0	1617,0
Marycha	79,5	79,5	Czarna Hańcza	441,4	441,4
Świsłocz	43,5	43,5	Niemen	340,8	340,8
Szeszupa (Szeszupie)	27,6	27,6	Niemen	305,2	305,2

a O powierzchni zlewni w województwie powyżej 200 km². b Uszeregowane w porządku hydrograficznym. c Obliczono na podstawie Mapy Podziału Hydrograficznego Polski. d Rzeka lub zbiornik wodny, do którego uchodzi dopływ. e Długości rzek oraz powierzchnie zlewni zostały podane dla rzek i zlewni w granicach Polski.

Źródło: dane Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie.

a Of drainage basin area in Podlaskie Voivodship bigger than 200 km². b Listed according to hydrographic order. c Calculated according to Map of Hydrographic Division of Poland. d River or reservoir into which the water flows. e River length and drainage basin area shown for rivers and drainage basin within Poland.

Source: data of the Regional Water Management Authority in Warsaw.

TABL. 7. WIĘKSZE I GŁĘBSZE JEZIORA
 LARGER AND DEEPER LAKES

JEZIORA LAKES	Położenie Placement		Powierzchnia w ha Area in ha	Głębokość maksymalna w m Maximum depth in m	Objętość w tys. m ³ Capacity in thous. m ³
	dorzecze drainage basin	powiat powiat			
WEDŁUG POWIERZCHNI BY AREA					
Wigry	Niemen	augustowski/suwalski	2118,3	73,2	336726,7
Rajgrodzkie ^a	Wisła	ełcki/grajewski	1503,2	52,0	142623,2
Galadus ^b	Niemen	sejneński	728,6	54,8	92474,7
Sajno	Wisła	augustowski	522,5	27,0	52446,8
Dręstwo	Wisła	augustowski	504,2	25,0	42734,6
Białe Augustowskie ...	Wisła	augustowski	476,6	30,0	41716,5
Serwy	Niemen	augustowski	460,3	41,5	67181,5
Necko	Wisła	augustowski	400,0	25,0	40561,4
Szelment Wielki	Niemen	suwalski	356,1	45,0	53492,0
Rospuda Filipowska ..	Wisła	suwalski	341,7	38,9	49731,8
Hańcza	Niemen	suwalski	311,4	108,5	120364,1
Wiżajny	Pregoła	suwalski	293,1	5,3	7746,1
Pomorze	Niemen	sejneński	295,4	23,5	25280,5
Kolno	Wisła	augustowski	264,4	3,3	3303,4
Studzieniczne	Wisła	augustowski	250,1	30,5	22073,6
WEDŁUG GŁĘBOKOŚCI BY DEPTH					
Hańcza	Niemen	suwalski	311,4	108,5	120364,1
Wigry	Niemen	augustowski/suwalski	2118,3	73,2	336726,7
Galadus ^b	Niemen	sejneński	728,6	54,8	92474,7
Rajgrodzkie ^a	Wisła	ełcki/grajewski	1503,2	52,0	142623,2
Białe Filipowskie	Pregoła	suwalski	132,4	52,0	22662,3
Ożewo (Użewo)	Niemen	suwalski	53,6	49,6	9326,4
Garbas (Garbaś)	Wisła	suwalski	152,5	48,0	31809,7
Busznica	Wisła	augustowski	49,4	48,0	3350,6
Szurpiły	Niemen	suwalski	80,9	46,2	8168,0
Szelment Wielki	Niemen	suwalski	356,1	45,0	53492,0
Długie Sejneńskie (Długie Krasnopolskie)	Niemen	sejneński	102,4	45,0	7669,4
Okmin	Niemen	suwalski	111,8	42,4	14310,4
Dmitrowo	Niemen	sejneński	61,2	42,0	6476,6
Serwy	Niemen	augustowski	460,3	41,5	67181,5
Rospuda Filipowska ..	Wisła	suwalski	341,7	38,9	49731,8

a Jezioro na pograniczu województw warmińsko-mazurskiego i podlaskiego; powierzchnia na terenie województwa podlaskiego wynosi 919,4 ha. b Jezioro graniczne – na terytorium Polski 548,6 ha.

Źródło: dane Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie.

a Lake at the borderland between Warmińsko-Mazurskie and Podlaskie Voivodships; area within Podlaskie Voivodship – 919,4 ha. b Border lake – in Poland 548,6 ha.

Source: data of the Regional Water Management Authority in Warsaw.

DZIAŁ II STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA

Uwagi ogólne

1. Informacje o **stanie geodezyjnym i kierunkach wykorzystania powierzchni województwa** ujmowane są według form władania i grup rejestrowych w oparciu o ewidencję gruntów i budynków wprowadzoną rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 III 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (jednolity tekst Dz. U. 2015 poz. 542).

Dane o **gruntach rolnych wyłączonych na cele nierolnicze i leśnych na cele nieleśne** dotyczą gruntów, za które pobrano należności i opłaty w trybie ustawy z dnia 3 II 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (jednolity tekst Dz. U. 2015 poz. 909, z późniejszymi zmianami), która chroni wszystkie grunty rolne zaliczone do klas bonitacyjnych I–III oraz grunty rolne klas bonitacyjnych IV–VI wytworzone z gleb organicznych. Do 2008 r., zgodnie z art. 12, ust. 15 ustawy, rada gminy mogła podjąć uchwałę o objęciu ochroną na jej obszarze również gruntów rolnych zaliczonych do klas bonitacyjnych IV, IVa, IVb wytworzonych z gleb pochodzenia mineralnego. Od 2009 r. przepisów ustawy nie stosuje się do gruntów rolnych, stanowiących użytki rolne, położonych w granicach administracyjnych miast.

2. Dane o **gruntach zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania** dotyczą gruntów, które utraciły całkowicie wartości użytkowe (grunty zdewastowane) oraz gruntów, których wartość użytkowa rolnicza lub leśna zmalała w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także wadliwej działalności rolniczej (grunty zdegradowane).

Rekultywacja gruntów polega na nadaniu lub przywróceniu gruntem zdegradowanym lub zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie niezbędnych dróg.

3. Informacje o **poborze wody** dotyczą:

1) w pozycji „na cele produkcyjne” – poza rolnictwem (z wyłączeniem ferm przemysłowego chowu zwierząt), leśnictwem, łowiectwem i rybactwem – jednostek organizacyjnych wnoszących opłaty za pobór z ujęć własnych rocznie 5 dam³ i więcej wody podziemnej albo 20 dam³ i więcej wody powierzchniowej lub odprowadzających rocznie 20 dam³ i więcej ścieków;

CHAPTER II ENVIRONMENTAL PROTECTION

General notes

1. Information regarding the **geodesic status and use of voivodship land** is classified by ownership and register groups, according to the land and building register as a result of the regulation of the Minister of Regional Development and Construction, dated 29 Mar 2001 in regard to the registration of land and buildings (uniform text Journal of Laws 2015 item 542).

Data regarding **agricultural land designated for non-agricultural purposes and forest land designated for non-forest purposes** concern land, for which payments and fees were collected, on the basis of the Law on Agricultural and Forest Land Protection, dated 3 Feb 1995 (uniform text Journal of Laws 2015 item 909, with later amendments), which protects all agricultural land included in quality classes I–III as well as agricultural land included in quality classes IV–VI comprised of organic soils. Until 2008, in accordance with Art. 12, item 15 of the Law, a gmina council might also resolve to protect agricultural land of IV, IVa, IVb quality classes, originating from mineral-derived soils and located within the gmina. Since 2009 the provisions of the law do not apply to agricultural land located within the administrative borders of urban areas.

2. Data regarding **devastated and degraded land requiring reclamation and management** concern land which has completely lost its utility value (devastated land) and land the rural or forest utility value of which has declined due to worsening of natural conditions or environmental changes and industrial activity as well as due to inappropriate agricultural practices (degraded land).

Reclamation of land consists in assigning or restoration a utility or natural value to devastated or degraded land through appropriate landscaping, improving physical and chemical properties, regulating waterways, regenerating soils, strengthening scarps as well as constructing or reconstructing necessary roads.

3. Information regarding **water withdrawal** concerns:

1) in the item “for production purposes” – excluding agriculture (except industrial livestock farming), forestry, hunting and fishing – organizational entities making payments for the annual withdrawal of 5 dam³ or more of underground water, or 20 dam³ or more of surface water from their own sources, or discharging 20 dam³ or more of wastewater annually;

- 2) w pozycji „nawodnienia w rolnictwie i leśnictwie oraz napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych” – jednostek organizacyjnych rolnictwa, leśnictwa i rybactwa zużywających wodę na potrzeby nawadniania gruntów rolnych i leśnych o powierzchni od 20 ha oraz na potrzeby eksploatacji stawów rybnych o powierzchni od 10 ha;
- 3) w pozycji „eksploatacja sieci wodociągowej” – wszystkich jednostek nadzorujących pracę sieci wodociągowej (w tym również spółdzielni mieszkaniowych, spółek wodnych, zakładów usług wodnych, zakładów pracy itp.).

4. Dane o **ściekach** dotyczą ścieków odprowadzonych do wód (do 2002 r. – do wód powierzchniowych) lub do ziemi przez jednostki określone w ust. 3, pkt 1) i pkt 3). Do tych samych jednostek odnoszą się dane o **wyposażeniu w oczyszczalnie ścieków**.

Jako **ścieki wymagające oczyszczania** przyjęto ścieki odprowadzane siecią kanałów lub rowów otwartych bezpośrednio do wód, do ziemi lub do sieci kanalizacyjnej z jednostek produkcyjnych (łącznie z zanieczyszczonymi wodami chłodniczymi, jak również łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych i obiektów budowlanych), z innych jednostek oraz z gospodarstw domowych.

Wody chłodnicze są to ścieki o podwyższonej temperaturze powstałe w wyniku użycia wód do celów chłodniczych w procesach technologicznych.

Za **wody chłodnicze niewymagające oczyszczania** uznaje się wody, które spełniają następujące warunki:

- są odprowadzane do wód wydzielonym dla nich systemem kanalizacji,
- ładunki zanieczyszczeń w wodach chłodniczych po procesie produkcyjnym nie są większe od ładunków zanieczyszczeń w wodach pobranych do celów chłodzenia,
- temperatura wód chłodniczych odprowadzonych do jezior oraz ich dopływów nie przekracza 26°C, a do pozostałych wód, z wyjątkiem morza terytorialnego, nie przekracza 35°C.

Dane o **ściekach oczyszczanych** dotyczą ścieków oczyszczanych mechanicznie, chemicznie, biologicznie oraz z podwyższonym usuwaniem biogenu i odprowadzonych do wód lub do ziemi.

Przez **ścieki oczyszczane mechanicznie** rozumie się ścieki poddane procesowi usuwania jedynie zanieczyszczeń nierozpuszczalnych, tj. ciał stałych i tłuszczów ulegających osadzeniu lub flotacji.

2) *in the item "irrigation in agriculture and forestry as well as filling and completing fish ponds" – agricultural, forest and fishing organizational entities, consuming water for irrigation of agricultural or forest land with the area of 20 ha or more, and for the purpose of exploitation of fish ponds with the area of 10 ha or more;*

3) *in the item "exploitation of water supply network" – all entities responsible for the management of the water supply network (including housing cooperatives, water companies, waterworks and workplaces etc.).*

4. *Data regarding wastewater concern wastewater discharged into waters (until 2002 – into surface waters) or into the ground by entities described in item 3, point 1) and point 3). Data regarding entities possessing wastewater treatment plants concern the same entities.*

Wastewater requiring treatment is understood as wastewater discharged by means of open channels or ditch systems directly into waters, into the ground or to sewage network from entities engaged in production (including polluted cooling water and polluted water from drainage of mines and constructions), other entities as well as households.

Cooling water comprises wastewater with an increased temperature created in the process of using water for cooling purposes during technological processes.

Cooling water not requiring treatment is water which meets the following conditions:

- *is discharged in waters by a separate sewage system,*
- *the charge of pollutants in cooling water after the production process is not greater than the charge of pollutants in water withdrawn for cooling purposes,*
- *the temperature of cooling water discharged into lakes and their inflows does not exceed 26°C as well as into other waters, except territorial sea, does not exceed 35°C.*

Data regarding treated wastewater concern wastewater treated mechanically, chemically, biologically and with increased biogene removal and discharged into waters or into the ground.

Mechanical treatment of wastewater is understood as the process of removing only non-soluble pollutants, i.e. solid bodies and fats subject to settlement or flotation.

Chemiczne oczyszczanie ścieków polega na wytrącaniu niektórych związków rozpuszczalnych, względnie ich neutralizacji metodami chemicznymi, takimi jak koagulacja, sorpcja na węglu aktywnym itp.

Biologiczne oczyszczanie ścieków następuje w procesie mineralizacji przez drobnoustroje w środowisku wodnym w sposób naturalny (np. poprzez rolnicze wykorzystanie ścieków, zraszanie pól, stawy rybne) lub w urządzeniach sztucznych (złoża biologiczne, osad czynny) i polega na usuwaniu ze ścieków zanieczyszczeń organicznych oraz związków biogenych i refrakcyjnych.

Podwyższone usuwanie biogenów w ściekach następuje w oczyszczalniach ścieków o wysokoelektywnych technologiach oczyszczania (głównie biologicznych, a także chemicznych) umożliwiających zwiększoną redukcję azotu i fosforu.

Kilkustopniowe oczyszczanie odprowadzanych ścieków, np. biologiczne z podwyższonym usuwaniem biogenów lub mechaniczno-chemiczno-biologiczne, zakwalifikowano do najwyższego stopnia oczyszczania (z podwyższonym usuwaniem biogenów, biologicznego lub chemicznego).

Oczyszczalnie ścieków komunalnych obejmują wszystkie oczyszczalnie pracujące na sieci kanalizacyjnej. Nieobjęte są badaniami statystycznymi oczyszczalnie przydomowe (pryzagrodowe) lub oczyszczające ścieki wyłącznie dowożone (czyli oczyszczalnie niepracujące na sieci kanalizacyjnej).

Od 2003 r. komunalne oczyszczalnie chemiczne zakwalifikowano albo do oczyszczalni o podwyższonym stopniu usuwania biogenów, albo do oczyszczalni mechanicznych.

Dane o **ludności miast i wsi korzystającej z oczyszczalni ścieków** podano w oparciu o szacunek liczby ludności obsługiwanej przez oczyszczalnie pracujące na sieci kanalizacyjnej.

5. Informacje o źródłach i wielkości emisji zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza oraz o stanie **wyposażenia i efektach eksploatacji urządzeń do redukcji tych zanieczyszczeń** dotyczą jednostek organizacyjnych ustalonych przez Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych na podstawie określonej wysokości opłat wniesionych w 1986 r. za roczną emisję substancji zanieczyszczających powietrze według stawek określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 I 1986 r. w sprawie opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska i wprowadzenie w nim zmian (Dz. U. Nr 7, poz. 40) z późniejszymi zmianami.

Ustalona zbiorowość badanych jednostek utrzymywana jest corocznie, co m.in. zapewnia zachowanie ciągłości i porównywalności wyników badania. Zbiorowość ta może być powiększona jedynie w szczególnych wypadkach, np. o jednostki nowo uruchomione lub rozbudowane o wysokiej skali progoj emisji zanieczyszczeń.

Chemical treatment of wastewater consists in precipitating certain soluble compounds or their neutralization through chemical methods, such as coagulation, sorption on active carbon etc.

Biological treatment of wastewater occurs through mineralization processes caused by microorganisms in the natural water environment (e.g. through agricultural use of wastewater, field irrigation, fish ponds) or in artificial facilities (biofilters, activated sludge) and consists in the removal of organic pollutants or biogenous and refractive compounds from wastewater.

Increased biogene removal from wastewater occurs in wastewater treatment plants with highly efficient treatment technologies (mostly biological and also chemical) allowing for an increased reduction in nitrogen and phosphorus content.

A few steps treatment of discharged wastewater, e.g. biological with increased biogene removal or mechanical, chemical and biological, was classified as the highest degree of the treatment process (with increased biogene removal, biological or chemical).

Municipal wastewater treatment plants cover all water treatment plants within a sewage network. The statistical survey do not include household wastewater treatment facilities or plants which treat only transported wastewater (i.e. wastewater treatment plants which operate outside the sewage system).

Since 2003 municipal chemical treatment plants have been classified as treatment plants with increased biogene removal or mechanical treatment plants.

Data on urban and rural population connected to wastewater treatment plants are presented on the basis of estimates of the number of population served by wastewater treatment plants working on sewage network.

5. Information regarding the sources and amounts of industrial atmospheric pollutant emission from plants of significant nuisance to air quality as well as the equipment reducing such pollutants and the effects of its utilization concerns organizational entities established by the Minister of Environmental Protection and Natural Resources on the basis of the defined amount of fees borne in 1986 for the annual emission of substances polluting the air, according to rates defined in the decree of the Council of Ministers, dated 13 Jan 1986, regarding payments for economic use of the environment and modifications to it (Journal of Laws No. 7, item 40) with later amendments.

The established group of surveyed entities maintained annually which i.a. assures comparability of data, may only be increased in specific cases, e.g. by newly established or expanded entities with a high threshold of pollutant emission.

Dane o **emisji zanieczyszczeń pyłowych** dotyczą pyłów: ze spalania paliw, cementowo-wapienicznych i materiałów ogniotrwałych, krzemowych, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowych, sadzy oraz innych rodzajów zanieczyszczeń pyłowych.

Dane o **emisji zanieczyszczeń gazowych** dotyczą: dwutlenku siarki, tlenku węgla, dwutlenku węgla, tlenków azotu, węglowodorów oraz innych rodzajów zanieczyszczeń gazowych.

Dane o emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych obejmują emisję zorganizowaną (z urządzeń technologicznych i ogrzewczych) oraz niezorganizowaną (z hałd, składowisk, w toku przeladunku substancji sypkich lub lotnych, z hal produkcyjnych itp.).

Ze względu na to, że wielkość **emisji dwutlenku węgla** charakteryzuje się dużymi bezwzględными wartościami, **wskaźnik dotyczący stopnia redukcji zanieczyszczeń gazowych** został wyliczony i przedstawiony **bez uwzględnienia emisji dwutlenku węgla**.

Wielkość emisji z poszczególnych źródeł i poszczególnych rodzajów zanieczyszczeń ustalona została albo na drodze pomiarów, albo na podstawie obliczeń z bilansu surowcowo-paliwowego w oparciu o wskaźniki emisji zanieczyszczeń dla charakterystycznych procesów technologicznych.

6. Ochrona przyrody polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody: dziko występujących roślin, zwierząt i grzybów; roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową; zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia; siedlisk przyrodniczych; siedlisk zagrożonych wyginięciem, rzadkich i chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów; tworów przyrody żywej i nieożywionej oraz kopalnych szczątków roślin i zwierząt; krajobrazu; zieleni w miastach i wsiach; zadrzewień.

Podstawą prawną regulującą ustanowienie form ochrony przyrody jest ustawa z dnia 16 IV 2004 r. o ochronie przyrody (jednolity tekst Dz. U. 2015 poz. 1651, z późniejszymi zmianami).

Dane dotyczące powierzchni o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronionej nie uwzględniają informacji o obszarach sieci Natura 2000.

Park narodowy obejmuje obszar wyróżniający się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, społecznymi, kulturowymi i edukacyjnymi, o powierzchni nie mniejszej niż 1000 ha, na którym ochronie podlega cała przyroda oraz walory krajobrazowe.

Rezerwat przyrody obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

Data regarding emission of particulates pollutants concern: particulates from the combustion of fuels, particulates from cement and lime, fire-resistant materials, silicates, artificial fertilizers, carbon and graphite, soot as well as other types of particulates pollutants.

Data regarding emission of gaseous pollutants concern: sulphur dioxide, carbon monoxide, carbon dioxide, nitrogen oxides, hydrocarbons as well as other types of gaseous pollutants.

Data regarding emission of particulates and gaseous pollutants include organized emission (from technological and heating facilities) and non-organized emission (from waste dumps and landfills, in the course of reloading of volatile or loose substances, from production halls etc.).

Due to the high absolute values which characterize the emission of carbon dioxide, the indicator of reduction of gaseous pollutants was calculated and presented excluding carbon dioxide emission.

Emission volumes from various sources and of different pollutant types were estimated through measurements or on the basis of calculations of the raw material and fuel balance based on pollutant emission indicators for the characteristic technological processes.

6. Nature protection consists in maintenance, balanced use and renewal of natural resources, objects and elements as: wild plants, animals and fungi; plants, animals and fungi under species protection; migratory animals; natural habitats; habitats threatened with extinction, rare and protected species of plants, animals and fungi; objects of animate and inanimate nature as well as fossil plant and animal remains; landscape; green belts within cities and villages; plantings.

The legal basis regulating establishing forms of nature protection is the Law on Nature Protection, dated 16 Apr 2004 (uniform text, Journal of Laws 2015 item 1651, with later amendments).

Data regarding legally protected areas possessing unique environmental value do not include information concerning the areas of the Natura 2000 network.

National park includes protected areas distinguishing for particular natural, scientific, social, cultural and educational values, not smaller than 1000 ha, where all nature elements and specific landscape features are protected.

Nature reserve includes areas in natural or slightly changed state, ecosystems, refuges and natural habitats. It also protects habitats of plants, animals and fungi as well as formations and elements of inanimate nature, having essential environmental, scientific, cultural values or landscape features.

Park krajobrazowy obejmuje obszar chroniony ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania, popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Obszar chronionego krajobrazu obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnią funkcję korytarzy ekologicznych.

Stanowiska dokumentacyjne to niewyodrębniające się na powierzchni lub możliwe do wyodrębnienia, ważne pod względem naukowym i dydaktycznym, miejsca występowania formacji geologicznych, nagromadzeń skamieniałości lub tworów mineralnych, jaskinie lub schroniska podskalne wraz z namuliskami oraz fragmenty eksploatowanych lub nieczynnych wyrobisk powierzchniowych i podziemnych.

Użytkami ekologicznymi są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów, mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej, jak np.: naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania.

Zespołami przyrodniczo-krajobrazowymi są fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na ich walory widokowe lub estetyczne.

Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, glazy narzutowe oraz jaskinie.

7. Odpady oznaczają każdą substancję lub przedmiot, których posiadacz pozbywa się, zamierza pozbyć się lub do których pozbycia się jest obowiązany.

Informacje o odpadach od 2013 r. opracowano w oparciu o ustawę z dnia 14 XII 2012 r. o odpadach (Dz. U. 2013, poz. 21) z późniejszymi zmianami, zmieniającą ustawę z dnia 27 IV 2001 r. obowiązującą do 2012 r.

***Landscape park** is an area protected because of its natural, historical and cultural values as well as for landscape features. The aim of landscape park creation is preservation and dissemination of these values in conditions of sustainable development.*

***Protected landscape area** includes areas protected because of distinguishing landscape characterized by various ecosystem types, valuable because of their functions satisfying the needs of tourism and recreation or functions of ecological corridors.*

***Documentation sites** are not distinguished on the surface or possible to be distinguished, important in scientific and educational terms, places of occurrence of geological formations, concentrations of fossils or mineral formations, caves or rock shelters along with silt-covered grounds and fragments of active and closed surface and underground excavations.*

***Ecological areas** are worth protecting fragments of ecosystems of significant importance for biodiversity, such as: natural water reservoirs, field and forest ponds, groups of trees and shrubs, swamps, peat bogs, dunes, patches of non-used vegetation, old river beds, natural habitats, habitats of rare or protected species of plants, animals or fungi, their refuges and places of reproduction or places of seasonal residence.*

***Landscape-nature complexes** are fragments of natural and cultural landscape that are worth of protection due to their scenic or aesthetic features.*

***Monuments of nature** are single objects of animate and inanimate nature or their clusters of special environmental, scientific, cultural, historical or landscape value and of distinctive individual features, trees of impressive size, native and alien shrubs, springs, waterfalls, karst springs, rocks, ravines, erratic blocks and caves.*

7. Waste means any substance or object, which the holder thereof discards or intends or is required to discard.

Data on waste since 2013 has been compiled on the basis of the Law on Waste, dated 14 Dec 2012 (Journal of Laws 2013 item 21) with later amendments, amending the Law dated 27 Apr 2001 valid until 2012.

Prezentowane rodzaje odpadów do 2014 r. są zgodne z katalogiem odpadów wprowadzonym rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 IX 2001 r. (Dz. U. Nr 112, poz. 1206) z późniejszymi zmianami, natomiast dane za 2015 r. są zgodne z katalogiem odpadów wprowadzonym rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 XII 2014 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. poz. 1923).

Dane dotyczące odpadów odzyskanych i unieszkodliwionych od 2014 r. obejmują odpady zagospodarowane przez wytwórcę we własnym zakresie. Dane za lata poprzednie dotyczą odpadów odzyskanych i unieszkodliwionych zarówno we własnym zakresie, jak i przekazanych innym odbiorcom w celu odzysku lub unieszkodliwienia.

Informacje o **ilości i rodzajach odpadów** dotyczą zakładów, które wytworzyły w ciągu roku powyżej 1 tys. t odpadów lub nagromadziły 1 mln t i więcej odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych).

Przez **odzysk odpadów** rozumie się jakikolwiek proces, którego głównym wynikiem jest to, aby odpady służyły użytecznemu zastosowaniu przez zastąpienie innych materiałów, które w przeciwnym przypadku zostałyby użyte do spełnienia danej funkcji, lub w wyniku którego odpady są przygotowywane do spełnienia takiej funkcji w danym zakładzie lub ogólnie w gospodarce

Przez **unieszkodliwianie odpadów** rozumie się proces niebędący odzyskiem, nawet jeżeli wtórnym skutkiem takiego procesu jest odzysk substancji lub energii.

Magazynowanie odpadów to czasowe przechowywanie odpadów obejmujące:

- wstępne magazynowanie odpadów przez ich wytwórcę,
- tymczasowe magazynowanie odpadów przez prowadzącego zbieranie odpadów,
- magazynowanie odpadów przez prowadzącego przetwarzanie odpadów.

Przez **odpady składowane** należy rozumieć odpady umieszczone na składowiskach i w obiektach unieszkodliwiania odpadów (w tym hałdach, stawach osadowych własnych i innych).

Dane o **odpadach dotychczas składowanych (nagromadzonych)** dotyczą ilości odpadów zdeponowanych na terenach własnych zakładów w wyniku składowania w roku sprawozdawczym i w latach poprzednich.

Przez **zreultywowane tereny składowania odpadów** należy rozumieć tereny, których eksploatacja została zakończona i na których zostały przeprowadzone prace polegające na nadaniu lub przywróceniu im wartości użytkowych między innymi poprzez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych oraz uregulowanie stosunków wodnych.

Until 2014 types of waste presented were consistent with the waste catalogue introduced by the decree of the Minister of the Environment, dated 27 Sep 2001 (Journal of Laws No. 112, item 1206) with later amendments, while the data for 2015 – with the waste catalogue introduced by the decree of the Minister of the Environment, dated 9 Dec 2014 (Journal of Laws item 1923).

Since 2014 data on waste recovered and disposed included waste treated by waste producer on its own. Data on waste recovered and disposed for previous years included waste treated both by waste producer on its own and transferred to other recipient for recovery or disposal.

*Information regarding the **quantity and type of waste** concerns plants which generated over 1 thous. t of waste in the course of the year or accumulated 1 mln t of waste and more (excluding municipal waste).*

***Recovery of waste** is understood as any process, the main result of which is waste serving a useful purpose by replacing other materials which would otherwise have been used to fulfill a particular function, or as a result of which waste is being prepared to fulfill that function, in the plant or generally in the economy.*

***Disposal of waste** is understood as a process which is not recovery even where the operation has as a secondary consequence the reclamation of substances or energy.*

***Waste storage** is a temporary waste storage including:*

- *preliminary storage of waste by its producer,*
- *temporary storage of waste by the one collecting waste,*
- *storage of waste by the one processing waste.*

***Landfilled waste** is understood as waste transferred to landfill areas and waste facilities (including on own and other heaps, settling ponds).*

*Data regarding **waste landfilled up to now (accumulated)** concern the quantity of waste deposited on own plant areas as a result of depositing it during the reporting and previous years.*

***Reclaimed landfill areas** are areas where exploitation was finished, and where work connected with assigning or restoration utility value such as appropriate landscaping, improving physical and chemical characteristics as well as regulating waterways was carried out.*

8. Dane o nakładach na środki trwale służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej oraz ich efektach rzeczowych prezentuje się zgodnie z Polską Klasyfikacją Statystyczną Dotyczącą Działalności i Urządzeń Związanych z Ochroną Środowiska, wprowadzoną rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 2 III 1999 r. (Dz. U. Nr 25, poz. 218). Klasyfikacja ta opracowana została na podstawie Międzynarodowej Standardowej Statystycznej Klasyfikacji EKG/ONZ Dotyczącej Działalności i Urządzeń Związanych z Ochroną Środowiska oraz Europejskiego Systemu Zbierania Informacji Ekonomicznych Dotyczących Ochrony Środowiska (SERIEE) wdrożonego przez Unię Europejską.

9. Fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej są to fundusze tworzone m.in. z opłat za korzystanie ze środowiska (tj. kwot pieniężnych pobieranych m.in. za: emisję zanieczyszczeń powietrza, umieszczanie odpadów na składowisku oraz pobór i korzystanie z wód i wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi), kar za naruszenie wymagań w zakresie ochrony środowiska, spłat pożyczek udzielonych inwestorom.

8. Data regarding outlays on fixed assets and tangible effects of investments in environmental protection and water management are presented in accordance with the Polish Statistical Classification of Environmental Protection Activities and Facilities, introduced on the basis of the regulation of the Council of Ministers, dated 2 Mar 1999 (Journal of Laws No. 25, item 218). This classification was compiled on the basis of the ECE/UN Single European Standard Statistical Classification of Environmental Protection Activities and Facilities as well as the European System for the Collection of Economic Information on the Environment (SERIEE) implemented by the European Union.

9. Environmental protection and water management funds are funds created from income originating i.a. from payments for use of natural environment (i.e. payments collected i.a. for: emission of air pollutants, placement of waste in the landfill as well as withdrawal and use of water and releasing wastewater into water or the ground), the fines for violating environmental protection requirements, the repayments of loans granted for investors.

TABL. 1 (8). **STAN GEODEZYJNY, KIERUNKI I ZMIANY W WYKORZYSTANIU POWIERZCHNI WOJEWÓDZTWA**
Stan w dniu 1 I
GEODESIC STATUS, DIRECTIONS AND CHANGES OF VOIVODSHIP LAND USE
As of 1 Jan

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2016		2005	2016	SPECIFICATION
	w ha in ha			przyrost (+) lub ubytek (-) w ha w stosunku do 2015 r. increase (+) or decrease (-) in ha in relation to 2015	na 1000 mieszkańców ^a w ha per 1000 population ^a in ha		
Powierzchnia ogólna^b ...	2018620	2018702	2018702	-	1682,62	1698,10	Total area^b
Użytki rolne	1239701	1219915	1211528	-2556	1033,35	1019,12	<i>Agricultural land</i>
grunty orne	792953	772680	769169	-993	660,97	647,01	<i>arable land</i>
sady	6047	5535	4777	+358	5,04	4,02	<i>orchards</i>
łąki trwałe	208001	207115	206021	-1086	173,38	173,30	<i>permanent meadows</i>
pastwiska trwałe	193386	192837	192540	-38	161,20	161,96	<i>permanent pastures</i>
grunty:							<i>land:</i>
rolne zabudowane	30240	32483	30207	-882	25,21	25,41	<i>agricultural built-up</i>
pod stawami	928	1500	1749	+9	0,77	1,47	<i>under ponds</i>
pod rowami	8146	7765	7065	+74	6,79	5,94	<i>under ditches</i>
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione ...	613075	639978	646082	+2279	511,03	543,47	<i>Forest land as well as</i>
lasy	601754	624856	630622	+575	501,59	530,47	<i>woody and bushy land</i>
grunty zadrzewione i zakrzewione	11321	15122	15460	+1704	9,44	13,00	<i>forests</i>
Grunty pod wodami powierzchniowymi	27441	27570	27912	+241	22,87	23,48	<i>Land under waters</i>
płynącymi	24559	24415	25974	+242	20,47	21,85	<i>flowing</i>
stojącymi	2882	3155	1938	-1	2,40	1,63	<i>standing</i>
Grunty zabudowane i zurbanizowane	73114	73139	75829	+220	60,94	63,79	<i>Built-up and urbanized land</i>
tereny:							<i>areas:</i>
mieszkańciewe	7579	7374	8144	+90	6,32	6,85	<i>residential</i>
przemysłowe	1972	2445	2844	+60	1,64	2,39	<i>industrial</i>
inne zabudowane ..	2983	4052	4839	+70	2,49	4,07	<i>other built-up</i>
zurbanizowane niezabudowane	1193	744	866	+125	0,99	0,73	<i>urbanized non-built-up</i>
rekreacji i wypoczynku	1532	1561	1403	-26	1,28	1,18	<i>recreational and rest</i>
tereny komunikacyjne:							<i>transport areas:</i>
drogi	49516	49175	50945	+60	41,27	42,85	<i>roads</i>
kolejowe	5310	5421	5023	-8	4,43	4,23	<i>railway</i>
inne ^c	521	132	90	-17	0,43	0,08	<i>other^c</i>
użytki kopalne	2508	2236	1676	-134	2,09	1,41	<i>minerals</i>
Użytki ekologiczne	635	1825	1912	-8	0,53	1,61	<i>Ecological areas</i>
Nieużytki	59066	54457	54016	+24	49,23	45,44	<i>Wasteland</i>
Tereny różne ^d	5588	1818	1423	-200	4,66	1,20	<i>Miscellaneous land^d</i>

^a Stan ludności w dniu 31 XII, odpowiednio dla lat 2004 i 2015. ^b Obszar lądowy (łącznie z wodami śródlądowymi). ^c Przystanie, obiekty i budowle służące komunikacji wodnej, naziemne obiekty itp. ^d Grunty przeznaczane do rekultywacji oraz niezagospodarowane grunty zrekultywowane, waly ochronne nieprzystosowane do ruchu kołowego.

Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

^a Population as of 31 Dec for 2004 and 2015, respectively. ^b Land area (including inland waters). ^c Harbours, buildings and other objects of water communication, terrestrial objects, etc. ^d Land designated for reclamation, unused reclaimed land, embankments, not designated for car traffic.

Source: data of the Head Office of Geodesy and Cartography.

TABL. 2 (9). **GRUNTY ROLNE WYŁĄCZONE NA CELE NIEROLNICZE I LEŚNE NA CELE NIELEŚNE^a**
AGRICULTURAL LAND DESIGNATED FOR NON-AGRICULTURAL PURPOSES
AND FOREST LAND DESIGNATED FOR NON-FOREST PURPOSES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	w ha in ha				
OGÓŁEM	43	60	89	87	TOTAL
WEDŁUG RODZAJÓW GRUNTÓW BY TYPE OF LAND					
Użytki rolne	17	30	39	34	Agricultural land
klasy bonitacyjne:					quality classes:
mineralne: III	7	11	5	7	mineral: III
IV	5	14	19	19	IV
organiczne: IV	1	2	9	3	organic: IV
V-VI	4	3	6	5	V-VI
Inne grunty rolne	11	20	33	33	Other agricultural land
Grunty leśne	15	10	17	20	Forest land
WEDŁUG KIERUNKÓW WYŁĄCZENIA BY DIRECTIONS OF DESIGNATION					
wyłączone:					designated for:
Na tereny osiedlowe	19	33	31	38	Residential areas
Na tereny przemysłowe	2	13	23	15	Industrial areas
Pod drogi i szlaki komunikacyjne ..	5	–	2	1	Roads and communication trails
Pod użytki kopalne	9	8	19	20	Minerals
Na inne cele	8	6	13	13	Other purposes

^a W trybie obowiązujących przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

Źródło: w zakresie gruntów rolnych – dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi; w zakresie gruntów leśnych – dane Ministerstwa Środowiska.

^a According to the existing legal regulations on the protection of agricultural and forest land.

Source: in regard to agricultural land – data of the Ministry of Agriculture and Rural Development; in regard to forest land – data of the Ministry of Environment.

TABL. 3 (10). **GRUNTY ZDEWASTOWANE I ZDEGRADOWANE WYMAGAJĄCE REKULTYWACJI**
I ZAGOSPODAROWANIA ORAZ GRUNTY ZREKULTYWOWANE I ZAGOSPODAROWANE
DEVASTATED AND DEGRADED LAND REQUIRING RECLAMATION AND MANAGEMENT
AS WELL AS RECLAIMED AND MANAGED LAND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	w ha in ha				
Grunty wymagające rekultywacji (stan w dniu 31 XII)	2887	2855	2759	2632	Land requiring reclamation (as of 31 Dec)
zdewastowane	2772	2746	2655	2528	devastated
zdegradowane	115	109	104	104	degraded
Grunty (w ciągu roku):					Land (during the year):
zrekultywowane	58	31	159	89	reclaimed
w tym na cele:					of which for purposes:
rolnicze	7	9	119	68	agricultural
leśne	49	20	15	6	forest
zagospodarowane	8	6	105	40	managed

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Source: data of the Ministry of Agriculture and Rural Development.

TABL. 4 (11). **POBÓR WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI**
WATER WITHDRAWAL FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY AND POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015		SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³				w odsetkach in percent	
OGÓŁEM	92,7	92,9	98,5	100,5	100,0	TOTAL
na cele:						for purposes of:
Produkcyjne ^a	14,0	12,7	12,6	12,7	12,6	Production ^a
w tym wody:						of which waters:
powierzchniowe	1,8	1,1	0,5	0,4	0,3	surface
podziemne	11,5	11,6	12,0	12,3	12,3	underground
Nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych	22,2	21,2	26,2	26,0	25,9	Irrigation in agriculture and forestry as well as filling and completing fish ponds
Eksploatacji sieci wodociągowej ^b	56,5	59,0	59,8	61,8	61,5	Exploitation of water supply network ^b
wody: powierzchniowe	7,6	8,4	7,5	8,1	8,1	waters: surface
podziemne	48,9	50,5	52,3	53,6	53,4	underground

a Poza rolnictwem (z wyłączeniem ferm przemysłowego chowu zwierząt), leśnictwem, łowiectwem i rybactwem – z ujęć własnych. b Pobór wody na ujęciach przed wtłoczeniem do sieci.

a Excluding agriculture (except industrial livestock farming), forestry, hunting and fishing – from their own sources. b Water withdrawal by intakes before entering the water supply network.

TABL. 5 (12). **ZUŻYCIE WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI**
WATER CONSUMPTION FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY AND POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015		SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³				w odsetkach in percent	
OGÓŁEM	80,6	79,4	85,5	87,4	100,0	TOTAL
Przemysł	14,5	12,8	13,0	13,0	14,8	Industry
w tym na cele produkcyjne	12,6	11,0	11,5	11,5	13,1	of which for purposes of production
Rolnictwo i leśnictwo ^a	22,2	21,2	26,2	26,0	29,8	Agriculture and forestry ^a
Eksploatacja sieci wodociągowej ^b	43,9	45,4	46,4	48,4	55,4	Exploitation of water supply network ^b

a Woda zużyta do nawadniania w rolnictwie i leśnictwie oraz do napełniania i uzupełniania stawów rybnych. b Bez zużycia wody na cele przemysłowe z wodociągów stanowiących własność gmin, wojewódzkich zakładów usług wodnych i spółek wodnych.

a Water consumption for irrigation in agriculture and forestry as well as for filling and completing fish ponds. b Excluding consumption of water for industrial purposes by water supply networks owned by gminas, voivodship waterworks and water companies.

TABL. 6 (13). **POWIERZCHNIA I POBÓR WODY DO NAWODNIENI W ROLNICTWIE I LEŚNICTWIE ORAZ NAPEŁNIANIA STAWÓW RYBNYCH**
AREA AND WATER WITHDRAWAL FOR IRRIGATION IN AGRICULTURE AND FORESTRY AS WELL AS WATER FOR FILLING FISH PONDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Powierzchnia nawadnianych użytków rolnych i gruntów leśnych ^a w ha	15463	11821	8564	11755	Area of irrigated agricultural and forest land ^a in ha
Powierzchnia napelnianych stawów rybnych ^b w ha	1417	1471	1579	1535	Area of filled fish ponds ^b in ha
Pobór wody ^c w dam ³	22237	21224	26345	26175	Water withdrawal ^c in dam ³
do nawadniania użytków rolnych i gruntów leśnych ...	4138	1062	1279	1410	for irrigation of agricultural and forest land
na 1 ha	0,3	0,1	0,1	0,1	per 1 ha
do napelniania i uzupełniania stawów rybnych	18099	20162	25066	24765	for filling and completing fish ponds
na 1 ha	12,8	13,7	15,9	16,1	per 1 ha

a, b Obiekty o powierzchni co najmniej: a – 20 ha, b – 10 ha. c Łącznie z rolniczym wykorzystaniem ścieków.
a, b Facilities with an area of at least: a – 20 ha, b – 10 ha. c Including agricultural use of wastewater.

TABL. 7 (14). **ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE ODPROWADZONE DO WÓD LUB DO ZIEMI**
INDUSTRIAL AND MUNICIPAL WASTEWATER DISCHARGED INTO WATERS OR INTO THE GROUND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015		SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³			w odsetkach in percent		
O G Ó Ł E M	39,3	40,6	39,1	39,1	100,0	TOTAL
odprowadzone:						discharged:
bezpośrednio z zakładów ^a ...	6,8	7,1	6,8	7,0	18,0	directly from plants ^a
w tym wody chłodnicze ...	0,5	0,5	0,2	0,1	0,3	of which cooling water
siecią kanalizacyjną	32,5	33,5	32,3	32,0	82,0	through sewage network
W tym ścieki wymagające oczyszczania	38,8	40,1	38,9	39,0	99,7	Of which wastewater requiring treatment
oczyszczane	38,5	40,1	38,9	39,0	99,7	treated
mechanicznie	0,7	0,8	0,9	0,9	2,3	mechanically
biologicznie	9,8	7,1	6,8	6,8	17,5	biologically
z podwyższonym usuwaniem biogenów	28,0	32,2	31,2	31,2	79,9	with increased biogene removal (disposal)
nieoczyszczane	0,3	0,0	–	–	–	untreated
odprowadzone bezpośrednio z zakładów ...	0,0	0,0	–	–	–	discharged directly from plants
odprowadzone siecią kanalizacyjną	0,2	–	–	–	–	discharged through sewage network

a Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi.

a Including polluted cooling water and water from mine drainage as well as building constructions as well as from contaminated precipitation water.

TABL. 8 (15). **ZAKŁADY^a ODPROWADZAJĄCE ŚCIEKI WEDŁUG MIEJSCA ODPROWADZANIA ORAZ WYPOSAŻENIA W OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW**
Stan w dniu 31 XII

PLANTS^a DISCHARGING WASTEWATER BY PLACE OF DISCHARGE AND WASTEWATER TREATMENT PLANTS POSSESSED
As of 31 Dec

JEDNOSTKI	2005	2010	2014	2015	ENTITIES
OGÓŁEM	92	77	82	84	TOTAL
Odprowadzające ścieki bezpośrednio do wód lub do ziemi wymagające oczyszczania	27	27	24	24	Discharging wastewater directly into waters or into the ground requiring treatment
wyposażone w oczyszczalnię ścieków	25	27	24	24	possessing wastewater treatment plants
o wystarczającej przepustowości	24	26	24	24	with sufficient capacity
o niewystarczającej przepustowości	1	1	–	–	with insufficient capacity
bez oczyszczalni ścieków	2	–	–	–	not possessing wastewater treatment plants
Odprowadzające ścieki do kanalizacji (bez oczyszczalni ścieków)	65	50	58	60	Discharging wastewater into sewage system (not possessing wastewater treatment plants)

a Bez przedsiębiorstw i zakładów wodociągowo-kanalizacyjnych.

a Excluding enterprises and water-sewage treatment plants.

TABL. 9 (16). **OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW**

Stan w dniu 31 XII

WASTEWATER TREATMENT PLANTS
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Mechaniczne <i>Mechanical</i>	Biologiczne <i>Biological</i>	Z podwyższonym usuwaniem biogenów <i>With increased biogen removal (disposal)</i>	SPECIFICATION
Oczyszczalnie ścieków przemysłowych					Industrial wastewater treatment plants
Liczba					Number
2005	28	4	22	2	
2010	29	5	19	5	
2014	27	4	18	5	
2015	26	3	18	5	
Przepustowość w dam ³ /d					Capacity in dam ³ /24h
2005	152,1	115,1	33,5	3,5	
2010	156,4	117,4	28,0	11,1	
2014	97,0	53,5	26,9	16,7	
2015	64,6	18,4	29,1	17,2	
Oczyszczalnie ścieków komunalnych^a					Municipal wastewater treatment plants^a
Liczba					Number
2005	106	1	74	31	
2010	111	1	79	31	
2014	120	–	91	29	
2015	122	–	93	29	
Przepustowość w dam ³ /d					Capacity in dam ³ /24h
2005	233,2	0,2	38,7 ^b	194,3	
2010	234,7	0,2	38,8 ^b	195,7	
2014	236,3	–	40,3	196,0	
2015	238,0	–	42,2	195,8	
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków ^c w % ludności ogółem ^d					Population connected to wastewater treatment plants ^c in % of total population ^d
2005	62,1	0,0	12,2	49,9	
2010	62,5	0,1	11,7	51,4	
2014	66,8	–	13,1	53,7	
2015	67,4	–	14,0	53,4	

a Pracujące na sieci kanalizacyjnej. b Dotyczy urządzeń do biologicznego oczyszczania. c Łącznie z ludnością korzystającą z oczyszczalni przemysłowych oczyszczających ścieki komunalne. d Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków – dane szacunkowe, ludność ogółem – na podstawie bilansów.

a On sewage system. b Refers to equipment for biological treatment. c Including population connected to industrial wastewater treatment plants treating municipal waste. d Population connected to wastewater treatment plants – estimated data, total population – based on balances.

TABL. 10 (17). **EMISJA I REDUKCJA ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA Z ZAKŁADÓW SZCZEGÓLNIIE UCIAŻLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA***EMISSION AND REDUCTION OF AIR POLLUTANTS FROM PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza ^a ogółem (stan w dniu 31 XII) z ogółem:	57	56	66	66	<i>Total plants of significant nuisance to air quality^a (as of 31 Dec) of total:</i>
wyposażone w urządzenia do redukcji zanieczyszczeń:					<i>possessing systems to reduce the emission of:</i>
pyłowych	43	42	43	43	<i>particulates</i>
gazowych	7	7	5	6	<i>gases</i>
nieposiadające wyników pomiarów:					<i>without the results of measurements of:</i>
emisji:					<i>emission of:</i>
pyłów	10	14	19	18	<i>particulates</i>
gazów	8	13	17	15	<i>gases</i>
imisji	52	49	61	64	<i>imission</i>
Emisja zanieczyszczeń w tys. t:					<i>Emission of pollutants in thous. t:</i>
pyłowych	2,0	1,1	0,9	0,9	<i>particulates</i>
w tym pyły ze spalania paliw	1,6	0,8	0,7	0,7	<i>of which particulates from the combustion of fuels</i>
gazowych (bez dwutlenku węgla)	12,5	9,2	10,2	9,6	<i>gases (excluding carbon dioxide)</i>
w tym: dwutlenek siarki	5,3	3,3	2,7	2,9	<i>of which: sulphur dioxide</i>
tlenek węgla	3,2	2,4	3,3	3,0	<i>carbon monoxide</i>
tlenki azotu ^b	3,6	3,2	3,2	2,8	<i>nitrogen oxides^b</i>
Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń: w tysiącach ton:					<i>Pollutants retained in pollutant reduction systems: in thousand tonnes:</i>
pyłowe	118,4	86,6	84,9	88,0	<i>particulates</i>
gazowe (bez dwutlenku węgla)	1,6	1,4	0,9	0,9	<i>gases (excluding carbon dioxide)</i>
w % zanieczyszczeń wytworzonych:					<i>in % of pollutants produced:</i>
pyłowych	98,3	98,8	98,9	99,0	<i>particulates</i>
gazowych (bez dwutlenku węgla)	11,2	13,4	8,4	8,6	<i>gases (excluding carbon dioxide)</i>

a Emitujące pyły, gazy lub równocześnie pyły i gazy. b W przeliczeniu na dwutlenek azotu.

a Emitting particulates, gases or particulates and gases at the same time. b Expressed in nitrogen dioxide.

TABL. 11 (18). **URZĄDZENIA DO REDUKCJI ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA W ZAKŁADACH SZCZEGÓLNIIE UCIAŻLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA***AIR POLLUTION REDUCTION SYSTEMS IN PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY*

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Cyklony Cyclones	Multicyklony Multi-cyclones	Filtry tkaninowe Fabric filters	Elektrofiltry Electrofilters	Urządzenia mokre Wet air cleaners	Inne Others	
URZĄDZENIA w szt. – stan w dniu 31 XII <i>EQUIPMENT in pcs – as of 31 Dec</i>							
OGÓŁEM	2005	150	43	63	6	11	11
TOTAL	2010	151	39	78	8	12	11
	2014	139	31	242	10	6	24
	2015	143	29	87	12	6	27
Skuteczność: Efficiency:							
niska	2005	6	7	–	–	2	x
low	2010	7	10	2	–	3	x
	2014	1	3	3	–	3	x
	2015	1	3	3	–	2	x
średnia	2005	28	19	23	–	9	x
moderate	2010	28	9	35	1	9	x
	2014	19	10	42	1	2	x
	2015	21	10	39	1	2	x
wysoka	2005	116	17	40	6	–	x
high	2010	116	20	41	7	–	x
	2014	119	18	197	9	1	x
	2015	121	16	45	11	2	x

TABL. 11 (18). **URZĄDZENIA DO REDUKCJI ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA W ZAKŁADACH SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH DLA CZYSTOŚCI POWIETRZA (dok.)**
AIR POLLUTION REDUCTION SYSTEMS IN PLANTS OF SIGNIFICANT NUISANCE TO AIR QUALITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Cyklony Cyclones	Multicyklony Multi- cyclones	Filtry tkaninowe Fabric filters	Elektrofiltry Electrofilters	Urządzenia mokre Wet air cleaners	Inne Others	
PRZEPIYW GAZÓW ODLOTOWYCH w dam ³ /h WASTE GAS FLOW in dam ³ /h							
OGÓŁEM	2005	2418	1045	1761	1133	119	347
TOTAL	2010	2970	933	2025	883	194	381
	2014	3715	430	1912	853	162	813
	2015	3776	383	1621	1370	270	1026
Skuteczność: Efficiency:							
niska	2005	86	284	–	–	30	x
low	2010	102	361	4	–	105	x
	2014	1	68	9	–	105	x
	2015	1	60	9	–	30	x
średnia	2005	463	187	175	–	89	x
moderate	2010	457	128	243	42	89	x
	2014	344	124	356	104	39	x
	2015	359	124	334	81	39	x
wysoka	2005	1869	574	1586	1133	–	x
high	2010	2411	444	1778	841	–	x
	2014	3370	238	1547	749	18	x
	2015	3416	199	1278	1289	201	x

TABL. 12 (19). **POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA^a**
Stan w dniu 31 XII
AREA OF SPECIAL NATURE VALUE UNDER LEGAL PROTECTION^a
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015		SPECIFICATION	
	w ha		in ha	w % powierzchni ogólnej województwa in % of total area of the voivodship	na 1 mieszkańca w m ² per capita in m ²		
OGÓŁEM	644999,7	645561,4	645058,3	642314,0	31,8	5403,0	TOTAL
Parki narodowe	92089,8	92071,6	92169,2	92180,1	4,6	775,4	National parks
Rezerваты przyrody ...	23599,4	23531,9	23591,7	23585,8	1,2	198,4	Nature reserves
Parki krajobrazowe ^b ..	83531,9	83531,9	83529,4	83478,3	4,1	702,2	Landscape parks ^b
Obszary chronionego krajobrazu ^b	444021,0	444173,1	443456,2	440748,1	21,8	3707,5	Protected landscape areas ^b
Stanowiska dokumentacyjne	0,5	0,2	0,5	0,5	0,0	0,0	Documentation sites
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	59,6	144,3	139,1	139,1	0,0	1,2	Landscape-nature complexes
Użytki ekologiczne	1697,5	2108,4	2172,2	2182,1	0,1	18,4	Ecological areas

^a Dane nie uwzględniają informacji o obszarach sieci Natura 2000. ^b Bez powierzchni rezerwatów przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i użytków ekologicznych położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

^a Data do not include information concerning the areas of Natura 2000 network. ^b Excluding nature reserves, documentation sites, landscape-nature complexes and ecological arable lands located within landscape parks and protected landscape areas.

TABL. 13 (20). **PARKI NARODOWE**
Stan w dniu 31 XII
NATIONAL PARKS
As of 31 Dec

LATA YEARS PARKI NARODOWE ^a NATIONAL PARKS ^a	Powierzchnia ^b w ha Area ^b in ha					otuliny (strefy ochronnej) buffer zones (of the protect- ed areas)
	parków narodowych national parks				z ogółem – pod ochroną ścisłą ^c of grand total – strictly protected ^c	
	ogółem grand total	w tym lasów of which forests	z ogółem – pod ochroną ścisłą ^c of grand total – strictly protected ^c			
			razem total	w tym lasów of which forests		
OGÓŁEM	2005	92089,8	35012,9	10821,5	9538,9	96740,1
TOTAL	2010	92071,6	35160,6	10821,5	9571,3	96740,1
	2014	92169,2	35187,1	13890,5	12619,5	96740,1
	2015	92180,1	35211,9	14261,8	13159,6	96740,1
Biebrzański		59223,0	15730,2	7494,0	6706,7	66824,0
Wigierski		15089,8	9414,7	708,5	633,1	11283,8
Białowiecki		10517,3	9974,0	6059,3	5819,8	3224,3
Narwiański		7350,0	93,0	–	–	15408,0

a Uszeregowane malejąco według powierzchni ogółem w województwie. b Powierzchnia parku w granicach województwa. c Powierzchnia, na której chroniona jest cała przyroda i jest całkowicie zaniechana bezpośrednia ingerencja człowieka.

a Listed according to decreasing grand total area in the voivodship. b Area of park in boundaries of the voivodship. c The area in which all forms of nature are protected and direct human interference is entirely abandoned.

TABL. 14 (21). **REZERWATY PRZYRODY**
Stan w dniu 31 XII
NATURE RESERVES
As of 31 Dec

LATA REZERWATY	Obiekty Number	Powierzchnia w ha Area in ha		YEARS RESERVES	
		ogółem total	w tym pod ochroną ściśłą ^a of which strictly protected ^a		
OGÓŁEM	2005	91	23599,4	952,0	TOTAL
	2010	93	23531,9	952,0	
	2014	93	23591,7	952,0	
	2015	93	23585,8	952,0	
Faunistyczne	10	1969,4	43,4		Fauna
Krajobrazowe	4	1421,6	227,0		Landscape
Leśne	55	18219,5	390,1		Forest
Torfowiskowe	9	1325,6	286,9		Peatbog
Florystyczne	7	235,8	–		Flora
Wodne	3	332,3	4,6		Water
Przyrody nieożywionej	4	69,5	–		Inanimate nature
Stepowe	1	12,1	–		Steppe

a Powierzchnia, na której chroniona jest cała przyroda i jest całkowicie zaniechana bezpośrednia ingerencja człowieka.

a The area in which all forms of nature are protected and direct human interference is entirely abandoned.

TABL. 15 (22). **PARKI KRAJOBRAZOWE**
Stan w dniu 31 XII
LANDSCAPE PARKS
As of 31 Dec

LATA YEARS PARKI KRAJOBRAZOWE ^a LANDSCAPE PARKS ^a	Powierzchnia ^b w ha Area ^b in ha				
	ogółem total	w tym of which			
		lasów forests	użytków rolnych agricultural land	wód water	
OGÓŁEM	2005	88084,5	63681,0	10909,0	1265,0
TOTAL	2010	88084,5	63681,0	10909,0	1265,0
	2014	88084,5	63681,0	10909,0	1265,0
	2015	88138,2	63681,0	10909,0	1265,0
Park Krajobrazowy Puszczy Knyszyńskiej im. prof. W. Sławińskiego		74447,0	60864,0	4862,0	381,0
Łomżyński Park Krajobrazowy Doliny Narwi		7353,5	1341,0	2263,0	242,0
Suwalski Park Krajobrazowy		6337,7	1476,0	3784,0	642,0

a Uszeregowane malejąco według powierzchni ogółem w województwie. b Łącznie z powierzchnią rezerwatów przyrody, stanowisk dokumentacyjnych, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych i użytków ekologicznych położonych na terenie parków.

a Listed according to decreasing total area in the voivodship. b Including nature reserves, documentation sites, landscape-nature complexes and ecological arable lands located within parks.

TABL. 16 (23). **POMNIKI PRZYRODY**
Stan w dniu 31 XII
MONUMENTS OF NATURE
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
OGÓŁEM	2112	2058	1998	1993	TOTAL
w tym:					of which:
Pojedyncze drzewa	1861	1791	1717	1715	Individual trees
Grupy drzew	120	129	138	135	Tree clusters
Aleje	27	26	30	30	Alleys
Głazy narzutowe	103	97	97	97	Erratic boulders

TABL. 17 (24). **ODPADY^a WYTWORZONE I DOTYCHCZAS SKŁADOWANE (NAGROMADZONE)
ORAZ TERENY ICH SKŁADOWANIA**
**WASTE^a GENERATED AND LANDFILLED UP TO NOW (ACCUMULATED)
AS WELL AS ITS LANDFILL AREAS**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Zakłady wytwarzające odpady (stan w dniu 31 XII)	56	58	60	60	Plants generating waste (as of 31 Dec)
Odpady wytworzone (w ciągu roku) w tys. t	927,9	713,5	1266,7	871,1	Waste generated (during the year) in thous. t
Odpady dotychczas składowane (nagromadzone ^b ; stan w końcu roku) w tys. t	2474,8	2350,2	2327,6	2337,4	Waste landfilled up to now (accumulated ^b ; end of year) in thous. t
Odpady poddane odzyskowi z nagromadzonych do 1 stycznia roku sprawozdawczego w tys. t ..	52,3	21,4	26,7	12,2	Waste recovered from accumulated by 1 January of reporting year in thous. t
Tereny składowania odpadów w ha: niezrekultywowane (stan w końcu roku)	36,5	30,5	23,8	28,8	Waste landfill areas in ha: non-reclaimed (end of year)
zrekultywowane (w ciągu roku) ..	1,5	-	-	-	reclaimed (during the year)

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 62. b Na składowiskach (hałdach, stawach osadowych) własnych.

a Excluding municipal waste; see general notes, item 7 on page 62. b On own landfills (heaps, settling ponds).

TABL. 18 (25). **ODPADY^a WEDŁUG RODZAJÓW W 2015 R.**
WASTE^a BY TYPE IN 2015

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odpady wytworzone w ciągu roku Waste generated during the year						Odpady dotychczas składowane (nagromadzone ^b ; stan w końcu roku) Waste landfilled up to now (accumulated ^b ; end of the year)	SPECIFICATION
	ogółem total	poddane odzyskowi ^c recovered ^c	unieszkodliwione ^c disposed ^c		przekazane innym odbiorcom transferred to other recipients	magazynowane czasowo temporarily stored		
			razem total	w tym składowane ^d of which land-filled ^d				
w tys. t in thous. t								
OGÓŁEM	871,1	304,9	9,1	2,5	374,1	183,0	2337,4	TOTAL
w tym:								of which:
Mieszanki popiołowo-żużłowe z mokrego odprowadzania odpadów paleniskowych	40,3	0,4	–	–	35,0	4,9	–	Dust-slag compounds from wet treatment of furnace waste
Popioły lotne z węgla	20,8	–	2,3	2,3	18,5	–	1824,6	Coal fly ash
Żużle, popioły paleniskowe i pyły z kotłów	27,8	1,6	–	–	25,6	0,6	361,1	Slag, furnace ash and particulates from boilers

a Z wyłączeniem odpadów komunalnych. b Na składowiskach (hałdach, stawach osadowych) własnych. c We własnym zakresie przez wytwórcę; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 62. d Na składowiskach (hałdach, stawach osadowych) własnych i innych.

a Excluding municipal waste. b On own landfills (heaps, settling ponds). c By waste producer on its own; see notes, item 7 on page 62. d On own and other landfills (heaps, settling ponds).

TABL. 19 (26). **NAKŁADY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ^a (ceny bieżące)**
OUTLAYS ON FIXED ASSETS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	w tys. zł in thous. zł				
Ochrona środowiska	98933,3	257382,5	374020,8	379700,3	Environmental protection
w tym:					of which:
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	12676,2	19916,7	33010,7	56582,4	Protection of air and climate
w tym nakłady na nowe techniki i technologie spalania paliw – modernizacja kotłowni i ciepłowni	3870,1	14478,1	10040,8	6377,3	of which outlays on new fuel combustion technologies and techniques – the modernization of boiler and thermal energy plants
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	55722,1	168624,2	107363,3	99802,2	Wastewater management and protection of waters
w tym nakłady na:					of which outlays on:
oczyszczanie ścieków komunalnych	6474,3	18297,6	14373,9	30030,8	municipal wastewater treatment
sieć kanalizacyjną odprowadzającą ścieki i wody opadowe	44716,1	143843,6	66405,4	64168,1	sewage network discharging wastewater and precipitation water

a Według lokalizacji inwestycji; nakłady te uwzględniono również w nakładach inwestycyjnych we właściwych sekcjach gospodarki narodowej.

a By investment location; these outlays are included in the appropriate sections of the national economy.

TABL. 19 (26). **NAKLĄDY NA ŚRODKI TRWAŁE SŁUŻĄCE OCHRONIE ŚRODOWISKA I GOSPODARCE WODNEJ^a (dok.)**OUTLAYS ON FIXED ASSETS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	w tys. zł		in thous. zł		
Gospodarka odpadami, ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych	7332,1	49948,3	219530,0	216030,3	Waste management, protection and recovery of soils, protection of groundwater and surface water
w tym nakłady na:					of which outlays on:
zbieranie odpadów ^b i ich transport	1779,2	3054,3	3525,4	2059,7	waste collection ^b and transportation
w tym selektywne zbieranie odpadów	72,0	100,0	1557,4	180,0	including selective waste collection
usuwanie i unieszkodliwianie odpadów ^b	4687,7	43648,3	202552,3	196895,7	removal and treatment of waste ^b
rekultywację hałd, stawów osadowych i składowisk odpadów oraz innych terenów zdewastowanych i zdegradowanych	60,4	1965,4	3790,9	3805,5	reclamation of waste dumps, sludge tanks and landfills as well as of other devastated and degraded areas
Zmniejszanie hałasu i wibracji	–	7,5	–	–	Noise and vibration reduction
Gospodarka wodna	41873,7	118033,0	67408,5	36580,1	Water management
nakłady na:					outlays on:
Ujęcia i doprowadzenia wody	32948,0	72321,1	30899,6	23753,7	Water intakes and pipe systems
Stacje uzdatniania wody	8206,9	38721,2	15334,7	10379,7	Water treatment plants
Zbiorniki i stopnie wodne	136,1	2441,0	13530,2	1163,6	Water reservoirs and falls
Regulację i zabudowę rzek i potoków	579,4	4405,0	1375,9	1283,1	Regulation and management of rivers and streams
Obwałowania przeciwpowodziowe i stacje pomp	3,3	144,7	6268,1	–	Flood embankments and pump stations

a Według lokalizacji inwestycji; nakłady te uwzględniono również w nakładach inwestycyjnych we właściwych sekcjach gospodarki narodowej. b Przemysłowych i komunalnych.

a By investment location; these outlays are included in the appropriate sections of the national economy. b Industrial and municipal.

TABL. 20 (27). **EFEKTY RZECZOWE UZYSKANE W WYNIKU PRZEKAZANIA DO UŻYTKU INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**

TANGIBLE EFFECTS OF INVESTMENTS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
OCHRONA ŚRODOWISKA ENVIRONMENTAL PROTECTION					
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu					Protection of air and climate
Zdolność przekazanych do eksploatacji urządzeń do redukcji zanieczyszczeń pyłowych w t/r	16200	–	–	44	Capacity of completed systems to reduce particulates pollutants in t/y
Gospodarka ściekowa i ochrona wód					Wastewater management and protection of waters
Sieć kanalizacyjna – w km – odprowadzająca:					Sewage network – in km – discharging:
ścieki	96,1	198,3	118,8	89,7	wastewater
wody opadowe	18,8	30,4	29,1	22,3	precipitation water

TABL. 20 (27). **EFEKTY RZECZOWE UZYSKANE W WYNIKU PRZEKAZANIA DO UŻYTKU INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ (dok.)**
TANGIBLE EFFECTS OF INVESTMENTS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
OCHRONA ŚRODOWISKA (dok.) <i>ENVIRONMENTAL PROTECTION (cont.)</i>					
Oczyszczalnie ścieków:					<i>Wastewater treatment plants:</i>
obiekty	3	–	6	3	<i>facilities</i>
w tym oczyszczalnie komunalne	3	–	6	3	<i>of which municipal</i>
mechaniczne	–	–	2	–	<i>mechanical</i>
biologiczne (bez komór fermentacyjnych)	3	–	4	2	<i>biological (excluding fermentation tanks)</i>
z podwyższonym usuwaniem biogenów	–	–	–	1	<i>with increased biogene removal</i>
przepustowość oczyszczalni w m ³ /d	702	–	2986	2239	<i>capacity of treatment plants in m³/24h</i>
w tym oczyszczalni komunalnych	702	–	2986	2239	<i>of which municipal</i>
mechanicznych	–	–	1143	–	<i>mechanical</i>
biologicznych (bez komór fermentacyjnych)	702	–	1843	895	<i>biological (excluding fermentation tanks)</i>
z podwyższonym usuwaniem biogenów	–	–	–	1344	<i>with increased biogene removal</i>
Oczyszczalnie ścieków indywidualne (przydomowe):					<i>Farmstead treatment facilities (homestead):</i>
obiekty	95	273	1877	362	<i>facilities</i>
przepustowość w m ³ /d	302	646	2713	1488	<i>capacity in m³/24h</i>
Gospodarka odpadami					<i>Waste management</i>
Urządzenia do unieszkodliwiania odpadów:					<i>Waste treatment plants:</i>
obiekty	–	1	–	–	<i>facilities</i>
wydajność w t/r	–	28000	–	–	<i>capacity in t/y</i>
Składowiska dla odpadów komunalnych:					<i>Landfills of municipal waste:</i>
obiekty	1	–	–	–	<i>facilities</i>
powierzchnia w ha	2,3	–	–	–	<i>area in ha</i>
wydajność w t/r	5700	–	–	–	<i>capacity in t/y</i>
Wydajność urządzeń do gospodarczego wykorzystania odpadów ^a w t/r	8	–	–	–	<i>Capacity of waste utilization systems^a in t/y</i>
GOSPODARKA WODNA WATER MANAGEMENT					
Wydajność ujęć wodnych ^b w m ³ /d	4247	4482	5576	648	<i>Capacity of water intakes^b in m³/24h</i>
Uzdatnianie wody w m ³ /d	19530	8137	1681	2875	<i>Water treatment in m³/24h</i>
Sieć wodociągowa ^c w km	399,5	420,6	226,6	162,3	<i>Water supply network^c in km</i>
Pojemność zbiorników wodnych w tys. m ³	–	16,9	249,3	250,0	<i>Capacity of water reservoirs in thous. m³</i>

^a Z wyłączeniem odpadów komunalnych. ^b Bez ujęć w energetyce zawodowej. ^c Łącznie z siecią wodociągową realizowaną na terenie wsi.

a Excluding municipal waste. b Excluding water intakes in the power industry. c Including water supply network in rural area.

TABL. 21 (28). **KIERUNKI FINANSOWANIA Z WOJEWÓDZKIEGO FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**

FINANCING DIRECTIONS OF THE VOIVODSHIP ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT FUND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015		SPECIFICATION
	w tys. zł in thous. zł				w odsetkach in percent	
O G Ó Ł E M	26090,6	64104,6	35115,3	39574,5	100,0	T O T A L
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	1222,4	7184,8	8275,0	7528,8	19,0	Protection of air and climate
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	19837,3	47804,6	11358,0	10078,7	25,5	Wastewater management and protection of water
Gospodarka odpadami	3726,6	5882,7	12456,6	18349,5	46,4	Waste management
Pozostałe	1304,3	3232,5	3025,7	3617,4	9,1	Others

Źródło: dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Source: data of the Management Board of the National Fund for Environmental Protection and Water Management.

TABL. 22 (29). **WPŁYWY Z OPŁAT I KAR NA FUNDUSZE OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**

RECEIPTS FROM PAYMENTS AND FINES FOR ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT FUNDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	w tys. zł in thous. zł				
Opłaty za korzystanie ze środowiska	16116,8	26592,2	24223,4	25381,6	Payments for use of natural environment
w tym:					of which:
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	4845,4	7073,2	8115,2	7987,2 ^a	Wastewater management and protection of water
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	7958,6	9550,1	8836,2	9356,7	Protection of air and climate
Gospodarka odpadami	2056,1	9519,6	6409,8	7311,3	Waste management
Kary za nieprzestrzeganie przepisów ochrony środowiska	144,3	134,0	249,2	376,3	Fines for not meeting environmental protection regulations
w tym za przekroczenie:					of which for exceeding:
Warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi	143,2	69,6	43,9	5,6	Norms of discharging wastewater into waters or into the ground
Dopuszczalnej emisji zanieczyszczeń do powietrza ...	1,2	1,3	27,1	31,9	Permissible emission of air pollutants

^a Opłaty za pobór wód i wprowadzanie ścieków.

Źródło: w zakresie opłat – dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej; w zakresie kar – dane Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

^a Payments for water withdrawal and wastewater discharge.

Source: in regard to payments – data of the Management Board of the National Fund for Environmental Protection and Water Management; in regard to fines – data of the Inspectorate for Chief Inspectorate of Environmental Protection.

DZIAŁ III PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY I SAMORZĄD TERYTORIALNY

Uwagi ogólne

1. Z dniem 1 I 1999 r. (na mocy ustawy z dnia 24 VII 1998 r., Dz. U. Nr 96, poz. 603) wprowadzono nowy zasadniczy trójstopniowy podział terytorialny państwa, którego jednostkami są: gminy, powiaty i województwa.

Gmina jest podstawową jednostką terytorialnego podziału kraju. Jednostkami pomocniczymi w gminach są m.in. sołectwa, których organizację i zakres działania określa właściwa rada gminy odrębnym statutem.

2. Kadencja prezydentów, burmistrzów, wójtów oraz rad gmin, rad miast w miastach na prawach powiatu i rad powiatów trwa 4 lata, licząc od dnia wyborów.

3. Charakterystykę demograficzno-zawodową radnych w jednostkach samorządu terytorialnego oparto o wyniki sprawozdawczości za 2015 r., aktualizującej dane o radnych zawarte w obwieszczeniach terytorialnych komisji wyborczych z wyborów samorządowych w dniu 16 XI 2014 r.

Grupowania radnych organów jednostek samorządu terytorialnego według grup zawodów dokonano na podstawie Klasyfikacji Zawodów i Specjalności na potrzeby rynku pracy, wprowadzonej rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 IV 2010 r. (jednolity tekst Dz. U. 2014 poz. 760).

4. Prezentowane informacje o **administracji publicznej** dotyczą zatrudnienia i wynagrodzeń w administracji państwowej i samorządu terytorialnego oraz samorządowych kolegiach odwoławczych i obejmują jednostki zaliczane według PKD 2007 do grupy „Administracja publiczna oraz polityka gospodarcza i społeczna” w sekcji „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne”.

5. Do **administracji państwowej** zalicza się:

- 1) naczelne i centralne organy administracji łącznie z pracownikami zatrudnionymi w ich placówkach zagranicznych:
 - a) instytucje naczelne i centralne (np. Kancelarie: Sejmu, Senatu i Prezydenta, ministerstwa, urzędy centralne),
 - b) terenowe organy administracji rządowej niezespolonej (np. izby i urzędy skarbowe i celne, okręgowe inspektoraty pracy, urzędy statystyczne, regionalne izby obrachunkowe oraz do 2010 r. gospodarstwa pomocnicze jednostek budżetowych);

CHAPTER III ADMINISTRATIVE DIVISION AND LOCAL GOVERNMENT

General notes

1. On 1 Jan 1999 a new fundamental three-tier territorial division of the country (*Journal of Laws* No. 96, item 603, dated 24 Jul 1998) was introduced, the units of which are: gminas, powiats and voivodships.

The gmina is the basic unit of the country's territorial structure. Auxiliary units in gminas are, among others, village administrator's offices. Their organization and scope of activity are outlined by individual gmina councils in a separate statute.

2. Term of presidents, mayors, village mayors as well as gmina councils, city councils in cities with powiat status and powiat councils lasts 4 years, counting from the day of election.

3. The demographic and professional characteristic of councillors in local government units is based on reporting results for 2015, updating information concerning councillors included in announcements of local election commissions from the 16 Nov 2014 elections.

The grouping of councillors of organs of local government units by occupational groups was made on the basis of the Polish Classification of Occupations and Specializations for Labour Market Needs, introduced by the regulation of the Minister of Labour and Social Policy, dated 27 Apr 2010 (uniform text *Journal of Laws* 2014 item 760).

4. Presented information concerning **public administration** involves employment and wages and salaries in the state administration, local government administration and local government appeal councils and covers entities included, in accordance with NACE Rev. 2, in the group "Public administration and economic and social policy" in the section "Public administration and defence; compulsory social security".

5. **State administration** comprises:

- 1) principal and central organs of administration including the personnel employed in their foreign entities:
 - a) principal and central institutions (e.g., Chancelleries of: the Sejm, the Senate and the President, ministries, central offices),
 - b) territorial organs of non-combined government administration (e.g., fiscal and customs chambers and offices, district work inspectorates, statistical offices, regional chambers of audit and until 2010 auxiliary units of budgetary entities);

- 2) terenowe organy administracji rządowej zespolonej: urzędy wojewódzkie, jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. inspektoraty: inspekcji handlowej, nadzoru budowlanego, weterynarii, farmaceutyczne, ochrony środowiska, ochrony roślin i nasiennictwa oraz urzędy ochrony zabytków i kultura oświaty);
- 3) niektóre agencje państwowe (np. Agencję Rezerw Materiałowych, Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości oraz od 2009 r. Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa) oraz jednostki pomocnicze administracji państwowej wraz z oddziałami regionalnymi.

6. Do administracji samorządu terytorialnego zalicza się:

- 1) gminy i miasta na prawach powiatu:
- a) urzędy gmin i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. jednostki usług komunalnych oraz od 2009 r. zarządy dróg),
- b) urzędy miast na prawach powiatu i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. ośrodki dokumentacji geodezyjno-kartograficznej oraz od 2009 r. zarządy dróg);
- 2) powiaty, tj. starostwa powiatowe i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. urzędy pracy, zarządy dróg);
- 3) województwa, tj. urzędy marszałkowskie i wojewódzkie samorządowe jednostki organizacyjne (np. urzędy pracy, zarządy melioracji i urządzeń wodnych oraz od 2009 r. zarządy dróg).

7. Samorządowe kolegia odwoławcze są organami właściwymi do rozpatrywania m.in. odwołań od decyzji, zażaleń na postanowienia jednostek samorządu terytorialnego.

8. Dane o przeciętnych wynagrodzeniach w administracji państwowej nie uwzględniają wynagrodzeń osób zatrudnionych w placówkach zagranicznych.

- 2) *territorial organs of combined government administration: voivodship offices, auxiliary service entities (e.g., inspectorates of: trade, construction supervision, veterinary, pharmaceutical, environmental protection, plant protection and seed production as well as monument preservation offices and school superintendent's offices);*
- 3) *some state agencies (e.g., Material Reserves Agency, Polish Agency for Enterprise Development and since 2009 Agency for Restructuring and Modernisation of Agriculture) and auxiliary entities of state administration with regional units.*

6. Local government administration comprises:

- 1) *gminas and cities with powiat status:*
- a) *gmina offices and auxiliary service entities (e.g., municipal service entities and since 2009 public road boards),*
- b) *offices of cities with powiat status and auxiliary service entities (e.g., geodetic and cartographic documentation centres and since 2009 public road boards);*
- 2) *powiats, i.e., powiat starosta offices and auxiliary service entities (e.g., labour offices, public road boards);*
- 3) *voivodships, i.e., marshals' offices and voivodship local government organizational entities (e.g., labour offices, drainage and water facility boards and since 2009 public road boards).*

7. Local government appeal councils are bodies competent for examining, inter alia, appeals against concluding decisions, complaints against procedural decisions of local government units.

8. Data concerning average wages and salaries in the state administration do not include wages and salaries of persons employed in entities abroad.

TABL. 1 (30). **JEDNOSTKI ADMINISTRACYJNE WOJEWÓDZTWA**

Stan w dniu 31 XII

ADMINISTRATIVE UNITS OF THE VOIVODSHIP

As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Powiaty	14	14	14	14	<i>Powiats</i>
Miasta na prawach powiatu	3	3	3	3	<i>Cities with powiat status</i>
Gminy	118	118	118	118	<i>Gminas</i>
miejskie	13	13	13	13	<i>urban</i>
miejsko-wiejskie	23	26	27	27	<i>urban-rural</i>
wiejskie	82	79	78	78	<i>rural</i>
Miasta	36	39	40	40	<i>Towns</i>
Miejscowości wiejskie	3912	3803	3757	3759	<i>Rural localities</i>
Solectwa	3304	3297	3285	3283	<i>Village administrator's offices</i>

TABL. 2 (31). **GMINY W 2015 R.**
Stan w dniu 31 XII
GMINAS IN 2015
As of 31 Dec

GRUPY GMIN WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI GROUPS OF GMINAS BY NUMBER OF POPULATION	Ogółem Total	O powierzchni Area								
		poniżej below 5,0 km ²	5,0– –19,9	20,0– –49,9	50,0– –99,9	100,0– –149,9	150,0– –199,9	200,0– –249,9	250,0– –299,9	300,0 km ² i więcej and more
OGÓŁEM TOTAL	118^a	1	3	6	8	35	25	20	7	13
Poniżej 2500 Below	11	–	–	–	4	3	3	1	–	–
2500–4999	50	–	–	1	2	25	7	9	1	5
5000–7499	30	1	–	–	–	4	10	6	3	6
7500–9999	6	–	1	–	–	–	1	1	2	1
10000–14999	8	–	–	2	–	–	2	3	1	–
15000–19999	3	–	–	–	–	1	2	–	–	–
20000–39999	7	–	2	2	1	1	–	–	–	1
40000–99999	2	–	–	1	1	–	–	–	–	–
200000 i więcej and more	1	–	–	–	–	1	–	–	–	–

a W tym 3 gminy mające również status miasta na prawach powiatu, które wykazano także w tabl. 3 na str. 80.
a Of which 3 gminas that are also cities with powiat status, which are as well given in table 3 on page 80.

TABL. 3 (32). **POWIATY I MIASTA NA PRAWACH POWIATU W 2015 R.**
Stan w dniu 31 XII
POWIATS AND CITIES WITH POWIAT STATUS IN 2015
As of 31 Dec

GRUPY POWIATÓW I MIAST NA PRAWACH POWIATU WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI GROUPS OF POWIATS AND CITIES WITH POWIAT STATUS BY NUMBER OF POPULATION	Ogółem Total	O powierzchni Area						2000,0 km ² i więcej and more
		poniżej below 50,0 km ²	50,0– –99,9	100,0– –499,9	500,0– –999,9	1000,0– –1499,9	1500,0– –1999,9	
OGÓŁEM TOTAL	17	1	1	1	4	6	2	2
Poniżej 50000 Below	8	–	–	–	4	3	1	–
50000–74999	7	1	1	–	–	3	1	1
100000–149999	1	–	–	–	–	–	–	1
200000 i więcej and more	1	–	–	1	–	–	–	–

TABL. 4 (33). **RADNI ORGANÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W 2015 R.**
Stan w dniu 31 XII
COUNCILLORS OF ORGANS OF LOCAL GOVERNMENT UNITS IN 2015
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	Radni Councillors of				SPECIFICATION
	rad gmin ^a gmina councils ^a	rad miast w miastach na prawach powiatu city councils in cities with powiat status	rad powiatów powiat councils	sejmiku wojewódz- kiego voivodship regional council	
OGÓŁEM TOTAL					
OGÓŁEM	1763	74	246	28	TOTAL
W tym kobiety	422	19	44	5	Of which women
WEDŁUG WIEKU BY AGE					
18–29 lat	84	1	1	1	18–29 years
30–39	338	15	30	5	30–39
40–49	485	21	53	3	40–49
50–59	556	22	101	12	50–59
60 lat i więcej	300	15	61	7	60 and more
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA BY EDUCATIONAL LEVEL					
Wyższe	529	64	174	26	Tertiary
Policealne i średnie	697	10	60	2	Post-secondary and secondary
Zasadnicze zawodowe	404	–	9	–	Basic vocational
Gimnazjalne i podstawowe	133	–	3	–	Lower secondary and primary
WEDŁUG GRUP ZAWODÓW^b BY OCCUPATIONAL GROUPS ^b					
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy ...	63	19	99	17	Managers
Specjaliści	256	36	46	9	Professionals
Technicy i inny średni personel ...	165	5	14	–	Technicians and associate professionals
Pracownicy biurowi	101	6	27	–	Clerical support workers
Pracownicy usług i sprzedawcy	174	3	12	2	Service and sales workers
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	794	1	41	–	Skilled agricultural, forestry and fishery workers
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	76	–	1	–	Craft and related trades workers
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	37	–	1	–	Plant and machine operators and assemblers
Pracownicy przy pracach prostych	28	1	–	–	Elementary occupations
Siły zbrojne	11	1	–	–	Armed forces occupations

^a Bez radnych rad miast w miastach na prawach powiatu. ^b Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 78; w podziale według grup zawodów nie uwzględniono radnych będących bezrobotnymi, niepracującymi i uczącymi się; emeryci i renciści ujmowani są według zawodu wykonywanego przed przejściem na emeryturę lub rentę.

^a Excluding councillors of city councils in cities with powiat status. ^b See general notes, item 3 on page 78; in the division by occupational groups, data do not include unemployed, not working and studying councillors; retirees and pensioners are classified by performed occupation before taking retirement.

TABL. 5 (34). **ZATRUDNIENIE I WYNAGRODZENIA W ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ**
PAID EMPLOYMENT, WAGES AND SALARIES IN PUBLIC ADMINISTRATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE <i>AVERAGE PAID EMPLOYMENT</i>					
O G Ó Ł E M	11901	14015	13491	13481	T O T A L
w tym:					<i>of which:</i>
Administracja państwowa	5125	5241	5015	4957	<i>State administration</i>
Administracja samorządu terytorialnego	6740	8735	8439	8487	<i>Local government administration</i>
gminy i miasta na prawach powiatu	4868	5701	5518	5545	<i>gminas and cities with powiat status</i>
powiaty	1500	1868	1871	1886	<i>powiats</i>
województwo	372	1166	1050	1056	<i>voivodship</i>
PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO^a w zł <i>AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES^a in zł</i>					
O G Ó Ł E M	2728,04	3650,20	4210,31	4313,09	T O T A L
w tym:					<i>of which:</i>
Administracja państwowa	3091,90	4160,89	4544,09	4644,94	<i>State administration</i>
Administracja samorządu terytorialnego	2434,95	3331,11	4000,82	4108,14	<i>Local government administration</i>
gminy i miasta na prawach powiatu	2505,29	3273,17	3909,01	3984,87	<i>gminas and cities with powiat status</i>
powiaty	2127,52	3229,20	3963,30	4021,50	<i>powiats</i>
województwo	2754,23	3778,05	4550,73	4907,12	<i>voivodship</i>

^a Patrz uwagi ogólne do działu „Wynagrodzenia. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych”, ust. 3 na str. 154.
^a See general notes in the chapter “Wages and salaries. Social security benefits”, item 3 on page 154.

DZIAŁ IV BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI

Uwagi ogólne

1. W dziale prezentuje się dane z zakresu działania Państwowej Straży Pożarnej, Policji i sądownictwa.

2. Dane o przestępstwach stwierdzonych, skazanych przez sądy zarówno pierwszej instancji, jak i prawomocnie oraz o orzeczeniach kar, środków wychowawczych lub poprawczych wobec nieletnich podano według klasyfikacji Kodeksu karnego z 1997 r., obowiązującego od 1 IX 1998 r. (ustawa z dnia 6 VI 1997 r., jednolity tekst Dz. U. 2016 poz. 1137) i Kodeksu karnego skarbowego obowiązującego od 17 X 1999 r. (ustawa z dnia 10 IX 1999 r., jednolity tekst Dz. U. 2013 poz. 186, z późniejszymi zmianami) lub innych ustaw szczególnych.

3. **Przestępstwo stwierdzone** jest to zdarzenie, co do którego w zakończonym postępowaniu przygotowawczym potwierdzono, że jest przestępstwem. Przestępstwo – zgodnie z Kodeksem karnym z 1997 r. – jest to zbrodnia lub występki ścigany z oskarżenia publicznego lub z oskarżenia prywatnego, zgodnie z Kodeksem karnym skarbowym – jest to przestępstwo skarbowe.

Przestępstwo stwierdzone w zakończonym postępowaniu przygotowawczym, w którym ustalono przynajmniej jednego podejrzanego jest to **przestępstwo wykryte**.

Informacje o przestępstwach stwierdzonych pobrano z Krajowego Systemu Informacji Policji.

Do 2012 r. prezentowane dane zawierały informacje o przestępstwach stwierdzonych przez Policję, jak również stwierdzonych w śledztwach własnych prowadzonych w prokuraturach. Od 2013 r. dane dotyczą spraw prowadzonych przez Policję lub powierzonych przez prokuratora w całości do prowadzenia przez Policję.

Dane o przestępstwach stwierdzonych od 2014 r. nie obejmują czynów karalnych popełnionych przez nieletnich. Zgodnie z obowiązującą metodologią, stwierdzenie popełnienia czynów karalnych przez nieletnich dokonywane jest w postępowaniu sądowym po uprzednim przekazaniu przez Policję akt w sprawach nieletnich do sądu rodzinnego.

4. **Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw** jest to stosunek liczby przestępstw wykrytych w danym roku (łącznie z wykrytymi po podjęciu z umorzenia) do liczby przestępstw stwierdzonych w danym roku, powiększonej o liczbę przestępstw stwierdzonych w podjętych postępowaniach, a umorzonych w latach poprzednich z powodu niewykrycia sprawców.

CHAPTER IV PUBLIC SAFETY. JUSTICE

General notes

1. The chapter presents data concerning the activity of the State Fire Service, the Police and the courts of law.

2. Data concerning ascertained crimes, adults convicted in the first instance and validly sentenced as well as juveniles with regard to whom educational and correctional measures have been adjudicated are given according to the classification of the Criminal Code of 1997, valid since 1 Sep 1998 (the law dated 6 Jun 1997, uniform text Journal of Laws 2016 item 1137), the Penal Fiscal Code valid since 17 Oct 1999 (the law dated 10 Sep 1999, uniform text Journal of Laws 2013 item 186, with later amendments) or other specific laws.

3. An **ascertained crime** is an event, which after the completion of preparatory proceedings was confirmed as a crime. In connection with the Criminal Code of 1997, crime is a felony or misdemeanour prosecuted upon by public accusation or private accusation, in connection with the Penal Fiscal Code – is a fiscal offence.

An ascertained crime in completed preparatory proceeding, in which at least one suspect was found is a **detected crime**.

Information regarding ascertained crimes were extracted from the National Police Information System (KSIP).

Until 2012 presented data contained information on crimes ascertained by the Police, as well as ascertained in investigations conducted by the prosecutor's offices. Since 2013 data concern cases conducted by the Police or entrusted by the prosecutor entirely to the Police conduction.

Data regarding ascertained crimes since 2014 do not include punishable acts committed by juveniles. In accordance with the existing methodology, the specification of the number of juveniles committing punishable acts takes place during court proceedings after the Police provides records in juvenile cases to the family court.

4. The **rate of detectability of delinquents** is the relation of the number of detected crimes in a given year (including those detected after resumption following discontinuance) to the total number of crimes ascertained in a given year, plus the number of crimes recorded in commenced proceedings and discontinued in previous years due to undetected delinquents.

5. Wpływ spraw do sądów oznacza liczbę spraw, które zostały wniesione do sądów powszechnych w celu rozpatrzenia w postępowaniu sądowym.

W ramach struktury organizacyjnej sądownictwa powszechnego działają sądy apelacyjne, okręgowe i rejonowe.

6. Sądy apelacyjne rozpatrują sprawy odwoławcze od orzeczeń wydanych w pierwszej instancji przez sądy okręgowe. Do sądu apelacyjnego wpływają sprawy z kilku sądów okręgowych (od 2 do 6), objętych obszarem jego właściwości.

7. Sądy okręgowe rozpatrują w pierwszej instancji sprawy, gdy ustawa tak stanowi oraz w drugiej instancji – odwołania od orzeczeń sądów rejonowych.

8. Sprawa załatwiona w sądownictwie powszechnym jest sprawa, w której wydano wyrok, postanowienie lub połączono ją z inną sprawą albo przekazano do innego rodzaju sądu lub organu.

W przypadku występowania w sprawie kilku osób uważa się ją za załatwioną, gdy dotyczy to wszystkich osób występujących w sprawie.

Sprawy (postępowania) załatwione lub zakończone w danym roku obejmują również sprawy niezakończonych w latach poprzednich.

9. Sprawy rodzinne obejmują postępowanie:

- 1) z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego;
- 2) dotyczące nałożenia na alkoholików obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu;
- 3) wobec nieletnich w zakresie:
 - a) zapobiegania i zwalczania demoralizacji w stosunku do osób, które nie ukończyły 18 lat,
 - b) postępowania w sprawach o czyny karalne w stosunku do osób, które dopuściły się takiego czynu po ukończeniu 13 lat, ale przed ukończeniem 17 lat,
 - c) wykonywania środków wychowawczych lub poprawczych w stosunku do osób, względem których środki te zostały orzeczone, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez te osoby 21 lat;
- 4) w związku z leczeniem narkomanów;
- 5) w sprawie kontroli umieszczania w zakładach lecznictwa psychiatrycznego.

Tryb postępowania wobec nieletnich przed sądem (pkt 3a i 3b) wynika z ustawy z dnia 26 X 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (jednolity tekst Dz. U. 2014 poz. 382, z późniejszymi zmianami).

Zmiany dokonane w ustawie, które weszły w życie z dniem 2 I 2014 r. zniosły dwuetapową procedurę postępowania sądów wobec nieletnich. Zgodnie z obowiązującą jednoetapową procedurą, sąd prowadzi postępowanie i orzeka w sprawach, w których zachodzi podejrzenie demoralizacji lub popełnienia czynu karalnego przez nieletniego.

10. Dorośli skazani są to osoby, które w chwili popełnienia przestępstwa miały ukończone 17 lat.

11. Rejestry sądowe prowadzone są na podstawie ustaw i przepisów wykonawczych. Stany rejestrów określają liczbę podmiotów zarejestrowanych w określonym dniu.

Sprawy rejestrowe prowadzone są w sądach rejonowych – wydziałach gospodarczych i Krajowym Rejestrze Sądowym (sądach rejestrowych).

5. Incoming cases are the number of cases that were filed in common courts for consideration in court proceedings.

Appeal, regional and district courts function within the framework of the organizational structure of common courts.

6. Appeal courts consider cases in which the verdicts issued by regional courts of first instance are appealed. An appeal court considers cases from several regional courts (from 2 to 6) within its jurisdiction.

7. Regional courts consider cases relegated by the law in the first instance and appeals of regional court verdicts in the second instance.

8. A resolved case in common courts is a case with regard to which a sentence or order has been issued or combined with another case, or which has been transferred to a different kind of court or authority.

A case that involves a number of persons is considered resolved when this applies to all the persons.

The resolved cases and completed proceedings in a given year also include the cases unresolved from previous year.

9. Family cases include the following proceedings:

- 1) family and guardianship law;
- 2) regarding enforcement of compulsory treatment of alcoholics;
- 3) with respect to juveniles concerning:
 - a) prevention and counteraction the demoralization of persons under the age of 18,
 - b) proceedings in cases concerning punishable acts committed by persons aged 13–16,
 - c) execution of educational and corrective measures concerning persons with regard to whom such measures have been adjudicated, but not longer than until the age of 21;
- 4) compulsory treatment of drug addicts;
- 5) supervising the placement of an individual in a psychiatric treatment facility.

Court proceedings against juveniles (points 3a and 3b) are based on the Law on Proceedings Involving Juveniles, dated 26 Oct 1982 (uniform text Journal of Laws 2014 item 382, with later amendments).

Amendments to the law entered into force as of 2 Jan 2014 abolished the two-stage court proceedings against juveniles. According to the valid single-stage procedure the court conducts the proceedings and adjudges of cases in which occur suspicion of demoralization or commitment punishable act by a juvenile.

10. Adults convicts are persons who at the time of committing crime were at least 17 years old.

11. Court registers are kept on the basis of laws and executive regulations. Registers contain the number of entities registered on a given day.

Registration cases are held in the commercial departments of district courts and in the National Judicial Register (registration courts).

TABL. 1 (35). **ZAREJESTROWANA DZIAŁALNOŚĆ PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ**
REGISTERED ACTIVITY OF THE STATE FIRE SERVICE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Liczba zdarzeń					Number of events
Požary	5426	3699	3452	4843	<i>Fires</i>
małe	4840	3426	3197	4419	<i>small</i>
średnie	553	255	236	390	<i>medium</i>
duże	31	14	15	28	<i>big</i>
bardzo duże	2	4	4	6	<i>very big</i>
w tym:					<i>of which:</i>
obiektów użyteczności publicznej	95	83	65	51	<i>general purpose public buildings</i>
obiektów mieszkalnych	1058	1102	1070	1097	<i>residential buildings</i>
obiektów produkcyjnych i magazynowych	149	101	99	80	<i>manufacturing and warehouse facilities</i>
środków transportu	249	233	216	206	<i>transport equipment</i>
lasów	388	114	148	455	<i>forests</i>
upraw	1019	579	617	1283	<i>crops</i>
Miejscowe zagrożenia	6232	10639	5823	5754	<i>Local threats</i>
w tym spowodowane przez:					<i>of which caused by:</i>
katastrofy naturalne ^a	1461	5505	1670	1638	<i>natural catastrophes^a</i>
awarie techniczne ^b	551	536	373	403	<i>technical failures^b</i>
środki transportu ^c	1643	1918	1485	1492	<i>transport equipment^c</i>
Wyjazdy do fałszywych alarmów	195	282	256	324	<i>False alarms</i>
Wypadki z ludźmi	1953	1703	1834	1963	Casualties
ofiary śmiertelne	170	201	127	145	<i>fatalities</i>
ranni i poparzeni	1783	1502	1707	1818	<i>injured and burn victims</i>
w tym ratownicy	17	14	29	23	<i>of which rescue personnel</i>
W tym przy pożarach	205	122	191	175	<i>Of which during fires</i>
ofiary śmiertelne	49	28	33	27	<i>fatalities</i>
ranni i poparzeni	156	94	158	148	<i>injured and burn victims</i>
w tym ratownicy	13	10	20	18	<i>of which rescue personnel</i>

^a Silne wiatry, przybór wód, opady śniegu i deszczu. ^b Chemiczne, ekologiczne, radiologiczne, budowlane, infrastruktury komunalnej. ^c Wypadki w komunikacji: drogowej, kolejowej, lotniczej.

Źródło: dane Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Białymstoku.

^a Strong winds, water rise, snow and rain precipitation. ^b Chemical, environmental, radiological, building and municipal infrastructure. ^c Transportation accidents: road, rail, air.

Source: data of the Voivodship Headquarters of the State Fire Service in Białystok.

TABL. 2 (36). **PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE PRZEZ POLICJĘ W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPANIACH PRZYGOTOWAWCZYCH**
ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE IN COMPLETED PREPARATORY PROCEEDINGS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005 ^a	2010 ^a	2014 ^b	2015 ^b	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	31873	24670	18512	17470	T O T A L
w tym w miastach	22982	18115	12898	12471	<i>of which urban areas</i>
w tym:					<i>of which:</i>
Przeciwko życiu i zdrowiu – art. 148–162 kk	1174	941	789	619	Against life and health – Art. 148–162 Criminal Code
w tym:					<i>of which:</i>
Zabójstwo – art. 148 kk	25	16	14	17	<i>Homicide – Art. 148 Criminal Code</i>
Uszczerbek na zdrowiu – art. 156 i 157 kk	501	462	441	370	<i>Damage to health – Art. 156 and 157 Criminal Code</i>
Udział w bójkę lub pobiciu – art. 158 i 159 kk	581	398	272	180	<i>Participation in violence or assault – Art. 158 and 159 Criminal Code</i>
Przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji – art. 163–180 kk	7684	5170	3028	2780	Against public safety and safety in transport – Art. 163–180 Criminal Code
W tym prowadzenie pojazdu na drodze przez osobę w stanie nietrzeźwym lub pod wpływem środka odurzającego – art. 178a kk	7100	4724	2619	2221	<i>Of which operating a motor vehicle while under the influence of alcohol or other intoxicant – Art. 178a Criminal Code</i>
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania – art. 189–196 kk	1003	682	617	569	Against freedom, freedom of conscience and religion – Art. 189–196 Criminal Code
Przeciwko wolności seksualnej i obyczajności – art. 197–205 kk	111	102	88	75	Against sexual freedom and morals – Art. 197–205 Criminal Code
W tym zgwałcenie – art. 197 kk	68	46	39	35	<i>Of which rape – Art. 197 Criminal Code</i>
Przeciwko rodzinie i opiece – art. 206–211 kk	946	791	866	734	Against the family and guardianship – Art. 206–211 Criminal Code
W tym znęcanie się nad członkiem rodziny lub inną osobą zależną lub bezradną – art. 207 kk	664	455	611	553	<i>Of which cruelty to family member or to other dependent or helpless person – Art. 207 Criminal Code</i>
Przeciwko czci i nietykalności cielesnej – art. 212–217 kk	44	82	45	54	Against good name and personal integrity – Art. 212–217 Criminal Code
Przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego – art. 222–231 kk^c	499	620	419	300	Against the activities of state institutions and local government – Art. 222–231 Criminal Code^c
w tym:					<i>of which:</i>
Naruszenie nietykalności cielesnej lub czynna napaść na funkcjonariusza publicznego – art. 222 i 223 kk	56	80	72	61	<i>Battery or active assault on a public official – Art. 222 and 223 Criminal Code</i>
Wywieranie wpływu na funkcjonariusza publicznego lub na czynności organu administracji rządowej, samorządowej lub państwowej bądź spowodowanie ciężkiego uszczerbku na zdrowiu funkcjonariusza publicznego podczas wykonywania przez niego czynności służbowych – art. 224 kk	125	193	111 ^d	83	<i>Exerting influence on a public official or on the activity of an organ of the government administration, local government units or State administration, or causing severe harm to the health of a public official during the performance of official duties – Art. 224 Criminal Code</i>
Znieważenie funkcjonariusza publicznego albo znieważanie lub poniżanie organu konstytucyjnego RP – art. 226 kk	170	217	118	117	<i>Insulting or belittling a public official or insulting a constitutional body of the Republic of Poland – Art. 226 Criminal Code</i>
Przestępstwa korupcyjne – art. 228–231, 250a, 296a i 296b kk	141	125	88	21	<i>Corruption – Art. 228–231, 250a, 296a and 296b Criminal Code</i>

^a Łącznie z prokuraturą. ^b Dane nie obejmują czynów karalnych popełnionych przez nieletnich. ^c Łącznie z przestępstwami z art. 250a kk (korupcja wyborcza) z rozdziału „Przeciwko wyborom i referendum” oraz z art. 296a i 296b kk (korupcja na stanowisku kierowniczym i korupcja sportowa) z rozdziału „Przeciwko obrotowi gospodarczemu”. ^d Daną skorygowano w stosunku do opublikowanej w poprzedniej edycji Rocznika.

^a Including prosecutor's office. ^b Data do not include punishable acts committed by juveniles. ^c Including Art. 250a Criminal Code (corruption concerning elections) in the section “Against election and referendum” and Art. 296a and 296b Criminal Code (corruption on the managing post and corruption in sport) in the section “Against economic activity”. ^d Data has been corrected in relation to the data published in the previous edition of the Yearbook.

TABL. 2 (36). **PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE PRZEZ POLICJĘ W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPANIACH PRZYGOTOWAWCZYCH (dok.)**
ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE IN COMPLETED PREPARATORY PROCEEDINGS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005 ^a	2010 ^a	2014 ^b	2015 ^b	SPECIFICATION
Przeciwko wymiarowi sprawiedliwości – art. 232–247 kk	1033	902	659	590	Against the judiciary – Art. 232–247 Criminal Code
Przeciwko porządkowi publicznemu – art. 252–264 kk	161	134	242	216	Against public order – Art. 252–264 Criminal Code
Przeciwko wiarygodności dokumentów – art. 270–277 kk^e	1435	1250	631	1046	Against the reliability of documents – Art. 270–277 Criminal Code^e
Przeciwko mieniu – art. 278–295 kk^f ...	15161	11904	9286	8706	Against property – Art. 278–295 Criminal Code^f
w tym:					
Kradzież rzeczy – art. 275 § 1, 278 i 279 ^g kk	5078	3896	2910	2672	Property theft – Art. 275 § 1, 278 and 279 ^g Criminal Code
w tym kradzież samochodu	252	130	154	94	of which automobile theft
Krótkotrwały zabór pojazdu – art. 289 kk	135	120	5	68	Willful short-term theft of automobile – Art. 289 Criminal Code
Kradzież z włamaniem – art. 279 kk ^h	4487	2758	2131	1827	Burglary – Art. 279 Criminal Code ^h
Rozbój – art. 280 kk	822	455	247	177	Robbery – Art. 280 Criminal Code
Kradzież rozbójnicza – art. 281 kk	61	36	31	37	Theft with assault – Art. 281 Criminal Code
Wymuszenie rozbójnicze – art. 282 kk ...	121	152	21	19	Criminal coercion – Art. 282 Criminal Code
Oszustwo – art. 286 i 287 kk	1255	1772	2112	2391	Fraud – Art. 286 and 287 Criminal Code
Przeciwko obrotowi gospodarczemu – art. 296–309 kkⁱ	289	312	180	209	Against economic activity – Art. 296–309 Criminal Codeⁱ
Przeciwko obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi – art. 310–315 kk	215	139	154	158	Against money and securities trading – Art. 310–315 Criminal Code
Przestępstwa z ustaw szczególnych:					Crimes by specific laws:
O wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (jednolity tekst Dz. U. 2012 poz. 1356, z późniejszymi zmianami)	52	20	5	7	On Sobriety and Alcohol Education (uniform text Journal of Laws 2012 item 1356, with later amendments)
O prawie autorskim i prawach pokrewnych (jednolity tekst Dz. U. 2006 Nr 90, poz. 631, z późniejszymi zmianami) ..	65	30	61	32	On Copyright and Related Laws (uniform text Journal of Laws 2006 No. 90, item 631, with later amendments)
O przeciwdziałaniu narkomanii – ustawy z dnia 24 IV 1997 r. (jednolity tekst Dz. U. 2003 Nr 24, poz. 198, z późniejszymi zmianami) i z dnia 29 VII 2005 r. (jednolity tekst Dz. U. 2012 poz. 124)	1151	1179	1116	969	On Counteracting Drug Addiction – laws dated 24 Apr 1997 (uniform text Journal of Laws 2003 No. 24, item 198, with later amendments) and dated 29 Jul 2005 (uniform text Journal of Laws 2012 item 124)
Przestępstwa skarbowe – kks	125	98	41	35	Fiscal offences – Penal Fiscal Code
W tym akcyza	46	30	23	6	Of which excise

^a Łącznie z prokuraturą. ^b Dane nie obejmują czynów karalnych popełnionych przez nieletnich. ^e Z wyłączeniem kradzieży lub przywłaszczenia dokumentu tożsamości (art. 275 § 1 kk). ^f Łącznie z kradzieżą lub przywłaszczeniem dokumentu tożsamości (art. 275 § 1 kk z rozdziału „Przeciwko wiarygodności dokumentów”). ^g Wyłącznie w zakresie kradzieży samochodu poprzez włamanie. ^h Z wyłączeniem kradzieży samochodu poprzez włamanie. ⁱ Z wyłączeniem przestępstw korupcyjnych z art. 296a i 296b kk.

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

^a Including prosecutor's office. ^b Data do not include punishable acts committed by juveniles. ^e Excluding theft or appropriation of identification (Art. 275 § 1 Criminal Code). ^f Including theft or appropriation of identification (Art. 275 § 1 Criminal Code in the section "Against the reliability of documents"). ^g Exclusively in regard to automobile theft by burglary. ^h Excluding automobile theft by burglary. ⁱ Excluding corruption under Art. 296a and 296b Criminal Code.

S o u r c e: data of the National Police Headquarters.

TABL. 3 (37). **WSKAŹNIKI WYKRYWALNOŚCI SPRAWCÓW PRZESTĘPSTW STWIERDZONYCH PRZEZ POLICJĘ**
RATES OF DETECTABILITY OF DELINQUENTS IN ASCERTAINED CRIMES BY THE POLICE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005 ^a	2010 ^a	2014 ^b	2015 ^b	SPECIFICATION
	w %		in %		
O G Ó Ł E M	67,3	69,0	65,6	65,4	TOTAL
w tym przestępstw ^c :					<i>of which of crimes^c:</i>
Przeciwko życiu i zdrowiu	83,3	84,5	82,8	82,5	<i>Against life and health</i>
Przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji ..	99,1	99,3	98,9	98,6	<i>Against public safety and safety in transport</i>
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania	93,3	93,7	88,8	88,6	<i>Against freedom, freedom of conscience and religion</i>
Przeciwko wolności seksualnej i obyczajności	81,1	90,4	84,3	88,0	<i>Against sexual freedom and morals</i>
Przeciwko rodzinie i opiece	99,9	100,0	99,2	98,8	<i>Against the family and guardianship</i>
Przeciwko czci i nietykalności cielesnej ..	97,7	90,2	75,6	81,5	<i>Against good name and personal integrity</i>
Przeciwko mieniu	38,1	42,5	42,9	42,2	<i>Against property</i>

a Łącznie z prokuraturą. b Dane nie obejmują czynów karalnych popełnionych przez nieletnich. c Artykuły Kodeksu karnego patrz tabl. 2 na str. 86.

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

a Including prosecutor's office. b Data do not include punishable acts committed by juveniles. c See Criminal Code articles table 2 on page 86.

Source: data of the National Police Headquarters.

TABL. 4 (38). **WPLYW SPRAW DO SĄDÓW Powszechnych**
INCOMING CASES IN THE COMMON COURTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
SĄDY REJONOWE – sądy pierwszej instancji DISTRICT COURTS – courts of first instance					
O G Ó Ł E M	215849	312615	342551	341469	TOTAL
w tym sprawy:					<i>of which cases:</i>
Karne z aktami oskarżenia	59737	13471	12336	11848	<i>Criminal with bills of indictment</i>
O wykroczenia z wnioskami o ukaranie		19779	24498	23461	<i>Concerning offences with motions for punishment</i>
Pozostałe karne i o wykroczenia ^a		41430	41720	41296	<i>Other criminal and concerning petty offences^a</i>
Cywilne	103987	177467	194362	195386	<i>Civil</i>
w tym wieczysto-księgowo ^b	60923	89913	102658	104716	<i>of which involving real estate registry^b</i>
Rodzinne	24307	33220	53666	53957	<i>Family</i>
Z zakresu prawa pracy	4884	1810	2873	1604	<i>Labour law</i>
Z zakresu ubezpieczeń społecznych ...	1242	914	1333	1431	<i>Related to social security law</i>
Gospodarcze ^c	8355	9142	11763	12486	<i>Commercial law^c</i>

a Obejmuje sprawy drugiej instancji, sprawy penitencjarne oraz sprawy, które podlegają rozpatrzeniu przez sąd w myśl innych przepisów niż prawa materialnego. b Łącznie ze zbiorami dokumentów. c Bez spraw rejestrowych.

a Including cases of the second instance, penitentiary cases as well as cases which are subject to court proceedings according to other regulations than substantive law. b Including collections of documents. c Excluding registry cases.

TABL. 4 (38). **WPLYW SPRAW DO SĄDÓW POWSZECHNYCH (dok.)**
INCOMING CASES IN THE COMMON COURTS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
SĄDY OKRĘGOWE – sądy pierwszej instancji i odwoławcze <i>REGIONAL COURTS – courts of first instance and appeal</i>					
O G Ó Ł E M	27769	26792	29962	29627	T O T A L
w tym sprawy:					<i>of which cases:</i>
Karne z aktami oskarżenia	12439	366	282	372	<i>Criminal with bills of indictment</i>
Pozostałe karne i o wykroczenia ^a		14584	13985	13435	<i>Other criminal and concerning petty offences^a</i>
Cywilne ^{cd}	7989	7582	9307	9977	<i>Civil^{cd}</i>
Z zakresu prawa pracy	701	329	485	363	<i>Labour law</i>
Z zakresu ubezpieczeń społecznych ...	5262	2919	4326	3764	<i>Related to social security law</i>
Gospodarcze	1284	867	1577	1716	<i>Commercial law</i>

^a Obejmuje sprawy drugiej instancji, sprawy penitencjarne oraz sprawy, które podlegają rozpatrzeniu przez sąd w myśl innych przepisów niż prawa materialnego. ^c Bez spraw rejestrowych. ^d Łącznie ze sprawami rodzinnymi (m.in. o rozwód).
 Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

^a Including cases of the second instance, penitentiary cases as well as cases which are subject to court proceedings according to other regulations than substantive law. ^c Excluding registry cases. ^d Including family cases (i.a., divorce).
 S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 5 (39). **WPLYW SPRAW DO SĄDÓW POWSZECHNYCH W 2015 R.**
INCOMING CASES IN THE COMMON COURTS IN 2015

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Okregi <i>Districts</i>			SPECIFICATION
		biało- stocki	tomżyń- ski	suwalski	
SĄDY REJONOWE – sądy pierwszej instancji <i>DISTRICT COURTS – courts of first instance</i>					
O G Ó Ł E M	341469	180730	70459	90280	T O T A L
sprawy:					<i>cases:</i>
Karne z aktami oskarżenia	11848	5280	2884	3684	<i>Criminal with bills of indictment</i>
O wykroczenia z wnioskami o ukaranie	23461	11377	5598	6486	<i>Concerning offences with motions for punishment</i>
Pozostałe karne i o wykroczenia ^a	41296	21825	8362	11109	<i>Other criminal and concerning petty offences^a</i>
Cywilne	195386	103623	37653	54110	<i>Civil</i>
w tym wieczysto-księgowo ^b	104716	51013	23283	30420	<i>of which involving real estate registry^b</i>
Rodzinne	53957	27936	13708	12313	<i>Family</i>
Z zakresu prawa pracy	1604	815	392	397	<i>Labour law</i>
Z zakresu ubezpieczeń społecznych	1431	870	236	325	<i>Related to social security law</i>
Gospodarcze ^c	12486	9004	1626	1856	<i>Commercial law^c</i>

^a Obejmuje sprawy drugiej instancji, sprawy penitencjarne oraz sprawy, które podlegają rozpatrzeniu przez sąd w myśl innych przepisów niż prawa materialnego. ^b Łącznie ze zbiorami dokumentów. ^c Bez spraw rejestrowych.

^a Including cases of the second instance, penitentiary cases as well as cases which are subject to court proceedings according to other regulations than substantive law. ^b Including collections of documents. ^c Excluding registry cases.

TABL. 5 (39). **WPLYW SPRAW DO SĄDÓW POWSZECHNYCH W 2015 R. (dok.)**
INCOMING CASES IN THE COMMON COURTS IN 2015 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Okręgi <i>Districts</i>			SPECIFICATION
		biało- stocki	łomżyń- ski	suwalski	
SĄDY OKRĘGOWE – sądy pierwszej instancji i odwoławcze <i>REGIONAL COURTS – courts of first instance and appeal</i>					
O G Ó Ł E M	29627	16590	6294	6743	T O T A L
sprawy:					<i>cases:</i>
Karne z aktami oskarżenia	372	199	54	119	<i>Criminal with bills of indictment</i>
Pozostałe karne i o wykroczenia ^a	13435	7096	3493	2846	<i>Other criminal and concerning petty offences^a</i>
Cywilne ^{cd}	9977	5272	1857	2848	<i>Civil^{cd}</i>
Z zakresu prawa pracy	363	239	47	77	<i>Labour law</i>
Z zakresu ubezpieczeń społecznych	3764	2068	843	853	<i>Related to social security law</i>
Gospodarcze	1716	1716	x	x	<i>Commercial law</i>

a Obejmuje sprawy drugiej instancji, sprawy penitencjarne oraz sprawy, które podlegają rozpatrzeniu przez sąd w myśl innych przepisów niż prawa materialnego. c Bez spraw rejestrowych. d Łącznie ze sprawami rodzinnymi (m.in. o rozwód).

Z r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

a Including cases of the second instance, penitentiary cases as well as cases which are subject to court proceedings according to other regulations than substantive law. c Excluding registry cases. d Including family cases (i.e., divorce).

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 6 (40). **DOROŚLI SKAZANI PRAWOMOCNIE PRZEZ SĄDY POWSZECHNE ZA PRZESTĘPSTWA ŚCIGANE Z OSKARŻENIA PUBLICZNEGO**
ADULTS VALIDLY SENTENCED BY COMMON COURTS FOR CRIMES PURSUED BY PUBLIC PROSECUTION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	16568	12306	8731	7583	T O T A L
w tym mężczyźni	15497	11437	8053	6968	<i>of which men</i>
w tym za przestępstwa ^a :					<i>of which for crimes^a:</i>
Przeciwko życiu i zdrowiu	1573	1234	1036	979	Against life and health
w tym:					<i>of which:</i>
Zabójstwo	29	9	10	8	<i>Homicide</i>
Uszczerbek na zdrowiu, udział w bójce lub pobiciu	932	635	496	501	<i>Damage to health, participation in violence or assault</i>
Przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji	6659	4350	2573	2050	Against safety in transport
W tym prowadzenie pojazdu na drodze przez osobę w stanie nietrzeźwym lub pod wpływem środka odurzającego	6239	4072	2383	1818	<i>Of which operating a motor vehicle while under the influence of alcohol or other intoxicant</i>
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania, wolności seksualnej i obyczajności	419	247	292	292	Against freedom, freedom of conscience and religion, sexual freedom and morals
W tym zgwałcenie	33	27	20	30	<i>Of which rape</i>
Przeciwko rodzinie i opiece	729	679	627	576	Against the family and guardianship
W tym znęcanie się nad członkiem rodziny lub inną osobą zależną lub bezradną	496	361	398	409	<i>Of which cruelty to family member or to other dependent or helpless person</i>
Przeciwko mieniu	3996	2991	2260	1970	Against property
w tym:					<i>of which:</i>
Kradzież rzeczy	950	717	590	482	<i>Property theft</i>
Kradzież z włamaniem	668	415	337	282	<i>Burglary</i>
Rozbój	430	235	160	159	<i>Robbery</i>

a Artykuły Kodeksu karnego patrz tabl. 2 na str. 86.

Z r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

a See Criminal Code articles table 2 on page 86.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

TABL. 7 (41). **ZAŁATWIONE SPRAWY RODZINNE**
RESOLVED FAMILY CASES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	11086	11044	11083	9413	T O T A L
O rozwód	2221	2526	2860	2858	<i>By divorce</i>
O separację	402	191	158	153	<i>By separation</i>
O alimenty	2700	3471	3691	3186	<i>By alimony</i>
Nieletnich ^a :					<i>Concerning juveniles^a:</i>
w postępowaniu wyjaśniającym w związku z:					<i>in investigation proceedings involving:</i>
demoralizacją	986	1156	251	x	<i>demoralization</i>
czynami karalnymi	2785	2062	366	x	<i>punishable acts</i>
na posiedzeniu lub rozprawie w związku z:					<i>at session or hearing involving:</i>
demoralizacją	609	572	219	x	<i>demoralization</i>
czynami karalnymi	1383	1066	331	x	<i>punishable acts</i>
w postępowaniu w sprawach, w których zachodzi podejrzenie:					<i>in investigation of case in which occur suspicion:</i>
demoralizacji	x	x	1342	1495	<i>of demoralization</i>
popelnienia czynu karalnego	x	x	1865	1721	<i>of committing punishable act</i>

^a Dane dotyczą osób; w 2014 r. zmienia się procedura postępowania sądów wobec nieletnich, patrz uwagi ogólne, ust. 9 na str. 84.
Źródło: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

^a Data relate to persons; in 2014 changed court proceedings against juveniles, see general notes, item 9 on page 84.
Source: data of the Ministry of Justice.

TABL. 8 (42). **SPRAWY RODZINNE ZAŁATWIONE W 2015 R.**
FAMILY CASES RESOLVED IN 2015

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	Okręgi Districts			SPECIFICATION
		białostocki	łomżyński	suwalski	
O G Ó Ł E M	9413	4616	1822	2975	T O T A L
O rozwód	2858	1417	574	867	<i>By divorce</i>
O separację	153	72	42	39	<i>By separation</i>
O alimenty	3186	1409	593	1184	<i>By alimony</i>
Nieletnich ^a w postępowaniu w sprawach, w których zachodzi podejrzenie:					<i>Concerning juveniles^a in investigation of case in which occur suspicion:</i>
demoralizacji	1495	691	373	431	<i>of demoralization</i>
popelnienia czynu karalnego	1721	1027	240	454	<i>committing punishable act</i>

^a Dane dotyczą osób; w 2014 r. zmienia się procedura postępowania sądów wobec nieletnich, patrz uwagi ogólne, ust. 9 na str. 84.
Źródło: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

^a Data relate to persons; in 2014 changed court proceedings against juveniles, see general notes, item 9 on page 84.
Source: data of the Ministry of Justice.

TABL. 9 (43). **PODMIOTY W KRAJOWYM REJESTRZE SĄDOWYM^a**
Stan w dniu 31 XII
ENTITIES IN THE NATIONAL JUDICIAL REGISTER^a
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Rejestr Przedsiębiorców					Register of Entrepreneurs
Przedsiębiorstwa państwowe	24	2	1	–	State owned enterprises
Spółeczno-zawodowe organizacje rolników ^b	8	8	8	8	Professional organizations of farmers ^b
Spółdzielnie	327	309	341	340	Cooperatives
Spółki jawne	786	1026	1126	1132	Unlimited partnerships
Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością	1486	2032	3154	3642	Limited liability companies
Rejestr Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji i Samodzielnych Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej^c					Register of Associations, Other Social and Professional Organizations, Foundations and Independent Public Health Care Facilities^c
Stowarzyszenia ^d	1299	1748	2082	2149	Associations ^d
Związki zawodowe	185	192	208	211	Trade unions
Izby gospodarcze	6	6	7	8	Economic chambers
Rejestr Dłużników Niewypłacalnych					Register of Insolvent Debtors
Dłużnicy ogółem	2491	14668	20911	22123	Total debtors

a Sędem rejestrowym prowadzącym Krajowy Rejestr Sądowy na terenie województwa jest Sąd Rejonowy w Białymstoku. b Przewodzące działalność gospodarczą. c Do 2011 r. – Rejestr Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji i Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej. d Z wyłączeniem stowarzyszeń kultury fizycznej i związków sportowych.

U w a g a. Rejestr obejmuje także inne podmioty.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.

a Registry court holding the National Judicial Register in the voivodship is the District Court in Białystok. b Conducting economic activity. c Until 2011 – Register of Associations, Other Social and Professional Organizations, Foundations and Public Health Care Facilities. d Excluding physical education associations and sports associations.

N o t e. Register also includes other entities.

S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

DZIAŁ V LUDNOŚĆ

Uwagi ogólne

1. Tablice działu opracowano na podstawie:
- bilansów stanu i struktury ludności na terenie gminy. Bilanse ludności sporządza się dla okresów międzypisowowych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego, przy uwzględnieniu:
 - zmian w danym okresie spowodowanych ruchem naturalnym (urodzenia, zgony) i migracjami ludności (zameldowania i wymeldowania na pobyt stały z innych gmin i z zagranicy), a także przesunięciami adresowymi ludności z tytułu zmian administracyjnych,
 - różnicy między liczbą osób zameldowanych na pobyt czasowy ponad 3 miesiące (do 2005 r. – ponad 2 miesiące) na terenie gminy a liczbą osób czasowo nieobecnych, (zameldowania i wymeldowania na pobyt czasowy z/do innych gmin);
 - rejestrów Ministerstwa Cyfryzacji – o migracjach wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały (od 2006 r. źródłem tych danych jest rejestr PESEL – Powszechny Elektroniczny System Ewidencji Ludności);
 - sprawozdawczości urzędów stanu cywilnego – o zarejestrowanych małżeństwach, urodzeniach i zgonach;
 - sprawozdawczości sądów okręgowych – o prawomocnie orzeczonych separacjach i rozwodach.
2. Dane o ludności, a także współczynniki demograficzne oraz przeliczenia na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) opracowano przy przyjęciu liczby ludności zbilansowanej:
- do 2005 r. – w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002, z tym że dla 2000 r. według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 XII 2002 r.,
 - od 2010 r. – w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011, z tym że dla 2010 r. według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 31 XII 2011 r.

3. Przez **ludność w wieku produkcyjnym** rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn przyjęto wiek 18–64 lata, dla kobiet – 18–59 lat. Wśród ludności w wieku produkcyjnym wyróżnia się **ludność w wieku mobilnym**, tj. w wieku 18–44 lata i **niemobilnym**, tj. mężczyźni – 45–64 lata, kobiety – 45–59 lat. Przez **ludność w wieku nieprodukcyjnym** rozumie się **ludność w wieku przedprodukcyjnym**, tj. do 17 lat oraz **ludność w wieku poprodukcyjnym**, tj. mężczyźni – 65 lat i więcej, kobiety – 60 lat i więcej.

CHAPTER V POPULATION

General notes

1. Chapter tables were compiled on the basis of:
- the balances of the size and structure of the population in a gmina. Population balances are compiled for periods between censuses on the basis of the last census, taking into account:
 - changes in a given period connected with vital statistics (births, deaths) and migration of the population (registering and cancelling registration for permanent residence from other gminas and from abroad) as well as address changes of the population due to changes in the administrative division,
 - difference between the number of people registered for temporary residence for a period of more than 3 months (until 2005 – more than 2 months) in a gmina and the number of people temporarily absent (registering and cancelling registration for temporary stay from/to other gminas);
 - the registers of the Ministry of Digital Affairs on internal and international migration of population for permanent residence (since 2006 the source of these data is PESEL register – Common Electronic System of Population Register);
 - documentation of the Civil Status Offices regarding registered marriages, births and deaths;
 - documentation of regional courts regarding legally valid decisions in actions for separations and divorces.
2. Data on population as well as demographic rates and indicators per capita (per 1000 population etc.) were prepared assuming the number of population balanced on:
- until 2005 – the basis of results of the Population and Housing Census 2002, for 2000 the administrative division of the country obligatory as of 31 Dec 2002 was applied,
 - since 2010 – the basis of results of the Population and Housing Census 2011, for 2010 the administrative division of the country obligatory as of 31 Dec 2011 was applied.
3. **Working age population** refers to males aged 18–64 and females aged 18–59. In this category the age groups of **mobility** (i.e. 18–44) and **non-mobility** (i.e. 45–64 for males and 45–59 for females) are distinguished. **Non-working age population** is defined as **pre-working age population**, i.e. up to the age of 17 and **post-working age population**, i.e. 65 and more for males and 60 and more for females.

4. Mediana wieku (wiek środkowy) ludności jest parametrem wyznaczającym granicę wieku, którą połowa ludności już przekroczyła, a druga połowa jeszcze nie osiągnęła.

5. Dane o ruchu naturalnym ludności w podziale terytorialnym opracowano w następujący sposób:

- małżeństwa – według miejsca zameldowania na pobyt stały męża przed ślubem (w przypadku gdy mąż przed ślubem mieszkał za granicą przyjmuje się miejsce zameldowania żony przed ślubem),
- separacje – według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo (w przypadku gdy osoba wnosząca powództwo mieszka za granicą przyjmuje się miejsce zamieszkania współmałżonka; w przypadku zgodnego wniosku stron przyjmuje się miejsce zamieszkania męża),
- rozwody – według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo (w przypadku gdy osoba wnosząca powództwo mieszka za granicą przyjmuje się miejsce zamieszkania współmałżonka),
- urodzenia – według miejsca zameldowania na pobyt stały matki noworodka,
- zgony – według miejsca zameldowania na pobyt stały osoby zmarłej.

Dane o **małżeństwach** uwzględniają związki małżeńskie zawarte w formie przewidzianej prawem w urzędach stanu cywilnego. Na mocy ustawy z dnia 24 VII 1998 r. (Dz. U. Nr 117, poz. 757) w urzędach stanu cywilnego rejestrowane są także małżeństwa podlegające prawu wewnętrznemu kościoła lub związku wyznaniowego zawarte w obecności duchownego. Małżeństwo zawarte w tej formie podlega prawu polskiemu i pociąga za sobą takie same skutki cywilnoprawne, jak małżeństwo zawarte przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego.

Małżeństwa wyznaniowe mogą być zawierane jedynie w dziesięciu kościołach i związkach wyznaniowym takich jak: Kościół Katolicki, Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny, Kościół Ewangelicko-Augsburski, Kościół Ewangelicko-Reformowany, Kościół Ewangelicko-Metodystyczny, Kościół Chrześcijan Baptystów, Kościół Adwentyistów Dnia Siódmego, Kościół Polskokatolicki, Kościół Starokatolicki Mariawitów, Kościół Zielonoświątkowy, Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich.

Płodność kobiet mierzy się współczynnikiem obliczonym jako iloraz liczby urodzeń żywych i liczby kobiet w wieku rozrodczym (15–49 lat). Oprócz ogólnych współczynników płodności podaje się również współczynniki grupowe (częstkowe), obliczone jako ilorazy liczby urodzeń żywych z kobiet w danej grupie wieku i liczby kobiet w tej samej grupie wieku. Urodzenia z matek w wieku poniżej 15 lat zalicza się do grupy 15–19 lat; urodzenia z matek w wieku 50 lat i więcej zalicza się do grupy 45–49 lat.

Współczynniki reprodukcji ludności:

- **współczynnik dzietności** oznacza liczbę dzieci, które urodziłaby przeciętnie kobieta w ciągu całego okresu rozrodczego (15–49 lat), przy założeniu, że w poszczególnych fazach tego okresu rodziłaby z intensywnością obserwowaną w badanym roku, tzn. przy przyjęciu cząstkowych współczynników płodności z tego okresu za niezmiennie,

4. Median age of population is a parameter determining the exact age, which half of population already exceed and second half – did not reach yet.

5. Data regarding the vital statistics according to the territorial division were compiled as follows:

- *marriages* – according to the husband's place of permanent residence before the marriage (in the case when the husband lived abroad before the marriage, the wife's place of residence before the marriage is used),
- *separations* – according to the plaintiff's place of residence (in the case when the person filling petition resides abroad, the spouse's place of residence is used; in case of the unanimous petition of both persons, the husband's place of residence is used),
- *divorces* – according to the plaintiff's place of residence (in the case when the person filling petition resides abroad, the spouse's place of residence is used),
- *births* – according to the mother's place of permanent residence,
- *deaths* – according to the deceased's place of permanent residence.

Data on **marriages** refer to marriages contracted according to lawful rules in the civil status offices. On the basis of the Law dated 24 Jul 1998 (Journal of Laws No. 117, item 757) all marriages, including those based on the internal law of the Churches or the Religious Association contracted in the presence of clergyman, are registered in the local civil status offices. Marriages contracted on the basis of canon law on marriages subordinate to the Polish civil laws and result in the same civil and law consequences as marriages contracted in the local civil status offices.

The religious marriages may be contracted only in ten Churches and Religious Association such as: Kościół Katolicki, Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny, Kościół Ewangelicko-Augsburski, Kościół Ewangelicko-Reformowany, Kościół Ewangelicko-Metodystyczny, Kościół Chrześcijan Baptystów, Kościół Adwentyistów Dnia Siódmego, Kościół Polskokatolicki, Kościół Starokatolicki Mariawitów, Kościół Zielonoświątkowy, Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich.

Female fertility rate is calculated as the ratio of the number of live births and the number of women at the reproductive age (15–49). Besides total rate, there are also published age specific fertility rates, calculated as the ratios of the number of live births from women in a given age group and the number of these women in the same age group. Births from mothers aged under 15 are included in the group 15–19 and from mothers aged 50 and more – in the group 45–49.

Reproduction rates of the population:

- **total fertility rate** refers to the average number of children who would be borne by a woman during the course of her entire reproductive period (15–49 years of age) assuming that in particular phases of this period she would give birth with an intensity observed during a given year, i.e. assuming that age specific fertility rates for this period are constant,

- **współczynnik reprodukcji brutto** przedstawia liczbę córek urodzonych przeciętnie przez kobietę przy założeniu, że kobieta w wieku rozrodczym będzie rodzić z częstotliwością, jaką charakteryzują się wszystkie kobiety rodzące w roku, dla którego oblicza się współczynnik reprodukcji (niezmiennne współczynniki płodności),
- **współczynnik dynamiki demograficznej** jest to stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów w danym okresie.

Przyrost naturalny ludności stanowi różnicę między liczbą urodzeń żywych i zgonów w danym okresie.

Przez **niemowlęta** rozumie się dzieci w wieku poniżej 1 roku.

Informacje o urodzeniach i zgonach (w tym zgonach niemowląt) prezentowane są według kryteriów definicji urodzenia i zgonu noworodka rekomendowanej przez Światową Organizację Zdrowia.

6. Przeciętne dalsze trwanie życia wyraża średnią liczbę lat, jaką ma jeszcze do przeżycia osoba w wieku x lat, przy założeniu stałego poziomu umieralności z okresu, dla którego opracowano tablice trwania życia.

7. Prognoza ludności do 2050 r. została opracowana w 2014 r. na podstawie stanu wyjściowego ludności z dnia 31 XII 2013 r. oraz założeń dotyczących tendencji w dzietności, umieralności i migracjach zagranicznych, przy czym dane o ludności według wieku produkcyjnego i poprodukcyjnego podano w dwóch ujęciach:

- wariant I – przyjmując górną granicę dla wieku produkcyjnego 59/64 lata oraz dolną granicę dla wieku poprodukcyjnego 60/65; patrz. ust. 3 na str. 93,
- wariant II – uwzględniając zmiany granicy wieku emerytalnego; zgodnie z ustawą z dnia 11 V 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2012 poz. 637) dla kolejnych lat prognozy jako dolną granicę wieku poprodukcyjnego (jednocześnie górną granicę wieku produkcyjnego) przyjęto:
 - dla mężczyzn – 66 lat w 2016 r. oraz 67 lat w latach 2020–2050,
 - dla kobiet – 61 lat w 2016 r., 62 lata w 2020 r., 63,25 lat w 2025 r., 64,5 lat w 2030 r., 65,75 lat w 2035 r. oraz 67 lat w latach 2040–2050.

Prognoza gospodarstw domowych do 2050 r. została opracowana w 2016 r. na podstawie wyników narodowych spisów powszechnych ludności i mieszkań z lat 2002 i 2011 w zakresie liczby i struktury gospodarstw domowych oraz założeń dotyczących tendencji w kształtowaniu się procesów demograficznych, społecznych i ekonomicznych zachodzących w Polsce, szczególnie wynikających z zachowań prorodzinnych i promażeńskich osób młodych, które uczestniczą w procesie formowania się rodzin i tworzenia nowych gospodarstw domowych.

- **gross reproduction rate** refers to the average number of daughters who would be borne by a woman assuming that the woman during her reproductive age will give birth with a frequency which is characteristic for all women giving birth in the year for which the reproduction rate is calculated (constant fertility rates),

- **demographic dynamics rate** is the ratio of the number of live births to the number of deaths in a given period.

Natural increase of the population accounts for the difference between the number of live births and deaths in a given period.

Infant is a child under the age of 1.

Information on births and deaths (including infant deaths) is presented according to criteria of the definition of infant births and deaths recommended by the World Health Organization (WHO).

6. Life expectancy is expressed by the average number of years that a person at the exact age of x still is to live, assuming a fixed mortality level from the period for which life expectancy tables were compiled.

7. Population projection until 2050 was calculated in 2014 on the basis of population number and structure as of 31 XII 2013 as well as assumption concerning fertility, mortality and international migration, data about population by working and post-working age are given in two approaches:

- variant I – assuming the upper limit of the working age 59/64 and the lower limit of the post-working age 60/65; see item 3 on page 93,
- variant II – taking into account changes in the retirement age, on the basis of the Law changing the national law on pensions and retirement pay from National Insurance Fund and some other laws for the subsequent years of projection as the lower limit of the post working age (the upper limit of the working age) were used:
 - for males – 65,75 years in 2015 and 67 in 2020–2050,
 - for females – 60,75 years in 2015, 62 in 2020, 63,25 in 2025, 63,45 in 2030 and 67 in 2040–2050.

The households projection until 2050 was calculated in 2016 on the basis of the results of the population and housing censuses in 2002 and 2011 in terms of the number and composition of households and assumptions about trends in the development of demographic, social and economic processes in Poland, especially under the pro-family and pro-marriage behavior patterns of young people who participate in the formation of families and the creation of new households.

8. Dane o migracjach wewnętrznych ludności opracowano na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniach osób na pobyt stały. Informacje te nie uwzględniają zmian adresu w obrębie tej samej gminy (miasta), z wyjątkiem gmin miejsko-wiejskich, dla których został zachowany podział na tereny miejskie i wiejskie.

9. Dane o migracjach zagranicznych ludności opracowano na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniu osób przyjeżdżających do Polski na pobyt stały (imigracja) oraz o wymeldowaniach osób wyjeżdżających z Polski za granicę na stałe (emigracja).

10. Napływ ludności obejmuje zameldowania na pobyt stały, odpływ – wymeldowania ze stałego miejsca zamieszkania.

11. Współczynniki dotyczące ruchu naturalnego i migracji ludności w podziale terytorialnym obliczono jako iloraz liczby faktów określonego rodzaju i liczby ludności według stanu w dniu 30 VI.

12. Do ludności rezydującej (rezydentów) zalicza się:

- stałych mieszkańców gminy, z wyjątkiem osób przebywających poza gminą zamieszkania przez okres co najmniej 12 miesięcy – bez względu na ich miejsce przebywania (w kraju czy za granicą),
- osoby przebywające czasowo w gminie z zamiarem zamieszkania przez okres co najmniej 12 miesięcy, przybyłe z innego miejsca w kraju lub z zagranicy (imigranci bez stałego pobytu w Polsce).

8. Data regarding internal migration of the population were compiled on the basis of gmina documentation regarding the registration of people for permanent residence. This information does not include changes of address within the same gmina (town), with the exception of urban-rural gminas for which the division into urban and rural areas has been kept.

9. Data regarding international migration of the population were compiled on the basis of gmina documentation regarding the registration of people arriving to Poland for permanent residence (immigration) as well as regarding cancelled registration of people leaving Poland for permanent residence abroad (emigration).

10. The inflow of the population includes registrations of arrival for permanent residence, outflow – registrations of departure from permanent residence.

11. Rates concerning vital statistics and migration of the population according to territorial division were calculated as the ratio of the number of defined events to the number of population as of 30 Jun.

12. The usual residence population (residents) – comprise the following groups:

- permanent residents of the gmina, with the exception of persons residing outside the gmina of residence for a period 12 months and more – regardless of their place of residence (in the country or abroad),
- a person temporarily staying in the gmina with the intention of residence for the period 12 months and more, arrived from another place in the country or from abroad (immigrants who are not registered for permanent residence in Poland).

TABL. 1 (44). **LUDNOŚĆ^a**
POPULATION^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
STAN W DNIU 30 VI AS OF 30 JUN					
OGÓŁEM	1201000	1204294	1193348	1190253	TOTAL
mężczyźni	586353	587767	581829	580348	males
kobiety	614647	616527	611519	609905	females
Miasta	710542	725149	721266	720321	Urban areas
Wieś	490458	479145	472082	469932	Rural areas
STAN W DNIU 31 XII AS OF 31 DEC					
OGÓŁEM	1199689	1203448	1191918	1188800	TOTAL
na 1 km²	59	60	59	59	per 1 km²
mężczyźni	585596	587367	581164	579499	males
kobiety	614093	616081	610754	609301	females
na 100 mężczyzn	105	105	105	105	per 100 males
Miasta	709950	724826	720900	719890	Urban areas
w % ogółu ludności	59,2	60,2	60,5	60,6	in % of total population
Wieś	489739	478622	471018	468910	Rural areas
w % ogółu ludności	40,8	39,8	39,5	39,4	in % of total population

a Na podstawie bilansów.
a Based on balances.

TABL. 2 (45). **LUDNOŚĆ^a W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM**
Stan w dniu 31 XII
WORKING AND NON-WORKING AGE POPULATION^a
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
OGÓŁEM	1199689	1203448	1191918	1188800	TOTAL
W wieku przedprodukcyjnym	259795	229068	210460	207394	Pre-working age
mężczyźni	133296	117375	108143	106454	males
kobiety	126499	111693	102317	100940	females
Miasta	148594	131500	123851	122709	Urban areas
mężczyźni	76051	67132	63311	62700	males
kobiety	72543	64368	60540	60009	females
Wieś	111201	97568	86609	84685	Rural areas
mężczyźni	57245	50243	44832	43754	males
kobiety	53956	47325	41777	40931	females
W wieku produkcyjnym	740354	764843	755557	750360	Working age
w tym w wieku mobilnym	478254	481824	472737	469041	of which of mobility age
mężczyźni	384207	402478	401006	399305	males
w tym w wieku mobilnym	244799	247188	242826	241176	of which of mobility age
kobiety	356147	362365	354551	351055	females
w tym w wieku mobilnym	233455	234636	229911	227865	of which of mobility age
Miasta	464055	480428	467377	462591	Urban areas
mężczyźni	231359	244513	240841	239319	males
kobiety	232696	235915	226536	223272	females
Wieś	276299	284415	288180	287769	Rural areas
mężczyźni	152848	157965	160165	159986	males
kobiety	123451	126450	128015	127783	females
W wieku poprodukcyjnym ...	199540	209537	225901	231046	Post-working age
mężczyźni	68093	67514	72015	73740	males
kobiety	131447	142023	153886	157306	females
Miasta	97301	112898	129672	134590	Urban areas
mężczyźni	30842	33902	38987	40647	males
kobiety	66459	78996	90685	93943	females
Wieś	102239	96639	96229	96456	Rural areas
mężczyźni	37251	33612	33028	33093	males
kobiety	64988	63027	63201	63363	females
LUDNOŚĆ W WIEKU NIEPRODUKCYJNYM NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM	62,0	57,3	57,8	58,4	NON-WORKING AGE POPULATION PER 100 PERSONS OF WORKING AGE
Mężczyźni	52,4	45,9	44,9	45,1	Males
Kobiety	72,4	70,0	72,3	73,6	Females

a Na podstawie bilansów.
a Based on balances.

TABL. 3 (46). **LUDNOŚĆ^a WEDŁUG PŁCI I WIEKU**
 Stan w dniu 31 XII
POPULATION^a BY SEX AND AGE
 As of 31 Dec

WIEK AGE	2005	2010	2014	2015					
				ogółem grand total	z liczby ogółem of grand total number				
					męż- czyźni males	miasta urban areas		wieś rural areas	
						razem total	w tym męż- czyźni of which males	razem total	w tym męż- czyźni of which males
OGÓŁEM TOTAL	1199689	1203448	1191918	1188800	579499	719890	342666	468910	236833
0–2 lata	32178	37438	32374	31923	16482	19524	10062	12399	6420
3–6	46530	45546	48589	47100	24321	28855	14876	18245	9445
7–12	87683	71009	67507	68645	35163	39839	20290	28806	14873
13–15	54589	42530	35748	34873	17802	19506	9938	15367	7864
16–18	58780	49837	40435	38363	19717	22973	11661	15390	8056
19–24	126000	112026	99649	95820	48990	52952	26810	42868	22180
25–29	90014	101198	94382	92133	47705	57852	29321	34281	18384
30–34	82115	90508	96309	97284	50619	63371	32394	33913	18225
35–39	77378	83005	87784	88617	45414	56551	28550	32066	16864
40–44	82782	77795	80420	81677	41417	49454	24427	32223	16990
45–49	93202	82505	76666	76441	38544	45459	21819	30982	16725
50–54	82027	92020	82963	80435	40139	49517	23313	30918	16826
55–59	65575	79804	88690	88698	43701	57493	26604	31205	17097
60–64	47321	62527	73092	75548	35745	48966	21954	26582	13791
65–69	49179	43736	53753	58016	25627	36348	15534	21668	10093
70–74	46867	43827	40132	39296	16116	22586	8973	16710	7143
75–79	40820	39110	37766	37309	14007	20642	7456	16667	6551
80 lat i więcej and more	36649	49027	55659	56622	17990	28002	8684	28620	9306

a Na podstawie bilansów.
 a Based on balances.

TABL. 4 (47). **MIASTA I LUDNOŚĆ W MIASTACH**
Stan w dniu 31 XII
TOWNS AND URBAN POPULATION
As of 31 Dec

GRUPY MIAST WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI GROUPS OF TOWNS BY NUMBER OF POPULATION		Miasta Towns	Ludność ^a w miastach Urban population ^a	
		w liczbach bezwzględnych in absolute numbers		w % ogółu ludności in % of total population
OGÓŁEM	2005	36	709950	59,2
	TOTAL 2010	39	724826	60,2
	2014	40	720900	60,5
	2015	40	719890	60,6
Poniżej 2000 Below		6	9448	0,8
2000–4999		15	43695	3,7
5000–9999		5	36078	3,0
10000–19999		6	80454	6,8
20000–49999		5	122127	10,3
50000–99999		2	132107	11,1
200000 i więcej and more		1	295981	24,9

a Na podstawie bilansów.
a Based on balances.

TABL. 5 (48). **GMINY ZAMIESZKANE PRZEZ LUDNOŚĆ WIEJSKĄ**
Stan w dniu 31 XII
GMINAS AND RURAL POPULATION
As of 31 Dec

GRUPY GMIN WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI WIEJSKIEJ GROUPS OF GMINAS BY NUMBER OF RURAL POPULATION		Gminy ^a Gminas ^a	Ludność ^b na wsi Rural population ^b	
		w liczbach bezwzględnych in absolute numbers		w % ogółu ludności in % of total population
OGÓŁEM	2005	105	489739	40,8
	TOTAL 2010	105	478622	39,8
	2014	105	471018	39,5
	2015	105	468910	39,4
Poniżej 2000 Below		7	10406	0,9
2000–4999		69	248690	20,9
5000–6999		19	112170	9,4
7000–9999		7	60420	5,1
10000 i więcej and more		3	37224	3,1

a Wiejskie i miejsko-wiejskie. b Na podstawie bilansów.
a Rural and urban-rural. b Based on balances.

TABL. 6 (49). **MEDIANA WIEKU LUDNOŚCI^a WEDŁUG PŁCI**
Stan w dniu 31 XII
MEDIAN POPULATION^a AGE BY SEX
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
OGÓŁEM	36,4	38,0	39,6	40,0	TOTAL
mężczyźni	34,5	36,3	37,8	38,2	males
kobiety	38,4	40,0	41,6	42,0	females
Miasta	35,6	37,7	39,5	39,9	Urban areas
mężczyźni	33,4	35,5	37,4	37,8	males
kobiety	37,8	40,0	41,8	42,2	females
Wieś	37,7	38,6	39,9	40,2	Rural areas
mężczyźni	36,2	37,4	38,5	38,8	males
kobiety	39,4	40,0	41,3	41,6	females

a Na podstawie bilansów.
a Based on balances.

TABL. 7 (50). **RUCH NATURALNY LUDNOŚCI**
VITAL STATISTICS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Małżeństwa Marriages		Separacje Separations	Rozwody Divorces	Urodzenia żywe Live births	Zgony Deaths		Przyrost naturalny Natural increase
	ogółem total	w tym wyznani- owe ^a of which religious ^a				ogółem total	w tym niemowląt of which infants	

W LICZBACH BEZWZGLEDNYCH
IN ABSOLUTE NUMBERS

OGÓŁEM	2005	6498	4895	418	2178	11009	11854	62	-845
TOTAL	2010	7003	5114	105	1937	11928	11814	54	114
	2014	6135	4236	78	1905	11029	11850	50	-821
	2015	6061	4299	81	1975	10825	12302	49	-1477
Miasta	2005	3751	2699	301	1777	6347	5544	40	803
Urban areas	2010	4316	3025	76	1535	7133	5735	34	1398
	2014	3684	2419	62	1466	6652	5973	34	679
	2015	3636	2497	59	1537	6711	6304	28	407
Wieś	2005	2747	2196	117	401	4662	6310	22	-1648
Rural areas	2010	2687	2089	29	402	4795	6079	20	-1284
	2014	2451	1817	16	439	4377	5877	16	-1500
	2015	2425	1802	22	438	4114	5998	21	-1884

NA 1000 LUDNOŚCI^b
PER 1000 POPULATION^b

OGÓŁEM	2005	5,4	4,1	34,7	1,8	9,1	9,8	5,6	-0,7
TOTAL	2010	5,8	4,2	8,7	1,6	9,9	9,8	4,5	0,1
	2014	5,1	3,5	6,5	1,6	9,2	9,9	4,5	-0,7
	2015	5,1	3,6	6,8	1,7	9,1	10,3	4,5	-1,2
Miasta	2005	5,3	3,8	42,5	2,5	9,0	7,8	6,3	1,1
Urban areas	2010	6,0	4,2	10,5	2,1	9,8	7,9	4,8	1,9
	2014	5,1	3,4	8,6	2,0	9,2	8,3	5,1	0,9
	2015	5,0	3,5	8,2	2,1	9,3	8,8	4,2	0,6
Wieś	2005	5,5	4,4	23,6	0,8	9,4	12,7	4,7	-3,3
Rural areas	2010	5,6	4,4	6,1	0,8	10,0	12,7	4,2	-2,7
	2014	5,2	3,8	3,4	0,9	9,3	12,4	3,7	-3,2
	2015	5,2	3,8	4,7	0,9	8,8	12,8	5,1	-4,0

a Ze skutkami cywilnymi. b W przypadku: separacji – na 100 tys. ludności; zgonów niemowląt – na 1000 urodzeń żywych.

a With civil law consequences. b In the case of: separations – data are presented per 100 thous. population; infant deaths – per 1000 live births.

TABL. 8 (51). **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE I ROZWIĄZANE**
MARRIAGES CONTRACTED AND DISSOLVED

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Małżeństwa zawarte <i>Marriages contracted</i>	Małżeństwa rozwiązane <i>Marriages dissolved</i>						Różnica między małżeństwami zawartymi a rozwiązanymi ^a <i>Difference between contracted and dissolved marriages^a</i>	
		ogółem <i>total</i>	przez śmierć <i>by death of</i>		przez rozwód <i>by divorce</i>	na 1000 istniejących małżeństw <i>per 1000 existing marriages</i>			
			męża <i>husband</i>	żony <i>wife</i>		ogółem <i>total</i>	w tym przez rozwód <i>of which by divorce</i>		
OGÓŁEM	2005	6498	7308	3873	1257	2178	26,4	7,9	-1239
TOTAL	2010	7003	6956	3746	1273	1937	25,3	7,0	-434
	2014	6135	6687	3574	1208	1905	24,4	7,0	-1171
	2015	6061	6490	3329	1186	1975	23,8	7,2	-1015
Miasta	2005	3751	4214	1830	607	1777	26,0	11,0	-816
<i>Urban areas</i>	2010	4316	4040	1879	626	1535	25,0	9,5	-201
	2014	3684	3965	1835	664	1466	23,8	8,8	-701
	2015	3636	3922	1741	644	1537	23,7	9,3	-730
Wieś	2005	2747	3094	2043	650	401	27,1	3,5	-423
<i>Rural areas</i>	2010	2687	2916	1867	647	402	25,7	3,5	-233
	2014	2451	2722	1739	544	439	25,4	4,1	-471
	2015	2425	2568	1588	542	438	24,0	4,1	-285

a Po uwzględnieniu salda migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały osób pozostających w stanie małżeńskim.
a After considering net internal and international migration for permanent residence of married persons.

TABL. 9 (52). **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE W 2015 R. WEDŁUG WIEKU NOWOŻEŃCÓW**
MARRIAGES BY AGE OF BRIDEGROOMS AND BRIDES CONTRACTED IN 2015

MĘŻCZYŹNI W WIEKU MALES AT AGE	Ogółem <i>Total</i>	Kobiety w wieku <i>Females at age</i>							60 lat i więcej <i>and more</i>
		19 lat i mniej <i>and less</i>	20–24	25–29	30–34	35–39	40–49	50–59	
OGÓŁEM TOTAL									
OGÓŁEM	6061	155	1840	2593	842	282	189	111	49
GRAND TOTAL									
19 lat i mniej <i>and less</i>	21	12	8	1	–	–	–	–	–
20–24	978	100	701	167	6	4	–	–	–
25–29	2704	36	908	1584	153	20	3	–	–
30–34	1396	6	184	685	438	67	16	–	–
35–39	467	1	29	125	173	109	28	2	–
40–49	284	–	8	27	68	71	90	20	–
50–59	132	–	2	4	4	11	42	59	10
60 lat i więcej <i>and more</i>	79	–	–	–	–	–	10	30	39
W tym małżeństwa wyznaniowe^a Of which church or religious marriages^a	4299	84	1395	2083	529	120	48	24	16
19 lat i mniej <i>and less</i>	16	10	6	–	–	–	–	–	–
20–24	704	47	521	133	2	1	–	–	–
25–29	2210	23	710	1358	110	8	1	–	–
30–34	990	4	139	513	301	27	6	–	–
35–39	238	–	15	69	93	54	7	–	–
40–49	99	–	4	10	22	29	28	6	–
50–59	23	–	–	–	1	1	5	13	3
60 lat i więcej <i>and more</i>	19	–	–	–	–	–	1	5	13

a Ze skutkami cywilnymi.
a With civil law consequences.

TABL. 9 (52). **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE W 2015 R. WEDŁUG WIEKU NOWOŻEŃCÓW (dok.)**
MARRIAGES BY AGE OF BRIDEGROOMS AND BRIDES CONTRACTED IN 2015 (cont.)

MĘŻCZYŹNI W WIEKU MALES AT AGE	Ogółem Total	Kobiety w wieku Females at age							60 lat i więcej and more
		19 lat i mniej and less	20–24	25–29	30–34	35–39	40–49	50–59	
MIASTA URBAN AREAS									
RAZEM TOTAL	3636	54	917	1676	567	189	125	76	32
19 lat i mniej and less	10	5	4	1	–	–	–	–	–
20–24	468	30	339	95	4	–	–	–	–
25–29	1586	16	455	1007	96	11	1	–	–
30–34	927	2	97	467	305	44	12	–	–
35–39	315	1	15	84	120	76	19	–	–
40–49	186	–	6	19	40	50	54	17	–
50–59	92	–	1	3	2	8	33	39	6
60 lat i więcej and more	52	–	–	–	–	–	6	20	26
W tym małżeństwa wyznaniowe^a Of which church or religious marriages^a	2497	26	663	1330	349	73	31	15	10
19 lat i mniej and less	7	4	3	–	–	–	–	–	–
20–24	319	12	235	71	1	–	–	–	–
25–29	1300	9	350	863	73	4	1	–	–
30–34	643	1	67	347	203	19	6	–	–
35–39	147	–	6	43	61	33	4	–	–
40–49	57	–	2	6	11	16	17	5	–
50–59	13	–	–	–	–	1	3	8	1
60 lat i więcej and more	11	–	–	–	–	–	–	2	9
WIEŚ RURAL AREAS									
RAZEM TOTAL	2425	101	923	917	275	93	64	35	17
19 lat i mniej and less	11	7	4	–	–	–	–	–	–
20–24	510	70	362	72	2	4	–	–	–
25–29	1118	20	453	577	57	9	2	–	–
30–34	469	4	87	218	133	23	4	–	–
35–39	152	–	14	41	53	33	9	2	–
40–49	98	–	2	8	28	21	36	3	–
50–59	40	–	1	1	2	3	9	20	4
60 lat i więcej and more	27	–	–	–	–	–	4	10	13
W tym małżeństwa wyznaniowe^a Of which church or religious marriages^a	1802	58	732	753	180	47	17	9	6
19 lat i mniej and less	9	6	3	–	–	–	–	–	–
20–24	385	35	286	62	1	1	–	–	–
25–29	910	14	360	495	37	4	–	–	–
30–34	347	3	72	166	98	8	–	–	–
35–39	91	–	9	26	32	21	3	–	–
40–49	42	–	2	4	11	13	11	1	–
50–59	10	–	–	–	1	–	2	5	2
60 lat i więcej and more	8	–	–	–	–	–	1	3	4

^a Ze skutkami cywilnymi.

^a With civil law consequences.

TABL. 10 (53). **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE W 2015 R. WEDŁUG POPRZEDNIEGO STANU CYWILNEGO NOWOŻEŃCÓW**
MARRIAGES BY PREVIOUS MARITAL STATUS OF BRIDEGROOMS AND BRIDES CONTRACTED IN 2015

POPRZEDNI STAN CYWILNY MĘŻCZYŹN <i>PREVIOUS MARITAL STATUS OF MALES</i>	Ogółem <i>Total</i>	Poprzedni stan cywilny kobiet <i>Previous marital status of females</i>		
		panny <i>single</i>	wdowy <i>widows</i>	rozwidzione <i>divorced</i>
OGÓŁEM TOTAL				
OGÓŁEM GRAND TOTAL	6061	5438	94	529
Kawalerowie <i>Single</i>	5523	5216	35	272
Wdowcy <i>Widowers</i>	58	15	25	18
Rozwidzeni <i>Divorced</i>	480	207	34	239
MIASTA URBAN AREAS				
RAZEM TOTAL	3636	3222	55	359
Kawalerowie <i>Single</i>	3244	3067	13	164
Wdowcy <i>Widowers</i>	44	12	17	15
Rozwidzeni <i>Divorced</i>	348	143	25	180
WIEŚ RURAL AREAS				
RAZEM TOTAL	2425	2216	39	170
Kawalerowie <i>Single</i>	2279	2149	22	108
Wdowcy <i>Widowers</i>	14	3	8	3
Rozwidzeni <i>Divorced</i>	132	64	9	59

TABL. 11 (54). **MAŁŻEŃSTWA WYZNANIOWE^a**
CHURCH OR RELIGIOUS MARRIAGES^a

KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE CHURCHES AND RELIGIOUS ASSOCIATIONS	Ogółem <i>Total</i>	Miasta <i>Urban areas</i>	Wieś <i>Rural areas</i>
OGÓŁEM TOTAL	2005 4895 2010 5114 2014 4236 2015 4299	2699 3025 2419 2497	2196 2089 1817 1802
w tym: <i>of which:</i>			
Kościół Katolicki	3933	2244	1689
Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny	357	247	110
Kościół Chrześcijan Baptystów	4	2	2
Kościół Zielonoświątkowy	2	2	–

^a Ze skutkami cywilnymi.

^a With civil law consequences.

TABL. 12 (55). ROZWODY WEDŁUG WIEKU MAŁŻONKÓW W MOMENCIE WNIESIENIA POWÓDZTWA W 2015 R.

DIVORCES BY AGE OF SPOUSES AT THE MOMENT OF FILLING PETITION FOR DIVORCE IN 2015

MĘŻCZYŹNI W WIEKU MALES AT AGE	Ogółem Total	Kobiety w wieku Females at age							60 lat i więcej and more
		19 lat i mniej and less	20–24	25–29	30–34	35–39	40–49	50–59	
OGÓŁEM TOTAL									
OGÓŁEM GRAND TOTAL	1975	4	127	340	394	349	454	228	79
19 lat i mniej and less	1	–	–	1	–	–	–	–	–
20–24	52	3	44	5	–	–	–	–	–
25–29	233	1	64	133	31	4	–	–	–
30–34	379	–	17	155	184	20	3	–	–
35–39	366	–	2	34	137	165	27	1	–
40–49	523	–	–	11	38	155	298	20	1
50–59	306	–	–	1	3	4	118	168	12
60 lat i więcej and more	115	–	–	–	1	1	8	39	66
MIASTA URBAN AREAS									
RAZEM TOTAL	1537	4	82	260	306	280	355	183	67
19 lat i mniej and less	1	–	–	1	–	–	–	–	–
20–24	37	3	32	2	–	–	–	–	–
25–29	176	1	39	107	26	3	–	–	–
30–34	289	–	10	116	144	17	2	–	–
35–39	288	–	1	25	105	131	25	1	–
40–49	424	–	–	8	27	127	244	17	1
50–59	231	–	–	1	3	2	80	135	10
60 lat i więcej and more	91	–	–	–	1	–	4	30	56
WIEŚ RURAL AREAS									
RAZEM TOTAL	438	–	45	80	88	69	99	45	12
20–24	15	–	12	3	–	–	–	–	–
25–29	57	–	25	26	5	1	–	–	–
30–34	90	–	7	39	40	3	1	–	–
35–39	78	–	1	9	32	34	2	–	–
40–49	99	–	–	3	11	28	54	3	–
50–59	75	–	–	–	–	2	38	33	2
60 lat i więcej and more	24	–	–	–	–	1	4	9	10

TABL. 13 (56). **ROZWOODY WEDŁUG LICZBY MAŁOLETNICH DZIECI^a W MAŁŻEŃSTWIE**
DIVORCES BY THE NUMBER OF UNDERAGE CHILDREN^a IN THE MARRIAGE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	2178	1937	1905	1975	T O T A L
rozwoody małżeństw:					<i>divorces:</i>
Bez dzieci	671	775	791	785	<i>Marriages without children</i>
Z dziećmi	1507	1162	1114	1190	<i>Marriages with children</i>
o liczbie dzieci:					<i>by number of children:</i>
1	795	684	681	690	1
2	501	381	347	405	2
3	159	78	70	80	3
4 i więcej	52	19	16	15	4 and more
Miasta	1777	1535	1466	1537	Urban areas
rozwoody małżeństw:					<i>divorces:</i>
Bez dzieci	562	615	624	631	<i>Marriages without children</i>
Z dziećmi	1215	920	842	906	<i>Marriages with children</i>
o liczbie dzieci:					<i>by number of children:</i>
1	671	553	521	544	1
2	397	304	267	299	2
3	114	51	44	55	3
4 i więcej	33	12	10	8	4 and more
Wieś	401	402	439	438	Rural areas
rozwoody małżeństw:					<i>divorces:</i>
Bez dzieci	109	160	167	154	<i>Marriages without children</i>
Z dziećmi	292	242	272	284	<i>Marriages with children</i>
o liczbie dzieci:					<i>by number of children:</i>
1	124	131	160	146	1
2	104	77	80	106	2
3	45	27	26	25	3
4 i więcej	19	7	6	7	4 and more

a Poniżej 18 lat.
a Below the age of 18.

TABL. 14 (57). **URODZENIA**
BIRTHS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015 ^a			SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	miasta <i>urban areas</i>	wieś <i>rural areas</i>	
Urodzenia żywe	11009	11928	11029	10825	6711	4114	Live births
chłopcy	5568	6422	5820	5550	3446	2104	<i>males</i>
dziewczęta	5441	5506	5209	5275	3265	2010	<i>females</i>
Małżeńskie	9768	10299	9186	9018	5539	3479	Legitimate
chłopcy	4933	5535	4858	4615	2839	1776	<i>males</i>
dziewczęta	4835	4764	4328	4403	2700	1703	<i>females</i>
Pozamałżeńskie	1241	1629	1843	1807	1172	635	Illegitimate
chłopcy	635	887	962	935	607	328	<i>males</i>
dziewczęta	606	742	881	872	565	307	<i>females</i>
Urodzenia martwe	54	44	48	27	17	10	Stillbirths
chłopcy	24	23	24	.	.	.	<i>males</i>
dziewczęta	30	21	24	.	.	.	<i>females</i>

a Dane w zakresie urodzeń martwych oraz podziału na urodzenia małżeńskie i pozamałżeńskie zostały oszacowane.
a Data on stillbirths and on births divided into legitimate and illegitimate were estimated.

TABL. 15 (58). URODZENIA ŻYWE WEDŁUG KOLEJNOŚCI URODZENIA DZIECKA^a ORAZ WIEKU MATKI
LIVE BIRTHS BY BIRTH ORDER^a AND AGE OF MOTHER

LATA YEARS WIEK MATKI AGE OF MOTHER	Ogółem Total	Kolejność urodzenia dziecka u matki Birth order						
		1	2	3	4	5	6 i dalsze and over	
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS								
OGÓŁEM	2005	11009	5454	3420	1273	429	218	212
TOTAL	2010	11928	5786	4082	1340	424	158	138
	2014	11029	5151	4048	1245	357	121	106
	2015	10825	5078	4023	1220	313	107	72
19 lat i mniej and less		324	296	27	1	–	–	–
20–24		1670	1186	413	55	14	1	–
25–29		3875	2207	1333	262	48	11	8
30–34		3406	1091	1644	510	104	32	22
35–39		1270	253	526	320	102	46	21
40–44		268	43	79	66	44	16	20
45 lat i więcej and more		12	2	1	6	1	1	1
W ODSETKACH IN PERCENT								
OGÓŁEM	2005	100,0	49,5	31,1	11,6	3,9	2,0	1,9
TOTAL	2010	100,0	48,5	34,2	11,2	3,6	1,3	1,2
	2014	100,0	46,7	36,7	11,3	3,2	1,1	1,0
	2015	100,0	46,9	37,2	11,3	2,9	1,0	0,7
19 lat i mniej and less		100,0	91,4	8,3	0,3	–	–	–
20–24		100,0	71,0	24,7	3,3	0,8	0,1	–
25–29		100,0	57,0	34,4	6,8	1,2	0,3	0,2
30–34		100,0	32,0	48,3	15,0	3,1	0,9	0,6
35–39		100,0	19,9	41,4	25,2	8,0	3,6	1,7
40–44		100,0	16,0	29,5	24,6	16,4	6,0	7,5
45 lat i więcej and more		100,0	16,7	8,3	50,0	8,3	8,3	8,3

a W podziale według kolejności urodzenia dziecka nie uwzględniono urodzeń o niestalonej kolejności urodzenia.
a Data on the number of births by order exclude cases in which birth order is unknown.

TABL. 16 (59). PŁODNOŚĆ KOBIET I WSPÓŁCZYNNIKI REPRODUKCJI LUDNOŚCI
FEMALE FERTILITY AND REPRODUCTION RATES OF POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2014	2015		
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Płodność – urodzenia żywe na 1000 kobiet w wieku: Fertility – live births per 1000 women aged:						
15–49 lat ^{ab}	35,46	39,76	38,27	37,97	37,69	38,43
15–19 ^a	11,18	12,72	9,52	10,11	8,77	11,96
20–24	55,48	51,35	42,58	41,14	35,89	48,09
25–29	88,78	90,30	86,66	86,21	81,87	94,15
30–34	63,21	72,23	71,60	73,17	74,77	70,03
35–39	23,75	29,73	31,47	29,48	30,71	27,22
40–44	6,12	6,45	6,56	6,70	6,85	6,47
45–49 ^b	0,37	0,31	0,42	0,32	0,25	0,42

a, b Łącznie z urodzeniami z matek w wieku: a – poniżej 15 lat, b – 50 lat i więcej.
a, b Including births from mothers aged: a – below 15, b – 50 and more.

TABL. 16 (59). PŁODNOŚĆ KOBIET I WSPÓŁCZYNNIKI REPRODUKCJI LUDNOŚCI (dok.)
FEMALE FERTILITY AND REPRODUCTION RATES OF POPULATION (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2014	2015		
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Współczynniki: Rates:						
Dzietności ogólnej Total fertility	1,2451	1,3091	1,2351	1,2263	1,1834	1,2880
Reprodukcji brutto Gross reproduction	0,6154	0,6043	0,5833	0,5976	0,5757	0,6293
Dynamiki demograficznej Demographic dynamics	0,9287	1,0096	0,9307	0,8799	1,0646	0,6859

TABL. 17 (60). ZGONY WEDŁUG PŁCI I WIEKU ZMARŁYCH
DEATHS BY SEX AND AGE OF DECEASED

LATA YEARS	WIEK ZMARŁYCH AGE OF DECEASED	Ogółem Grand total	Mężczyźni Males	Kobiety Females	Z liczby ogółem Of grand total number					
					miasta urban areas			wieś rural areas		
					razem total	męż- czyźni males	kobiety females	razem total	męż- czyźni males	kobiety females

W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH
IN ABSOLUTE NUMBERS

OGÓŁEM	2005	11854	6511	5343	5544	3024	2520	6310	3487	2823
TOTAL	2010	11814	6413	5401	5735	3088	2647	6079	3325	2754
	2014	11850	6292	5558	5973	3117	2856	5877	3175	2702
	2015	12302	6556	5746	6304	3330	2974	5998	3226	2772
0 lat		49	29	20	28	14	14	21	15	6
1-4		7	3	4	5	2	3	2	1	1
5-9		7	5	2	2	2	-	5	3	2
10-14		13	10	3	5	3	2	8	7	1
15-19		30	23	7	9	4	5	21	19	2
20-24		47	42	5	21	18	3	26	24	2
25-29		66	53	13	41	32	9	25	21	4
30-34		106	83	23	66	55	11	40	28	12
35-39		115	92	23	74	58	16	41	34	7
40-44		163	128	35	91	70	21	72	58	14
45-49		248	184	64	144	106	38	104	78	26
50-54		440	336	104	243	169	74	197	167	30
55-59		731	545	186	436	315	121	295	230	65
60-64		950	675	275	574	392	182	376	283	93
65-69		937	609	328	564	354	210	373	255	118
70-74		1012	630	382	556	334	222	456	296	160
75-79		1504	825	679	763	400	363	741	425	316
80-84		2046	980	1066	981	454	527	1065	526	539
85 lat i więcej and more		3831	1304	2527	1701	548	1153	2130	756	1374

TABL. 17 (60). ZGONY WEDŁUG PŁCI I WIEKU ZMARŁYCH (dok.)
 DEATHS BY SEX AND AGE OF DECEASED (cont.)

LATA YEARS WIEK ZMARŁYCH AGE OF DECEASED	Ogółem Grand total	Mężczyźni Males	Kobiety Females	Z liczby ogółem Of grand total number						
				miasta urban areas			wieś rural areas			
				razem total	męż- czyźni males	kobiety females	razem total	męż- czyźni males	kobiety females	
NA 100 TYS. LUDNOŚCI DANEJ PŁCI I GRUPY WIEKU PER 100 THOUS. POPULATION OF GIVEN SEX AND AGE GROUP										
OGÓŁEM	2005	984	1108	866	783	896	680	1272	1396	1147
TOTAL	2010	981	1091	876	791	893	698	1269	1374	1161
	2014	993	1081	909	828	908	756	1245	1331	1157
	2015	1034	1130	942	875	971	788	1276	1358	1193
0 lat ^a		453	523	379	417	406	429	510	713	299
1-4		16	13	19	19	14	23	12	11	12
5-9		12	16	7	6	11	-	21	24	17
10-14		23	35	11	16	19	13	33	56	8
15-19		46	68	22	24	21	27	75	131	15
20-24		56	98	12	45	76	13	71	127	11
25-29		71	110	29	70	107	31	73	114	25
30-34		110	165	49	105	171	36	118	154	76
35-39		130	204	53	132	205	57	128	202	46
40-44		201	311	88	186	290	85	224	341	92
45-49		324	476	169	316	486	160	336	464	183
50-54		539	824	254	480	709	276	634	987	212
55-59		825	1250	413	757	1183	391	950	1355	462
60-64		1278	1921	702	1195	1818	688	1429	2083	731
65-69		1676	2475	1048	1621	2389	1052	1767	2605	1042
70-74		2546	3873	1627	2452	3731	1618	2671	4048	1640
75-79		4012	5827	2911	3697	5345	2759	4399	6366	3108
80-84		6782	9449	5385	6421	8864	5189	7153	10019	5592
85 lat i więcej and more		14832	17501	13750	13955	16080	13131	15616	18699	14317

a Na 100 tys. urodzeń żywych.
a Per 100 thous. live births.

TABL. 18 (61). ZGONY WEDŁUG WYBRANYCH PRZYCZYŃ^a
DEATHS BY SELECTED CAUSES^a

PRZYCZYNY ZGONÓW	Ogółem Total	Męż- czyźni Males	Kobiety Fe- males	Z liczby ogółem Of total number		CAUSES OF DEATHS	
				miasta urban areas	wieś rural areas		
				na 100 tys. ludności per 100 thous. population			
OGÓŁEM	2005	984	1108	866	783	1272	TOTAL
	2010	981	1091	876	791	1269	
	2013	1016	1122	915	856	1258	
	2014	993	1081	909	828	1245	
w tym:							of which:
Choroby zakaźne i pasożytnicze	3	4	2	3	4	6	Infectious and parasitic diseases
w tym gruźlica i następstwa gruź- licy	1	2	0	1	1	1	of which tuberculosis and sequelae of tuberculosis
Nowotwory	235	270	203	219	261	261	Neoplasms
w tym nowotwory złośliwe	233	268	200	217	258	258	of which malignant neoplasms
w tym:							of which:
nowotwór złośliwy żołądka	14	18	10	14	15	15	malignant neoplasm of stomach
nowotwór złośliwy trzustki	10	11	9	9	13	13	malignant neoplasm of pancreas
nowotwór złośliwy tchawicy, oskrzela i płuca	55	84	26	50	62	62	malignant neoplasm of trachea, bronchus and lung
nowotwór złośliwy sutka	15	0	28	16	13	13	malignant neoplasm of breast
nowotwór złośliwy szyjki macicy	4	–	8	5	4	4	malignant neoplasm of cervix uteri
nowotwór złośliwy gruczołu krokowego	12	25	–	9	17	17	malignant neoplasm of prostate
białaczka	8	9	7	6	10	10	leukemia
Zaburzenia wydzielania wewnętrznego, stanu odżywiania i przemiany metabolicznej	18	17	19	16	21	21	Endocrine, nutritional and metabolic diseases
w tym cukrzyca	17	15	19	15	20	20	of which diabetes mellitus
Zaburzenia psychiczne	9	16	2	7	11	11	Mental disorders
Choroby układu nerwowego i narzą- dów zmysłów	17	14	19	15	19	19	Diseases of the nervous system and sense organs
Choroby układu krążenia	445	417	472	345	599	599	Diseases of the circulatory system
w tym:							of which:
choroba nadciśnieniowa	27	21	32	20	36	36	hypertensive diseases
choroba niedokrwienna serca	163	170	156	134	208	208	ischemic heart disease
w tym ostry zawał serca	26	32	20	23	31	31	of which acute myocardial infarction
choroby naczyń mózgowych	94	86	102	69	133	133	diseases of cerebrovascular
miażdżycy	33	26	41	25	46	46	atherosclerosis
Choroby układu oddechowego	62	81	43	48	83	83	Diseases of the respiratory system
Choroby układu trawiennego	44	53	34	40	48	48	Diseases of the digestive system
Choroby układu moczowo-płciowego	3	2	3	2	3	3	Diseases of the genitourinary system
Stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym	2	2	1	2	1	1	Conditions originating in the perinatal period
Wady rozwojowe wrodzone ^Δ	2	3	2	3	1	1	Congenital anomalies ^Δ
Objawy, cechy chorobowe i nieprawid- łowe wyniki badań klinicznych i laboratoryjnych	86	100	73	73	106	106	Symptoms and ill-defined conditions
Zewnętrzne przyczyny zachorowania i zgonu	64	100	31	52	83	83	External causes of morbidity and mortality
w tym:							of which:
wypadki komunikacyjne	12	20	5	9	16	16	transport accidents
samobójstwa	15	27	4	13	19	19	intentional self-harm

^a Zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja).

^a In accordance with the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD-10 Revision).

TABL. 19 (62). ZGONY NIEMOWIĄT WEDŁUG PŁCI I WIEKU
 INFANT DEATHS BY SEX AND AGE

LATA YEARS WIEK ZMARŁYCH AGE OF DECEASED	Ogółem Grand total	Chłopcy Males	Dziew- częta Females	Z liczby ogółem Of grand total number					
				miasta urban areas			wieś rural areas		
				razem total	chłopcy males	dziew- częta females	razem total	chłopcy males	dziew- częta females
W LICZBACH BEZWZGLEDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS									
OGÓŁEM ... 2005	62	28	34	40	18	22	22	10	12
TOTAL 2010	54	34	20	34	23	11	20	11	9
2014	50	32	18	34	20	14	16	12	4
2015	49	29	20	28	14	14	21	15	6
0–29 dni days	32	17	15	19	8	11	13	9	4
0–6 w tym 0 of which	24	15	9	14	7	7	10	8	2
7–13	14	9	5	9	4	5	5	5	–
14–20	5	2	3	3	1	2	2	1	1
21–29 dni days	1	–	1	–	–	–	1	–	1
1 miesiąc month	2	–	2	2	–	2	–	–	–
2	5	4	1	3	3	–	2	1	1
3	3	2	1	2	1	1	1	1	–
4	1	–	1	–	–	–	1	–	1
5	3	1	2	3	1	2	–	–	–
6	1	1	–	–	–	–	1	1	–
7	2	2	–	1	1	–	1	1	–
8–11 miesięcy months	1	1	–	–	–	–	1	1	–
NA 100 TYS. URODZEŃ ŻYWYCH PER 100 THOUS. OF LIVE BIRTHS									
OGÓŁEM ... 2005	563	503	625	630	562	700	472	423	522
TOTAL 2010	453	529	363	477	613	325	417	412	424
2014	453	550	346	511	574	442	366	514	196
2015	453	523	379	417	406	429	510	713	299
0–29 dni days	296	306	284	283	232	337	316	428	199
0–6 w tym 0 of which	222	270	171	209	203	214	243	380	100
7–13	129	162	95	134	116	153	122	238	–
14–20	46	36	57	45	29	61	49	48	50
21–29 dni days	9	–	19	–	–	–	24	–	50
1 miesiąc month	18	–	38	30	–	61	–	–	–
2	46	72	19	45	87	–	49	48	50
3	28	36	19	30	29	31	24	48	–
4	9	–	19	–	–	–	24	–	50
5	28	18	38	45	29	61	–	–	–
6	9	18	–	–	–	–	24	48	–
7	18	36	–	15	29	–	24	48	–
8–11 miesięcy months	9	18	–	–	–	–	24	48	–

TABL. 20 (63). ZGONY NIEMOWŁĄT WEDŁUG WYBRANYCH PRZYCZYN
 INFANT DEATHS BY SELECTED CAUSES

PRZYCZYNY ZGONÓW	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers	Ogółem Total		Chłopcy Males	Dziewczeta Females	Z liczby ogółem Of total number		CAUSES OF DEATHS
		na 100 tys. urodzeń żywych per 100 thous. of live births						
		miasta urban areas	wieś rural areas					
OGÓŁEM								TOTAL
2005	62	563	503	625	630	472		
2010	54	453	529	363	477	417		
2013	49	461	590	327	407	543		
2014	50	453	550	346	511	366		
w tym:								of which:
Choroby układu oddechowego	5	45	69	19	45	46		Diseases of the respiratory system
w tym zapalenie płuc	5	45	69	19	45	46		of which pneumonia
Wady rozwojowe wrodzone ^a	22	199	223	173	256	114		Congenital anomalies ^a
w tym:								of which:
wrodzone wady serca	7	63	86	38	105	–		congenital malformation of heart
Stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym	18	163	223	96	180	137		Conditions originating in the perinatal period
w tym:								of which:
zaburzenia związane z czasem trwania ciąży i rozwojem płodu	12	109	155	58	105	114		disorders related to length of gestation and fetal growth
zespół zaburzeń oddychania noworodka i inne stany układu oddechowego	4	36	34	38	60	–		respiratory disorders specific to the perinatal period

TABL. 21 (64). ZAMACHY SAMOBÓJCZE^a ZAREJESTROWANE PRZEZ POLICJĘ
 SUICIDES^a REGISTERED BY THE POLICE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005 ^{b,c}	2010	2014 ^c	2015		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym męzczyźni of which males	
OGÓŁEM	223	234	358	310	252	TOTAL
w tym dokonane	181	168	176	160	140	of which committed
Miasta	131	133	230	199	153	Urban areas
Wieś	91	101	128	111	99	Rural areas
Wiek samobójców						Age of suicidal persons
14 lat i mniej	1	3	4	1	–	14 and less
15–19	21	14	24	17	10	15–19
20–29	48	48	93	65	55	20–29
30–49	80	77	128	112	92	30–49
50–69	59	75	86	89	74	50–69
70 lat i więcej	13	17	18	26	21	70 and more

a Usiłowane i dokonane. b W podziale na miasto i wieś nie uwzględniono przypadków o nieustalonym miejscu zdarzenia. c W podziale według wieku nie uwzględniono samobójców o nieustalonym wieku.

Źródło: dane Komendy Głównej Policji.

a Attempted and committed. b Data by urban and rural areas exclude cases for which the place of incident is unknown. c Data by age of suicidal persons exclude cases for which age is unknown.

Source: data of the National Police Headquarters.

TABL. 22 (65). PRZECIĘTNE DALSZE TRWANIE ŻYCIA
LIFE EXPECTANCY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia dla osób w wieku lat Life expectancy at age specified					
	0	15	30	45	60	
MĘŻCZYŹNI MALES						
OGÓŁEM	2005	71,04	56,69	42,63	29,18	18,01
TOTAL	2010	72,51	58,00	43,83	30,16	18,69
	2014	73,97	59,57	45,25	31,44	19,42
	2015	73,76	59,33	45,05	31,30	19,33
Miasta		74,70	60,13	45,64	31,92	19,78
Urban areas						
Wieś		72,53	58,31	44,28	30,48	18,76
Rural areas						
KOBIECY FEMALES						
OGÓŁEM	2005	80,41	66,13	51,36	36,82	23,40
TOTAL	2010	81,90	67,35	52,55	38,01	24,35
	2014	82,78	68,16	53,39	38,75	24,99
	2015	82,59	68,03	53,22	38,65	24,93
Miasta		82,63	68,13	53,34	38,72	25,01
Urban areas						
Wieś		82,43	67,79	52,96	38,45	24,72
Rural areas						

TABL. 23 (66). PROGNOZA LUDNOŚCI^a
Stan w dniu 31 XII
POPULATION PROJECTION^a
As of 31 Dec
A. I WARIANT
I VARIANT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2016	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050	SPECIFICATION
OGÓŁEM w tys.	1184,0	1168,2	1146,8	1121,8	1092,5	1058,8	1021,7	982,3	TOTAL in thous.
W wieku przedprodukcyjnym	203,8	196,3	187,1	169,5	157,1	145,1	136,1	129,5	Pre-working age
mężczyźni	104,5	100,8	96,2	87,1	80,8	74,6	69,9	66,6	males
kobiety	99,3	95,5	90,8	82,4	76,3	70,5	66,1	62,9	females
Miasta	119,2	116,3	111,6	100,6	93,3	86,6	82,1	79,1	Urban areas
mężczyźni	61,0	59,6	57,3	51,7	48,0	44,5	42,2	40,7	males
kobiety	58,2	56,7	54,2	48,9	45,3	42,1	39,9	38,4	females
Wieś	84,6	80,1	75,5	68,8	63,9	58,5	54,0	50,4	Rural areas
mężczyźni	43,5	41,3	38,9	35,4	32,8	30,1	27,7	25,9	males
kobiety	41,1	38,8	36,6	33,4	31,0	28,4	26,3	24,5	females
W wieku produkcyjnym	743,4	710,8	671,5	645,5	611,5	570,9	521,4	469,4	Working age
mężczyźni	396,6	382,3	360,8	347,7	332,7	314,5	291,3	263,0	males
kobiety	346,8	328,5	310,7	297,8	278,8	256,4	230,1	206,4	females
Miasta	458,3	432,8	405,0	388,9	369,0	343,9	312,1	279,1	Urban areas
mężczyźni	237,8	227,3	212,6	204,9	196,5	185,8	171,1	153,2	males
kobiety	220,5	205,5	192,4	184,1	172,5	158,1	141,0	125,9	females
Wieś	285,1	278,0	266,5	256,6	242,4	227,0	209,2	190,3	Rural areas
mężczyźni	158,8	155,0	148,2	142,9	136,2	128,7	120,2	109,8	males
kobiety	126,3	123,0	118,3	113,7	106,3	98,3	89,1	80,5	females

^a Dane według wieku produkcyjnego i poprodukcyjnego podano w dwóch wariantach ze względu na zmiany granicy wieku emerytalnego, patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 95.

^a Data by working and post-working age are given in two variants due to the changes in the limit of retirement age, see general notes, item 7 on page 95.

TABL. 23 (66). **PROGNOZA LUDNOŚCI^a (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
POPULATION PROJECTION^a (cont.)
As of 31 Dec
A. I WARIANT (dok.)
I VARIANT (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2016	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050	SPECIFICATION
W wieku poprodukcyjnym	236,8	261,1	288,2	306,9	323,9	342,8	364,3	383,4	Post-working age
mężczyźni	76,1	86,7	102,6	112,7	119,8	127,9	138,5	152,2	males
kobiety	160,6	174,4	185,6	194,2	204,1	214,8	225,8	231,2	females
Miasta	139,6	160,4	180,8	192,3	200,8	211,1	223,8	235,0	Urban areas
mężczyźni	42,5	50,7	61,8	67,6	70,8	75,0	81,5	90,2	males
kobiety	97,0	109,7	119,0	124,6	130,0	136,2	142,4	144,8	females
Wieś	97,2	100,7	107,4	114,6	123,0	131,7	140,4	148,4	Rural areas
mężczyźni	33,6	35,9	40,8	45,1	49,0	53,0	57,0	62,0	males
kobiety	63,6	64,8	66,6	69,5	74,1	78,7	83,4	86,4	females
LUDNOŚĆ W WIEKU NIEPRODUKCYJNYM NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM	59,3	64,4	70,8	73,8	78,7	85,5	96,0	109,3	NON-WORKING AGE POPULATION PER 100 PERSONS OF WORKING AGE
Mężczyźni	45,6	49,1	55,1	57,5	60,3	64,4	71,5	83,2	Males
Kobiety	74,9	82,2	89,0	92,9	100,6	111,3	126,9	142,5	Females

B. II WARIANT
II VARIANT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2016	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050	SPECIFICATION
W wieku produkcyjnym	758,4	742,5	711,2	691,2	668,2	641,9	597,2	542,8	Working age
mężczyźni	402,8	396,5	375,8	361,0	345,7	329,0	307,3	280,3	males
kobiety	355,5	346,0	335,4	330,1	322,5	313,0	290,0	262,5	females
Miasta	468,1	453,3	429,7	416,1	402,5	387,1	359,2	324,6	Urban areas
mężczyźni	241,6	236,0	221,6	212,3	203,7	194,1	180,6	163,6	males
kobiety	226,5	217,3	208,1	203,8	198,8	193,0	178,6	161,0	females
Wieś	290,3	289,2	281,5	275,1	265,7	254,9	238,0	218,2	Rural areas
mężczyźni	161,2	160,5	154,3	148,7	142,0	134,9	126,6	116,7	males
kobiety	129,0	128,7	127,3	126,3	123,7	120,0	111,4	101,5	females
W wieku poprodukcyjnym	221,9	229,4	248,5	261,2	267,1	271,7	288,4	310,0	Post-working age
mężczyźni	69,9	72,4	87,6	99,4	106,7	113,4	122,5	134,9	males
kobiety	151,9	157,0	160,9	161,8	160,4	158,3	165,9	175,1	females
Miasta	129,8	139,9	156,1	165,1	167,4	167,9	176,8	189,5	Urban areas
mężczyźni	38,7	42,0	52,8	60,2	63,6	66,6	71,9	79,7	males
kobiety	91,1	97,9	103,3	104,9	103,8	101,3	104,8	109,8	females
Wieś	92,1	89,5	92,4	96,1	99,8	103,8	111,7	120,5	Rural areas
mężczyźni	31,2	30,4	34,7	39,2	43,1	46,8	50,6	55,1	males
kobiety	60,9	59,1	57,7	56,9	56,6	57,0	61,1	65,4	females
LUDNOŚĆ W WIEKU NIEPRODUKCYJNYM NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM	56,1	57,3	61,2	62,3	63,5	64,9	71,1	81,0	NON-WORKING AGE POPULATION PER 100 PERSONS OF WORKING AGE
Mężczyźni	43,3	43,7	48,9	51,7	54,2	57,2	62,6	71,9	Males
Kobiety	70,7	73,0	75,1	74,0	73,4	73,1	80,0	90,7	Females

^a Dane według wieku produkcyjnego i poprodukcyjnego podano w dwóch wariantach ze względu na zmiany granicy wieku emerytalnego, patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 95.

^a Data by working and post-working age are given in two variants due to the changes in the limit of retirement age, see general notes, item 7 on page 95.

TABL. 24 (67). PROGNOZA GOSPODARSTW DOMOWYCH

Stan w dniu 31 XII

HOUSEHOLDS PROJECTION

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2016	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050	SPECIFICATION
GOSPODARSTWA DOMOWE w tys. HOUSEHOLDS in thous.									
OGÓŁEM	435,2	449,0	464,6	471,9	456,1	432,5	416,2	404,1	TOTAL
Miasta	286,2	298,3	309,3	312,9	302,4	284,0	271,6	264,0	Urban areas
Wieś	149,0	150,7	155,3	159,1	153,7	148,5	144,7	140,1	Rural areas
PRZECIĘTNA LICZBA OSÓB W GOSPODARSTWIE DOMOWYM AVERAGE NUMBER OF PERSONS IN HOSEHOLD									
OGÓŁEM	2,704	2,586	2,453	2,362	2,380	2,433	2,440	2,416	TOTAL
Miasta	2,485	2,359	2,237	2,162	2,175	2,242	2,258	2,230	Urban areas
Wieś	3,123	3,034	2,884	2,756	2,784	2,799	2,781	2,768	Rural areas

TABL. 25 (68). MIGRACJE WEWNĘTRZNE I ZAGRANICZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY

INTERNAL AND INTERNATIONAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Napływ ^a Inflow ^a			Odplyw ^b Outflow ^b				Saldo mi- gracji Net migration	
		ogółem total	z miast from urban areas	ze wsi from rural areas	z zagranicy from abroad	ogółem total	do miast to urban areas	na wieś to rural areas		za granicę abroad
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS										
OGÓŁEM	2005	12624	6736	5426	462	14565	8300	5700	565	-1941
TOTAL	2010	12252	6713	5018	521	13768	7682	5665	421	-1516
	2014	11599	6246	5048	305	13848	7990	5216	642	-2249
	2015^c	10724	5732	4687	.	12968	7450	4876	.	-2244
Miasta	2005	6871	2824	3704	343	8439	4035	3860	544	-1568
Urban areas	2010	6543	2719	3389	435	8232	3875	3979	378	-1689
	2014	6428	2789	3422	217	8020	4040	3453	527	-1592
	2015^c	5923	2397	3309	.	7607	3637	3443	.	-1684
Wieś	2005	5753	3912	1722	119	6126	4265	1840	21	-373
Rural areas	2010	5709	3994	1629	86	5536	3807	1686	43	173
	2014	5171	3457	1626	88	5828	3950	1763	115	-657
	2015^c	4801	3335	1378	.	5361	3813	1433	.	-560
NA 1000 LUDNOŚCI PER 1000 POPULATION										
OGÓŁEM	2005	10,5	5,6	4,5	0,4	12,1	6,9	4,7	0,5	-1,6
TOTAL	2010	10,2	5,6	4,2	0,4	11,4	6,4	4,7	0,3	-1,3
	2014	9,7	5,2	4,2	0,3	11,6	6,7	4,4	0,5	-1,9
	2015^c	9,0	4,8	3,9	.	10,9	6,3	4,1	.	-1,9
Miasta	2005	9,7	4,0	5,2	0,5	11,9	5,7	5,5	0,8	-2,2
Urban areas	2010	9,0	3,7	4,7	0,6	11,4	5,3	5,5	0,5	-2,3
	2014	8,9	3,9	4,7	0,3	11,1	5,6	4,8	0,7	-2,2
	2015^c	8,2	3,3	4,6	.	10,6	5,0	4,8	.	-2,3
Wieś	2005	11,6	7,9	3,5	0,2	12,4	8,6	3,7	0,0	-0,8
Rural areas	2010	11,9	8,3	3,4	0,2	11,6	7,9	3,5	0,1	0,4
	2014	11,0	7,3	3,4	0,2	12,3	8,4	3,7	0,2	-1,4
	2015^c	10,2	7,1	2,9	.	11,4	8,1	3,0	.	-1,2

a Zameldowania. b Wymeldowania. c Do obliczenia salda wykorzystano dane o migracjach wewnętrznych za 2015 r. i migracjach zagranicznych za 2014 r.

a Registrations. b Cancelled registrations. c For calculating net migration, data on internal migration for 2015 and data on international migration for 2014 were used.

TABL. 26 (69). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG KIERUNKÓW**
INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY DIRECTION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Napływ ^a Inflow ^a			Odływ ^b Outflow ^b			
	ogółem total	z tego samego województwa from the same voivodship	z innych województw from other voivodships	ogółem total	do tego samego województwa to the same voivodship	do innych województw to other voivodships	
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS							
OGÓŁEM	2005	12162	9868	2294	14000	9868	4132
TOTAL	2010	11731	9469	2262	13347	9469	3878
	2014	11294	9185	2109	13206	9185	4021
	2015	10419	8561	1858	12326	8561	3765
Miasta	2005	6528	5165	1363	7895	5229	2666
Urban areas	2010	6108	4744	1364	7854	5216	2638
	2014	6211	4844	1367	7493	4864	2629
	2015	5706	4527	1179	7080	4533	2547
Wieś	2005	5634	4703	931	6105	4639	1466
Rural areas	2010	5623	4725	898	5493	4253	1240
	2014	5083	4341	742	5713	4321	1392
	2015	4713	4034	679	5246	4028	1218
NA 1000 LUDNOŚCI PER 1000 POPULATION							
OGÓŁEM	2005	10,1	8,2	1,9	11,6	8,2	3,4
TOTAL	2010	9,7	7,9	1,9	11,1	7,9	3,2
	2014	9,5	7,7	1,8	11,1	7,7	3,4
	2015	8,8	7,2	1,6	10,4	7,2	3,2
Miasta	2005	9,2	7,3	1,9	11,1	7,4	3,8
Urban areas	2010	8,4	6,5	1,9	10,8	7,2	3,6
	2014	8,6	6,7	1,9	10,4	6,7	3,6
	2015	7,9	6,3	1,6	9,8	6,3	3,5
Wieś	2005	11,4	9,5	1,9	12,3	9,4	3,0
Rural areas	2010	11,7	9,9	1,9	11,5	8,9	2,6
	2014	10,8	9,2	1,6	12,1	9,2	2,9
	2015	10,0	8,6	1,4	11,2	8,6	2,6

a Zameldowania. b Wymeldowania.
a Registrations. b Cancelled registrations.

TABL. 27 (70). MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG PŁCI I WIEKU MIGRANTÓW

INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY SEX AND AGE OF MIGRANTS

WIEK MIGRANTÓW AGE OF MIGRANTS	Napływ ^a Inflow ^a			Odpływ ^b Outflow ^b			Saldo migracji Net migration			
	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	
OGÓŁEM	2005	12162	5482	6680	14000	6264	7736	-1838	-782	-1056
TOTAL	2010	11731	5111	6620	13347	5757	7590	-1616	-646	-970
	2014	11294	5026	6268	13206	5819	7387	-1912	-793	-1119
	2015	10419	4666	5753	12326	5440	6886	-1907	-774	-1133
0-4 lata		1065	562	503	1218	633	585	-153	-71	-82
5-9		774	394	380	800	413	387	-26	-19	-7
10-14		412	196	216	439	212	227	-27	-16	-11
15-19		392	173	219	426	184	242	-34	-11	-23
20-24		981	274	707	1138	329	809	-157	-55	-102
25-29		1958	696	1262	2641	948	1693	-683	-252	-431
30-34		1433	681	752	1948	883	1065	-515	-202	-313
35-39		942	493	449	1127	607	520	-185	-114	-71
40-44		556	274	282	597	289	308	-41	-15	-26
45-49		359	198	161	376	206	170	-17	-8	-9
50-54		355	190	165	384	210	174	-29	-20	-9
55-59		345	174	171	347	168	179	-2	6	-8
60-64		297	135	162	326	141	185	-29	-6	-23
65 lat i więcej and more		550	226	324	559	217	342	-9	9	-18

a Zameldowania. b Wymeldowania.

a Registrations. b Cancelled registrations.

TABL. 28 (71). MIGRACJE ZAGRANICZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG PŁCI I WIEKU MIGRANTÓW

INTERNATIONAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY SEX AND AGE OF MIGRANTS

WIEK MIGRANTÓW AGE OF MIGRANTS	Imigranci Immigrants			Emigranci Emigrants			Saldo migracji Net migration			
	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	
OGÓŁEM	2005	462	205	257	565	270	295	-103	-65	-38
TOTAL	2010	521	266	255	421	189	232	100	77	23
	2013	310	162	148	768	342	426	-458	-180	-278
	2014	305	150	155	642	297	345	-337	-147	-190
0-4 lata		58	26	32	27	10	17	31	16	15
5-9		21	14	7	45	23	22	-24	-9	-15
10-14		7	4	3	35	23	12	-28	-19	-9
15-19		17	5	12	31	15	16	-14	-10	-4
20-24		20	6	14	57	27	30	-37	-21	-16
25-29		31	16	15	73	37	36	-42	-21	-21
30-34		30	19	11	106	45	61	-76	-26	-50
35-39		20	12	8	84	33	51	-64	-21	-43
40-44		25	17	8	51	23	28	-26	-6	-20
45-49		14	6	8	43	24	19	-29	-18	-11
50-54		12	5	7	28	11	17	-16	-6	-10
55-59		19	7	12	28	14	14	-9	-7	-2
60-64		16	5	11	16	6	10	0	-1	1
65 lat i więcej and more		15	8	7	18	6	12	-3	2	-5

TABL. 29 (72). **REZYDENCI^a**
Stan w dniu 31 XII
USUAL RESIDENCE POPULATION^a
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2014	2015	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	1175010	1162369	1158945	T O T A L
mężczyźni	573650	567058	565267	males
kobiety	601360	595311	593678	females
na 100 mężczyzn	105	105	105	per 100 males
Miasta	708200	703751	702688	Urban areas
w % ogółu ludności rezydującej	60,3	60,5	60,6	in % of total usual residence population
Wieś	466810	458618	456257	Rural areas
w % ogółu ludności rezydującej	39,7	39,5	39,4	in % of total usual residence population

a Patrz uwagi ogólne, ust. 12 na str. 96.
a See general notes, item 12 on page 96.

TABL. 30 (73). **REZYDENCI^a W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM**
Stan w dniu 31 XII
WORKING AND NON-WORKING AGE USUAL RESIDENCE POPULATION^a
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2014	2015	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	1175010	1162369	1158945	T O T A L
W wieku przedprodukcyjnym	225220	207121	204319	Pre-working age
Miasta	129127	121199	120269	Urban areas
mężczyźni	65934	62047	61568	males
kobiety	63193	59152	58701	females
Wieś	96093	85922	84050	Rural areas
mężczyźni	49465	44385	43332	males
kobiety	46628	41537	40718	females
W wieku produkcyjnym	741280	731007	725462	Working age
w tym w wieku mobilnym	463557	454880	451249	of which of mobility age
Miasta	466767	453808	448889	Urban areas
mężczyźni	237990	234314	232660	males
w tym w wieku mobilnym	145552	142158	141026	of which of mobility age
kobiety	228777	219494	216229	females
w tym w wieku mobilnym	143956	139079	137455	of which of mobility age
Wieś	274513	277199	276573	Rural areas
mężczyźni	152984	154700	154436	males
w tym w wieku mobilnym	92852	92197	91712	of which of mobility age
kobiety	121529	122499	122137	females
w tym w wieku mobilnym	81197	81446	81056	of which of mobility age
W wieku poprodukcyjnym	208510	224241	229164	Post-working age
Miasta	112306	128744	133530	Urban areas
mężczyźni	33785	38775	40397	males
kobiety	78521	89969	93133	females
Wieś	96204	95497	95634	Rural areas
mężczyźni	33492	32837	32874	males
kobiety	62712	62660	62760	females

a Patrz uwagi ogólne, ust. 12 na str. 96.
a See general notes, item 12 on page 96.

TABL. 31 (74). **KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE^a**
Stan w dniu 31 XII
CHURCHES AND RELIGIOUS ASSOCIATIONS^a
As of 31 Dec

Lp.	KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE CHURCHES AND RELIGIOUS ASSOCIATIONS	2005	2010	2014	2015
		jednostki kościelne ^b		church units ^b	
	Kościół Katolicki Catholic Church				
1	Kościół Rzymskokatolicki (obrzędok łaciński) ^c	389	393	395	396
	Prawosławne Orthodox				
2	Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny ^{de}	123	127	131	131
3	Wschodni Kościół Staroobrzędowców w RP	1	3	3 ^f	.
4	Staroprawosławna Cerkiew Staroobrzędowców	–	1
	Protestanckie i tradycji protestanckiej Protestant and Protestant-tradition				
5	Kościół Zielonoświątkowy	9	9	8	9
6	Kościół Chrześcijan Baptystów ^e	6	8	8	9
7	Kościół Adwentystów Dnia Siódmego	8	8	8	8
8	Kościół Chrystusowy w RP ^g	2	2 ^h	.	2
9	Chrześcijański Kościół Głosicieli Dobrej Nowiny	1	1	1 ^f	.
10	Kościół Boży w Chrystusie	3	3	4	4
11	Zrzeszenie Wolnych Badaczy Pisma Świętego	2	2	2	1
12	Nowoapostolski Kościół w Polsce	1	1	1	1
13	Kościół Ewangelicko-Augsburski ^e	2	15 ^k	15 ^j	15 ^l
14	Kościół Ewangelicko-Metodystyczny ^e	–	–	–	–
15	Kościół Chrystusowy	–	–	– ^l	.
	Islamskie Muslim				
16	Muzułmański Związek Religijny w RP	3	3	4	4
17	Liga Muzułmańska w RP	–	.	.
	Dalekiego Wschodu Far Eastern Religions				
18	Buddyjski Związek Diamentowej Drogi Linii Karma Kagyu	–	2 ^f	.
19	Międzynarodowe Towarzystwo Świadomości Kryszny	1	1
20	Związek Buddyjski Bencien Karma Kamsang ^g	–	–	–	–
	Inne Others				
21	Związek Wyznania Świadców Jehowy	39	30	30
22	Wiara Baha'ł w Polsce	1 ^l	.
23	Kościół Jezusa Chrystusa Świętych w Dniach Ostatnich (Mormoni) w Polsce	1	1	–	.

^a Uszeregowane malejąco według liczby wiernych, wyznawców. ^b Obejmują m.in.: parafie, zbory, gminy wyznaniowe, ośrodki. -bielskiej. ^e Kościół stowarzyszony w Polskiej Radzie Ekumenicznej. ^f Dane dotyczą 2011 r. ^g Dawniej Wspólnota Kościołów Chry dotyczą 2006 r. ⁿ Do 2011 r. Związek Buddyjski Tradycji Karma Kamtżang.

^a Listed by the decreasing number of adherents and faithful. ^b Including, among others, parishes, congregations, religious and Warszawsko-Bielska Dioceses. ^e Church associated in the Polish Ecumenical Council. ^f Data concern 2011. ^g Known before as concern 2012. ^m Data concern 2006. ⁿ Until 2011 Związek Buddyjski Tradycji Karma Kamtżang.

2005	2010	2014	2015	2005	2010	2014	2015	No.
duchowni <i>clergy</i>				wierni, wyznawcy <i>adherents, faithful</i>				
1248	1290	1304	1305	1228416	1113327	1055711	1049889	1
213	276	305	306	404700	403500	403500	403500	2
1	4	5 ^f	.	440	1043	968 ^f	.	3
.	.	1	1	.	.	505	515	4
13	16	13	13	693	792	769	860	5
8	6	16	17	589	562	556	562	6
3	4	1	1	356	423	423	420	7
7	8 ^h	.	12	550	490 ^h	.	267	8
1	1	1 ^f	.	200	200	200 ^f	.	9
4	6	9	7	93	117	124	131	10
10	5	8	6	63	56	50	53	11
-	-	-	-	20	24	29	29	12
2	14 ^{ik}	15 ^j	17 ⁱ	.	4316 ^k	3549 ⁱ	3519 ⁱ	13
-	-	-	-	10	15	15	15	14
1	1 ^m	- ^l	.	51	51 ^m	- ^l	.	15
4	10	6	6	.	776	306	494	16
.	1	.	.	.	50	.	.	17
.	-	- ^f	.	.	55	78 ^f	.	18
.	.	8	8	.	.	60	60	19
-	-	-	-	50	.	55	55	20
.	-	.	.	.	2471	2461	2401	21
.	.	- ^l	.	.	.	13 ⁱ	.	22
2	4	-	.	22	22	-	.	23

c Dane dotyczą diecezji białostockiej, drohiczyńskiej i łomżyńskiej. d Dane dotyczą diecezji białostocko-gdańskiej i warszawskosusowskich w RP. h Dane dotyczą 2008 r. i Dane dotyczą diecezji mazurskiej. k Dane dotyczą 2009 r. l Dane dotyczą 2012 r. m Dane

communities, centres. c Data concern Białostocka, Drohiczyńska and Łomżyńska Dioceses. d Data concern Białostocko-Gdańska Wspólnota Kościołów Chrystusowych w RP. h Data concern 2008. i Data concern Mazurska Diocese. k Data concern 2009. l Data

DZIAŁ VI RYNEK PRACY

Uwagi ogólne

Aktywność ekonomiczna ludności

1. Dane zawarte w tabl. 1 i 2 opracowano na podstawie reprezentacyjnego **Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL)**, przeprowadzanego w cyklu kwartalnym metodą obserwacji ciągłej, tj. aktywność ekonomiczną bada się w każdym tygodniu w ciągu całego kwartału. Badaniem objęte są **osoby w wieku 15 lat i więcej**, będące członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach, z wyjątkiem osób nieobecnych 12 miesięcy i więcej. Gospodarstwo domowe oznacza zespół osób spokrewnionych lub spowinowaconych, a także niespokrewnionych, mieszkających razem i utrzymujących się wspólnie. Badanie nie obejmuje ludności zamieszkałej w obiektach zbiorowego zakwaterowania.

Dane BAEL od 2010 r. uogólniono na podstawie bilansów ludności opracowywanych przy wykorzystaniu wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011.

2. Podstawowe kryterium podziału na aktywnych zawodowo i biernych zawodowo stanowi praca, tzn. fakt wykonywania, posiadania bądź poszukiwania pracy.

Do **aktywnych zawodowo** zaliczono osoby pracujące i bezrobotne:

- 1) do **pracujących** zaliczono osoby, które w badanym tygodniu:
 - wykonywały, przez co najmniej 1 godzinę pracę przynoszącą zarobek lub dochód albo pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa w rolnictwie lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem,
 - formalnie miały pracę, ale jej nie wykonywały (np. z powodu choroby, urlopu, przerwy w działalności zakładu, trudnych warunków atmosferycznych) jeżeli przerwa w pracy wynosiła mniej niż 3 miesiące, a jeżeli przerwa w pracy wynosiła ponad 3 miesiące dodatkowym kryterium w BAEL w przypadku pracowników najemnych (zatrudnieni na podstawie stosunku pracy oraz osoby wykonujące pracę nakładczą) był fakt otrzymywania co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia;
- 2) za **bezrobotne** uznano osoby w wieku 15–74 lata, które spełniały jednocześnie trzy warunki:
 - w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi,
 - w ciągu 4 tygodni (wliczając jako ostatni tydzień badany) aktywnie poszukiwały pracy,
 - były gotowe podjąć pracę w ciągu 2 tygodni następujących po tygodniu badanym.

Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie 3 miesięcy oraz były gotowe tę pracę podjąć.

CHAPTER VI LABOUR MARKET

General notes

Economic activity of the population

1. Data in tables 1 and 2 were compiled on the basis of the **Labour Force Survey (LFS)**, a sample survey conducted on a quarterly basis using the continuous observation method, i.e., economic activity of the population is observed in each week during the whole quarter. The survey covers **persons aged 15 and more**, being members of households in dwellings selected on a random basis. The survey does not cover the members of households absent for 12 months and more. A household is a group of people living together in a dwelling and maintaining themselves jointly. The survey does not include population living in institutional households.

The LFS data since 2010 were generalized on the basis of the population balances compiled with the use of the Population and Housing Census 2011.

2. The main criterion in dividing the population into economically active and inactive in the 2011 Census and in LFS is work, i.e. performing, holding or looking for work.

Economically active persons include employed and unemployed persons:

- 1) **employed persons** are persons who during the reference week:
 - performed, for at least 1 hour, any work providing earnings or income, or assisted (without wages or salaries) in maintaining a family-owned farm in agriculture or conducting a family-owned business outside agriculture,
 - formally had work but did not perform it (e.g., due to illness, vacation, a break in company activity, bad weather); if the break in work did not exceed 3 months; moreover if the break in work exceeded 3 months the additional criterion in LFS in case of employment as a paid employees (employees hired on the basis of an employment contract and outworkers) was the fact of receiving at least 50% of the hitherto remuneration;
- 2) **unemployed persons** are persons aged 15–74 who simultaneously fulfilled three conditions:
 - within the reference week were not employed,
 - within a 4-week period (the last week being the reference week) actively sought work,
 - were available for work within a fortnight period after the reference week.

The unemployed also include persons who have found work and were waiting to begin it within a 3-months period as well as persons who were available for that work.

Do **biernych zawodowo** zaliczono osoby, które nie zostały zakwalifikowane jako pracujące lub bezrobotne.

3. Współczynnik aktywności zawodowej obliczono jako udział aktywnych zawodowo (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Stopę bezrobocia obliczono jako udział bezrobotnych (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności aktywnej zawodowo (ogółem lub danej grupy).

Pracujący

1. Dane opracowano na podstawie sprawozdańczości oraz szacunków (m.in. w zakresie gospodarstw indywidualnych w rolnictwie). Prezentowane dane nie obejmują jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

2. Dane o **pracujących** dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód; do pracujących zalicza się:

- 1) osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie, wybór lub stosunek służbowy);
- 2) pracodawców i pracujących na własny rachunek, a mianowicie:
 - a) właścicieli, współwłaścicieli i dzierżawców gospodarstw indywidualnych w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), tj. pracujących w gospodarstwach indywidualnych (z pewnymi wyłączeniami w latach 2005–2009); patrz ust. 5 na str. 122,
 - b) właścicieli i współwłaścicieli (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin; z wyłączeniem wspólników spółek, którzy nie pracują w spółce) podmiotów prowadzących działalność gospodarczą poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie,
 - c) inne osoby pracujące na własny rachunek, np. osoby wykonujące wolne zawody;
- 3) osoby wykonujące pracę nakładczą;
- 4) agentów (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin oraz osobami zatrudnionymi przez agentów);
- 5) członków spółdzielni produkcji rolniczej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni powstałych na ich bazie oraz spółdzielni kółek rolniczych);
- 6) duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.

3. Pełnozatrudnieni są to osoby zatrudnione w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zakładzie pracy lub na danym stanowisku pracy, w tym również osoby, które zgodnie z obowiązującymi przepisami pracują w skróconym czasie pracy, np. z tytułu warunków szkodliwych dla zdrowia lub w przedłużonym czasie pracy, np. dozorca mienia.

Economically inactive persons are persons who are not classified as employed or unemployed.

3. The activity rate is calculated as the share of the economically active persons (total or in a given group) in the population aged 15 and more (total or in a given group).

The **employment rate** is calculated as the share of the employed persons (total or in a given group) in the population aged 15 and more (total or in a given group).

The **unemployment rate** is calculated as the share of the unemployment persons (total or in a given group).

Employment

1. Data were compiled on the basis of reports as well as estimates (i.e. in regard to private farms in agriculture). Presented data do not include budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.

2. Data regarding **employed persons** concern persons performing work providing earnings or income and include:

- 1) employees hired on the basis of an employment contract (labour contract, call, appointment, election or service relation);
- 2) employers and self-employed workers, i.e.:
 - a) owners, co-owners, and leaseholders of private farms in agriculture (including contributing family workers), i.e. working on private farms (with some exceptions in 2005–2009); see item 5 on page 122,
 - b) owners and co-owners (including contributing family workers; excluding partners in companies who do not work in them) of entities conducting economic activity excluding private farms in agriculture,
 - c) other self-employed workers, e.g. persons doing freelance work;
- 3) outworkers;
- 4) agents (including contributing family workers and persons employed by agents);
- 5) members of agricultural production cooperatives (agricultural producers' cooperatives and cooperatives established on their basis as well as agricultural farmers' cooperatives);
- 6) clergy fulfilling priestly obligations.

3. Full-time paid employees are persons employed on a full-time basis, as defined by a given company or for a given position as well as persons who, in accordance with regulations, work a shortened work-time period, e.g. due to hazardous conditions or a longer work-time period, e.g. property caretaker.

Niepełnozatrudnieni są to osoby, które zgodnie z umową o pracę pracują stale w niepełnym wymiarze czasu pracy. Niepełnozatrudnieni w głównym miejscu pracy są to osoby, które oświadczyły, że dany zakład jest ich głównym miejscem pracy.

4. Dane dotyczące **pracujących według stanu w dniu 31 XII** podano bez przeliczenia niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych, przy przyjęciu zasady jednorazowego ujmowania tych osób w **głównym miejscu pracy**.

5. Dane dotyczące pracujących w **gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie według stanu w dniu 31 XII** w latach 2005–2009 wyznaczano na podstawie Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002, a od 2010 r. – na podstawie wyników Powszechnego Spisu Rolnego 2010.

Do pracujących w gospodarstwach indywidualnych zaliczono osoby pracujące w gospodarstwach prowadzących działalność rolniczą, przy czym:

- 1) w latach 2005–2009 nie zaliczono osób pracujących:
 - a) w gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych powyżej 1 ha produkujących wyłącznie na własne potrzeby,
 - b) w gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych do 1 ha (łącznie z indywidualnymi właścicielami zwierząt gospodarskich nieposiadającymi użytków rolnych) produkujących wyłącznie lub głównie na własne potrzeby;
- 2) od 2010 r. ujęto wszystkich pracujących w tych gospodarstwach niezależnie od powierzchni użytków rolnych oraz przeznaczenia produkcji rolniczej (razem z produkującymi wyłącznie lub głównie na własne potrzeby).

6. Dane o zatrudnionych na podstawie stosunku pracy dotyczą:

- 1) **zatrudnienia według stanu w dniu 31 XII** osób pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w głównym miejscu pracy bez przeliczania na pełnozatrudnionych;
- 2) **przeciętnego zatrudnienia** pracowników pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

7. Do **agentów** zaliczono osoby, z którymi zawarły umowę agencyjną lub umowę na warunkach zlecenia o prowadzenie placówek, których przedmiot działalności został określony w umowie.

Agenci pracujący na podstawie umów agencyjnych otrzymują wynagrodzenia agencyjno-prowizyjne w formie prowizji od obrotów (wynagrodzenie tych osób jest uzależnione od wartości dokonywanych transakcji lub wartości wykonywanych usług).

Part-time paid employees are persons who, in accordance with labour contracts, regularly work on a part-time basis. Part-time paid employees in the main workplace are persons who declared that the given workplace is their main workplace.

4. Data concerning **employed persons as of 31 Dec** are presented without converting part-time paid employees into full-time paid employees, each person being listed once according to the **main workplace**.

5. Data concerning **employed persons on private farms in agriculture as of 31 Dec** in 2005–2009 were estimated on the basis of the results of the Population and Housing Census 2002 as well as the Agricultural Census 2002 and since 2010 – on the basis of the results of the Agricultural Census 2010.

The following employed persons on private farms conducting agricultural activity are included in the group of employed persons on private farms, while:

- 1) in 2005–2009 are not included the following employed persons:
 - a) on farms with the area more than 1 ha of agricultural land producing exclusively for their own needs,
 - b) on farms with the area to 1 ha of agricultural land (including individual owners of livestock who do not possess agricultural land) producing exclusively or mainly for their own needs;
- 2) from 2010 are included all employed persons on those farms independently from area of agricultural land as well as from destination of agricultural output (including producing exclusively or mainly for their own needs).

6. Data regarding employees hired on the basis of an employment contract concern:

- 1) **employment as of 31 Dec** of full-time paid employees (including seasonal and temporary employees) as well as part-time paid employees in the main workplace without converting them into full-time paid employees;
- 2) **average paid employment** of full-time paid employees (including seasonal and temporary employees) as well as part-time paid employees in terms of full-time paid employees.

7. **Agents** are persons who are bound by agency agreements or by order agreements for managing entities, whose scope of activity is described in the agreement.

Agents employed on the basis of agency agreements receive agency and commission wages and salaries in the form of sales commissions (wages and salaries of these persons are dependent on the value of transactions conducted or on the value of services rendered).

Agenci prowadzący placówki na podstawie umowy na warunkach zlecenia przejmują pełne wpływy uzyskane z działalności placówek i zobowiązani są uiszczać na rzecz zleceniodawcy zryczałtowaną odpłatność ustaloną w kwocie lub wskaźnikiem procentowym od obrotu.

8. W tabl. 3 dane prezentowane są według faktycznego miejsca pracy pracownika, natomiast w pozostałych tablicach – według siedziby zarządu jednostki.

9. Dane w tabl. 4 i w tabl. 5 (w części „w tym podmioty o liczbie pracujących powyżej 9 osób”) oraz w tabl. 6–9 nie obejmują gospodarstw indywidualnych w rolnictwie, organizacji społecznych, politycznych, związków zawodowych i innych oraz duchownych.

10. Informacje o ruchu zatrudnionych dotyczą pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo). Dane te dotyczą **liczby przyjęć do pracy i zwolnień z pracy**, a nie liczby osób. Liczba przyjęć do pracy oraz zwolnień z pracy może być wyższa od liczby osób, ponieważ jedna osoba może kilkakrotnie zmienić pracę w ciągu roku.

Do liczby przyjętych do pracy zaliczono osoby podejmujące pracę po raz pierwszy i kolejny.

Do liczby zwolnionych z pracy zaliczono osoby, z którymi rozwiązano umowę o pracę w drodze wypowiedzenia przez pracownika lub zakład pracy, łącznie ze zwolnieniami grupowymi, osoby, które przeniesiono na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy, osoby, które porzuciły pracę, a także – ze względów ewidencyjnych – osoby zmarłe. Ponadto do liczby przyjętych do pracy lub zwolnionych z pracy zaliczono osoby przeniesione służbowo lub przyjęte z innego zakładu pracy na podstawie porozumienia między podmiotami, a także osoby powracające do pracy i odchodzące z pracy na urlopy wychowawcze, bezpłatne i rehabilitację.

Współczynnik przyjęć (zwolnień) obliczono jako stosunek liczby przyjęć pomniejszonej o osoby powracające do pracy z urlopów wychowawczych (lub liczby zwolnień pomniejszonej o osoby, które otrzymały urlopy wychowawcze) w roku badanym do liczby pełnozatrudnionych według stanu w dniu 31 XII z roku poprzedzającego rok badany.

11. **Wolne miejsca pracy** to miejsca pracy powstałe w wyniku ruchu zatrudnionych bądź nowo utworzone, w stosunku do których spełnione zostały jednocześnie trzy warunki:

- 1) miejsca pracy w dniu sprawozdawczym były faktycznie nieobsadzone;
- 2) pracodawca czynił starania, aby znaleźć osoby chętne do podjęcia pracy;
- 3) w przypadku znalezienia właściwych kandydatów, pracodawca byłby gotów do natychmiastowego przyjęcia tych osób.

12. **Nowo utworzone miejsca pracy** to miejsca pracy powstałe w wyniku zmian organizacyjnych, rozszerzenia lub zmiany profilu działalności oraz wszystkich miejsc pracy w jednostkach nowo powstałych.

Agents managing entities on the basis of order agreements receive all income obtained from entity activity and are obligated to pay the contractor a lump sum payment established either as a defined sum or as a percentage of turnover.

8. *In table 3 data are presented by actual workplace of employed person, however, in other tables – by seat of management of unit.*

9. *Data in tables 4 and 5 (in range “of which entities employing more than 9 persons”) as well as in tables 6–9 do not include private farms in agriculture, social organizations, employers organizations, economic and professional self-government as well as clergy.*

10. *Information regarding labour turnover concerns full-time paid employees (including seasonal and temporary employees). The data concern the number of hires and the number of terminations and not the number of persons. The number of hires and terminations may be higher than the number of persons as one person may change work several times within a year.*

Hired persons are persons starting work for the first or a subsequent time.

Terminated persons are persons with whom work contracts have been dissolved upon the wish of either the employee or the employer (including group dismissals), persons who have retired or been granted a pension due to an inability to work, persons who have left work as well as – for record-keeping purposes – persons who have died. Moreover, persons hired or terminated include persons transferred on the basis of agreements between entities as well as persons returning to and leaving work within the framework of childcare leaves and unpaid vacations and rehabilitation.

The hire (termination) rate is calculated as the ratio of the number of hires less the number of persons returning to work from child-care leaves (or the number of terminations less the number of persons granted child-care leaves) during a survey year to the number of full-time paid employees as of 31 Dec from the year preceding the surveyed year.

11. **Vacancies** are positions or jobs unoccupied due to labour turnover or newly created ones that simultaneously meet the following three conditions:

- 1) the positions and jobs were actually unoccupied on the survey day;
- 2) the employer made efforts to find people willing to take up the job;
- 3) if adequate candidates were found to occupy the vacancies, the employer would readily take them in.

12. **Newly created jobs** are the jobs created in the course of organizational changes, expanding or changing business profile, and all jobs in the newly established units.

Bezrobocie

1. Dane o liczbie bezrobotnych zarejestrowanych, zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy obowiązującą od 1 VI 2004 r. (jednolity tekst Dz. U. 2015 poz. 149, z późniejszymi zmianami), obejmują osoby niezatrudnione i niewykonyujące innej pracy zarobkowej, zdolne i gotowe do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy (bądź jeśli są to osoby niepełnosprawne – zdolne i gotowe do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nieuczące się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych (lub przystępujące do egzaminu eksternistycznego z zakresu tej szkoły) lub szkół wyższych w systemie studiów niestacjonarnych, zarejestrowane we właściwym dla miejsca zameldowania (stałego lub czasowego) powiatowym urzędzie pracy oraz poszukujące zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, jeżeli m.in.:

- ukończyły 18 lat i nie osiągnęły wieku emerytalnego,
- nie nabyły prawa do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej, renty socjalnej, renty rodzinnej, nie pobierają świadczenia lub zasiłku przedemerytalnego, świadczenia rehabilitacyjnego, zasiłku chorobowego lub macierzyńskiego lub zasiłku w wysokości zasiłku macierzyńskiego,
- nie są właścicielami lub posiadaczami (samoistnymi lub zależnymi) nieruchomości rolnej o powierzchni użytków rolnych powyżej 2 ha przeliczeniowych, nie podlegają ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowemu z tytułu stałej pracy jako współmałżonek lub domownik w gospodarstwie rolnym o powierzchni użytków rolnych przekraczającej 2 ha przeliczeniowe,
- nie posiadają wpisu do ewidencji działalności gospodarczej lub nie podlegają – na podstawie odrębnych przepisów – obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, z wyjątkiem ubezpieczenia społecznego rolników,
- nie są tymczasowo aresztowane lub nie odbywają kary pozbawienia wolności,
- nie uzyskują miesięcznie przychodu w wysokości przekraczającej połowę minimalnego wynagrodzenia za pracę, z wyłączeniem przychodów od środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach bankowych,
- nie pobierają, na podstawie przepisów o pomocy społecznej, zasiłku stałego,
- nie pobierają, na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych, świadczenia pielęgnacyjnego lub dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka,
- nie pobierają po ustaniu zatrudnienia świadczenia szkoleniowego.

Unemployment

1. Data regarding registered unemployed persons, in accordance with the Law on Promotion of Employment and Labour Market Institutions, dated 20 Apr 2004, in force since 1 Jun 2004 (uniform text Journal of Laws 2015 item 149, with later amendments) include persons who are not employed and not performing any other kind of paid work, able and ready to take full-time paid employment obligatory for a given job or service (or in case of disabled persons – able and ready to take work comprising not less than a half of working time), are not attending a school with the exception of schools for adults (or taking an extramural exam with the scope of this school programme) or tertiary schools in part-time programme and registered in the powiat labour office corresponding to the person's permanent or temporary place of residence, and seeking employment or other kind of paid work if they, among others:

- are aged 18 or more and have not reached the retirement age,
- did not acquire the right to retirement pay or pension resulting from an inability to work, pension due to training, social pension, family pension, are not receiving a pre-retirement benefit or allowance, a rehabilitation benefit, a sick or maternity benefit or benefit equal to maternity benefit,
- are not owners or holders (sole or dependent) of agricultural real estate with an area of agricultural land exceeding 2 convertible ha; are not subject to retirement and pension insurance from full-time work due to being a spouse or a member of an agricultural household with an area of agricultural land exceeding 2 convertible ha,
- are not entered in the register rolls of economic activity or are not subject, on the basis of separate regulations, to compulsory social security or a retirement provision, excluding social insurance of farmers,
- are not temporarily under arrest or not serving a prison sentence,
- do not receive monthly income of the amount exceeding half of minimal remuneration for work, excluding income generated from money gathered on bank accounts,
- do not receive, on the basis of the regulation concerning social welfare, a permanent social benefit,
- do not receive, on the basis of the regulation concerning family allowances, a nursing allowance or an allowance supplementary to a family benefit due to single parenthood,
- do not receive a training allowance after termination of employment.

2. Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego. Stopę bezrobocia podaje się z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie (będących składową cywilnej ludności aktywnej zawodowo) wyszacowanych na podstawie wyników spisów. Dane w latach 2005–2009 i 2010–2015 nie są w pełni porównywalne; patrz ust. 5 na str. 122.

Dane o bezrobotnych oraz pracujących wykorzystywane do obliczenia stopy bezrobocia pochodzą ze źródeł różniących się metodą zbierania, co może powodować pewne nieścisłości. Dla bezrobotnych miejscem lokalizacji jest ich miejsce zamieszkania lub pobytu, zaś dla pracujących – lokalizacja miejsca pracy.

3. Informacje o wydatkach Funduszu Pracy podaje się zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 1 VI 2004 r. (jednolity tekst Dz. U. 2015 poz. 149, z późniejszymi zmianami).

Warunki pracy

1. Informacje o wypadkach przy pracy obejmują wszystkie wypadki przy pracy, jak również wypadki traktowane na równi z wypadkami przy pracy, niezależnie od tego, czy wykazana została niezdolność do pracy. Informacje o wypadkach przy pracy w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego dotyczą tylko pracowników cywilnych.

Dane o wypadkach przy pracy, poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie, uzyskiwane są ze statystycznej karty wypadku przy pracy.

Wypadki przy pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie opracowano na podstawie sprawozdawczości Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS) i dotyczą tylko tych wypadków, w wyniku których poszkodowani otrzymali w danym roku jednorazowe odszkodowanie z tytułu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu.

Za jeden wypadek przy pracy liczy się wypadek każdej pracującej osoby poszkodowanej w wypadku indywidualnym, jak również w wypadku zbiorowym.

2. Wypadek przy pracy uważa się nagle zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą:

1) podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika zwykłych czynności lub poleceń przełożonych oraz czynności na rzecz pracodawcy, nawet bez polecenia;

2. Registered unemployment rate was calculated as the ratio of the number of registered unemployed persons to the economically active civilian population, i.e. excluding persons in active military service as well as employees of budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety. The unemployment rate is given considering employed persons on private farms in agriculture (as a part of the economically active civilian population) estimated on the basis of the results of censuses. In 2005–2009 and in 2010–2015 data are not fully comparable; see item 5 on page 122.

The data on the unemployed are collected according to their place of residence or stay, while the data on the employed – according to address of their place of work. Therefore the unemployment rates are not exactly precise.

3. Information concerning Labour Fund expenditure is given according to the Law dated 20 Apr 2004 on Promotion of Employment and Labour Market Institutions, in force since 1 Jun 2004 (uniform text Journal of Laws 2015 item 149 with later amendments).

Work conditions

1. Information regarding accidents at work includes all accidents at work, as well as accidents treated equally to accidents at work, regardless of proved inability to work. Information regarding accidents at work in budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety concerns only civilian employees.

Data regarding accidents at work, excluding private farms in agriculture, are obtained from statistical reports of accidents at work.

Accidents at work on private farms in agriculture were prepared on the basis of reports of the Agricultural Social Insurance Fund (ASIF) and are related only to these accidents, for which the person injured received a one-off compensation due to permanent or long-term health damage within a given year.

Each accident, regardless whether the person was injured during an individual or mass accident, is counted as a single accident at work.

2. Accident at work is understood as a sudden event, caused by external reason which leads to injury or death, which happened in connection with work:

1) during or in connection with performance of ordinary activities or instructions by the employee and activities for the employer, even without instructions;

2) w czasie pozostawania pracownika w dyspozycji pracodawcy w drodze między siedzibą pracodawcy a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy.

Na równi z wypadkiem przy pracy, w zakresie uprawnień do świadczeń określonych w ustawie o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, traktuje się wypadek, któremu pracownik uległ:

- 1) w czasie podróży służbowej;
- 2) podczas szkolenia w zakresie powszechnej samoobrony;
- 3) przy wykonywaniu zadań zleconych przez działające u pracodawcy organizacje związkowe.

Za **wypadek przy pracy uważa się również** nagłe zdarzenie powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w okresie ubezpieczenia wypadkowego podczas:

- 1) uprawiania sportu w trakcie zawodów i treningów przez osobę pobierającą stypendium sportowe;
- 2) wykonywania odpłatnie pracy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania;
- 3) pełnienia mandatu posła lub senatora, pobierającego uposażenie;
- 4) sprawowania mandatu posła do Parlamentu Europejskiego wybranego w Rzeczypospolitej Polskiej;
- 5) odbywania – na podstawie skierowania wydanego przez powiatowy urząd pracy lub inny podmiot kierujący – szkolenia lub stażu związanego z pobieraniem przez absolwenta stypendium;
- 6) wykonywania przez członka rolniczej spółdzielni produkcyjnej, spółdzielni kółek rolniczych oraz przez inną osobę traktowaną na równi z członkiem spółdzielni pracy na rzecz tych spółdzielni;
- 7) wykonywania lub współpracy przy wykonywaniu pracy na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub umowy o świadczenie usług;
- 8) wykonywania zwykłych czynności związanych z prowadzeniem lub współpracą przy prowadzeniu działalności pozarolniczej;
- 9) wykonywania przez osobę duchowną czynności religijnych lub czynności związanych z powierzonymi funkcjami duszpasterskimi lub zakonnymi;
- 10) odbywania zastępczych form służby wojskowej;
- 11) nauki w Krajowej Szkole Administracji Publicznej przez słuchaczy pobierających stypendium.

3. Za ciężki wypadek przy pracy uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiło ciężkie uszkodzenie ciała, a mianowicie: utrata wzroku, słuchu, mowy, zdolności płodzenia lub inne uszkodzenie ciała albo rozstrój zdrowia, naruszające podstawowe funkcje organizmu, a także choroba nieuleczalna lub zagrażająca życiu, trwała choroba psychiczna, trwała, całkowita lub znaczna niezdolność do pracy w zawodzie albo trwale poważne zeszpecenie lub zniekształcenie ciała.

2) *when the employee remains at the disposal of the employer on the way between the seat of the employer and the place of performing the duty, which is a result of employment contract.*

*Every accident is treated **equally to accident at work**, as regards entitlement to benefits defined in the Law on Social Insurance by Virtue of Accidents at Work and Occupational Diseases if the employee had such an accident:*

- 1) *during a business trip;*
- 2) *during a training within the scope of common self-defense;*
- 3) *while performing tasks ordered by trade union organizations functioning at the employer.*

Accident at work is also understood as a sudden incident causing injury or death, which happened within the term of accident insurance during:

- 1) *practising sports during competitions and trainings by a person receiving a sports scholarship;*
- 2) *performance of paid work in the time of serving a prison sentence or being temporarily under arrest;*
- 3) *carrying out a mandate by members of parliament or senate, who receive salaries;*
- 4) *servicing the mandate of the European Parliament member elected in the Republic of Poland;*
- 5) *undergoing – on the basis of appointment issues by powiat labour office or other supervising entity – training or internship connected with a scholarship received by school-leavers;*
- 6) *performance of work, by members of agricultural producers' cooperatives, agricultural farmers' cooperatives and by other persons treated equally to members of cooperatives, for the benefit of these cooperatives;*
- 7) *performance or cooperation at performance of work on the basis of agency agreements, contracts of mandate or contracts of services;*
- 8) *performance of ordinary activities connected with conducting non-agricultural economic activities or cooperation at conducting them;*
- 9) *clergy performance of religious activities or activities connected with entrusted priestly or monastic functions;*
- 10) *servicing supplementary forms of military service;*
- 11) *education at the National School of Public Administration by students, who receive scholarships.*

3. Serious accident at work is an accident which results in serious bodily harm, i.e. loss of sight, hearing, speech, fertility, or which results in other bodily harm or in health-related problems disrupting primary bodily functions as well as incurable and life-threatening diseases, permanent mental illness, a permanent, total or significant inability to work in the profession or in a permanent significant disfigurement or distortion of the body.

4. Za **śmiertelny wypadek przy pracy** uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiła śmierć osoby poszkodowanej na miejscu wypadku lub w okresie 6 miesięcy od chwili wypadku.

5. Wypadki przy pracy klasyfikuje się m.in. według **wydarzeń** je powodujących (określających rodzaj kontaktu człowieka z czynnikiem, który spowodował wypadek) oraz **przyczyn** wypadków (wszelkich braków i nieprawidłowości związanych z czynnikami materialnymi, z organizacją pracy, z nieprawidłowym zachowaniem się pracownika). Każdy wypadek przy pracy jest wynikiem jednego wydarzenia, ale najczęściej kilku przyczyn, w związku z tym suma przyczyn jest większa od ogólnej liczby wypadków. Wydarzenia powodujące urazy od 2005 r. są grupowane zgodnie z zaleceniem EUROSTAT-u.

6. **Wskaźnik wypadkowości** jest to liczba osób poszkodowanych przypadająca na 1000 pracujących; do obliczenia wskaźnika przyjęto przeciętną liczbę pracujących, obliczoną jako średnia arytmetyczna 2 stanów w dniu 31 XII, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego.

7. Informacje o **zatrudnionych w warunkach zagrożenia** czynnikami szkodliwymi dla zdrowia opracowano na podstawie sprawozdawczości, przy czym:

1) dane obejmują zatrudnionych w podmiotach zaliczanych do sekcji: rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (bez gospodarstw indywidualnych; łowiectwa i pozyskiwania zwierząt łownych, włączając działalność usługową oraz rybołówstwa w wodach morskich); górnictwo i wydobywanie; przetwórstwo przemysłowe; wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją; budownictwo (bez realizacji projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków); handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transport i gospodarka magazynowa; informacja i komunikacja (bez działalności związanej z produkcją filmów, nagrań wideo, programów telewizyjnych, nagrań dźwiękowych i muzycznych oraz pozostałej działalności usługowej w zakresie informacji); działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (w zakresie badań naukowych i prac rozwojowych oraz działalności weterynaryjnej); działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (w zakresie wynajmu i dzierżawy; działalności organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostałej działalności usługowej w zakresie rezerwacji i działalności z nią związanych; pozostałego sprzętania); edukacja (w zakresie szkół wyższych); opieka zdrowotna i pomoc społeczna (w zakresie opieki zdrowotnej); pozostała działalność usługowa (w zakresie naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego);

4. **Fatal accident at work** is an accident during which the person injured dies at the site of the accident or within a period of 6 months from the date of the accident.

5. Accidents at work are classified, i.a. according to **contact – mode of injury** which directly causes them (describing the type of contact of the person with the factor which caused the accident) as well as according to their **causes** (all shortcomings and irregularities connected with material factors, organization of work, incorrect employee action). Each accident at work is the result of a single event, but the most frequently it is the result of several causes, thus the sum of causes is greater than the total number of accidents. Contact – Mode of injury since 2005 are grouping according to the EUROSTAT recommendation.

6. The **accident ratio** is the number of persons injured per 1000 persons employed. In calculating the ratio the average number of working persons was assumed, expressed as an arithmetic mean for two consecutive years, as of 31 Dec, i.e. from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year.

7. Information regarding **persons working in hazardous conditions** with factors harmful to health is compiled on the basis of reports:

1) data concern persons employed by entities included in the sections: agriculture, forestry and fishing (excluding private farms in agriculture; hunting, trapping and related service activities as well as marine fishing); mining and quarrying; manufacturing; electricity, gas, steam and air conditioning supply; water supply; sewerage, waste management and remediation activities; construction (excluding development of building projects); wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles; transportation and storage; information and communication (excluding motion picture, video and television programme production, sound recording and music publishing activities as well as other information service activities); professional, scientific and technical activities (in regard to scientific research and development as well as veterinary activities); administrative and support service activities (in regard to rental and leasing activities; travel agency, tour operator reservation service and related activities; other cleaning activities); education (in regard to higher education); human health and social work activities (in regard to human health activities); other service activities (in regard to repair of computers and personal and household goods);

- 2) dane dotyczą osób narażonych na działanie czynników związanych ze środowiskiem pracy (substancje chemiczne, przemysłowe pyły zwiókniające, hałas, wibracja, gorący lub zimny mikroklimat itp.), z uciążliwością pracy (wymuszona pozycja ciała, nadmierne obciążenie fizyczne itp.) oraz z czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi;
- 3) do obliczenia wskaźnika na 1000 zatrudnionych przyjęto liczbę zatrudnionych na podstawie stosunku pracy według stanu w dniu 31 XII z roku badanego.

8. Ocena ryzyka zawodowego to kompleksowe oszacowanie kombinacji prawdopodobieństwa wystąpienia urazu ciała lub pogorszenia stanu zdrowia i ich stopnia ciężkości, w sytuacji zagrożenia, dokonywane w celu wyboru właściwych środków bezpieczeństwa.

9. Za chorobę zawodową uważa się chorobę, która została spowodowana działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy lub specyfiką wykonywanej pracy.

Choroby zawodowe prezentowane w tabl. 21 podaje się od 2009 r. zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 VI 2009 r. (Dz. U. Nr 105, poz. 869).

Do obliczenia wskaźnika na 100 tys. zatrudnionych przyjęto liczbę zatrudnionych na podstawie stosunku pracy według stanu w dniu 31 XII z roku poprzedzającego rok badany.

10. Szczegółowe objaśnienia i informacje z zakresu warunków pracy zawierają publikacje GUS z serii „Informacje i opracowania statystyczne” – „Wypadki przy pracy” oraz „Warunki pracy”.

- 2) *data concern persons exposed to factors connected with the work environment (chemical substances, fibrosis-inducing industrial dusts, noise, vibrations, hot or cold microclimates etc.), strenuous work conditions (forced body positioning, excessive physical exertion etc.) as well as mechanical factors connected with particularly dangerous machinery;*
- 3) *the number of employees hired on the basis of an employment contract as of 31 Dec from the surveyed year was assumed in calculating the ratio per 1000 paid employees.*

8. Evaluation of occupational risk is a complex estimation of possibility combination of bodily injury occurrence or health status worsening as well as seriousness of these events, in threatening situation. It is done in order to choose appropriate means for ensuring safety.

9. A disease is deemed an occupational disease if it has been caused by the health hazards occurring in the work environment or properties of performed work.

Occupational diseases in table 21 have been given since 2009 in accordance with the regulation of the Council of Ministers, dated 30 Jun 2009 (Journal of Laws No. 105, item 869).

The number of employees hired on the basis of an employment contract as of 31 Dec from the year preceding the surveyed year was assumed in calculating the ratio per 100 thous. paid employees.

10. *Detailed explanations and information concerning work conditions are contained in CSO's publications from series "Statistical Information and Report" – "Accidents at Work" and "Working Conditions".*

Aktywność ekonomiczna ludności

Economic activity of the population

TABL. 1 (75). **AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ**
 – na podstawie BAEL
ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE
 – on the LFS basis

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2014	2015				
	przeciętne w roku annual averages			kwartały quarters			
				I	II	III	IV
LUDNOŚĆ w tys. POPULATION in thous.	970	919	925	928	920	939	912
Mężczyźni Men	473	441	447	446	446	455	440
Kobiety Women	497	478	478	483	474	484	472
Aktywni zawodowo Economically active persons	527	514	519	527	516	531	500
mężczyźni men	292	282	285	286	287	293	274
kobiety women	235	232	233	241	229	238	225
Pracujący Employed persons	473	467	482	483	480	500	467
mężczyźni men	260	257	265	262	267	275	256
kobiety women	213	210	218	221	213	225	211
Bezrobotni ^a Unemployed persons ^a	54	47	36	44	37	31	33
mężczyźni men	32	25	20	24	21	18	19
kobiety women	22	22	16	20	16	14	14
Bierni zawodowo Economically inactive persons	442	405	406	401	404	408	413
Mężczyźni Men	181	159	162	160	158	163	166
Kobiety Women	262	246	245	241	245	245	247
WSPÓŁCZYNNIK AKTYWNOŚCI ZAWO- DOWEJ w % ACTIVITY RATE in %	54,3	55,9	56,1	56,8	56,1	56,5	54,8
mężczyźni men	61,7	63,9	63,8	64,1	64,3	64,4	62,3
kobiety women	47,3	48,5	48,7	49,9	48,3	49,2	47,7
Miasta Urban areas	55,5	56,3	56,3	57,2	55,8	56,6	55,8
Wieś Rural areas	52,3	55,2	55,6	56,2	56,6	56,8	53,3
WSKAŹNIK ZATRUDNIENIA w % EMPLOYMENT RATE in %	48,8	50,8	52,1	52,0	52,2	53,2	51,2
mężczyźni men	55,0	58,3	59,3	58,7	59,9	60,4	58,2
kobiety women	42,9	43,9	45,6	45,8	44,9	46,5	44,7
Miasta Urban areas	49,1	50,6	51,7	51,5	51,4	52,8	51,6
Wieś Rural areas	48,5	51,2	52,7	53,0	53,6	53,7	50,6

^a Osoby w wieku 15–74 lata.
^a Persons aged 15–74.

TABL. 1 (75). **AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ – na podstawie BAEL (dok.)**
ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE
 – on the LFS basis (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2014	2015				
	przeciętne w roku annual averages			kwartały quarters			
				I	II	III	IV
STOPA BEZROBOCIA w % UNEMPLOYMENT RATE in %	10,2	9,1	6,9	8,3	7,2	5,8	6,6
mężczyźni men	11,0	8,9	7,0	8,4	7,3	6,1	6,9
kobiety women	9,4	9,5	6,9	8,3	7,0	5,9	6,2
Miasta Urban areas	11,9	10,2	8,0	10,0	7,9	6,4	7,2
Wieś Rural areas	7,4	7,4	5,6	5,6	5,3	4,9	5,2

TABL. 2 (76). **AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG WIEKU ORAZ POZIOMU WYKSZTAŁCENIA W IV KWARTALE 2015 R. – na podstawie BAEL**
ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE BY AGE AND EDUCATIONAL LEVEL IN IV QUARTER 2015 – on the LFS basis

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ludność Popula- tion	Aktywni zawodowo Economically active persons			Bierni zawo- dowo Eco- nomi- cally inac- tive per- sons	Współ- czynnik aktyw- ności zawo- dowej Activity rate	Wskaź- nik za- trud- nienia Employ- ment rate	Stopa- bezro- bocia Unem- ploy- ment rate
		ogółem total	pracu- jący em- ployed	bezro- botni ^a unem- ployed ^a				
		w tys. in thous.						
OGÓŁEM TOTAL								
OGÓŁEM	912	500	467	33	413	54,8	51,2	6,6
WEDŁUG WIEKU BY AGE								
w tym w wieku produkcyjnym ^b	655	483	451	32	171	73,7	68,9	6,6
of which of working age ^b								
15–24 lata	145	41	34	7	104	28,3	23,4	17,1
25–34	134	113	102	11	21	84,3	76,1	9,7
35–44	149	131	124	7	18	87,9	83,2	5,3
45–54	152	129	124	.	23	84,9	81,6	3,1
55 lat i więcej	332	86	83	.	246	25,9	25,0	3,5
and more								
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA BY EDUCATIONAL LEVEL								
Wyższe	198	158	151	7	40	79,8	76,3	4,4
Tertiary								
Policealne i średnie zawodowe	208	135	128	7	73	64,9	61,5	5,2
Post-secondary and vocational secondary								
Średnie ogólnokształcące	94	43	38	5	51	45,7	40,4	11,6
General secondary								
Zasadnicze zawodowe	187	122	113	9	65	65,2	60,4	7,4
Basic vocational								
Gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe	225	42	37	5	183	18,7	16,4	11,9
Lower secondary, primary and incom- plete primary								

a Osoby w wieku 15–74 lata. b Mężczyźni 18–64 lata, kobiety 18–59 lat.
 a Persons aged 15–74. b Men aged 18–64, women aged 18–59.

Pracujący Employment

TABL. 3 (77). **PRACUJĄCY^a**
Stan w dniu 31 XII
EMPLOYED PERSONS^a
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2014	2015	
				ogółem total	w tym kobiety of which women
OGÓŁEM	387933	398005	408841	413077	196957
TOTAL					
sektor publiczny	93182	92715	88631	87764	58270
<i>public sector</i>					
sektor prywatny	294751	305290	320210	325313	138687
<i>private sector</i>					
Rolnictwo ^b , leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	139559	126703	127040	126955	55283
<i>Agriculture^b, forestry and fishing</i>					
Przemysł	59243	61541	62417	63920	19884
<i>Industry</i>					
w tym przetwórstwo przemysłowe	52402	53763	55386	56828	18401
<i>of which manufacturing</i>					
Budownictwo	13271	19679	19940	19974	2390
<i>Construction</i>					
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ ..	50596	55102	54469	55903	30072
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>					
Transport i gospodarka magazynowa	15220	16339	17554	17633	3609
<i>Transportation and storage</i>					
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	4440	4776	5344	5417	3775
<i>Accommodation and catering^Δ</i>					
Informacja i komunikacja	3065	3464	3904	4057	1279
<i>Information and communication</i>					
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	7051	6711	7141	6845	4942
<i>Financial and insurance activities</i>					
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	3766	3820	3832	3756	1948
<i>Real estate activities</i>					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ..	6636	7461	8803	9281	4455
<i>Professional, scientific and technical activities</i>					
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	5632	6120	8273	8242	3873
<i>Administrative and support service activities</i>					
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	18405	21407	21165	21148	12588
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>					
Edukacja	31784	33583	33915	34071	26462
<i>Education</i>					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	21109	22638	24247	24714	19699
<i>Human health and social work activities</i>					
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	3305	3874	3772	3887	2336
<i>Arts, entertainment and recreation</i>					
Pozostała działalność usługowa	4851	4787	7025	7274	4362
<i>Other service activities</i>					

a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. b Dla gospodarstw indywidualnych dane szacunkowe; patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 122.

a By actual workplace and kind of activity. b For private farms estimated data; see general notes, item 5 on page 122.

TABL. 4 (78). **PRACUJĄCY^a WEDŁUG STATUSU ZATRUDNIENIA**
Stan w dniu 31 XII
EMPLOYED PERSONS^a BY EMPLOYMENT STATUS
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym Of which			
		zatrudnieni na podstawie stosunku pracy employees hired on the basis of an employment contract	agenci agents	właściciele, współwłaściciele i pomagający członkowie rodzin owners, co-owners including contributing family workers	
OGÓŁEM	2005	179113	176684	427	1821
TOTAL	2010	183384	181019	272	1927
	2014	187470	184795	387	2187
	2015	187368	185037	#	1976
sektor publiczny <i>public sector</i>		82574	82574	-	-
sektor prywatny <i>private sector</i>		104794	102463	#	1976
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>		2794	2688	-	#
Przemysł <i>Industry</i>		50824	50210	41	561
w tym przetwórstwo przemysłowe <i>of which manufacturing</i>		45834	45228	41	553
Budownictwo <i>Construction</i>		10262	10014	-	248
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>		24584	23918	20	646
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>		6331	6178	-	153
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering^Δ</i>		2597	2497	-	100
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>		1309	1285	-	24
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>		4324	4136	#	#
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>		2704	2693	-	11
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>		2233	2186	-	47
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>		2891	2864	-	27
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>		20382	20382	-	-
Edukacja <i>Education</i>		32986	32925	-	61
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>		19286	19222	-	64
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>		3459	3459	-	-
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>		402	380	-	22

a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.
a Excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. 5 (79). PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE
AVERAGE PAID EMPLOYMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2014	2015	
				ogółem total	w tym podmioty o liczbie pracujących powyżej 9 osób ^a of which entities employing more than 9 persons ^a
OGÓŁEM TOTAL	203185	208646	207323	209187	176849
sektor publiczny <i>public sector</i>	88379	83950	79823	79620	79620
sektor prywatny <i>private sector</i>	114806	124696	127500	129567	97228
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	4694	3851	3828	3738	1852
Przemysł <i>Industry</i>	52411	50644	51075	51832	48251
w tym przetwórstwo przemysłowe <i>of which manufacturing</i>	46143	45175	45964	46735	43372
Budownictwo <i>Construction</i>	10305	14224	13522	13906	9573
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	32414	34995	32956	33304	23089
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	9572	7599	8349	8745	6016
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering^Δ</i>	2869	3346	3338	3295	2313
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	2075	1521	1689	1620	1175
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>	4940	3745	4507	4318	3913
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	3260	3118	3203	3113	2574
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	3088	3907	3970	4199	2084
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	4391	3600	3307	3216	2628
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	17779	20621	19693	19607	19606
Edukacja <i>Education</i>	31977	32550	31889	31888	31689
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	18575	19646	19497	19782	18546
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	2837	3357	3227	3307	3227
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	1998	1922	3273	3319	315

^a Bez zatrudnionych za granicą.

a Excluding persons employed abroad.

TABL. 6 (80). PEŁNOZATRUDNIENI I NIEPEŁNOZATRUDNIENI^a
Stan w dniu 31 XII
FULL- AND PART-TIME PAID EMPLOYEES^a
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Pełnozatrudnieni ^b Full-time paid employees ^b		Niepełnozatrudnieni Part-time paid employees	
	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women
OGÓŁEM 2005	165219	85369	11465	6233
TOTAL 2010	168920	87428	12099	6921
..... 2014	173002	89916	11793	7481
..... 2015	173719	90414	11318	7227
sektor publiczny <i>public sector</i>	76090	52227	6484	4105
sektor prywatny <i>private sector</i>	97629	38187	4834	3122
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	1833	500	855	714
Przemysł <i>Industry</i>	49037	15840	1173	583
w tym przetwórstwo przemysłowe <i>of which manufacturing</i>	44199	14942	1029	511
Budownictwo <i>Construction</i>	9735	1264	279	83
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	23101	11634	817	532
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	5968	905	210	89
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering^Δ</i>	2138	1615	359	248
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	1184	505	101	43
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>	4046	3270	90	64
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	2530	1264	163	122
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	2085	1003	101	69
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	2632	1119	232	126
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	19487	11660	895	435
Edukacja <i>Education</i>	28357	22756	4568	3027
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	18286	15125	936	699
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	3033	1806	426	295
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	267	148	113	98

a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. b Od 2009 łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo.
a Excluding economic entities employing up to 9 persons. b Since 2009 including seasonal and temporary paid employees.

TABL. 7 (81). PRZYJĘCIA DO PRACY^a
HIRES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number				Współczynnik przyjęć w % Hire rate in %	
		kobiety women	podejmujący pierwszą pracę persons starting work for the first time	poprzednio pracujący persons formerly employed	powracający z urlopów wychowaw- czych ^b persons returning from childcare leaves ^b		
OGÓŁEM	2005	35322	14276	6419	15300	723	21,4
TOTAL	2010	28925	11274	5186	14789	521	17,1
	2014	29786	12099	4897	22565	329	17,5
	2015	30345	12958	5091	24095	289	17,6
sektor publiczny		7258	4821	1158	5700	101	9,3
public sector							
sektor prywatny		23087	8137	3933	18395	188	24,5
private sector							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing		237	95	58	166	–	13,7
Przemysł		10094	2886	1873	7933	72	21,3
Industry							
w tym przetwórstwo przemysłowe		9276	2756	1794	7213	71	21,8
of which manufacturing							
Budownictwo		2893	401	507	2315	5	31,1
Construction							
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ		5293	2668	922	4157	62	23,1
Trade; repair of motor vehicles ^Δ							
Transport i gospodarka magazynowa		1435	196	156	1239	8	24,1
Transportation and storage							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		479	305	89	360	7	22,5
Accommodation and catering ^Δ							
Informacja i komunikacja		260	126	57	191	4	21,5
Information and communication							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities		554	410	52	478	11	13,3
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		350	155	14	323	#	13,7
Real estate activities							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		481	213	83	370	#	24,3
Professional, scientific and technical activities							
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities		1462	636	139	1299	–	56,8
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne Public administration and defence; compulsory social security		2170	1216	334	1737	37	10,4
Edukacja		2231	1844	233	1831	40	7,8
Education							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		1940	1553	500	1332	31	10,6
Human health and social work activities							
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		375	208	59	296	3	12,5
Arts, entertainment and recreation							
Pozostała działalność usługowa		91	46	15	68	4	38,2
Other service activities							

a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. b W 2005 r. łącznie z powracającymi z urlopów bezpłatnych.

a Data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons. b In 2005 including persons returning from unpaid leaves.

TABL. 8 (82). ZWOLNIENIA Z PRACY^a
TERMINATIONS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number					Współ- czynnik zwolnień w % Termination rate in %
			kobiety women	zwolnieni w drodze wypowiedzenia terminated due to dissolution of an employment contract		przeniesieni na emerytu- rę, rentę z tytułu nie- zdolności do pracy, rehabilitację retired or granted pension due to an inability to work or due to re- habilitation	korzystający z urlopow wychowaw- czych ^b taking childcare leaves ^b	
				przez zakład pracy by em- ployer	przez pra- cownika by em- ployee			
OGÓŁEM	2005	32089	12998	3867	3151	1961	1333	19,0
TOTAL	2010	27322	10789	3658	1990	1084	660	16,0
	2014	25790	10030	2934	2036	1690	410	15,1
	2015	27839	11217	4339	2916	2216	379	16,1
sektor publiczny		8243	4405	1787	350	1403	142	10,5
public sector								
sektor prywatny		19596	6812	2552	2566	813	237	20,7
private sector								
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		234	73	29	7	20	2	13,4
Agriculture, forestry and fishing								
Przemysł		8080	2233	1168	1016	498	116	16,9
Industry								
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing		7339	2128	974	974	406	116	17,1
Budownictwo		2415	228	254	257	82	3	26,0
Construction								
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		4761	2262	662	842	160	76	20,7
Trade; repair of motor vehicles ^Δ								
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage		1409	163	80	69	87	10	23,6
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		479	304	52	66	22	6	22,6
Accommodation and catering ^Δ								
Informacja i komunikacja		237	125	25	46	8	#	19,8
Information and communication								
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities		665	508	94	146	63	12	15,9
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		349	136	#	19	53	3	13,7
Real estate activities								
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		376	172	41	87	18	#	18,9
Professional, scientific and technical activities								
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		1430	683	334	78	21	#	55,4
Administrative and support service activities								
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne		3149	1204	1110	49	382	52	15,1
Public administration and defence; compulsory social security								

^a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. ^b W 2005 r. łącznie z korzystającymi z urlopow bezpłatnych.

^a Data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons. ^b In 2005 including persons taking unpaid leaves.

TABL. 8 (82). **ZWOLNIENIA Z PRACY^a (dok.)**
TERMINATIONS^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number					Współ- czynnik zwolnień w % Termination rate in %
		kobiety women	zwolnieni w drodze wypowiedzenia terminated due to dissolution of an employment contract		przeniesieni na emerytu- rę, rentę z tytułu nie- zdolności do pracy, rehabilitację retired or granted pension due to an inability to work or due to re- habilitation	korzystający z urlopów wychowaw- czych taking childcare leaves	
			przez zakład pracy by em- ployer	przez pra- cownika by em- ployee			
Edukacja Education	2110	1512	321	62	389	37	7,4
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna ... Human health and social work activities	1766	1412	69	134	364	47	9,6
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	324	177	14	28	49	6	10,7
Pozostała działalność usługowa Other service activities	55	25	#	10	-	-	24,1

^a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

^a Data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. 9 (83). **ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH, ZAWODOWYCH I LICEÓW OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH,
KTÓRZY PODJĘLI PRACĘ PO RAZ PIERWSZY^a**
**THE GRADUATES OF TERTIARY SCHOOLS, LEAVERS OF VOCATIONAL AND SECONDARY
SCHOOLS STARTING WORK FOR THE FIRST TIME^a**

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym kobiety Of which women	Z liczby ogółem – absolwenci szkół Of total number – school leavers			
			wyższych tertiary	policeal- nych i średnich zawo- dowych post- -secondary and vocational secondary	liceów ogólno- kształca- jących general secondary	zasad- niczych zawodo- wych basic vocational
OGÓŁEM	2005 5460	2468	1963	1713	797	987
TOTAL	2010 3865	1680	1668	1002	516	679
.....	2014 3366	1556	1522	904	388	552
.....	2015 3080	1456	1513	733	368	466
sektor publiczny public sector	866	582	663	106	70	27
sektor prywatny private sector	2214	874	850	627	298	439
w tym: of which:						
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	45	17	30	13	#	#

^a Zatrudnieni na podstawie stosunku pracy; dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

^a Employed on the basis of an employment contract; data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. 9 (83). **ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH, ZAWODOWYCH I LICEÓW OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH, KTÓRZY PODJĘLI PRACĘ PO RAZ PIERWSZY^a (dok.)**
THE GRADUATES OF TERTIARY SCHOOLS, LEAVERS OF VOCATIONAL AND SECONDARY SCHOOLS STARTING WORK FOR THE FIRST TIME^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym kobiety Of which women	Z liczby ogółem – absolwenci szkół Of total number – school leavers			
			wyższych tertiary	policeal- nych i średnich zawo- dowych post- -secondary and vocational secondary	liceów ogólno- kształcą- cych general secondary	zasad- niczych zawodo- wych basic vocational
Przemysł Industry	934	279	315	270	135	214
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing	911	267	298	265	134	214
Budownictwo Construction	290	63	133	60	12	85
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	578	308	202	207	96	73
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	60	9	16	15	#	#
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	51	32	16	19	10	6
Informacja i komunikacja Information and communication	47	22	36	#	#	–
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa ... Financial and insurance activities	46	34	40	2	#	#
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	10	7	#	4	#	–
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	55	26	34	#	#	–
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	#	#	22	#	#	32
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne Public administration and defence; compulsory social security	259	160	177	34	32	16
Edukacja Education	155	130	131	9	11	4
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	392	301	330	39	19	4
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	41	21	24	8	6	3

^a Zatrudnieni na podstawie stosunku pracy; dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

^a Employed on the basis of an employment contract; data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. 10 (84). MIEJSCA PRACY WOLNE, NOWO UTWORZONE I ZLIKWIDOWANE W 2015 R.
JOB VACANCIES, NEWLY CREATED AND LIQUIDATED JOB IN 2015

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Miejsca pracy Jobs						
	wolne (stan w dniu 31 XII) vacancies (as of 31 Dec)			nowo utworzone ^a vacancies – newly created jobs ^a		zlikwidowane ^a liquidated ^a	
	ogółem total	w tym nowo utwo- rzone of which vacan- cies – newly created jobs	z liczby ogółem w jedno- st- kach o liczbie pracują- cych powyżej 9 osób of total in entities employing more than 9 persons	ogółem total	w tym w jedno- st- kach o liczbie pracują- cych powyżej 9 osób of which in entities employing more than 9 persons	ogółem total	w tym w jedno- st- kach o liczbie pracujących powyżej 9 osób of which in entities employing more than 9 persons
OGÓŁEM	946	220	593	11994	7209	4356	2380
TOTAL							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	1	–	1	181	59	138	52
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>							
Przemysł	244	93	202	2179	1315	829	421
<i>Industry</i>							
górnictwo i wydobywanie	–	–	–	30	17	27	3
<i>mining and quarrying</i>							
przetwórstwo przemysłowe	233	91	193	2025	1214	736	370
<i>manufacturing</i>							
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	4	–	4	21	10	19	14
<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>							
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	7	2	5	103	74	47	34
<i>water supply; sewerage, waste manage- ment and remediation activities</i>							
Budownictwo	135	46	78	1453	1025	721	464
<i>Construction</i>							
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	253	15	77	4467	2707	1214	484
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>							
Transport i gospodarka magazynowa	32	10	32	363	272	331	95
<i>Transportation and storage</i>							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	17	12	17	468	90	64	64
<i>Accommodation and catering^Δ</i>							
Informacja i komunikacja	10	–	10	193	87	52	46
<i>Information and communication</i>							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	3	3	3	184	30	140	89
<i>Financial and insurance activities</i>							
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	7	2	7	203	120	69	36
<i>Real estate activities</i>							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	3	3	3	338	84	44	44
<i>Professional, scientific and technical activities</i>							
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ ... Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	2	–	2	105	84	112	106
<i>Administrative and support service activities</i>							
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne ... Public administration and defence; compulsory social security	58	11	52	296	293	64	62
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>							
Edukacja	12	2	12	655	585	379	301
<i>Education</i>							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	118	22	77	489	324	101	66
<i>Human health and social work activities</i>							
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	22	1	18	174	110	65	38
<i>Arts, entertainment and recreation</i>							
Pozostała działalność usługowa	29	–	2	246	24	33	12
<i>Other service activities</i>							

^a W ciągu roku.
^a During the year.

Bezrobocie Unemployment

TABL. 11 (85). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI, STOPA BEZROBOCIA ORAZ OFERTY PRACY**
Stan w dniu 31 XII
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS, UNEMPLOYMENT RATE
AS WELL AS JOB OFFERS
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Bezrobotni zarejestrowani ogółem	73193	63761	60394	55019	Total registered unemployed persons
w tym kobiety	36819	30210	27478	24943	of which women
Z liczby ogółem – bezrobotni:					Of total number – unemployed persons:
dotychczas niepracujący	20024	16519	13302	11339	previously not employed
w tym absolwenci ^a	4399	4449	3187	2776	of which school-leavers ^a
w tym w szkole wyższej ^b	1375	1573	1044	.	of which in tertiary education ^b
bez kwalifikacji zawodowych ..	18003	18029	19353	17988	without occupational qualifications
zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	1659	1388	2037	1784	terminated for company reasons
długotrwale bezrobotni ^c	46399	32588	37409	33424	long-term unemployed ^c
posiadający prawo do zasiłku	8418	7538	5900	5719	possessing benefit rights
samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko w wieku 18 lat i mniej	2058 ^d	4179	4675	6979	bringing up single-handed at least one child aged 18 and less
niepełnosprawni	2315	3419	3801	3424	disabled persons
Stopa bezrobocia rejestrowanego^e w %	15,6	13,8	12,9	11,8	Registered unemployment rate^e in %
Oferty pracy	193	214	634	723	Job offers

a Za bezrobotnego absolwenta uważa się osobę w okresie do upływu 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki potwierdzonej świadectwem, dyplomem lub innym dokumentem ukończenia szkoły (dotyczy absolwentów z wykształceniem zasadniczym zawodowym, średnim, policealnym lub wyższym), kursów zawodowych trwających co najmniej 24 miesiące lub nabycia uprawnień do wykonywania zawodu przez osoby niepełnosprawne. b Dotyczy osób, które nie ukończyły 27 lat. c Pozostający w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy. d Dane dotyczą osób samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko w wieku 7 lat i mniej. e Patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 125.

Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

a An unemployed school-leaver is a person who has, within the last 12 months, graduated any school confirmed by a certificate, diploma or other document completion of education (concerns school-leavers with basic vocational, secondary, post-secondary or tertiary education), completed a minimum of 24 months of vocational training courses or disabled persons who acquired qualifications to work in a given occupation. b Concerns persons who have not reached their 27th birthday. c Remaining in the register rolls of the powiat labour office for the overall period of over 12 months during the last two years, excluding the periods of undergoing a traineeship and on a job occupational training at the workplace. d Data concern persons who bring up single-handed at least one child aged 7 and less. e See general notes, item 2 on page 125.

Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

TABL. 12 (86). **BEZROBOTNI NOWO ZAREJESTROWANI I WYREJESTROWANI^a**
NEWLY REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS AND PERSONS REMOVED
FROM UNEMPLOYMENT ROLLS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Bezrobotni nowo zarejestrowani ogółem	81066	88386	71790	71460	Total newly registered unemployed persons
Z liczby ogółem:					<i>Of total number:</i>
kobiety	37308	41167	32750	32749	women
dotychczas niepracujący	28997	27853	17210	15096	previously not employed
zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	702	1405	2485	2344	terminated for company reasons
Bezrobotni wyrejestrowani ogółem	83998	85794	82285	76835	Total persons removed from unemployment rolls
Z liczby ogółem:					<i>Of total number:</i>
kobiety	38427	39106	37575	35284	women
z tytułu podjęcia pracy	32691	32794	36806	38848	received jobs

a W ciągu roku.

Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

a During the year.

Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

TABL. 13 (87). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG WIEKU, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ORAZ STAŻU PRACY**

Stan w dniu 31 XII

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE, EDUCATIONAL LEVEL, DURATION OF UNEMPLOYMENT AND WORK SENIORITY
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005		2010		2014		2015	
	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women
OGÓŁEM TOTAL								
OGÓŁEM TOTAL	73193	36819	63761	30210	60394	27478	55019	24943
WEDŁUG WIEKU BY AGE								
24 lata i mniej and less	18318	9369	15250	7681	10784	4914	9233	4247
25–34	19297	10783	18040	9401	17502	9030	15748	8197
35–44	14595	8009	10694	5335	11389	5558	10591	5152
45–54	16927	7788	12998	5916	10995	4970	9794	4342
55 lat i więcej and more	4056	870	6779	1877	9724	3006	9653	3005

TABL. 13 (87). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG WIEKU, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ORAZ STAŻU PRACY (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE, EDUCATIONAL LEVEL, DURATION OF UNEMPLOYMENT AND WORK SENIORITY (cont.)

As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005		2010		2014		2015	
	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA BY EDUCATIONAL LEVEL								
Wyższe <i>Tertiary</i>	5321	3536	7853	4965	8538	5397	7871	5023
Policealne i średnie zawodowe <i>Post-secondary and vocational secondary</i>	17677	10612	14644	7791	13967	7110	12688	6469
Średnie ogólnokształcące <i>General secondary</i>	6430	4541	7895	4937	7118	4090	6360	3696
Zasadnicze zawodowe <i>Basic vocational</i>	20930	8844	15555	5802	14410	5017	13149	4459
Gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe <i>Lower secondary, primary and incomplete primary</i>	22835	9286	17814	6715	16361	5864	14951	5296
WEDŁUG CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY^{ab} BY DURATION OF UNEMPLOYMENT^{ab}								
3 miesiące i mniej <i>months and less</i>	18341	7967	20175	8855	15078	6172	13798	5621
3–6 <i>months and less</i>	10483	5490	10682	5401	8335	4111	7795	3742
6–12 <i>months and less</i>	10170	4742	11202	5317	8957	3918	8977	3981
12–24 <i>months and less</i>	10119	5048	12411	5902	11238	5130	8896	4063
Powyżej 24 miesięcy <i>More than 24 months</i>	24080	13572	9291	4735	16786	8147	15553	7536
WEDŁUG STAŻU PRACY^b BY WORK SENIORITY^b								
Bez stażu pracy <i>No work seniority</i>	20024	10977	16519	8606	13302	6539	11339	5542
Ze stażem pracy: <i>With work seniority:</i>								
1 rok i mniej <i>year and less</i>	11467	6493	9979	5331	10632	5441	10355	5227
1–5 <i>years</i>	14044	6456	13753	6312	12728	5814	11869	5446
5–10 <i>years</i>	8764	4307	7213	3207	7643	3350	6980	3031
10–20 <i>years</i>	10757	5611	8297	3887	8249	3648	7430	3247
20–30 <i>years</i>	7126	2809	6149	2325	5687	2098	5140	1902
powyżej 30 lat <i>more than 30 years</i>	1011	166	1851	542	2153	588	1906	548

a Od momentu rejestracji w urzędzie pracy, b Przedziały zostały domknięte prawostronnie, np. w przedziale 3–6 uwzględniono osoby, które pozostawały bez pracy 3 miesiące i 1 dzień do 6 miesięcy.

U w a g a. Według stanu w dniu 31 XII 2015 r. wśród bezrobotnych było 14849 osób (w tym 5323 kobiety) w wieku 50 lat i więcej.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

a From the date of registering in a labour office, b Intervals were shifted upward, e.g., in the interval 3–6, persons remaining unemployed from 3 months and 1 day to 6 months were included.

N o t e. As of 31 Dec 2015 among the unemployed were 14849 persons (of which 5323 women) aged 50 and more.

S o u r c e: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

TABL. 14 (88). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI KORZYSTAJĄCY Z AKTYWNYCH FORM PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU ORAZ OFERTY PRACY^a**
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BENEFITING FROM LABOUR MARKET PROGRAMME AS WELL AS JOB OFFERS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Bezrobotni, którzy					Unemployed persons who
Podjęli zatrudnienie przy pracach interwencyjnych	2404	2196	1487	2225	<i>Undertaking employment in intervention works</i>
w tym kobiety	1285	1285	865	1240	<i>of which women</i>
Podjęli zatrudnienie przy robotach publicznych	1716	2503	1068	1063	<i>Undertaking employment in public works</i>
w tym kobiety	786	1127	495	483	<i>of which women</i>
Rozpoczęli szkolenie lub staż u pracodawcy	8620	15522	10072	8834	<i>Started training or internship with the employer</i>
w tym kobiety	5292	8994	5552	4982	<i>of which women</i>
Rozpoczęli prace społecznie użyteczne	1468	844	1037	<i>Started a social useful works</i>
w tym kobiety	858	497	607	<i>of which women</i>
Liczba zgłoszonych ofert pracy	21861	25663	27824	29386	Number of submitted job offers

^a W ciągu roku.

Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

^a During the year.

Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

TABL. 15 (89). **WYDATKI FUNDUSZU PRACY^a**
EXPENDITURE OF LABOUR FUND^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015		SPECIFICATION
	w tys. zł in thous. zł				w odsetkach in percent	
O G Ó Ł E M	118819,5	265012,6	207664,0	212003,3	100,0	T O T A L
w tym:						<i>of which:</i>
Zasiłki dla bezrobotnych ...	59771,0	76361,5	72952,4	68175,4	32,2	<i>Unemployment benefits</i>
Szkolenia	3879,3	7524,7	4265,6	5053,8	2,4	<i>Training</i>
Środki na podjęcie działalności gospodarczej i wyposażenie stanowisk pracy	9781,1	59263,8	32421,7	46276,8	21,8	<i>Means for starting of economic activity and equipping of workseat</i>
Roboty publiczne	7536,9	17754,5	9150,5	10621,0	5,0	<i>Public works</i>
Prace interwencyjne	6513,4	11013,2	7341,1	11363,6	5,4	<i>Intervention works</i>
Stypendia za okres stażu	17905,9	66887,7	46913,7	46740,9	22,0	<i>Scholarships for intership period</i>

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 125.

Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

^a See general notes, item 3 on page 125.

Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

Warunki pracy

Work conditions

TABL. 16 (90). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY^a (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)**
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK^a (excluding private farms in agriculture)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	W wypadkach <i>In accidents</i>			Z liczby ogółem – powodujących niezdolność do pracy <i>Of total number – accidents resulting in an inability to work</i>			SPECIFICATION	
		śmier- telnych <i>fatal</i>	ciężkich <i>serious</i>	lżej- szych <i>light</i>	1–3 dni <i>days</i>	4–20	21 dni i wię- cej <i>days and more</i>		
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH <i>IN ABSOLUTE NUMBERS</i>									
OGÓŁEM	2005	2122	13	37	2072	10	601	1418	TOTAL
	2010	2198	20	10	2168	19	669	1390	
	2014	2045	12	14	2019	26	634	1236	
	2015	2063	7	18	2038	24	643	1358	
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		27	–	–	27	–	8	19	<i>Agriculture, forestry and fishing</i>
Przemysł		721	3	7	711	9	214	489	<i>Industry</i>
górnictwo i wydobywanie		9	–	–	9	–	2	7	<i>mining and quarrying</i>
przetwórstwo przemysłowe wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		649	3	7	639	9	194	438	<i>manufacturing electricity, gas, steam and air condition- ing supply</i>
dostawa wody; gospodaro- wanie ściekami i odpa- dami; rekultywacja ^Δ		43	–	–	43	–	13	29	<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>
Budownictwo		113	3	6	104	–	19	91	<i>Construction</i>
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		329	–	1	328	2	122	199	<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>
Transport i gospodarka magazynowa		132	–	2	130	1	34	97	<i>Transportation and storage</i>
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		25	–	–	25	–	9	16	<i>Accommodation and catering^Δ</i>
Informacja i komunikacja		9	–	–	9	–	4	5	<i>Information and commu- nication</i>
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		15	–	–	15	1	6	8	<i>Financial and insurance activities</i>
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		30	–	–	30	–	6	24	<i>Real estate activities</i>
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		13	–	1	12	–	3	9	<i>Professional, scientific and technical activities</i>
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		44	–	–	44	–	15	27	<i>Administrative and support service activities</i>
Administracja publiczna i obro- na narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne ...		137	1	–	136	4	54	77	<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>
Edukacja		178	–	–	178	4	65	109	<i>Education</i>
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		244	–	1	243	2	70	157	<i>Human health and social work activities</i>
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		31	–	–	31	1	11	19	<i>Arts, entertainment and recreation</i>
Pozostała działalność usługowa		15	–	–	15	–	3	12	<i>Other service activities</i>

^a Zgłoszonych w danym roku.
^a Registered in a given year.

TABL. 16 (90). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY^a (dok.)**
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	W wypadkach In accidents			Z liczby ogółem – powodujących niezdolność do pracy Of total number – accidents resulting in an inability to work			SPECIFICATION	
		śmier- telnych fatal	ciężkich serious	łżej- szych light	1–3 dni days	4–20	21 dni i wię- cej days and more		
NA 1000 PRACUJĄCYCH (wskaźnik wypadkowości) PER 1000 EMPLOYED PERSONS (accident rate)									
OGÓŁEM	2005	8,38	0,05	0,15	8,18	0,04	2,37	5,60	TOTAL
	2010	8,41	0,08	0,03	8,30	0,07	2,56	5,32	
	2014	7,27	0,04	0,05	7,18	0,09	2,25	4,39	
	2015	7,16	0,02	0,06	7,08	0,08	2,23	4,72	
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		6,75	–	–	6,75	–	2,00	4,75	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł		11,41	0,05	0,11	11,25	0,14	3,39	7,74	Industry
górnictwo i wydobywanie		12,56	–	–	12,56	–	2,79	9,77	mining and quarrying
przetwórstwo przemysłowe wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		11,57	0,05	0,12	11,40	0,16	3,46	7,81	manufacturing
		6,95	–	–	6,95	–	1,74	5,22	electricity, gas, steam and air condition- ing supply
dostawa wody; gospodaro- wanie ściekami i odpa- dami; rekultywacja ^Δ		12,40	–	–	12,40	–	3,75	8,36	water supply; sewerage, waste management and remediation activities
Budownictwo		5,66	0,15	0,30	5,21	–	0,95	4,56	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		5,96	–	0,02	5,94	0,04	2,21	3,61	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa		7,50	–	0,11	7,39	0,06	1,93	5,51	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		4,65	–	–	4,65	–	1,67	2,97	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja		2,26	–	–	2,26	–	1,00	1,26	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		2,15	–	–	2,15	0,14	0,86	1,14	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		7,91	–	–	7,91	–	1,58	6,33	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		1,44	–	0,11	1,33	–	0,33	1,00	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		5,33	–	–	5,33	–	1,82	3,27	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obro- na narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne ...		6,48	0,05	–	6,43	0,19	2,55	3,64	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja		5,24	–	–	5,24	0,12	1,91	3,21	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		9,97	–	0,04	9,93	0,08	2,86	6,41	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		8,10	–	–	8,10	0,26	2,87	4,96	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa		2,10	–	–	2,10	–	0,42	1,68	Other service activities

^a Zgłoszonych w danym roku.

^a Registered in a given year.

TABL. 17 (91). **WYDARZENIA I PRZYCZYNY WYPADKÓW PRZY PRACY^a (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)**
CONTACT – MODE OF INJURY AND CAUSES OF ACCIDENTS AT WORK^a (excluding private farms in agriculture)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which							
		rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo agri- culture, forestry and fishing	przemysł industry		budow- nictwo construc- tion	handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ trade; repair of motor vehicles ^Δ	transport i gospo- darka ma- gazynowa transporta- tion and storage	opieka zdrowotna i pomoc społeczna human health and social work ac- tivities	
			razem total	w tym przetwó- rstwo prze- mysłowe of which manu- facturing					
WYDARZENIA POWODUJĄCE URAZY CONTACT – MODE OF INJURY									
OGÓŁEM	2005	2122	39	832	744	152	274	125	222
TOTAL	2010	2198	33	853	764	195	303	131	223
.....	2014	2045	20	739	658	137	352	114	221
.....	2015	2063	27	721	649	113	329	132	244
Kontakt z prądem elektrycznym, temperaturą, niebezpiecznymi substancjami i preparatami chemicznymi	52	–	26	26	3	11	–	–	2
<i>Contact with electrical voltage, tem- perature, hazardous substances and chemicals</i>									
w tym z preparatami chemicz- nymi	10	–	6	6	–	2	–	–	1
<i>of which chemicals</i>									
Tonięcie, zakopanie, zamknięcie <i>Drowned, buried, enveloped</i>	2	–	–	–	2	–	–	–	–
Zderzenie z lub uderzenie w: <i>Horizontal or vertical impact with or against:</i>									
nieruchomy obiekt	605	6	163	138	38	90	54	–	70
<i>a stationary object</i>									
obiekt w ruchu	376	8	179	167	21	64	25	–	26
<i>object in motion</i>									
w tym przez: <i>of which by:</i>									
spadający obiekt	172	3	88	80	7	30	7	–	13
<i>falling object</i>									
poruszający się lub transpor- towany obiekt	73	–	29	27	8	20	6	–	2
<i>moving or transported object</i>									
Kontakt z przedmiotem ostrym, szorstkim, chropowatym	293	4	135	129	13	70	4	–	25
<i>Contact with sharp, pointed, rough, coarse material agent</i>									
w tym kontakt z przedmiotem ostrym	178	1	82	78	10	52	1	–	12
<i>of which contact with sharp material agent</i>									
Uwięzienie, zmiżdżenie	139	–	86	84	9	22	8	–	6
<i>Trapped, crushed</i>									
Obciążenie fizyczne lub psychiczne <i>Physical or mental stress</i>	319	5	87	75	18	46	25	–	51
w tym obciążenie układu mięśniowo-szkieletowego	286	3	82	71	16	43	22	–	43
<i>of which physical stress on the muscular-skeletal system</i>									

^a Zgłoszonych w danym roku.
^a Registered in a given year.

TABL. 17 (91). WYDARZENIA I PRZYCZYNY WYPADKÓW PRZY PRACY^a (dok.)
CONTACT – MODE OF INJURY AND CAUSES OF ACCIDENTS AT WORK^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which						
		rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo agri- culture, forestry and fishing	przemysł industry		budow- nictwo construc- tion	handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ trade; repair of motor vehicles ^Δ	transport i gospo- darka maga- zynowa transporta- tion and storage	opieka zdrowotna i pomoc społeczna human health and social work ac- tivities
			razem total	w tym przetwó- rstwo prze- mysłowe of which manu- facturing				
WYDARZENIA POWODUJĄCE URAZY (dok.) CONTACT – MODE OF INJURY (cont.)								
Przejaw agresji ze strony człowieka lub zwierzęcia Agresion of human or animal	50	1	4	2	–	2	7	17
Pozostałe Others	227	3	41	28	9	24	9	44
PRZYCZYNY WYPADKÓW CAUSES OF ACCIDENTS								
OGÓŁEM 2005	4151	80	1775	1607	319	552	230	384
TOTAL 2010	4401	73	1845	1680	425	589	244	404
..... 2014	4176	47	1638	1509	278	724	195	458
..... 2015	3954	45	1483	1345	221	663	224	461
Niewłaściwy stan czynnika materialnego Inappropriate condition of material objects/agents	360	4	146	133	23	62	25	50
Niewłaściwa organizacja: Inappropriate organization of:								
pracy work	186	–	96	88	13	17	5	29
stanowiska pracy work post	200	2	81	75	19	46	8	19
Brak lub niewłaściwe posługiwanie się czynnikiem materialnym Absence or inappropriate use of material objects/agents	314	2	155	145	17	54	10	35
Nieużywanie sprzętu ochronnego .. Not using protective equipment	60	1	22	21	5	16	3	4
Niewłaściwe samowolne zachowa- nie się pracownika Inappropriate wilful employee action	254	2	114	101	12	62	16	12
Niewłaściwy stan psychofizyczny pracownika ^b Inappropriate mental-physical condition of employee ^b	81	3	13	12	6	10	4	24
Nieprawidłowe zachowanie się pra- cownika Incorrect employee action	2268	28	820	742	121	364	132	252
Inna przyczyna Others cause	231	3	36	28	5	32	21	36

^a Zgłoszonych w danym roku. ^b Spowodowany m.in.: nagłym zachorowaniem, niedyspozycją fizyczną lub psychiczną, nadużyciem alkoholu.

^a Registered in a given year. ^b Caused by, i.a.: sudden illness, physical or mental indisposition, alcohol abuse.

TABL. 18 (92). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY W GOSPODARSTWACH INDYWIDUALNYCH W ROLNICTWIE^a**
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK ON PRIVATE FARMS IN AGRICULTURE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
OGÓŁEM	1803	1459	1230	1160	TOTAL
w tym wypadki śmiertelne	8	5	8	2	<i>of which fatal accidents</i>
Wydarzenia powodujące urazy:					<i>Contact – Mode of Injury:</i>
upadek osób	817	637	500	467	<i>persons falling</i>
uderzenie lub przygnięcie przez spadające przedmioty	148	100	77	81	<i>persons hit or crushed by falling objects</i>
przejechanie, uderzenie, pochwylenie przez środki transportu w ruchu	51	27	17	18	<i>persons run over, hit or caught by moving means of transport</i>
pochwylenie, uderzenie przez części ruchome maszyn i urządzeń	236	159	151	151	<i>persons caught or hit by moving parts of machinery and equipment</i>
uderzenie, przygnięcie, pogryzienie przez zwierzęta	388	352	265	245	<i>persons hit, crushed or bitten by animals</i>
działanie skrajnych temperatur	9	7	4	1	<i>influence of extreme temperatures</i>
działanie materiałów szkodliwych	3	2	2	1	<i>influence of hazardous materials</i>
inne wydarzenia	151	175	214	196	<i>other events</i>

^a Którym wypłacono jednorazowe odszkodowania.

Źródło: dane Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

^a Who received one-off accident compensations.

Source: data of the Agricultural Social Insurance Fund.

TABL. 19 (93). **ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA^a**
Stan w dniu 31 XII
PERSONS WORKING IN HAZARDOUS CONDITIONS^a
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total		Zagrożenie Hazard						
			związane connected with				czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi connected with mechanical factors related to particularly dangerous machinery		
			ze środowiskiem pracy work environment		z uciążliwością pracy strenuous conditions				
ogółem grand total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors		
na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości per 1000 paid employees of total surveyed									
OGÓŁEM	2005	78,0	58,1	42,7	29,1	22,1	20,2	13,2	8,8
TOTAL	2010	55,2	47,2	26,8	22,5	19,8	18,7	8,6	5,9
	2014	52,4	44,9	20,3	15,3	24,4	22,9	7,7	6,7
	2015	54,2	44,0	21,7	15,0	24,0	22,2	8,6	6,9
sektor publiczny		94,3	86,3	27,5	21,1	63,1	61,8	3,7	3,4
public sector									
sektor prywatny		41,6	30,8	19,9	13,0	11,7	9,7	10,1	8,0
private sector									

^a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 127.

^a Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post; data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 7 on page 127.

TABL. 19 (93). **ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA^a (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
PERSONS WORKING IN HAZARDOUS CONDITIONS^a (cont.)
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Zagrożenie Hazard							
	Ogółem Grand total		związane connected with				czynnikami mechanicznymi zwią- zanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi connected with mechanical factors related to particularly dangerous machinery	
			ze środowiskiem pracy work environment		z uciążliwością pracy strenuous conditions			
	ogółem grand total	w tym przez jed- ną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jed- ną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jed- ną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jed- ną grupę czynników of which one group of factors
na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości per 1000 paid employees of total surveyed								
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	114,7	69,4	42,0	6,7	52,0	50,9	20,7	11,8
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>								
Przemysł	52,2	39,0	23,3	14,7	13,9	11,9	15,0	12,4
<i>Industry</i>								
górnictwo i wydobywanie	3,7	3,7	3,7	3,7	–	–	–	–
<i>mining and quarrying</i>								
przetwórstwo przemysłowe	55,3	41,9	24,1	15,7	15,1	13,0	16,1	13,3
<i>manufacturing</i>								
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ ..	16,6	13,5	7,7	4,6	–	–	8,9	8,9
<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>								
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	43,1	23,0	27,6	11,0	10,1	8,1	5,5	3,9
<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>								
Budownictwo	32,7	24,6	16,7	15,2	10,3	5,1	5,7	4,2
<i>Construction</i>								
Handel; naprawa pojazdów samo- chodowych ^Δ	20,2	17,6	11,7	9,7	7,5	7,5	1,1	0,5
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>								
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	61,8	45,8	13,2	4,4	40,0	33,2	8,5	8,2
Informacja i komunikacja	64,4	–	64,4	–	–	–	–	–
<i>Information and communication</i>								
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	57,4	38,9	6,1	6,1	8,2	8,2	43,0	24,6
<i>Administrative and support service activities</i>								
Edukacja	24,4	24,4	22,8	22,8	–	–	1,6	1,6
<i>Education</i>								
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	123,8	119,1	32,3	28,2	91,1	90,5	0,4	0,4
<i>Human health and social work activities</i>								

^a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 127.

^a Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post; data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 7 on page 127.

TABL. 20 (94). **ZATRUDNIENI NA STANOWISKACH PRACY, DLA KTÓRYCH DOKONANO OCENY RYZYKA ZAWODOWEGO^a W 2015 R.**
PAID EMPLOYEES ON POSITIONS FOR WHICH EVALUATION OF OCCUPATIONAL RISK WAS DONE^a IN 2015

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przeprowadzenie oceny ryzyka zawodowego <i>Evaluation of occupational risk</i>	Wyeliminowanie lub ograniczenie ryzyka zawodowego <i>Elimination or limitation of occupational risk</i>	Środki zastosowane do wyeliminowania lub ograniczenia ryzyka zawodowego <i>Appliance of means to elimination or limitation of occupational risk</i>		
			techniczne <i>technical</i>	organizacyjne <i>organizational</i>	ochrony indywidualnej <i>individuality protection</i>
na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości <i>per 1000 paid employees of total surveyed</i>					
OGÓŁEM	261,4	129,6	68,8	70,5	89,9
TOTAL					
sektor publiczny	262,6	129,6	73,7	76,6	101,8
<i>public sector</i>					
sektor prywatny	261,0	129,6	67,2	68,6	86,1
<i>private sector</i>					
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	264,1	160,6	21,8	63,8	108,0
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>					
Przemysł	263,2	160,1	96,4	85,8	110,3
<i>Industry</i>					
górnictwo i wydobywanie	745,4	–	–	–	–
<i>mining and quarrying</i>					
przetwórstwo przemysłowe	254,2	163,4	98,0	87,5	113,0
<i>manufacturing</i>					
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	276,6	166,7	143,1	142,4	93,2
<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>					
dostawa wody; gospodarowanie ściekami; i odpadami rekulty- wacja ^Δ	302,2	132,6	49,9	28,9	103,8
<i>water supply; sewerage, waste management and remedia- tion activities</i>					
Budownictwo	342,3	119,6	39,4	46,3	80,1
<i>Construction</i>					
Handel; naprawa pojazdów samo- chodowych ^Δ	222,9	79,3	27,1	37,6	52,6
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>					
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	224,0	74,8	30,9	27,3	39,7
Informacja i komunikacja	246,3	219,3	61,4	217,1	66,6
<i>Information and communication</i>					
Działalność profesjonalna, nauko- wa i techniczna	185,8	65,6	65,6	65,6	16,4
<i>Professional, scientific and techni- cal activities</i>					
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	211,1	63,5	–	–	63,5
<i>Administrative and support service activities</i>					
Edukacja	357,1	323,7	283,0	282,8	264,6
<i>Education</i>					
Opieka zdrowotna i pomoc społe- czna	255,9	60,7	10,9	23,0	49,2
<i>Human health and social work ac- tivities</i>					

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 127.

^a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 7 on page 127.

TABL. 21 (95). **CHOROBY ZAWODOWE**
OCCUPATIONAL DISEASES

CHOROBY	Liczba przypadków <i>Number of cases</i>		DISEASES
	w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>	na 100 tys. zatrudnionych <i>per 100 thous. paid employees</i>	
O G Ó Ł Ę M	2005	183	TOTAL
	2010	113	
	2014	121	
	2015	94	
Astma oskrzelowa	1	0,5	<i>Bronchial asthma</i>
Zewnątrzpochodne alergiczne zapalenie pęcherzyków płucnych	5	2,3	<i>Extrinsic allergic alveolitis</i>
Alergiczny nieżyt nosa	1	0,5	<i>Allergic rhinitis</i>
Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym	2	0,9	<i>Chronic diseases of vocal organ related to excessive voice effort</i>
Nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy, uznanych za rako- twórcze u ludzi	1	0,5	<i>Malignant neoplasms induced by human carcinogens present in work environment</i>
Choroby skóry	1	0,5	<i>Skin diseases</i>
Przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy	1	0,5	<i>Chronic diseases of locomotor system related to the way the job is performed</i>
Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy	3	1,4	<i>Chronic diseases of peripheral nervous system related to the way the job is performed</i>
Obustronny trwały ubytek słuchu typu ślimakowego lub czuciowo-nerwowego spowodowany hałasem	1	0,5	<i>Bilateral permanent noise-induced hearing loss of cochlear or sensoneural type</i>
Choroby układu wzrokowego wywołane czynnikami fizycznymi, chemicznymi lub biologicznymi	1	0,5	<i>Diseases of visual system induced by physical, chemical or biological agents</i>
Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa	77	35,1	<i>Infectious and parasitic diseases or their sequels</i>

Źródło: dane Instytutu Medycyny Pracy w Łodzi.

Source: data of the Institute of Occupational Medicine in Łódź.

TABL. 22 (96). KORZYSTAJĄCY ZE ŚWIADCZEŃ Z TYTUŁU PRACY W WARUNKACH SZKODLIWYCH DLA ZDROWIA I UCIAŻLIWYCH^a

Stan w dniu 15 XII

PERSONS RECEIVING BENEFITS FOR WORK IN HARMFUL AND STRENUOUS CONDITIONS^a

As of 15 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Posiłki profilak- tyczne <i>Preventive food</i>	Napoje <i>Drinks</i>	Inne środki odżywcze <i>Other nutrition</i>	Dodatki pieniężne <i>Special pay</i>	Skrócony czas pracy <i>Short- time work</i>	Dodatkowe urlopy <i>Extra leaves</i>	Uprawnie- nia wynika- jące z pracy w szcze- gólnych wa- runkach ^b <i>Entitle- ments aris- ing from work in par- ticular con- ditions^b</i>
OGÓŁEM	2005	10067	27696	1764	15914	892	123	8383
TOTAL	2010	10013	21172	1072	9258	792	189	136
	2014	8909	18123	852	5888	329	155	174
	2015	8228	13693	716	4850	107	93	48
sektor publiczny		1737	3580	187	1302	69	48	41
<i>public sector</i>								
sektor prywatny		6491	10113	529	3548	38	45	7
<i>private sector</i>								
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		639	313	21	48	-	-	4
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>								
Przemysł		5001	9260	646	2944	24	29	11
<i>Industry</i>								
górnictwo i wydobywanie		75	75	-	-	-	-	-
<i>mining and quarrying</i>								
przetwórstwo przemysłowe		4102	7827	270	2357	23	29	1
<i>manufacturing</i>								
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ ..		321	705	143	92	1	-	-
<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>								
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekul- tywacja ^Δ		503	653	233	495	-	-	10
<i>water supply; sewerage, waste management and remedia- tion activities</i>								
Budownictwo		1291	950	-	64	1	3	1
<i>Construction</i>								
Handel; naprawa pojazdów samo- chodowych ^Δ		676	821	37	937	1	6	1
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>								
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>		398	1366	12	672	3	8	9
Informacja i komunikacja		43	-	-	75	7	7	-
<i>Information and communication</i>								
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		-	-	-	8	-	-	-
<i>Professional, scientific and technical activities</i>								
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		52	31	-	-	-	-	4
<i>Administrative and support service activities</i>								
Edukacja		19	162	-	-	1	-	-
<i>Education</i>								
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>		109	790	-	102	70	40	18

a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 127. b Lub w szczególnym charakterze.

a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 7 on page 127. b Or particular character.

TABL. 23 (97). ŚWIADCZENIA Z TYTUŁU WYPADKÓW PRZY PRACY I CHOROÓB ZAWODOWYCH^a
 OCCUPATIONAL ACCIDENTS AND OCCUPATIONAL DISEASES BENEFITS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Liczba świadczeń Number of benefits		Średni koszt 1 świadczenia w zł Average cost of 1 benefit in zł		
	ogółem total	w tym z tytułu wypadków przy pracy of which occupational accidents compensations	ogółem total	w tym z tytułu wypadków przy pracy of which occupational accidents compensations	
OGÓŁEM	2005	719	700	1897	1851
TOTAL	2010	784	768	2558	2547
.....	2014	771	762	3198	3122
.....	2015	733	721	3307	3265
sektor publiczny		173	171	3056	3026
public sector					
sektor prywatny		560	550	3385	3339
private sector					
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo ...		8	7	3075	2971
Agriculture, forestry and fishing					
Przemysł		395	387	2939	2865
Industry					
górnictwo i wydobywanie		4	4	3450	3450
mining and quarrying					
przetwórstwo przemysłowe		354	346	2919	2836
manufacturing					
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		10	10	4040	4040
electricity, gas, steam and air conditioning supply					
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		27	27	2715	2715
water supply; sewerage, waste management and remediation activities					
Budownictwo		58	58	3876	3876
Construction					
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		112	110	3632	3632
Trade; repair of motor vehicles ^Δ					
Transport i gospodarka magazynowa		27	27	6382	6382
Transportation and storage					
Informacja i komunikacja		3	3	2967	2967
Information and communication					
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities		2	2	2600	2600
Edukacja		12	12	3500	3500
Education					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		116	115	3266	3231
Human health and social work activities					

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 127.

^a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 7 on page 127.

DZIAŁ VII WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

Uwagi ogólne

Wynagrodzenia

1. Prezentowane dane nie obejmują wynagrodzeń pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, a ponadto w tabl. 1 w części „w tym podmioty o liczbie pracujących powyżej 9 osób” nie obejmują wynagrodzeń zatrudnionych w organizacjach społecznych, politycznych, związków zawodowych i innych.

2. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie (nominalne) przypadające na 1 zatrudnionego obliczono przyjmując:

- wynagrodzenia osobowe, bez wynagrodzeń osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, a także osób zatrudnionych za granicą,
- wypłaty z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach,
- dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej,
- honoraria wypłacone niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, np. dziennikarzom, realizatorom filmów, programów radiowych i telewizyjnych.

Dane o przeciętnych wynagrodzeniach dotyczą osób pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

3. Dane o przeciętnych miesięcznych wynagrodzeniach brutto przypadających na 1 zatrudnionego obejmują zaliczki na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych oraz składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe i chorobowe) płacone przez ubezpieczonego pracownika, wprowadzone z dniem 1 I 1999 r. zgodnie z ustawą z dnia 13 X 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst Dz. U. 2013 poz. 1442, z późniejszymi zmianami).

4. Dane w tabl. 2–5 opracowano na podstawie reprezentacyjnego badania struktury wynagrodzeń według zawodów za październik 2014 r. Dane dotyczą zatrudnionych, którzy otrzymali wynagrodzenie za cały miesiąc, bez zatrudnionych w organizacjach: społecznych, politycznych, związków zawodowych i innych. Do obliczenia wynagrodzenia przyjęto sumę: wypłat wynagrodzeń osobowych za badany miesiąc z uwzględnieniem wypłat dokonanych za okresy dłuższe niż miesiąc w przeliczeniu na jeden miesiąc (np. 1/3 premii kwartalnej, 1/12: nagród i premii rocznych, wypłat z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach, dodatkowych wynagrodzeń rocznych dla pracowników jednostek sfery budżetowej oraz honorariów).

CHAPTER VII WAGES AND SALARIES. SOCIAL SECURITY BENEFITS

General notes

Wages and salaries

1. The data presented do not include wages and salaries of employees in budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety, moreover in table 1 in range “of which entities employing more than 9 persons” do not include wages and salaries of employees in social and political organizations, trade unions and others.

2. Average monthly (nominal) wages and salaries per paid employee were calculated assuming:

- personal wages and salaries, excluding wages and salaries of outworkers as well as apprentices and persons employed abroad,
- payments from profit and balance surplus in co-operatives,
- annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities,
- fees paid to selected groups of employees for performing work in accordance with a labour contract, e.g. to journalists, film producers, radio and television programme producers.

Data regarding average wages and salaries concern full-time paid employees as well as part-time paid employees, whose wages and salaries have been converted into those of full-time paid employees.

3. Data regarding the average monthly gross wages and salaries per paid employee include deductions for personal income taxes and contributions to compulsory social security (retirement, pension and illness) paid by insured employee, introduced on 1 Jan 1999, in accordance with the Law on the Social Security System, dated 13 Oct 1998 (uniform text Journal of Laws 2013 item 1442, with later amendments).

4. Data in tables 2–5 were compiled on the basis of sample survey structure of wages and salaries by occupations for October 2014. Data concern paid employees, who received wages and salaries for the whole month, excluding paid employees in social and political organizations, trade unions and others. For calculating wages and salaries the sum of the following were assumed: payments of personal wages and salaries for the reference month including payments made for periods longer than one month calculated per month (e.g. 1/3 of quarterly premiums, 1/12: of annual prizes and premiums, payments from profit and balance surplus in cooperatives, annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities and fees).

Świadczenia z ubezpieczeń społecznych

1. Informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych (poza rolnikami indywidualnymi)** dotyczą świadczeń wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych – ze środków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa), a w okresie od 1 I 2009 r. do 30 VI 2014 r. także ze środków zgromadzonych w otwartych funduszach emerytalnych – OFE.

Informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych rolników indywidualnych** dotyczą świadczeń wypłacanych przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego ze środków Funduszu Emerytalno-Rentowego i budżetu państwa (w ramach dotacji celowej oraz od 2007 r. z odrębnego rozdziału wydatków budżetu państwa), a także ze środków wypłacanych w ramach pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych, w przypadku gdy rolnicy posiadają uprawnienia do łącznego pobierania świadczeń z tych środków.

2. Do świadczeń emerytalnych i rentowych uprawnień są (łącznie z członkami ich rodzin) m.in.:

- 1) pracownicy;
- 2) osoby wykonujące pracę nakładczą;
- 3) członkowie rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni powstałych na ich bazie oraz spółdzielni kółek rolniczych;
- 4) osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy na warunkach zlecenia;
- 5) osoby prowadzące pozarolniczą działalność (w tym osoby prowadzące działalność gospodarczą na własny rachunek, twórcy, artyści);
- 6) duchowni;
- 7) rolnicy indywidualni;
- 8) inwalidzi wojenni i wojskowi, kombatanci oraz od 1991 r. osoby represjonowane.

3. **Świadczenia emerytalne i rentowe** (wypłacane także z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych) obejmują:

- 1) emerytury;
- 2) renty z tytułu niezdolności do pracy;
- 3) renty rodzinne.

Świadczenia emerytalne i rentowe nie obejmują wypłat emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych.

Świadczenia emerytalne i rentowe obejmują kwotę świadczeń należnych (bieżących i wyrównawczych) uwzględniającą od 2007 r. zmniejszenia m.in. z tytułu osiągnięcia przychodów z pracy.

4. Dane dotyczące **przeciętnej miesięcznej emerytury i renty** obliczono dzieląc ogólną kwotę świadczeń przez odpowiadającą im liczbę świadczeniobiorców.

5. Dane o świadczeniach podaje się **w ujęciu brutto**, tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych.

Social security benefits

1. Information regarding **retirement pay and pension benefits (excluding farmers)** concerns benefits which are paid in regard to non-agricultural social security system by the Social Insurance Institution – from the source of the Social Insurance Fund and the state budget (within the scope of the appropriated allocations as well as since 2007 from the separate division of the state budget expenditure) as well as in the period from 1 Jan 2009 to 30 Jun 2014 from the sources gathered in the open pension funds – OFE.

Information regarding **retirement pay and pension benefits for farmers** concerns benefits which are paid by the Agricultural Social Insurance Fund from the source of the Pension Fund and by the state budget (within the scope of the appropriated allocations as well as since 2007 from the separate division of the state budget expenditure) and also from the sources which are paid in regard to non-agricultural social security system, in case of farmers who are authorized to receive benefits from those sources simultaneously.

2. Among others the following persons (including members of their families) are authorized to receive retirement pay and pension benefits:

- 1) employed persons;
- 2) outworkers;
- 3) members of agricultural producers' cooperatives and cooperatives set up on the basis of the mentioned-above cooperatives as well as agricultural farmers' cooperatives;
- 4) persons employed on the basis of agency agreements or on the basis of order agreements;
- 5) persons engaged in non-agricultural economic activity (of which self-employed persons, creators, artists);
- 6) clergy;
- 7) farmers;
- 8) war and military invalids, combatants as well as since 1991 repressed persons.

3. **Retirement pay and pension benefits** (also paid due to accidents at work and job-related illnesses) include:

- 1) retirement pay;
- 2) pensions resulting from an inability to work;
- 3) family pensions.

Retirement pay and pension benefits do not provide for the payments of retirement pays and pensions arising out of international agreements.

Retirement pay and pension benefits include the amount of benefits due (current and compensatory) taking into account since 2007 the deductions, among others, in respect of achieving revenue from work.

4. Data regarding the **average monthly retirement pay and pension** are calculated by dividing the total amount of benefits by the corresponding number of persons receiving these benefits.

5. Data regarding benefits are given **in gross terms**, i.e. including deductions for personal income taxes.

Wynagrodzenia

Wages and salaries

TABL. 1 (98). PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO
AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym podmioty o liczbie pracują- cych powy- żej 9 osób of which entities employing more than 9 persons	
					w zł in zł	
OGÓŁEM	2085,12	2854,02	3348,38	3455,57	3647,08	TOTAL
sektor publiczny	2451,50	3418,49	4031,58	4139,30	4139,30	public sector
sektor prywatny	1797,96	2469,41	2915,23	3030,02	3244,03	private sector
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	2739,17	3770,36	4912,16	5282,65	6032,33	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	1986,41	2654,37	3220,87	3344,37	3423,18	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe	1893,14	2570,36	3173,98	3299,54	3380,94	of which manufacturing
Budownictwo	1828,66	2686,33	3129,18	3190,55	3671,56	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	1619,11	2239,94	2612,78	2731,24	2920,24	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa	2026,83	2283,33	2526,41	2674,80	2914,29	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	1335,30	1839,79	2233,74	2312,99	2465,92	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	3115,71	3479,87	3928,73	4155,59	4471,74	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpie- czeniowa	2950,81	3975,13	4776,43	4903,68	5143,29	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	2370,50	3082,25	3476,31	3605,71	3726,22	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	1967,51	2496,67	2921,82	3076,99	3533,01	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	1256,06	1797,14	2053,75	2227,00	2170,82	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	2892,53	3915,27	4496,49	4605,52	4605,52	Public administration and de- fence; compulsory social security
Edukacja	2403,44	3356,54	3969,89	4075,74	4085,94	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	1865,69	2945,30	3283,26	3361,47	3411,83	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	2031,69	2845,95	3317,70	3371,23	3401,18	Arts, entertainment and recrea- tion
Pozostała działalność usługowa	2125,10	2261,69	2638,52	2693,04	2422,59	Other service activities

TABL. 2 (99). ZATRUDNIENI¹ WEDŁUG WYSOKOŚCI WYNAGRODZENIA BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2014 R.
PAID EMPLOYMENT¹ BY AMOUNT OF GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2014

WYSZCZEGÓLNIENIE ² SPECIFICATION ²	Ogółem Grand total			Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector		
	ogółem grand total	męż- czyźni men	kobiety women	razem total	męż- czyźni men	kobiety women	razem total	męż- czyźni men	kobiety women
a – w tys. osób in thous. persons									
b – w odsetkach in percent									

OGÓŁEM
TOTAL

OGÓŁEM	a	170,6	84,3	86,3	74,4	24,4	50,0	96,2	59,9	36,3
TOTAL	b	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

WEDŁUG PRZEDZIAŁÓW WYNAGRODZEŃ USTALONYCH NA PODSTAWIE KROTNOŚCI PRZECIĘTNEGO WYNAGRODZENIA BRUTTO (4107,72 zł) W GOSPODARCE NARODOWEJ
BY RANGES OF WAGES AND SALARIES DETERMINED ON THE BASIS OF MULTIPLICATION OF AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES (4107,72 zł) IN THE NATIONAL ECONOMY

1680,00 zł i mniej zł and less	1680,00 zł i mniej zł and less	a	16,3	8,9	7,4	0,5	0,2	0,3	15,8	8,7	7,1
		b	9,6	10,5	8,6	0,7	0,6	0,8	16,4	14,6	19,5
1680,01–2053,86	1680,01 zł – 50%	a	21,6	11,2	10,4	5,8	1,5	4,3	15,8	9,7	6,1
		b	12,7	13,4	12,0	7,8	6,1	8,6	16,4	16,3	16,7
2053,87–2752,17	(50–67)	a	34,0	15,7	18,3	14,0	4,2	9,8	20,0	11,5	8,5
		b	19,9	18,7	21,1	18,9	17,1	19,6	20,8	19,3	23,2
2752,18–3080,79	(67–75)	a	14,8	6,8	8,0	6,9	2,2	4,7	7,9	4,6	3,3
		b	8,7	8,1	9,3	9,2	9,0	9,3	8,3	7,7	9,2
3080,80–4107,72	(75–100)	a	35,8	17,4	18,4	18,5	6,2	12,3	17,3	11,2	6,1
		b	20,9	20,6	21,3	25,0	25,5	24,7	17,9	18,8	16,4
4107,73–5134,65	(100–125)	a	23,9	11,0	12,9	14,7	4,4	10,3	9,2	6,6	2,6
		b	14,0	13,1	15,0	19,8	18,0	20,7	9,6	11,1	7,2
5134,66–6161,58	(125–150)	a	11,4	5,6	5,8	7,2	2,5	4,7	4,2	3,1	1,1
		b	6,7	6,6	6,7	9,7	10,1	9,4	4,4	5,2	3,0
6161,59–7188,51	(150–175)	a	5,0	2,7	2,3	2,8	1,2	1,6	2,2	1,5	0,7
		b	2,9	3,2	2,7	3,7	5,0	3,1	2,3	2,4	2,1
7188,52–8215,44	(175–200)	a	3,0	1,9	1,1	1,7	0,9	0,8	1,3	1,0	0,3
		b	1,8	2,2	1,3	2,3	3,8	1,6	1,3	1,5	1,0
8215,45–9242,37	(200–225)	a	1,5	0,8	0,7	0,8	0,3	0,5	0,7	0,5	0,2
		b	0,9	1,0	0,8	1,0	1,4	0,9	0,7	0,8	0,6
9242,38–10269,30	(225–250)	a	0,8	0,5	0,3	0,4	0,2	0,2	0,4	0,3	0,1
		b	0,5	0,6	0,3	0,5	0,8	0,4	0,4	0,5	0,2
10269,31–11296,23	(250–275)	a	0,8	0,5	0,3	0,4	0,2	0,2	0,4	0,3	0,1
		b	0,4	0,6	0,3	0,5	0,8	0,4	0,4	0,5	0,2
11296,24–12323,16	(275–300)	a	0,4	0,3	0,1	0,2	0,1	0,1	0,2	0,2	0,0
		b	0,2	0,3	0,1	0,2	0,4	0,2	0,2	0,3	0,1
12323,17–20000,00	300% – 20000,00 zł	a	1,1	0,8	0,3	0,5	0,3	0,2	0,6	0,5	0,1
		b	0,7	0,9	0,4	0,7	1,3	0,3	0,7	0,8	0,5
20000,01 zł i więcej zł and more	20000,01 zł i więcej zł and more	a	0,2	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,2	0,0
		b	0,1	0,2	0,1	0,0	0,1	0,0	0,2	0,2	0,1

1 Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. 2 W nawiasach podano procentowy rozkład wynagrodzeń w poszczególnych przedziałach (np. przedział 2053,87–2752,17 zł stanowi 50–67% przeciętnego wynagrodzenia); przedziały procentowe zostały domknięte prawostronnie (np. przedział 50–67% obejmuje wynagrodzenia stanowiące od 50,01 do 67,00% przeciętnego wynagrodzenia).

1 Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. 2 The percentage distribution of wages and salaries in individual ranges is given in brackets (e.g. the 2053,87–2752,17 zł range accounts for 50–67% of the average wage and salary); the percentage ranges are closed on the right (e.g. the 50–67% range includes wages and salaries accounting for 50,01 to 67,00% of the average wage and salary).

TABL. 2 (99). **ZATRUDNIENI¹ WEDŁUG WYSOKOŚCI WYNAGRODZENIA BRUTTO ZA PAŹDZIERNIK 2014 R. (dok.)**
PAID EMPLOYMENT¹ BY AMOUNT OF GROSS WAGES AND SALARIES FOR OCTOBER 2014 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE ³ SPECIFICATION ³		Ogółem Grand total			Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector			
		ogółem grand total	męż- czyźni men	kobiety women	razem total	męż- czyźni men	kobiety women	razem total	męż- czyźni men	kobiety women	
a – w tys. osób in thous. persons											
b – w odsetkach in percent											
WEDŁUG PRZEDZIAŁÓW WYNAGRODZEŃ USTALONYCH NA PODSTAWIE KROTNOŚCI PRZECIĘTNEGO WYNAGRODZENIA BRUTTO (3548,15 zł) W WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM BY RANGES OF WAGES AND SALARIES DETERMINED ON THE BASIS OF MULTIPLICATION OF AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES (3548,15 zł) IN PODLASKIE VOIVODSHIP											
1680,00 zł i mniej zł and less	1680,00 zł i mniej zł and less	a	16,3	8,9	7,4	0,5	0,2	0,3	15,8	8,7	7,1
		b	9,6	10,5	8,6	0,7	0,6	0,8	16,4	14,6	19,5
1680,01–1774,08	1680,01 zł – 50%	a	5,2	2,9	2,3	0,7	0,2	0,5	4,5	2,7	1,8
		b	3,0	3,5	2,6	1,0	0,7	1,1	4,6	4,6	4,5
1774,09–2377,26	(50–67)	a	33,2	15,9	17,3	11,5	3,1	8,4	21,7	12,8	8,9
		b	19,5	18,8	20,1	15,4	12,7	16,7	22,7	21,4	24,8
2377,27–2661,11	(67–75)	a	13,1	6,3	6,8	5,7	1,8	3,9	7,4	4,5	2,9
		b	7,7	7,4	8,0	7,7	7,3	7,9	7,7	7,5	8,0
2661,12–3548,15	(75–100)	a	37,6	17,9	19,7	17,8	5,8	12,0	19,8	12,1	7,7
		b	22,0	21,3	22,7	23,7	23,9	23,8	20,7	20,0	21,6
3548,16–4435,19	(100–125)	a	26,4	12,8	13,6	15,1	4,9	10,2	11,3	7,9	3,4
		b	15,5	15,2	15,7	20,3	20,1	20,3	11,8	13,2	9,3
4435,20–5322,23	(125–150)	a	17,4	7,9	9,5	10,7	3,2	7,5	6,7	4,7	2,0
		b	10,2	9,3	11,0	14,4	13,1	15,0	6,9	7,8	5,5
5322,24–6209,26	(150–175)	a	9,0	4,5	4,5	5,8	2,0	3,8	3,2	2,5	0,7
		b	5,3	5,3	5,3	7,9	8,3	7,6	3,3	4,1	2,1
6209,27–7096,30	(175–200)	a	4,4	2,3	2,1	2,4	1,1	1,3	2,0	1,2	0,8
		b	2,6	2,8	2,4	3,3	4,5	2,7	2,0	2,1	1,9
7096,31–7983,34	(200–225)	a	2,8	1,7	1,1	1,6	0,8	0,8	1,2	0,9	0,3
		b	1,7	2,0	1,3	2,1	3,3	1,6	1,3	1,5	1,0
7983,35–8870,38	(225–250)	a	1,4	0,8	0,6	0,8	0,4	0,4	0,6	0,4	0,2
		b	0,8	1,0	0,7	1,1	1,7	0,8	0,6	0,7	0,5
8870,39–9757,41	(250–275)	a	0,9	0,5	0,4	0,5	0,2	0,3	0,4	0,3	0,1
		b	0,5	0,6	0,5	0,7	0,8	0,6	0,4	0,5	0,3
9757,42–10644,45	(275–300)	a	0,7	0,4	0,3	0,4	0,2	0,2	0,3	0,2	0,1
		b	0,4	0,5	0,3	0,5	0,8	0,4	0,3	0,4	0,2
10644,46–20000,00	300% – 20000,00 zł	a	2,0	1,3	0,7	0,9	0,5	0,4	1,1	0,8	0,3
		b	1,1	1,6	0,7	1,2	2,1	0,7	1,1	1,4	0,7
20000,01 zł i więcej zł and more	20000,01 zł i więcej zł and more	a	0,2	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,2	0,0
		b	0,1	0,2	0,1	0,0	0,1	0,0	0,2	0,2	0,1

¹ Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ³ W nawiasach podano procentowy rozkład wynagrodzeń w poszczególnych przedziałach (np. przedział 1774,09–2377,26 zł stanowi 50–67% przeciętnego wynagrodzenia); przedziały procentowe zostały domknięte prawostronnie (np. przedział 50–67% obejmuje wynagrodzenia stanowiące od 50,01 do 67,00% przeciętnego wynagrodzenia).

¹ Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. ³ The percentage distribution of wages and salaries in individual ranges is given in brackets (e.g. the 1774,09–2377,26 zł range accounts for 50–67% of the average wage and salary); the percentage ranges are closed on the right (e.g. the 50–67% range includes wages and salaries accounting for 50,01 to 67,00% of the average wage and salary).

TABL. 3 (100). **ZATRUDNIENI^a ORAZ PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO WEDŁUG GRUP ZAWODÓW WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2014 R.**
PAID EMPLOYMENT^a AND AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES BY PERFORMED OCCUPATIONAL GROUPS FOR OCTOBER 2014

GRUPY ZAWODÓW ^b	Zatrudnieni w odsetkach <i>Paid employees in percent</i>			Przeciętne wynagrodzenia brutto w zł <i>Average gross wages and salaries in zł</i>			OCCUPATIONAL GROUPS ^b
	ogółem <i>total</i>	mężczyźni <i>men</i>	kobiety <i>women</i>	ogółem <i>total</i>	mężczyźni <i>men</i>	kobiety <i>women</i>	
O G Ó Ł E M	100,0	100,0	100,0	3548,15	3631,78	3466,38	T O T A L
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	8,0	8,4	7,6	6309,35	6918,52	5644,00	<i>Public government representatives, senior officials and managers</i>
Specjaliści	27,6	16,2	38,7	4300,29	4683,01	4143,54	<i>Professionals</i>
specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych	2,6	3,6	1,5	4812,91	5228,68	3844,99	<i>science and engineering professionals</i>
specjaliści do spraw zdrowia	4,9	1,0	8,7	3791,56	5264,66	3628,48	<i>health professionals</i>
specjaliści nauczania i wychowania	12,8	6,2	19,1	4459,99	4500,55	4447,04	<i>teaching professionals</i>
specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania	5,5	3,4	7,7	3931,23	4118,76	3850,96	<i>business and administration professionals</i>
specjaliści do spraw technologii informacyjno-komunikacyjnych	0,5	0,9	0,2	4584,73	4666,79	4095,57	<i>information and communications technology professionals</i>
specjaliści z dziedziny prawa, dziedzin społecznych i kultury	1,4	1,1	1,6	5054,74	5125,71	5006,83	<i>legal, social and cultural professionals</i>
Technicy i inny średni personel	11,7	10,5	12,8	3573,57	3857,65	3345,73	<i>Technicians and associate professionals</i>
średni personel nauk fizycznych, chemicznych i technicznych	2,7	4,5	0,9	3975,65	4036,81	3673,96	<i>science and engineering associate professionals</i>
średni personel do spraw zdrowia	1,6	0,7	2,4	2868,73	3418,23	2705,72	<i>health associate professionals</i>
średni personel do spraw biznesu i administracji	5,7	4,4	6,9	3738,87	3859,06	3665,00	<i>business and administration associate professionals</i>
średni personel z dziedziny prawa, spraw społecznych, kultury i pokrewny	1,4	0,3	2,5	2947,53	2848,39	2959,75	<i>legal, social, cultural and related associate professionals</i>
technicy informatycy	0,3	0,6	0,0	3572,48	3590,07	3294,76	<i>information and communications technicians</i>
Pracownicy biurowi	8,3	5,7	10,8	2974,51	2929,06	2998,01	<i>Clerks</i>
sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni	2,7	1,0	4,4	3079,97	3267,62	3036,88	<i>general and keyboard clerks</i>
pracownicy obsługi klienta	1,2	0,2	2,1	3054,78	3133,39	3046,17	<i>customer services clerks</i>
pracownicy do spraw finansowo-statystycznych i ewidencji materiałowej	3,6	4,1	3,1	2831,23	2772,79	2905,83	<i>numerical and material recording clerks</i>
pozostali pracownicy obsługi biura	0,8	0,3	1,2	3157,44	3661,61	3013,39	<i>other clerical support workers</i>

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 7 pkt 1) na str. 23.

a Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. b See general notes to the Yearbook, item 7, point 1) on page 23.

TABL. 3 (100). **ZATRUDNIENI^a ORAZ PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO WEDŁUG GRUP ZAWODÓW WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2014 R. (dok.)**
PAID EMPLOYMENT^a AND AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES BY PERFORMED OCCUPATIONAL GROUPS FOR OCTOBER 2014 (cont.)

GRUPY ZAWODÓW ^b	Zatrudnieni w odsetkach <i>Paid employees in percent</i>			Przeciętne wynagrodzenia brutto w zł <i>Average gross wages and salaries in zł</i>			OCCUPATIONAL GROUPS ^b
	ogółem <i>total</i>	mężczyźni <i>men</i>	kobiety <i>women</i>	ogółem <i>total</i>	mężczyźni <i>men</i>	kobiety <i>women</i>	
Pracownicy usług i sprzedawcy	9,6	6,5	12,6	2209,87	2380,26	2123,97	<i>Service and sales workers</i>
pracownicy usług osobistych	2,0	1,7	2,3	2344,72	2320,18	2362,74	<i>personal service workers</i>
sprzedawcy i pokrewni	6,1	2,8	9,3	2180,48	2542,76	2074,69	<i>sales workers</i>
pracownicy opieki osobistej i pokrewni	0,4	0,3	0,5	2010,19	1956,43	2038,27	<i>personal care workers</i>
pracownicy usług ochrony	1,1	1,7	0,5	2199,21	2244,93	2034,01	<i>protective services workers</i>
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	0,1	0,1	0,2	2037,42	2455,36	1885,44	<i>Skilled agricultural, forestry and fishery workers</i>
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	15,2	25,3	5,2	2973,52	3068,45	2521,74	<i>Craft and related trades workers</i>
robotnicy budowlani i pokrewni (z wyłączeniem elektryków)	3,6	7,0	0,3	3204,81	3227,18	2690,85	<i>building and related trades workers, excluding electricians</i>
robotnicy obróbki metali, mechanicy maszyn i urządzeń i pokrewni	3,9	7,7	0,2	3096,70	3114,70	2354,64	<i>metal, machinery and related trades workers</i>
rzemieślnicy i robotnicy poligraficzni	0,8	1,3	0,3	2948,08	3151,38	2181,81	<i>handicraft and printing workers</i>
elektrycy i elektronicy	1,6	3,2	0,1	3478,98	3524,71	1680,00	<i>electrical and electronic trades workers</i>
robotnicy w przetwórstwie spożywczym, obróbce drewna, produkcji wyrobów tekstylnych i pokrewni	5,2	6,2	4,3	2571,15	2580,02	2558,72	<i>food processing, wood working, garment and other craft and related trades workers</i>
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	9,8	18,5	1,4	3028,13	3023,86	3083,99	<i>Plant and machine operators and assemblers</i>
operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych	3,5	5,7	1,3	3327,18	3364,12	3161,75	<i>stationary plant and machine operators</i>
monterzy	0,4	0,8	0,1	2975,76	3032,77	2423,78	<i>assemblers</i>
kierowcy i operatorzy pojazdów	6,0	12,0	0,1	2859,19	2861,97	2315,92	<i>drivers and mobile plant operators</i>
Pracownicy przy pracach prostych	9,8	8,8	10,8	2368,31	2554,27	2220,80	<i>Elementary occupations</i>
w tym:							<i>of which:</i>
robotnicy pomocniczy w rolnictwie, leśnictwie i rybołówstwie	0,1	0,1	0,1	3567,06	3983,94	2858,37	<i>agricultural, forestry and fishery labourers</i>
robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie	3,6	5,6	1,7	2545,33	2546,25	2542,38	<i>labourers in mining, construction, manufacturing and transport</i>

a Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 7 pkt 1) na str. 23.

a Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. b See general notes to the Yearbook, item 7, point 1) on page 23.

TABL. 4 (101). PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO¹ ZA PAŹDZIERNIK 2014 R.
AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES¹ FOR OCTOBER 2014

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total			Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector		
	ogółem grand total	męż- czyźni men	kobiety women	razem total	męż- czyźni men	kobiety women	razem total	męż- czyźni men	kobiety women

a – w zł

in zł

b – OGÓŁEM=100,0

TOTAL=100,0

OGÓŁEM

TOTAL

OGÓŁEM	a	3548,15	3631,78	3466,38	3976,57	4267,52	3834,64	3216,28	3372,75	2957,36
TOTAL	b	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA

BY EDUCATIONAL LEVEL

Wyższe ze stopniem naukowym co najmniej doktora oraz tytułem magistra, lekarza lub równorzędnym <i>Tertiary with academic degree (at least doctorate) or tertiary with Master's degree, physician degree or equivalent</i>	a	4651,28	5180,13	4396,76	4718,33	5174,69	4537,03	4480,34	5189,33	3949,00
	b	131,1	142,6	126,8	118,7	121,3	118,3	139,3	153,9	133,5
Wyższe z tytułem inżyniera, licencjata, dyplomowanego ekonomisty lub równorzędnym <i>Tertiary with engineer degree, licentiate (Bachelor's), economist with diploma or equivalent</i>	a	3761,86	4342,30	3193,67	3730,21	4468,56	3360,70	3787,31	4288,05	2955,44
	b	106,0	119,6	92,1	93,8	104,7	87,6	117,8	127,1	99,9
Policealne <i>Post-secondary</i>	a	3021,97	3181,95	2955,23	3108,90	3404,22	3055,05	2941,79	3107,33	2820,10
	b	85,2	87,6	85,3	78,2	79,8	79,7	91,5	92,1	95,4
Średnie zawodowe <i>Vocational secondary</i>	a	3113,31	3315,61	2836,93	3216,61	3704,36	2914,91	3074,46	3229,75	2785,03
	b	87,7	91,3	81,8	80,9	86,8	76,0	95,6	95,8	94,2
Średnie ogólnokształcące <i>General secondary</i>	a	2907,96	3259,03	2605,68	2920,27	3175,88	2819,69	2903,38	3275,50	2484,38
	b	82,0	89,7	75,2	73,4	74,4	73,5	90,3	97,1	84,0
Zasadnicze zawodowe <i>Basic vocational</i>	a	2649,61	2804,89	2282,77	2641,74	2951,86	2229,02	2651,90	2771,96	2308,64
	b	74,7	77,2	65,9	66,4	69,2	58,1	82,5	82,2	78,1
Gimnazjalne <i>Lower secondary</i>	a	2360,37	2380,46	2022,95	2634,42	2634,42	–	2339,66	2360,04	2022,95
	b	66,5	65,5	58,4	66,2	61,7	–	72,7	70,0	68,4
Podstawowe i niepełne podstawowe <i>Primary and incomplete primary</i>	a	2744,64	2949,01	2275,34	2522,35	2850,91	2245,54	2831,22	2971,13	2305,32
	b	77,4	81,2	65,6	63,4	66,8	58,6	88,0	88,1	78,0

WEDŁUG WIEKU

BY AGE

24 lata i mniej <i>and less</i>	a	2270,06	2309,58	2179,46	2515,03	2618,20	2462,06	2232,29	2288,09	2063,68
	b	64,0	63,6	62,9	63,2	61,4	64,2	69,4	67,8	69,8
25–34	a	3073,41	3184,78	2933,04	3379,66	3622,76	3260,30	2950,41	3095,57	2681,66
	b	86,6	87,7	84,6	85,0	84,9	85,0	91,7	91,8	90,7
35–44	a	3738,58	3863,96	3629,26	4144,22	4417,91	4021,65	3432,07	3642,25	3137,07
	b	105,4	106,4	104,7	104,2	103,5	104,9	106,7	108,0	106,1
45–54	a	3743,51	3879,69	3646,68	4131,68	4507,14	3979,03	3263,45	3487,59	2963,82
	b	105,5	106,8	105,2	103,9	105,6	103,8	101,5	103,4	100,2
55–59	a	3693,20	3750,15	3646,24	3859,53	4003,38	3789,44	3495,27	3585,57	3359,92
	b	104,1	103,3	105,2	97,1	93,8	98,8	108,7	106,3	113,6
60–64	a	4470,98	4553,14	4179,93	4442,96	4535,33	4229,39	4499,12	4567,62	4071,28
	b	126,0	125,4	120,6	111,7	106,3	110,3	139,9	135,4	137,7
65 lat i więcej <i>and more</i>	a	5674,25	5645,04	6109,10	6543,23	6513,69	6990,60	4409,93	4377,93	4875,00
	b	159,9	155,4	176,2	164,5	152,6	182,3	137,1	129,8	164,8

¹ Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

¹ Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons.

TABL. 4 (101). PRZECIĘTNE WYNAGRODZENIA BRUTTO¹ ZA PAŹDZIERNIK 2014 R. (dok.)
 AVERAGE GROSS WAGES AND SALARIES¹ FOR OCTOBER 2014 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total			Sektor publiczny Public sector			Sektor prywatny Private sector		
	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women	ogółem total	męż- czyźni men	kobiety women
a – w zł in zł									
b – OGÓŁEM=100,0 TOTAL=100,0									

WEDŁUG STAŻU PRACY
BY WORK SENIORITY

Do 1,9 roku 1,9 years and less	a	2403,51	2437,70	2356,68	2719,42	2742,81	2710,41	2303,60	2397,80	2109,90
	b	67,7	67,1	68,0	68,4	64,3	70,7	71,6	71,1	71,3
2,0–4,9	a	2777,95	2871,49	2642,85	3060,74	3168,23	2997,62	2688,86	2819,12	2435,46
	b	78,3	79,1	76,2	77,0	74,2	78,2	83,6	83,6	82,4
5,0–9,9	a	3171,57	3310,34	3017,94	3468,87	3749,17	3332,39	3034,68	3203,02	2763,98
	b	89,4	91,1	87,1	87,2	87,9	86,9	94,4	95,0	93,5
10,0–14,9	a	3568,08	3778,99	3348,09	3966,39	4345,45	3782,98	3347,12	3611,79	2928,14
	b	100,6	104,1	96,6	99,7	101,8	98,7	104,1	107,1	99,0
15,0–19,9	a	3963,56	4132,62	3809,07	4401,56	4945,84	4156,47	3627,56	3812,77	3343,15
	b	111,7	113,8	109,9	110,7	115,9	108,4	112,8	113,0	113,0
20 lat i więcej 20 years and more	a	3889,97	3997,82	3801,57	4145,88	4403,73	4018,03	3541,87	3698,92	3293,77
	b	109,6	110,1	109,7	104,3	103,2	104,8	110,1	109,7	111,4

¹ Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

¹ Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons.

TABL. 5 (102). MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO NAJWYŻSZE (decyle) W GRUPACH
 DECYLOWYCH PRACOWNIKÓW ZATRUDNIONYCH¹ WEDŁUG WIELKICH GRUP
 ZAWODÓW² WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2014 R.

DECILE EARNINGS (the upper limits of gross wages and salaries received by decile paid employment¹) BY GREAT OCCUPATIONAL GROUPS² FOR OCTOBER 2014

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Najwyższe wynagrodzenia (decyle) w grupie decylowej w zł Decile earnings (the upper limits of gross wages and salaries received by decile paid employment) in zł										
	a – ogółem total	b – mężczyźni men	c – kobiety women	pierwszej first	drugiej second	trzeciej third	czwartej fourth	piątej (mediana) fifth (median)	szóstej sixth	siódmej seventh	ósmiej eighth
OGÓŁEM	a	1696,00	1995,11	2311,80	2671,83	3046,25	3465,00	4010,87	4632,96	5693,60	
TOTAL	b	1680,00	1942,33	2287,37	2646,25	3056,88	3489,31	4032,79	4710,62	5941,81	
	c	1726,89	2035,00	2345,85	2686,61	3035,68	3437,81	3992,97	4562,39	5458,00	
Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy Public government repre- sentatives, senior offi- cials and managers	a	2550,00	3300,00	3897,39	4553,74	5357,00	6047,93	7011,67	8049,44	10551,64	
	b	2495,00	3310,00	4000,00	4808,83	5725,92	6633,33	7570,73	9170,07	12345,62	
	c	2735,00	3244,95	3800,00	4405,29	5000,00	5728,80	6483,07	7359,98	9034,41	
Specjaliści	a	2526,66	2942,92	3290,00	3656,33	4035,05	4388,89	4753,55	5240,00	6147,31	
Professionals	b	2531,95	3008,67	3434,90	3812,48	4240,00	4664,49	5142,00	5900,00	7341,67	
	c	2523,91	2925,76	3231,60	3586,50	3974,18	4304,36	4633,00	5034,65	5775,57	
Technicy i inny średni personel	a	1966,47	2288,53	2603,60	2937,74	3275,00	3666,49	4101,26	4701,81	5566,32	
	b	1800,00	2300,00	2713,54	3212,10	3639,09	4093,33	4553,32	5230,00	6079,15	
Technicians and asso- ciate professionals	c	2028,25	2279,26	2517,50	2819,48	3052,15	3362,57	3745,03	4212,50	4995,66	

¹ Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ² Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 7, pkt 1) na str. 23.

¹ Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. ² See general notes to the Yearbook, item 7, point 1) on page 23.

TABL. 5 (102). **MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO NAJWYŻSZE (decyle) W GRUPACH DECYLOWYCH PRACOWNIKÓW ZATRUDNIONYCH¹ WEDŁUG WIELKICH GRUP ZAWODÓW² WYKONYWANYCH ZA PAŹDZIERNIK 2014 R. (dok.)**

DECILE EARNINGS (the upper limits of gross wages and salaries received by decile paid employment)¹ BY GREAT OCCUPATIONAL GROUPS² FOR OCTOBER 2014 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Najwyższe wynagrodzenia (decyle) w grupie decylowej w zł Decile earnings (the upper limits of gross wages and salaries received by decile paid employment) in zł								
	a – ogółem total	b – mężczyźni men	c – kobiety women						
	pierwszej first	drugiej second	trzeciej third	czwartej fourth	piątej (mediana) fifth (median)	szóstej sixth	siódmej seventh	ósmej eighth	dziwiątej ninth
Pracownicy biurowi <i>Clerks</i>	a 1680,00	1980,00	2200,60	2473,95	2735,76	3020,80	3340,17	3689,00	4464,36
	b 1680,00	1959,52	2104,45	2444,96	2700,00	2973,00	3286,38	3616,17	4478,76
	c 1687,00	1992,24	2209,70	2485,65	2762,12	3052,66	3371,87	3716,28	4464,36
Pracownicy usług i sprze-... dawcy <i>Service and sales workers</i>	a 1680,00	1680,00	1687,20	1766,00	1880,00	2041,89	2250,00	2611,51	3076,96
	b 1680,00	1680,00	1728,00	1825,00	1985,81	2228,11	2500,00	2872,66	3581,38
	c 1680,00	1680,00	1680,00	1733,00	1870,00	1958,26	2155,52	2473,35	2875,12
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy <i>Skilled agricultural, forestry and fishery workers</i>	a 1735,44	1757,71	1788,48	1822,80	1839,90	1847,89	1869,74	2458,61	2906,48
	b 1822,80	1876,80	2031,36	2185,92	2710,00	2782,08	2782,08	2923,83	2923,83
	c 1731,84	1746,72	1757,76	1776,48	1832,64	1839,90	1846,22	1848,58	2333,76
Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy <i>Craft and related trades workers</i>	a 1680,00	1760,64	2040,80	2391,78	2700,00	3000,00	3322,26	3782,26	4574,00
	b 1680,00	1800,00	2100,00	2434,00	2775,00	3075,22	3454,53	3979,44	4812,83
	c 1680,00	1680,00	1842,72	2210,23	2440,76	2691,06	2906,10	3199,17	3550,45
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń <i>Plant and machine opera- tors and assemblers</i>	a 1720,00	1900,00	2081,89	2300,00	2653,84	3161,96	3580,00	4137,02	4774,33
	b 1720,00	1900,00	2082,96	2318,80	2702,71	3181,34	3585,27	4136,77	4703,06
	c 1680,00	1909,00	2023,33	2123,45	2323,08	2641,24	3198,78	4447,58	5410,84
Pracownicy przy pracach prostych <i>Elementary occupations</i>	a 1680,00	1782,48	1900,89	2017,23	2133,00	2289,32	2476,21	2794,79	3331,51
	b 1680,00	1680,00	1829,72	2030,59	2246,79	2500,00	2839,37	3238,97	3836,67
	c 1680,00	1840,81	1920,66	2013,60	2092,99	2210,00	2335,35	2495,72	2814,06

¹ Dane dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych bez przeliczania na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ² Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 7, pkt 1) na str. 23.

¹ Data concern full- and part-time paid employees without converting into full-time paid employees and include entities employing more than 9 persons. ² See general notes to the Yearbook, item 7, point 1) on page 23.

Świadczenia z ubezpieczeń społecznych Social security benefits

TABL. 6 (103). **EMERYCI I RENCISCI^a**
RETIREEES AND PENSIONERS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	279096	276277	256927	257862	T O T A L
Pobierający emerytury i renty wypłacone przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych	164324	178299	169488	170596	<i>Persons receiving retirement pay and pensions paid by the Social Insurance Institution</i>
emerytury	98800	127442	121893	123999	<i>retirement pay</i>
renty z tytułu niezdolności do pracy	39686	25167	21756	20823	<i>pensions resulting from an inability to work</i>
renty rodzinne	25838	25690	25839	25774	<i>family pensions</i>
Rolnicy indywidualni	114772	97978	87439	87266	<i>Farmers</i>

^a Przeciętna liczba w roku.

Ź r ó d ł o: dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

^a Annual average number.

S o u r c e: data of the Social Insurance Institution and the Agricultural Social Insurance Fund.

TABL. 7 (104). **ŚWIADCZENIA EMERYTALNE I RENTOWE BRUTTO**
GROSS RETIREMENT PAY AND PENSION BENEFITS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
OGÓŁEM GRAND TOTAL					
Świadczenia w mln zł	3014,1	4165,2	4713,5	4886,0	Benefits in mln zł
WYPŁACANE PRZEZ ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH PAID BY THE SOCIAL INSURANCE INSTITUTION					
Razem Total					
Świadczenia w mln zł	2017,8	3084,9	3546,4	3681,8	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna emerytura i renta w zł	1023,31	1441,83	1743,70	1798,48	Average monthly retirement pay and pensions in zł
Emerytury Retirement pay					
Świadczenia w mln zł	1316,6	2332,9	2686,2	2809,1	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna emerytura w zł	1110,49	1525,45	1836,46	1887,83	Average monthly retirement pay in zł
Renty z tytułu niezdolności do pracy Pensions resulting from an inability to work					
Świadczenia w mln zł	412,6	357,1	377,6	373,6	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna renta w zł	866,47	1182,35	1446,32	1495,27	Average monthly pension in zł
Renty rodzinne Family pensions					
Świadczenia w mln zł	288,6	394,9	482,6	499,1	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna renta w zł	930,83	1281,21	1556,51	1613,57	Average monthly pension in zł
ROLNIKÓW INDYWIDUALNYCH^a FARMERS^a					
Świadczenia w mln zł	996,3	1080,3	1167,0	1204,2	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna emerytura i renta w zł	723,38	918,86	1112,23	1149,95	Average monthly retirement pay and pension in zł

^a Łącznie z wypłatami z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w przypadku łączenia uprawnień do świadczeń z tego systemu z uprawnieniami do świadczeń z Funduszu Emerytalno-Rentowego; patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 155.
 Źródło: dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

^a Including payments from non-agricultural social security system in the case of a simultaneous right to benefits from this fund and to benefits from the Pension Fund; see general notes, item 1 on page 155.

Source: data of the Social Insurance Institution and the Agricultural Social Insurance Fund.

DZIAŁ VIII BUDŻETY GOSPODARSTW DOMOWYCH

Uwagi ogólne

1. Podstawowym źródłem informacji o warunkach bytu ludności, tj. poziomie i strukturze dochodu rozporządzalnego, wydatków i spożycia, wyposażeniu gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania oraz zagrożeniu ubóstwem, jest reprezentacyjne badanie **budżetów gospodarstw domowych**. Badaniem objęte są wszystkie grupy gospodarstw domowych, z wyjątkiem zamieszkujących obiekty zbiorowego zakwaterowania. Gospodarstwa domowe obywateli obcego państwa zamieszkujące w Polsce stale lub przez dłuższy czas i posługujące się językiem polskim biorą udział w badaniu.

Jednostką badania jest **gospodarstwo domowe** jedno- lub wieloosobowe. Gospodarstwo domowe **jednoosobowe** stanowi osoba utrzymująca się samodzielnie, tzn. niełącząca swoich dochodów z dochodami innych osób bez względu na to, czy mieszka sama czy z innymi osobami. Przez gospodarstwo domowe **wieloosobowe** rozumie się zespół osób zamieszkujących razem i wspólnie utrzymujących się.

Wyniki badania oparte są na oświadczeniach osób biorących udział w badaniu budżetów gospodarstw domowych.

Wyniki z badania przeważone zostały danymi o strukturze gospodarstw domowych: dla 2005 r. według liczby osób i miejsca zamieszkania pochodzącymi z Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002, a za lata 2010–2015 – pochodzącymi z Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011.

2. Badanie budżetów gospodarstw domowych prowadzone jest metodą rotacji miesięcznej w cyklu kwartalnym, co oznacza, że w każdym miesiącu w badaniu uczestniczą inne gospodarstwa domowe, a po kwartale w gospodarstwach domowych, które brały udział w badaniu miesięcznym danego kwartału przeprowadzany jest wywiad dotyczący niektórych wydatków, m.in. na zakup przedmiotów trwałego użytkowania (telewizor, pralkę, lodówkę itp.), na opłaty za usługi (lekarskie, stomatologiczne itp.) oraz wyposażenia gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania.

Badaniem objęto wszystkie gospodarstwa domowe zamieszkałe w wylosowanych mieszkaniach, reprezentujące społeczno-ekonomiczne grupy ludności, tj. gospodarstwa domowe: pracowników, rolników, pracujących na własny rachunek, emerytów, rencistów oraz utrzymujących się z niezarobkowych źródeł (innych niż emerytura lub renta).

CHAPTER VIII HOUSEHOLD BUDGETS

General notes

1. The basic source of information regarding the living conditions of the population, i.e. the level and structure of available income, expenditure and consumption, furnishing the households with durable goods as well as risk of poverty, is a sample survey of **household budgets**. All groups of households, excluding those living in institutional households, are included in the survey. The households of foreign citizens with permanent or long-lasting residence in Poland and using Polish participate in the survey.

The survey unit is a one- or a multi-person **household**. **One-person** household is understood as an individual maintaining independently, i.e. income is not combined with the income of others, regardless of the fact whether the individual lives alone or with other persons. **Multi-person** household is understood as a group of people living together and maintaining themselves jointly.

Survey results are based on declarations made by persons participating in the survey of household budgets.

Data obtained from the household budget survey were weighted with data on the structure of households by number of persons and place of residence: for 2005 coming from the Population and Housing Census 2002 and for the years 2010–2015 – coming from the Population and Housing Census 2011.

2. The survey of household budgets is conducted using the method of monthly rotation with a quarterly cycle, which means that each month different households participate in the survey and after each quarter an interview is conducted in households which participated in the monthly survey of a given quarter concerning some expenditure, i.e. on purchase of durable goods (a television set, washing machine, refrigerator etc.), on payments for services (medical, dental etc.) as well as on furnishing the households with durable goods.

The survey included all households within randomly selected dwellings representing socio-economic groups of the population, i.e. households of: employees, farmers, self-employed, retirees, pensioners as well as households maintained from non-earned sources (other than retirement pay or pensions).

3. Kategorie osób występujących w gospodarstwach domowych (tabl. 1) ustalone zostały na podstawie ich głównego źródła utrzymania, czyli źródła przynoszącego największy dochód:

- 1) osoby pracujące, do których zalicza się:
 - a) pracujących najemnie, dla których głównym źródłem utrzymania jest dochód z pracy najemnej, niezależnie od rodzaju umowy zawartej z pracodawcą (umowa o pracę na czas nieokreślony lub określony, mianowanie, powołanie, praca sezonowa, praca dorywcza, umowa o wykonanie pracy nakładczej, umowa agencyjna, umowa-zlecenie, umowa ustna itd.),
 - b) pracujących w gospodarstwie indywidualnym w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), dla których głównym źródłem utrzymania jest dochód z pracy w użytkowanym przez siebie gospodarstwie indywidualnym w rolnictwie,
 - c) pracujących na własny rachunek (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), dla których głównym źródłem utrzymania jest prowadzenie działalności gospodarczej (poza użytkowaniem gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie), w tym wynajem nieruchomości związanych z prowadzoną działalnością gospodarczą oraz wykonywanie wolnego zawodu, a od 2005 r. także członków spółdzielni rolniczej;
- 2) osoby pobierające emeryturę lub rentę, których głównym źródłem utrzymania jest otrzymywana emerytura lub renta;
- 3) osoby utrzymujące się z niezarobkowych źródeł innych niż emerytura lub renta, których głównym źródłem utrzymania są: świadczenia z ubezpieczeń społecznych, dochód ze świadczeń pozostałych, dochody z tytułu własności, dochody z wynajmu budynków (w tym mieszkań) i budowli (w tym garaży) niezwiązanych z prowadzoną działalnością gospodarczą, pozostałe dochody oraz inne przychody (podjęte lokaty i sprzedane papiery wartościowe, sprzedaż majątku, zaciągnięte pożyczki i kredyty);
- 4) osoby pozostające na utrzymaniu (bez własnego źródła utrzymania) są utrzymywane przez inne osoby będące członkami tego samego gospodarstwa domowego.

4. **Dochód rozporządzalny** obejmuje bieżące dochody pieniężne i niepieniężne (w tym wartość spożycia naturalnego, tj. wartość towarów i usług konsumpcyjnych pobranych na potrzeby gospodarstwa domowego z działalności gospodarczej na własny rachunek – rolniczej i pozarolniczej oraz wartość towarów i usług otrzymanych bezpłatnie), bez zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych płaconych z tytułu dochodów (z pracy najemnej, ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych oraz ze świadczeń pozostałych), bez składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne płacone przez ubezpieczonego pracownika (patrz uwagi ogólne działu „Wynagrodzenia. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych”, ust. 3 na str. 154) oraz bez podatków płaconych przez osoby pracujące na własny rachunek.

3. The categories of persons comprising households (table 1) were established on the basis of their primary source of maintenance, i.e. source deriving the greatest income:

- 1) employed persons include:
 - a) hired employees, for whom the main source of maintenance is income from hired work, regardless of the type of contract concluded with the employer (a labour contract for a specified or unspecified period, postings, appointments, seasonal work, odd jobs, outwork, agency contracts, commission contracts, verbal contracts etc.),
 - b) employees on a private farm in agriculture (including contributing family workers), for whom the main source of maintenance is income from private farm work,
 - c) self-employed persons (including contributing family workers), for whom the main source of maintenance is conducting economic activity (excluding the use of a private farm in agriculture) including rental of real estate connected with conducting economic activity and practicing a learned profession as well as members of agricultural production cooperatives since 2005;
- 2) persons receiving retirement pay or pension, for whom the main source of maintenance is the retirement pay or pension;
- 3) persons maintained from non-earned sources other than retirement pay or pension, for whom the main source of maintenance is: social security benefits, income from other benefits, income from owning, income from leasing buildings (including dwellings) and structures (including garages) not connected with conducting economic activity, other income as well as other revenue (deposits withdrawn and securities sold, the sale of assets, extended loans and credits);
- 4) dependents (without their own source of maintenance) are maintained by other persons being members of the same household.

4. **Available income** includes current monetary and non-monetary income (including the value of own consumption, i.e. consumer goods and services acquired for household needs from self-employed agricultural or non-agricultural economic activity as well as the value of goods and services received free of charge), excluding prepayments on personal income tax paid with income (from hired work and social security benefits as well as from other benefits), excluding contributions to obligatory social security paid by the insured employee (see general notes in the chapter "Wages and salaries. Social security benefits", item 3 on page 154) as well as excluding taxes paid by self-employed persons.

W skład dochodu rozporządzalnego wchodzi:

- 1) dochód z pracy najemnej – uzyskany we wszystkich miejscach pracy danego członka gospodarstwa domowego, niezależnie od długości trwania okresu pracy i rodzaju umowy o pracę – który obejmuje wszystkie dochody uzyskiwane z tytułu pracy najemnej, w tym: wynagrodzenia, wypłaty niezaliczone do wynagrodzeń (np. dodatek za rozłąkę, ekwiwalent pieniężny za używanie własnej odzieży zamiast roboczej, kwoty uzyskane z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych), zasiłki chorobowe (pobrane w czasie trwania stosunku pracy), wyrównawcze, opiekuńcze, dochody w formie niepieniężnej (opłacone przez pracodawcę);
- 2) dochód z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie, który stanowi różnicę między wartością produkcji rolniczej (łącznie ze spożyciem naturalnym) a poniesionymi bieżącymi nakładami na nią (tj. zakup produktów i usług, wynagrodzenie i składki na obowiązkowe ubezpieczenie społeczne pracowników najemnych). Dochód ten jest pomniejszony o podatki związane z prowadzeniem gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie oraz od 2004 r. powiększony o dopłaty dla rolnictwa;
- 3) dochód z pracy na własny rachunek, który stanowi część dochodu uzyskanego z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek poza gospodarstwem indywidualnym w rolnictwie (w tym dochód z wynajmu budynków i budowli) oraz z wykonywania wolnego zawodu, jaka została przeznaczona na pozyskanie towarów i usług konsumpcyjnych na potrzeby gospodarstwa domowego oraz na inwestycje o charakterze mieszkaniowym (zakup, budowa, remont lub modernizacja mieszkania lub domu mieszkalnego);
- 4) dochód z własności (odsetki, udziały w zyskach przedsiębiorstw, w tym dywidendy, dochody z dzierżawy ziemi) oraz dochody z wynajmu budynków (w tym mieszkań) i budowli (w tym garaży) niezwiązanych z prowadzoną działalnością gospodarczą, który stanowi różnicę między przychodami a poniesionymi nakładami i podatkami;
- 5) dochód ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych, który obejmuje emerytury, renty i zasiłki (chorobowe – po ustaniu stosunku pracy, świadczenia rehabilitacyjne) i jednorazowe odszkodowania wypadkowe oraz od 2005 r. renty strukturalne dla rolników indywidualnych;
- 6) dochód ze świadczeń pozostałych, który obejmuje m.in. zasiłki dla bezrobotnych, zasiłki i świadczenia przedemerytalne, świadczenia rodzinne, rentę socjalną, świadczenia pieniężne i niepieniężne udzielane na podstawie ustawy o pomocy społecznej, stypendia;
- 7) pozostały dochód, który obejmuje m.in. dary (w tym alimenty od osób prywatnych), odszkodowania z tytułu ubezpieczeń w instytucjach ubezpieczeniowych, wygrane w grach hazardowych i loteryjnych.

Available income comprises:

- 1) *income from hired work – obtained in all work-places by a given household member, regardless of the length of time worked or the type of labour agreement – which includes all income obtained from hired work, including: wages and salaries, payments not included in wages and salaries (e.g. severance pay, the monetary equivalent for the use of personal instead of company clothing, sums received from a company social benefit fund), sick benefits (taken during the period of employment), compensatory and nursing benefits, income in a non-monetary form (paid by the employer);*
- 2) *income from a private farm in agriculture, which accounts for the difference in the value of agricultural production (including own consumption) and current expenditure borne on it (i.e. the purchase of products and services, wages and salaries as well as contributions to compulsory social security of hired employees). This income is reduced by taxes connected with tending a private farm in agriculture and since 2004 increased by subsidies for agriculture;*
- 3) *income from self-employment, which accounts for a portion of income obtained from conducting self-employed economic activity excluding a private farm in agriculture (including income from leasing buildings and structures) as well as income from doing freelance work. This portion was designated for purchasing consumer goods and services to satisfy household needs as well as for investments with a residential character (purchasing, building, renovating or modernizing a dwelling or a house);*
- 4) *income from property (interest, shares in company profits, including dividends, income from land leasing) as well as income from rental of buildings (including dwellings) and structures (including garages) not connected with conducted economic activity, measured as a difference between revenues and investment and taxes;*
- 5) *income from social security benefits, which includes retirement pay, pensions and benefits (sick benefits – after termination of employment, rehabilitation benefits) and one-off accident compensations, as well as since 2005, early retirement pay for farmers;*
- 6) *income from other benefits, which includes, i.a. unemployment benefits, pre-retirement benefits and allowances, family allowances, social pension, monetary and non-monetary assistance provided on the basis of the Law on Social Welfare, scholarships;*
- 7) *other income, which includes, i.a. gifts (of which private alimony), insurance indemnities, winnings from gambling games and lotteries.*

Dochód rozporządzalny przeznaczony jest na wydatki oraz przyrost oszczędności.

Dochód do dyspozycji jest to dochód rozporządzalny pomniejszony o pozostałe wydatki. Dochód do dyspozycji przeznaczony jest na wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz przyrost oszczędności.

5. Wydatki obejmują wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz pozostałe wydatki.

Wydatki na towary i usługi konsumpcyjne przeznaczone są na zaspokojenie potrzeb gospodarstwa domowego. Obejmują wydatki na towary i usługi zakupione za gotówkę, również przy użyciu karty płatniczej lub kredytowej i na kredyt, wartość artykułów otrzymanych bezpłatnie oraz wartość spożycia naturalnego. Towary konsumpcyjne obejmują dobra nie-trwałego użytkowania (np. żywność, napoje, artykuły farmaceutyczne), półtrwałego użytkowania (np. odzież, książki, zabawki) i trwałego użytkowania (np. samochody, pralki, lodówki, telewizory). Do wydatków nie zalicza się funduszu remontowego.

Pozostałe wydatki obejmują m.in. kwoty przekazane innym gospodarstwom domowym i instytucjom niekomercyjnym, w tym dary; koszty zakwaterowania młodzieży i studentów uczących się poza domem; alimenty od osób prywatnych; niektóre podatki, np. od nieruchomości, od spadków i darowizn, od dochodów z własności, z wynajmu i sprzedaży nieruchomości; straty pieniężne.

6. Grupowania przychodów i rozchodów gospodarstw domowych dokonano w dostosowaniu do zasad systemu rachunków narodowych, w tym wydatki na towary i usługi konsumpcyjne zagregowano zgodnie z Klasyfikacją Spożycia Indywidualnego według Celu do Badania Budżetów Gospodarstw Domowych (COICOP).

7. Spożycie artykułów żywnościowych (w ujęciu ilościowym) w gospodarstwach domowych obejmuje artykuły zakupione za gotówkę, również przy użyciu karty płatniczej lub kredytowej i na kredyt, otrzymane nieodpłatnie oraz pobrane z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie, bądź z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek (spożycie naturalne); bez spożycia w placówkach gastronomicznych.

8. Zagrożenie ubóstwem – gospodarstwo domowe (a tym samym wszystkie osoby wchodzące w jego skład) zostało uznane za ubogie, jeżeli poziom jego wydatków (obejmujących także wartość artykułów otrzymanych bezpłatnie oraz wartość spożycia naturalnego) był niższy od wartości przyjętej za granicę ubóstwa. Dla wyeliminowania wpływu, jaki na koszty utrzymania gospodarstw domowych wywiera ich skład społeczno-demograficzny, zarówno przy obliczaniu poziomu wydatków w gospodarstwach domowych, jak i ustalaniu granic ubóstwa (relatywnego oraz minimum egzystencji), zastosowano tak zwaną **oryginalną skalę ekwiwalentności OECD**. Według tej skali,

Available income is designated for expenditure as well as for an increase in savings.

Disposable income is understood as available income reduced by other expenditures. Disposable income is designated for consumer goods and services as well as for an increase in savings.

5. Expenditure includes expenditure on consumer goods and services as well as other expenditure.

Expenditure on consumer goods and services is designated for meeting household needs. It includes expenditure on goods and services purchased for cash, with the use of cash or a credit card and on credit, the value of articles received free of charge as well as the value of own consumption. Consumer goods include non-durable goods (e.g. food, beverages, pharmaceutical products), semi-durable goods (e.g. clothing, books, toys) and durable goods (e.g. cars, washing machines, refrigerators, television sets). Expenditures do not include renovation fund.

Other expenditure includes, i.a. amounts transferred to other households and non-commercial institutions, including gifts; boarding costs of youth and students studying away from home; private alimony; some taxes, e.g. on real estate, inheritance and donations, income from property as well as renting and selling real estate; monetary losses.

6. Household revenues and expenses are classified in accordance with national accounts, of which expenditure on consumer goods and services was aggregated in accordance with the Classification of Individual Consumption by Purpose for the Household Budget Survey (COICOP).

7. Consumption of foodstuffs (in terms of quantity) in households includes articles purchased for cash, with the use of cash or a credit card and on credit, received free of charge as well as taken from a private farm in agriculture or from conducted self-employed economic activity (own consumption); excluding consumption in catering establishments.

*8. Risk of poverty – a household and thus all its members have been regarded as poor if the expenditure level (including the value of products received free of charge as well as the value of own consumption) was below the adopted poverty threshold. In order to eliminate the effect of the socio-demographic composition of household on the maintenance costs, the so-called **original OECD equivalence scale** has been used for the calculation of the households' expenditure level and determination of poverty thresholds (relative and subsistence minimum). According to*

wagę 1 przypisuje się pierwszej osobie w gospodarstwie domowym w wieku 14 lat i więcej, wagę 0,7 – każdej następnej osobie w tym wieku oraz wagę 0,5 – każdemu dziecku w wieku poniżej 14 lat. Oznacza to np., że granica ubóstwa relatywnego dla gospodarstwa 4-osobowego złożonego z dwóch osób dorosłych i dwójki dzieci jest 2,7 razy wyższa niż dla gospodarstwa 1-osobowego.

Relatywna granica ubóstwa to 50% średnich miesięcznych wydatków ustalonych na poziomie wszystkich gospodarstw domowych z uwzględnieniem tzw. oryginalnej skali ekwiwalentności OECD.

„Ustawowa” granica ubóstwa to kwota, która zgodnie z obowiązującą ustawą o pomocy społecznej (jednolity tekst Dz. U. 2016 poz. 930) uprawnia do ubiegania się o przyznanie świadczenia pieniężnego z systemu pomocy społecznej.

Minimum egzystencji, uznane za granicę ubóstwa skrajnego, wyznacza poziom zaspokojenia potrzeb, poniżej którego występuje biologiczne zagrożenie życia oraz rozwoju psychofizycznego człowieka. Przy ustalaniu granic ubóstwa skrajnego przyjmuje się poziom minimum egzystencji obliczany przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych dla 1-osobowego gospodarstwa pracowniczego.

this scale, weight 1 is attributed to the first person in the household at the age of 14 and over, weight 0,7 – to any other person at that age and weight 0,5 – to every child under 14. And thus, for instance, the relative poverty threshold for a 4-person household consisting of two adult persons and two children is 2,7 times as high as that for a 1-person household.

***Relative poverty threshold** is 50% of the mean monthly expenditure determined at the level of all households estimated with the use of the so-called original OECD equivalence scale.*

***“Legal” poverty threshold** is the amount which, according to the Law on Social Assistance (uniform text in Journal of Laws 2016 item 930), provides eligibility for a monetary benefit from social assistance.*

***The subsistence minimum**, regarded as the extreme poverty threshold, sets the level of the satisfaction of needs below which the biological existence or psychophysical human development. The starting point adopted for determination of the extreme threshold is subsistence minimum estimated by the Institute of Labour and Social Studies for the 1-person employees' household.*

TABL. 1 (105). **GOSPODARSTWA DOMOWE**
HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Gospodarstwa domowe objęte badaniem	1102	1204	1157	1154	<i>Households included in the survey</i>
Przeciętna liczba osób w gospodarstwie domowym	3,05	2,95	2,61	2,63	<i>Average number of persons in a household</i>
w tym:					<i>of which:</i>
pracujących	0,99	1,13	0,99	1,04	<i>employed</i>
pobierających świadczenia społeczne ^a	0,92	0,88	0,83	0,83	<i>receiving social benefits^a</i>
w tym emeryturę lub rentę	0,80	0,77	0,73	0,74	<i>of which retirement pay or pension</i>
pozostających na utrzymaniu	1,04	0,89	0,72	0,71	<i>dependents</i>

a W 2005 r. – pobierających świadczenia z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej.

a In 2005 – receiving social security benefits and social assistance benefits.

TABL. 2 (106). **PRZECIĘTNY MIESIĘCZNY DOCHÓD ROZPORZĄDZALNY NA 1 OSOBE W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA AVAILABLE INCOME IN HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	w zł		in zł		
OGÓŁEM	724,68	1108,47	1258,62	1257,93	TOTAL
w tym dochód do dyspozycji	691,45	1071,70	1215,50	1208,57	of which disposable income
w tym:					of which:
Z pracy najmnej	256,88	454,42	539,11	593,24	From hired work
Z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie	89,29	215,43	167,65 ^a	116,89 ^b	From a private farm in agriculture
Z pracy na własny rachunek	53,61 ^c	66,68	91,41 ^d	90,30 ^e	From self-employment
Ze świadczeń społecznych ^f	265,74	320,83	438,68	388,32	From social benefits ^f

a-e Błąd względny szacunków przekracza 10% i wynosi: a – 19,66%, b – 29,62%, c – 16,84%, d – 15,32%, e – 14,24%. f W 2005 r. – ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej.

a–e Relative error of estimates exceeds 10% and equals: a – 19,66%, b – 29,62, c – 16,84%, d – 15,32%, e – 14,24%. f In 2005 – from social security benefits and social assistance benefits.

TABL. 3 (107). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYDATKI NA 1 OSOBE W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA EXPENDITURE IN HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	w zł		in zł		
OGÓŁEM	650,06	854,97	978,15	1003,43	TOTAL
W tym towary i usługi konsumpcyjne ^a	616,83	818,21	935,04	954,07	Of which consumer goods and services ^a
w tym:					of which:
żywność i napoje bezalkoholowe	198,41	246,82	270,30	267,14	food and non-alcoholic beverages
napoje alkoholowe i wyroby tytonio- we	18,42	22,81	26,26	24,61 ^b	alcoholic beverages and tobacco
odzież i obuwie	35,60	42,65	50,79	50,94	clothing and footwear
użytkowanie mieszkania i nośniki energii	130,20	168,57	193,39	201,93	housing, water, electricity, gas and other fuels
wyposażenie mieszkania i prowa- dzenie gospodarstwa domowego	31,01	52,88	51,61	56,63 ^c	furnishings, household equipment and routine maintenance of the house
zdrowie	32,52	41,35	49,74	53,10	health
w tym artykuły farmaceutyczne	.	26,28	31,23	31,65	of which pharmaceutical products
transport	52,04	80,16	103,89 ^d	99,16	transport
łączność ^e	31,65	37,83	48,79	50,38	communications ^e
rekreacja i kultura ^f	38,82	53,41	47,20	55,57	recreation and culture ^f
edukacja ^g	9,92	10,49	5,58 ^h	6,37 ⁱ	education ^g
restauracje i hotele	6,21 ^k	17,75	33,85 ^l	35,49 ^m	restaurants and hotels
inne towary i usługi	29,55	39,56	50,01	49,46	miscellaneous goods and services
w tym higiena osobista	23,07	26,10	27,17	of which personal care

a Łącznie z kieszonkowym nieuwzględnionym w podziale według rodzajów wydatków. b–d, h–m Błąd względny szacunków przekracza 10% i wynosi: b – 11,28%, c – 13,71%, d – 17,86%, h – 20,29%, i – 17,47%, k – 23,06%, l – 14,22%, m – 10,53%. e Od 2013 r. łącznie z wydatkami na usługi internetowe. f Od 2013 r. bez wydatków na usługi internetowe. g Łącznie z wychowaniem przedszkolnym.

a Including pocket money not considered in items by types of expenditures. b–d, h–m Relative error of estimates exceeds 10% and equals: b – 11,28%, c – 13,71%, d – 17,86%, h – 20,29%, i – 17,47%, k – 23,06%, l – 14,22%, m – 10,53%. e Since 2013 including expenditures for Internet services. f Since 2013 excluding expenditures for Internet services. g Including pre-school education.

TABL. 4 (108). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE SPOŻYCIE NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW ŻYWNOŚCIOWYCH NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA CONSUMPTION OF SELECTED FOODSTUFFS IN HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Pieczywo i produkty zbożowe ^a w kg ..	8,33	6,96	6,23	5,88	Bread and cereals ^a in kg
w tym pieczywo ^b	5,68	4,46	3,75	3,49	of which bread ^b
Mięso ^c w kg	6,88	7,00	6,50	6,36	Meat ^c in kg
w tym wędliny i pozostałe przetwo- ry mięsne ^d	2,84	2,36	2,31	of which processed meat and other meat preparations ^d
Ryby i owoce morza ^e w kg	0,54	0,58	0,47	0,48	Fish and seafood ^e in kg
Mleko ^f w l	5,56	4,45	3,90	3,88	Milk ^f in l
Jogurty ^g w kg	0,54	0,75	0,58	0,56	Yoghurt ^g in kg
Sery ^h w kg	0,74	0,81	0,71	0,72	Cheese ^h in kg
Jaja w szt.	16,32	12,51	12,90	12,61	Eggs in units
Oleje i tłuszcze ⁱ w kg	1,58	1,51	1,18	1,07	Oils and fats ⁱ in kg
w tym masło	0,13	0,15	0,15	of which butter
Owoce ^k w kg	4,02	3,44	3,88	3,78	Fruit ^k in kg
Warzywa w kg	14,66	10,78	10,35	9,66	Vegetables in kg
w tym ziemniaki	5,69	4,94	4,47	of which potatoes
Cukier w kg	1,58	1,36	1,28	1,22	Sugar in kg
Kawa, herbata, kakao w kg	0,25	0,23	0,24	Coffee, tea, cocoa in kg
Wody mineralne i źródlane w l	3,51	3,71	4,07	Mineral or spring waters in l

a Od 2013 r. bez mąki ziemniaczanej. b Od 2013 r. bez pieczywa chrupkiego, tostowego i cukierniczego. c Od 2013 r. łącznie z boczkiem surowym (ujmowanym do 2012 r. w pozycji „Oleje i tłuszcze”). d Od 2013 r. bez przetworów podrobowych. e Do 2012 r. określane jako „Ryby”; bez marynat, przetworów ze zwierząt morskich i słodkowodnych, wyrobów garnażeryjnych i panierowanych oraz od 2013 r. bez konserw rybnych. f Bez zagęszczonego i w proszku. g Do 2013 r. łącznie z napojami mlecznymi. h Od 2013 r. bez serków słodkich. i Od 2013 r. bez boczku surowego. k Łącznie z nasionami i pestkami jadalnymi.

a Since 2013 excluding potato flour. b Since 2013 excluding crisp bread, toasted bread and confectionery. c Since 2013 including raw bacon (until 2012, included in position “Oils and fats”). d Since 2013 excluding offal preparations. e Until 2012 defined as „Fish”; excluding pickles, processed sea and fresh-water food and fish, ready-to-serve foods including coated food products as well as since 2013 excluding canned fish. f Excluding condensed and powdered milk. g Until 2013 including milk-based beverages. h Since 2013 excluding sweet cottage cheese. i Since 2013 excluding raw bacon. k Including seeds and edible kernel.

TABL. 5 (109). **GOSPODARSTWA DOMOWE WYPOSAŻONE W NIEKTÓRE PRZEDMIOTY TRWAŁEGO UŻYTKOWANIA^a**
HOUSEHOLDS EQUIPPED WITH SELECTED DURABLE GOODS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	w % ogółu gospodarstw domowych in % of total households				
Chłodziarka	95,7	97,9	98,0	99,0	Refrigerator
Zamrażarka	46,4	41,9	36,7	33,3	Freezer
Automat pralniczy	70,8	83,2	90,5	91,9	Automatic washing machine
Zmywarka do naczyń	3,0	9,7	21,2	22,1	Dishwasher
Kuchenka mikrofalowa	38,2	56,4	60,5	63,6	Microwave oven
Samochód osobowy	44,0	58,0	59,8	63,4	Passenger car
Zestaw do odbioru, rejestracji i odtwa- rzania dźwięku (wieża)	36,7	36,1	25,4	.	Hi-fi stereo music system
Odbiornik telewizyjny	97,6	98,5	96,6	97,6	Television set
Odtwarzacz DVD	43,9	31,1	29,0	DVD player
Telefon komórkowy	54,8	81,4	87,5	87,9	Mobile phone

a Opracowano na podstawie stanu w końcu poszczególnych kwartałów.

a Compiled on the basis of data at the end of individual quarters.

TABL. 5 (109). **GOSPODARSTWA DOMOWE WYPOSAŻONE W NIEKTÓRE PRZEDMIOTY TRWAŁEGO UŻYTKOWANIA^a (dok.)***HOUSEHOLDS EQUIPPED WITH SELECTED DURABLE GOODS^a (cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	w % ogółu gospodarstw domowych <i>in % of total households</i>				
Zestaw kina domowego	12,1	7,8	10,4	<i>Home cinema set</i>
Urządzenie do odbioru telewizji satelitarnej lub kablowej	36,3	50,9	51,7	54,8	<i>Satellite or cable television equipment</i>
Aparat fotograficzny cyfrowy	42,0	44,6	44,1	<i>Digital camera</i>
Komputer osobisty	30,6	59,7	66,9	67,9	<i>Personal computer</i>
w tym z dostępem do Internetu	19,7	52,2	65,4	67,1	<i>of which with access to the Internet</i>
w tym z dostępem szerokopasmowym	58,6	58,9	<i>of which broadband access</i>
Drukarka	37,8	33,6	35,5	<i>Printer</i>
w tym drukarka wielofunkcyjna	16,8	22,3	<i>of which multifunction printer</i>

a Opracowano na podstawie stanu w końcu poszczególnych kwartałów.

a Compiled on the basis of data at the end of individual quarters.

TABL. 6 (110). **WSKAŹNIKI ZAGROŻENIA UBÓSTWEM W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH^a***AT-RISK OF POVERTY RATES IN HOUSEHOLDS^a*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Osoby – w % ogółu osób w gospodarstwach – o wydatkach poniżej:					<i>Persons – in % of total persons in households – with expenditures below:</i>
relatywnej granicy ubóstwa	19,8	25,0	23,9	19,1	<i>relative poverty threshold</i>
„ustawowej” granicy ubóstwa	19,4	11,3	18,0	13,4	<i>“legal” poverty threshold</i>
minimum egzystencji	13,6	9,1	10,9	7,8	<i>subsistence minimum</i>

a Patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 168.

a See general notes, item 8 on page 168.

DZIAŁ IX INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA

Uwagi ogólne

Infrastruktura komunalna

1. Informacje o urządzeniach i usługach komunalnych opracowano **metodą rodzaju działalności**, tj. według kryterium przeznaczenia urządzeń, niezależnie od przeważającego rodzaju działalności podmiotu gospodarczego, z wyjątkiem danych o komunikacji miejskiej opracowanych metodą przedsiębiorstw. Definicję **metody przedsiębiorstw** podano w uwagach ogólnych do Rocznika ust. 5 na str. 23.

Dane o urządzeniach komunalnych dotyczą urządzeń czynnych.

2. Informacje o **długości sieci wodociągowej i gazowej** dotyczą przewodów ulicznych bez przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i innych obiektów. Informacje o sieci gazowej uwzględniają dane o sieci przesyłowej oraz sieci rozdzielczej.

Dane o **długości sieci kanalizacyjnej**, oprócz przewodów ulicznych, uwzględniają kolektory, tj. przewody odbierające ścieki z sieci ulicznej; nie uwzględniają natomiast kanałów przeznaczonych wyłącznie do odprowadzania wód opadowych.

Przez **przyłącza wodociągowe i kanalizacyjne** prowadzące do budynków mieszkalnych (łącznie z budynkami zbiorowego zamieszkania, jak np.: hotele pracownicze, domy studenckie i internaty, domy opieki społecznej) oraz **przyłącza gazowe** prowadzące do budynków (łącznie z budynkami niemieszkalnymi) rozumie się odgałęzienia łączące poszczególne budynki z siecią rozdzielczą lub w przypadku kanalizacji – z siecią ogólnospławną.

Zdrój uliczny jest to urządzenie zainstalowane do ulicznego przewodu wodociągowego, służące do pobierania wody przez ludność bezpośrednio z tego przewodu.

Dane o zużyciu wody z wodociągów w gospodarstwach domowych obejmują ilość wody pobranej z sieci wodociągowej za pomocą urządzeń zainstalowanych w budynku.

3. Dane o **korzystających z wodociągu i kanalizacji** obejmują ludność zamieszkałą w budynkach mieszkalnych dołączonych do określonej sieci oraz ludność korzystającą z wodociągu poprzez źródła podwórzowe i uliczne (urządzenia zainstalowane do ulicznego przewodu wodociągowego), a w przypadku kanalizacji – wpusty kanalizacyjne.

Dane o **korzystających z gazu** dotyczą ludności w mieszkaniach wyposażonych w instalacje gazu z sieci.

CHAPTER IX MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS

General notes

Municipal infrastructure

1. Information regarding municipal installations and services was compiled using the **kind of activity method**, i.e. according to the criterion of installation designation, regardless of the predominant kind of activity of the economic entity, with the exception of data regarding urban area transportation compiled using the enterprise method. The definition of the **enterprise method** is given in the general notes to the Yearbook, item 5 on page 23.

Data regarding municipal installations concern operative installations.

2. Information regarding the **length of the water supply and gas supply networks** concerns street conduits excluding connections leading to residential buildings and other constructions. Information on the gas supply system includes data on the transmission network and the distribution network.

Data regarding the **length of the sewage network**, apart from street conduits, include collectors, i.e. conduits receiving sewage from the street network; while they do not include sewers designed exclusively for draining run-off.

Water supply and sewage connections leading to residential buildings (including collective accommodation facilities, e.g.: employee boarding houses, student dormitories and boarding schools, social welfare homes) and **gas supply connections** leading to buildings (including non-residential buildings) are understood as branches linking individual buildings with the distribution network or, in case of the sewage system – with the main drainage system.

Street outlet is a device connected with the water supply system, used by the population as a direct source of water supply.

Data regarding consumption of water in households include quantity of water collected from the water supply system by facilities installed in building.

3. Data regarding the **users of water supply and sewage systems** include the population living in residential buildings connected to a defined system as well as the population using the water supply system through common courtyards or street outlets (devices connected to the street water supply conduit) and in case of sewage – sewage inlets.

Data regarding the **gas users** concern the population in dwellings equipped with gas installations connected to the gas supply system.

Dane o ludności korzystającej z wodociągu, kanalizacji i gazu obejmują również ludność w budynkach zbiorowego zamieszkania.

4. Dane o liczbie odbiorców i zużyciu energii elektrycznej od 2005 r. obejmują także gospodarstwa domowe, których głównym źródłem utrzymania jest dochód z użytkowanego gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie.

Zużycie energii elektrycznej i gazu z sieci w gospodarstwach domowych (w tym również zużycie w gospodarstwach domowych prowadzących drobną działalność usługową) ustala się na podstawie zaliczkowego systemu opłat.

5. Informacje z zakresu ciepłownictwa obejmują budynki mieszkalne oraz urzędów i instytucji, ogrzewane centralnie za pośrednictwem sieci przesyłowej rozumianej jako układ instalacji połączonych i współpracujących ze sobą, służących do przesyłania i dystrybucji czynnika grzejącego do odbiorcy.

Kotłownia – budynek lub pomieszczenie wraz z ustawionymi w nim kotłami oraz urządzeniami służącymi do wytwarzania energii cieplnej na cele grzewcze lub ogrzewania i równoczesnego dostarczania ciepłej wody.

6. Dane o odpadach komunalnych dotyczą odpadów powstających w gospodarstwach domowych, (z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji), a także odpadów niezawierających odpadów niebezpiecznych pochodzących od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

Informacje o odpadach komunalnych do 2014 r. podaje się zgodnie z katalogiem odpadów wprowadzonym rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 IX 2001 r. (Dz. U. Nr 112, poz. 1206) z późniejszymi zmianami, natomiast dane za 2015 r. są zgodne z katalogiem odpadów wprowadzonym rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 XII 2014 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. poz. 1923).

7. Dane o nieczystościach ciekłych dotyczą nieczystości pochodzących z gospodarstw domowych (budynków mieszkalnych), budynków użyteczności publicznej oraz budynków jednostek prowadzących działalność gospodarczą – w przypadku, gdy nie są odprowadzane siecią kanalizacyjną.

8. Parki spacerowo-wypoczynkowe są to tereny zieleni o powierzchni co najmniej 2 ha, urządzone i konserwowane z przeznaczeniem na cele wypoczynkowe ludności, wyposażone w drogi, place zabaw, aleje spacerowe, ławki itp.

Zieleńce są to tereny zieleni o powierzchni poniżej 2 ha, na których dominującą funkcję pełni wypoczynek.

Tereny zieleni osiedlowej występują przy zabudowie mieszkaniowej, pełnią funkcję wypoczynkową, izolacyjną i estetyczną.

Data regarding the population using the water supply, sewage and gas supply systems include also the population in collective accommodation facilities.

4. Data regarding the number of consumers and consumption of electricity since 2005 include also households, in which the main source of maintenance is income from a private farm in agriculture.

Consumption of electricity and gas from the gas supply system in households (of which consumption in households conducting small-scale service activity) is established on the basis of an estimated system of payments.

5. Information within the range of heating regards dwellings as well as offices and institutions with central heating within the transmission network considered as a system of conduits used to lead and distribute heating medium to consumer.

Boiler house is a building or space with boilers and installations used for production of thermal energy to heating or both heating and supplying warm water.

6. Data on municipal waste concern waste generated by households (excluding discarded vehicles) as well as waste not containing hazardous waste originating from other producers of waste, which because of its character or composition is similar to waste from households.

Until 2014 information on municipal waste were consistent with the waste catalogue introduced by the decree of the Minister of the Environment, dated 27 Sep 2001 (Journal of Laws No. 112, item 1206) with later amendments, while the data for 2015 – with the waste catalogue introduced by the decree of the Minister of the Environment, dated 9 Dec 2014 (Journal of Laws item 1923).

7. Data on liquid waste concern waste coming from households (dwellings), public buildings and buildings of units running a business – in case it is not discharged by sewage system.

8. Strolling-recreational parks are green areas of at least 2 ha in size, maintained for the recreational needs of the population, featuring roads, squares, walkways, benches, etc.

Lawns are areas of less than 2 ha in size, in which recreational activity dominates.

Estate green belts are located in residential areas and are used for the purposes of recreation and isolation.

Mieszkania

1. Informacje o **zasobach mieszkaniowych i mieszkaniach oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkań, a także izb i powierzchni użytkowej w tych mieszkaniach, znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych. Dane nie obejmują lokali zbiorowego zamieszkania (hoteli pracowniczych, domów studenckich i internatów, domów opieki społecznej i innych) i pomieszczeń nieprzeznaczonych na cele mieszkalne, a z różnych względów zamieszkanym (pomieszczeń inwentarskich, barakowozów, statków, wagonów i innych).

Mieszkanie jest to lokal składający się z jednej lub kilku izb łącznie z pomieszczeniami pomocniczymi, wybudowany lub przebudowany dla celów mieszkalnych dla jednej rodziny, konstrukcyjnie wydzielony (trwałymi ścianami) w obrębie budynku, do którego to lokalu prowadzi niezależne wejście z klatki schodowej, ogólnego korytarza, wspólnej sieni bądź bezpośrednio z ulicy, podwórza lub ogrodu.

Izba jest to pomieszczenie w mieszkaniu oddzielone od innych pomieszczeń stałymi ścianami, o powierzchni co najmniej 4 m², z bezpośrednim oświetleniem dziennym, tj. oknem lub oszklonymi drzwiami w ścianie zewnętrznej budynku. Za izbę uważa się zarówno pokój, jak i kuchnię, jeśli odpowiada warunkom określonym w definicji.

Dane o **liczbie izb w mieszkaniach** uwzględniają także izby użytkowane stale i wyłącznie do prowadzenia działalności gospodarczej, jeżeli izby te znajdowały się w obrębie mieszkania konstrukcyjnego i nie miały dodatkowego oddzielnego wejścia z ulicy, podwórza lub z ogólnie dostępnej części budynku.

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

2. Dane o **zasobach mieszkaniowych** opracowano na podstawie bilansu zasobów mieszkaniowych według stanu w dniu 31 XII, w każdorazowym podziale administracyjnym.

3. **Bilanse zasobów mieszkaniowych** sporządza się dla okresów międzypisowych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego (dla lat 2002–2009 przyjęto jako bazę wyjściową wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002, od 2010 r. – wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011), przyjmując od 2002 r. za podstawę mieszkania zamieszkałe i niezamieszkałe oraz uwzględniając przyrosty i ubytki zasobów mieszkaniowych.

4. Do przeliczeń na 1 osobę (1000 ludności itp.) liczby mieszkań, izb lub powierzchni użytkowej mieszkań (na podstawie bilansów zasobów mieszkaniowych) od 2002 r. przyjęto ogólną liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII.

Dwellings

1. Information regarding **dwelling stocks and completed dwellings** concerns dwellings as well as rooms and the usable floor space in these dwellings, located in residential and non-residential buildings. Data do not include collective accommodation facilities (employee hostels, student dormitories and boarding schools, social welfare homes and others) and space not designed for residential purposes, but which for various reasons are inhabited (animal accommodations, caravans, ships, wagons and others).

Dwelling is a premise comprising one or several rooms including auxiliary space, built or remodelled for residential purposes for a single family, structurally separated (by permanent walls) within a building, into which separate access leads from a staircase, passage, common hall or directly from the street, courtyard or garden.

Room is space in a dwelling separated from other space by permanent walls, with an area of at least 4 m², with direct day lighting, i.e. with a window or door containing a glass element in an external wall of the building. A kitchen area is treated as a room if it meets the conditions described in the definition.

Data regarding the **number of rooms in dwellings** include also rooms used regularly and exclusively to conduct economic activity if these rooms are located within a construction of dwelling and do not have additional separate access from street, courtyard or from common space in the building.

Usable floor space of dwelling is the total usable floor space of rooms, kitchen, foyers, bathrooms, and all other spaces comprising the dwelling.

2. Data regarding **dwelling stocks** have been compiled on the basis of the balance of dwelling stocks, as of 31 Dec, in each administrative division.

3. The **balances of dwelling stocks** are estimated for the periods between censuses on the basis of results from last census (for the years 2002–2009 the basis assumed were the results of the Population and Housing Census 2002, since 2010 – the results of the Population and Housing Census 2011), since 2002 assuming inhabited and uninhabited dwellings as a basis and considering increases and decreases of dwelling stocks.

4. Since 2002 total number of population as of 31 Dec has been used in calculations per capita (1000 population etc.) regarding number of dwellings, number of rooms or dwelling usable floor space (based on balances of dwelling stocks).

5. Dane o **mieszkania**ch, których **budowę rozpoczęto** dotyczą mieszkań: w nowych budynkach mieszkalnych, w budynkach niemieszkalnych, uzyskanych w wyniku rozbudowy budynków (w części stanowiącej rozbudowę), uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych.

6. Informacje o **mieszkania**ch, **powierzchni użytkowej mieszkań oraz o izbach oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkań w budynkach nowo wybudowanych i rozbudowanych (w części stanowiącej rozbudowę) oraz uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych.

Informacje o efektach:

- **budownictwa spółdzielczego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez spółdzielnie mieszkaniowe, z przeznaczeniem dla osób będących członkami tych spółdzielni;
- **budownictwa komunalnego (gminnego)** dotyczą mieszkań realizowanych w całości z budżetu gminy (głównie o charakterze socjalnym lub interwencyjnym);
- **budownictwa zakładowego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez zakłady pracy (sektora publicznego i prywatnego), z przeznaczeniem na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych pracowników tych zakładów (bez mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą zaliczanych do budownictwa indywidualnego);
- **budownictwa przeznaczonego na sprzedaż lub wynajem** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez różnych inwestorów w celu osiągnięcia zysku (bez mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą zaliczanych do budownictwa indywidualnego);
- **budownictwa społecznego czynszowego** dotyczą mieszkań realizowanych przez towarzystwa budownictwa społecznego (działające na zasadzie non profit) z wykorzystaniem kredytu z Banku Gospodarstwa Krajowego (do 31 V 2009 r. – z Krajowego Funduszu Mieszkaniowego);
- **budownictwa indywidualnego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne (prowadzące i nieprowadzące działalności gospodarczej), fundacje, kościoły i związki wyznaniowe, z przeznaczeniem na użytek własny inwestora lub na sprzedaż i wynajem.

5. *Data regarding dwellings in which **construction has begun** concern dwellings: in new residential buildings, in non-residential buildings, dwelling created as a result of enlarging building (the enlarged portion), created as a result of adapting non-residential spaces.*

6. *Information regarding dwellings, useful floor area of dwellings as well as regarding rooms **completed** concerns dwellings in newly built and expanded buildings (the enlarged portion) as well as dwellings obtained as a result of adapting non-residential spaces.*

Information regarding the results of:

- **cooperative construction** concerns dwellings completed by housing cooperatives, designed for persons being members of these cooperatives;
- **municipal (gmina) construction** concerns dwellings realized in full from the gmina budget (primarily with a public assistance or intervention character);
- **company construction** concerns dwellings completed by companies (of the public and private sectors), designed for meeting the residential needs of the employees of these companies (excluding dwellings completed by natural persons conducting economic activity included in private construction);
- **construction for sale or rent** concerns dwellings completed by various investors in order to achieve a profit (excluding dwellings completed by natural persons conducting economic activity included in private construction);
- **public building society** concerns dwellings built by public building societies (operating on a non-profit basis) utilizing credit from the state bank BGK (until 31 May 2009 – from the National Housing Fund);
- **private construction** concerns dwellings completed by natural persons (conducting or not conducting economic activity), foundations, churches and religious associations, designed for the own use of the investor or for sale and rent.

Infrastruktura komunalna

Municipal infrastructure

TABL. 1 (111). **WODOCIĄGI I KANALIZACJA**
Stan w dniu 31 XII
WATER SUPPLY AND SEWAGE SYSTEMS
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Sieć rozdzielcza w km				Distribution network in km
Wodociągowa	12321,5	13260,0	13443,3	Water supply
miasta	1791,2	1928,4	1967,7	urban areas
wieś	10530,3	11331,6	11475,6	rural areas
Kanalizacyjna ^a	2556,9	3332,2	3436,2	Sewage ^a
miasta	1451,1	1721,7	1770,2	urban areas
wieś	1105,8	1610,5	1666,0	rural areas
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych w szt.				Connections leading to residential buildings in pcs
Wodociągowe	179019	190504	193513	Water supply system
miasta	69298	73389	74456	urban areas
wieś	109721	117115	119057	rural areas
Kanalizacyjne	74479	87220	89956	Sewage system
miasta	54020	61928	63314	urban areas
wieś	20459	25292	26642	rural areas
Zdroje uliczne	131	97	97	Street outlets
Miasta	80	57	55	Urban areas
Wieś	51	40	42	Rural areas
Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych (w ciągu roku) w hm³	37,0	38,3	40,2	Consumption of water from water supply system in households (during the year) in hm³
Miasta:				Urban areas:
w hm ³	21,6	21,2	21,3	in hm ³
na 1 mieszkańca w m ³	29,9	29,4	29,6	per capita in m ³
Wieś w hm ³	15,4	17,1	18,9	Rural areas in hm ³
Ścieki komunalne odprowadzone siecią kanalizacyjną (w ciągu roku) w hm³	33,5	32,3	32,0	Municipal wastewater discharged by sewage system (during the year) in hm³
W tym oczyszczane ^b	33,5	32,3	32,0	Of which treated ^b

^a Łącznie z kolektorami. ^b Bez ścieków opadowych i dowożonych oraz bez wód infiltracyjnych, łącznie ze ściekami komunalnymi oczyszczanymi przez oczyszczalnię przemysłową.

^a Including collectors. ^b Excluding precipitation wastewater, transported wastewater and infiltration water, including municipal wastewater treated by industrial wastewater treatment plants.

TABL. 2 (112). **ODBIORCY ORAZ ZUŻYCIĘ ENERGII ELEKTRYCZNEJ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
CONSUMERS AND CONSUMPTION OF ELECTRICITY IN HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Odbiorcy (stan w dniu 31 XII) w tys.	466,5	469,9	469,4	469,8	Consumers (as of 31 Dec) in thous.
Miasta	256,7	270,0	276,4	277,7	Urban areas
Wieś	209,8	199,9	192,0	192,1	Rural areas
Zużycie (w ciągu roku)					Consumption (during the year)
W GWh	806,8	893,1	899,0	894,6	In GWh
miasta	432,0	473,7	459,1	454,1	urban areas
wieś	374,8	419,3	439,9	440,5	rural areas
W kWh:					In kWh:
miasta: na 1 mieszkańca	608,0	653,3	636,5	630,4	urban areas: per capita
na 1 odbiorcę ^a	1682,9	1754,6	1661,0	1634,9	per consumer ^a
wieś – na 1 odbiorcę ^a	1786,5	2098,1	2280,0	2293,7	rural areas – per consumer ^a

a Do przeliczeń przyjęto liczbę odbiorców według stanu w dniu 31 XII.

Źródło: dane Ministerstwa Gospodarki.

a The number of consumers as of 31 Dec was used in calculations.

Source: data of the Ministry of Economy.

TABL. 3 (113). **SIEĆ GAZOWA ORAZ ODBIORCY I ZUŻYCIĘ GAZU Z SIECI W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
Stan w dniu 31 XII
GAS SUPPLY NETWORK AS WELL AS CONSUMERS AND CONSUMPTION OF GAS FROM GAS SUPPLY SYSTEM IN HOUSEHOLDS
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Sieć rozdzielcza i przesyłowa w km	1299,4	1365,0	1512,2	1577,6	Distribution and transmission network in km
w tym przesyłowa	405,0	392,2	392,2	401,4	of which transmission
miasta	39,6	11,7	11,7	14,6	urban areas
wieś	365,4	380,4	380,4	386,8	rural areas
Miasta	674,9	711,0	806,0	849,7	Urban areas
Wieś	624,5	654,0	706,2	727,9	Rural areas
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych w szt.	21212	23230	26884	28395	Connections leading to residential and non-residential buildings in pcs
Miasta	17714	19438	22066	23279	Urban areas
Wieś	3498	3792	4818	5116	Rural areas
Odbiorcy gazu z sieci^a w tys.	115,0	116,5	122,7	117,4	Consumers of gas from gas supply system^a in thous.
Miasta	110,8	111,6	116,5	111,0	Urban areas
Wieś	4,2	4,9	6,2	6,4	Rural areas
Zużycie gazu z sieci^b (w ciągu roku)					Consumption of gas from gas supply system^b (during the year)
W hm ³	40,3	46,6	46,8	42,1	In hm ³
miasta	36,4	41,5	40,6	35,4	urban areas
wieś	3,9	5,2	6,2	6,7	rural areas
Na 1 mieszkańca w m ³	33,6	38,7	39,2	35,4	Per capita in m ³
miasta	51,2	57,2	56,3	49,1	urban areas
wieś	8,0	10,9	13,1	14,3	rural areas

a Łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych. b W jednostkach naturalnych, według których następuje rozliczenie z odbiorcami.

a Including consumers using collective gas-meters. b Consumption of gas in natural units on the basis of which settlements with clients occur.

TABL. 4 (114). **OGRZEWNICTWO**
Stan w dniu 31 XII
HOUSE-HEATING
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015			SPECIFICATION
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
Sieć ciepła w km	684	712	778	792	766	26	Heating network in km
w tym przesyłowa	406	483	517	522	505	17	of which transmission
Kotłownie	359	379	673	676	533	143	Boiler houses
Sprzedaż energii ciepłej (w ciągu roku) w TJ	6728,7	7344,3	6085,0	5812,6	5754,2	58,4	Sale of heating energy (during the year) in TJ
Kubatura budynków ogrze- wanych centralnie w dam ³	56683	67328	72989	73840	71908	1932	Cubature of buildings with central heating in dam ³
w tym budynków miesz- kalnych	37938	42727	43704	45059	44666	393	of which residential buildings

TABL. 5 (115). **LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z SIECI WODOCIĄGOWEJ, KANALIZACYJNEJ I GAZOWEJ**
POPULATION USING WATER SUPPLY, SEWAGE AND GAS SUPPLY SYSTEMS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Ludność – w tys. – korzystająca ^a z:					Population – in thous. – using ^a :
wodociągu	1034,2	1054,6	1075,8	1075,0	water supply system
miasta	680,0	693,0	696,4	695,9	urban areas
wieś	354,2	361,6	379,4	379,1	rural areas
kanalizacji	692,9	722,6	753,0	756,4	sewage system
miasta	620,8	643,4	656,7	657,4	urban areas
wieś	72,1	79,2	96,3	99,0	rural areas
gazu	313,7	323,1	335,2	334,4	gas supply system
miasta	301,1	307,8	317,2	316,2	urban areas
wieś	12,6	15,3	18,0	18,2	rural areas
Ludność – w % ogółu ludności ^b – korzystająca ^a z:					Population – in % of total popula- tion ^b – using ^a :
wodociągu	86,2	87,6	90,3	90,4	water supply system
miasta	95,8	95,9	96,6	96,7	urban areas
wieś	72,3	75,2	80,5	80,9	rural areas
kanalizacji	57,8	60,0	63,2	63,6	sewage system
miasta	87,4	89,0	91,1	91,3	urban areas
wieś	14,7	16,5	20,5	21,1	rural areas
gazu	26,2	26,9	28,1	28,1	gas supply system
miasta	42,4	42,5	44,0	43,9	urban areas
wieś	2,6	3,2	3,8	3,9	rural areas

a Dane szacunkowe. b Na podstawie bilansów.
a Estimated data. b Based on balances.

TABL. 6 (116). **ODPADY KOMUNALNE^a ZEBRANE**
MUNICIPAL WASTE^a COLLECTED

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015		SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	w tym z gospodarstw domowych <i>of which from households</i>	
O G Ó Ł E M w tys. t	268,0	242,9	274,9	286,4	238,5	T O T A L in thous. t
Zmieszane	263,2	232,6	236,6	233,3	189,2	<i>Mixed</i>
miasta	222,9	181,6	181,7	184,3	147,1	<i>urban areas</i>
wieś	40,3	51,0	54,9	49,0	42,1	<i>rural areas</i>
Zebrane selektywnie	4,8	10,4	38,3	53,1	49,3	<i>Collected separately</i>
w tym:						<i>of which:</i>
papier i tektura	1,9	2,4	4,3	3,6	2,9	<i>paper and cardboard</i>
szkło	0,9	2,0	8,1	10,5	10,2	<i>glass</i>
tworzywa sztuczne	0,5	2,2	3,5	4,9	4,6	<i>plastic</i>
metale	0,1	0,1	0,2	0,4	0,4	<i>metals</i>
wielkogabarytowe	0,7	0,9	4,8	6,4	6,2	<i>bulky waste</i>
biodegradowalne	1,8	7,4	9,8	8,8	<i>biodegradable</i>

a Patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str.174; dane szacunkowe.

a See general notes, item 6 on page 174; estimated data.

TABL. 7 (117). **NIECZYSTOŚCI CIEKŁE^a**
LIQUID WASTE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Nieczystości ciekłe ^b wywiezione w dam ³	331,7	523,5	373,4	356,8	<i>Liquid waste^b removed in dam³</i>
miasta	176,7	286,3	157,5	141,5	<i>urban areas</i>
wieś	155,0	237,3	215,9	215,3	<i>rural areas</i>
w tym z gospodarstw domowych	176,9	330,6	190,6	180,6	<i>of which from households</i>
miasta	97,5	192,8	82,9	64,1	<i>urban areas</i>
wieś	79,4	137,8	107,7	116,5	<i>rural areas</i>
Zbiorniki bezodpływowe w tys. (stan w dniu 31 XII)	78,8	77,3	73,3	74,3	<i>Septic tanks in thous. (as of 31 Dec)</i>
Przydomowe oczyszczalnie ścieków w tys. (stan w dniu 31 XII)	2,0	5,1	13,1	13,8	<i>Household wastewater treatment systems in thous. (as of 31 Dec)</i>

a Patrz uwagi ogólne ust. 7 na str. 174. b Ścieki gromadzone przejściowo w zbiornikach bezodpływowych; dane szacunkowe.

a See general notes, item 7 on page 174. b Sewage stored temporarily in septic tanks; estimated data.

TABL. 8 (118). **SKŁADOWISKA ODPADÓW KOMUNALNYCH**
LANDFILL SITES WITH MUNICIPAL WASTE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015			SPECIFICATION	
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas		
Czynne składowiska kontrolowane (stan w dniu 31 XII):							<i>Controlled landfill areas in operation (as of 31 Dec):</i>	
liczba	80	42	14	13	4	9		<i>number</i>
powierzchnia w ha	143,7	92,4	60,4	50,7	11,5	39,2	<i>area in ha</i>	
Zrekultywowana powierzchnia kontrolowanych składowisk (w ciągu roku) w ha	–	38,1	– ^a	4,8	–	4,8	<i>Reclaimed area of controlled landfill sites (during the year) in ha</i>	
czynnych	–	2,4	– ^a	–	–	–		<i>in operation</i>
o zakończonej eksploatacji (zamkniętych)	–	35,7	– ^a	4,8	–	4,8		<i>exploitation completed</i>

a Dane skorygowano w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika.

a Data have been corrected in relations to the data published in the previous edition of the Yearbook.

TABL. 9 (119). **TERENY ZIELENI OGÓLNODOSTĘPNEJ I OSIEDLOWEJ**
Stan w dniu 31 XII
GENERALLY ACCESSIBLE AND ESTATE AREA GREEN BELTS
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005		2010		2014		2015		SPECIFICATION
	ogółem total	w tym miasta of which urban areas	ogółem total	w tym miasta of which urban areas	ogółem total	w tym miasta of which urban areas	ogółem total	w tym miasta of which urban areas	
O G Ó Ł E M w ha	1081,5	1071,9	1186,2	1071,7	1238,9	1146,2	1221,5	1140,9	T O T A L in ha
w % powierzchni ogólnej województwa ^a	0,1	1,2	0,1	1,1	0,1	1,2	0,1	1,2	<i>in % of total area space of the voivodship^a</i>
na 1 mieszkańca ^b w m ²	9,0	15,1	9,9	14,8	10,4	15,9	10,3	15,9	<i>per capita^b in m²</i>
Tereny zieleni ogólnodostępnej:									<i>Generally accessible green belts:</i>
parki spacerowo-wypoczynkowe	323,9	321,2	332,0	303,8	366,5	338,3	366,5	338,3	<i>strolling-recreational parks</i>
zieleńce	100,3	93,9	136,7	116,7	147,6	129,6	148,9	129,9	<i>lawns</i>
Tereny zieleni osiedlowej	657,3	656,8	717,5	651,2	724,7	678,2	706,1	672,7	<i>Estate green belts</i>

a, b W przypadku miast obliczono: a – w % ogólnej powierzchni miast, b – na 1 mieszkańca miast.

a, b For urban areas calculated: a – in % total urban areas space, b – per capita in urban areas.

Mieszkania

Dwellings

TABL. 10 (120). **ZASOBY MIESZKANIOWE^a**
Stan w dniu 31 XII
DWELLING STOCKS^a
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015			SPECIFICATION
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
Mieszkania w tys.	399,4	420,4	436,4	440,8	279,3	161,5	<i>Dwellings in thous.</i>
Izby w mieszkaniach w tys.	1571,1	1685,0	1752,6	1771,1	1072,5	698,6	<i>Rooms in dwellings in thous.</i>
Powierzchnia użytko- wa mieszkań w tys. m ²	29007,5	31498,1	33113,9	33555,0	18535,9	15019,1	<i>Useful floor area of dwellings in thous. m²</i>
Przeciętna w zasobach:							<i>Dwelling stocks, average:</i>
liczba izb w miesz- kaniu	3,93	4,01	4,02	4,02	3,84	4,32	<i>number of rooms in a dwelling</i>
powierzchnia użyt- kowa w m ² :							<i>useful floor area in m²:</i>
1 mieszkanie	72,8	74,9	75,9	76,1	66,4	93,0	<i>per dwelling</i>
na 1 osobę ^b	24,2	26,2	27,8	28,2	25,7	32,0	<i>per person^b</i>
liczba osób ^b na:							<i>number of persons^b:</i>
1 mieszkanie	3,00	2,86	2,73	2,70	2,58	2,90	<i>per dwelling</i>
1 izbę	0,75	0,71	0,68	0,67	0,67	0,67	<i>per room</i>

a Na podstawie bilansów. b Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 175.
a Based on balances. b See general notes, item 4 on page 175.

TABL. 11 (121). **MIESZKANIA WEDŁUG STOSUNKÓW WŁASNOŚCIOWYCH**
Stan w dniu 31 XII
DWELLINGS BY TYPE OF OWNERSHIP
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2013	2015	2013	2015	SPECIFICATION
	mieszkania w tys. <i>dwellings in thous.</i>		powierzchnia użyt- kowa mieszkań w tys. m ² <i>useful floor area of dwellings in thous. m²</i>		
OGÓŁEM	432	441	32705	33555	TOTAL
własność:					<i>ownership of:</i>
Osób fizycznych ^a	327	338	27537	28497	<i>Natural persons^a</i>
w tym we wspólnotach mieszkaniowych	49	55	2488	2765	<i>of which in condominiums</i>
Spółdzielni mieszkaniowych	84	83	4213	4143	<i>Housing cooperatives</i>
Gmin (komunalna)	16	16	709	674	<i>Gminas (municipal)</i>
Zakładów pracy	2	1	105	95	<i>Companies</i>
Towarzystw budownictwa społecznego ...	3	3	123	128	<i>Public building societies</i>
Skarbu Państwa	0	0	20	19	<i>State Treasury</i>

a Łącznie z mieszkaniami innych podmiotów, m.in. instytucji budujących dla zysku – przeznaczonymi na sprzedaż (ale jeszcze niesprzedanymi osobom fizycznym) lub na wynajem, instytucji wyznaniowych, stowarzyszeń, fundacji, partii politycznych, związków zawodowych.

U w a g a. Dane opracowano na podstawie bilansów zasobów mieszkaniowych oraz badania cyklicznego, przeprowadzanego co 2 lata.

a Including dwellings of other entities, i.a. institutions constructing for profit – for sale (but not yet sold to natural persons) or for rental, religious institutions, associations, foundations, political parties, labour unions.

N o t e. Data are compiled on the basis of balances of dwelling stocks and periodic survey conducted every two years.

TABL. 12 (122). **MIESZKANIA W ZASOBACH MIESZKANIOWYCH^a WYPOSAŻONE W INSTALACJE**
Stan w dniu 31 XII
DWELLINGS IN DWELLING STOCKS^a FITTED WITH INSTALLATIONS
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Mieszkania – w % – wyposażone w Dwellings – in % – fitted with					
	wodociąg water supply system	ustęp lavatory	łazienkę bathroom	gaz z sieci gas from gas supply system	centralne ogrzewanie central heating	
OGÓŁEM	2005	90,8	81,7	81,9	29,1	74,1
TOTAL	2010	92,6	87,8	85,7	30,6	77,1
.....	2014	92,9	88,3	86,3	31,1	78,0
.....	2015	93,0	88,5	86,4	31,2	78,3
Miasta	2005	97,9	94,9	94,1	45,0	89,8
Urban areas	2010	98,5	97,1	95,8	46,6	91,4
.....	2014	98,6	97,3	96,0	47,0	91,9
.....	2015	98,7	97,4	96,1	47,1	92,0
Wieś	2005	79,0	59,8	61,9	2,8	48,3
Rural areas	2010	82,6	72,1	68,6	3,5	52,8
.....	2014	83,1	72,8	69,5	3,6	54,1
.....	2015	83,3	73,1	69,7	3,7	54,6

a Na podstawie bilansów zasobów mieszkaniowych.

a Based on balances of dwelling stocks.

TABL. 13 (123). **DODATKI MIESZKANIOWE WYPŁACONE W 2015 R.**
HOUSING ALLOWANCES PAID OUT IN 2015

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Dodatki wypłacone użytkownikom lokali Dwellings allowances paid out user to					innych others
		gminnych gminas	spółdziel- czych coopera- tives	wspólnot mieszka- niowych housing community	prywatnych private	towarzystw budow- nictwa społecz- nego public building society	
a – liczba wypłaconych dodatków number of allowances							
b – kwota dodatków w tys. zł amount of allowances in thous. zł							
c – przeciętna wysokość dodatku w zł average value of allowances in zł							

W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH
IN ABSOLUTE NUMBERS

OGÓŁEM	a	156349	49324	69670	23316	5894	4288	3857
TOTAL	b	30898,8	11364,9	12442,5	3735,2	949,9	1475,6	930,7
.....	c	198	230	179	160	161	344	241
Miasta	a	146092	47988	66702	21721	2118	4288	3275
Urban areas	b	29090,6	11109,4	11848,6	3435,1	408,2	1475,6	813,7
.....	c	199	232	178	158	193	344	249
Wieś	a	10257	1336	2968	1595	3776	–	582
Rural areas	b	1808,2	255,5	593,9	300,1	541,7	–	117,0
.....	c	176	191	200	188	144	–	201

W % OGÓŁEM
IN % OF TOTAL

OGÓŁEM	a	100,0	31,5	44,6	14,9	3,8	2,7	2,5
TOTAL	b	100,0	36,8	40,3	12,1	3,1	4,8	3,0
Miasta	a	100,0	32,8	45,7	14,9	1,4	2,9	2,2
Urban areas	b	100,0	38,2	40,7	11,8	1,4	5,1	2,8
Wieś	a	100,0	13,0	28,9	15,6	36,8	–	5,7
Rural areas	b	100,0	14,1	32,8	16,6	30,0	–	6,5

TABL. 14 (124). **GOSPODARKA GRUNTAMI POD BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE**
ADMINISTRATION OF GROUNDS FOR DWELLING CONSTRUCTION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Powierzchnia gruntów przekazanych inwestorom pod budownictwo <i>Area of grounds transferred to investor for dwelling construction</i>			Powierzchnia gruntów w zasobie gmin pod budownictwo mieszkaniowe <i>Area of grounds in gminas stock for dwelling construction</i>				
	ogółem <i>total</i>	w tym <i>of which</i>		wielorodzinne <i>multi-family</i>		jednorodzinne <i>single-family</i>		
		spółdzielcze <i>cooperatives</i>	osób fizycznych <i>of natural persons</i>	ogółem <i>total</i>	w tym uzbrojonych <i>of which developed</i>	ogółem <i>total</i>	w tym uzbrojonych <i>of which developed</i>	
	w ha in ha							
OGÓŁEM	2005	24,1	–	23,5	123,8	103,7	743,7	406,1
TOTAL	2010	27,9	2,4	20,6	101,0	77,9	736,7	533,2
	2014	13,6	–	11,6	78,0	63,9	657,6	449,2
	2015	18,6	0,6	13,2	73,8	59,7	646,9	442,9
Miasta	2005	5,9	–	5,8	112,7	92,6	256,9	157,0
<i>Urban areas</i>	2010	15,0	2,4	7,8	94,0	70,9	287,2	195,1
	2014	7,6	–	5,7	70,8	56,7	228,8	116,5
	2015	10,5	0,6	5,6	66,3	52,2	225,4	115,1
Wieś	2005	18,2	–	17,7	11,1	11,1	486,8	249,1
<i>Rural areas</i>	2010	12,9	–	12,8	7,0	7,0	449,5	338,1
	2014	6,0	–	5,9	7,2	7,2	428,8	332,7
	2015	8,1	–	7,6	7,5	7,5	421,5	327,8

TABL. 15 (125). **MIESZKANIA, KTÓRYCH BUDOWĘ ROZPOCZĘTO**
DWELLINGS IN WHICH CONSTRUCTION HAS BEGUN

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
OGÓŁEM	3230	4629	4570	4746	TOTAL
Spółdzielcze	454	296	69	–	<i>Cooperatives</i>
Komunalne (gminne)	27	95	26	27	<i>Municipal (gminas)</i>
Zakładowe	16	4	–	–	<i>Company</i>
Indywidualne	1517	2295	1915	2281	<i>Private</i>
Spółeczne czynszowe	309	10	–	–	<i>Public building society</i>
Na sprzedaż lub wynajem	907	1929	2560	2438	<i>For sale or rent</i>

TABL. 16 (126). **MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA**
DWELLINGS COMPLETED

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Mieszkania	3163	4326	4197	4762	Dwellings
miasta	2169	3023	2808	3281	<i>urban areas</i>
wieś	994	1303	1389	1481	<i>rural areas</i>
Indywidualne	1707	1837	2145	2208	<i>Private</i>
miasta	805	764	776	786	<i>urban areas</i>
wieś	902	1073	1369	1422	<i>rural areas</i>

TABL. 16 (126). **MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA (cd.)**
DWELLINGS COMPLETED (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Mieszkania (dok.)					Dwellings (cont.)
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	577	1999	1928	2388	<i>For sale or rent</i>
Spółdzielcze	696	229	–	69	<i>Cooperative</i>
Komunalne (gminne)	133	123	86	97	<i>Municipal (gmina)</i>
Zakładowe	–	3	–	–	<i>Company</i>
Spółeczne czynszowe	50	135	38	–	<i>Public building society</i>
Mieszkania na 1000 zawartych mażeństw	486,8	617,7	684,1	785,7	Dwellings per 1000 marriages contracted
Miasta	578,2	700,4	762,2	902,4	<i>Urban areas</i>
Wieś	361,8	484,9	566,7	610,7	<i>Rural areas</i>
Izby	14012	18400	18439	19941	Rooms
miasta	8489	11562	10274	11337	<i>urban areas</i>
wieś	5523	6838	8165	8604	<i>rural areas</i>
Indywidualne	9829	10668	12375	12691	<i>Private</i>
miasta	4624	4379	4319	4392	<i>urban areas</i>
wieś	5205	6289	8056	8299	<i>rural areas</i>
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	1797	6115	5844	6786	<i>For sale or rent</i>
Spółdzielcze	2116	811	–	205	<i>Cooperative</i>
Komunalne (gminne)	192	390	110	259	<i>Municipal (gmina)</i>
Zakładowe	–	11	–	–	<i>Company</i>
Spółeczne czynszowe	78	405	110	–	<i>Public building society</i>
Powierzchnia użytkowa mieszkań w m²	349150	433763	445198	478626	Usable floor space of dwellings in m²
miasta	200955	260908	232056	254657	<i>urban areas</i>
wieś	148195	172855	213142	223969	<i>rural areas</i>
Indywidualne	275826	283661	332002	340555	<i>Private</i>
miasta	132625	123193	121917	122449	<i>urban areas</i>
wieś	143201	160468	210085	218106	<i>rural areas</i>
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	33287	125699	107748	130093	<i>For sale or rent</i>
Spółdzielcze	33533	12020	–	3367	<i>Cooperative</i>
Komunalne (gminne)	4384	5735	3577	4611	<i>Municipal (gmina)</i>
Zakładowe	–	340	–	–	<i>Company</i>
Spółeczne czynszowe	2120	6308	1871	–	<i>Public building society</i>
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m²	110,4	100,3	106,1	100,5	Average usable floor space per dwelling in m²
miasta	92,6	86,3	82,6	77,6	<i>urban areas</i>
wieś	149,1	132,7	153,4	151,2	<i>rural areas</i>
Indywidualne	161,6	154,4	154,8	154,2	<i>Private</i>
miasta	164,8	161,2	157,1	155,8	<i>urban areas</i>
wieś	158,8	149,6	153,5	153,4	<i>rural areas</i>

TABL. 16 (126). **MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA (dok.)**
DWELLINGS COMPLETED (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m² (dok.)					Average usable floor space per dwelling in m² (cont.)
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	57,7	62,9	55,9	54,5	<i>For sale or rent</i>
Spółdzielcze	48,2	52,5	–	48,8	<i>Cooperative</i>
Komunalne (gminne)	33,0	46,6	41,6	47,5	<i>Municipal (gmina)</i>
Zakładowe	–	113,3	–	–	<i>Company</i>
Spoleczne czynszowe	42,4	46,7	49,2	–	<i>Public building society</i>

TABL. 17 (127). **MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA WEDŁUG LICZBY IZB**
DWELLINGS COMPLETED BY NUMBER OF ROOMS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W budynkach indywidualnych <i>In private buildings</i>						W budynkach poza indywidualnymi <i>In non-private buildings</i>				
		razem total	w % razem – mieszkania o liczbie izb <i>in % of total – dwellings with specified number of rooms</i>				razem total	w % razem – mieszkania o liczbie izb <i>in % of total – dwellings with specified number of rooms</i>				
			1	2	3	4 i więcej and more		1	2	3	4 i więcej and more	
OGÓŁEM	2005	3163	1707	0,4	2,6	5,6	91,4	1456	9,7	22,9	42,6	24,8
TOTAL	2010	4326	1837	0,4	0,8	3,8	95,0	2489	2,2	24,1	44,5	29,2
	2014	4197	2145	0,2	2,1	4,4	93,3	2052	5,4	27,8	44,2	22,6
	2015	4762	2208	0,4	1,4	3,9	94,3	2554	2,9	37,8	39,4	19,9
Miasta	2005	2169	805	0,5	2,9	5,0	91,6	1364	10,3	24,4	41,3	24
<i>Urban areas</i>	2010	3023	764	0,4	1,1	3,9	94,6	2259	2,4	19,6	46,3	31,7
	2014	2808	776	0,7	3,7	6,3	89,3	2032	5,4	28,0	44,7	21,9
	2015	3281	786	1,1	2,8	4,6	91,5	2495	3,0	38,7	40,1	18,2
Wieś	2005	994	902	0,2	2,5	6,1	91,2	92	–	–	63,0	37,0
<i>Rural areas</i>	2010	1303	1073	0,4	0,7	3,6	95,3	230	0,4	68,3	27,4	3,9
	2014	1389	1369	–	1,1	3,4	95,5	20	–	–	–	100,0
	2015	1481	1422	–	0,7	3,4	95,9	59	–	–	10,2	89,8

DZIAŁ X EDUKACJA I WYCHOWANIE

Uwagi ogólne

1. System edukacji w Polsce funkcjonuje zgodnie z ustawą z dnia 7 IX 1991 r. o systemie oświaty (jednolity tekst Dz. U. 2004 Nr 256, poz. 2572, z późniejszymi zmianami) oraz ustawą z dnia 27 VII 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (jednolity tekst Dz. U. 2012 poz. 572).

2. Prezentowane dane obejmują:

- 1) placówki wychowania przedszkolnego, tj. oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych, przedszkola (łącznie ze specjalnymi) oraz od roku szkolnego 2008/09 – zespoły wychowania przedszkolnego i punkty przedszkolne; od roku szkolnego 2004/05 dzieci 6-letnie, a od roku szkolnego 2011/12 dzieci 5-letnie mają obowiązek odbycia rocznego przygotowania przedszkolnego w placówkach wychowania przedszkolnego;
- 2) szkoły dla dzieci i młodzieży oraz dla dorosłych:
 - od roku szkolnego 1999/2000 – 6-letnie szkoły podstawowe oraz 3-letnie gimnazja, w których nauka jest obowiązkowa; w latach szkolnych 2009/10–2013/14 dzieci 6-letnie na wniosek rodziców mogły rozpocząć naukę w I klasie szkoły podstawowej, w roku szkolnym 2014/15 obowiązkiem szkolnym zostały objęte dzieci 6-letnie urodzone w pierwszej połowie 2008 r., a w roku szkolnym 2015/16 – dzieci 6-letnie urodzone w 2009 r. oraz dzieci 7-letnie urodzone w drugiej połowie 2008 r.
 - od roku szkolnego 2002/03 – szkoły ponadgimnazjalne, przy czym od roku szkolnego 2012/13 zapoczątkowany został proces likwidacji niektórych z nich;
- 3) szkoły policealne;
- 4) szkoły wyższe;
- 5) specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii, ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze;
- 6) placówki pozaszkolne.

3. Dane obejmują szkoły i placówki prowadzone przez jednostki administracji centralnej (rządowej), jednostki samorządu terytorialnego (gminy, powiaty i województwa) oraz inne osoby prawne i fizyczne.

4. Szkoły (z wyjątkiem szkół wyższych) i placówki mogą być publiczne, niepubliczne oraz niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych. Szkoła niepubliczna może uzyskać uprawnienia szkoły publicznej, jeżeli realizuje minimum programowe oraz stosuje zasady klasyfikowania i promowania uczniów ustalone przez Ministra Edukacji Narodowej, umożliwiające uzyskanie świadectw lub dyplomów państwowych. Jednostki

CHAPTER X EDUCATION

General notes

1. The educational system in Poland functions according to the Education System Act, dated 7 Sep 1991 (uniform text Journal of Laws 2004 No. 256, item 2572, with later amendments) and the Act dated 27 Jul 2005 – Higher Education Law (uniform text Journal of Laws 2012 item 572).

2. The presented data include:

- 1) pre-primary education establishments i.e. pre-primary sections of primary schools and nursery schools (including special nursery schools) and since the 2008/09 school year pre-primary education groups and pre-primary points; an obligatory 1 year pre-primary education has been introduced in pre-primary education establishments for children at the age of 6 since the 2004/05 school year and for children at the age of 5 since the 2011/12 school year;
- 2) schools for children, youth and adults:
 - since the 1999/2000 school year – 6-year primary schools and 3-year lower secondary schools, where education is obligatory; in the school years 2009/10–2013/14 at the request of parents, children at the age of 6 were allowed to start education in the first class of primary school, in the 2014/15 school year the first class of primary school has been obligatory for children at the age of 6 born in the first half of 2008 and in the 2015/16 school year – for children at the age of 6 born in 2009 and children at the age of 7 born in the second half of 2008,
 - since the 2002/03 school year – upper secondary schools, but from the 2012/13 school year process of liquidation of some of them;
- 3) post-secondary schools;
- 4) higher education institutions;
- 5) special education care centres, youth education centres, youth social therapy centres and rehabilitation-education centres;
- 6) extracurricular institutions.

3. Data include schools and establishments managed by central (government) entities, local government units (gminas, powiats and voivodships) as well as by other legal and natural persons.

4. Schools (with the exception of higher education institutions) and establishments can be public, non-public and non-public with the competence of a public school. A non-public school can obtain the competence of a public school if it implements the programme minimum as well as applies the principles of classifying and promoting pupils and students as established by the Minister of National Education, allowing students to obtain state certificates or diplomas. Central (government) entities and local government units

administracji centralnej (rządowej) i jednostki samorządu terytorialnego mogą prowadzić tylko szkoły publiczne. Szkoły podstawowe i gimnazja mogą być tylko publiczne lub niepubliczne o uprawnieniach szkoły publicznej. Szkoły wyższe mogą być publiczne i niepubliczne; uczelnie niepubliczne tworzone są na podstawie zezwolenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

5. Szkoły dla dzieci i młodzieży (łącznie ze specjalnymi) obejmują:

- 1) szkoły podstawowe, w tym:
 - a) szkoły sportowe i mistrzostwa sportowego (bez szkół specjalnych),
 - b) szkoły filialne (bez szkół specjalnych),
 - c) szkoły artystyczne niedające uprawnień zawodowych (bez szkół specjalnych), realizujące jednocześnie program szkoły podstawowej;
- 2) gimnazja, w tym szkoły sportowe i mistrzostwa sportowego (bez szkół specjalnych),
- 3) 3-letnie szkoły specjalne przysposabiające do pracy;
- 4) 2–3-letnie zasadnicze szkoły zawodowe;
- 5) 3-letnie licea ogólnokształcące, w tym szkoły sportowe i mistrzostwa sportowego (bez szkół specjalnych);
- 6) 4-letnie technika;
- 7) ogólnokształcące szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe (bez szkół specjalnych), które prezentuje się z wyłączeniem szkół realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne;
- 8) funkcjonujące w latach szkolnych:
 - 2002/03–2013/14 – 3-letnie licea profilowane,
 - 2004/05–2013/14 – 2-letnie uzupełniające licea ogólnokształcące i 3-letnie technika uzupełniające dla absolwentów zasadniczych szkół zawodowych.

6. Szkoły policealne – kształcące w formie dziennej, wieczorowej i zaocznej oraz od roku szkolnego 2008/09 również w formie stacjonarnej i na odległość – obejmują:

- 1) policealne szkoły zawodowe (1-, 2- lub 3-letnie), łącznie ze szkołami specjalnymi;
- 2) nauczycielskie kolegia języków obcych oraz kolegia nauczycielskie (3-letnie), w których absolwentom nie nadaje się tytułu licencjata;
- 3) kolegia pracowników służb społecznych (3-letnie) – od roku szkolnego 2005/06.

7. Szkoły wyższe realizują kształcenie w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych.

Informacje z zakresu szkół wyższych:

- 1) podano łącznie z nauczycielskimi kolegiami języków obcych i kolegiami nauczycielskimi, w których absolwentom nadaje się tytuł licencjata;
- 2) obejmują cudzoziemców studiujących w Polsce;
- 3) nie obejmują Polaków studiujących za granicą (z wyjątkiem osób studiujących w jednostkach zamiejscowych polskich uczelni za granicą).

can only administer public schools. Primary schools and lower secondary schools can only be public or non-public with the competence of a public school. Tertiary education can be public and non-public; non-public higher education institutions are established on the basis of a permit of the Minister of Science and Higher Education.

5. Schools for children and youth (including special schools) include:

- 1) primary schools, of which:
 - a) sports schools and athletic schools (excluding special schools),
 - b) branch schools (excluding special schools),
 - c) art schools not leading to professional certification (excluding special schools) simultaneously conducting a primary school programme;
- 2) lower secondary schools, of which sports schools and athletic schools (excluding special schools),
- 3) 3-year special job-training schools;
- 4) 2–3-year basic vocational schools;
- 5) 3-year general secondary schools, of which sports schools and athletic schools (excluding special schools);
- 6) 4-year technical secondary schools;
- 7) general art schools leading to professional certification (excluding special schools), excluding schools providing art education only;
- 8) functioning in the school years:
 - 2002/03–2013/14 – 3-year specialized secondary schools,
 - 2004/05–2013/14 – 2-year supplementary general schools and 3-year supplementary technical schools for graduates of basic vocational schools.

6. Post-secondary schools – educating in day, evening and weekend form, since the 2008/09 school year also full-time and distance form include:

- 1) post-secondary vocational schools (1-, 2- or 3-year), including special schools;
- 2) foreign language teacher training colleges as well as teacher training colleges (3-year), in which graduates do not receive Bachelor's degree;
- 3) colleges of social work (3-year) – since the 2005/06 school year.

7. Tertiary education (university level) includes full-time and part-time programmes.

Data regarding tertiary education:

- 1) include foreign language teacher training colleges and teacher training colleges in which graduates receive the title of licentiate;
- 2) include foreigners studying in Poland;
- 3) do not include Poles studying abroad (with an exception of persons at organizational units of Polish higher education institutions).

Podział szkół wyższych według **typów szkół** opracowano na podstawie grupowania stosowanego przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego dla szkół publicznych. W podziale tym do typu „wyższe szkoły” zaliczono zarówno szkoły mające w nazwie własnej „wyższa szkoła”, jak też „uniwersytet” lub „akademia”: rolnicza, ekonomiczna, pedagogiczna, artystyczna i teologiczna.

Studentów, absolwentów i nauczycieli akademickich wykazano zgodnie z siedzibą poszczególnych szkół wyższych łącznie z filiami, wydziałami i instytucjami zamiejscowymi oraz punktami konsultacyjnymi.

8. Szkoły dla dorosłych – kształące w formie stacjonarnej, zaocznej i na odległość – obejmują:

- 1) szkoły podstawowe dla dorosłych;
- 2) gimnazja dla dorosłych;
- 3) 3-letnie licea ogólnokształcące dla dorosłych;
- 4) 4-letnie technika dla dorosłych – od roku szkolnego 2012/13 brak naboru do klas pierwszych;
- 5) 3-letnie technika uzupełniające dla dorosłych na podbudowie programowej zasadniczej szkoły zawodowej – od roku szkolnego 2013/14 brak naboru do klas pierwszych;
- 6) funkcjonujące w latach szkolnych:
 - 2002/03–2014/15 – 2–3-letnie zasadnicze szkoły dla dorosłych oraz 3-letnie licea profilowane dla dorosłych,
 - 2004/05–2013/14 – 2-letnie uzupełniające licea ogólnokształcące dla dorosłych dla absolwentów zasadniczych szkół zawodowych.

9. Szkoły specjalne organizowane są dla dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym dla młodzieży niepełnosprawnej. Kształcenie może być realizowane w systemie szkolnym lub w formie indywidualnej. Kształcenie specjalne odbywa się w funkcjonujących samodzielnie szkołach specjalnych, w szkołach ogólnodostępnych (w których tworzone są oddziały specjalne lub klasy integracyjne, ogólnodostępne, terapeutyczne i wyrównawcze) oraz w specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych, innych placówkach oświatowo-wychowawczych lub placówkach wykonujących działalność leczniczą (łącznie z zakładami lecznictwa uzdrowiskowego).

10. Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze są to placówki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w wieku 3 lat i więcej, które z racji niepełnosprawności nie mogą uczęszczać do przedszkola lub szkoły.

11. Młodzieżowe ośrodki wychowawcze przeznaczone są dla młodzieży niedostosowanej społecznie. Zadaniem ośrodków jest eliminowanie przyczyn i przejawów niedostosowania społecznego oraz przygotowanie wychowanków do samodzielnego życia, zgodnie z normami prawnymi i społecznymi.

*The division of higher education institutions by **type of institution** was based on the grouping applied by the Ministry of Science and Higher Education with regard to public schools. In this division, the category of "higher education schools" comprises both the schools whose proper name includes the phrase "higher school" and those containing in their proper name the word "university" or "academy" – of agriculture, economics, pedagogy, arts and theology.*

Data on students, graduates and academic teachers are given according to the seats of higher education institutions including branches, faculties and institutes operating in a place different than the place of their seat as well as advisory.

8. Schools for adults – educating in full-time, weekend form, and distance form – include:

- 1) primary schools for adults;
- 2) lower secondary schools for adults;
- 3) 3-year general secondary schools for adults;
- 4) 4-year technical secondary schools for adults – since the 2012/13 school year there has been no recruitment to the 1st grade;
- 5) 3-year supplementary technical secondary schools for adults based on basic vocational school programme – since the 2013/14 school year there has been no recruitment to the 1st grade;
- 6) functioning in the school years:
 - 2002/03–2014/15 – 2–3-year basic vocational schools for adults and 3-year specialized secondary schools for adults,
 - 2004/05–2013/14 – 2-year supplementary secondary schools for adults for graduates of basic vocational schools.

9. Special schools are organized for children and youth with special educational needs, including handicapped youth. Education may be conducted within the school system or individually. Special education occurs in special schools operating independently, in mainstream schools (in which special departments or integration, mainstream, therapeutic and compensatory classes are established) as well as in special educational centres other educational institutions or in the units performing health care activities (including health resort treatment).

10. Special educational centres are facilities for handicapped children and youth, aged 3 and more who, due to their disability, are not able to attend nursery schools or regular schools.

11. Youth education centres are intended for socially maladjusted youth. The goal of the centres is to eliminate the causes and manifestations of the social maladjustment as well as to prepare the young people for independent life in accordance with legal and social norms.

12. Młodzieżowe ośrodki socjoterapii są placówkami dla młodzieży niedostosowanej społecznie, z zaburzeniami zachowania i zagrożonej uzależnieniem w stopniu utrudniającym realizację zadań życiowych bez udzielenia specjalnej pomocy.

13. Ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze są placówkami umożliwiającymi dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim realizację obowiązku szkolnego poprzez uczestnictwo w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych.

14. Dane o nauczycielach, poza nauczycielami akademickimi, dotyczą nauczycieli (łącznie z nauczycielami religii) zatrudnionych przy realizacji obowiązków zajęć edukacyjnych, tj. bez wychowawców świetlic, bibliotekarzy, prowadzących wyłącznie zajęcia pozalekcyjne itp.

Dane o **nauczycielach akademickich** dotyczą zatrudnionych na stanowiskach: profesora, docenta, adiunkta, asystenta oraz zatrudnionych na pozostałych stanowiskach dydaktycznych: starszego wykładowcy, wykładowcy, lektora, instruktora, a od roku akademickiego 2006/07 także dyplomowanego bibliotekarza i dyplomowanego pracownika dokumentacji i informacji naukowej.

Dane o nauczycielach dotyczą pełnozatrudnionych i niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

15. Placówki wychowania przedszkolnego są to placówki opiekuńczo-wychowawcze, przeznaczone dla dzieci w wieku od lat 3 do rozpoczęcia przez nie nauki w szkole podstawowej, zapewniające dzieciom opiekę oraz mające na celu przygotowanie ich do nauki w szkole.

Do placówek wychowania przedszkolnego zaliczono:

- przedszkola,
- oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych,
- zespoły wychowania przedszkolnego,
- punkty przedszkolne.

16. Dane dotyczące:

- 1) wychowania przedszkolnego, szkół (poza szkołami wyższymi) oraz od roku szkolnego 2008/09 – specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii, ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych, wychowania pozaszkolnego oraz internatów i burs podano według stanu na początku roku szkolnego; dane o absolwentach – na koniec roku szkolnego;
- 2) szkół wyższych – prezentuje się według stanu w dniu 30 XI; studenci są wykazywani tyle razy, na ilu kierunkach studiują; dane o absolwentach dotyczą liczby wydanych dyplomów ukończenia studiów wyższych w roku akademickim.

12. Youth sociotherapy centres are centres intended for socially maladjusted youth having behavioural disorders and susceptible to addiction to a degree affecting performance of life tasks without receiving special assistance.

13. Rehabilitation-education centres are facilities making it possible for children and youth with a profound mental retardation to meet their obligation to receive an education through participating in rehabilitation-education classes.

14. Data regarding teachers, excluding academic teachers, concern teachers (including teachers of religion) employed in obligatory teaching programmes, i.e., excluding community centre educators and librarians conducting exclusively extracurricular activities, etc.

Data regarding **academic teachers** concern the positions of: professor, assistant professor, tutor and assistant as well as other didactic positions of: senior lecturer, lecturer, lector, instructor, and since the 2006/07 academic year also qualified librarian and qualified scientific documentation and information staff.

Data regarding teachers full-time employees and part-time employees calculated as full-time employees.

15. Pre-primary education establishments are care and educational centres designated for children aged 3 until beginning education in a primary school, providing children with care and aimed at preparation to education in school.

Pre-primary education establishments include:

- nursery schools,
- pre-primary sections in primary schools,
- pre-primary education groups,
- pre-primary points.

16. Data regarding:

- 1) pre-primary education, schools (excluding higher education institutions) as well as since the 2008/09 school year – special education care centres, youth education centres, youth social therapy centres and rehabilitation-education centres, extracurricular education as well as boarding school and dormitories concern the beginning of the school year; data concerning graduates – the end of the school year;
- 2) tertiary education are presented as of 30 Nov; students are indicated correspondingly on the number of fields of education which they study; data regarding graduates concern the number of diplomas issued at the end of studies in the academic year.

17. Absolwenci eksterni występują wyłącznie w szkołach policealnych i w szkołach dla dorosłych.

18. Współczynnik skolaryzacji:

1) **brutto** – jest to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (niezależnie od wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania;

2) **netto** – jest to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (w danej grupie wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania.

19. **Internat** to placówka opiekuńczo-wychowawcza przeznaczona dla młodzieży uczęszczającej do szkół ogólnokształcących i zawodowych zlokalizowanych poza stałym miejscem zamieszkania. **Bursa** to międzyszkolna placówka pełniąca funkcję internatu.

20. Zadaniem **wychowania pozaszkolnego** jest stwarzanie młodzieży warunków sprzyjających rozwijaniu zainteresowań i uzdolnień oraz rekreacji i wypoczynku w czasie wolnym od zajęć szkolnych.

Do **placówek wychowania pozaszkolnego** zaliczono: pałace młodzieży, młodzieżowe domy kultury, ogniska pracy pozaszkolnej, międzyszkolne ośrodki sportowe i inne placówki publiczne i niepubliczne.

21. Prezentowane informacje, z wyjątkiem danych o szkołach wyższych, od roku szkolnego 2007/08 (a w przypadku absolwentów – od roku szkolnego 2006/07) opracowano na podstawie systemu informacji oświatowej administrowanego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej.

17. *Extramural graduates occur only in post-secondary schools and schools for adults.*

18. Enrolment rate:

1) **gross** – is the relation of the number of people studying (as of the beginning of the school year) on a given educational level (regardless of age) to the population (as of 31 Dec) in the age group defined as corresponding to this educational level.

2) **net** – is the relation of the number of people studying (as of the beginning of the school year) at a given educational level (within a given age group) to the population (as of 31 Dec) in the age group defined as corresponding to this educational level.

19. **Boarding school** is a foster and educational facility designated for youth attending general and vocational secondary schools located outside their place of permanent residence. A **dormitory** is an interschool facility serving as a boarding school.

20. **Extracurricular education** is aimed at offering young people favorable conditions to develop interests and aptitudes as well as recreation and rest during free time.

Extracurricular education institutions include: youth centres, youth community centres, extracurricular interest groups, interschool sports centres and other public and non-public institutions.

21. *The information presented, excluding the data on higher education institutions, since the school year 2007/08 (in the case of graduates – since the school year 2006/07), have been completed on the basis of the Educational Information System, administered by the Ministry of National Education.*

TABL. 1 (128). EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA
EDUCATION BY LEVEL

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2014/15	2015/16	SPECIFICATION
SZKOŁY SCHOOLS					
Szkoły:					Schools:
podstawowe	502	449	414	416	primary
gimnazja	219	222	230	232	lower secondary
specjalne przysposabiające do pracy	10	10	10	11	special job-training
zasadnicze zawodowe	53	50	45	46	basic vocational
licea ogólnokształcące	75	74	76	77	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	2	2	x	x	supplementary general secondary
licea profilowane	60	17	x	x	specialized secondary
technika	75	68	62	61	technical secondary
technika uzupełniająca	13	4	x	x	supplementary technical secondary
artystyczne ogólnokształcące ^a	3 ^b	4 ^c	4 ^d	4 ^e	general art ^a
policealne	124	110	81	76	post-secondary
wyższe	19	17	16	16	tertiary
dla dorosłych	154	128	70	46	for adults
gimnazja	4	4	2	1	lower secondary
zasadnicze zawodowe	2	–	–	–	basic vocational
licea ogólnokształcące	55	50	52	44	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	40	42	x	x	supplementary general secondary
licea profilowane	3	–	–	–	specialized secondary
technika	21	11	4	–	technical secondary
technika uzupełniająca	29	21	12	1	supplementary technical secondary
NAUCZYCIELE ^f TEACHERS ^f					
Szkoły:					Schools:
podstawowe ^g	6347	5620	5468	5732	primary ^g
gimnazja ^g	3815	3514	3087	3048	lower secondary ^g
zasadnicze zawodowe ^{gh}	310	411	407	392	basic vocational ^{gh}
licea ogólnokształcące ^{gi}	1584	1717	1472	1444	general secondary ^{gi}
licea profilowane ^g	439	97	x	x	specialized secondary ^g
technika ^{gk}	1171	1766	1567	1558	technical secondary ^{gk}
policealne	434	403	308	298	post-secondary
wyższe ^l	2941	3078	2809	2773	tertiary ^l

a Dające uprawnienia zawodowe. b – e Ponadto szkół artystycznych realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne w roku szkolnym: b 2005/2006 – 5, c 2010/11 – 5, d 2014/15 – 6, e 2015/16 – 5. f W roku szkolnym 2005/06 bez nauczycieli pracujących w zespołach szkół; patrz uwagi ogólne, ust. 15 na str. 190. g, h Łącznie ze szkołami: g – dla dorosłych, h – specjalnymi przysposabiającymi do pracy. i Łącznie ze szkołami uzupełniającymi odpowiednio: liceami ogólnokształcącymi (do roku szkolnego 2013/14) i technikami. k Łącznie z ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe. l Nauczyciele akademicy.

a Leading to professional certification. b – e Moreover, art schools giving only artistic education in the school year: b 2005/2006 – 5, c 2010/11 – 5, d 2014/15 – 6, e 2015/16 – 5. f In 2005/06 school year excluding teachers working in complexes of schools; see general notes, item 15 on page 190. g, h Including: g – schools for adults, h – special job-training schools. i Including supplementary respectively: general secondary schools (until the 2013/14 school year) and technical secondary schools. k Including general art schools leading to professional certification. l Academic teachers.

TABL. 1 (128). **EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA (cd.)**
EDUCATION BY LEVEL (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2014/15	2015/16	SPECIFICATION
UCZNIOWIE I STUDENCI PUPILS AND STUDENTS					
Wychowanie przedszkolne ^a	11580	9271	17734	11434	<i>Pre-primary education^a</i>
Szkoły:					<i>Schools:</i>
podstawowe	85238	67355	67612	72526	<i>primary</i>
gimnazja	53873	41056	33673	33205	<i>lower secondary</i>
specjalne przysposabiające do pracy	173	323	334	306	<i>special job-training</i>
zasadnicze zawodowe	5774	5238	4236	3956	<i>basic vocational</i>
licea ogólnokształcące	25312	22975	19048	17980	<i>general secondary</i>
uzupełniające licea ogólnokształcące	29	40	x	x	<i>supplementary general secondary</i>
licea profilowane	7201	1126	x	x	<i>specialized secondary</i>
technika	19327	20190	16692	16296	<i>technical secondary</i>
technika uzupełniająca	189	111	x	x	<i>supplementary technical secondary</i>
artystyczne ogólnokształcące ^b	426 ^c	430 ^d	430 ^e	444 ^f	<i>general art^b</i>
policealne	11458	13460	10412	9543	<i>post-secondary</i>
wyższe	53306	53963	38986	36249	<i>tertiary</i>
dla dorosłych	10392	7656	4823	4193	<i>for adults</i>
gimnazja	226	98	78	28	<i>lower secondary</i>
zasadnicze zawodowe	29	–	–	–	<i>basic vocational</i>
licea ogólnokształcące	5679	4003	4482	4149	<i>general secondary</i>
uzupełniające licea ogólnokształcące	1444	2451	x	x	<i>supplementary general secondary</i>
licea profilowane	235	–	–	–	<i>specialized secondary</i>
technika	2293	388	101	–	<i>technical secondary</i>
technika uzupełniająca	486	716	162	16	<i>supplementary technical secondary</i>

a Dotyczy dzieci w wieku 6 lat, w roku szkolnym 2014/15 w wieku 5–6 lat, natomiast w roku szkolnym 2015/16 w wieku 5 lat, objętych edukacją w placówkach wychowania przedszkolnego, ujętych również w tabl. 34 na str. 216. b Dające uprawnienia zawodowe. c – f Ponadto uczniów szkół artystycznych realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne w roku szkolnym: c 2005/06 – 321, d 2010/11 – 267, e 2014/15 – 292, f 2015/16 – 300.

a Concerns children aged 6, in the 2014/15 school year aged 5–6, in the 2015/16 school year aged 5, attending pre-primary education establishments also described in table 34 on page 216. b Leading to professional certification. c – f Moreover, students of art schools giving only artistic education in the school year: c 2005/06 – 321, d 2010/11 – 267, e 2014/15 – 292, f 2015/16 – 300.

TABL. 1 (128). EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA (dok.)
EDUCATION BY LEVEL (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2014/15	2015/16	SPECIFICATION
ABSOLWENCI GRADUATES					
Szkoły:					Schools:
podstawowe	16137	11873	10700	.	primary
gimnazja	17970	13666	11102	.	lower secondary
specjalne przysposabiające do pracy	1	64	87	.	special job-training
zasadnicze zawodowe	1872	1809	1212	.	basic vocational
licea ogólnokształcące	8062	7435	6508	.	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	28	–	–	.	supplementary general secondary
licea profilowane	2553	461	–	.	specialized secondary
technika	4173	4704	3751	.	technical secondary
technika uzupełniająca	x	34	–	.	supplementary technical secondary
artystyczne ogólnokształcące ^a	93 ^b	88 ^c	65 ^d	.	general art ^a
policealne	3642	3280	3404	.	post-secondary
wyższe	10693	15690	11030	.	tertiary
dla dorosłych	3516	2134	1499	.	for adults
gimnazja	85	43	37	.	lower secondary
zasadnicze zawodowe	16	–	–	.	basic vocational
licea ogólnokształcące	1789	962	1371	.	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	355	914	x	.	supplementary general secondary
licea profilowane	51	–	–	.	specialized secondary
technika	1220	69	55	.	technical secondary
technika uzupełniająca	x	146	36	.	supplementary technical secondary

a Dające uprawnienia zawodowe. b – d Ponadto absolwentów szkół artystycznych realizujących wyłącznie kształcenie artystyczne w roku szkolnym: b 2005/06 – 21, c 2010/11 – 36, d 2014/15 – 31.

Źródło: dane – z wyjątkiem szkół wyższych – Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Leading to professional certification. b – d Moreover, graduates of art schools giving only artistic education in the school year: b 2005/06 – 21, c 2010/11 – 36, d 2014/15 – 31.

Source: data – with the exception of the higher education institutions – of the Ministry of National Education.

TABL. 2 (129). SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH
SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06	2010/11	2014/15	2015/16	2005/06	2010/11	2014/15	2015/16	2005/06	2010/11	2014/15
	szkoły schools				uczniowie i studenci pupils and students				absolwenci graduates		
Szkoły podstawowe Primary schools	502	449	414	416	85238	67355	67612	72526	16137	11873	10700
Jednostki administracji centralnej (rządowej) <i>Central (government) administration entities</i>	1	–	–	1	2	–	–	2	2	1	–
Jednostki samorządu terytorialnego <i>Local government units</i>	462	405	352	345	83425	65253	64014	68168	15823	11539	10200
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne <i>Associations and other social organizations</i>	31	35	50	48	1239	1416	2038	1974	231	237	321
Organizacje wyznaniowe <i>Religious organizations</i>	4	4	3	3	370	340	490	527	51	55	79
Pozostałe <i>Others</i>	4	5	9	19	202	346	1070	1855	30	41	100
Gimnazja Lower secondary schools	219	222	230	232	53873	41056	33673	33205	17970	13666	11102
Jednostki administracji centralnej (rządowej) <i>Central (government) administration entities</i>	1	1	1	1	19	14	12	10	5	11	12
Jednostki samorządu terytorialnego <i>Local government units</i>	196	197	198	198	52546	39432	31824	31132	17604	13136	10535
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne <i>Associations and other social organizations</i>	14	15	17	17	870	999	940	926	248	318	275
Organizacje wyznaniowe <i>Religious organizations</i>	3	3	5	5	267	377	553	558	55	134	191
Pozostałe <i>Others</i>	5	6	9	11	171	234	344	579	58	67	89
Zasadnicze szkoły zawodowe^a Basic vocational schools^a	63	60	55	57	5947	5561	4570	4262	1873	1873	1299
Jednostki administracji centralnej (rządowej) <i>Central (government) administration entities</i>	1	5	4	4	17	223	163	150	3	68	54
Jednostki samorządu terytorialnego <i>Local government units</i>	54	47	43	44	5047	4488	3727	3520	1580	1523	1064
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne <i>Associations and other social organizations</i>	7	8	8	7	862	850	680	549	277	282	181
Organizacje wyznaniowe <i>Religious organizations</i>	–	–	–	1	–	–	–	4	–	–	–
Pozostałe <i>Others</i>	1	–	–	1	21	–	–	39	13	–	–

a Łącznie ze szkołami specjalnymi przysposabiającymi do pracy.
a Including special job-training schools.

TABL. 2 (129). SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH (cd.)
 SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06	2010/11	2014/15	2015/16	2005/06	2010/11	2014/15	2015/16	2005/06	2010/11	2014/15
	szkoły schools				uczniowie i studenci pupils and students				absolwenci graduates		
Licea ogólnokształcące^a General secondary schools^a	77	76	76	77	25341	23015	19048	17980	8090	7435	6508
Jednostki samorządu terytorialnego	70	67	60	59	24776	22359	17830	16346	7917	7206	6220
Local government units											
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	3	5	8	8	339	347	492	487	118	116	166
Associations and other social organizations											
Organizacje wyznaniowe	1	2	2	2	115	258	271	265	24	88	98
Religious organizations											
Pozostałe	3	2	6	8	111	51	455	882	31	25	24
Others											
Licea profilowane Specialized secondary schools	60	17	x	x	7201	1126	x	x	2553	461	x
Jednostki samorządu terytorialnego	54	16	x	x	6784	1083	x	x	2511	441	x
Local government units											
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	5	1	x	x	406	43	x	x	32	20	x
Associations and other social organizations											
Organizacje wyznaniowe	1	–	x	x	11	–	x	x	10	–	x
Religious organizations											
Technika^{bc} Technical secondary schools^{bc}	91	76	66	65	19942	20731	17122	16740	4266	4826	3816
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	3	10	9	9	426	2079	1648	1604	93	552	364
Central (government) administration entities											
Jednostki samorządu terytorialnego	84	57	50	49	19331	18089	15027	14757	4151	4227	3312
Local government units											
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	2	6	4	3	88	307	156	113	11	39	59
Associations and other social organizations											
Organizacje wyznaniowe	1	1	1	1	64	72	87	75	11	–	22
Religious organizations											
Pozostałe	1	2	2	3	33	184	204	191	–	8	59
Others											
Szkoły policealne Post-secondary schools	124	110	81	76	11458	13460	10412	9543	3642	3280	3404
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	–	3	1	1	–	204	36	20	–	70	–
Central (government) administration entities											
Jednostki samorządu terytorialnego	43	30	19	15	4906	3362	2253	1772	1499	1067	625
Local government units											

a, b Do roku szkolnego 2013/14 łącznie z: a – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi, b – technikami uzupełniającymi.
 c Łącznie z ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.

a, b Until the 2013/14 school year including: a – supplementary general secondary schools, b – supplementary technical secondary schools. c Including general art schools leading to professional certification.

TABL. 2 (129). SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH (dok.)
SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06	2010/11	2014/15	2015/16	2005/06	2010/11	2014/15	2015/16	2005/06	2010/11	2014/15	
	szkoły schools				uczniowie i studenci pupils and students				absolwenci graduates			
Szkoły policealne (dok.) Post-secondary schools (cont.)												
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	17	11	11	12	756	634	782	810	316	305	279	
<i>Associations and other social organizations</i>												
Organizacje wyznaniowe	1	2	2	1	20	14	14	10	6	2	–	
<i>Religious organizations</i>												
Pozostałe	63	64	48	47	5776	9246	7327	6931	1821	1836	2500	
<i>Others</i>												
Szkoły wyższe	19	17	16	16	53306	53963	38986	36249	10693	15690	11030	
Tertiary education												
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	5	5	5	5	31778	37946	32242	30921	6607	9928	8555	
<i>Central (government) administration entities</i>												
Pozostałe	14	12	11	11	21528	16017	6744	5328	4086	5762	2475	
<i>Others</i>												
Szkoły dla dorosłych	154	128	70	46	10392	7656	4823	4193	3516	2134	1499	
Schools for adults												
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	–	5	2	1	–	158	23	16	–	15	8	
<i>Central (government) administration entities</i>												
Jednostki samorządu terytorialnego	66	42	28	13	5229	2663	1224	837	1779	744	431	
<i>Local government units</i>												
Stowarzyszenia i inne organizacje społeczne	33	32	16	12	1933	993	731	619	759	302	254	
<i>Associations and other social organizations</i>												
Pozostałe	55	49	24	20	3230	3842	2845	2721	978	1073	806	
<i>Others</i>												

Źródło: dane – z wyjątkiem szkół wyższych – Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Source: data – with the exception of the higher education institutions – of the Ministry of National Education.

TABL. 3 (130). UCZNIOWIE WEDŁUG GRUP WIEKU
PUPILS AND STUDENTS BY AGE GROUPS

GRUPY WIEKU AGE GROUPS	2005/06	2010/11	2014/15	2015/16
	w % ludności danej grupy wieku in % of population of given age group			
6–12 ^a lat	96,5	93,1	91,0	89,0
13–15	96,8	94,2	92,3	92,3
16–18	93,1	92,8	91,8	91,1
19–21 lat	22,4	28,6	24,4	24,0

a W latach szkolnych 2005/06 i 2010/11 – grupa wieku 7–12.

U w a g a. W roku szkolnym 2014/15 do policzenia wskaźnika użyto liczbę uczniów w grupie wieku 6–12 lat w liczbie ludności w wieku 7–12 lat i połowie rocznika 6-latków.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a In the 2005/06 and 2010/11 school year – age group 7–12.

Note. The rate for the 2014/15 school year was calculated using the number of pupils aged 6–12 in the population aged 7–12 and in half of the 6-year old population.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 4 (131). WSPÓŁCZYNNIK SKOLARYZACJI
ENROLMENT RATE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Grupy wieku Age groups	2005/06			2010/11			2014/15			2015/16		
		ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females	ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females
		w %			in %								
BRUTTO GROSS													
Szkoły: Schools:													
podstawowe ^a primary ^a	6–12	97,2	97,6	96,8	94,9	95,0	94,7	91,6	91,2	92,1	89,2	88,9	89,4
gimnazja lower secondary	13–15	99,1	100,0	98,1	96,8	98,2	95,3	94,4	95,5	93,3	95,3	96,0	94,6
zasadnicze zawodowe ^b basic vocational ^b	16–18	10,2	15,0	5,1	11,2	16,0	6,0	11,3	15,8	6,5	11,1	15,6	6,3
licea ogólnokształ- cące i profilo- wane ^c general and specialized secondary ^c	16–18	67,9	55,4	81,0	61,4	48,9	74,6	58,2	46,8	70,2	57,7	46,2	69,8
technika ^d technical secondary ^d	16–18	38,7	50,2	26,5	43,8	55,3	31,7	43,0	53,5	31,9	43,7	54,0	32,8
policealne post-secondary	19–21	17,8	16,6	19,1	24,8	16,9	33,2	22,4	14,0	31,3	21,6	13,1	30,5
NETTO NET													
Wychowanie przedszkolne Pre-primary education ^e	5	95,5	96,3	94,6	85,2	86,2	84,2	93,4	96,6	90,0	95,1	95,3	94,9
Szkoły: Schools:													
podstawowe ^a primary ^a	6–12	96,1	96,2	96,0	92,7	92,6	92,7	90,8	90,2	91,5	88,5	88,0	89,0
gimnazja lower secondary	13–15	94,8	94,3	95,3	92,2	92,0	92,4	90,2	89,6	90,8	90,3	89,8	90,9
zasadnicze zawodowe ^b basic vocational ^b	16–18	8,6	12,6	4,3	9,4	13,6	5,0	9,1	12,9	5,1	8,7	12,3	4,8
licea ogólnokształ- cące i profilo- wane ^c general and specialized secondary ^c	16–18	55,4	41,7	69,7	48,9	35,3	63,1	47,7	34,7	61,4	47,0	33,8	60,9
technika ^d technical secondary ^d	16–18	25,6	32,7	18,1	30,8	38,3	22,8	31,6	39,2	23,6	32,1	39,9	23,9
policealne post-secondary	19–21	10,5	9,9	11,2	9,8	6,3	13,4	8,0	4,8	11,4	7,2	4,1	10,5

a W latach szkolnych 2005/06 i 2010/11 dotyczy dzieci w wieku 7–12 lat. b – d łącznie ze szkołami: b – specjalnymi przysposabiającymi do pracy, c – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi (do roku szkolnego 2013/14), d – technikami uzupełniającymi i artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe. e Dotyczy w latach szkolnych 2005/06 i 2010/11 dzieci w wieku 6 lat, a w roku 2014/15 w wieku 5–6 lat objętych edukacją w placówkach wychowania przedszkolnego.

U w a g a. W roku szkolnym 2014/15 do policzenia wskaźnika użyto liczbę uczniów w grupie wieku 6–12 lat w liczbie ludności w wieku 7–12 lat i połowie rocznika 6-latków, w grupie dzieci w wieku 5–6 lat w liczbie ludności w wieku 5 lat i połowie rocznika 6-latków.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a In the school years 2005/06 and 2010/11 school year concerns children aged 7–12. b – d Including: b – special job-training schools, c – supplementary general secondary schools (until the 2013/14 school year), d – supplementary technical secondary schools and general art schools leading to professional certification. e In the 2005/06 and 2010/11 school year concerns children aged 6 and in 2014/15 aged 5–6 attending pre-primary education establishments.

N o t e. The rate for the 2014/15 school year was calculated using the number of pupils aged 6–12 in the population aged 7–12 and in half of the 6-year old population, in the group of children aged 5–6 in the population aged 5 and in half of the 6-year old population.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

Uwaga do tablic 5 i 6

W podziale według języków obcych jedna osoba może być wykazana więcej niż jeden raz.

Note to tables 5 and 6

The division by languages may include one person more than once.

TABL. 5 (132). **UCZĄCY SIĘ JEZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ POLICEALNYCH^a**
PUPILS AND STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH AND IN POST-SECONDARY SCHOOLS^a

LATA YEARS JEZYKI OBCIE FOREIGN LANGUAGES	Ogółem Grand total	W % ogółu uczniów w szkołach			In % of total pupils and students at schools						
		podstawowych		primary	gimnazjach lower secondary	zasadniczych zawodowych ^b basic vocational ^b	liceach ogólnokształcących ^c general secondary ^c	liceach profilowanych specialized secondary ^d	technikach ^d technical secondary ^d	policealnych ^e post-secondary ^e	
		razem total	miasta urban areas	wieś rural areas							
NAUCZANIE OBOWIĄZKOWE OBLIGATORY EDUCATION											
Angielski <i>English</i>	2005/06	152656	59,8	62,3	55,9	86,5	59,3	99,0	97,7	93,3	52,9
	2010/11	155669	95,3	96,3	93,7	96,9	75,7	98,8	96,6	96,5	30,9
	2014/15	144244	98,6	98,5	99,0	98,7	88,2	99,8	x	98,9	44,6
	2015/16	147732	99,1	99,1	99,2	98,6	83,1	99,9	x	99,2	52,2
Francuski <i>French</i>	2005/06	5069	0,3	0,4	–	2,2	0,9	10,8	2,5	3,3	0,9
	2010/11	4778	0,2	0,4	–	3,7	–	11,4	–	2,3	–
	2014/15	3886	0,1	0,1	–	4,6	–	10,4	x	1,9	–
	2015/16	3972	0,1	0,1	–	4,6	–	11,6	x	1,9	–
Niemiecki <i>German</i>	2005/06	44090	4,1	4,6	3,3	13,1	6,8	61,7	64,5	64,4	7,6
	2010/11	41523	2,2	3,0	0,9	35,8	6,0	50,9	45,7	61,3	0,6
	2014/15	35963	1,4	1,7	0,9	45,7	0,5	46,2	x	62,2	1,7
	2015/16	34581	0,8	0,9	0,7	45,2	0,5	46,7	x	61,6	2,6
Rosyjski <i>Russian</i>	2005/06	24682	4,9	2,4	3,3	7,4	18,5	25,2	35,0	33,3	0,8
	2010/11	21961	1,9	0,8	3,9	19,7	7,9	24,0	56,8	28,6	0,7
	2014/15	21760	1,3	1,2	1,4	31,4	8,8	25,6	x	29,0	1,2
	2015/16	20877	1,0	0,8	1,3	30,5	7,4	26,4	x	28,5	2,3
Inne <i>Others</i>	2005/06	1590	–	–	–	0,1	–	6,1	–	–	0,4
	2010/11	2227	0,6	0,1	1,4	0,1	–	7,1	–	0,5	0,4
	2014/15	2279	0,1	0,2	–	1,6	–	7,9	x	0,8	0,2
	2015/16	2304	0,1	0,2	–	1,3	–	9,4	x	0,5	–
NAUCZANIE DODATKOWE^f ADDITIONAL EDUCATION ^f											
Angielski <i>English</i>	2005/06	23918	22,9	20,7	26,3	8,1	–	–	–	–	–
	2010/11	3393	3,0	2,4	4,2	1,1	–	1,0	–	1,1	3,3
	2014/15	836	0,5	0,5	0,4	0,2	–	0,0	x	0,0	4,1
	2015/16	282	0,1	0,0	0,3	0,2	0,1	0,0	x	–	1,1

a W roku szkolnym 2005/06 stan w dniu 31 XII. b – d Łącznie ze szkołami: b – specjalnymi przysposabiającymi do pracy w roku szkolnym 2005/06, c – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi (do roku szkolnego 2013/14), d – technikami uzupełniającymi (do roku szkolnego 2013/14) oraz artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe. e Od roku szkolnego 2010/11 bez kolegiów nauczycielskich, nauczycielskich kolegiów języków obcych i kolegiów pracowników służb społecznych. f Prowadzone w ramach godzin będących do dyspozycji dyrektora szkoły.

a In the 2005/06 school year as of 31 Dec. b – d Including: b – special job-training schools in the 2005/06 school year, c – supplementary general secondary schools (until the 2013/14 school year), d – supplementary technical secondary schools (until the 2013/14 school year) and general art schools leading to professional certification. e Since 2010/2011 school year excluding teacher training colleges, foreign language teacher training colleges and colleges of social work. f Conducted during the hours which are at the disposal of headperson.

TABL. 5 (132). UCZĄCY SIĘ JEZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ POLICEALNYCH^a (dok.)PUPILS AND STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH AND IN POST-SECONDARY SCHOOLS^a (cont.)

LATA YEARS JEZYKI OBCE FOREIGN LANGUAGES	Ogółem Grand total	W % ogółu uczniów w szkołach In % of total pupils and students at schools									
		podstawowych primary			gimnazjach lower secondary	zasadniczych zawodowych ^b basic vocational ^b	liceach ogólnokształcących ^c general secondary ^c	liceach profilowanych specialized secondary	technikach ^d technical secondary ^d	policealnych ^e post-secondary ^e	
		razem total	miasta urban areas	wieś rural areas							
NAUCZANIE DODATKOWE ^f (dok.) ADDITIONAL EDUCATION ^f (cont.)											
Francuski <i>French</i>	2005/06	1795	0,3	0,5	–	2,8	–	0,2	–	–	–
	2010/11	1333	0,7	0,9	0,4	1,1	–	1,7	–	0,2	–
	2014/15	796	0,1	0,2	0,1	0,7	–	2,0	x	0,6	–
	2015/16	691	0,2	0,2	0,1	0,6	–	1,4	x	0,7	–
Niemiecki <i>German</i>	2005/06	19812	3,9	3,9	4,0	29,8	–	1,1	–	0,4	–
	2010/11	10717	4,3	3,5	5,6	15,0	–	5,1	–	2,3	0,1
	2014/15	6862	3,0	2,4	4,3	10,0	–	7,2	x	0,4	–
	2015/16	7034	3,0	2,0	5,2	10,3	–	5,0	x	3,1	–
Inne <i>Others</i>	2005/06	13495	5,2	3,6	7,8	15,5	–	2,8	–	–	–
	2010/11	9656	6,2	4,2	9,7	9,5	–	6,2	–	0,9	–
	2014/15	5665	5,3	3,8	8,4	4,3	–	3,2	x	0,1	–
	2015/16	6011	4,7	3,7	6,9	4,7	–	3,2	x	2,4	0,4

a W roku szkolnym 2005/06 stan w dniu 31 XII. b – d Łącznie ze szkołami: b – specjalnymi przysposabiającymi do pracy w roku szkolnym 2005/06, c – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi (do roku szkolnego 2013/14), d – technikami uzupełniającymi (do roku szkolnego 2013/14) oraz artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe. e Od roku szkolnego 2010/11 bez kolegiów nauczycielskich, nauczycielskich kolegiów języków obcych i kolegiów pracowników służb społecznych. f Prowadzone w ramach godzin będących do dyspozycji dyrektora szkoły.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a In the 2005/06 school year as of 31 Dec. b – d Including: b – special job-training schools in the 2005/06 school year, c – supplementary general secondary schools (until the 2013/14 school year), d – supplementary technical secondary schools (until the 2013/14 school year) and general art schools leading to professional certification. e Since 2010/2011 school year excluding teacher training colleges, foreign language teacher training colleges and colleges of social work. f Conducted during the hours which are at the disposal of headperson.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 6 (133). UCZĄCY SIĘ JEZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DOROSŁYCH^a
STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR ADULTS^a

LATA YEARS JEZYKI OBCE FOREIGN LANGUAGES	Ogółem Grand total	W % ogółu uczniów w szkołach In % of total students at school					
		gimnazjach lower secondary	zasadniczych zawodowych basic vocational	liceach ogólnokształcących ^b general secondary ^b	liceach profilowanych specialized secondary	technikach ^c technical secondary ^c	
Angielski <i>English</i>	2005/06	6176	95,5	–	65,7	100,0	43,1
	2010/11	6116	100,0	–	88,5	–	61,2
	2014/15	4823	100,0	–	91,3	–	58,9
	2015/16	3804	100,0	–	91,0	–	–
Niemiecki <i>German</i>	2005/06	573	–	100,0	–	2,4	15,0
	2010/11	155	–	–	0,6	–	10,7
	2014/15	20	–	–	0,0	–	6,8
	2015/16	15	–	–	–	–	93,8

a Dane dotyczą nauczania obowiązkowego; w roku szkolnym 2005/06 stan w dniu 31 XII. b, c Łącznie ze szkołami: b – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi (do roku szkolnego 2013/14), c – technikami uzupełniającymi.

a Data concern obligatory education; in the 2005/06 school year as of 31 Dec. b, c Including: b – supplementary general secondary schools (until the 2013/14 school year), c – supplementary technical secondary schools.

TABL. 6 (133). **UCZĄCY SIĘ JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DOROSŁYCH^a (dok.)**
STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR ADULTS^a (cont.)

LATA YEARS JĘZYKI OBCE FOREIGN LANGUAGES	Ogółem Grand total	W % ogółu uczniów w szkołach <i>In % of total students at school</i>					
		gimnazjach <i>lower secondary</i>	zasadniczych zawodowych <i>basic voca- tional</i>	liceach ogólnokształ- cących ^b <i>general secondary^b</i>	liceach profi- lowanych <i>specialized secondary</i>	technikach ^c <i>technical secondary^c</i>	
Rosyjski	2005/06	3390	4,5	–	32,1	–	44,6
<i>Russian</i>	2010/11	1342	–	–	16,4	–	25,5
	2014/15	445	–	–	8,0	–	33,1
	2015/16	281	–	–	6,8	–	–

a Dane dotyczą nauczania obowiązkowego; w roku szkolnym 2005/06 stan w dniu 31 XII. b, c Łącznie ze szkołami: b – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi (do roku szkolnego 2013/14), c – technikami uzupełniającymi.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Data concern obligatory education; in the 2005/06 school year as of 31 Dec. b, c Including: b – supplementary general secondary schools (until the 2013/14 school year), c – supplementary technical secondary schools.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 7 (134). **KSZTAŁCENIE OSÓB ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI EDUKACYJNYMI^a**
EDUCATION FOR PEOPLE WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2014/15	2015/16	2005/06	2010/11	2014/15	SPECIFICATION
	uczniowie <i>pupils and students</i>				absolwenci <i>graduates</i>			
Szkoły podstawowe	2367	1940	1789	1934	442	394	359	<i>Primary schools</i>
w tym specjalne	746	490	511	536	115	90	75	<i>of which special</i>
Gimnazja	1904	1546	1321	1311	629	469	444	<i>Lower secondary schools</i>
w tym specjalne	788	606	548	532	267	192	167	<i>of which special</i>
Szkoły specjalne przysposabiające do pracy	173	323	334	306	1	64	87	<i>Special job-training schools</i>
Zasadnicze szkoły zawodowe	455	318	288	311	129	102	61 ^b	<i>Basic vocational schools</i>
w tym specjalne	424	271	219	223	120	91	55	<i>of which special</i>
Licea ogólnokształcące ^c	142	97	135	122	56	30	42	<i>General secondary schools^c</i>
w tym specjalne	–	16	21	11	–	–	–	<i>of which special</i>
Licea profilowane	85	38	x	x	33	9	x	<i>Specialized secondary schools</i>
w tym specjalne	–	–	x	x	–	–	x	<i>of which special</i>
Technika ^d	41	74	132	152	6	2	5 ^b	<i>Technical secondary schools^d</i>
w tym specjalne	–	–	–	12	–	–	–	<i>of which special</i>
Szkoły policealne	9	–	–	1	2	–	–	<i>Post-secondary schools</i>
w tym specjalne	–	–	–	–	–	–	–	<i>of which special</i>

a Patrz uwagi ogólne, ust. 10 na str. 189. b W przypadku szkół ogólnodostępnych dane dotyczą absolwentów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe, kwalifikacje w zawodzie lub egzamin dyplomowy. c–d Łącznie z: c – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi (do roku szkolnego 2013/14), d – technikami uzupełniającymi (do roku szkolnego 2013/14) oraz ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a See general notes, item 10 on page 189. b In mainstream schools data concern graduates with a medical certificate on a need for special education, who passed exam certifying professional qualification, qualification to perform a job or graduation exam. c–d Including: c – supplementary general secondary schools (until the 2013/14 school year), d – supplementary technical secondary schools (until the 2013/14 school year) as well as general art schools leading to professional certification.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 8 (135). **SPECJALNE OŚRODKI SZKOLNO-WYCHOWAWCZE, MŁODZIEŻOWE OŚRODKI WYCHOWAWCZE, MŁODZIEŻOWE OŚRODKI SOCJOTERAPII ORAZ OŚRODKI REWALIDACYJNO-WYCHOWAWCZE**
SPECIAL EDUCATIONAL CENTRES, YOUTH EDUCATION CENTRES, YOUTH SOCIAL THERAPY CENTRES AND REHABILITATION-EDUCATION CENTRES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005 ^a	2010	2014	2015	SPECIFICATION
SPECJALNE OŚRODKI SZKOLNO-WYCHOWAWCZE <i>SPECIAL EDUCATIONAL CENTRES</i>					
Ośrodki	5	5	5	5	<i>Centres</i>
Miejsca	334	404	357	377	<i>Places</i>
Wychowankowie	257	269	262	242	<i>Residents</i>
w tym z upośledzeniem umysłowym	214	249	232	205	<i>of which mentally disabled</i>
MŁODZIEŻOWE OŚRODKI WYCHOWAWCZE <i>YOUTH EDUCATION CENTRES</i>					
Ośrodki	2	3	3	4	<i>Centres</i>
Miejsca	130	256	246	264	<i>Places</i>
Wychowankowie	123	171	167	164	<i>Residents</i>
MŁODZIEŻOWE OŚRODKI SOCJOTERAPII <i>YOUTH SOCIAL THERAPY CENTRES</i>					
Ośrodki	–	1	2	2	<i>Centres</i>
Miejsca	–	16	61	61	<i>Places</i>
Wychowankowie	–	16	31	39	<i>Residents</i>
OŚRODKI REWALIDACYJNO-WYCHOWAWCZE <i>REHABILITATION-EDUCATION CENTRES</i>					
Ośrodki	–	4	6	5	<i>Centres</i>
Miejsca	–	96	122	117	<i>Places</i>
Wychowankowie	–	52	77	74	<i>Residents</i>
w tym:					<i>of which:</i>
z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim	–	20	32	31	<i>deeply mentally disabled</i>
z niepełnosprawnościami sprzężonymi	–	32	45	43	<i>with multiple disability</i>

^a Stan w dniu 31 X.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a As of 31 Oct.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 9 (136). **WYCHOWANIE POZASZKOLNE**
EXTRACURRICULAR EDUCATION

RODZAJE PLACÓWEK KIND OF INSTITUTIONS	Placówki Institutions	Uczestnicy stałych i okresowych form zajęć ^a Participants of permanent and temporary forms of pursuits ^a							
		ogółem total	informatycznych informat- ical	technicznych technical	przed- mio- towych subjects	arty- stycz- nych art	sporto- wych sports	turysty- czno-kra- joznaw- czych tourism	innych others
		OGÓŁEM 2005 ^b	8	9841	–	277	–	4147	4161
TOTAL 2010	8	10198	198	758	192	4012	4426	214	398
..... 2014	23	8539	44	74	699	1833	5116	471	302
..... 2015	22	8293	68	156	1166	1795	4076	708	324
Młodzieżowe domy kultury Youth community centres	1	1316	48	156	162	728	136	–	86
Ogniska pracy pozaszkolnej Extracurricular interest groups	1	250	–	–	–	250	–	–	–
Międzyszkolne ośrodki sportowe Inter-school sports centres	2	3930	–	–	–	–	3930	–	–
Pozostałe placówki Other institutions	18	2797	20	–	1004	817	10	708	238

a Biorący systematyczny udział w pracy kół w okresie od 1 X (w 2005 r. – od 1 XI) roku poprzedzającego rok badany do 30 IX (w 2005 r. – do 31 X) roku badanego. b Stan w dniu 31 X.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a Systematic participation in extracurricular activities in period from 1 Oct (in 2005 – from 1 Nov) of the year preceding the surveyed year to 30 Sep (in 2005 – to 31 Oct) of the surveyed year. b As of 31 Oct.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 10 (137). **INTERNATY I BURSY SZKÓŁ DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
BOARDING SCHOOLS AND DORMITORIES FOR CHILDREN AND YOUTH
(excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015/16		2005/06 ^a	2010/11	2014/15	2015/16		SPECIFICATION
	placówki establi- sh- ments	miejsca beds	korzystający boarders					
			ogółem total				na 100 miejsc per 100 beds	
OGÓŁEM	39	4266	4157	3454	3391	3321	77,8	TOTAL
Internaty	29	2711	2805	2058	2021	1980	73,0	Boarding schools
zasadnicze szkoły zawodowe i technika ^b	18	1819	2671 ^c	1341	1237	1184	65,1	basic vocational and technical secondary ^b
licea ogóln- kształcące ^d	11	892	134	653	784	796	89,2	general secondary ^d
Bursy	10	1555	1352	1396	1370	1341	86,2	Dormitories

a Stan w dniu 31 X. b, d Łącznie ze szkołami: b – technikami uzupełniającymi (do roku szkolnego 2013/14), ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe, policealnymi, kolegiami nauczycielskimi, nauczycielskimi kolegiami języków obcych, kolegiami pracowników służb społecznych, d – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi (do roku szkolnego 2013/14). c W roku szkolnym 2005/06 łącznie z zespołami szkół.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a As of 31 Oct. b, d Including: b – supplementary technical secondary schools (until the 2013/14 school year), general art schools leading to professional certification, post-secondary schools, teacher training colleges, foreign language teacher training colleges, colleges of social work, d – supplementary general secondary schools (until the 2013/14 school year). c Including school complexes in the 2005/06 school year.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 11 (138). **DOMY I STOŁÓWKI STUDENCKIE**
STUDENT DORMITORIES AND CANTEENS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2014/15	2015/16	SPECIFICATION
DOMY STUDENCKIE STUDENT DORMITORIES					
Domy	10	11	11	10	Dormitories
Miejsca	3456	3559	3499	3286	Beds
Korzystający:					Boarding:
studenci	2188	2508	2081	1931	students
w % ogółu studentów	4,1	4,6	5,3	5,3	in % of total students
uczestnicy studiów doktoranckich ^a	.	8	6	7	students of doctoral studies ^a
w % ogółu uczestników	1,6	0,9	1,0	in % of total students of doctoral studies
STOŁÓWKI STUDENCKIE STUDENT CANTEENS					
Stołówki	4	4	-	-	Canteens
Miejsca	221	221	-	-	Seats

^a Bez uczestników studiów doktoranckich w Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego, placówkach naukowych Polskiej Akademii Nauk oraz instytutów naukowo-badawczych.

^a Excluding doctoral students of the Medical Centre for Postgraduate Education, scientific facilities of the Polish Academy of Sciences as well as research institutes.

TABL. 12 (139). **STUDENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH OTRZYMUJĄCY STYPENDIA^a**
STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS RECEIVING SCHOLARSHIPS^a

SZKOŁY	2005/06	2010/11	2014/15	2015/16			SCHOOLS	
				ogółem ^b total ^b	w tym otrzymujący stypendia of which scholarships recipients			
					socjalne social	rektora dla najlep- szych stu- dentów vice- chancellor to the best students		otrzymujący stypendia w % ogółu studentów danej grupy szkół scholarship recipients in % of total students of a given group of schools
O G Ó Ł E M	19392	17669	11459	10801	7280	1913	29,8	TOTAL
w tym:								of which:
Uniwersytety	4922	5075	3677	3496	2111	753	28,5	Universities
Wyższe szkoły techniczne	4717	4355	3178	3175	2334	442	30,1	Technical universities
Wyższe szkoły rolnicze	1554	883	378	313	255	28	31,8	Agricultural academies
Wyższe szkoły ekonomiczne	3287	1953	488	443	251	96	24,3	Academies of economics
Wyższe szkoły pedagogiczne ...	208	395	190	154	74	53	22,2	Teacher education schools
Uniwersytety medyczne	1535	1488	1320	1302	855	272	28,6	Medical universities

^a Łącznie z cudzoziemcami; w roku akademickim 2010/11 bez stypendiów przyznawanych przez ministrów oraz stypendiów finansowanych z funduszy unijnych; w szkołach macierzystych mających siedzibę na terenie województwa. ^b W podziale według rodzajów jedna osoba może być wykazana więcej niż jeden raz.

^a Including foreigners; in the 2010/11 academic year excluding scholarships granted by ministers and scholarships financed from European funds; in parent units located in Voivodship. ^b In the division by type of scholarships one person may be included more than once.

TABL. 13 (140). **SZKOŁY PODSTAWOWE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
PRIMARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06			2010/11			2014/15			2015/16		
	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Szkoły	484	110	374	432	117	315	397	124	273	396	130	266
Schools												
w tym: of which:												
sportowe i mistrzostwa sportowego	1	1	–	–	–	–	–	–	–	1	1	–
sports and athletic												
filialne	29	–	29	15	–	15	10	–	10	10	–	10
branch												
Oddziały	4269	2149	2120	3714	1915	1799	3674	2060	1614	3908	2277	1631
Sections												
Uczniowie	84492	51495	32997	66865	42390	24475	67101	44919	22182	71990	49163	22827
Pupils												
w tym kobiety ...	41013	24963	16050	32725	20752	11973	32985	22232	10753	35331	24274	11057
of which females												
w tym I klasa	12262	7508	4754	10560	6739	3821	14701	10140	4561	15648	11054	4594
of which the 1st grade												
w tym szkoły: of which schools:												
sportowe i mistrzostwa sportowego	381	381	–	–	–	–	–	–	–	446	446	–
sports and athletic												
filialne	471	–	471	256	–	256	191	–	191	182	–	182
branch												
Absolwenci	16022	9993	6029	11783	7574	4209	10625	6921	3704	.	.	.
Graduates												
w tym kobiety ...	7720	4804	2916	5754	3705	2049	5210	3389	1821	.	.	.
of which females												
w tym szkoły: of which schools:												
sportowe i mistrzostwa sportowego	74	74	–	–	–	–	46	46	–	.	.	.
sports and athletic												
filialne	–	–	–	11	–	11	22	–	22	.	.	.
branch												
Liczba uczniów na: Number of pupils per:												
1 szkołę	175	468	88	155	362	78	169	362	81	182	378	86
school classroom												
1 oddział	20	24	16	18	22	14	18	22	14	18	22	14
section												

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.
 S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 14 (141). **GIMNAZJA DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
LOWER SECONDARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06			2010/11			2014/15			2015/16		
	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Gimnazja	200	102	98	204	113	91	211	121	90	212	122	90
<i>Lower secondary</i>												
w tym szkoły: <i>of which schools:</i>												
sportowe i mistrzostwa sportowego	4	4	–	6	6	–	4	4	–	4	4	–
<i>sports and athletic</i>												
z oddziałami przyspo- sabiającymi do pracy ^a	6	6	–	6	6	–	7	7	–	7	7	–
<i>with job-training</i> <i>sections^a</i>												
Oddziały	2135	1393	742	1777	1183	594	1491	1008	483	1469	1003	466
<i>Sections</i>												
Uczniowie	53085	35649	17436	40450	27947	12503	33125	23489	9636	32673	23321	9352
<i>Pupils</i>												
w tym kobiety ... <i>of which</i> <i>females</i>	25630	17214	8416	19474	13429	6045	16121	11410	4711	15934	11358	4576
w tym I klasa <i>of which the</i> <i>1st grade</i>	17070	11306	5764	13105	9083	4022	10903	7767	3136	10890	7782	3108
w tym szkoły: <i>of which schools:</i>												
sportowe i mistrzostwa sportowego	1115	1115	–	1930	1930	–	1299	1299	–	1271	1271	–
<i>sports and athletic</i>												
z oddziałami przyspo- sabiającymi do pracy ^a	648	648	–	622	622	–	503	503	–	417	417	–
<i>with job-training</i> <i>sections^a</i>												
Absolwenci	17703	11991	5712	13474	9344	4130	10935	7697	3238	.	.	.
<i>Graduates</i>												
w tym kobiety ... <i>of which females</i>	8595	5813	2782	6606	4602	2004	5416	3815	1601	.	.	.
w tym szkoły: <i>of which schools:</i>												
sportowe i mistrzostwa sportowego	352	352	–	638	638	–	400	400	–	.	.	.
<i>sports and athletic</i>												
z oddziałami przyspo- sabiającymi do pracy ^a	186	186	–	219	219	–	166	166	–	.	.	.
<i>with job-training</i> <i>sections^a</i>												
Liczba uczniów na: <i>Number of pupils per:</i>												
1 szkołę	265	350	178	198	247	137	157	194	107	154	191	104
<i>school</i> <i>classroom</i>												
1 oddział	25	26	23	23	24	21	22	23	20	22	23	20
<i>section</i>												

^a Na podbudowie programowej VI klasy szkoły podstawowej.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Based on the 6th grade of primary school.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 15 (142). **ZASADNICZE SZKOŁY ZAWODOWE DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
BASIC VOCATIONAL SCHOOLS FOR YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06	2010/11	2014/15	2015/16
Szkoły Schools	45	43	39	39
Oddziały Sections	213	249	176	172
Uczniowie Students	5350	4967	4017	3733
w tym kobiety of which females	1220	1206	1042	960
w tym I klasa of which the 1st grade	2091	1786	1337	1144
Absolwenci Graduates	1752	1718	1157	.
w tym kobiety of which females	453	441	289	.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.
 S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 16 (143). **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI ZASADNICZYCH SZKÓŁ ZAWODOWYCH DLA MŁODZIEŻY
 (bez szkół specjalnych) WEDŁUG KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA**
**STUDENTS AND GRADUATES OF BASIC VOCATIONAL SCHOOLS FOR YOUTH
 (excluding special schools) BY FIELDS OF EDUCATION**

PODGRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a	2014/15	2015/16	2014/15 ^b	NARROW FIELDS OF EDUCATION ^a
	uczniowie students		absolwenci graduates	
O G Ó Ł E M	4017	3733	562	T O T A L
Artystyczna	2	7	–	Arts
Biznesu i administracji	175	169	31	Business and administration
Inżynieryjno-techniczna	1692	1542	222	Engineering and engineering trades
Produkcji i przetwórstwa	525	487	58	Manufacturing and processing
Architektury i budownictwa	512	492	100	Architecture and construction
Rolnicza	115	103	12	Agriculture
Usług dla ludności	996	933	139	Personal services

^a Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013). ^b W podziale według podgrup kierunków kształcenia dane dotyczą absolwentów, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikację zawodową lub kwalifikację w zawodzie.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F 2013). ^b In division by narrow fields of education data concern graduates who passed exam certifying professional qualification or qualification to perform a job.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 17 (144). **LICEA OGÓLNOKSZTAŁCĄCE dla młodzieży^a (bez szkół specjalnych)**
GENERAL SECONDARY SCHOOLS FOR YOUTH^a (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06	2010/11	2014/15	2015/16
Szkoły Schools	77	74	74	75
Oddziały Sections	864	823	706	683
Uczniowie Students	25341	22999	19027	17969
w tym kobiety of which females	15885	14547	11949	11341
w tym I klasa of which the 1st grade	8727	7752	6158	5708
Absolwenci Graduates	8090	7435	6508	.
w tym kobiety of which females	5101	4729	4159	.

^a Łącznie z uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi (do roku szkolnego 2013/14).
 Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Including supplementary general secondary schools (until the 2013/14 school year).
 Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 18 (145). **TECHNIKA^a DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
TECHNICAL SECONDARY SCHOOLS^a FOR YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06	2010/11	2014/15	2015/16
Szkoły Schools	88	72	62	60
Oddziały Sections	741	866	722	722
Uczniowie Students	19516	20301	16692	16284
w tym kobiety of which females	6509	7195	5905	5777
w tym I klasa of which the 1st grade	6053	5429	4372	4367
Absolwenci Graduates	4173	4738	3751	.
w tym kobiety of which females	1400	1714	1354	.

^a Łącznie z technikami uzupełniającymi (do roku szkolnego 2013/14).
 Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a Including supplementary technical secondary schools (until the 2013/14 school year).
 Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 19 (146). **UCZNIOWIE I ABSLWENCI TECHNIKÓW DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych) WEDŁUG KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA**
STUDENTS AND GRADUATES OF TECHNICAL SECONDARY SCHOOLS FOR YOUTH (excluding special schools) BY FIELDS OF EDUCATION

PODGRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a	2014/15	2015/16	2014/15 ^b	NARROW FIELDS OF EDUCATION ^a
	uczniowie students		absolwenci graduates	
O G Ó Ł E M	16692	16284	2314	T O T A L
Spoleczna	970	979	181	<i>Social and behavioural science</i>
Biznesu i administracji	1040	1033	176	<i>Business and administration</i>
Nauk o środowisku	41	25	9	<i>Environment</i>
Technologii teleinformatycznych	2340	2359	303	<i>Information and communication technologies</i>
Inżynierijno-techniczna	3954	3881	335	<i>Engineering and engineering trades</i>
Produkcji i przetwórstwa	483	407	84	<i>Manufacturing and processing</i>
Architektury i budownictwa	1462	1424	269	<i>Architecture and construction</i>
Rolnicza	1435	1279	237	<i>Agriculture</i>
Leśna	191	212	29	<i>Forestry</i>
Weterynaryjna	320	344	59	<i>Veterinary</i>
Medyczna	15	18	-	<i>Health</i>
Usług dla ludności	4331	4195	613	<i>Personal services</i>
Usług transportowych	110	128	19	<i>Transport services</i>

a Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013). b W podziale według podgrup kierunków kształcenia dane dotyczą absolwentów, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe lub kwalifikacje w zawodzie.
 Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F 2013). b In division by narrow fields of education data concern graduates who passed exam certifying professional qualification or qualification to perform a job.
 S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 20 (147). **SZKOŁY ARTYSTYCZNE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY**
ART SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2014/15	2015/16	SPECIFICATION
SZKOŁY ARTYSTYCZNE NIEDAJĄCE UPRAWNIENIŃ ZAWODOWYCH ART SCHOOLS NOT LEADING TO PROFESSIONAL CERTIFICATION					
Szkoły – kształcące wyłącznie w zakresie przedmiotów artystycznych	19	23	25	26	<i>Schools – schooling only in the art subjects</i>
Uczniowie	1910	1378	1643	1723	<i>Students</i>
w tym kobiety	1132	889	1098	1137	<i>of which females</i>
Absolwenci	337	181	218	.	<i>Graduates</i>
w tym kobiety	196	112	141	.	<i>of which females</i>
SZKOŁY ARTYSTYCZNE DAJĄCE UPRAWNIENIA ZAWODOWE LEVEL ART SCHOOLS LEADING TO PROFESSIONAL CERTIFICATION					
Szkoły	8	9	10	9	<i>Schools</i>
w tym kształcące wyłącznie w zakresie przedmiotów artystycznych	5	5	6	5	<i>of which schooling only in the art subjects</i>
Uczniowie	747	697	722	744	<i>Students</i>
w tym kobiety	499	488	480	506	<i>of which females</i>
Absolwenci	114	124	96	.	<i>Graduates</i>
w tym kobiety	87	92	72	.	<i>of which females</i>
w tym ogólnokształcące szkoły artystyczne <i>of which general art schools</i>					
Szkoły	3	4	4	4	<i>Schools</i>
Uczniowie	426	430	430	444	<i>Students</i>
w tym kobiety	318	322	299	318	<i>of which females</i>
Absolwenci	93	88	65	.	<i>Graduates</i>
w tym kobiety	74	73	51	.	<i>of which females</i>

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.
 S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

TABL. 21 (148). **SZKOŁY POLICEALNE (bez szkół specjalnych)**
POST-SECONDARY SCHOOLS (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2014/15	2015/16	SPECIFICATION
Szkoły	124	110	81	76	Schools
Oddziały	507	526	432	415	Sections
Uczniowie	11458	13460	10412	9543	Students
w tym kobiety	5966	8730	7089	6589	of which females
Absolwenci	3642	3280	3404	.	Graduates
w tym kobiety	2178	2292	2472	.	of which females

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.
 Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 22 (149). **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI SZKÓŁ POLICEALNYCH (bez szkół specjalnych)**
WEDŁUG KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA
STUDENTS AND GRADUATES OF POST-SECONDARY SCHOOLS
(excluding special schools) BY FIELDS OF EDUCATION

PODGRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a	2014/15	2015/16	2014/15 ^b	NARROW FIELDS OF EDUCATION ^a
	uczniowie students		absolwenci graduates	
OGÓŁEM	10412	9543	2015	TOTAL
Pedagogiczna	24	–	–	Education
Artystyczna	555	485	119	Arts
Spoleczna	108	128	15	Social and behavioural science
Dziennikarstwa i informacji	13	36	–	Journalism and information
Biznesu i administracji	1884	1711	240	Business and administration
Technologii teleinformacyjnych	837	849	75	Information and communication technologies
Inżynieryjno-techniczna	13	–	6	Engineering and engineering trades
Architektury i budownictwa	102	87	–	Architecture and construction
Weterynaryjna	129	116	39	Veterinary
Medyczna	1712	1739	581	Health
Opieki społecznej	531	424	106	Social services
Usług dla ludności	1592	1511	360	Personal services
Higieny i bezpieczeństwa pracy	1609	1308	161	Hygiene and occupational health services
Ochrony i bezpieczeństwa	602	394	122	Security services
Usług transportowych	180	277	2	Transport services
Pozostałe podgrupy	521	478	189	Other narrow fields

^a Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013). ^b W podziale według podgrup kierunków kształcenia dane dotyczą absolwentów, którzy zdali egzamin potwierdzający kwalifikacje zawodowe, kwalifikacje w zawodzie lub egzamin dyplomowy.

Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

^a According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F 2013). ^b In division by narrow fields of education data concern graduates who passed exam certifying professional qualification, qualification to perform a job or graduation exam.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 23 (150). **SZKOŁY WYŻSZE**
HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Szkoły Schools	Nauczyciele akademy Academic teachers ^a	Studenci Students	Absolwenci ^b Graduates ^b	SPECIFICATION	
OGÓŁEM	2005/06 2010/11 2014/15 2015/16	19 17 16 16	2941 3078 2809 2773	53306 53963 38986 36249	10693 15690 11030 .	TOTAL
Uniwersytety	1	754	12285	3826	Universities	
Wyższe szkoły techniczne	1	648	10544	2659	Technical universities	
Wyższe szkoły rolnicze	1	49	985	396	Agricultural academies	
Wyższe szkoły ekonomiczne	3	126	1821	891	Academies of economics	
Wyższe szkoły pedagogiczne	1	46	695	321	Teacher education schools	
Uniwersytety medyczne	1	776	4557	1061	Medical universities	
Pozostałe szkoły wyższe	8	374	5362	1876	Others	

a Nauczyciele zatrudnieni w pełnym wymiarze godzin w więcej niż jednej szkole wyższej wykazani zostali w każdym miejscu pracy; patrz uwagi ogólne, ust. 15 na str. 190. b W podziale według typów szkół – z roku akademickiego 2014/15.

a Teachers employed full-time in more than one institution have been shown in all workplaces; see general notes, item 15 on page 190. b According to type of school – from the 2014/15 academic year.

TABL. 24 (151). **FILIE, ZAMIEJSCOWE PODSTAWOWE JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE
ORAZ ZAMIEJSCOWE OŚRODKI DYDAKTYCZNE SZKÓŁ WYŻSZYCH
WEDŁUG LOKALIZACJI W ROKU AKADEMICKIM 2015/16**
BRANCHES SECTIONS, BASIC ORGANIZATIONAL UNITS IN ANOTHER LOCATION
AS WELL AS TEACHING CENTRES IN ANOTHER LOCATION OF HIGHER EDUCATION
INSTITUTIONS IN THE 2015/16 ACADEMIC YEAR BY PLACE OF RESIDENCE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Filie i zamiejscowe podstawowe jednostki organizacyjne Branch sections and basic organizational units in another location	Zamiejscowe ośrodki dydaktyczne Teaching centres in another location	Studenci ^a Students ^a				Absolwenci ^{ab} Graduates ^{ab}			
			ogółem total	w tym kobiety of which females	z ogółem na studiach of total number on study forms		ogółem total	w tym kobiety of which females	z ogółem na studiach of total number on study forms	
					stacjonarnych full-time programmes	niestacjonarnych part-time programmes			stacjonarnych full-time programmes	niestacjonarnych part-time programmes
OGÓŁEM	4	–	1133	496	541	592	287	145	100	187
lokalizacja według województw: residence by voivodships:										
Mazowieckie	1	–	51	42	–	51	11	9	–	11
Podlaskie ^c	2	–	676	263	541	135	122	59	100	22
Warmińsko-Mazurskie ..	1	–	406	191	–	406	154	77	–	154

a Ujęci również w pozostałych tabelach dotyczących studentów i absolwentów. b W podziale według województw – z roku akademickiego 2014/15. c Łącznie z filią Uniwersytetu w Białymstoku w Wilnie.

U w a g a. Ponadto na terenie województwa podlaskiego funkcjonowały 4 filie i zamiejscowe podstawowe jednostki organizacyjne (363 studentów i 63 absolwentów) uczelni mających siedzibę jednostki macierzystej poza województwem podlaskim.

a Also shown in the other tables regarding students and graduates. b In the division by voivodships – from the 2014/15 academic year. c Including the University of Białystok branch in Vilnius.

N o t e. Moreover, in Podlaskie Voivodship there were 4 branch sections and basic organizational units in another location (363 students and 63 graduates) which headquarters were located outside the territory of Podlaskie Voivodship.

TABL. 25 (152). **STUDENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG FORM STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ**
*STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY STUDY FORMS
 AND TYPE OF SCHOOLS*

TYPY SZKÓŁ	Ogółem <i>Total</i>	W tym kobiety <i>Of which females</i>	Z liczby ogółem na studiach <i>Of total number at study forms</i>				TYPE OF SCHOOLS	
			stacjonarnych ^a <i>full-time programmes^a</i>		niestacjonarnych ^b <i>part-time programmes^b</i>			
			razem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which females</i>	razem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which females</i>		
OGÓŁEM	2005/06 2010/11 2014/15 2015/16	53306 53963 38986 36249	29264 31956 22750 21094	24047 26978 25299 24932	13353 16144 15281 15076	29259 26985 13687 11317	15911 15812 7469 6018	TOTAL
Uniwersytety		12285	8671	9024	6410	3261	2261	<i>Universities</i>
Wyższe szkoły techniczne		10544	3957	8464	3562	2080	395	<i>Technical universities</i>
Wyższe szkoły rolnicze		985	334	246	98	739	236	<i>Agricultural academies</i>
Wyższe szkoły ekonomiczne ..		1821	1167	61	23	1760	1144	<i>Academies of economics</i>
Wyższe szkoły pedagogiczne		695	517	53	40	642	477	<i>Teacher education schools</i>
Uniwersytety medyczne		4557	3520	4238	3286	319	234	<i>Medical universities</i>
Pozostałe szkoły wyższe		5362	2928	2846	1657	2516	1271	<i>Others</i>

a, b Dane dla roku akademickiego 2005/06 dotyczą studiów: a – dziennych, b – wieczorowych, zaoczných i eksternistycznych.
 a, b Data for the 2005/06 academic year concern: a – day study system, b – evening, weekend and extramural study system.

TABL. 26 (153). **ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG FORM STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ**
*GRADUATES OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY STUDY FORMS
 AND TYPE OF SCHOOLS*

TYPY SZKÓŁ	Ogółem <i>Total</i>	W tym kobiety <i>Of which females</i>	Z liczby ogółem na studiach <i>Of total number at study forms</i>				TYPE OF SCHOOLS	
			stacjonarnych ^a <i>full-time programmes^a</i>		niestacjonarnych ^b <i>part-time programmes^b</i>			
			razem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which females</i>	razem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which females</i>		
OGÓŁEM	2005/06 2010/11 2014/15	10693 15690 11030	6545 10449 7309	5003 6776 6549	2961 4365 4377	5690 8914 4481	3584 6084 2932	TOTAL
Uniwersytety		3826	2951	2354	1786	1472	1165	<i>Universities</i>
Wyższe szkoły techniczne		2659	1274	2202	1110	457	164	<i>Technical universities</i>
Wyższe szkoły rolnicze		396	254	55	35	341	219	<i>Agricultural academies</i>
Wyższe szkoły ekonomiczne ..		891	591	60	38	831	553	<i>Academies of economics</i>
Wyższe szkoły pedagogiczne		321	236	27	25	294	211	<i>Teacher education schools</i>
Uniwersytety medyczne		1061	865	1006	824	55	41	<i>Medical universities</i>
Pozostałe szkoły wyższe		1876	1138	845	559	1031	579	<i>Others</i>

a, b Dane dla roku akademickiego 2005/06 dotyczą studiów: a – dziennych, b – wieczorowych, zaoczných i eksternistycznych.
 a, b Data for the 2005/06 academic year concern: a – day study system, b – evening, weekend and extramural study system.

TABL. 27 (154). **NAUCZYCIELE AKADEMICY^a W SZKOŁACH WYŻSZYCH**
ACADEMIC TEACHERS^a IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2014/15	2015/16	2005/06 ^b	2010/11	2014/15	2015/16	SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>				w tym kobiety <i>of which females</i>				
O G Ó Ł E M	2941	3078	2809	2773	1347	1525	1420	1432	T O T A L
Profesorowie	606	651	605	592	116	157	177	184	<i>Professors</i>
w tym z tytułem naukowym profesora	301 ^c	350	337	330	54 ^c	72	96	97	<i>of which titled only</i>
Docenci	3	18	11	11	–	2	1	2	<i>Assistant professors</i>
w tym ze stopniem naukowym doktora habilitowanego	1	4	4	4	–	–	1	2	<i>of which with scientific degree of habilitated doctor^d (HD)</i>
Adiunkci	1010	1066	1056	1016	506	554	545	523	<i>Tutors</i>
w tym ze stopniem naukowym doktora habilitowanego	121	139	222	239	52	76	117	125	<i>of which with scientific degree of habilitated doctor^d (HD)</i>
Asystenci	878	680	541	524	487	429	354	362	<i>Assistant lecturers</i>
Pozostali	444	663	596	630	238	383	343	361	<i>Others</i>

^a Nauczyciele zatrudnieni w pełnym wymiarze godzin w więcej niż jednej szkole wyższej wykazani zostali w każdym miejscu pracy; patrz uwagi ogólne, ust. 15 na str. 190. ^b Bez niepełnozatrudnionych. ^c Bez szkół wyższych zawodowych.

^a Teachers employed full-time in more than one institution have been shown in all workplaces; see general notes, item 15 on page 190. ^b Without part-time paid employees. ^c Excluding higher vocational schools. ^d The habilitated doctors degree (HD), which is higher than a doctorate (second doctorate), is peculiar to Poland. The degree is awarded on the basis of an appropriate dissertation and is necessary for obtaining the title of professor and a professorial post in scientific institutions.

TABL. 28 (155). **CUDZOZIEMCY^a – STUDENCI I ABSOLWENCI WEDŁUG FORM STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ**
FOREIGNERS^a – STUDENTS AND GRADUATES BY STUDY FORMS AND TYPE OF SCHOOLS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Studenci <i>Students</i>		Absolwenci ^b <i>Graduates^b</i>		SPECIFICATION	
	ogółem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which females</i>	ogółem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which females</i>		
O G Ó Ł E M	2005/06	420	281	91	61	T O T A L
	2010/11	1186	600	169	104	
	2014/15	1300	621	211	121	
	2015/16	1320	650	.	.	
studia: stacjonarne		1223	590	181	100	<i>full-time programmes</i>
niestacjonarne		97	60	30	21	<i>part-time programmes</i>
Uniwersytety		610	309	109	61	<i>Universities</i>
Wyższe szkoły techniczne		218	85	17	9	<i>Technical universities</i>
Wyższe szkoły rolnicze		75	33	17	10	<i>Agricultural universities</i>
Wyższe szkoły ekonomiczne		60	23	10	4	<i>Academies of economics</i>
Wyższe szkoły pedagogiczne ...		3	2	1	1	<i>Teacher education schools</i>
Uniwersytety medyczne		260	145	34	22	<i>Medical universities</i>
Pozostałe szkoły wyższe		94	53	23	14	<i>Other higher education institutions</i>

^a Ujęci również w pozostałych tablicach dotyczących studentów i absolwentów. ^b W podziale według form studiów i typów szkół – z roku akademickiego 2014/15.

^a Also shown in the other tables regarding students and graduates. ^b According to study forms and type of school – for the 2014/15 academic year.

TABL. 29 (156). **STUDIA PODYPLOMOWE I DOKTORANCKIE**
POSTGRADUATE AND DOCTORAL STUDIES

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005/06	2010/11	2014/15	2015/16	2005/06	2010/11	2014/15	2005/06	2010/11	2014/15	2015/16
	słuchacze studiów podyplomowych ^a <i>students of postgraduate studies^a</i>				wydane świadectwa słuchaczom studiów podyplomowych <i>certificates issued to stu- dents of postgraduate studies</i>			uczestnicy studiów doktoranckich <i>students of doctoral studies</i>			
OGÓŁEM	2201	4038	1977	1983	1205	3337	1483	189	509	673	677
TOTAL											
w tym kobiety	1643	2980	1478	1558	892	2399	1044	114	291	395	404
<i>of which females</i>											
Uniwersytety	2354	781	709	.	2077	559	.	289	351	341
<i>Universities</i>											
Wyższe szkoły techniczne	330	201	291	.	350	187	.	142	155	152
<i>Technical universities</i>											
Wyższe szkoły rolnicze	62	47	25	.	48	43	.	-	-	-
<i>Agricultural academies</i>											
Wyższe szkoły ekonomiczne	.	542	259	371	.	449	234	.	-	-	-
<i>Academies of economics</i>											
Wyższe szkoły pedagogiczne	.	365	373	457	.	96	171	.	-	-	-
<i>Teacher education schools</i>											
Uniwersytety medyczne	134	39	39	.	48	30	.	78	167	174
<i>Medical universities</i>											
Pozostałe szkoły wyższe	251	277	91	.	269	259	.	-	-	-
<i>Others</i>											

a Dla studiów trwających: do 1 roku – stan w dniu rozpoczęcia zajęć, 1 rok i dłużej – stan w dniu 31 XII.

a For studies lasting: up to 1 year – as of beginning of the academic year, 1 year and longer – as of 31 Dec.

TABL. 30 (157). **STUDIA PODYPLOMOWE WEDŁUG PODGRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA**
W ROKU AKADEMICKIM 2015/16
POSTGRADUATE STUDIES BY NARROW FIELDS OF EDUCATION
IN THE 2015/16 ACADEMIC YEAR

PODGRUPA KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a	Słuchacze Students	Wydane świadectwa ^b Certificates issued ^b	NARROW FIELD OF EDUCATION ^a
OGÓŁEM	1983	1483	TOTAL
Pedagogiczna	868	550	<i>Education</i>
Interdyscyplinarnych programów i kwalifikacji związanych z edukacją	19	-	<i>Inter-disciplinary programmes or qualificaions related with education</i>
Językowa	14	-	<i>Languages</i>
Spoleczna	55	109	<i>Social and behavioural sciences</i>
Dziennikarstwa i informacji	37	-	<i>Journalism and information</i>
Nauk społecznych, dziennikarstwa i informa- cji gdzie indziej niesklasyfikowanych	10	10	<i>Social sciences, journalism and information not elsewhere classified</i>
Biznesu, administracji i prawa nieokreślo- nych dalej	27	19	<i>Business, administration and law not further defined</i>
Biznesu i administracji	607	485	<i>Business and administration</i>

a Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013). b Z poprzedniego roku akademickiego.

a According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F 2013). b From the previous academ-
ic year.

TABL. 30 (157). **STUDIA PODYPLOMOWE WEDŁUG PODGRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA W ROKU AKADEMICKIM 2015/16 (dok.)**
POSTGRADUATE STUDIES BY NARROW FIELDS OF EDUCATION IN THE 2015/16 ACADEMIC YEAR (cont.)

PODGRUPA KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a	Sluchacze Students	Wydane świadectwa ^b Certificates issued ^b	NARROW FIELD OF EDUCATION ^a
Prawna	31	48	Law
Interdyscyplinarnych programów i kwalifikacji obejmujących nauki przyrodnicze, matematykę i statystykę	14	12	Inter-disciplinary programmes or qualifications related with natural sciences, mathematics and statistics
Technologii teleinformacyjnych	88	55	Information and Communication Technologies (ICTs)
Inżynierjno-techniczna	12	–	Engineering and engineering trades
Architektury i budownictwa	30	–	Architecture and construction
Rolnictwa, leśnictwa, rybołówstwa i weterynarii nieokreślonych dalej	25	43	Agriculture, forestry, fisheries and veterinary not further defined
Zdrowia i opieki społecznej nieokreślonych dalej	–	6	Health and welfare not further defined
Medyczna	101	106	Health
Higieny i bezpieczeństwa pracy	45	40	Hygiene and occupational health services

a Zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Kierunków Kształcenia (ISCED-F 2013). b Z poprzedniego roku akademickiego.

a According to the International Classification of Fields of Education and Training (ISCED-F 2013). b From the previous academic year.

TABL. 31 (158). **SZKOŁY DLA DOROSŁYCH**
SCHOOLS FOR ADULTS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Szkoły Schools	Oddziały Sections	Uczniowie Students		Absolwenci Graduates		
			ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	
Gimnazja Lower secondary schools	2005/06	4	9	226	57	85	22
	2010/11	4	7	98	27	43	9
	2014/15	2	3	78	20	37	15
	2015/16	1	2	28	8	.	.
Zasadnicze szkoły zawodowe Basic vocational schools	2005/06	2	2	29	3	16	1
	2010/11	–	–	–	–	–	–
	2014/15	–	–	–	–	–	–
	2015/16	–	–	–	–	–	–
Licea ogólnokształcące ^a General secondary schools ^a	2005/06	95	303	7123	3124	2144	1034
	2010/11	92	279	6454	2875	1876	968
	2014/15	52	179	4482	1822	1371	651
	2015/16	44	163	4149	1669	.	.
Licea profilowane Specialized secondary schools	2005/06	3	9	235	109	51	30
	2010/11	–	–	–	–	–	–
	2014/15	–	–	–	–	–	–
	2015/16	–	–	–	–	–	–
Technika ^b Technical secondary schools ^b	2005/06	50	119	2779	778	1220	365
	2010/11	32	65	1104	177	215	45
	2014/15	16	17	263	58	91	16
	2015/16	1	1	16	1	.	.

a – b Łącznie z: a – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi (do roku szkolnego 2013/14), b – technikami uzupełniającymi. Źródło: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a – b Including: a – supplementary general secondary schools (until the 2013/14 school year), b – supplementary technical secondary schools.

Source: data of the Ministry of National Education.

TABL. 32 (159). **WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE**
PRE-PRIMARY EDUCATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2010/11	2014/15	2015/16	SPECIFICATION
Placówki	554	609	680	660	Establishments
miasta	185	239	295	292	urban areas
wieś	369	370	385	368	rural areas
Przedszkola	157	183	230	247	Nursery schools
w tym specjalne	–	1	3	4	of which special
miasta	136	154	198	209	urban areas
wieś	21	29	32	38	rural areas
Oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych	397	361	329	301	Pre-primary sections in primary schools
Zespoły wychowania przedszkolnego	x	18	19	20	Pre-primary education groups
Punkty przedszkolne	x	47	102	92	Pre-primary points
Miejsca					Places
Przedszkola	17649	21141	24404	24646	Nursery schools
w tym specjalne	–	3	76	84	of which special
miasta	16435	19312	22420	22700	urban areas
wieś	1214	1829	1984	1946	rural areas
Zespoły wychowania przedszkolnego	x	288	314	329	Pre-primary education groups
Punkty przedszkolne	x	929	2211	2068	Pre-primary points
Dzieci	23648	30073	34099	31463	Children
miasta	18150	23259	25622	23781	urban areas
wieś	5498	6814	8477	7682	rural areas
w tym w wieku: 6 lat	11580	9271	6181	2456	of which aged: 6
5 lat	4735	8314	11553	11434	5
Przedszkola	17079	21798	23508	22783	Nursery schools
w tym specjalne	–	3	77	77	of which special
miasta	15976	20069	21597	20929	urban areas
wieś	1103	1729	1911	1854	rural areas
w tym w wieku: 6 lat	5856	4471	3115	985	of which aged: 6
5 lat	4326	5940	6833	7250	5
Oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych	6569	7237	8580	6791	Pre-primary sections in primary schools
w tym w wieku 6 lat	5724	4800	3043	1451	of which aged 6
Zespoły wychowania przedszkolnego	x	222	215	230	Pre-primary education groups
Punkty przedszkolne	x	816	1796	1659	Pre-primary points
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku:					Children attending pre-primary education establishments per 1000 children aged:
3–6 ^a lat	489	636	787	.	3–6 ^a
3–5	325	568	753	813	3–5
6 ^a	955	852	986	.	6 ^a
5 lat	399	739	908	951	5
Dzieci w przedszkolach na 1000 dzieci w wieku:					Children in nursery schools per 1000 children aged:
3–6 ^a lat	356	457	542	.	3–6 ^a
6 ^a lat	483	411	497	.	6 ^a
1 przedszkole	109	119	102	92	Nursery school
100 miejsc	97	103	96	92	100 places

a Patrz uwaga do tabl. 4 na str. 198.

U w a g a. Od roku szkolnego 2013/14 łącznie z dziećmi przebywającymi przez cały rok szkolny w placówkach wykonujących działalność leczniczą. W roku szkolnym 2010/11 bez wychowania przedszkolnego w placówkach wykonujących działalność leczniczą, z których w roku szkolnym 2005/06 nie były uwzględnione wyłącznie dzieci w podziale według wieku.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Edukacji Narodowej.

a See note to the table 4 on page 198.

N o t e. Since the 2013/14 school year including the children attending for all school year in the units performing health care activities. In the 2010/11 school year excluding pre-primary education in the units performing health care activities, in which in the 2005/06 school year excluded only in position pertaining to children by age.

S o u r c e: data of the Ministry of National Education.

DZIAŁ XI OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA

Uwagi ogólne

1. Dane o ochronie zdrowia – jeśli nie zaznaczono inaczej – podaje się łącznie z danymi o placówkach podległych resortom obrony narodowej, spraw wewnętrznych i administracji z wyłączeniem ochrony zdrowia w zakładach karnych.

2. Podstawę prezentowanych w dziale danych o ochronie zdrowia stanowią:

1) ustawa z dnia 15 IV 2011 r. o działalności leczniczej (jednolity tekst Dz. U. 2015 poz. 618), która zastąpiła ustawę o zakładach opieki zdrowotnej; ustawa określa m.in. zasady wykonywania działalności leczniczej oraz zasady funkcjonowania placówek leczniczych.

Prezentowane w dziale dane dotyczą placówek (do 2011 r. – zakłady opieki zdrowotnej) wykonujących działalność leczniczą w zakresie:

- a) ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (przychodnie łącznie z ośrodkami zdrowia, poradniami, ambulatoriami i izbami chorych oraz zakładami badań diagnostycznych i medycznymi laboratoriami diagnostycznymi),
- b) stacjonarnej opieki zdrowotnej (szpitale – ogólne, psychiatryczne i uzdrowiskowe, ośrodki leczenia odwykowego, ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów, regionalne ośrodki psychiatrii sądowej, zakłady opiekuńczo-lecznicze i pielęgniacyjno-opiekuńcze, hospicja, oddziały opieki paliatywnej, sanatoria).

Na mocy wymienionej ustawy działalność lecznicza może być też wykonywana przez praktyki zawodowe (indywidualne lub grupowe) – lekarzy, lekarzy dentyistów oraz pielęgniarek lub położnych (do 2011 r. regulowane odrębnymi ustawami).

Porady udzielone przez lekarzy i lekarzy dentyistów w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej podano łącznie z badaniami profilaktycznymi oraz poradami lekarskimi udzielonymi w izbach przyjęć szpitali ogólnych i orzeczeniami wojskowych komisji lekarskich;

- 2) ustawa z dnia 15 VII 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (jednolity tekst Dz. U. 2016 poz. 1251);
- 3) ustawa z dnia 5 XII 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentyisty (jednolity tekst Dz. U. 2015 poz. 464).

Dane o praktykach lekarskich obejmują te podmioty, które świadczą usługi zdrowotne **wyłącznie w ramach środków publicznych**.

CHAPTER XI HEALTH CARE AND SOCIAL WELFARE

General notes

1. The data concerning health care – unless otherwise stated – are given including health care units subordinated to the Ministry of National Defence, the Ministry of the Interior and Administration excluding health care in prisons.

2. The basis of data presented in this chapter of the health care system are provided by:

1) the Law on Health Care Activities, dated 15 Apr 2011 (uniform text Journal of Laws 2015 item 618), replacing the Law on Care Health Facilities; the law specifies, among others, the rules of performing health care activities and of the functioning of health care units.

Presented in the section data (for 2011 – health care institutions) performing medical activities in the following areas:

- a) out-patient health care (out-patients departments including health centres, clinics, ambulatory departments and infirmaries, diagnostic facilities and medical diagnostic laboratories),
- b) in-patient health care (hospitals – general, psychiatric and health resorts, detoxification centres, addiction recovery centres, regional centres of forensic psychiatry, chronic medical care homes, nursing homes, hospices, palliative care wards, sanatoria).

Under that law, medical activity can be carried out also by professional practices (individual or group) – doctors, dentists and nurses or midwives (until 2011 governed by separate laws).

Consultations provided by doctors and dentists are presented together with preventive examinations, also together with consultations provided by doctors in admission rooms in general hospitals and with the opinions of military medical commissions;

- 2) the Law on the Nursing and Midwiving Professions, dated 15 Jul 2011 (uniform text Journal of Laws 2016 item 1251);
- 3) the Law on the Occupations of Doctor and Dentist, dated 5 Dec 1996 (uniform text Journal of Laws 2015 item 464).

Data concerning medical practices include those entities that render health care services **exclusively within the framework of public funds**.

4) ustawa z dnia 27 VIII 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (jednolity tekst Dz. U. 2015 poz. 581) z mocą obowiązującą od dnia 1 X 2004 r., która reguluje zakres i warunki udzielania świadczeń zdrowotnych, zasady i tryb ich finansowania oraz działalność Narodowego Funduszu Zdrowia.

3. Dane o pracownikach medycznych dotyczą pracujących w: placówkach wykonujących działalność leczniczą, praktykach zawodowych, aptekach oraz domach pomocy społecznej, żłobkach i klubach dziecięcych.

Dane dotyczą pracujących bezpośrednio z pacjentem, tj. bez osób, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, jednostka administracji państwowej, samorządu terytorialnego lub NFZ.

Dane obejmują osoby pracujące w wymiarze pełnego etatu, w wymiarze godzin przekraczającym pełny etat oraz w niepełnym wymiarze godzin w stosunku do czasu pracy określonego obowiązującymi przepisami dla danego rodzaju pracy, w przypadku jeśli ta praca ma dla nich charakter podstawowy, łącznie z osobami odbywającymi staż. Osoby te niezależnie od wymiaru czasu pracy są liczone raz.

4. Dane o specjalistach dotyczą lekarzy i lekarzy dentyistów ze specjalizacją II stopnia oraz posiadających tytuł specjalisty w odpowiedniej dziedzinie medycyny, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 20 X 2005 r. w sprawie specjalizacji lekarskich i lekarzy dentyistów (Dz. U. Nr 213, poz. 1779) z późniejszymi zmianami.

5. Dane o szpitalach obejmują także placówki medyczne, które do 2011 r. były traktowane jako filie.

Dane dotyczące stacjonarnej opieki zdrowotnej nie obejmują opieki dziennej.

6. Dane o łóżkach w placówkach stacjonarnej opieki zdrowotnej dotyczą łóżek znajdujących się stale w salach dla pacjentów, zajętych przez chorych lub przygotowanych na ich przyjęcie.

W szpitalach ogólnych (tabl. 5) rodzaje oddziałów podano zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 17 V 2012 r. (Dz. U. poz. 594). Dane o oddziałach chorób wewnętrznych wykazano łącznie z oddziałami kardiologicznymi; o oddziałach gruźlicy i chorób płuc – łącznie z oddziałami pulmonologicznymi. Do oddziałów chirurgicznych zaliczono: chirurgię ogólną, dziecięcą, urazowo-ortopedyczną, szczerkową, neurochirurgię, kardiochirurgię, urologię oraz inne o charakterze chirurgicznym; do oddziałów zakaźnych – oddziały obserwacyjno-zakaźne.

7. Dane o szpitalach psychiatrycznych nie obejmują oddziałów psychiatrycznych w szpitalach ogólnych.

8. Zakłady opiekuńczo-lecznicze i zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze udzielają całodobowych świadczeń zdrowotnych w zakresie pielęgnacji i rehabilitacji osób niewymagających hospitalizacji oraz zapewniają im produkty lecznicze i materiały medyczne.

4) the Law on Health Care Services Financed from Public Funds, dated 27 Aug 2004 (uniform text Journal of Laws 2015 item 581), with the effect from 1 Oct 2004, with the scope and condition for providing health services, the rules and procedure of financing them and activity of the National Health Fund.

3. Data regarding medical personnel concerns persons employed: in units engaged in medical activities, professional practices, pharmacies, and social welfare homes and facilities, nurseries and children's clubs.

Data concern working directly with a patient, i.e., excluding persons for whom the primary workplace is university, units of state or local government administration and National Health Fund.

Data includes persons working full-time, overtime as well as part-time in relation to work time defined in the obligatory regulations for a given type of work, when this work has a basic character, including persons undergoing internships. These people regardless of their working hours are counted once.

4. Data on doctor specialists and dental specialists concerns doctors with grade II specialization and with specialists title in proper medicine domains in accordance with the decree of the Minister of Health, dated 20 Oct 2005 on Doctors and Dentist Specializations (Journal of Laws No. 213, item 1779) with later amendments.

5. Data on hospitals comprise also health care units, which until 2011 were treated as hospital branches.

Data concerning in-patient health care do not include day-care.

6. Data regarding beds in in-patient health care units concern permanent beds in patient rooms, either occupied or prepared to receive patients.

Types of wards in general hospitals (table 5) were given in accordance with the regulation of the Minister of Health, dated 17 May 2012 (Journal of Laws item 594). Data regarding internal diseases wards are shown together with cardiological wards; tubercular and pulmonary wards – with pulmonology wards. Surgical wards include: general surgery, paediatric surgery, orthopaedic trauma surgery, neurosurgery, maxillo-facial, cardiosurgery, urology as well as other surgical wards; communicable diseases wards – observation communicable diseases wards.

7. Data regarding psychiatric hospitals do not include psychiatric wards in general hospitals.

8. Chronic medical care homes and nursing homes provide 24-hour health services within the scope of nursing and rehabilitation of persons not requiring hospitalization as well as provide them with medicinal products and medical devices.

9. Lecznictwo uzdrowiskowe obejmuje szpitale i sanatoria działające na obszarze uzdrowiska wykorzystujące w leczeniu, rehabilitacji i profilaktyce przede wszystkim właściwości naturalnych surowców oraz właściwości lecznicze klimatu na terenach, na których są położone.

10. Dane dotyczące ratownictwa medycznego i pomocy doraźnej (ustawa z dnia 8 IX 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym, jednolity tekst Dz. U. 2013 poz. 757; za 2005 r. – ustawa z dnia 25 VII 2001 r., Dz. U. Nr 113, poz. 1207, z późniejszymi zmianami) obejmują działalność jednostek zgłoszonych do systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne (zespoły ratownictwa medycznego, szpitalne oddziały ratunkowe, lotnicze pogotowie ratunkowe, izby przyjęć).

Szpitalne oddziały ratunkowe od 8 XI 2011 r. funkcjonują na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 3 XI 2011 r. (Dz. U. Nr 237, poz. 1420); wcześniej, będąc komórkami organizacyjnymi szpitali, działały na podstawie przepisów o zakładach opieki zdrowotnej.

11. Działalność aptek ogólnodostępnych i punktów aptecznych unormowana jest ustawą z dnia 6 IX 2001 r. Prawo farmaceutyczne (jednolity tekst Dz. U. 2008 Nr 45, poz. 271, z późniejszymi zmianami).

Dane o **aptekach ogólnodostępnych** nie obejmują aptek działających w strukturze i na potrzeby szpitali.

Punkty apteczne są to ogólnodostępne punkty sprzedaży leków gotowych, których asortyment jest ściśle określony. Powinny być one usytuowane na terenach wiejskich.

12. Dane o zachorowaniach na choroby zakaźne podaje się zgodnie z „Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych” obowiązującą od dnia 1 I 1997 r. (X Rewizja).

13. Dane o stanie zdrowia ludności oraz ludności w wieku 15 lat i więcej według wagi ciała (tablice 9 i 10) opracowano na podstawie wyników badań reprezentacyjnych, zgodnych z zaleceniami Eurostatu, „Europejskie Ankiety o Badanie Zdrowia”, którymi w 2014 r. objęto 28,8 tys. osób zamieszkałych w 12,2 tys. gospodarstw domowych, w 2009 r. – 41,8 tys. osób w 16,3 tys. gospodarstw domowych. Za 2004 r. są to wyniki badań „Stan zdrowia ludności Polski”, którymi objęto 43,0 tys. osób.

Wyniki badań zostały uogólnione na ludność zamieszkałą w gospodarstwach domowych według stanu w dniu 31 XII.

14. Zgodnie z ustawą z dnia 4 II 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (jednolity tekst Dz. U. 2015 poz. 1217, z późniejszymi zmianami), opieka może być organizowana w formie żłobka, klubu dziecięcego, sprawowana przez dziennego opiekuna oraz nianię. Przed wejściem w życie ww. ustawy, żłobki działały na podstawie ustawy z dnia 30 VIII 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej.

9. Health resort treatment includes hospitals and sanatoria, operating in the areas of health resort protection, using in the rehabilitation and preventive therapy primarily natural materials and the healing properties of the climate in the areas where the facility is located.

10. Data concerning emergency medical services and first aid (the Law on the State Emergency Medical Services, dated 8 Sep 2006, uniform text Journal of Laws 2013 item 757; data for 2005 – the Law dated 25 Jul 2001, Journal of Laws No. 113, item 1207, with later amendments) include units covered by the State Emergency Medical Services system (ambulance emergency rescue teams, hospital emergency wards, medical air rescue, admission rooms).

Hospital emergency wards since 8 Nov 2011 have operated on the basis of the regulation of the Ministry of Health, dated 3 Nov 2011 (Journal of Laws No. 237, item 1420); earlier operated on the basis of regulations of the health care facilities.

11. The activity of generally available pharmacies and pharmaceutical outlets is normalized by Pharmaceutical Law, dated 6 Sep 2001 (uniform text Journal of Laws 2008 No. 45, item 271, with later amendments).

Generally available pharmacies do not include pharmacies, which operate in the structure and for needs of hospitals.

Pharmaceutical outlets are sales outlets for selling prepared medicines, the range of which is precisely defined. They should be located in rural areas.

12. Data regarding incidence of infectious diseases are given in accordance with the “International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems”, valid since 1 Jan 1997 (ICD-10 Revision).

13. Data on health status of population as well as on population at the age of 15 and more by body weight (tables 9 and 10) was prepared on the basis of sample surveys according to Eurostat guidelines “The European Health Interview Survey”, which in 2014 included 28,8 thous. persons living in 12,2 thous. households and in 2009 – 41,8 thous. persons in 16,3 thous. households. The results for 2004 come from “The health status of population in Poland” survey, which covered 43,0 thous. persons.

The results surveys were generalized to the population living in households as of 31 XII.

14. According to the Law on Childcare for children younger than 3 years, dated 4 Feb 2011 (uniform text Journal of Laws 2015 item 1217, with later amendments) care can be organized in nurseries, kids clubs, provided by day carer and nanny. Before the entry into force of this law nurseries established based on the Law on Health Care Facilities, dated 30 Aug 1991.

15. Dane dotyczące **wspierania rodziny** oraz **pieczy zastępczej**, począwszy od danych za 2012 r., prezentowane są zgodnie z ustawą z dnia 9 VI 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (jednolity tekst Dz. U. 2016 poz. 575).

16. Placówka wsparcia dziennego wspiera funkcje opiekuńcze i wychowawcze rodziny. Może być prowadzona w formie:

- 1) **opiekuńczej**, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych, zapewnia dziecku opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań;
- 2) **specjalistycznej** – organizuje zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne; realizuje indywidualny program korekcyjny, program psychokorekcyjny lub psychoprofilaktyczny, w szczególności terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię;
- 3) **pracy podwórkowej** – realizowanej przez wychowawcę, polegającej na działaniach animacyjnych i socjoterapeutycznych;
- 4) **w połączonych formach**.

17. Rodzinna piecza zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Zapewnia pracę z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka, przygotowanie dziecka do samodzielnego i odpowiedzialnego życia, zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dzieci ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych, kulturalno-rekreacyjnych i religijnych.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

- 1) **rodzina zastępcza**:
 - a) spokrewniona,
 - b) niezawodowa, w której umieszcza się w tym samym czasie nie więcej niż 3 dzieci (z wyjątkiem licznego rodzeństwa),
 - c) zawodowa, w której umieszcza się w tym samym czasie nie więcej niż 3 dzieci (z wyjątkiem licznego rodzeństwa); w tym:
 - zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego – przyjmuje dziecko na podstawie orzeczenia sądu w przypadku, gdy dziecko zostało doprowadzone przez Policję lub Straż Graniczną, na wniosek rodziców, dziecka lub innej osoby w przypadku, o którym mowa w art. 12a ustawy z dnia 29 VII 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (jednolity tekst Dz. U. 2015 poz. 1390),
 - zawodowa specjalistyczna – umieszcza się w niej w szczególności: dzieci legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, dzieci na podstawie ustawy z dnia 26 X 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (jednolity tekst Dz. U. 2014 poz. 382, z późniejszymi zmianami), małoletnie matki z dziećmi,
 - zawodowa niespokrewniona z dzieckiem, wielodzietna (funkcjonuje nie dłużej niż przez okres 3 lat od dnia wejścia w życie ustawy, tj. do 31 XII 2014 r.);

15. Data concerning **family support** and **foster care** are presented according to the Law of Family Support and Foster Care System, dated 9 Jun 2011 (uniform text Journal of Laws 2016 item 575).

16. Day-support centre – supports the family in its care and education functions. It may be operated in the form of:

- 1) **care centre**, including interest circles, day-rooms, clubs, educational centres, provides a child with: care and education, assistance in learning, organisation of leisure time, entertainment and sport classes and development of interests;
- 2) **specialist centre** – organises sociotherapeutic, therapeutic, corrective, compensating and speech therapy classes, implement an individual corrective programme, a psychocorrective or psychopreventive programme, in particular pedagogic, psychological and sociotherapy;
- 3) **street work** – carries out motivating and sociotherapeutic activities;
- 4) **in a combination of the forms**.

17. Family foster care shall be exercised in case when it is impossible for the parents to provide care and education for a child. It guarantees a work with a family to make possibility for a child to return to its family, or when it is impossible – efforts aimed at child's adoption; preparation of a child to live an independent and responsible life; satisfaction of children's emotional needs, in particular the needs related to welfare, health care, education, culture, recreation and religious.

The forms of family foster care are the following:

- 1) **foster family**:
 - a) related,
 - b) non-professional, in which not more than 3 children may be placed at the same time (except for numerous siblings)
 - c) professional, in which not more than 3 children may be placed at the same time (except for numerous siblings) including:
 - professional that performs the function of a family emergency house shall receive a child on the basis of a court ruling, case when a child was escorted by Police or Border Guard, upon consent of parents, child or another person in the case referred to in Article 12a of the Law on Counteracting Domestic Violence, dated 29 Jul 2005 (uniform text Journal of Laws 2015 item 1390),
 - professional specialist shall receive in particular: children with a disability certificate or a certificate of high or moderate level of disability, children on the basis of the Law on Proceedings Involving Juveniles, dated 26 Oct 1982 (uniform text Journal of Laws 2014 item 382, with later amendments), underage mothers with children.
 - professional not related to the child with many children (operates for not longer than 3 years from the date of entry into force of Law, i.e. until 31 Dec 2014);

2) **rodzinny dom dziecka** – w tym samym czasie może w nim przebywać łącznie nie więcej niż 8 dzieci (z wyjątkiem licznego rodzeństwa).

18. **Instytucjonalna piecza zastępcza** sprawowana jest w formie:

- 1) **placówki opiekuńczo-wychowawczej**, która jest prowadzona jako placówka typu:
 - a) **interwencyjnego** – zapewnia doraźną opiekę nad dzieckiem w czasie trwania sytuacji kryzysowej, w szczególności placówka jest obowiązana przyjąć dziecko w przypadkach wymagających natychmiastowego zapewnienia mu opieki,
 - b) **rodzinnego** – wychowuje dzieci w różnym wieku, w tym dorastające i usamodzielniające się; umożliwia wspólne wychowanie i opiekę licznemu rodzeństwu; współpracuje z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i asystentem rodziny,
 - c) **socjalizacyjnego** – zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne i religijne; realizuje przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku; umożliwia kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi; podejmuje działania w celu powrotu dziecka do rodziny; zapewnia dziecku dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych; obejmuje dziecko działaniami terapeutycznymi, zapewnia korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych,
 - d) **specjalistyczno-terapeutycznego** – sprawuje opiekę nad dzieckiem o indywidualnych potrzebach, w szczególności: legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności, wymagającym stosowania specjalnych metod wychowawczych i specjalistycznej terapii; wymagającym wyrównywania opóźnień rozwojowych i edukacyjnych; placówka zapewnia zajęcia wychowawcze, socjoterapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne, logopedyczne, terapeutyczne, rekompensujące braki w wychowaniu w rodzinie i przygotowujące do życia społecznego, a dzieciom niepełnosprawnym także odpowiednią rehabilitację i zajęcia rewalidacyjne;
- 2) **regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej** – umieszczane są w niej dzieci, które ze względu na stan zdrowia wymagają stosowania specjalistycznej opieki i rehabilitacji i nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej. W tym samym czasie można w niej umieścić nie więcej niż 30 dzieci;
- 3) **interwencyjnego ośrodka preadopcijnego** – umieszcza się w nim dzieci do ukończenia pierwszego roku życia, które wymagają specjalistycznej opieki i w okresie oczekiwania na przysposobienie nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej. W ośrodku, w tym samym czasie, można umieścić nie więcej niż 20 dzieci.

2) **foster home** – placed in it may be not more than 8 children (except for numerous siblings).

18. **Institutional foster care** shall be exercised in the form of:

- 1) **care and education centre**, shall be exercised in the form of:
 - a) an **intervention** – provides immediate care for a child in the crisis situation, especially if it is required for the centre to place the child under immediate care,
 - b) a **family** – educates children of various age groups, including adolescents and those becoming independent; enables common education and care for numerous siblings; cooperate with a family foster care coordinator and a family assistant.
 - c) a **socialization** – provides a child with full-time care and education, and fulfil its needs, especially emotional, development, health, living, social and religious needs, implements a child assistance plan prepared in cooperation with a family assistant, enables contacts with parents and other close persons, unless otherwise decided by a court, takes actions aimed at the child's return to a family, provides a child with access to education adjusted to its age and development skills, provides a child with therapeutic actions, provides access to eligible health-care services,
 - d) a **specialist therapy** – provides care for a child with individual needs, in particular: a child with a disability certificate or a certificate of high or moderate level of disability, a child requiring the application of special education methods and specialist therapy, a child requiring dealing with their developmental and emotional retardation. The centre provides educational, sociotherapeutic, corrective, compensating, speech therapy, and therapeutic activities compensating for lacks in upbringing in a family and preparing for social life, as well as proper rehabilitation for disabled children;
- 2) **regional care and therapy centre** – a centre where children shall be placed, due to their health condition requiring specialist care and rehabilitation and cannot be placed in family foster care or a care and education centre. The total number of 30 children at most may be placed in a regional care and therapy centre at the same time;
- 3) **pre-adoptive intervention centre** – a centre where shall be placed children up to the 1 year old, requiring special care who, waiting for adoption, cannot be covered by family foster. The total number of 20 children at most may be placed in a pre-adoptive intervention centre at the same time.

19. Dane o domach i zakładach pomocy społecznej dotyczą placówek, dla których organami prowadzącymi są: jednostki samorządu terytorialnego, stowarzyszenia, organizacje społeczne, kościoły i związki wyznaniowe, fundacje, osoby fizyczne i prawne.

Rodzaje domów i zakładów prezentuje się zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 III 2004 r. (jednolity tekst Dz. U. 2016 poz. 930).

20. Dane o świadczeniach pomocy społecznej prezentuje się zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 III 2004 r. (jednolity tekst Dz. U. 2016 poz. 930), według której dokonano podziału na świadczenia pieniężne i niepieniężne.

Zasiłek stały przysługuje osobie całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności.

Zasiłek okresowy przysługuje osobie lub rodzinie ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego.

Zasiłek celowy przyznawany jest w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, pokrycia części lub całości wydatków na świadczenia zdrowotne, zakupu żywności, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, wykonania drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, pokrycia kosztów pogrzebu. Może być przyznany osobie lub rodzinie, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

19. Data concerning social welfare homes and facilities are related to the institutions for which the founding bodies are: local government entities, associations, social organizations, churches and religious associations, foundations, natural and legal persons.

Types of homes and facilities are presented in accordance with the Law on Social Help, dated 12 Mar 2004 (uniform text Journal of Laws 2016 item 930).

20. Data on social assistance benefits are presented according to the Law on Social Help, dated 12 Mar 2004 (uniform text Journal of Laws 2016 item 930), by which the division into monetary and non-monetary assistance is made.

A person entirely incapable of working due to age or disability is entitled to **permanent benefit**.

A person or a family is entitled to a **temporary benefit** because of long illness, disability, unemployment, perspective of remaining or becoming entitled to benefits from other systems of social security.

Appropriated benefit is offered in order to fulfil a necessary livelihood need, covering part or whole of expenditures on health treatment, purchase of food, liquid and solid fuels, clothes, goods necessary for routine household maintenance, making small repairs in the dwelling, covering burial costs. The benefit may be given to a person or a family that incurred losses in result of fortuitous event, or natural or ecological disaster.

TABL. 1 (160). **PRACOWNICY MEDYCZNI^a**

Stan w dniu 31 XII

MEDICAL PERSONNEL^a

As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	2014	2015	SPECIFICATION
Lekarze	2987	2955	2948	3011	Doctors
w tym kobiety	1779	1818	1839	1873	of which women
Lekarze dentyści	523	490	489	492	Dentists
w tym kobiety	430	406	406	406	of which women
Farmaceuci	742	826	834	815	Pharmacists
w tym kobiety	665	720	717	712	of which women
Pielęgniarki	6728	6627	6499	6595 ^b	Nurses
Położne	814	784	763	769 ^c	Midwives
Fizjoterapeuci	501	537	545	565 ^d	Physiotherapists
Diagności laboratoryjni ^e	323	332	308	367	Laboratory diagnosticians ^e

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 218; dane dotyczą pracujących bezpośrednio z pacjentem, tj. bez osób, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, jednostka administracji państwowej lub samorządu terytorialnego albo NFZ. ^b – d W tym magistrzy: ^b – pielęgniarstwa – 1305, ^c – położnictwa – 126, ^d – fizjoterapii i rehabilitacji – 304. ^e Analitycy medyczni i inni pracownicy z wyższym wykształceniem, np. chemicy, fizycy, mikrobiolodzy.

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, a w przypadku farmaceutów – tylko w zakresie pracujących w aptekach szpitalnych.

^a See general notes, item 3 on page 218; data concern working directly with a patient, i.e., excluding persons for whom the primary workplace is university, units of state of local government administration and National Health Fund. ^b – ^d Of which masters: ^b – of nursing – 1305, ^c – of midwifery – 126, ^d – of physiotherapy and rehabilitation – 304. ^e Medical analysts and other employees by tertiary education, i.e. chemists, physicists, microbiologists.

Source: data of the Ministry of Health, the Ministry of the Interior and Administration and regard to pharmacists – only in the scope of the pharmacists employed with hospital's pharmacies.

TABL. 2 (161). **LEKARZE SPECJALIŚCI^a**
Stan w dniu 31 XII
DOCTORS SPECIALISTS^a
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	2014	2015	SPECIFICATION
LEKARZE SPECJALIŚCI	2137	2071	2065	2184	DOCTOR SPECIALISTS
w tym specjaliści w zakresie:					<i>of which specialists in the field of:</i>
Anestezjologii i intensywnej terapii ..	122	120	124	142	Anesthesiology and intensive therapy
Chirurgii ^b	259	244	261	270	Surgery ^b
Chorób płuc	44	38	41	44	Respiratory diseases
Chorób wewnętrznych	217	207	191	201	Internal diseases
Dermatologii ^c i wenerologii	45	45	37	43	Dermatology ^c and venereology
Kardiologii ^c	40	44	57	69	Cardiology ^c
Medycyny rodzinnej	397	393	398	400	General practitioners
Neurologii ^{cd}	61	67	65	67	Neurology ^{cd}
Okulistyki	46	49	48	58	Ophthalmology
Onkologii ^e	21	24	26	25	Oncology ^e
Otolaryngologii ^{cf}	54	53	45	46	Otolaryngology ^{cf}
Pediatrici	111	97	82	88	Paediatrics
Położnictwa i ginekologii	143	137	134	139	Obstetrics and gynaecology
Psychiatrii ^c	97	99	101	109	Psychiatry ^c
Radiologii i diagnostyki obrazowej ^g	101	83	99	91	Radiology and diagnostic imaging ^g
Lekarze specjaliści w % ogółu lekarzy	71,5	70,1	70,0	72,5	Specialists in % of total doctors
LEKARZE DENTYŚCI ZE SPECJALIZACJĄ	125	118	131	128	DENTAL SPECIALISTS
w tym specjaliści w zakresie:					<i>of which specialists in the field of:</i>
Chirurgii stomatologicznej	11	9	12	9	Oral surgery
Chirurgii szczękowo-twarzowej	2	3	3	6	Maxillo-facial surgery
Ortodoncji	24	23	29	27	Orthodontics
Periodontologii (paradontologii)	6	6	3	7	Periodontology (paradontics)
Protetyki stomatologicznej	30	28	27	29	Dental prosthetics
Stomatologii dziecięcej	7	9	12	10	Children's dentistry
Stomatologii zachowawczej	45	40	44	40	Restorative dentistry
Lekarze dentyści ze specjalizacją w % ogółu lekarzy dentyistów ...	23,9	24,1	26,8	26,0	Dental specialists in % of total dentist

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 218 oraz notka a do tabl. 1 na str. 222. ^b Chirurgii ogólnej, dziecięcej, klatki piersiowej, ortopedii i traumatologii, neurochirurgii i neurotraumatologii, chirurgii onkologicznej, plastycznej, szczękowo-twarzowej, kardiochirurgii, chirurgii naczyniowej i urologii. ^c Łącznie ze specjalistami dziecięcymi. ^{d – g} Także: ^d – neuropatologii, ^e – patologii onkologicznej, onkologii i hematologii dziecięcej, ^f – otorynolaryngologii, ^g – radioterapii onkologicznej i radiologii dziecięcej.

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

^a See general notes, item 4 on page 218 and footnote a to the table 1 on page 222. ^b General surgery, paediatric, thoracic surgery, trauma and orthopaedic surgery, neurosurgery and neurotraumatological surgery, oncological, plastic, maxillo-facial surgery, cardiosurgery, vascular surgery and urology. ^c Including children's specialists. ^{d – g} Also: ^d – neuropathology, ^e – oncological pathology, children's oncology and haematology, ^f – otorynolaryngology, ^g – oncological radiotherapy and children's radiology.

Source: data of the Ministry of Health and the Ministry of the Interior and Administration.

TABL. 3 (162). **AMBULATORYJNA OPIEKA ZDROWOTNA^a**
OUT-PATIENT HEALTH CARE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	2014	2015	SPECIFICATION
Przychodnie (stan w dniu 31 XII)	733	737	753	760	<i>Out-patients departments (as of 31 Dec)</i>
miasta	575	576	586	591	<i>urban areas</i>
wieś	158	161	167	169	<i>rural areas</i>
Praktyki lekarskie ^b (stan w dniu 31 XII)	247	230	219	209	<i>Medical practices^b (as of 31 Dec)</i>
miasta	192	180	172	162	<i>urban areas</i>
wieś	55	50	47	47	<i>rural areas</i>
Porady udzielone ^c w tys.	9745,1	9949,8	10036,8 ^d	10205,0	<i>Consultations provided^c in thous.</i>
miasta	8537,4	8755,6	8853,9 ^d	8991,4	<i>urban areas</i>
wieś	1207,7	1194,1	1182,9	1213,6	<i>rural areas</i>
lekarskie	8614,2	8808,3	8880,8 ^d	9054,0	<i>doctors</i>
w tym specjalistyczne	3492,6	3608,8	4814,5	3784,5	<i>of which specialized</i>
stomatologiczne	1130,9	1141,5	1156,0	1151,0	<i>dental</i>

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 217. ^b Dane obejmują praktyki, które podpisały kontrakty z NFZ lub z przychodniami. ^c Łącznie z poradami finansowanymi przez pacjentów (środki niepubliczne). ^d Dane skorygowano w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika.

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Głównego Urzędu Statystycznego.

^a See general notes, item 2 on page 217. ^b Data concern medical practices that have signed contract with National Health Fund or with out-patients departments. ^c Including consultations paid by patients (non-public funds). ^d Data have been corrected in relation to the data published in the previous edition of the Yearbook.

S o u r c e: data of the Ministry of Health, the Ministry of the Interior and Administration as well as the Central Statistical Office.

TABL. 4 (163). **STACJONARNA OPIEKA ZDROWOTNA^a**
IN-PATIENT HEALTH CARE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	2014	2015	SPECIFICATION
ZAKŁADY – stan w dniu 31 XII <i>FACILITIES – as of 31 Dec</i>					
Szpitala ogólne ^b	33	35	36	34	<i>General hospitals^b</i>
Szpitala psychiatryczne	2	2	2	2	<i>Psychiatric hospital</i>
Ośrodki leczenia odwykowego	1	1	2	1	<i>Detoxification centres</i>
Ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów	2	2	2	2	<i>Addiction recovery centres</i>
Zakłady opiekuńczo-lecznicze ^c	13	13	11	14	<i>Chronic medical care homes^c</i>
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze ^c ..	11	10	12	10	<i>Nursing homes^c</i>
Hospicja	4	4	3	4	<i>Hospices</i>
Oddziały opieki paliatywnej	2	3	2	<i>Palliative care wards</i>
Lecznictwo uzdrowiskowe – sanatoria	1	1	2	2	<i>Health resort treatment – sanatoria</i>

^a Patrz uwagi ogólne ust. 2 na str. 217. ^b Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 218. ^c Łącznie z zakładami typu psychiatrycznego.

^a See general notes, item 2 on page 217. ^b See general notes, item 5 on page 218. ^c Including psychiatric types facilities.

TABL. 4 (163). STACJONARNA OPIEKA ZDROWOTNA^a (dok.)
IN-PATIENT HEALTH CARE^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	2014	2015	SPECIFICATION
ŁÓŻKA W ZAKŁADACH – stan w dniu 31 XII BEDS IN FACILITIES – as of 31 Dec					
Szpitale ogólne	5851	5850	5893	5933	General hospitals
Szpitale psychiatryczne	1021	1095	1085	1085	Psychiatric hospital
Ośrodki leczenia odwykowego	20	24	24	30	Detoxification centres
Ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów	67	74	77	77	Addiction recovery centres
Zakłady opiekuńczo-lecznicze ^c	306	363	294	375	Chronic medical care homes ^c
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze ^c ...	334	360	438	360	Nursing homes ^c
Hospicja	48	62	84	115	Hospices
Oddziały opieki paliatywnej	14	22	14	Palliative care wards
Lecznictwo uzdrowiskowe – sanatoria	194	186	249	249	Health resort treatment – sanatoria
LECZENI IN-PATIENTS					
Szpitale ogólne ^d	248413	248228	257632	257431	General hospitals ^d
Szpitale psychiatryczne	11052	10302	10793	10850	Psychiatric hospital
Ośrodki leczenia odwykowego	215	303	298	375	Detoxification centres
Ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów	123	133	157	161	Addiction recovery centres
Zakłady opiekuńczo-lecznicze ^c	759	827	705	767	Chronic medical care homes ^c
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze ^c ...	969	923	1006	586	Nursing homes ^c
Hospicja	498	659	695	950	Hospices
Oddziały opieki paliatywnej	241	259	221	Palliative care wards
Lecznictwo uzdrowiskowe – kuracjusze w sanatoriach	2747	1906	2279	3221 ^e	Health resort treatment patients in sanatoria

^a Patrz uwagi ogólne ust. 2 na str. 217. ^c Łącznie z zakładami typu psychiatrycznego. ^d Bez międzyoddziałowego ruchu chorych. ^e Ponadto 455 kuracjuszy leczonych było w systemie ambulatoryjnym.

Źródło: w zakresie szpitali ogólnych oraz zakładów opieki długoterminowej – dane Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, w zakresie zakładów psychiatrycznych – dane Instytutu Psychiatrii i Neurologii.

^a See general notes, item 2 on page 217. ^c Including psychiatric types facilities. ^d Excluding inter-ward patient transfer. ^e More-over 455 health resort patients were treated as out-patient.

S o u r c e: in regard to general hospitals and to long-term facilities – data of the Ministry of Health, the Ministry of the Interior and Administration, in regard to psychiatric facilities – data of the Institute of Psychiatry and Neurology.

TABL. 5 (164). SZPITALA OGÓLNE^a
GENERAL HOSPITALS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2012	2013	2014	2015	SPECIFICATION
Szpitala ogólne (stan w dniu 31 XII)	33	35	36	34	General hospitals (as of 31 Dec)
Łóżka (stan w dniu 31 XII)	5851	5850	5893	5933	Beds (as of 31 Dec)
na 10 tys. ludności	48,8	49,0	49,4	49,9	per 10 thous. population
w tym na oddziałach:					of which in specified wards :
chorób wewnętrznych	1162	1174	1174	1153	internal diseases
w tym kardiologicznych ^b	208	228	228	215	of which cardiological ^b
chirurgicznych	1325	1296	1310	1276	surgical
pediatrycznych	488	488	488	488	paediatric
ginekologiczno-poloźniczych	542	564	575	561	gynaecological-obstetric
onkologicznych	168	166	166	179	oncological
intensywnej terapii	106	108	108	119	intensive therapy
zakaźnych	299	299	299	299	communicable
gruźlicy i chorób płuc	308	311	311	305	tubercular and pulmonary
dermatologicznych	51	51	51	51	dermatological
neurologicznych	202	221	221	221	neurological
psychiatrycznych	161	161	161	161	psychiatric
Leczeni w tys.	255,1	271,3	265,6	269,3	In-patients in thous.
w tym na oddziałach:					of which in specified wards:
chorób wewnętrznych	49,4	50,8	48,1	48,7	internal diseases
w tym kardiologicznych ^b	11,3	12,6	12,8	12,3	of which cardiological ^b
chirurgicznych	64,1	65,4	61,6	64,2	surgical
pediatrycznych	21,0	22,1	22,1	21,0	paediatric
ginekologiczno-poloźniczych	35,5	34,9	35,1	33,8	gynaecological-obstetric
onkologicznych	11,1	10,6	10,2	10,8	oncological
intensywnej terapii	2,1	2,2	2,1	2,4	intensive therapy
zakaźnych	11,3	11,4	10,6	9,9	communicable
gruźlicy i chorób płuc	8,9	8,9	8,5	8,8	tubercular and pulmonary
dermatologicznych	1,7	1,7	1,7	1,7	dermatological
neurologicznych	6,8	7,2	6,5	6,8	neurological
psychiatrycznych	2,1	2,2	2,1	2,2	psychiatric
Wypisani w tys.	240,8	240,6	250,1	249,7	Discharges in thous.
Zmarli w tys.	4,7	4,9	4,8	5,0	Deaths in thous.
Leczeni na: 10 tys. ludności	2071	2075	2158,9	2162,8	In-patients per: 10 thous. population
1 łóżko ^c	44,5	44,1	45,6	45,0	bed ^c
Przeciętny pobyt chorego w dniach	5,5	5,3	5,4	5,2	Average patient stay in days
Przeciętne wykorzystanie łóżka w dniach	244	246	245	237	Average bed use in days

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 i 6 na str. 218. ^b Łącznie z oddziałami intensywnej nadzoru kardiologicznego. ^c Bez łóżek i inkubatorów dla noworodków na oddziałach neonatologicznych.

Ź r ó ł o: dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

^a See general notes, item 5 and 6 on page 218. ^b Including intensive cardiological care wards. ^c Excluding beds and incubators for newborns on neonatology wards.

S o u r c e: data of the Ministry of Health, the Ministry of the Interior and Administration.

TABL. 6 (165). **RATOWNICTWO MEDYCZNE I POMOC DORAŻNA^a**
Stan w dniu 31 XII
EMERGENCY MEDICAL SERVICES AND FIRST AID^a
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Zespoły ratownictwa medycznego	48	53	54	54	Ambulance emergency rescue teams
podstawowe	x	29	30	30	basic
specjalistyczne	x	24	24	24	specialization
Szpitalne oddziały ratunkowe	–	11	9	9	Hospital emergency wards
Izby przyjęć ^b	13	14	10	10	Admissions rooms ^b
Lotnicze pogotowie ratunkowe ^c	2	2	2	2	Medical air rescue ^c
Wyjazdy na miejsce zdarzenia ^d :					Calls to the occurrence places ^d :
w tysiącach	135,2	93,5	90,7	90,9	in thousands
na 1000 ludności	112,6	77,6	76,0	76,4	per 1000 population
Osoby, którym udzielono świadczenia zdrowotnego w miejscu zdarzenia ^d :					Persons who received health care benefits in the place of occurrence ^d :
w tysiącach	135,5	94,3	91,1	91,5	in thousands
w tym:					of which:
dzieci i młodzież w wieku do 18 lat	9,9	14,8	5,4	6,1	children and youth up to 18 years of age
w wieku 65 lat i więcej	35,0	37,4	40,3	aged 65 and more
na 1000 ludności	112,9	78,3	76,3	76,8	per 1000 population

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 10 na str. 219. ^b Komórki organizacyjne szpitali zgłoszone do współpracy z ratownictwem medycznym. ^c Samolot lub śmigłowiec wraz z załogą, tj. pilotem i osobami udzielającymi pierwszej pomocy lub podejmującymi medyczne działania ratunkowe. ^d W ciągu roku.

^a See general notes, item 10 on page 219. ^b Organizational cells of hospitals applied to co-operate with emergency medical system. ^c Airplane or helicopter, including crew, i.e. pilot and people giving first aid or acting as medical rescue. ^d During the year.

TABL. 7 (166). **APTEKI OGÓLNODOSTĘPNE I PUNKTY APTECZNE^a**
Stan w dniu 31 XII
PUBLIC PHARMACIES AND PHARMACEUTICAL OUTLETS^a
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Apteki	296	337	386	387	Pharmacies
w tym prywatne	296	335	385	386	of which private
w tym na wsi	41	36	36	37	of which in rural areas
Punkty apteczne	60	65	66	61	Pharmaceutical outlets
w tym na wsi	56	61	62	57	of which in rural areas
Liczba ludności na:					Number of population per:
1 aptekę i punkt apteczny	3370	2994	2637	2654	pharmacy and pharmaceutical outlet
w tym na wsi	5049	4960	4806	4988	of which in rural areas
1 aptekę	4053	3571	3088	3072	pharmacy
w tym na wsi	11945	13295	13084	12673	of which in rural areas
Farmaceuci pracujący w aptekach i w punktach aptecznych	541	661	791	767	Pharmacists employed in pharmacies and pharmaceutical outlets

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 11 na str. 219.

^a See general notes, item 11 on page 219.

TABL. 8 (167). **KRWIODAWSTWO^a**
BLOOD DONATION^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Regionalne centra (stan w dniu 31 XII)	1	1	1	1	Regional centres (as of 31 Dec)
Oddziały terenowe (stan w dniu 31 XII)	6	4	4	4	Local branches (as of 31 Dec)
Krwiodawcy w tys.	21,5	30,0	31,4	34,2	Blood donors in thous.
w tym honorowi	21,5	29,9	31,4	34,2	of which honorary blood donors
Liczba donacji ^b krwi pełnej w tys. ...	34,4 ^c	46,5	60,9	60,9	Number of collected donations ^b of whole blood in thous.
Wyprodukowana liczba jednostek świeżo mrożonego osocza (FFP) ^d w tys.	34,0 ^e	72,7	84,6	93,1	Number of prepared units of fresh frozen plasma (FFP) ^d in thous.

a Bez danych Ministerstwa Obrony Narodowej oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji. b Donacja jest to pobranie krwi lub jej składnika do celów klinicznych, diagnostycznych lub produkcyjnych. c Pobrana krew w jednostkach krwi pełnej. d Jedna jednostka świeżo mrożonego osocza równa się 200 ml, jeden litr osocza równa się 5 jednostkom. e Pobrane osocze w jednostkach świeżo mrożonego osocza (FFP).

Ź r ó d ł o: dane Narodowego Centrum Krwi.

a Excluding data of the Ministry of National Defence, the Ministry of Interior and Administration. b Donation is collection of blood components for clinical, diagnostic or manufacturing purposes. c Blood taken in units of whole blood. d One unit of freshly frozen plasma equals 200 ml, one litre of plasma equals 5 units. e Plasma taken in units of freshly frozen plasma (FFP).

S o u r c e: data of the National Blood Centre.

TABL. 9 (168). **OCENA STANU ZDROWIA LUDNOŚCI**
PERCEIVED HEALTH STATUS OF POPULATION

STAN ZDROWIA HEALTH STATUS		Ogółem Total			W wieku lat At the age of				
		ogółem total	męż- czyźni males	kobiety females	0–14	15–29	30–49	50–69	70 i więcej and more
w % ogółu ludności danej płci i grupy wieku in % of total population of given sex and age group									
Bardzo dobry i dobry Very good and good	2004	59,4	61,2	58,0	88,8	86,6	60,8	25,7	12,2
	2009	64,1	70,2	58,8	91,6	89,1	74,3	34,6	14,0
	2014	64,5	69,3	60,2	94,9	86,9	79,0	35,6	13,8
Taki sobie, ani dobry ani zły .. Fair	2004	28,1	27,0	28,9	9,2	10,9	32,1	50,3	43,3
	2009	23,7	20,3	26,6	8,0	7,8	21,4	44,4	38,2
	2014	24,2	21,1	27,1	3,5	10,9	19,0	46,2	38,1
Zły i bardzo zły Bad and very bad	2004	12,5	11,8	13,0	1,9	2,5	7,1	24,0	44,5
	2009	12,3	9,5	14,6	0,4	3,1	4,3	21,0	47,8
	2014	11,2	9,7	12,8	1,6	2,3	1,9	18,2	48,1

TABL. 10 (169). **LDUŃOŚĆ W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG WAGI CIAŁA^a**
POPULATION AT THE AGE OF 15 AND MORE BY BODY WEIGHT^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total			W wieku lat At the age of			
		ogółem total	mężczyź- ni males	kobiety females	15–29	30–49	50–69	70 i więcej and more
		w % ogółu ludności danej płci i grupy wieku ^a in % of total population of given sex and age group ^a						
Niedowaga <i>Underweight</i>	2004	3,5	1,6	5,2	8,7	1,6	0,5	1,9
	2009	1,9	0,6	3,1	5,5	0,8	0,8	0,6
	2014	1,9	0,6	3,0	5,3	1,5	0,4	0,7
W normie <i>Normal</i>	2004	49,2	43,5	54,4	72,1	48,4	28,9	35,9
	2009	45,3	36,9	52,4	72,5	44,0	31,4	28,8
	2014	42,8	33,9	50,8	67,9	45,4	25,7	34,1
Nadwaga <i>Overweight</i>	2004	32,1	39,1	25,5	16,5	35,5	44,1	36,7
	2009	37,7	46,7	30,1	20,6	38,2	47,5	46,6
	2014	38,9	46,6	32,1	23,9	37,4	48,2	46,5
Otyłość <i>Obesity</i>	2004	15,3	15,8	14,8	2,7	14,5	26,5	25,5
	2009	15,0	15,8	14,4	1,3	17,0	20,3	24,0
	2014	16,3	18,8	14,1	2,9	15,7	25,6	18,7

^a Wagę ciała opracowano na podstawie wskaźnika masy ciała (BMI) obliczonego przez podzielenie wagi ciała (w kilogramach) przez wzrost (w metrach do kwadratu) i podano według grup: otyłość – 30,0 i więcej, nadwaga – od 25,0 do 29,99, w normie – od 18,5 do 24,99, niedowaga – poniżej 18,5.

^a Body weight was presented on the basis of body mass index (BMI), calculated by dividing the body weight in kilograms by square of the height in metres and was presented by the following groups of BMI values: obesity – 30,0 and more, overweight – 25,0–29,99, normal – 18,5–24,99, underweight – less than 18,5.

TABL. 11 (170). **ZACHOROWANIA NA NIEKTÓRE CHOROBY ZAKAŹNE I ZATRUCIA**
INCIDENCE OF INFECTIOUS DISEASES AND POISONINGS

CHOROBY	2005	2010	2014	2015	2005	2010	2014	2015	DISEASES
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers				na 100 tys. ludności per 100 thous. population				
Gruźlica	191	158	134	125	15,9	13,1	11,2	10,5	<i>Tuberculosis</i>
Tężec	–	1	–	–	–	0,1	–	–	<i>Tetanus</i>
Krzusiec	173	271	87	229	14,4	22,5	7,3	19,2	<i>Whooping cough</i>
Wirusowe zapalenie wątroby:									<i>Viral hepatitis:</i>
typ A	3	3	–	1	0,3	0,2	–	0,1	<i>type A</i>
typ B	31	13	77	116	2,6	1,1	6,5	9,7	<i>type B</i>
typ C	28	30	61	113	2,3	2,5	5,1	9,5	<i>type C</i>
Różyczka	193	91	95	53	16,1	7,6	8,0	4,5	<i>Rubella</i>
AIDS ^a	3	2	5	8	0,3	0,2	0,4	0,7	<i>AIDS^a</i>
Salmonellozy	562	464	306	263	46,8	38,5	25,6	22,1	<i>Other salmonella infections</i>
Czerwonka bakteryjna	–	1	3	–	–	0,1	0,3	–	<i>Shigellosis</i>
Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe	321	70	38	26	26,7	5,8	3,2	2,2	<i>Other bacterial footbor- ne intoxications</i>
Biegunki u dzieci w wieku do lat 2 ^b	755	1055	1211	1458	350,5	418,0	568,4	677,4	<i>Acute diarrhoea in chil- dren under 2 years^b</i>
Szkarlatyna (płonica) ...	180	222	557	413	15,0	18,4	46,7	34,7	<i>Scarlet fever</i>
Bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	46	35	21	20	3,8	2,9	1,8	1,7	<i>Bacterial meningitis and/or encephalitis</i>
Wirusowe zapalenie opon mózgowych ...	133	50	635	117	11,1	4,2	53,2	9,8	<i>Viral meningitis</i>

^a Dane nieostateczne z uwagi na specyfikę choroby. ^b Wskaźnik obliczono na 10 tys. dzieci w wieku do lat 2.

^a Preliminary data because of specific features of the disease. ^b Ratio calculated per 10 thous. children up to the age of 2.

TABL. 11 (170). ZACHOROWANIA NA NIEKTÓRE CHOROBY ZAKAŻNE I ZATRUCIA (dok.)
INCIDENCE OF INFECTIOUS DISEASES AND POISONINGS (cont.)

CHOROBY	2005	2010	2014	2015	2005	2010	2014	2015	DISEASES
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers				na 100 tys. ludności per 100 thous. population				
Wirusowe zapalenie mózgu	104	139	135	87	8,7	11,5	11,3	7,3	Viral encephalitis
Świnka (zapalenie przyusznicy nagminne)	951	96	59	70	79,2	8,0	4,9	5,9	Mumps
Włośnica	1	7	–	–	0,1	0,6	–	–	Trichinellosis
Grypa ^c	6995	18171	64624	74062	582,4	1508,9	5415,4	6222,4	Influenza ^c
Choroby weneryczne ...	18	24	22	19	1,5	2,0	1,8	1,6	Veneral diseases
Szczepieni przeciw wścieklźnie	253	221	289	257	21,1	18,4	24,2	21,6	Rabies vaccinations

^c Łącznie z podejrzeniami zachorowań.

Źródło: dane Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – PZH (na podstawie rejestru chorób zakaźnych prowadzonego przez stacje sanitarno-epidemiologiczne), Instytutu Gruźlicy i Chorób Płuc oraz Instytutu Wenerologii Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego.

^c Including influenza-like illness.

Source: data of the National Institute of Public Health – NIH (on the ground of register of infectious diseases kept by sanitary and epidemiological stations), the Tuberculosis and Lung Diseases Institute and the Institute of Venereology of the Medical University of Warsaw.

TABL. 12 (171). ŻŁOBKI^a I KLUBY DZIECIĘCE
Stan w dniu 31 XII
NURSERIES^a AND CHILDREN'S CLUBS
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Żłobki	6	8	32	39	Nurseries
w tym publiczne	6	8	17	16	of which public
Oddziały żłobkowe przy przedszkolach	7	8	3	3	Nursery wards of nursery schools
Kluby dziecięce	x	x	17	20	Children's clubs
Miejsca:					Places:
w żłobkach	666	1128	1767	1983	in nurseries
w klubach dziecięcych	x	x	297	408	in children's clubs
Dzieci przebywające (w ciągu roku):					Children staying (during the year):
w żłobkach	1198	1669	2643	2910	in nurseries
w klubach dziecięcych	x	x	366	484	in children's clubs
Miejsca w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 w miastach	36	50	105	122	Places in nurseries and children's clubs per 1000 children up to the age of 3 in urban areas
Dzieci przebywające w żłobkach i klubach dziecięcych:					Children staying in nurseries and children's clubs:
na 1000 dzieci w wieku do lat 3 ...	19	30	62	70	per 1000 children up to the age of 3
na 100 miejsc	92	101	97	93	per 100 places

^a W 2005 r. łącznie ze żłobkami tygodniowymi; miejsca i dzieci – łącznie z oddziałami żłobkowymi.

^a In 2005 including weekly nurseries; places and children – including nursery wards.

TABL. 13 (172). **PLACÓWKI WSPARCIA DZIENNEGO**
DAY-SUPPORT CENTRES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	placówki (stan w dniu 31 XII) centres (as of 31 Dec)				wychowankowie residents				
O G Ó Ł E M	77	72	74	80	3550	3850	3720	3923	T O T A L
Opiekuńcze	69	62	50	47	3185	3543	2870	2813	General care
Specjalistyczne	8	10	17	22	365	307	515	579	Specialized
W połączonych formach	x	x	7	11	x	x	335	531	In a combination of the forms

TABL. 14 (173). **RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA^a**
Stan w dniu 31 XII
FAMILY FOSTER CARE^a
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Rodziny zastępcze	891	893	934	930	Foster families
Spokrewnione:					Related:
liczba rodzin	779	764	605	607	number of families
liczba dzieci ^b	1062	1054	829	818	number of children ^b
Niezawodowe:					Non-professional:
liczba rodzin	105	100	277	271	number of families
liczba dzieci ^b	174	179	398	369	number of children ^b
Zawodowe ^c :					Professional ^c :
liczba rodzin	7	29	52	52	number of families
liczba dzieci ^b	23	106	188	172	number of children ^b
Rodzinne domy dziecka	3	5	Foster homes
Dzieci ^d	25	35	Children ^d

a Od 2013 r. niektóre dane nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie z powodu zmiany przepisów prawnych. b W latach 2005 i 2010 w wieku do 18 lat, w latach 2014 i 2015 w wieku do 25 lat. c W latach 2005 i 2010 rodziny zastępcze zawodowe niespokrewnione z dzieckiem. d W wieku do 25 lat.

a Since 2013 some data are not fully comparable with data for previous years due to changes of the provisions of the law. b In 2005 and 2010 up to the age of 18, in 2014 and 2015 up to the age of 25. c In 2005 and 2010 professional, not related to the child foster families. d Up to the age of 25.

TABL. 15 (174). **INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA^a**
INSTITUTIONAL FOSTER CARE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	2005	2010	2014	2015	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	placówki centres				wychowankowie residents				wolontariusze volunteers				
	stan w dniu 31 XII				as of 31 Dec								
Placówki opiekuńczo-wychowawcze	17	17	24	25	718	469	425	436 ^b	107	139	84	50	Care and education centres
interwencyjne	1	1	2	2	14	14	26	20	6	–	–	–	intervention
rodzinne	4	4	4	5	20	27	24	32	–	2	7	2	family
socjalizacyjne	6	2	8	8	296	54	185	175	58	10	23	40	socialization
specjalistyczno-terapeutyczne	–	–	1	1	–	–	16	16	–	–	–	–	specialist therapy
łączące zadania placówek ^c	6	10	9	9	388	374	174	193	43	127	54	8	combining tasks of the centres ^c

a Patrz uwagi ogólne, ust. 17 na str. 220. b W tym 31 wychowanków w wieku 0–3 lata i 24 – w wieku 4–6 lat oraz 5 sierot i 29 niepełnosprawnych. c Łączące zadania placówek interwencyjnych, socjalizacyjnych i specjalistyczno-terapeutycznych; w latach 2005 i 2010 placówki wielofunkcyjne.

a See general notes, item 17 on page 220. b Of which 31 residents at age 0–3 and 24 – at age 4–6, 5 orphans and 29 disabled. c Combining tasks of the intervention, socialization and specialist therapy centres; in 2005 and 2010 multi-functional centres.

TABL. 16 (175). **POMOC SPOŁECZNA STACJONARNA^a**
Stan w dniu 31 XII
STATIONARY SOCIAL WELFARE^a
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Domy i zakłady (bez filii)	39	43	48	48	Homes and facilities (excluding branches)
Miejsca ^b	3100	3043	3415	3406	Places ^b
na 10 tys. ludności	26	25	29	29	per 10 thous. population
Mieszkańcy ^b	2919	2964	3164	3195	Residents ^b
w tym kobiety	1418	1295	1444	1436	of which women
w tym do 18 lat	126	84	82	72	of which up to age 18
w tym umieszczeni w ciągu roku ...	1338	681	675	627	of which placed within during the year
na 10 tys. ludności	24	25	27	27	per 10 thous. population
Osoby oczekujące na umieszczenie	149	318	332	194	Persons awaiting a place

a Łącznie ze środowiskowymi domami samopomocy. b Łącznie z filiami.
a Including community self-help homes. b Including branches.

TABL. 17 (176). **PLACÓWKI STACJONARNEJ POMOCY SPOŁECZNEJ^a WEDŁUG GRUP MIESZKAŃCÓW**
Stan w dniu 31 XII
STATIONARY SOCIAL WELFARE FACILITIES^a BY GROUPS OF RESIDENTS
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Domy i zakłady (bez filii)^b	39	43	48	48	Homes and facilities (excluding branches)^b
w których mogą przebywać:					in which may be:
Osoby w podeszłym wieku	11	16	18	18	Aged persons
Przewlekle somatycznie chorzy	9	8	7	7	Chronically ill with somatic disorders
Dorośli niepełnosprawni intelektualnie	2	3	2	2	Mentally retarded
Dzieci i młodzież niepełnosprawna intelektualnie	5	5	5	5	Children and young mentally retarded
Przewlekle psychicznie chorzy	3	5	9	9	Chronically mentally ill
Matki z małoletnimi dziećmi i kobiety w ciąży	2	2	3	2	Mothers with dependent children and pregnant women
Bezdomni	7	8	8	9	Homeless
Inne osoby	–	2	4	4	Other persons
Mieszkańcy w domach i zakładach^c	2919	2964	3164	3195	Residents in homes and facilities^c
dla:					for:
Osób w podeszłym wieku	358	658	702	696	Aged persons
Przewlekle somatycznie chorych	968	695	434	442	Chronically ill with somatic disorders
Dorośli niepełnosprawnych intelektualnie	193	145	140	140	Mentally retarded
Dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie	533	508	517	513	Children and young mentally retarded
Przewlekle psychicznie chorych	543	598	957	959	Chronically mentally ill
Matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży	36	35	53	47	Mothers with dependent children and pregnant women
Bezdomnych	288	308	343	378	Homeless
Innych osób	–	17	18	20	Other persons

a Łącznie ze środowiskowymi domami samopomocy. b W dalszym podziale placówki mogą być wykazane kilkakrotnie, gdyż jedna placówka może być przeznaczona dla kilku grup mieszkańców. c Łącznie z filiami.

a Including community self-help homes. b In the division facilities may be shown several times, because one facility may be designed for few group of residents. c Including branches.

TABL. 18 (177). ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ^a
SOCIAL ASSISTANCE BENEFITS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	Korzystający ^b Beneficiaries ^b	Udzielone świadczenia w tys. zł Benefits granted in thous. zł	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	2005 79990 2010 77348 2014 72475 2015 69021	82275,6 126293,1 133989,5 135829,0	TOTAL
Pomoc pieniężna	60815	105593,5	Monetary assistance
w tym:			of which:
Zasiłek stały	6177	27767,7	Permanent benefit
Zasiłek okresowy	24603	55289,5	Temporary benefit
Zasiłek celowy	29925	22207,6	Appropriated benefit
Pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki	54	155,6	Assistance to reach self-dependence and to continue education
Pomoc niepieniężna	33518	30235,5	Non-monetary assistance
w tym:			of which:
Schronienie	417	1503,1	Shelter
Posiłek	31057	16418,2	Meals
Ubranie	44	12,9	Clothing
Sprawienie pogrzebu	113	247,0	Burial
Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	1860	12010,8	Attendance services and specialized attendance services
Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, zatrudnienia i na zagospodarowanie	14	43,3	Assistance in gaining adequate housing conditions, gaining employment and for running one's own household

a Patrz uwagi ogólne, ust. 19 na str. 222. b W podziale według form świadczeń korzystający mogą być wykazani kilkakrotnie.
Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

a See general notes, item 19 on page 222. b Under the item benefits, recipients may be shown several times.
Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

DZIAŁ XII KULTURA. TURYSTYKA. SPORT

Uwagi ogólne

Kultura

1. **Książka** jest to wydawnictwo zwarte o objętości powyżej 48 stron, **broszura** – o objętości od 5 do 48 stron. Wydawnictwa te zaliczane są do wydawnictw nieperiodycznych.

2. Gazety i czasopisma są to wydawnictwa periodyczne. **Gazety** (periodyki informacji ogólnej) są to wydawnictwa będące przede wszystkim źródłem informacji o bieżących wydarzeniach krajowych i zagranicznych. **Czasopisma** (inne periodyki) są to wydawnictwa omawiające problemowo zagadnienia społeczne, polityczne i gospodarcze, specjalistyczne – fachowe i naukowe, a także wydawnictwa urzędowe.

3. Do **księgozbioru** bibliotek publicznych zaliczono książki i broszury oraz gazety i czasopisma.

Za **czytelnika** uważa się osobę, która w ciągu roku sprawozdawczego została zarejestrowana w bibliotece i dokonała co najmniej jednego wypożyczenia.

4. W **muzeach** jako muzealia wykazano rzeczy ruchome i nieruchomości wpisane do inwentarza muzealiów.

5. **Instytucja paramuzealna** – jednostka organizacyjna niebędąca muzeum, nienastawiona na osiągnięcie zysku, której celem jest trwała ochrona dóbr kultury, nauki i techniki oraz przyrody, którą uznaje się za posiadającą charakter muzealny. Instytucją paramuzealną może być: ogród zoologiczny, ogród botaniczny, rezerwat przyrody, pomnik historii (zabytek) lub inna jednostka – m.in. planetarium, miasteczko czy centrum nauki i techniki, a także niebędąca muzeum ekspozycja stała ukazująca osiągnięcia, odkrycia i ciekawostki z dziedziny historii, archeologii, kultury, przyrody, techniki itp.

6. Informacje dotyczące **galerii sztuki** obejmują jednostki, których podstawowym rodzajem działalności jest wystawiennictwo.

7. Informacje o **teatrach i instytucjach muzycznych** dotyczą profesjonalnych jednostek artystycznych i rozrywkowych prowadzących regularną działalność sceniczną.

W liczbie teatrów uwzględniono jednostki wyodrębnione pod względem prawnym, organizacyjnym i ekonomiczno-finansowym, prowadzące jednorodną działalność sceniczną, niezależnie od liczby posiadanych scen.

CHAPTER XII CULTURE. TOURISM. SPORT

General notes

Culture

1. A **book** is understood as a publication containing more than 48 pages, while a **pamphlet** contains from 5 to 48 pages. These publications are considered to be non-periodic publications.

2. Newspapers and magazines are periodic publications. **Newspapers** (general information periodicals) are publications being primarily a source of information regarding current domestic and foreign events. **Magazines** (other periodicals) are publications addressing social, political and economic, specialized and scientific issues as well as government publications.

3. Books and pamphlets as well as newspapers and magazines constitute the **collection** of public libraries.

Borrower is a person who in the course of a reporting year was registered at a library and checked out at least one item.

4. Movable subjects and real estate registered in exhibit inventory are presented as exhibits in **museums**.

5. **Institution related to museum** – a non-profit organisational unit whose purpose is permanent protection of culture, science and technology and nature goods, which is not having "museum" status entity but is recognized as being of museum nature. Institution related to museum may be: zoological garden, botanical garden, natural reserve, historical monument, other unit, such as planetarium, science and technology camp and centre, as well as other permanent exhibition which is not museums, but which display certain achievements, inventions and curiosities in the field of history, archaeology, culture, nature, technology, etc.

6. Information concerning **art galleries** includes entities, in which exhibiting is the basic type of activity.

7. Information regarding **theatres and music institutions** concerns professional, artistic and entertainment entities conducting regular performances.

Theatres include entities, independent in regard to their legal, organizational, economic and financial status, conducting uniform performing activity, regardless of the number of stages possessed.

Jednostki pogrupowano wyodrębniając:

- działalność **teatrów dramatycznych i lalkowych**,
- działalność **teatrów muzycznych**, obejmującą działalność sceniczną oper, operetek, musicali i baletów,
- działalność koncertową **filharmonii**,
- działalność sceniczną **zespołów pieśni i tańca**.

8. Informacje o działalności centrów kultury, domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic opracowano na podstawie sprawozdawczości rocznej.

9. Informacje o kinach dotyczą działalności kin ogólnie dostępnych, tj. powołanych do publicznego udostępniania filmów w formie projekcji na seansach filmowych, bez względu na rodzaj stosowanego nośnika filmu (taśma światłoczuła, taśma magnetyczna eksploatowana w technice wideo). Wśród kin stałych wyróżnia się minipleksy – posiadające od 3 do 7 sal i multipleksy – posiadające 8 sal i więcej.

10. Dane o abonentach radiowych i telewizyjnych dotyczą osób i instytucji, które uiściły opłaty abonamentowe uprawniające do korzystania z urządzeń odbiorczych radiofonii bezprzewodowej oraz z odbiorczych urządzeń telewizyjnych. Dane dotyczą także osób korzystających – na mocy szczególnych przepisów – z prawa do bezpłatnego korzystania z urządzeń odbiorczych (np. inwalidów wojennych i wojskowych).

Dane obejmują również instytucje opłacające abonament za korzystanie z odborników radiowych i telewizyjnych w samochodach.

Turystyka

1. Termin turystyka – zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 692/2011 obowiązującym od 2012 r., oznacza czynności odwiedzających, którzy podejmują podróż do głównego miejsca docelowego położonego poza ich zwykłym otoczeniem, na okres krótszy niż rok, w dowolnym głównym celu, w tym w celu służbowym, wypoczynkowym lub innym celu osobistym, innym niż zatrudnienie przez podmiot miejscowy dla odwiedzanego miejsca.

Wszystkie kategorie podróżnych, które mieszczą się w zakresie pojęcia „turystyka” są określane mianem odwiedzających. W grupie tej wyróżnia się:

- turystów, tj. osoby, które spędziły co najmniej jedną noc poza miejscem stałego zamieszkania,
- odwiedzających jednodniowych, tj. osoby, które nie nocują w miejscu odwiedzanym.

2. Baza noclegowa turystyki dotyczy turystycznych obiektów noclegowych, tj. obejmuje obiekty hotelowe i pozostałe obiekty (od 2011 r. posiadające 10 i więcej miejsc noclegowych; do 2010 r. bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych).

Entities are grouped comprising:

- the activity of **dramatic and puppet theatres**,
- the activity of **music theatres**, including opera, operetta, musical and ballet performances,
- the concert activity of **philharmonic halls**,
- the performing activity of **song and dance ensembles**.

8. Information concerning the activity of centres of culture, cultural centres and establishments, clubs and community centres is based on annual reporting data.

9. Information regarding cinemas concerns the activity of public cinemas, i.e. established for the purpose of public film screenings, regardless of the film carrier used (light-sensitive and magnetic tape). Among fixed cinemas one can distinguish miniplexes – equipped with 3 to 7 screens and multiplexes – equipped with 8 screens and more.

10. Data regarding radio and television subscribers concern persons and institutions which paid the subscription fee in order to use wireless radio and television receivers. The data also concern persons exempt, on the basis of special regulations, from paying the subscription fee (e.g., disabled war and military veterans).

Data also concern institutions paying the subscription for using radio and television receivers in their vehicles.

Tourism

1. Tourism, in accordance with the Regulation (EU) No. 692/2011 of the European Parliament and of the Council in force since 2012, means the activity of visitors taking a trip to a main destination outside their usual environment, for less than a year, for any main purpose, including business, leisure or other personal purpose, other than to be employed by a resident entity in the place visited.

All categories of travellers which fall within the term "tourism" are defined as visitors. This group comprises:

- tourists, i.e., persons who spent at least one night away from their place of permanent residence,
- one-day visitors, i.e., persons who do not spend the night at the place visited.

2. Tourist accommodation establishments include hotels and similar facilities as well as other facilities (since 2011 with 10 and more bed places; until 2010 they do not include rooms for rent and agrotourism lodgings).

W ramach:

- obiektów hotelowych do grupy „inne obiekty hotelowe” zalicza się te, które nie spełniają wymagań dla hoteli, moteli i pensjonatów, ale świadczą usługi hotelarskie (np. zajazdy, gościńce) oraz obiekty w trakcie kategoryzacji,
- pozostałych obiektów do grupy „inne obiekty” zalicza się te, które nie odpowiadają warunkom przewidzianym dla poszczególnych rodzajów obiektów oraz obiekty wykorzystywane dla potrzeb turystyki (np. domy studenckie, internaty, ośrodki do wypoczynku sobotnio-niedzielnego i świątecznego, ośrodki sportowo-rekreacyjne, ośrodki kolonijne, zakłady uzdrowiskowe, domy wycieczkowe i hostele).

3. W informacjach o **obiektach i miejscach noclegowych turystyki** nie uwzględnia się obiektów i miejsc w obiektach przejściowo nieczynnych z powodu przebudowy, remontu itp.

4. **Stopień wykorzystania miejsc noclegowych lub pokoi** jest to stosunek liczby udzielonych noclegów lub wynajętych pokoi w danym roku do nominalnej liczby miejsc noclegowych lub pokoi w danym roku. Przez nominalną liczbę miejsc noclegowych lub pokoi rozumie się sumę miejsc noclegowych lub pokoi przygotowanych dla turystów w każdym dniu działalności obiektu.

5. **Turyści zagraniczni** korzystający z turystycznych obiektów zbiorowego zakwaterowania rejestrowani są według kraju stałego zamieszkania. Turysta zagraniczny może być wykazany wielokrotnie, jeśli w czasie jednorazowego pobytu w Polsce korzysta z kilku obiektów noclegowych.

6. **Placówki gastronomiczne** w turystycznych obiektach noclegowych obejmują wszystkie zakłady i punkty gastronomiczne zlokalizowane na terenie danego obiektu. Do barów zaliczono także: kawiarnie, winiarnie, piwiarnie, jadalnie itp.; do punktów gastronomicznych – także smażalnie, pijalnie, lodziarnie, bufety itp.

Sport

1. Dane o **organizacjach kultury fizycznej** obejmują wybrane organizacje o ogólnopolskim zasięgu działania (Akademicki Związek Sportowy, Polski Związek Sportu Niepełnosprawnych „Start”, Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej, Zrzeszenie „Ludowe Zespoły Sportowe”) i dotyczą głównie rekreacji ruchowej, a w przypadku PZSN „Start” – rehabilitacji ruchowej w środowisku niepełnosprawnych.

Within:

- *hotels and similar facilities, the group "other hotel facilities" has covered facilities which do not meet requirements for hotels, motels and boarding houses, but which provide hotel services (e.g. road houses, inns) as well as other hotel facilities during categorization,*
- *other facilities, the group "miscellaneous facilities" includes facilities which do not correspond to conditions expected in particular facilities, and other facilities used for tourism (e.g. student dormitories, boarding schools, weekend and holiday accommodation establishments, sport and recreational centres, holiday youth centres as well as health establishments excursion hostels and hostels).*

3. *In data regarding facilities and number of beds for tourists, facilities and places in temporarily inactive facilities due to expansion, renovation etc. are not included.*

4. *Occupancy rate of bed places or rooms is a relation of the number of overnight stays or rooms rented in a given year to the nominal number of bed places or rooms in a given year. The nominal number of bed places or rooms shall mean total bed places or rooms prepared for tourists each day of a facility's operation*

5. *Foreign tourists using collective tourist accommodation establishments are registered according to country of their permanent residence. Foreign tourist may be indicated more than once if during a single stay in Poland he/she uses more than one accommodation facility.*

6. *Catering establishments in tourist accommodation establishments include all catering facilities and outlets located on the premises of a given tourist accommodation establishment. Bars also include: cafes, wine houses, beer halls, canteens etc.; catering outlets also include fry houses, drink bars, ice cream parlours, snack bars etc.*

Sport

1. *Data regarding physical education organizations include selected organizations with a national scope of activity (the University Sports Association AZS, the Polish Sports Association for the Disabled "Start", the Society for Promotion of Physical Culture, the Association of "Rural Sports Clubs") and primarily concern recreational activity, and in case of the Polish Sports Association for the Disabled "Start" – rehabilitation activity for the persons with disabilities.*

2. W kategorii ćwiczących w organizacjach kultury fizycznej (tabl. 17) oraz ćwiczących, trenerów i instruktorów sportowych według dziedziny i rodzajów sportu w klubach sportowych (tabl. 18) jedna osoba może być wykazywana wielokrotnie, jeśli uprawia bądź prowadzi zajęcia w kilku rodzajach sportu.

W zależności od wieku osoby ćwiczące zaliczane są do kategorii juniorów lub seniorów; dla poszczególnych rodzajów sportu stosuje się różne granice wieku.

3. **Boiska** znajdujące się w płycie głównej stadionu nie są wykazywane ponownie jako boiska do gier wielkich. Liczba stadionów podana jest łącznie z deklarowanymi obiektami niespełniającymi wymogów stadionów, np. widowni. Boiska, na których można przeprowadzić kilka różnych gier (np. koszykówkę, siatkówkę, piłkę ręczną) wykazywane są raz, jako boiska uniwersalne-wielozadaniowe. Boiska kryte, znajdujące się w halach sportowych lub salach gimnastycznych nie są wykazywane oddzielnie, lecz traktowane jako hale sportowe lub sale gimnastyczne w zależności od typu obiektu, w którym się znajdują.

Dane dotyczące **ścieżek rowerowych** obejmują ścieżki rowerowe służące głównie do celów komunikacyjnych, a nie turystycznych, tzw. szlaków rowerowych (np. położone w lesie), czyli: samodzielne drogi dla rowerów (położone w pasie drogi); drogi wydzielone z jezdni; drogi wydzielone z chodnika; drogi zawarte w ciągach pieszo-rowerowych. Uwzględniają one łączną długość ścieżek rowerowych będących w obszarze właściwości gminy, starostwa i urzędu marszałkowskiego,

Informacje o **obiekтах dostosowanych dla osób niepełnosprawnych** uwzględniają obiekty dostosowane dla osób niepełnosprawnych ruchowo lub o innym niż ruchowy rodzaj niepełnosprawności (np. głusi, niewidomi).

2. *In the category of persons practising sports in physical education organizations (table 17) as well as persons practicing sports, coaches and sports instructors according to sports fields and kinds of sports in sports clubs (table 18) one person may be indicated more than once, depending upon the number of sports practiced or taught.*

Persons practising sports are classified as either juniors or seniors, depending on age; various age groups are applied for individual sports.

3. **Sports fields** located in stadium main fields are not counted again as sports fields for big games. The number of stadiums includes declared facilities not satisfying the requirements for stadiums, e.g. the seating. Sports fields on which several different games can be played (e.g. basketball, volleyball, handball) are counted once as universal, multi-purpose sports fields. Indoor sports fields located in sports halls or gyms are not given separately, but treated as sports halls or gyms, depending on kind of facility in which they are located.

Data concerning **cycle paths** include bike paths mainly used for communication purposes, without tourist bike trails (eg. located in the forest), namely: self-roads for bicycles (located on the waysides); paths separated from the roadway; roads separated from the sidewalk; roads included in passageways for pedestrians and cyclists. The total length of cycle paths which are respectively in the area of competence of gminas, powiats and the marshal's office is taken into account.

Information about **facilities adapted for disabled guests** include facilities adapted for people with reduced mobility or other than motor disability (eg. the deaf or the blind).

Kultura Culture

TABL. 1 (178). **KSIAŻKI I BROSZURY WYDANE^a**
BOOKS AND PAMPHLETS PUBLISHED^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Grand total</i>	Wy- dawnic- twa nauko- we <i>Scienti- fic publi- cations</i>	Podrę- czniki dla szkół wyż- szych <i>Univer- sity text- books</i>	Wydaw- nictwa za- wodowe <i>Profes- sional publi- cations</i>	Pod- ręcz- niki szkolne <i>School text- books</i>	Wy- dawnic- twa popu- larnie <i>Popu- lar-science</i>	Literatura piękna <i>Belles-lettres</i>		SPECIFICATION	
							razem <i>total</i>	w tym dla dzieci i mło- dzieży <i>of which for children and youth</i>		
Tytuły	2005	448	128	37	8	14	190	71	1	Titles
	2010	586	227	30	18	8	186	117	41	
	2014	551	194	6	5	10	266	70	11	
	2015	640	185	8	38	2	318	89	14	
Nakład w tys. egz.	2005	565,5	53,6	17,3	8,7	57,0	370,4	58,5	3,0	Number of copies in thous.
	2010	741,3	97,7	9,8	24,6	25,0	386,4	197,8	130,5	
	2012	418,6	76,6	5,7	5,7	23,0	246,5	61,1	15,0	
	2015	418,6	76,6	5,7	5,7	23,0	246,5	61,1	15,0	

^a Według miejsca wydania.
Źródło: Biblioteka Narodowa.
^a According to published place.
Source: National Library.

TABL. 2 (179). **GAZETY I CZASOPISMA WYDANE^a**
NEWSPAPERS AND MAGAZINES PUBLISHED^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem <i>Total</i>	Ukazujące się <i>Published as specified</i>								nieregularnie <i>irregularly</i>	
		w tygodniu <i>weekly</i>		w miesiącu <i>monthly</i>		1 raz <i>once</i>					
		6–2 razy <i>times</i>	1 raz <i>once</i>	3–2 razy <i>times</i>	1 raz <i>once</i>	na 2 mie- siące <i>bi-mon- thly</i>	w kwar- tale <i>quarter- ly</i>	w pół- roczu <i>half- yearly</i>	w roku <i>yearly</i>		
Tytuły	2005	162	2	5	2	34	15	34	8	24	38
Titles	2010	181	2	8	4	36	17	50	10	35	19
	2014	150	2	9	3	37	14	29	12	21	23
	2015	214	2	14	6	40	21	41	19	28	43
Nakład w tys. egz.	2005	16592,4	13798,8	1057,9	31,2	691,3	444,9	215,1	50,6	115,2	187,4
	2010	15228,9	10693,5	1803,4	92,5	1611,4	614,4	279,9	30,4	23,4	80,0
Number of cop- ies in thous.	2012	15388,6	6669,3	5715,1	95,5	1957,1	646,2	222,4	41,0	17,3	24,7
	2013	15180,1	5321,2	6095,8	215,5	2408,2	768,8	213,4	64,7	11,7	80,8

^a Według miejsca wydania.
Źródło: Biblioteka Narodowa.
^a According to published place.
Source: National Library.

TABL. 3 (180). **BIBLIOTEKI PUBLICZNE (z filiami)**
PUBLIC LIBRARIES (with branches)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Biblioteki (stan w dniu 31 XII)	256	243	240	238	<i>Libraries (as of 31 Dec)</i>
w tym na wsi	189	172	169	166	<i>of which in rural areas</i>
Punkty biblioteczne (stan w dniu 31 XII)	68	50	50	45	<i>Library service points (as of 31 Dec)</i>
w tym na wsi	45	27	21	20	<i>of which in rural areas</i>
Księgozbiór (stan w dniu 31 XII)					
w tys. wol.	4478,9	4630,6	4791,6	4812,3	<i>Collection (as of 31 Dec) in thous. vol.</i>
w tym na wsi	2010,8	1902,0	1877,0	1874,2	<i>of which in rural areas</i>
Czytelnicy ^a w tys.	185,6	159,2	145,9	144,7	<i>Borrowers^a in thous.</i>
w tym na wsi	51,2	40,8	37,6	36,7	<i>of which in rural areas</i>
Wypożyczenia ^{ab} :					<i>Loans^{ab}:</i>
w tysiącach woluminów	3487,1	3216,3	3004,1	2916,4	<i>in thousand volumes</i>
w tym na wsi	1157,4	922,5	824,4	801,6	<i>of which in rural areas</i>
na 1 czytelnika w wol.	18,8	20,2	20,6	20,2	<i>per borrower in vol.</i>
w tym na wsi	22,6	22,6	21,9	21,9	<i>of which in rural areas</i>

^a Łącznie z punktami bibliotecznymi; w latach 2014 i 2015 przyporządkowane w podziale na miasta i wieś według siedziby jednostki macierzystej. ^b W latach 2005, 2010, 2014 bez wypożyczeń międzybibliotecznych.

^a Including library service points; in 2014 and 2015 assigned with division into urban areas and rural areas according to the parent entity's registered office. ^b In 2005, 2010, 2014 excluding interlibrary lending.

TABL. 4 (181). **MUZEUM**
MUSEUMS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Muzea i oddziały muzealne ^a	26	26	28	31	<i>Museums with branches^a</i>
Muzealia ^a w tys.	181,8	173,3	222,2	239,9	<i>Museum exhibits^a in thous.</i>
Wystawy czasowe	125	133	135	191	<i>Temporary exhibitions</i>
własne ^b	98	78	94	117	<i>own^b</i>
obce ^c	27	55	41	74	<i>exterior^c</i>
Zwiedzający muzea i wystawy w tys.	419,7	351,9	472,3	548,7	<i>Museum and exhibition visitors in thous.</i>
w tym młodzież szkolna ^d	165,5	94,3	122,4	155,6	<i>of which primary and secondary school students^d</i>

^a Stan w dniu 31 XII. ^b W kraju. ^c Krajowe i z zagranicy. ^d Zwiedzająca muzea w zorganizowanych grupach.

^a As of 31 Dec. ^b In Poland. ^c Domestic and foreign. ^d Visiting museums in organized groups.

TABL. 5 (182). **INSTYTUCJE PARAMUZEALNE**
INSTITUTIONS RELATED TO MUSEUM

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Instytucje (stan w dniu 31 XII)	6	2	3	<i>Institutions (as of 31 Dec)</i>
Ogród botaniczny	–	–	1	<i>Botanical garden</i>
Rezerwy	4	–	–	<i>Reserves</i>
Inne	2	2	2	<i>Others</i>
Zwiedzający w tys.	289,7	79,2	86,1	<i>Visitors in thous.</i>
w tym młodzież szkolna w zorganizowanych grupach	45,4	21,8	21,1	<i>of which primary and secondary schools students visiting in groups</i>
Ogród botaniczny	–	–	1,2	<i>Botanical garden</i>
Rezerwy	184,5	–	–	<i>Reserves</i>
Inne	105,2	79,2	84,9	<i>Others</i>

TABL. 6 (183). **GALERIE SZTUKI**
ART GALLERIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015 ^a	SPECIFICATION
Galerie (stan w dniu 31 XII)	10	9	8	8	Galleries (as of 31 Dec)
Wystawy ^b	105	108	112	96	Exhibitions ^b
w tym z zagranicy	9	8	5	4	of which foreign
Ekspozycje ^b	109	110	113	100	Expositions ^b
Zwiedzający w tys.	60,5	58,2	83,3	65,0	Visitors in thous.

a W 2015 r. galerie sztuki w województwie funkcjonowały wyłącznie w sektorze publicznym. b W kraju.
a In 2015 there were art galleries in the voivodship only in public sector. b In Poland.

TABL. 7 (184). **TEATRY I INSTYTUCJE MUZYCZNE**
THEATRES AND MUSIC INSTITUTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Instytucje ^a Institutions ^a	Miejsca na widowni w stałej sali ^a Seats in fixed halls ^a	Przedstawienia i koncerty ^b Performances and concerts ^b	Widzowie i słuchacze ^b w tys. Audience ^b in thous.	SPECIFICATION
OGÓŁEM					TOTAL
2005	5	1553	2002	337,3	
2010	7	2246	2556	371,8	
2014	8	3926	1841	300,5	
2015	8	3975	1878	316,2	
Teatry	5	1044	1259	131,0	Theatres
dramatyczne	2	645	371	40,8	dramatic
lalkowe	3	399	888	90,2	puppet
Teatry muzyczne	1	1991	231	88,4	Music theatres
Filharmonie	2	940	375	86,3	Philharmonic halls
Zespoły pieśni i tańca.....	–	–	13	10,5	Song and dance ensembles

a Stan w dniu 31 XII. b Dane dotyczą działalności prowadzonej na terenie województwa; łącznie z imprezami organizowanymi w plenerze.

a As of 31 Dec. b Data concern activity performed in voivodship area; including outdoor events.

TABL. 8 (185). **CENTRA KULTURY, DOMY I OŚRODKI KULTURY, KLUBY, ŚWIETLICE**
Stan w dniu 31 XII
**CENTRES OF CULTURE, CULTURAL CENTRES AND ESTABLISHMENTS, CLUBS
AND COMMUNITY CENTRES**
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2014	2015			SPECIFICATION
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
Instytucje	166	169	166	167	61	106	Institutions
centra kultury ^a	5	3	2	centres of culture ^a
domy kultury	29	32	22	18	13	5	cultural establishments
ośrodki kultury	77	73	82	80	32	48	cultural centres
kluby	21	12	13	16	12	4	clubs
światlice	39	52	49	48	1	47	community centres

a W latach 2005–2014 ujmowane w grupie domów kultury lub ośrodków kultury.
a In 2005–2014 presented among cultural establishments or cultural centres.

TABL. 8 (185). **CENTRA KULTURY, DOMY I OŚRODKI KULTURY, KLUBY, ŚWIETLICE (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
**CENTRES OF CULTURE, CULTURAL CENTRES AND ESTABLISHMENTS, CLUBS
AND COMMUNITY CENTRES (cont.)**
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2014	2015			SPECIFICATION
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
Pracownie specjalistyczne	197	222	319	310	166	144	Specialized workshops
Imprezy (w ciągu roku)	7588	9221	7929	8159	5029	3130	Events (during the year)
Uczestnicy imprez (w ciągu roku) w tys.	1429,5	1514,0	1592,6	1409,3	1157,8	251,5	Event participants (during the year) in thous.
Kursy (w ciągu roku)	225	224	196	182	139	43	Courses (during the year)
Absolwenci kursów (w ciągu roku) w tym dzieci i młodzież szkolna ^b	4512	3635	2986	2350	1873	477	Course graduates (during the year) of which primary and secondary school students ^b
Grupy (zespoły) artystyczne	1998	1073	1702	1501	1271	230	Artistic groups (ensembles)
Członkowie grup (zespołów) artystycznych	715	645	649	660	439	221	Members of artistic groups (ensembles) of which primary and secondary school students ^b
Koła (kluby/sekcje)	9379	9155	9542	10319	6491	3828	Groups (clubs/sections) Members of groups (clubs/ /sections) of which primary and secondary school students ^b
Członkowie kół (klubów/sekcji)	5311	4587	5930	6703	4516	2187	Members of groups (clubs/ /sections) of which primary and secondary school students ^b
w tym dzieci i młodzież szkolna ^b	329	334	592	706	488	218	Groups (clubs/sections) Members of groups (clubs/ /sections) of which primary and secondary school students ^b
	7621	6720	13347	13719	9775	3944	
w tym dzieci i młodzież szkolna ^b	3141	2823	6266	7066	4842	2224	

^b Do 2013 r. poniżej 15 lat.

U w a g a. Do 2011 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co dwa lata.

^b Until 2013 below the age of 15.

N o t e. Until 2011 data on the basis of periodic surveys conducted every two years.

TABL. 9 (186). **KINA STAŁE**
FIXED CINEMAS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Kina (stan w dniu 31 XII)	19	14	12	12 ^a	Cinemas (as of 31 Dec)
w tym miasta	17	13	12	12	of which urban areas
w tym multiplexy	–	1	1	1	of which multiplexes
Sale projekcyjne (stan w dniu 31 XII) ...	20	29	27	32	Screens (as of 31 Dec)
w tym miasta	18	28	27	32	of which urban areas
w tym multiplexy	–	8	8	8	of which multiplexes
Miejsca na widowni (stan w dniu 31 XII)	4479	5980	5819	6543	Seats (as of 31 Dec)
w tym miasta	4151	5824	5819	6543	of which urban areas
w tym multiplexy	–	1689	1705	1689	of which multiplexes
Seanse	10814	36004	40299	40523	Screenings
w tym miasta	10713	35934	40299	40523	of which urban areas
w tym multiplexy	–	15571	15494	14237	of which multiplexes
na 1 kino	569	2572	3358	3377	per cinema
Widzowie	304239	814236	929092	1020045	Audience
w tym miasta	301929	813501	929092	1020045	of which urban areas
w tym multiplexy	–	298227	333441	337052	of which multiplexes
na 1 kino	16013	58160	77424	85004	per cinema
na 1 seans	28	23	23	25	per screening

^a W tym 2 miniplexy.

^a Of which 2 miniplexes.

TABL. 10 (187). **ABONENCI TELEWIZJI KABLOWEJ**
Stan w dniu 31 XII
CABLE TELEVISION SUBSCRIBERS
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
W tysiącach	91,5	150,8	148,6	148,3	<i>In thousand</i>
Na 1000 ludności	76,3	125,3	124,7	124,7	<i>Per 1000 population</i>

Źródło: dane Urzędu Komunikacji Elektronicznej.
Source: data of the Office of Electronic Communications.

TABL. 11 (188). **ABONENCI RADIOWI I TELEWIZYJNI**
Stan w dniu 31 XII
RADIO AND TELEVISION SUBSCRIBERS
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	w tys. in thous.				na 1000 ludności per 1000 population				
Abonenci radiowi	262,6	187,2	191,5	190,6	218,9	155,6	160,7	160,3	<i>Radio subscribers</i>
miasta	170,7	125,7	127,9	127,1	240,4	173,4	177,5	176,5	<i>urban areas</i>
wieś	91,9	61,5	63,6	63,5	187,7	128,6	135,0	135,5	<i>rural areas</i>
Abonenci telewizyjni	254,1	181,1	184,2	183,3	211,8	150,5	154,6	154,2	<i>Television subscribers</i>
miasta	164,4	121,0	122,2	121,3	231,6	166,9	169,5	168,5	<i>urban areas</i>
wieś	89,7	60,1	62,0	62,0	183,1	125,6	131,8	132,2	<i>rural areas</i>

Źródło: dane Dyrekcji Generalnej Poczty Polskiej.
Source: data of the Polish Post General Directorate.

Turystyka

Tourism

TABL. 12 (189). **BAZA NOCLEGOWA TURYSTYKI**
TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005 ^a	2010 ^a	2014 ^b	2015 ^b	SPECIFICATION
Obiekty (stan w dniu 31 VII)	180	182	248	269	Facilities (as of 31 Jul)
w tym całoroczne	99	132	184	197	<i>of which open all year</i>
Obiekty hotelowe	36	68	87	89	<i>Hotels and similar facilities</i>
hotele	22	23	35	36	<i>hotels</i>
motele i pensjonaty	6	6	13	13	<i>motels and boarding houses</i>
inne obiekty hotelowe	8	39	39	40	<i>other hotel facilities</i>
Pozostałe obiekty	144	114	161	180	<i>Other facilities</i>
schroniska łącznie z młodzieżo- wymi	27	15	9	8	<i>shelters including youth hostels</i>
w tym szkolne schroniska młodzieżowe	3	6	3	2	<i>of which school youth hostels</i>

^a Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli. ^b Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych.

^a Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 excluding hostels. ^b Concern establishments possessing 10 and more bed places.

TABL. 12 (189). **BAZA NOCLEGOWA TURYSTYKI (cd.)**
TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005 ^a	2010 ^a	2014 ^b	2015 ^b	SPECIFICATION
Pozostałe obiekty (dok.):					<i>Other facilities (cont.):</i>
kempingi	2	2	3	2	<i>camping sites</i>
pola biwakowe	12	8	6	6	<i>tent camp sites</i>
ośrodki wczasowe	18	7	6	7	<i>holiday centres</i>
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	14	12	12	14	<i>training-recreational centres</i>
domy pracy twórczej	1	1	–	–	<i>creative arts centres</i>
zespoły domków turystycznych	15	14	14	16	<i>complexes of tourist cottages</i>
pokoje gościnne	19	26	<i>rooms for rent</i>
kwatery agroturystyczne	56	61	<i>agrotourism lodgings</i>
inne obiekty	55	55	36	40	<i>miscellaneous facilities</i>
Miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII)	11769	11409	12848	13465	Number of beds (as of 31 Jul)
w tym całoroczne	6109	7409	9139	9625	<i>of which open all year</i>
Obiekty hotelowe	3078	4634	5971	6116	<i>Hotels and similar facilities</i>
hotele	2292	2596	3720	3834	<i>hotels</i>
motele i pensjonaty	184	237	502	502	<i>motels and boarding houses</i>
inne obiekty hotelowe	602	1801	1749	1780	<i>other hotel facilities</i>
Pozostałe obiekty	8691	6775	6877	7349	<i>Other facilities</i>
schroniska łącznie z młodzieżowymi	1348	837	568	493	<i>shelters including youth hostels</i>
w tym szkolne	215	331	204	129	<i>of which school youth hostels</i>
kempingi	270	240	324	124	<i>camping sites</i>
pola biwakowe	905	615	395	345	<i>tent camp sites</i>
ośrodki wczasowe	1962	982	501	554	<i>holiday centres</i>
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	1230	1103	1336	1433	<i>training-recreational centres</i>
domy pracy twórczej	123	99	–	–	<i>creative arts centres</i>
zespoły domków turystycznych ^c	504	610	896	972	<i>complexes of tourist cottages^c</i>
pokoje gościnne	362	534	<i>rooms for rent</i>
kwatery agroturystyczne	778	903	<i>agrotourism lodgings</i>
inne obiekty	2349	2289	1717	1991	<i>miscellaneous facilities</i>
Korzystający z noclegów	398271	456571	599599	606539	Tourists accommodated
w tym turyści zagraniczni	85981	72141	161574	157816	<i>of which foreign tourists</i>
Obiekty hotelowe	234758	309955	461589	463660	<i>Hotels and similar facilities</i>
hotele	172182	203846	333685	336697	<i>hotels</i>
motele i pensjonaty	16434	13642	23892	22221	<i>motels and boarding houses</i>
inne obiekty hotelowe	46142	92467	104012	104742	<i>other hotel facilities</i>
Pozostałe obiekty	163513	146616	138010	142879	<i>Other facilities</i>
schroniska łącznie z młodzieżowymi	8526	8720	5387	4680	<i>shelters including youth hostels</i>
kempingi i pola biwakowe	9589	5233	6106	5027	<i>camping sites and tent camp sites</i>
ośrodki wczasowe	14650	10024	2877	4027	<i>holiday centres</i>
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	24143	25241	19507	22202	<i>training-recreational centres</i>
domy pracy twórczej	4750	3497	–	–	<i>creative arts centres</i>
zespoły domków turystycznych ^c	5518	10876	16325	14258	<i>complexes of tourist cottages^c</i>
pokoje gościnne	6948	8107	<i>rooms for rent</i>
kwatery agroturystyczne	6949	8821	<i>agrotourism lodgings</i>
inne obiekty	96337	83025	73911	75757	<i>miscellaneous facilities</i>

^a Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli. ^b Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. ^c Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu.

^a Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 excluding hostels. ^b Concern establishments possessing 10 and more bed places. ^c Including camping sites if they exist in the territory of the complexes of tourist cottages.

TABL. 12 (189). **BAZA NOCLEGOWA TURYSTYKI (dok.)**
TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005 ^a	2010 ^a	2014 ^b	2015 ^b	SPECIFICATION
Udzielone noclegi	806138	903286	1049922	1128140	Nights spent (overnight stay)
w tym turystom zagranicznym ..	131948	108038	213756	216646	of which by foreign tourists
Obiekty hotelowe	354719	488119	664945	688707	Hotels and similar facilities
hotele	259902	314936	471416	488947	hotels
motele i pensjonaty	22205	22335	37158	37661	motels and boarding houses
inne obiekty hotelowe	72612	150848	156371	162099	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	451419	415167	384977	439433	Other facilities
schroniska łącznie z młodzieżowymi	27385	24220	15794	16226	shelters including youth hostels
kempingi i pola biwakowe	19826	16705	12558	10543	camping sites and tent camp sites
ośrodki wczasowe	97338	48703	19534	20191	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	60329	80433	82408	86539	training-recreational centres
domy pracy twórczej	11533	10309	–	–	creative arts centres
zespoły domków turystycznych ^c	11878	27027	46333	51297	complexes of tourist cottages ^c
pokoje gościnne	15120	21266	rooms for rent
kwatery agroturystyczne	23118	29396	agrotourism lodgings
inne obiekty	223130	207770	170112	203975	miscellaneous facilities

a Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli. b Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. c łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu.

a Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 excluding hostels. b Concern establishments possessing 10 and more bed places. c Including camping sites if they exist in the territory of the complexes of tourist cottages.

TABL. 13 (190). **TURYŚCI ZAGRANICZNI KORZYSTAJĄCY Z BAZY NOCLEGOWEJ TURYSTYKI**
FOREIGN TOURISTS ACCOMMODATED IN TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005 ^a	2010 ^a	2014 ^b	2015 ^b	SPECIFICATION
Korzystający z noclegów	85981	72141	161574	157816	Tourists accommodated
Obiekty hotelowe	68064	60512	139748	137985	Hotels and similar facilities
hotele	49479	44822	108693	107726	hotels
motele i pensjonaty	1127	4094	4348	3973	motels and boarding houses
inne obiekty hotelowe	17458	11596	26707	26286	other hotel facilities
Pozostałe obiekty	17917	11629	21826	19831	Other facilities
schroniska łącznie z młodzieżowymi	875	981	1237	1163	shelters including youth hostels
kempingi i pola biwakowe	1179	1237	2314	2521	camping sites and tent camp sites
ośrodki wczasowe	158	94	124	205	holiday centres
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	674	534	473	531	training-recreational centres
domy pracy twórczej	764	231	–	–	creative arts centres
zespoły domków turystycznych ^c	232	390	344	89	complexes of tourist cottages ^c

a Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli. b Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. c łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu.

a Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 excluding hostels. b Concern establishments possessing 10 and more bed places. c Including camping sites if they exist in the territory of the complexes of tourist cottages.

TABL. 13 (190). **TURYŚCI ZAGRANICZNI KORZYSTAJĄCY Z BAZY NOCLEGOWEJ TURYSTYKI (dok.)**
FOREIGN TOURISTS ACCOMMODATED IN TOURIST ACCOMMODATION
ESTABLISHMENTS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005 ^a	2010 ^a	2014 ^b	2015 ^b	SPECIFICATION
Pozostałe obiekty (dok.):					<i>Other facilities (cont.):</i>
pokoje gościnne	579	521	<i>rooms for rent</i>
kwatery agroturystyczne	73	133	<i>agrotourism lodgings</i>
inne obiekty	14035	8162	16682	14668	<i>miscellaneous facilities</i>
Udzielone noclegi	131948	108038	213756	216646	Nights spent (overnight stay)
Obiekty hotelowe	103625	88361	176520	176067	<i>Hotels and similar facilities</i>
hotele	75577	64308	139061	137624	<i>hotels</i>
motele i pensjonaty	2404	6172	5285	5017	<i>motels and boarding houses</i>
inne obiekty hotelowe	25644	17881	32174	33426	<i>other hotel facilities</i>
Pozostałe obiekty	28323	19677	37236	40579	<i>Other facilities</i>
schroniska łącznie z młodzieżowymi	1762	1909	1621	1485	<i>shelters including youth hostels</i>
kempingi i pola biwakowe	1727	1636	3259	2889	<i>camping sites and tent camp sites</i>
ośrodki wczasowe	750	531	325	522	<i>holiday centres</i>
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	1237	983	1167	979	<i>training-recreational centres</i>
domy pracy twórczej	1480	636	–	–	<i>creative arts centres</i>
zespoły domków turystycznych ^c	297	513	538	110	<i>complexes of tourist cottages^c</i>
pokoje gościnne	1388	1436	<i>rooms for rent</i>
kwatery agroturystyczne	242	356	<i>agrotourism lodgings</i>
inne obiekty	21070	13469	28696	32802	<i>miscellaneous facilities</i>

^a Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli. ^b Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. ^c Łącznie z miejscami kempingowymi, jeśli występują na terenie zespołu.

^a Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 excluding hostels. ^b Concern establishments possessing 10 and more bed places. ^c Including camping sites if they exist in the territory of the complexes of tourist cottages.

TABL. 14 (191). **WYKORZYSTANIE BAZY NOCLEGOWEJ TURYSTYKI^a**
OCCUPANCY IN TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014 ^b	2015 ^b	2005	2010	2014 ^b	2015 ^b	SPECIFICATION
	stopień wykorzystania miejsc noclegowych <i>occupancy rate of bed places</i>				stopień wykorzystania pokoi <i>occupancy rate of rooms</i>				
Obiekty hotelowe	34,1	29,9	28,9	30,0	35,2	35,3	38,1	38,4	<i>Hotels and similar facilities</i>
hotele	34,4	34,7	35,0	35,4	36,4	40,4	42,6	43,4	<i>hotels</i>
motele	68,1	54,1	22,8	22,1	45,9	35,3	26,4	20,9	<i>motels</i>
pensjonaty	18,4	16,8	22,0	21,0	19,1	19,3	21,2	22,4	<i>boarding houses</i>
inne obiekty hotelowe	33,7	23,3	24,9	26,0	32,7	28,1	31,8	31,3	<i>other hotel facilities</i>
Pozostałe obiekty	29,1 ^c	28,8 ^c	25,8	27,9	x	x	x	x	<i>Other facilities</i>

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 236. ^b Dotyczy obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. ^c Bez pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych oraz w 2005 r. bez hosteli.

^a See general notes, item 4 on page 236. ^b Concern establishments possessing 10 and more bed places. ^c Excluding rooms for rent and agrotourism lodgings as well as in 2005 excluding hostels.

TABL. 15 (192). **PLACÓWKI GASTRONOMICZNE W BAZIE NOCLEGOWEJ TURYSTYKI**
Stan w dniu 31 VII
CATERING ESTABLISHMENTS IN TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS
As of 31 Jul

WYSZCZEGÓLNIENIE	Restauracje <i>Restaurants</i>	Bary <i>Bars</i>	Stołówki <i>Canteens</i>	Punkty gastronomiczne <i>Food stands</i>	SPECIFICATION
OGÓŁEM	2005 48	70	35	15	TOTAL
	2010 68	45	18	13	
	2014 76	46	24	1	
	2015 77	39	20	4	
Obiekty hotelowe	66	29	3	1	<i>Hotels and similar facilities</i>
hotele	39	20	–	–	<i>hotels</i>
motele	1	1	–	–	<i>motels</i>
pensjonaty	6	2	1	–	<i>boarding houses</i>
inne obiekty hotelowe	20	6	2	1	<i>other hotel facilities</i>
Pozostałe obiekty	11	10	17	3	<i>Other facilities</i>
schroniska	1	–	–	–	<i>shelters</i>
schroniska młodzieżowe	–	–	1	–	<i>youth hostels</i>
ośrodki wczasowe	–	2	3	1	<i>holiday centres</i>
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	2	2	6	1	<i>training-recreational centres</i>
zespoły domków turystycznych	–	1	1	–	<i>complexes of tourist cottages</i>
pokoje gościnne	1	1	1	1	<i>rooms for rent</i>
inne obiekty	7	4	5	–	<i>miscellaneous facilities</i>

TABL. 16 (193). **HOTELE WEDŁUG KATEGORII**
HOTELS BY CATEGORY

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	Ogółem <i>Total</i>	Kategorie <i>Categories</i>				w trakcie kategoryzacji <i>in the proces of the categorisation</i>
		****	***	**	*	
Hotele ^a	2005 22	3	4	6	1	8
<i>Hotels</i> ^a	2010 23	3	6	9	1	4
	2014 35	3	15	11	1	5
	2015 36	3	15	12	1	5
Pokoje ^a	2005 1147	328	253	305	28	233
<i>Rooms</i> ^a	2010 1296	365	341	451	28	111
	2014 1813	364	753	483	30	183
	2015 1849	364	768	513	30	174
Miejsca noclegowe ^a	2005 2292	659	480	564	50	539
<i>Bed places</i> ^a	2010 2596	819	625	862	56	234
	2014 3720	799	1499	976	62	384
	2015 3834	808	1521	1071	62	372
Korzystający z noclegów w tys.	2005 172,2	41,7	37,7	57,8	1,8	33,2
<i>Tourists accommodated in thous.</i>	2010 203,8	44,5	58,1	86,2	3,9	11,2
	2014 333,7	53,2	147,3	104,9	28,3	
	2015 336,7	49,1	157,0	106,5	24,1	
w tym turyści zagraniczni	2005 49,5	14,7	11,5	12,2	–	11,0
<i>of which foreign tourists</i>	2010 44,8	12,9	17,1	14,3	–	0,6
	2014 108,7	23,7	40,9	39,8	4,3	
	2015 107,7	17,6	45,7	37,7	6,7	

^a Stan w dniu 31 VII.

^a As of 31 Jul.

TABL. 16 (193). **HOTELE WEDŁUG KATEGORII (dok.)**
HOTELS BY CATEGORY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Kategorie Categories				w trakcie kategory- zacji in the proces of the catego- risation
		****	***	**	*	
Stopień wykorzystania w %: Occupancy rate in %:						
miejsc noclegowych bed places	2005 34,4	41,6	34,9	39,7	25,8	23,5
	2010 34,7	28,0	37,9	42,9	26,2	19,4
	2014 35,0	28,1	36,6	42,4	54,6	20,7
	2015 35,4	27,2	37,6	43,0	53,8	17,2
pokoje rooms	2005 36,4	34,2	44,2	41,6	12,5	27,0
	2010 40,4	33,2	45,1	47,3	25,2	25,0
	2014 42,6	35,6	46,6	47,3	50,1	25,4
	2015 43,4	34,2	47,2	49,2	52,2	24,1

Sport Sport

TABL. 17 (194). **ORGANIZACJE KULTURY FIZYCZNEJ I KLUBY SPORTOWE**
Stan w dniu 31 XII
PHYSICAL EDUCATION ORGANIZATIONS AND SPORTS CLUBS
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2010	2012	2014	SPECIFICATION
ORGANIZACJE KULTURY FIZYCZNEJ PHYSICAL EDUCATION ORGANIZATIONS					
Jednostki organizacyjne	472	462	562	449	Organizational entities
Członkowie	16368	15623	16613	14332	Members
Ćwiczący ^a	15600	12424	12577	10902	Persons practising sports ^a
KLUBY SPORTOWE ^b SPORTS CLUBS ^b					
Jednostki organizacyjne	404	442	437	441	Organizational entities
Członkowie	30020	28191	27806	27743	Members
Ćwiczący	27891	28694	27552	26117	Persons practising sports
mężczyźni	18767	19509	19184	18152	males
kobiety	9124	9185	8368	7965	females
w wieku do 18 lat	23649	22632	21691	19840	aged up to 18
Sekcje sportowe	969	1021	924	887	Sports sections
Trenerzy	326	466	498	534	Coaches
Instruktorzy sportowi	688	831	824	799	Sports instructors
Inne osoby prowadzące zajęcia sportowe	493	351	316	278	Other persons conducting sports activities

^a Dane szacunkowe. ^b Łącznie z uczniowskimi klubami sportowymi i wyznaniowymi klubami sportowymi.

U w a g a. Dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co dwa lata.

^a Estimated data. ^b Including Students Sports Clubs and Religious Sports Clubs.

N o t e. Data on the basis of periodic surveys conducted every two years.

TABL. 18 (195). **WYBRANE DZIEDZINY I RODZAJE SPORTU W KLUBACH SPORTOWYCH^a W 2014 R.**
Stan w dniu 31 XII
SELECTED SPORTS FIELDS AND KINDS OF SPORTS IN SPORTS CLUBS^a IN 2014
As of 31 Dec

RODZAJE SPORTÓW	Sekcje Sections	Ćwiczący Exercisers			Trenerzy Coaches	Instruktorzy sportowi Sports instructors	TYPES OF SPORTS
		ogółem total	z liczby ogółem of total				
			kobiety females	juniorzy i juniorki juniors			
Badminton	3	105	53	72	2	2	Badminton
Boks	8	350	56	234	6	12	Boxing
Brydż sportowy	4	114	11	5	2	4	Bridge
Gimnastyka artystyczna	2	99	88	99	1	4	Rhythmic gymnastics
Jeździectwo ^b	13	347	246	249	15	20	Equestrian sport ^b
Judo	5	637	96	584	4	13	Judo
Kajakarstwo klasyczne	1	31	8	27	1	1	Classic canoeing
Karate ^b	19	1028	205	701	16	33	Karate ^b
Koszykówka	7	442	8	406	18	4	Basketball
Lekkoatletyka	10	869	409	734	31	28	Athletics
Łyżwiarstwo szybkie ^b	1	53	23	45	5	1	Speed skating ^b
Piłka nożna	72	5041	185	3655	137	88	Football
Piłka ręczna	3	137	44	73	3	4	Handball
Piłka siatkowa	14	864	463	728	26	29	Volleyball
Pływanie	10	299	141	215	7	10	Swimming
Podnoszenie ciężarów	1	1	–	–	–	1	Weight lifting
Sport motorowy ^b	4	49	–	7	–	7	Motorsport ^b
Sport lotniczy ^b	7	154	11	29	–	15	Air sport ^b
Strzelectwo sportowe ^b	13	620	123	174	9	25	Sport shooting ^b
Szachy	7	475	107	243	2	8	Chess
Szermierka	1	11	2	8	–	1	Fencing
Taekwon-do ITF	3	32	15	30	–	3	Taekwon-do ITF
Tenis	2	30	12	24	2	3	Tennis
Tenis stołowy	13	328	122	192	6	12	Table tennis
Zapasy w stylu klasycznym	1	44	4	13	–	2	Greco-Roman wrestling
Zapasy w stylu wolnym	2	59	4	27	1	2	Free style wrestling
Żeglarstwo ^b	4	125	37	25	2	14	Sailing ^b

^a Łącznie z uczniowskimi klubami sportowymi i wyznaniowymi klubami sportowymi. ^b Dziedzina sportu (obejmuje kilka pokrewnych rodzajów sportu).

U w a g a. Dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co dwa lata.

a Including Students Sports Clubs and Religious Sports Clubs. b A sports field (consists of number of related kinds of sports).

N o t e. Data on the basis of periodic surveys conducted every two years.

TABL. 19 (196). **WYBRANE OBIEKTY SPORTOWE^a W 2014 R.**
Stan w dniu 31 XII
SELECTED SPORTS FACILITIES^a IN 2014
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	W tym dostosowane do osób niepełnosprawnych Of which adapted for the disabled		SPECIFICATION
		ćwiczących persons practising sports	widzów spectators	
Stadiony	47	14	17	Stadiums
w tym piłkarskie	23	4	6	of which football
Boiska do gier wielkich ^b	108	19	18	Fields for big games ^b
w tym piłkarskie	108	19	18	of which football
Boiska do gier małych ^b	67	22	18	Fields for small games ^b
w tym:				of which:
koszykówki	21	8	5	basketball
piłki ręcznej	7	4	2	handball
piłki siatkowej	17	6	2	volleyball
Boiska uniwersalne-wielozadaniowe	62	20	15	Universal and multipurpose sports fields
Korty tenisowe	37	12	13	Tennis courts
Hale sportowe	12	6	9	Sports halls
Sale gimnastyczne ^c	27	13	5	Gyms ^c
Pływalnie	22	12	11	Swimming pools
Tory sportowe	6	2	1	Sports tracks
Lodowiska sztuczne mrożone	5	1	1	Artificial skating rinks
Ścieżki rowerowe ^d w km	326,9	x	x	Bicycle paths ^d – length in km

a Bez obiektów przyszkolnych. b Łącznie z obiektami niepełnowymiarowymi. c Łącznie z salami pomocniczymi. d Bez szlaków rowerowych.

U w a g a. Dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co cztery lata.

a Excluding schools facilities. b Including non-full-size facilities. c Including auxiliary gym. d Excluding bicycle trails.

N o t e. Data on the basis of periodic surveys conducted every four years.

DZIAŁ XIII NAUKA I TECHNIKA. SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE

Uwagi ogólne

Nauka i technika

1. Działalność badawcza i rozwojowa (badania naukowe i prace rozwojowe, w skrócie B+R) są to systematycznie prowadzone prace twórcze, podjęte dla zwiększenia zasobu wiedzy, w tym wiedzy o człowieku, kulturze i społeczeństwie, jak również dla znalezienia nowych zastosowań dla tej wiedzy.

Obejmuje ona **badania naukowe** (badania podstawowe, badania stosowane i badania przemysłowe) oraz **prace rozwojowe**.

Zgodnie z Rozporządzeniem Wykonawczym Komisji (UE) nr 995/2012 z dnia 26 X 2012 r., statystyki dotyczące działalności badawczo-rozwojowej na poziomie regionalnym za rok 2015 zostały opracowane na podstawie danych jednostek lokalnych.

Informacje dotyczące działalności badawczej i rozwojowej obejmują następujące grupy jednostek:

- 1) **jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe** (tj. jednostki, których podstawowym rodzajem działalności jest prowadzenie badań naukowych i prac rozwojowych):
 - a) instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk; w danych statystycznych do 2009 r. ujmowano również samodzielne zakłady naukowe, które zgodnie z ustawą z dnia 30 IV 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk (jednolity tekst Dz. U. 2016 poz. 572, z późniejszymi zmianami) zostały przekształcone w instytuty naukowe bądź przez nie wchłonięte,
 - b) instytuty badawcze działające na podstawie ustawy z dnia 30 IV 2010 r. o instytutach badawczych (jednolity tekst Dz. U. 2016 poz. 371, z późniejszymi zmianami),
 - c) inne, tj. pozostałe jednostki, zaklasyfikowane według PKD 2007 do działu 72 „Badania naukowe i prace rozwojowe”;
- 2) **podmocyne jednostki naukowe** – biblioteki naukowe, archiwa naukowe, muzea, pomocnicze jednostki naukowe PAN oraz stowarzyszenia naukowe i fundacje wspierające działalność badawczą i prace rozwojowe;
- 3) **podmioty gospodarcze** (niezaklasyfikowane według PKD 2007 do działu 72 „Badania naukowe i prace rozwojowe”), obejmujące przede wszystkim przedsiębiorstwa przemysłowe, które obok swojej podstawowej działalności, prowadzą działalność badawczą i rozwojową;

CHAPTER XIII SCIENCE AND TECHNOLOGY. INFORMATION SOCIETY

General notes

Science and technology

1. Research and development (scientific research and experimental development – R&D) includes systematically conducted creative work, undertaken in order to increase knowledge, of which knowledge about man, culture and society as well as to discover new uses of this knowledge.

Research and development includes **scientific research** (basic research, applied research, industrial research) and **experimental development**.

According to Commission Implementing Regulation (EU) No 995/2012, dated 26 Oct 2012, statistics on Research and Development at regional level for 2015 have been compiled on the basis of local units data.

Information regarding research and development activity includes the following groups of entities:

- 1) **scientific, research and development units** (i.e. units involved mainly in carrying out research and development):
 - a) scientific units of the Polish Academy of Sciences; until 2009 statistical data included independent research departments which were transformed or incorporated into scientific institutes pursuant to the Law on the Polish Academy of Sciences, dated 30 Apr 2010 (uniform text Journal of Laws 2016 item 572, with later amendments),
 - b) research institutes operating on the basis of the Law on the Research Institutes, dated 30 Apr 2010 (uniform text Journal of Laws 2016 item 371, with later amendments),
 - c) others, i.e. other units classified according to NACE Rev. 2 to the division 72 "Scientific research and development";
- 2) **auxiliary scientific units** – libraries, archives, museums, auxiliary scientific units of the PAS (Polish Academy of Sciences), associations and foundations supporting research and development activity and experimental development;
- 3) **economic entities** (not classified according to NACE Rev. 2 to the division 72 "Scientific research and development") include mainly industrial enterprises conducting research and development besides their main economic activity;

- 4) **szkoły wyższe**;
- 5) **pozostałe jednostki** – państwowe i samorządowe instytucje oraz niewymienione wcześniej instytucje niekomercyjne, m.in. szpitale, parki narodowe i ogrody botaniczne, agencje i instytucje rządowe.

2. Dane dotyczące **zatrudnienia** w działalności badawczej i rozwojowej obejmują wyłącznie pracowników bezpośrednio z nią związanych, poświęcających na tę działalność co najmniej 10% nominalnego czasu pracy.

Ekwiwalenty pełnego czasu pracy (EPC) są to jednostki przeliczeniowe służące do ustalenia faktycznego zatrudnienia w działalności badawczo-rozwojowej. Jeden ekwiwalent pełnego czasu pracy oznacza jeden osoborok poświęcony wyłącznie na działalność badawczo-rozwojową.

3. **Nakłady na działalność badawczą i rozwojową** obejmują nakłady bieżące poniesione na badania podstawowe, stosowane i prace rozwojowe oraz nakłady inwestycyjne na środki trwale związane z działalnością B+R, niezależnie od źródła pochodzenia środków finansowych.

Nakłady bieżące od 2003 r. podaje się bez kosztów zakupu lub wytworzenia aparatury naukowo-badawczej, spełniającej kryteria zaliczania do środków trwałych, niezbędnej do wykonania określonych prac B+R. Koszty te ujmowane są w nakładach inwestycyjnych na środki trwałe.

4. Dane o nakładach na działalność badawczą i rozwojową według źródeł finansowania opracowano zgodnie z metodologią stosowaną przez EUROSTAT i obejmują następujące **sektory finansujące**, z których pochodzą środki na finansowanie działalności badawczej i rozwojowej:

- 1) **sektor rządowy** – krajowe jednostki rządowe (m.in. ministerstwa) i samorządowe, (w tym jednostki samorządu terytorialnego), jednostki naukowe PAN i instytuty badawcze podlegające ministerstwu, powołane na podstawie ustawy o instytutach badawczych (jednolity tekst Dz. U. 2016 poz. 371);
- 2) **sektor przedsiębiorstw** – krajowe podmioty gospodarcze;
- 3) **sektor szkolnictwa wyższego** – krajowe szkoły wyższe oraz podległe im instytuty badawcze, stacje doświadczalne i kliniki;
- 4) **sektor prywatnych instytucji niekomercyjnych** – krajowe: fundacje, partie polityczne, związki zawodowe, związki konsumentów, towarzystw i stowarzyszeń (zawodowych, naukowych, religijnych itp.) oraz osoby fizyczne;

- 4) **higher education institutions**;
- 5) **other units** – state or local government institutions and non-profit institutions not mentioned above, i.a. hospitals, national parks, botanical gardens, state agencies and institutions.

2. Data regarding **employment** in R&D activity include exclusively persons employed directly in this activity (or providing direct services for R&D) and spending at least 10 percent of their normal work time on R&D.

Full-time equivalents (FTE) are calculating units used to establish the actual time spent on research and development activity. One FTE equals one person-year spent exclusively on R&D.

3. **Expenditure on research and development activity** includes current expenditure borne on basic research, applied research and experimental development as well as capital expenditure on fixed assets connected with R&D regardless of the origin (source) of the financial funds.

Since 2003 **current expenditure** has been given excluding expenditure on purchase or manufacture of research equipment, meeting criteria for inclusion in fixed assets, necessary for performing particular R&D projects. Expenditure on the equipment mentioned above has been included in the capital expenditure on fixed assets.

4. Data regarding expenditures on research and development by source of funds (table 5) were compiled in accordance with the methodology applied by EUROSTAT covering the following **sectors of funding**, from which the funding for research and development comes:

- 1) **government sector** – national government entities (among others, ministries) and local government entities (including local government units), the scientific units of the Polish Academy of Sciences and research institutes operating on the basis of the Law on the Research Institutes (uniform text Journal of Laws 2016 item 371) subject to the ministries;
- 2) **business enterprise sector** – national economic entities;
- 3) **higher education sector** – national higher institutions and subordinated to them research institutes, experiment stations and clinics;
- 4) **private non-profit sector** – national: foundations, political parties, trade unions, consumer associations, societies and associations (professional, scientific, religious, etc.) and natural persons;

5) **sektor zagranica** – organizacje międzynarodowe, instytucje i przedsiębiorstwa zagraniczne oraz osoby fizyczne.

5. **Działalność innowacyjna w przemyśle** polega na opracowywaniu i wdrażaniu nowych lub istotnie ulepszonych produktów (wyrobów, usług) i procesów, przy czym produkty te i procesy są nowe przynajmniej z punktu widzenia wprowadzającego je przedsiębiorstwa. Obejmuje szereg działań o charakterze badawczym (naukowym), technicznym, organizacyjnym, finansowym i handlowym.

6. **Nakłady na działalność innowacyjną** obejmują nakłady na: prace badawcze i rozwojowe (B+R) wykonane przez własne zaplecze badawcze przedsiębiorstw, jak również nabyte od innych jednostek, zakup gotowej technologii w postaci dokumentacji i praw (patenty, wynalazki nieopatentowane, licencje, ujawnienia know-how, znaki towarowe itp.), nakłady inwestycyjne na środki trwałe niezbędne do wprowadzenia innowacji (maszyny i urządzenia techniczne oraz budynki, budowle i grunty), prace wdrożeniowe poprzedzające uruchomienie produkcji na skalę przemysłową, szkolenie personelu związane z działalnością innowacyjną oraz marketing dotyczący nowych i istotnie ulepszonych produktów.

7. **Innowacja produktowa** to wprowadzenie na rynek wyrobu lub usługi, które są nowe lub istotnie ulepszone w zakresie swoich cech lub zastosowań. Zalicza się tu znaczące udoskonalenia pod względem specyfikacji technicznych, komponentów i materiałów, wbudowanego oprogramowania, łatwości obsługi lub innych cech funkcjonalnych.

8. **Innowacja procesowa** to wdrożenie nowych lub istotnie ulepszonych metod produkcji, dystrybucji i wspierania działalności w zakresie wyrobów i usług.

9. **Wynalazek podlegający opatentowaniu** jest to nowe rozwiązanie o charakterze technicznym, niewynikające w sposób oczywisty ze stanu techniki i mogące się nadawać do stosowania.

10. **Wzór użytkowy podlegający ochronie** jest to nowe i użyteczne rozwiązanie o charakterze technicznym, dotyczące kształtu, budowy lub zestawienia przedmiotu o trwałej postaci.

Społeczeństwo informacyjne

1. Prezentowane informacje opracowano na podstawie uogólnionych wyników badań reprezentacyjnych przeprowadzanych w ramach tematu „Wskaźniki społeczeństwa informacyjnego”.

5) **abroad sector** – international organizations, foreign institutions and companies and natural persons.

5. **Innovation activity in industry** consists in elaborating and implementing new or significantly improved products (goods and services) and processes which are novel at least for the enterprise. It comprises many different scientific, technological, organizational, financial and commercial steps.

6. **Expenditure on innovation activity** includes expenditure on: R&D activity (intramural and extramural), acquisition of disembodied technology and know-how (patents, non-patented inventions, licences, disclosures of know-how, trademarks etc.), acquisition of fixed assets required for introduction of innovations (instruments and equipment as well as buildings, constructions and land), other preparations for the implementation of innovations before starting industrial production, training of personnel linked directly to innovation activity and marketing for technologically new and significantly improved products.

7. A **product innovation** is the market introduction of a good or service that is new or significantly improved with respect to its characteristics or intended uses. This includes significant improvements in technical specifications, components and materials, incorporated software, user friendliness or other functional characteristics.

8. A **process innovation** is the implementation of new or significantly improved production or delivery methods and supporting methods in range of goods and services.

9. **Patentable invention** is any new solution of a technical character which does not obviously result from the prior art and which is capable of practical application.

10. **Utility model eligible for protection** is any new and useful solution of a technical character concerning shape, construction or permanent assembly of an object.

Information society

1. The presented information was compiled on the basis of generalized results of representative surveys conducted within the subject scope "Information society indicators".

2. Dane na temat **przedsiębiorstw wykorzystujących technologie informacyjno-telekomunikacyjne (ICT)** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i zaliczanych do sekcji: przetwórstwo przemysłowe, wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych, dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją, budownictwo, handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle, transport i gospodarka magazynowa, działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi, informacja i komunikacja, działalność związana z obsługą rynku nieruchomości, działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (z wyłączeniem działalności weterynaryjnej), działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca, pozostała działalność usługowa (w zakresie naprawy i konserwacji komputerów i sprzętu komunikacyjnego).

3. Pojęcie **administracja publiczna** odnosi się do organów świadczących usługi publiczne, jak i prowadzących typową działalność administracyjną. Możemy do nich zaliczyć na przykład organy podatkowe, instytucje ubezpieczeń społecznych, organy publicznej służby zdrowia, instytucje związane z ochroną środowiska i pozostałe prowadzące działalność publiczną. Administracja publiczna może być szczebla lokalnego, regionalnego i krajowego.

4. Pojęcie **handel elektroniczny** (e-handel) odnosi się do sprzedaży i zakupów produktów (wyrobów i usług), towarów i materiałów dokonywanych poprzez sieci komputerowe za pomocą metod zaprojektowanych specjalnie do otrzymywania lub składania zamówień. Podczas, gdy zamówienia powinny być dokonywane za pośrednictwem ww. metod, płatności i dostawy nie muszą być przeprowadzane on-line. Transakcje e-handlu wykluczają zamówienia składane pocztą elektroniczną (e-mail) lub faksem.

2. *Data regarding enterprises using Information and Communication Technologies (ICT) concern economic entities employing more than 9 persons and belonging to sections: manufacturing, electricity, gas, steam and air conditioning supply, water supply, sewerage and waste management and remediation activities, construction, wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles, transportation and storage, accommodation and food service activities, information and communication, real estate activities, professional, scientific and technical activities (excluding veterinary activities), administrative and support service activities, other service activities (repair of computers and communication equipment).*

3. *Public administration refer to organs both delivering public services and conducting administration activities, e.g. tax, customs, social security, public health, environment protection and other public activities ones. Public administration can be at the local, regional and national levels.*

4. *An e-Commerce transaction is the sale or purchase of goods or services conducted over computer networks by methods specifically designed for the purpose of receiving or placing orders. As the goods or services are ordered by those methods, the payment and the ultimate delivery of the goods or services do not have to be conducted online. E-Commerce transactions exclude orders made by e-mail messages or fax.*

Nauka i technika

Science and technology

Uwaga do tablic 1–7

Dane za 2005 r. w zakresie „Jednostek naukowych i badawczo-rozwojowych” oraz „Podmiotów gospodarczych” dotyczą jednostek, w których liczba pracujących przekracza 9 osób, z wyjątkiem zaliczonych do przemysłu – dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

Note to tables 1–7

For 2005 data on "Scientific and research-development units" and "Economic entities" concern entities employing more than 9 persons, except included in the industry – employing more than 49 persons.

TABL. 1 (197). **JEDNOSTKI ORAZ ZATRUDNIENI W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ**
UNITS AND EMPLOYMENT IN RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY

A. JEDNOSTKI
Stan w dniu 31 XII
UNITS
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	22	36	64	84	TOTAL
w tym:					of which:
Jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe	#	3	#	3	Scientific and research-development units
Podmioty gospodarcze	12	17	44	62	Economic entities
Szkoły wyższe	5	#	8	9	Higher education institutions

B. ZATRUDNIENI^a
EMPLOYMENT^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015			SPECIFICATION	
	ogółem total			pracownicy naukowo-badawczy research-ers	technicy i pracownicy równorzędni technicians and equivalent staff	pozostali personel other supporting staff		
O G Ó Ł E M	1284,6	1533,9	1648,9	1827,2	1563,6	163,3	100,3	TOTAL
w tym:								of which:
Jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe	#	#	#	77	50	#	#	Scientific and research-development units
Podmioty gospodarcze ...	77,7	162,8	336,6	418	279	87,8	51,2	Economic entities
Szkoły wyższe	1174,9	#	1239,2	1321,7	1224,5	61,6	35,6	Higher education institutions

a W tzw. ekwiwalentach pełnego czasu pracy.

a In so-called full-time equivalents.

TABL. 2 (198). **ZATRUDNIENI W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA**
 Stan w dniu 31 XII
EMPLOYMENT IN RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY BY EDUCATIONAL LEVEL AS OF 31 DEC

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	Z wykształceniem Education				pozostałym other
			wyższym higher			z tytułem zawodowym magistra, inżyniera, lekarza, licencjata with other university degrees below the PhD level (master, bachelor and equivalent)	
			z tytułem naukowym profesora with title of professor	ze stopniem naukowym with scientific degree of	doktora habilitowanego habilitated doctor ^a (HD)		
OGÓŁEM	2005	2386	243	302	947	823	71
TOTAL	2010	2437	244	313	#	812	#
	2014	2709	283	424	1032	846	124
	2015	2924	297	457	1042	989	139
w tym: of which:							
Jednostki naukowe i badawczo- -rozwojowe	2005	24	4	–	9	8	3
Scientific and research-devel- -opment units	2010	#	#	–	#	#	–
	2014	71	#	#	13	27	#
	2015	79	#	11	13	30	#
Podmioty gospodarcze	2005	90	–	–	–	75	15
Economic entities	2010	210	#	–	#	189	18
	2014	445	–	–	5	352	88
	2015	571	–	#	#	465	96
Szkoły wyższe	2005	2254	239	302	932	729	52
Higher education institutions	2010	#	#	#	#	#	#
	2014	2177	278	414	1013	452	20
	2015	2254	291	444	1021	475	23

^a The habilitated doctor's degree (HD), which is higher than a doctorate (second doctorate), is peculiar to Poland. The degree is awarded on the basis of an appropriate dissertation and is necessary for obtaining the title of professor and a professorial post in scientific institutions.

TABL. 3 (199). **NAKLĄDY NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ (ceny bieżące)**
GROSS DOMESTIC EXPENDITURES ON RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY
(current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2014	2015				
	ogółem <i>grand total</i>				nakłady ^a expenditure ^a			
					bieżące current		inwestycyjne na środki trwałe capital	
	razem total		w tym osobowe of which labour costs		razem total		w tym maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia oraz środki transportu of which machinery, technical equipment as well as transport equipment	
w mln zł				in mln zł				
OGÓŁEM	61,4	103,9	233,4	300,7	125,0	80,9	175,7	153,2
TOTAL								
w tym: of which:								
Jednostki naukowe i badawczo-rozwo- jowe	4,0	#	11,4	11,5	10,7	6,1	0,8	0,8
<i>Scientific and re- search-develop- ment units</i>								
Podmioty gospo- darcze	8,4	16,3	#	88,2	#	25,0	#	#
<i>Economic entities</i>								
Szkoły wyższe	48,5	#	164,2	193,8	74,8	49,1	119,0	98,9
<i>Higher education institutions</i>								

a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych.

a Internal, excluding depreciation of fixed assets.

TABL. 4 (200). **NAKLĄDY^a NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ
WEDŁUG DZIEDZIN NAUK (ceny bieżące)**
**GROSS DOMESTIC EXPENDITURES^a ON RESEARCH
AND DEVELOPMENT ACTIVITY BY FIELD OF SCIENCE (current prices)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł			
OGÓŁEM	103,9	233,4	300,7	TOTAL
w dziedzinie nauk:				<i>in the field of:</i>
Przyrodniczych	16,6	#	#	<i>Natural sciences</i>
Inżynierskich i technicznych	32,2	93,0	121,4	<i>Engineering and technology</i>
Medycznych i nauk o zdrowiu	#	30,1	#	<i>Medical and health sciences</i>
Rolniczych	#	#	7,2	<i>Agricultural sciences</i>
Społecznych	18,8	26,8	26,4	<i>Social sciences</i>
Humanistycznych	#	8,6	#	<i>Humanities</i>

a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych.

a Internal, excluding depreciation of fixed assets.

TABL. 5 (201). **NAKLADY^a NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ WEDŁUG ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA (ceny bieżące)**
GROSS DOMESTIC EXPENDITURES^a ON RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY BY SOURCE OF FUNDS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2014	2015		SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł		w odsetkach in percent	
OGÓŁEM	233,4	300,7	100,0	TOTAL
w tym sektor:				of which sector:
Rządowy	101,1	118,8	39,5	Government
Przedsiębiorstw	36,1	65,3	21,7	Business enterprise
Szkolnictwa wyższego	12,8	32,9	10,9	Higher education

a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych.
a Internal, excluding depreciation of fixed assets.

TABL. 6 (202). **NAKLADY BIEŻĄCE^a NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ WEDŁUG RODZAJÓW BADAŃ (ceny bieżące)**
CURRENT EXPENDITURES^a ON RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY BY TYPE OF ACTIVITY (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	Badania Research		Prace rozwojowe Experimental development	SPECIFICATION	
		podsta- wowe basic	stoso- wane ^b applied ^b			
		w mln zł in mln zł				
OGÓŁEM	2005	38,4	25,8	5,8	6,8	TOTAL
	2010	60,3	#	#	14,7	
	2014	120,3	78,8	12,3	29,2	
	2015	125,0	#	12,5	#	
w tym:						of which:
Jednostki naukowe i badawczo- -rozwojowe		10,7	8,7	#	#	Scientific and research-develop- ment units
Podmioty gospodarcze		#	#	7,4	25,6	Economic entities
Szkoły wyższe		74,8	67,8	4,5	2,4	Higher education institutions

a Wewnętrzne, bez amortyzacji środków trwałych. b Od 2011 r. łącznie z nakładami na badania przemysłowe.
a Internal, depreciation of fixed assets. b Since 2011 including expenditures on industrial research.

TABL. 7 (203). **STOPIEŃ ŻUŻYCIA APARATURY NAUKOWO-BADAWCZEJ W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ**
Stan w dniu 31 XII
DEGREE OF CONSUMPTION OF RESEARCH EQUIPMENT IN RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	stopeń zużycia w % degree of consumption in %				
OGÓŁEM	74,3	#	69,8	69,8	TOTAL
w tym:					of which:
Jednostki naukowe i badawczo- -rozwojowe	–	#	89,9	86,9	Scientific and research-develop- ment units
Podmioty gospodarcze	6,2	60,6	28,1	23,6	Economic entities
Szkoły wyższe	75,2	89,9	76,9	81,1	Higher education institutions

TABL. 8 (204). UDZIAŁ PRZYCHODÓW NETTO ZE SPRZEDAŻY PRODUKTÓW NOWYCH LUB ISTOTNIE ULEPSZONYCH W PRZYCHODACH NETTO ZE SPRZEDAŻY W PRZEMYSLE^a W 2015 R.

SHARE OF NET REVENUES FROM SALES OF NEW OR SIGNIFICANTLY IMPROVED PRODUCTS IN NET REVENUES FROM SALES IN INDUSTRY^a IN 2015

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Produkty – w % – wprowadzone na rynek w latach 2013–2015 Products – in % – introduced into the market during 2013–2015			
	ogółem total	z liczby ogółem of total number		
		nowe lub istotnie ulepszone new or significantly improved		eksport export
	dla rynku to the market	tylko dla przedsiębiorstwa only to the enterprise		
OGÓŁEM TOTAL	4,7	3,1	1,6	1,8
sektor publiczny public sector	–	–	–	–
sektor prywatny private sector	4,9	3,2	1,7	1,9
W tym przetwórstwo przemysłowe Of which manufacturing	5,0	3,3	1,7	1,9
w tym: of which:				
Produkcja artykułów spożywczych Manufacture of food products	2,2	1,4	0,8	0,3
Produkcja wyrobów z drewna, słomy, korka i wikliny ^Δ Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker ^Δ	2,3	1,4	0,9	0,7
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych Manufacture of rubber and plastic products	1,1	0,6	0,5	–
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych Manufacture of other non-metallic mineral products	2,3	2,1	0,2	0,1
Produkcja wyrobów z metali ^Δ Manufacture of metal products ^Δ	5,0	1,7	3,3	0,9
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ Manufacture of machinery and equipment n.e.c.	26,1	17,7	8,4	13,7
Produkcja mebli Manufacture of furniture	1,7	0,3	1,4	0,3

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób; wartość produkcji sprzedanej przyjęto w cenach producenta, dotyczy produktów wprowadzonych na rynek w latach 2013–2015.

^a Data concern economic entities employing more than 49 persons; value of sold production is given in producer's prices apply to products introduced into the market during 2013–2015.

TABL. 9 (205). **PRZEDSIĘBIORSTWA INNOWACYJNE W PRZEMYSŁE^a WEDŁUG RODZAJÓW WPROWADZONYCH INNOWACJI W LATACH 2013–2015**
INNOVATIVE ENTERPRISES IN INDUSTRY^a BY TYPE OF INTRODUCED INNOVATION DURING 2013–2015

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przedsiębiorstwa przemysłowe, które wprowadziły innowacje produktowe lub procesowe w % ogółu przedsiębiorstw w latach 2013–2015 <i>Industrial enterprises, which introduced product or process innovation in % of total enterprises during 2013–2015</i>			
	ogółem <i>grand total</i>	z liczby ogółem <i>of grand total number</i>		
		nowe lub istotnie ulepszone produkty <i>new or significantly improved products</i>		nowe lub istotnie ulepszone procesy <i>new or significantly improved processes</i>
		razem <i>total</i>	w tym nowe dla rynku <i>of which new to the market</i>	
OGÓŁEM	43,7	30,5	16,3	32,1
TOTAL				
sektor publiczny	13,6	–	–	13,6
<i>public sector</i>				
sektor prywatny	47,6	34,5	18,5	34,5
<i>private sector</i>				
W tym przetwórstwo przemysłowe	48,1	35,8	19,1	34,6
<i>Of which manufacturing</i>				
w tym: <i>of which:</i>				
Produkcja artykułów spożywczych	25,6	12,8	7,7	17,9
<i>Manufacture of food products</i>				
Produkcja wyrobów z drewna, słomy, korka i wikliny ^Δ	42,9	42,9	21,4	28,6
<i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker^Δ</i>				
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	46,1	30,8	15,4	23,1
<i>Manufacture of rubber and plastic products</i>				
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	66,7	16,7	16,7	66,7
<i>Manufacture of other non-metallic mineral products</i>				
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	70,6	47,1	23,5	47,1
<i>Manufacture of metal products^Δ</i>				
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	80,0	80,0	46,7	66,7
<i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>				
Produkcja mebli	50,0	37,5	25,0	25,0
<i>Manufacture of furniture</i>				

^a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

^a For product and proces innovations; data concern economic entities employing more than 49 persons.

TABL. 10 (206). **NAKLADY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ W PRZEMYSLE^a (ceny bieżące)**
EXPENDITURES ON INNOVATION ACTIVITIES IN INDUSTRY^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym nakłady Of which expenditure						
		na działalność badawczą i rozwojową ^b <i>on research and development activity^b</i>	na zakup <i>on the acquisition</i>		oprogramowania <i>of the software</i>	inwestycyjne na maszyny i urządzenia techniczne i narzędzia oraz środki transportu ^c <i>capital on the acquisition of machinery and technical equipment, tools and transport equipment^c</i>	na szkolenie personelu związane z działalnością innowacyjną <i>on staff training connected with innovation activity</i>	na marketing dotyczący nowych lub istotnie ulepszonych produktów <i>on the marketing for new or significantly improved products</i>
			wiedzy ze źródeł zewnętrznych (gotowej technologii w postaci dokumentacji i praw) <i>of knowledge from external sources (complete technology in the form of documentation and rights)</i>					
w tys. zł in thous. zł								
OGÓŁEM	2005	304144	11376	4208	6268	228839	881	1088
TOTAL	2010	195046	10772	#	9405	132595	#	11857
	2014	235953	48349	#	3653	155313	1079	7566
	2015	334614	69942	943	5086	205307	547	8081
W tym przetwórstwo przemysłowe		326163	#	943	#	197813	547	8081
<i>Of which manufacturing</i>								
w tym: <i>of which:</i>								
Produkcja artykułów spożywczych		76707	#	#	#	65363	-	#
<i>Manufacture of food products</i>								
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ		3166	#	-	-	#	-	#
<i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker^Δ</i>								
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych		967	-	-	#	#	-	-
<i>Manufacture of rubber and plastic product</i>								
Produkcja wyrobów z metali ^Δ		8202	#	-	#	4841	#	-
<i>Manufacture of metal products^Δ</i>								
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ		61311	#	#	453	#	#	2900
<i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.^Δ</i>								

a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. b Nakłady wewnętrzne i zewnętrzne. c Łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem.

a For product and process innovations; data concern entities employing more than 49 persons. b Internal and external expenditures. c Including instruments, movables and endowments.

TABL. 11 (207). **NAKLADY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ W PRZEMYSŁE^a WEDŁUG ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA (ceny bieżące)**
EXPENDITURES ON INNOVATION ACTIVITIES IN INDUSTRY^a BY SOURCE OF FUNDS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Środki Funds				
		własne own	pozyskane z zagranicy (bezzwrotne) received from abroad (not re-payable)	kredyty bankowe bank credits	pozostałe ^b others ^b	
tys. zł in thous. zł						
OGÓŁEM	2005	289023	201155	2187	51851	33830
TOTAL	2010	195045	164649	7966	13895	8535
	2014	235953	157265	25777	13344	39568
	2015	334614	264801	21451	34077	14285
W tym przetwórstwo przemysłowe		326163	#	21451	34077	#
Of which manufacturing						
w tym: of which:						
Produkcja artykułów spożywczych		76707	73493	–	#	#
<i>Manufacture of food products</i>						
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych		967	#	#	#	#
<i>Manufacture of rubber and plastic product</i>						
Produkcja wyrobów z metali ^Δ		8202	2936	#	#	#
<i>Manufacture of metal products^Δ</i>						
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ		61311	24266	#	#	#
<i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.^Δ</i>						

a W zakresie innowacji produktowych i procesowych; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. b Na pozostałe nakłady składają się: nakłady budżetowe, nakłady pochodzące z funduszy kapitału ryzyka i pozostałe środki.

a For product and process innovations; data concern entities employing more than 49 persons. b The others consist budget funds, funds from venture capital and other resources.

TABL. 12 (208). **WYNAŁAZKI I WZORY UŻYTKOWE KRAJOWE^a**
RESIDENT INVENTIONS AND UTILITY MODELS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Wynałazki:					<i>Inventions:</i>
zgłoszone	25	56	71	59	<i>patent applications</i>
udzielone patenty	13	11	31	34	<i>patents granted</i>
Wzory użytkowe:					<i>Utility models:</i>
zgłoszone	12	31	22	28	<i>utility model applications</i>
udzielone prawa ochronne	15	14	18	16	<i>rights of protection granted</i>

a Zgłoszone w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej. Źródło: dane Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej.

a Filed at the Patent Office of the Republic of Poland.

S o u r c e: data of the Patent Office of the Republic of Poland.

Społeczeństwo informacyjne

Information society

TABL. 13 (209). **PRZEDSIĘBIORSTWA^a WYKORZYSTUJĄCE WYBRANE TECHNOLOGIE INFORMACYJNO-TELEKOMUNIKACYJNE**
 Stan w styczniu
ENTERPRISES^a USING SELECTED INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES
 As of January

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	w % ogółu przedsiębiorstw in % of total enterprises			
Komputery ^b	97,4	93,2	93,5	Computers ^b
Dostęp do Internetu	95,8	91,6	91,1	Internet access
Dostęp do Internetu przez łącze szerokopasmowe ^c	74,6	85,8	91,1	Internet access via broadband connection ^c
w tym mobilne łącze szerokopasmowe	13,8	53,2	50,8	of which mobile broadband
Własna strona internetowa	60,8	65,0	63,1	Own Website

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b Stacjonarne i przenośne, np. laptopy (notebooki); w latach 2014 i 2015 również smartfony i nettopy; dane nie obejmują komputerów zintegrowanych na jednej płycie montażowej, komputerów służących do sterowania i regulacji procesów technologicznych. ^c Obejmuje także mobilne łącze w technologii 3G.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons. ^b Desktop and portable computers, e.g. laptops (notebooks); in 2014 and 2015 including smartphones and nettops; data do not include computers integrated to other machines or devices on the same assembly board, computers used for the control and regulation of technological. ^c Includes mobile connection via 3G technology.

TABL. 14 (210). **CELE WYKORZYSTANIA INTERNETU W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a**
PURPOSE OF USING THE INTERNET BY ENTERPRISES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	w % ogółu przedsiębiorstw in % of total enterprises			
Przedsiębiorstwa wykorzystujące Internet w kontaktach z administracją publiczną	93,9	91,1	95,3	Enterprises using the Internet in their contacts with public administration
Przedsiębiorstwa prowadzące sprzedaż przez sieci komputerowe	11,9	14,3	16,8	Enterprises receiving orders via computer networks
Przedsiębiorstwa dokonujące zakupów przez sieci komputerowe	13,7	15,6	34,6	Enterprises sending orders via computer networks

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
^a Data concerns enterprises with more than 9 persons employed.

DZIAŁ XIV CENY

Uwagi ogólne

1. Podstawę do opracowania **wskaźników cen towarów i usług** stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług konsumpcyjnych oraz niekonsumpcyjnych (ok. 1400–1800 w różnych latach).

Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych obliczono przy przyjęciu systemu wag opracowanego na podstawie struktury wydatków (bez spożycia naturalnego i wydatków na ubezpieczenie na życie) gospodarstw domowych na zakup towarów i usług konsumpcyjnych z roku poprzedzającego rok badany, uzyskanej z badania budżetów gospodarstw domowych. Grupowania towarów i usług konsumpcyjnych dokonano na podstawie Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP, do 2013 r. – COICOP/HICP). Dodatkowo wyodrębniono „towary konsumpcyjne” i „usługi konsumpcyjne”.

2. Źródłem informacji o **cenach detalicznych towarów i usług** są notowania cen dokonywane przez ankierów w wybranych punktach sprzedaży, w wytypowanych rejonach badania cen.

Ceny roczne obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach, z wyjątkiem cen niektórych artykułów, które obliczono jako średnie ważone współczynnikami wyrażającymi udział zakupów dokonywanych przez ludność w poszczególnych miesiącach.

3. Dane o **cenach skupu** dotyczą cen płaconych przez podmioty gospodarcze skupujące produkty rolne bezpośrednio od ich producentów.

Przeciętne ceny roczne obliczono jako iloraz wartości (bez podatku od towarów i usług) i ilości poszczególnych produktów rolnych.

4. Źródłem informacji o **cenach produktów rolnych i zwierząt gospodarskich uzyskiwanych przez rolników na targowiskach** są miesięczne notowania cen dokonane przez stałych ankierów na celowo wytypowanych 25 targowiskach w województwie.

Przeciętne ceny roczne obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach.

CHAPTER XIV PRICES

General notes

1. The basis for compiling **price indices of goods and services** is price observation of representatives of consumer and non-consumer goods and services (about 1400–1800 in various years).

Price indices of consumer goods and services have been calculated applying the weight system based on the structure of households' expenditure (excluding own consumption and expenditures on life insurance) on purchasing consumer goods and services, from the year preceding in the surveyed year, derived from the household budgets survey. The grouping of consumer goods and services is presented on the basis of the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP, until 2013 – COICOP/HICP). Additionally, "consumer goods" and "consumer services" are distinguished.

2. The sources of information on **retail prices of goods and services** are the following quotations conducted by price collectors in selected price survey regions.

Annual prices were calculated as arithmetic means of average monthly prices apart from annual prices of selected goods which were calculated as weighted averages of coefficients expressing shares of purchases made by consumers in particular months.

3. Data on **procurement prices** concern prices paid by economic entities purchasing agricultural products directly from their producers.

Average annual prices were calculated as a quotient of value (without value added tax – VAT) and quantity of each agricultural product.

4. The information on **prices of agricultural products and livestock received by farmers on marketplaces** comes from price quotations of agricultural products, provided by a network of interviewers collecting it on selected 25 marketplaces in the voivodship.

Average annual prices were calculated as the arithmetic means of average monthly prices.

TABL. 1 (211). WSKAŹNIKI CEN TOWARÓW I USŁUG KONSUMPCYJNYCH
PRICE INDICES OF CONSUMER GOODS AND SERVICES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	rok poprzedni = 100		previous year = 100		
OGÓŁEM	102,0	102,3	99,7	98,7	TOTAL
w tym:					of which:
Żywność i napoje bezalkoholowe	101,9	101,5	98,8	97,9	Food and non-alcoholic beverages
Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	102,7	104,5	102,7	101,2	Alcoholic beverages, tobacco
Odzież i obuwie	96,3	98,2	96,8	95,7	Clothing and footwear
Mieszkanie	103,3	103,3	100,6	99,7	Dwelling
Zdrowie	102,5	102,5	98,7	101,6	Health
Transport	105,7	105,3	97,9	92,4	Transport
Rekreacja i kultura	99,8	100,6	101,2	100,7	Recreation and culture
Edukacja	101,3	101,8	95,5	102,1	Education

TABL. 2 (212). CENY DETALICZNE WYBRANYCH TOWARÓW I USŁUG
RETAIL PRICES OF SELECTED GOODS AND SERVICES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	w zł		in zł		
Ryż – za 1 kg	2,88	4,53	4,36	4,32	Rice – per kg
Chleb pszenno-żytni – za 0,5 kg	1,20	1,77	2,09	2,15	Wheat-rye bread – per 0,5 kg
Makaron jajeczny – za 400 g	4,29	3,75	3,62	3,84	Egg pasta – per 400 g
Mąka pszenna – za 1 kg	1,43	1,75	2,10	2,15	Wheat flour – per kg
Kasza jęczmienna – za 0,5 kg	1,10	1,82	2,35	2,23	Pearl-barley groats – per 0,5 kg
Mięso wołowe z kością (rostbef) – za 1 kg	17,54	19,43	23,57	22,21	Beef meat, bone-in (roast beef) – per kg
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – za 1 kg	13,74	14,35	14,91	14,25	Pork meat, bone-in (centre loin) – per kg
Kurczęta patroszone – za 1 kg	5,56	6,24	7,23	6,93	Disembowelled chicken – per kg
Szynka wieprzowa gotowana – za 1 kg	19,80	20,09	23,41	24,04	Pork ham, boiled – per kg
Kielbasa wędzona – za 1 kg	13,65	13,84	15,48	14,99	Smoked sausage – per kg
Filety z morskiczka mrożone – za 1 kg	11,93	16,13	22,22	22,59	Fillets of hake, frozen – per kg
Karp świeży – za 1 kg	10,67	11,76	13,05	13,00	Fresh carp – per kg
Śledź solony odgłowiony – za 1 kg	7,32	9,01	12,29	12,00	Salted herring, headless – per kg
Mleko krowie spożywcze o zawartości tłuszczu 3-3,5% sterylizowane – za 1 l	2,46	2,80	3,04	3,06	Cows' milk, fat content 3-3,5% sterilized – per l
Ser twarogowy półtłusty – za 1 kg	9,30	10,78	12,37	12,08	Semi-fat cottage cheese – per kg
Ser dojrzewający – za 1 kg	16,05	17,99	22,50	19,18	Ripening cheese – per kg
Śmietana o zawartości tłuszczu 18% – za 200 g ^a	1,24	1,57	.	1,52	Sour cream, fat content 18% – per 200 g ^a
Jaja kurcze świeże – za 1 szt.	0,33	0,45	0,49	0,50	Hen eggs, fresh – per piece
Masło świeże o zawartości tłuszczu ok. 82,5% – za 200 g	3,37	4,11	4,68	4,20	Fresh butter, fat content 82,5% – per 200 g
Olej rzepakowy produkcji krajowej – za 1 l	4,61	5,57	6,06	5,62	Rape-oil, domestic production – per l
Pomarańcze – za 1 kg	4,54	5,22	3,97	4,32	Oranges – per kg
Jabłka ^b – za 1 kg	1,79	2,21	2,40	2,54	Apples ^b – per kg
Buraki ^b – za 1 kg	1,12	1,51	1,55	1,57	Beetroots ^b – per kg
Marchew ^b – za 1 kg	1,29	1,72	1,55	2,27	Carrots ^b – per kg
Ziemniaki ^b – za 1 kg	0,80	1,33	1,19	1,22	Potatoes ^b – per kg

a W latach 2005 i 2010 – za 200 ml. b Średnie ceny roczne obliczono przy zastosowaniu współczynników wyrażających udział zakupów dokonanych przez ludność w poszczególnych miesiącach roku.

a In 2005 and 2010 – per 200 ml. b Annual average prices were calculated with the use of coefficients expressing monthly shares of purchases made by consumers in particular months of a year.

TABL. 2 (212). **CENY DETALICZNE WYBRANYCH TOWARÓW I USŁUG (dok.)**
RETAIL PRICES OF SELECTED GOODS AND SERVICES (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	w zł		in zł		
Cukier biały kryształ – za 1 kg	3,02	2,63	2,35	2,16	White sugar, crystallized – per kg
Kawa naturalna mielona – za 250 g ...	4,46	5,85	6,67	6,77	Natural coffee, ground – per 250 g
Herbata czarna, liściasta – za 100 g ...	2,28	3,36	3,86	3,94	Black tea, leaf – per 100 g
Wódka czysta 40% – za 0,5 l	20,30	19,04	21,84	23,93 ^c	Pure vodka 40% – per 0,5 l
Papierosy – za 20 szt.	5,30	9,34	12,44	12,80	Cigarettes – per 20 pcs
Piwo jasne, pełne, butelkowane – za 0,5 l	2,69	3,03	2,84	2,85	Beer, full light, bottled – per 0,5 l
Garnitur męski 2-częściowy, z tkaniny z udziałem wełny – za 1 kpl.	502,66	375,74	443,32	620,46 ^c	Men's suit, fabric of wool – per set
Koszula męska z elanobawełny, długi rękaw – za 1 szt.	75,03	76,07	88,03	91,66	Men's shirt, polyester staple fibres and cotton, long sleeve – per piece
Półbuty męskie skórzane, na pode- szwie nieskórzanej – za 1 parę	147,15	148,05	184,92	186,37	Men's low leather shoes with non-leather sole – per pair
Półbuty damskie skórzane, na pode- szwie nieskórzanej – za 1 parę	130,24	122,09	158,20	159,95	Women's low leather shoes with non-leather sole – per pair
Podzelowanie obuwia męskiego – za 1 parę	31,86	34,78	38,88	38,49	Resoling men's shoes – per pair
Zimna woda z miejskiej sieci wodo- ciągowej – za 1 m ³	2,00	2,55	3,02	3,08	Cold water from municipal water-line system – per m ³
Energia elektryczna dla gospodarstw domowych (taryfa całodobowa) ^d – za 1 kWh	0,44	0,61	0,67	0,68	Electricity for households (all-day tariff) ^d – per kWh
Gaz ziemny wysokometanowy z sieci dla gospodarstw domowych – za 1 kWh ^{de}	1,47	2,38	2,70	0,23	Natural, net-gas, high-methane for households – per kWh ^{de}
Węgiel kamienny – za 1 t	471,92	683,64	717,52	696,74	Hard coal – per t
Ciepła woda – za 1 m ³	14,18	15,71	19,31	19,83	Hot water – per m ³
Centralne ogrzewanie lokali miesz- kalnych – za 1 m ² powierzchni użytkowej	3,63	4,58	5,27	5,13	Heating of dwellings – per m ² of usable floor space
Chłodziarko-zamrażarka typu domowego, poj. ok. 340 l ^f	1511,46	1242,74	1099,00	1147,91	Fridge-freezer, capacity about 340 l ^f
Pralka automatyczna typu domowego, na 5–7 kg suchej bielizny ^g	1292,83	1289,55	1207,66	1248,55	Automatic washing machine, dry-linen capacity not exceeding 5–7 kg ^g
Bateria zlewozmywakowa	99,89	136,15	130,46	131,93	Sink fixture
Odkurzacz typu domowego	323,74	330,65	299,43	333,46	Vacuum cleaner
Żelazko z nawilżaczem	133,50	176,70	189,44	192,01	Steam iron
Wizyta u lekarza specjalisty	51,81	67,63	81,92	83,96	Consultation with a specialist physician
Proszek do prania – za 280 g ^h	4,15	4,68	5,69	Washing powder – per 280 g ^h
Benzyna silnikowa bezołowiowa, 95-oktanowa – za 1 l	4,56	5,31	4,66	Unleaded 95 octane motor petrol – per l
Bilet normalny na przejazd autobusem miejskim jednorazowy	1,77	2,03	2,31	2,31	Regular ticket for travelling by intra- urban bus
Przejazd taksówką osobową, taryfa dzienna – za 5 km	11,74	13,43	15,14	15,28	Taxi daily fare – for 5 km distance
Bilet normalny do kina	12,25	13,31	17,96	19,46	Regular cinema ticket
Ondulacja na zimno włosów damskich	47,66	53,62	62,76	64,06	Women's cold wave
Ciągnik rolniczy	63074,00	77210,00	153811,79	175890,00	Farm tractor
Mocznik nawozowy 46% N – za 25 kg	23,77	29,67	37,00	37,84	Urea, nutritive content 46% N – per 25 kg
Badanie kliniczne krwi	19,87	30,67	34,02	33,43	Cows' clinical examination

c Z uwagi na zmianę reprezentanta objętego badaniem cen dane nie w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie.
^d Łącznie z opłatami stałymi i zmiennymi. e W latach 2005, 2010 i 2014 – za 1 m³. f W 2005 r. – pojemność ok. 320 l; w latach 2010
i 2014 – pojemność ok. 300 l. g W latach 2005 i 2010 – na 5 kg suchej bielizny. h W latach 2010 i 2014 – za 400 g.

c Due to the changes of representative item covered by the price survey data not fully comparable to those published in the pre-
vious Yearbook. d Including standing and variable charges. e In 2005, 2010 and 2014 – per 1 m³. f In 2005 – capacity about 320 l;
in 2010 and 2014 – capacity about 300 l. g In 2005 and 2010 – dry-lined capacity not exceeding 5 kg. h In 2010 and 2014 – per 400 g.

TABL. 3 (213). **PRZECIĘTNE CENY SKUPU WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ROLNYCH**
AVERAGE PROCUREMENT PRICES OF MAJOR AGRICULTURAL PRODUCTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	w zł in zł				
Ziarno zbóż konsumpcyjnych i paszowych – za 1 dt:					<i>Cereal grain consumer and for feeds – per dt:</i>
pszenicy	36,00	63,48	69,51	66,80	<i>wheat</i>
żyta	25,68	43,33	51,06	48,07	<i>rye</i>
jęczmienia	34,51	49,69	63,62	56,38	<i>barley</i>
owsa i mieszanek zbożowych	25,04	30,25	46,80	45,93	<i>oats and mixed cereal</i>
pszenżyta	30,33	43,71	57,17	52,88	<i>triticale</i>
Ziemniaki – za 1 dt	17,97	18,65	25,74	27,12	<i>Potatoes – per dt</i>
w tym jadalne (bez wczesnych)	47,05	69,61	28,24	33,61	<i>of which edible (excluding early kinds)</i>
Buraki cukrowe – za 1 dt	17,22	10,68	13,09	11,40	<i>Sugar beets – per dt</i>
Rzepak i rzepik przemysłowy – za 1 dt	77,21	130,28	129,64	150,84	<i>Industrial rape and agrimony – per dt</i>
Liście tytoniu – za 1 dt	305,00	842,95	841,28	948,44	<i>Raw tobacco – per dt</i>
Żywiec rzeźny – za 1 kg:					<i>Animals for slaughter – per kg:</i>
bydło (bez cieląt)	4,00	4,43	6,02	5,84	<i>cattle (excluding calves)</i>
cielęta	9,48	9,16	9,09	9,51	<i>calves</i>
trzoda chlewna	3,83	3,82	4,81	4,11	<i>pigs</i>
Mleko krowie – za 1 l	1,01	1,16	1,42	1,21	<i>Cows' milk – per l</i>
Jaja kurze konsumpcyjne – za 1 szt. ..	0,24	0,23	0,32	0,30	<i>Consumer hen eggs – per piece</i>

TABL. 4 (214). **PRZECIĘTNE CENY UZYSKIWANE PRZEZ ROLNIKÓW NA TARGOWISKACH**
AVERAGE MARKETPLACE PRICES RECEIVED BY FARMERS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	w zł in zł				
Ziarno zbóż – za 1 dt:					<i>Cereal grain – per dt:</i>
pszenicy	43,74	61,37	83,16	73,70	<i>wheat</i>
żyta	28,57	41,63	54,71	51,48	<i>rye</i>
jęczmienia	41,73	56,06	79,67	70,36	<i>barley</i>
owsa	30,56	40,72	57,95	51,92	<i>oats</i>
pszenżyta	36,85	49,51	70,58	61,28	<i>triticale</i>
Ziemniaki (bez jadalnych wczesnych) – za 1 dt	46,02	92,43	94,61	87,21	<i>Potatoes (excluding edible early kinds) – per dt</i>
Zwierzęta gospodarskie – za 1 szt.:					<i>Livestock – per head:</i>
krowa dojna	2180,91	2440,24	3375,28	3376,81	<i>dairy cow</i>
jałówka 1-rocznica	1315,78	1600,58	1859,98	1769,58	<i>one-year heifer</i>
prosię na chów	132,28	132,74	161,29	149,62	<i>piglet</i>
koń roboczy	3400,00	3997,22	5642,86	.	<i>farm horse</i>
Żywiec rzeźny – za 1 kg:					<i>Animals for slaughter – per kg:</i>
cielęta	6,84	9,43	9,65	9,40	<i>calves</i>
trzoda chlewna	3,70	.	5,13	4,05	<i>pigs</i>
Jaja kurze – za 1 szt.	0,35	0,53	0,64	0,64	<i>Hen eggs – per piece</i>

DZIAŁ XV ROLNICTWO, ŁOWIECTWO I LEŚNICTWO

Uwagi ogólne

Rolnictwo

1. Dział zawiera dane dotyczące: użytkowania gruntów, powierzchni zasiewów, produkcji roślinnej, pogłowia zwierząt gospodarskich, produkcji zwierzęcej, skupu produktów rolnych oraz wyposażenia rolnictwa w środki produkcji.

2. Prezentowane informacje opracowano **metodą rodzaju działalności** i dotyczą działalności rolniczej w zakresie produkcji roślinnej i zwierzęcej prowadzonej przez podmioty gospodarcze niezależnie od sekcji PKD 2007, do której są zaliczane.

3. **Gospodarstwo rolne** to jednostka wyodrębniona pod względem technicznym i ekonomicznym, posiadająca odrębne kierownictwo (użytkownik lub zarządzający) i **prowadząca działalność rolniczą**.

Gospodarstwo indywidualne to gospodarstwo rolne użytkowane przez osobę fizyczną.

Gospodarstwa indywidualne obejmują:

- 1) gospodarstwa o powierzchni 1 ha i więcej użytków rolnych;
- 2) gospodarstwa o powierzchni poniżej 1 ha użytków rolnych (w tym nieposiadające użytków rolnych) prowadzące produkcję rolną (roślinną i zwierzęcą) o znaczącej (określonej odpowiednimi progami) skali, w tym działy specjalne produkcji rolnej.

Do **działalności rolniczej** zaliczamy działalność związaną z uprawą roślin, która obejmuje: wszystkie uprawy rolne (w tym grzyby jadalne), warzywnictwo i ogrodnictwo, szkółkarstwo, hodowlę i nasiennictwo roślin rolniczych i ogrodniczych oraz chów i hodowlę zwierząt gospodarskich, tj. bydła, owiec, kóz, koni, trzody chlewnej, drobiu, królików, pozostałych zwierząt futerkowych, dzikich zwierząt utrzymywanych w gospodarstwie dla produkcji mięsa (np. dziki, sarny, daniela) i pszczoł, a także działalność polegającą na utrzymaniu użytków rolnych według zasad dobrej kultury rolnej (zgodnie z normami).

4. Zgodnie z definicjami w ust. 3, od 2010 r. w badaniach rolniczych nie ujmuje się posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali (poniżej określonych progów).

5. **Powierzchnia użytków rolnych** obejmuje powierzchnię użytków rolnych w dobrej kulturze rolnej i użytków rolnych pozostałych.

CHAPTER XV AGRICULTURE, HUNTING AND FORESTRY

General notes

Agriculture

1. This chapter contains data on: land use, sown area, crop output, livestock population, animal output, procurement of agricultural products and means of production in farming.

2. The presented information was compiled using the **kind-of-activity method** and concerns agricultural activity in the area of crop and animal production conducted by economic entities regardless of the section of the NACE Rev. 2 in which they are included.

3. An **agricultural holding** is understood as a single unit, both technically and economically, which has a single management (holder or manager) and which **conducts agricultural activity**.

Private farm is understood as an agricultural holding used by a natural person.

Private farms include:

- 1) holdings with an area of 1 ha or more of agricultural land;
- 2) holdings with an area of less than 1 ha of agricultural land (including holdings without agricultural land) conducting agricultural production (crop and animal output) of significant (determined by the appropriate thresholds) scale, of which special branches of agricultural activities.

An **agricultural activity** includes activity related to the cultivation of plants, which covers: all field crops (including mushrooms), vegetable gardening and horticulture, nursery, cultivation and seed production of agricultural and horticultural crops as well as activity related to rearing and breeding of livestock, such as cattle, sheep, goats, horses, pigs, poultry, rabbits, other fur-covered animals, wild animals kept for slaughter (such as wild boar, roe deer, fallow deer) and bees, as well as activity of maintaining agricultural land in accordance with cultivation principles with respects for environment protection requirements (according to the norms).

4. According to the definitions in item 3, since 2010 agricultural surveys have not included owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities, and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale (below the specified thresholds).

5. The **agricultural land area** including area of agricultural land in a good agricultural condition and other agricultural land.

Użytki rolne w dobrej kulturze rolnej – utrzymywane zgodnie z normami spełniającymi wymogi Ustawy z dnia 5 II 2015 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (jednolity tekst Dz. U. 2015 poz.1551) – prezentuje się w podziale na: powierzchnię pod zasiewami, grunty ugorowane, uprawy trwałe (w tym sady), ogrody przydomowe, łąki trwałe i pastwiska trwałe.

Użytki rolne pozostałe to użytki rolne nieużytkowane i nieutrzymywane w dobrej kulturze.

Powierzchnia zasiewów to powierzchnia wszystkich upraw zasianych i zasadzonych w gospodarstwie rolnym, z wyłączeniem powierzchni upraw zaliczanych od 2010 r. do upraw trwałych, a także powierzchni ogrodów przydomowych i upraw na przyzioranie uprawianych jako plon główny.

Dane o powierzchni i produkcji warzyw oraz truskawek uwzględniają ich uprawę w ogrodach przydomowych. Od 2013 r. dane dotyczące truskawek obejmują także uprawy ekologiczne.

Do 2014 r., dane dotyczące powierzchni uprawy drzew i krzewów owocowych uwzględniały także ich uprawę w ogrodach przydomowych oraz poza plantacjami (poza sadami). W 2015 r. dane o powierzchni uprawy drzew i krzewów owocowych dotyczą jedynie sadów, natomiast dane o zbiorach, tak jak w poprzednich latach, włączają także produkcję zebraną poza plantacjami (również w ogrodach przydomowych). W związku z tym dane dotyczące drzew i krzewów owocowych za 2015 r. są porównywalne jedynie w zakresie zbiorów owoców.

Od 2014 r. powierzchnie upraw warzywniczych, sadowniczych oraz truskawek są szacowane wyłącznie według położenia gruntów.

Grunty ugorowane to grunty orne niewykorzystywane do celów produkcyjnych, ale utrzymane według zasad dobrej kultury rolnej, przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska, łącznie z powierzchnią upraw na przyzioranie uprawianych jako plon główny (nawozy zielone).

Uprawy trwałe to łączna powierzchnia plantacji drzew i krzewów owocowych oraz ich szkótek (sady), szkótek drzew i krzewów ozdobnych, szkótek drzew leśnych do celów handlowych, innych upraw trwałych, w tym wikliny oraz drzew i krzewów owocowych rosnących poza plantacjami, a także upraw trwałych pod osłonami.

Ogrody przydomowe to powierzchnia upraw przeznaczonych przede wszystkim na samozaopatrzenie. Do ogrodów przydomowych nie zalicza się powierzchni trawników i ogrodów ozdobnych oraz powierzchni przeznaczonej na rekreację.

Łąki i pastwiska są to łąki i pastwiska trwałe, do których nie zalicza się gruntów ornich obsianych trawami w ramach płodozmianu.

6. Globalna produkcja rolnicza obejmuje:

- 1) **produkcję roślinną**, tj. surowe (nieprzetworzone) produkty pochodzenia roślinnego (zbiory danego roku);

Agricultural land in a good agricultural condition – maintained in accordance with norms meeting requirements of the Law dated 5 Feb 2015 on payments under the direct support schemes (uniform text Journal of Laws 2015 item 1551) – is presented on the basis of a division into sown area, fallow land, permanent crops (including orchards), kitchen gardens, permanent meadows and permanent pastures.

Other agricultural land is agricultural land which is not used and maintained in a good condition.

Sown area is the area of all crops sown and planted in the agricultural holding, except for the area of crops which since 2010 were included to permanent crops, as well as the area of kitchen gardens as well as area intended for ploughing, cultivated as major crops.

Data on the area and production of vegetables and strawberries include their cultivation in the kitchen gardens. Since 2013 data on strawberries include also organic cultivation of this species.

Up to 2014, data on the area of fruit trees and bushes included also their cultivation in the kitchen gardens and cultivation outside of plantations (outside of orchards). In 2015 data on area of fruit trees and bushes concern their cultivation in orchards only. However, data on production, as in previous years, include also fruit harvested outside of plantations (as well as in kitchen gardens). Therefore, data concerning fruit trees and bushes for 2015 are comparable only in the range of fruit production.

Since 2014 the area of vegetables, fruit and strawberries have been estimated only by the field location.

Fallow land is the arable land not used for production purposes but maintained in a good agricultural condition, in compliance with the environmental protection requirements, as well as the crop area intended for ploughing of plants cultivated as major crops (green fertilizers).

Permanent crops stand for the total plantation area of fruit-bearing trees and shrubs, and their nurseries (orchards), nurseries of ornamental trees and shrubs, and nurseries of forest trees for commercial purposes, as well as other permanent crops, of which wicker, fruit-bearing trees and shrubs grown outside plantations, as well as other permanent crops cultivated under covers.

Kitchen gardens stand for the area of crops which mainly serve as self-supplies. The area of lawns and ornamental gardens, as well as recreation area, should not be treated as part of kitchen gardens.

Meadows and pastures are understood as permanent meadows and pastures, and do not include arable land sown with grass as part of crop rotation.

6. Gross agricultural output includes:

- 1) **crop output**, i.e., raw (not processed) products of plant origin (harvests for a given year);

2) **produkcję zwierzęcą**, tj. produkcję żywca rzeźnego oraz surowych (nieprzetworzonych) produktów pochodzenia zwierzęcego i przyrost pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego), do którego zaliczono: bydło, trzodę chlewną, owce, konie i drób.

Końcowa produkcja rolnicza stanowi sumę wartości: produkcji towarowej, spożycia naturalnego produktów rolnych pochodzących z własnej produkcji, przyrostu zapasów produktów roślinnych i zwierzęcych oraz przyrostu wartości pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego). Produkcja końcowa, w odróżnieniu od produkcji globalnej, nie obejmuje tych produktów pochodzących z własnej produkcji, które zostały zużyte na cele produkcyjne, np. pasz, materiału siewnego, obornika.

Towarowa produkcja rolnicza stanowi sumę sprzedaży produktów rolnych do skupu i na targowiskach.

Przy ustalaniu produkcji rolniczej w **cenach stałych** przyjęto średnie krajowe ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany (dla sprzedaży targowiskowej – ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach, dla pozostałych elementów produkcji – średnie ceny skupu), z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego.

7. Dane o **produkcji, plonach i skupie** zbóż, strączkowych i oleistych dotyczą ziarna, tytoniu – liści, chmielu – chmielu surowego.

Dane dotyczące **zbóż** obejmują: zboża podstawowe, mieszanki zbożowe, kukurydzę na ziarno, grykę, proso i inne zbożowe. Dane dotyczące zbóż podstawowych, tj. pszenicy, żyta, jęczmienia, owsa i pszenżyta – jeśli nie zaznaczono inaczej – nie obejmują mieszanek zbożowych.

Strączkowe na ziarno obejmują: konsumpcyjne (groch, fasola, bób oraz pozostałe) i pastewne (peluszką, wyka, łubin, bobik oraz pozostałe, np. mieszanki strączkowe).

Do **upraw przemysłowych** zalicza się: buraki cukrowe, uprawy roślin oleistych (rzepak, rzepik, mak, słonecznik, soja, gorczyca i od 2003 r. len oleisty), włóknistych (len, konopie) i innych przemysłowych (tj. tytoń, chmiel, cykorię).

Uprawy pastewne obejmują: strączkowe pastewne, motylkowe drobnonasienne (w tym wieloletnie, tj. koniczyna, lucerna i esparceta) z innymi pastewnymi i trawami, a także okopowe pastewne (buraki pastewne, brukiew, marchew pastewna, kapusta pastewna, rzepa itp.) oraz kukurydzę na zielonkę.

8. Dane o **produkcji żywca rzeźnego** obejmują: skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie naturalne.

2) **animal output**, i.e., production of animals for slaughter, raw (not processed) products of animal origin as well as the increase in farm animal stocks (livestock – the basic and working herd), which include: cattle, pigs, sheep, horses and poultry.

Final agricultural output is the sum of the following values: market output, own consumption of agricultural products from own production, increases in inventories products of plant and animal origin and the increase in farm animal stocks (livestock – the basic and working herd). Final output, as opposed to gross output, does not include those products from own output that were utilized for production purposes, e.g. feed, sown material, manure.

Agricultural market output is the sum of agricultural product sales at procurement centres and on marketplaces.

The average national **current prices** for the year preceding surveyed year were assumed in calculating agricultural output in constant prices (for market sales – prices received by farmers at marketplaces, for other elements of production – average procurement prices), excluding potatoes, vegetables and fruits, for which the average prices from two consecutive years are adopted, i.e., from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year.

7. Data regarding the **production, yields and procurement** of cereals, pulses and oilseeds plants as well as cereals concern grain, tobacco – leaves, hop – raw hop.

Data concerning **cereals** include: basic cereals, cereal mixed, maize for grain, buckwheat, millet and other cereals. Data regarding basic cereals, i.e. wheat, rye, barley, oats and triticale, unless otherwise stated, do not include cereal mixed.

Pulses for grain include: consumer pulses (peas, beans, broad beans and others) and feed pulses (field peas, vetch, lupine, field beans and others, e.g., pulses mixed).

Industrial crops include: sugar beets, oilseeds crops (rape, turnip rape, poppy, sunflower, soya, mustard and since 2003 oil-flax), fibrous plants (flax, hemp) and other industrial plants (i.e., tobacco, hop, chicory).

Feed plants include: pulses, legumes (of which perennial: clover, lucerne and sainfoin) with other feed plants and field grasses as well as root plants (fodder beet, rutabaga, fodder carrot, fodder cabbage, turnip) and maize for green feed.

8. Data regarding the **production of animals for slaughter** concern the purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding), market sales and slaughter intended for own consumption.

9. Dane o **ciągnikach rolniczych** dotyczą ciągni-ko-łowych i gąsienicowych.

10. **Skup produktów rolnych** dotyczy ilości i wartości produktów rolnych (roślinnych i zwierzęcych) skupionych przez podmioty gospodarcze bezpośrednio od producentów.

11. Dane o **atestowanych gospodarstwach ekologicznych** zostały opracowane na podstawie wykazów producentów przekazanych przez upoważnione jednostki certyfikujące Głównemu Inspektorowi Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, zgodnie z art. 9 pkt 2 ustawy z dnia 25 VI 2009 r. o rolnictwie ekologicznym (Dz. U. Nr 116, poz. 975).

12. **Lata gospodarcze** obejmują okres od 1 VII do 30 VI (np. rok gospodarczy 2014/15 oznacza okres od 1 VII 2014 r. do 30 VI 2015 r.).

13. Do wyliczeń **wskaźników natężenia** przyjęto – jeśli nie zaznaczono inaczej – użytki rolne, powierzchnię zasiewów i zwierzęta gospodarskie według stanu w czerwcu.

14. Dane o użytkowaniu gruntów, powierzchni zasiewów, zbiorach i plonach ziemiopłodów, zwierzętach gospodarskich i produkcji zwierzęcej opracowano na podstawie sprawozdawczości, wyników badań reprezentacyjnych, wyników spisów rolniczych i szacunków.

15. Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – prezentuje się według siedziby użytkownika gospodarstwa.

9. *Data regarding agricultural tractors concern 4-wheeled and tracked tractors.*

10. *Procurement of agricultural products includes the quantity and value of agricultural products (crop and animal origin) purchased by economic entities directly from producers.*

11. *Data on certified organic farms have been elaborated on the basis of producers registers delivered by authorized certifying bodies to the Main Inspector of Agricultural and Food Quality according to Article 9 point 2 of the Legal Act, dated 25 June 2009 on organic farming (Journal of Laws No. 116, item 975).*

12. *Farming years cover the period from 1 Jul to 30 Jun (e.g. the 2014/15 farming year covers the period from 1 Jul 2014 to 30 Jun 2015).*

13. *Intensity ratios were calculated on the basis of agricultural land, sown area, and livestock as of June, unless otherwise indicated.*

14. *Data regarding land use, sown area, crop production and yields, livestock and animal-based production were compiled on the basis of reports, results of sample surveys, agricultural census results and estimates.*

15. *Data – unless otherwise stated – are presented by the official residence of the land user.*

Leśnictwo

1. Informacje w zakresie leśnictwa dotyczą:

1) **lasów publicznych** stanowiących własność:

- a) Skarbu Państwa – zarządzanych oraz użytkowanych czasowo lub wieczysto przez:
 - Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe (w skrócie „Lasy Państwowe”) nadzorowane przez Ministra Środowiska,
 - jednostki ochrony przyrody (parki narodowe),
 - jednostki organizacyjne innych ministrów, wojewodów, gmin lub związków komunalnych oraz Agencję Nieruchomości Rolnych,

b) gmin (w tym gmin mających również status miasta na prawach powiatu),

c) innych jednostek publicznych, np. szkół wyższych, instytucji naukowych itp.;

2) **lasów prywatnych** stanowiących własność:

- a) osób fizycznych,
- b) wspólnot gruntowych będących własnością wszystkich lub części mieszkańców wsi,
- c) spółdzielni produkcji rolniczej,
- d) innych osób prawnych.

2. **Powierzchnia gruntów leśnych** obejmuje powierzchnię lasów oraz gruntów związanych z gospodarką leśną.

Forestry

1. *Information within the scope of forestry concerns:*

1) **public forests** owned by:

- a) *the State Treasury – managed and utilized temporarily or perpetually by:*
 - *the State Forests National Forest Holding (abbreviated as "State Forests") supervised by the Minister of Environment,*
 - *nature protection units (national parks),*
 - *organizational units supervised by other ministers, voivods, gminas or municipal associations as well as the Agricultural Property Agency,*
- b) *gminas (of which gminas which are also cities with powiat status),*
- c) *other public units, e.g. higher education institutions, science institutions etc.;*

2) **private forests** owned by:

- a) *natural persons,*
- b) *land held in common by all or part of the residents of a village,*
- c) *agricultural production cooperatives,*
- d) *other legal persons.*

2. **Forest land** includes forest area as well as land connected with silviculture.

Do **powierzchni lasów** zalicza się grunty o zwartej powierzchni co najmniej 0,1 ha:

- pokryte roślinnością leśną (powierzchnia zalesiona),
- przejściowo pozbawione roślinności leśnej (powierzchnia niezalesiona).

Są to grunty przeznaczone do produkcji leśnej lub wchodzące w skład rezerwatów przyrody i parków narodowych albo wpisane do rejestru zabytków.

Do **gruntów związanych z gospodarką leśną** zalicza się grunty zajęte pod wykorzystywane dla potrzeb gospodarki leśnej: budynki i budowle, linie podziału przestrzennego lasu, drogi leśne, szkółki leśne, miejsca składowania drewna itp.

Zręby są to grunty przejściowo pozbawione drzewostanu w ciągu ostatnich 5 lat (do 2008 r. – 2 lata) i przewidywane do odnowienia w najbliższych latach.

Halizny są to grunty przejściowo pozbawione drzewostanu dłużej niż 5 lat (do 2008 r. – 2 lata) oraz uprawy i młodniki I klasy wieku (0–20 lat) o zadrzewieniu niższym niż 0,5 (pełne zadrzewienie – 1,0), przewidywane do odnowienia w najbliższych latach.

Plazowiny są to grunty porośnięte drzewami II klasy wieku (21–40 lat) o zadrzewieniu do 0,3 włącznie albo drzewami III i wyższych klas wieku (41 lat i więcej) o zadrzewieniu do 0,2 włącznie, z wyjątkiem drzewostanów w klasie odnowienia i do odnowienia.

Drzewostany w klasie odnowienia są to drzewostany rębne i przeszlorębne podlegające jednocześnie użytkowaniu i odnowieniu (pod osłoną), w których co najmniej 50% powierzchni (w drzewostanach użytkowanych rębiami gniazdowymi co najmniej 30% powierzchni) zostało odnowione sztucznie lub naturalnie oraz drzewostany młodszych klas wieku wymagające przebudowy za pomocą rębni złożonych, z uwagi na złe efekty produkcyjne.

Drzewostany w klasie do odnowienia obejmują drzewostany rębne i przeszlorębne użytkowane rębiami złożonymi, które wymagają uprzedniego odnowienia jako bezwzględnego warunku kontynuacji cięć tymi rębiami.

Drzewostany o budowie przerębowej są to drzewostany składające się z grup i kęp drzew o różnym wieku i wysokości, przenikające się nawzajem na całej powierzchni, w których prowadzone są jednocześnie zabiegi związane z użytkowaniem, odnowieniem i pielęgnowaniem lasu.

Przez **odnowienia** rozumie się powstawanie młodego drzewostanu w miejsce drzewostanu usuwanego lub usuniętego:

- 1) odnowienia sztuczne są to uprawy leśne zakładane przez sadzenie lub siew;
- 2) odnowienia naturalne są to uprawy leśne powstałe na gruntach leśnych z samosiewu i odrosli, uznane za pełnowartościowe i pokrywające co najmniej 50% terenu.

Forest area includes land with a homogeneous area of at least 0,1 ha:

- covered with forest vegetation (wooded area),
- temporarily devoid of forest vegetation (non-wooded area).

These areas are designated for silviculture production, comprising portions of nature reserves and national parks or are registered as nature monuments.

Land connected with silviculture includes land used for purposes of forest management: buildings and structures, spatial division lines in forests, forest roads, forest nurseries, wood stockpiling areas etc.

Felling sites are areas temporarily devoid of tree stands within the past 5 years (until 2008 – 2 years), and designated for renewal in coming years.

Blanks are areas temporarily devoid of tree stands for longer than 5 years (until 2008 – 2 years), as well as crops and greenwoods in the I age category (0–20 years), with plantings less than 0,5 (full plantings – 1,0), designated for renewal in coming years.

Irregularly stocked open stands are areas planted with trees in the age category II (21–40 years) with plantings up to 0,3 inclusive or planted with trees in age category III or higher (41 years or more) with plantings up to 0,2 inclusive, excluding tree stands in the restocking class and in the class for restocking.

Tree stands in the restocking class are tree stands which have reached or passed felling maturity, being simultaneously utilised and renewed (under cover), in which at least 50% of the area (in tree stands utilised through nested fellings – at least 30% of the area) was renewed naturally or artificially, as well as tree stands in the lower age categories requiring reconstruction through complex fellings in view of poor production results.

Tree stands in the class for restocking include tree stands that have reached or passed felling maturity, that are utilised through complex fellings and that require prior renewal as the necessary condition for continuation of these fellings.

Tree stands with a selection structure are tree stands consisting of groups and clumps of trees of various ages and heights, intermingled throughout the entire stand, in which activities connected with the utilisation, renewal and tending of the forest are conducted simultaneously.

Renewals are understood as new tree stands formed in place of removed stands:

- 1) artificial renewals are tree crops established through planting or sowing;
- 2) natural renewals are tree crops formed on forest land through self-seeding and offshoots, considered full-value and covering at least 50% of the area.

Zalesienia polegają na zakładaniu upraw leśnych na gruntach pozostających poprzednio poza uprawą leśną, tj. gruntach nieleśnych.

Zadrzewienia są to produkcyjne i ochronne skupiska drzew i krzewów na terenach publicznych i prywatnych poza lasami i terenami zieleni w miastach. Występują wzdłuż tras komunikacyjnych i cieków wodnych, wśród upraw rolnych, przy domach i budynkach gospodarczych oraz w obrębie i przy zakładach przemysłowych. Do zadrzewień nie zalicza się: lasów i gruntów leśnych, gruntów przeznaczonych prawomocnymi decyzjami do zalesienia, sadów, plantacji, szkółek drzew i krzewów, cmentarzy, urządzonej zieleni komunalnej w miastach, ogrodów działkowych, skupisk drzew otaczających obiekty zabytkowe.

3. Wskaźnik lesistości (lesistość) obliczono jako stosunek procentowy powierzchni lasów do ogólnej powierzchni województwa.

Udział powierzchni gruntów leśnych w powierzchni lądowej województwa obliczono jako stosunek powierzchni lasów i gruntów związanych z gospodarką leśną do powierzchni ogólnej województwa pomniejszonej o grunty pod wodami (obejmujące powierzchniowe wody płynące oraz stojące); od 2002 r. – zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 III 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (jednolity tekst Dz. U. 2016 poz. 1034) – do powierzchni lądowej kraju zalicza się grunty pod stawami oraz rowy użytkowane rolniczo.

4. Dane o pozyskaniu drewna w układzie sortymentowym zaprezentowano według klasyfikacji jakościowo-wymiarowej określonej Polskimi Normami.

Afforestation consists in establishing woodland crops on land previously outside silviculture, i.e. non-forest land.

Plantings are productive and protective clusters of trees and shrubs on public and private areas outside the forest and green areas in cities. The term includes trees along roads, rivers, canals and among agricultural crops, on farmlands and within plants area. The term excludes forests and forest land, land designated by legally binding decisions for afforestation, orchards, plantations, forest and shrub nurseries, cemeteries and estate green belts within cities, home gardens and allotments, trees and shrubs surrounding monumental places.

3. The forest cover indicator (forest cover) was calculated as the percentage ratio of forest area to the total area of the voivodship.

Share of forest land in land area of the voivodship is calculated as the percentage ratio of forest area and land connected with silviculture to the total area of the voivodship without lands under waters (i.e. surface flowing waters and surface standing waters). According to the decree of the Minister of Regional Development and Construction, dated 29 Mar 2001 in regard to the registration of land and buildings (uniform text Journal of Laws 2016 item 1034) – since 2002 land under ponds as well as ditches used for agricultural purposes have been calculated to land area.

4. Data on removals in assortment order were presented according to the quality and size classification defined by the Polish Norms.

Rolnictwo Agriculture

TABL. 1 (215). **UWARUNKOWANIA I WAŻNIEJSZE WYNIKI EKONOMICZNO-PRODUKCYJNE
W ROLNICTWIE^a**
TRENDS AND MAJOR ECONOMIC AND PRODUCTION RESULTS IN AGRICULTURE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Gospodarstwa rolne ^b w tys.	111,2	84,1	79,1 ^c	.	Agricultural holdings ^b in thous.
w tym gospodarstwa indywidualne	111,1	84,0	79,0 ^c	.	of which private farms
Powierzchnia użytków rolnych ^b (stan w czerwcu) w tys. ha	1097,5	1057,0	1078,0	1058,3	Agricultural land area ^b (as of June) in thous. ha
w tym gospodarstwa indywidualne	1068,9	1037,7	1063,0	1042,6	of which private farms
Udział w ogólnej powierzchni zasiewów ^{bd} (stan w czerwcu) w %:					Share in total sown area ^{bd} (as of June) in %:
zbóż podstawowych	44,4	44,0	37,4	37,7	basic cereals
w tym gospodarstwa indywidualne	44,0	43,6	37,1	37,4	of which private farms
ziemniaków	4,8	2,8	1,6	1,8	potatoes
w tym gospodarstwa indywidualne	4,9	2,9	1,6	1,8	of which private farms
roślin przemysłowych	1,4	1,6	1,9	1,8	industrial plants
w tym gospodarstwa indywidualne	1,2	1,2	1,7	1,6	of which private farms
Plony z 1 ha w dt:					Yields per 1 ha in dt:
zbóż podstawowych	26,8	29,0	31,9	27,9	of basic cereals
w tym gospodarstwa indywidualne	25,7	29,0	31,5	27,4	of which private farms
ziemniaków ^e	172	206	224	163	potatoes ^e
w tym gospodarstwa indywidualne	172	206	224	162	of which private farms
rzepaku i rzepiku	28,4	23,9	32,2	28,7	of rape and turnip rape
w tym gospodarstwa indywidualne	27,2	23,9	31,5	27,2	of which private farms
Bydło, trzoda chlewna, owce i konie w przeliczeniowych sztukach dużych (stan w czerwcu) ^{bf} na 100 ha użytków rolnych	67,6	76,4	77,3	78,6	Cattle, pigs, sheep and horses in terms of large heads (as of June) ^{bf} per 100 ha of agricultural land
w tym gospodarstwa indywidualne	68,9	77,4	78,1	79,4	of which private farms
Udział krów w pogłowie bydła (stan w czerwcu) ^b w %	52,9	52,0	47,5	48,3	Share of cows in cattle stocks (as of June) ^b in %
w tym gospodarstwa indywidualne	52,9	52,1	47,5	48,3	of which private farms
Udział loch w pogłowie trzody chlewnej (stan w czerwcu) ^{bg} w %	9,7	9,4	8,7	8,2	Share of sows in pig stocks (as of the end of June) ^{bg} in %
w tym gospodarstwa indywidualne	9,7	9,3	8,5	8,1	of which private farms
Produkcja żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podro- bami) ^h na 1 ha użytków rolnych w kg	166,9	196,1	208,4	221,4	Production of animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck) ^h per 1 ha of agricultural land in kg
Produkcja mleka krowiego w l: na 1 ha użytków rolnych	1482	1863	2195	2424	Production of cows' milk in l: per 1 ha of agricultural land
w tym gospodarstwa indywidualne	1516	1894	2221	2456	of which private farms
na 1 krowę	4163	4105	5251	5673	per cow
w tym gospodarstwa indywidualne	4160	4104	5250	5677	of which private farms
Ciągniki rolnicze (stan w czerwcu) ^b na 100 ha użytków rolnych w szt.	8,8	9,6	9,8 ^c	.	Agricultural tractors (as of June) ^b per 100 ha of agricultural land in units
w tym gospodarstwa indywidualne	9,0	9,7	9,9 ^c	.	of which private farms
Zużycie nawozów mineralnych lub chemi- cznych (łącznie z wieloskładnikowymi) w przeliczeniu na czysty składnik ^{bi} na 1 ha użytków rolnych w kg	87,1	106,2	115,7	88,7	Consumption of mineral or chemical fertilizers (including mixed fertilizers) in terms of pure ingredient ^{bi} per 1 ha of agricultural land in kg
w tym gospodarstwa indywidualne	86,7	105,9	115,1	87,9	of which private farms

a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 267. b W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. c Dane dotyczą 2013 r. d W 2005 r. łącznie z powierzchnią upraw trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone). e Od 2010 r. bez ogrodów przydomowych. f Patrz uwaga do tabl. 11 na str. 281. g W 2005 r. – stan trzody chlewnej w końcu lipca. h Dotyczy mięsa: wołowego, cielęcego, wieprzowego, baraniego, końskiego, drobiowego, koziego, króliczego i dziczyzny; w wadze poubojowej cieplej. i Dotyczy odpowiednio lat gospodarczych: 2004/05, 2009/10, 2013/14, 2014/15.

a See general notes, item 4 on page 267. b In 2010 data of the Agricultural Census. c Data relate to 2013. d In 2005 including permanent crops, kitchen gardens as well as area intended for ploughing (green fertilizers). e Since 2010 excluding kitchen gardens. f See note to the table 11 on page 281. g In 2005 – pigs as of the end of July. h Concerns meat: beef, veal, pork, mutton, horseflesh, poultry, goat, rabbit and game; in post-slaughter warm weight. i Concerns respectively the: 2004/05, 2009/10, 2013/14, 2014/15 farming years.

TABL. 2 (216). **POWIERZCHNIA UŻYTKÓW ROLNYCH WEDŁUG RODZAJÓW UŻYTKÓW**
Stan w czerwcu
AGRICULTURAL LAND BY LAND TYPE
As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	W tym gospodarstwa indywidualne <i>Of which private farms</i>	SPECIFICATION
OGÓŁEM			TOTAL
2010 ^a	1056996	1037669	
2014	1078017	1063012	
2015	1058258	1042644	
W dobrej kulturze rolnej	1050608	1035986	In good agricultural condition
Pod zasiewami	655567	644939	Sown area
Grunty ugorowane	3924	3785	Fallow land
Uprawy trwałe	7260	7170	Permanent crops
w tym sady	6378	6345	of which orchards
Ogrody przydomowe	1212	1212	Kitchen gardens
Łąki trwałe	323002	320432	Meadows
Pastwiska trwałe	59644	58448	Pastures
Pozostałe	7650	6658	Other

^a Dane Powszechnego Spisu Rolnego.
a Data of the Agricultural Census.

TABL. 3 (217). **GOSPODARSTWA ROLNE^a WEDŁUG GRUP OBSZAROWYCH**
Stan w czerwcu
FARMS^a BY AREA GROUPS
As of June

LATA YEARS	Gospodarstwa Farms								Przeciętna powierzchnia ogólna gospodarstwa w ha Average total farm area in ha		
	ogółem total	w odsetkach – o powierzchni użytków rolnych in percent – with agricultural land area of							ogółem total	w tym użytki rolne of which agricultural land	
		do 1,00 ha up to	1,01– –1,99	2,00– –4,99	5,00– –9,99	10,00– –14,99	15,00– –19,99	20,00– –49,99			50,00 ha i więcej
OGÓŁEM TOTAL											
2010	84122	0,6	8,4	20,0	25,8	18,7	10,8	14,2	1,5	14,99	12,57
2013	79083	1,9	6,6	19,2	25,3	17,9	10,5	16,3	2,3	15,89	13,58
w tym GOSPODARSTWA INDYWIDUALNE of which PRIVATE FARMS											
2010	84026	0,6	8,5	20,0	25,8	18,7	10,8	14,2	1,4	14,74	12,35
2013	79010	1,9	6,6	19,2	25,3	17,9	10,5	16,3	2,3	15,67	13,39

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 267; w 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego.
U w a g a. Od 2013 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co trzy lata.
a See general notes, item 3 on page 267; in 2010 data of the Agricultural Census.
N o t e. Since 2013 data on the basis of period survey conducted every three years.

TABL. 4 (218). **DYNAMIKA GLOBALNEJ, KOŃCOWEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ (ceny stałe^a)**
INDICES OF GROSS, FINAL AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT (constant prices^a)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2013	2014	2005	2010	2013	2014
	ogółem total				w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms			
	rok poprzedni = 100				previous year = 100			
Produkcja globalna	100,4	91,9	108,4	100,0	100,4	91,9	108,6	99,8
<i>Gross output</i>								
roślinna	97,5	97,5	105,0	97,8	96,1	97,5	105,4	97,3
<i>crop</i>								
zwierzęca	101,9	89,7	110,0	100,8	102,8	89,8	110,0	100,8
<i>animal</i>								
Produkcja końcowa	99,9	90,9	111,2	98,5	100,4	90,9	111,5	98,3
<i>Final output</i>								
roślinna	81,9	98,3	110,9	80,8	78,6	97,9	112,9	77,9
<i>crop</i>								
zwierzęca	103,1	90,0	111,3	101,1	104,0	90,1	111,3	101,0
<i>animal</i>								
Produkcja towarowa	102,3	99,2	105,5	102,3	102,9	99,4	105,7	102,1
<i>Market output</i>								
roślinna	101,4	99,9	102,0	81,1	99,4	99,6	103,0	77,3
<i>crop</i>								
zwierzęca	102,4	99,1	106,0	105,0	103,3	99,4	106,1	105,0
<i>animal</i>								

a Patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 268.

a See general notes, item 6 on page 268.

TABL. 5 (219). **STRUKTURA GLOBALNEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ (ceny stałe^a)**
STRUCTURE OF GROSS AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT (constant prices^a)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
	w odsetkach in percent				
PRODUKCJA GLOBALNA GROSS OUTPUT					
O G Ó Ł E M	100,0	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Produkcja roślinna	34,4	30,3	29,8	27,2	Crop output
Zboża	13,3	9,9	13,0	12,1	<i>Cereals</i>
w tym zboża podstawowe	8,1	6,2	7,3 ^b	6,9	<i>of which basic cereals</i>
w tym: pszenica	1,5	1,3	1,7	1,8	<i>of which: wheat</i>
żyto	2,1	1,3	1,5	1,0	<i>rye</i>
jęczmień	0,7	0,6	0,6	0,6	<i>barley</i>
Ziemniaki	3,7	2,7	3,5	1,4	<i>Potatoes</i>
Przemysłowe	1,5	0,7	0,9	0,8	<i>Industrial</i>
w tym buraki cukrowe	1,1	0,0	–	0,0	<i>of which sugar beets</i>
Warzywa	2,1	2,5	1,7	1,6	<i>Vegetables</i>
Owoce	0,9	1,0	0,8	0,7	<i>Fruit</i>
Siano łąkowe	5,0	5,5	4,1	3,7	<i>Meadow hay</i>
Pozostałe	7,9	8,0	5,8	6,9	<i>Others</i>

a Patrz uwagi ogólne, ust. 6 na str. 268. b Daną skorygowano w stosunku do opublikowanej w poprzedniej edycji Rocznika.

a See general notes, item 6 on page 268. b Data has been corrected in relation to the data published in the previous edition of the Yearbook.

TABL. 5 (219). **STRUKTURA GLOBALNEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ (dok.)**
STRUCTURE OF GROSS AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2013	2014	SPECIFICATION
	w odsetkach <i>in percent</i>				
PRODUKCJA GLOBALNA (dok.) GROSS OUTPUT (cont.)					
Produkcja zwierzęca	65,6	69,7	70,2	72,8	Animal output
Żywiec rzeźny ^c	24,1	27,2	22,8	23,4	<i>Animals for slaughter^c</i>
w tym:					<i>of which:</i>
bydło (bez cieląt)	4,7	9,4	7,0	9,1	<i>cattle (excluding calves)</i>
cielęta	1,6	1,6	0,6	0,4	<i>calves</i>
trzoda chlewna	11,9	9,2	8,2	7,2	<i>pigs</i>
owce	0,1	0,0	0,0	0,0	<i>sheep</i>
drób	5,2	6,1	6,6	6,3	<i>poultry</i>
Przyrost stada (podstawowego i obrotowego)	1,4	-0,2	1,1	0,3	<i>Increase in herd (basic and working)</i>
Mleko krowie	35,0	37,5	42,4	45,3	<i>Cows' milk</i>
Jaja kurze	1,7	1,7	1,2	1,2	<i>Hen eggs</i>
Obornik	3,0	3,1	2,5	2,3	<i>Manure</i>
Pozostałe	0,4	0,4	0,2	0,3	<i>Others</i>
PRODUKCJA TOWAROWA MARKET OUTPUT					
O G Ó Ł E M	100,0	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Produkcja roślinna	11,8	10,6	12,2	9,2	Crop output
Zboża	4,6	3,9	4,8	4,5	<i>Cereals</i>
w tym zboża podstawowe	4,1	3,4	3,6	3,3	<i>of which basic cereals</i>
w tym: pszenica	1,3	1,0	1,4	1,4	<i>of which: wheat</i>
żyto	0,9	0,6	1,1	0,8	<i>rye</i>
jęczmień	0,3	0,3	0,2	0,2	<i>barley</i>
Ziemniaki	1,9	1,7	2,9	1,1	<i>Potatoes</i>
Przemysłowe	2,2	0,9	1,3	0,5	<i>Industrial</i>
w tym buraki cukrowe	1,7	0,0	-	0,0	<i>of which sugar beets</i>
Warzywa	2,0	2,8	2,0	2,0	<i>Vegetables</i>
Owoce	1,0	1,1	1,0	0,8	<i>Fruit</i>
Pozostałe	0,1	0,2	0,2	0,3	<i>Others</i>
Produkcja zwierzęca	88,2	89,4	87,8	90,8	Animal output
Żywiec rzeźny ^c	32,9	37,7	31,0	31,2	<i>Animals for slaughter^c</i>
w tym:					<i>of which:</i>
bydło (bez cieląt)	6,6	13,3	9,9	12,3	<i>cattle (excluding calves)</i>
cielęta	1,8	1,8	0,7	0,5	<i>calves</i>
trzoda chlewna	15,7	12,6	10,4	9,0	<i>pigs</i>
owce	0,1	0,1	0,0	0,0	<i>sheep</i>
drób	7,6	8,8	9,4	8,9	<i>poultry</i>
Mleko krowie	52,8	49,6	55,3	58,1	<i>Cows' milk</i>
Jaja kurze	1,9	1,7	1,4	1,3	<i>Hen eggs</i>
Pozostałe	0,6	0,4	0,1	0,2	<i>Others</i>

^c Bydło, cielęta, trzoda chlewna, owce, konie, drób, kozy i króliki.

^c Cattle, calves, pigs, sheep, horses, poultry, goats and rabbits.

TABL. 6 (220). **POWIERZCHNIA ZASIEWÓW^a**
Stan w czerwcu
SOWN AREA^a
As of June

ZIEMIOPLODY	2005 ^b	2010 ^c	2014	2015		CROPS
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
w ha in ha						
O G Ó Ł E M	676806	605827	635210	655567	644939	T O T A L
Zboża	503853	466963	447187	435287	427600	Cereals
zboża podstawowe ...	300294	266304	237313	247421	241425	<i>basic cereals</i>
pszenica	39286	37579	46340	52680	49852	<i>wheat</i>
żyto	103919	77499	44757	37799	37060	<i>rye</i>
jęczmień	21295	21828	19482	19937	19426	<i>barley</i>
owies	53506	52060	46174	41496	40895	<i>oats</i>
pszenżyto	82288	77339	80561	95510	94192	<i>triticale</i>
mieszanki zbożowe ..	194859	183788	172262	160163	159948	<i>cereal mixed</i>
gryka, proso i pozostale zbożowe.....	4426	4198	5580	3430	3290	<i>buckwheat, millet and other cereals</i>
kukurydza na ziarno ..	4273	12672	32032	24271	22937	<i>maize for grain</i>
Strączkowe	8745	6997	11030	20454	19994	Pulses
konsumpcyjne	139	604	307	2160	2122	<i>edible</i>
pastewne ^d	8606	6393	10723	18294	17872	<i>feed^d</i>
Ziemniaki	32759	17206	10180	11486	11434	Potatoes
Przemysłowe	9372	10580	12044	13013	11734	Industrial
w tym:						<i>of which:</i>
buraki cukrowe	5802	275	85	68	–	<i>sugar beets</i>
oleiste	2504	9488	11255	12348	10837	<i>oilseeds</i>
w tym rzepak i rzepik	2449	8308	10487	11058	9642	<i>of which rape and turnip rape</i>
Pastewne	113690	100653	150956	171459	170660	Feed
w tym:						<i>of which:</i>
okopowe	650	159	131	46	46	<i>root plants</i>
kukurydza na paszę ..	46190	60726	96268	101930	101288	<i>maize for feeds</i>
Pozostałe uprawy ^e	8387	3428	3813	3868	3517	Other crops ^e

a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 267. b Łącznie z powierzchnią upraw trwałych, ogrodów przydomowych oraz upraw na przyoranie (nawozy zielone). c Dane Powszechnego Spisu Rolnego. d Łącznie z mieszankami zbożowo-strączkowymi na ziarno. e Warzywa, truskawki, wysadki okopowych itp.

a See general notes, item 4 on page 267. b Including permanent crops, kitchen gardens as well as area intended for ploughing (green fertilizers). c Data of the Agricultural Census. d Including cereal and pulse mixed for grain. e Vegetables, strawberries, root plant planting etc.

TABL. 7 (221). ZBIORY I PLONY WYBRANYCH ZIEMIOPŁODÓW^a
 SELECTED CROP PRODUCTION AND YIELDS^a

ZIEMIOPŁODY	2006–2010 ^b	2010	2014	2015		CROPS
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
ZBIORY w t PRODUCTION in t						
Zboża	1317540	1336642	1464124	1175930	1141466	Cereals
w tym:						of which:
zboża podstawowe ...	770017	772006	757591	690058	660908	basic cereals
pszenica	118954	125637	167362	171499	154628	wheat
żyto	208916	185771	117231	90096	87832	rye
jęczmień	64452	73166	61696	53404	51068	barley
owies	119691	141975	135224	107055	105509	oats
pszenżyto	258004	245457	276079	268004	261871	triticale
mieszanki zbożowe ..	521379	537650	522322	392894	392334	cereal mixed
Ziemniaki ^c	429390	353911	228077	186864	185231	Potatoes ^c
Buraki cukrowe	101312	12992	5100	4194	–	Sugar beets
Rzepak i rzepik	12322	19885	33783	31694	26229	Rape and turnip rape
Siano łąkowe	1475837	1594905	1855413	1345810	1341228	Meadow hay
PLONY z 1 ha w dt YIELDS per 1 ha in dt						
Zboża	26,0	29,1	32,7	27,0	26,7	Cereals
w tym:						of which:
zboża podstawowe ...	26,2	29,0	31,9	27,9	27,4	basic cereals
pszenica	29,9	33,4	36,1	32,6	31,0	wheat
żyto	22,3	24,0	26,2	23,8	23,7	rye
jęczmień	27,6	33,5	31,7	26,8	26,3	barley
owies	24,1	27,3	29,3	25,8	25,8	oats
pszenżyto	29,8	31,7	34,3	28,1	27,8	triticale
mieszanki zbożowe ..	25,5	29,3	30,3	24,5	24,5	cereal mixed
Ziemniaki ^c	177	206	224	163	162	Potatoes ^c
Buraki cukrowe	492	472	602	617	–	Sugar beets
Rzepak i rzepik	24,3	23,9	32,2	28,7	27,2	Rape and turnip rape
Siano łąkowe	53,3	54,0	57,7	41,7	41,9	Meadow hay

a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 267. b Przeciętne roczne. c Od 2010 r. bez ogrodów przydomowych.
 a See general notes, item 4 on page 267. b Annual averages. c Since 2010 excluding kitchen gardens.

TABL. 8 (222). **POWIERZCHNIA, ZBIORY I PLONY WARZYW GRUNTOWYCH^a**
AREA, PRODUCTION AND YIELDS OF GROUND VEGETABLES^a

WARZYWA	2006–2010 ^b	2010	2014	2015		VEGETABLES
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
POWIERZCHNIA ^c w ha – stan w czerwcu AREA ^c in ha – as of June						
O G Ó Ł E M	3347	2407	1811	1833	1818	T O T A L
Kapusta	745	619	363	348	348	Cabbages
Kalafiory	154	116	118	111	111	Cauliflowers
Cebula	373	265	205	169	169	Onions
Marchew jadalna	599	321	213	189	189	Carrots
Buraki ćwikłowe	322	145	185	172	158	Beetroots
Ogórki	320	186	159	180	180	Cucumbers
Pomidory	165	110	136	108	108	Tomatoes
Pozostałe ^d	669	645	433	556	556	Others ^d
ZBIORY w t PRODUCTION in t						
O G Ó Ł E M	72903	73002	41428	33418	33150	T O T A L
Kapusta	29335	30027	14447	12116	12116	Cabbages
Kalafiory	2461	2560	1958	1612	1612	Cauliflowers
Cebula	6347	7562	3985	2651	2651	Onions
Marchew jadalna	14488	10577	6223	3985	3982	Carrots
Buraki ćwikłowe	6758	4644	4156	3170	2910	Beetroots
Ogórki	3035	3669	1985	1799	1799	Cucumbers
Pomidory	1796	2157	1912	1348	1348	Tomatoes
Pozostałe ^d	8683	11806	6761	6739	6733	Others ^d
PLONY z 1 ha w dt YIELDS per 1 ha in dt						
Kapusta	394	485	398	348	348	Cabbages
Kalafiory	160	220	166	146	146	Cauliflowers
Cebula	170	285	194	157	157	Onions
Marchew jadalna	242	330	293	211	211	Carrots
Buraki ćwikłowe	210	321	224	185	184	Beetroots
Ogórki	95	197	125	100	100	Cucumbers
Pomidory	109	196	141	125	125	Tomatoes
Pozostałe ^d	130	183	156	121	121	Others ^d

^a Łącznie z ogrodami przydomowymi; od 2014 według położenia gruntów. ^b Przeciętne roczne. ^c W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^d Pietruszka, pory, selery, rzodkiewka, sałata, rabarbar itp.

^a Including kitchen gardens; since 2014 by field location. ^b Annual averages. ^c In 2010 data of the Agricultural Census. ^d Parsley, leeks, celeries, radish, salad, rhubarb etc.

TABL. 9 (223). **POWIERZCHNIA I ZBIORY OWOCÓW Z DRZEW^a**
AREA AND PRODUCTION OF TREE FRUIT^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006–2010 ^b	2010	2014	2015		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
POWIERZCHNIA ^c w ha – stan w czerwcu AREA ^c in ha – as of June						
OGÓŁEM	3119	2952	1696	2106	2103	TOTAL
Jabłonie	1848	1826	1140	1573	1570	Apples
Grusze	215	152	120	120	120	Pears
Śliwy	305	147	125	111	111	Plums
Wiśnie	375	182	201	196	196	Cherries
Czereśnie	105	53	69	65	65	Sweet cherries
Pozostałe ^d	271	592	41	41	41	Others ^d
ZBIORY ^e w t PRODUCTION ^e in t						
OGÓŁEM	17823	16111	13799	14893	14890	TOTAL
Jabłka	13995	13353	11830	13100	13097	Apples
Gruszki	798	758	646	590	590	Pears
Śliwki	1255	930	487	446	446	Plums
Wiśnie	1556	870	577	540	540	Cherries
Czereśnie	183	160	210	173	173	Sweet cherries
Pozostałe ^d	36	40	49	44	44	Others ^d

a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 267. b Przeciętne roczne. c W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego; do 2014 r. łącznie z ogrodami przydomowymi; w 2015 r. jedynie uprawy w sadach. d Brzoskwinie, morele, orzechy włoskie. e Łącznie z owocami zebranymi poza sadami.

a See general notes, item 5, on page 267. b Annual averages. c In 2010 data of the Agricultural Census; up to 2014 including kitchen gardens; in 2015 orchard only. d Peaches, apricots, walnuts. e Including fruit harvested outside of orchards.

TABL. 10 (224). **POWIERZCHNIA I ZBIORY OWOCÓW Z KRZEWÓW OWOCOWYCH I PLANTACJI JAGODOWYCH^a**

AREA AND PRODUCTION OF FRUIT BUSHES AND BERRY FRUIT^a

OWOCE	2006–2010 ^b	2010	2014	2015		FRUIT
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
POWIERZCHNIA ^c w ha – stan w czerwcu AREA ^c in ha – as of June						
OGÓŁEM	4493	4000	3798	4170	4140	TOTAL
Truskawki ^d	1886	1357	1405	1300	1300	Strawberries ^d
Maliny ^e	103	195	340	358	358	Raspberries ^e
Porzeczki	1837	1619	1008	1518	1489	Currants
Agrest	46	49	52	49	49	Gooseberries
Pozostałe ^f	621	780	994	944	944	Others ^f

a Patrz uwagi ogólne, ust. 5, na str. 267. b Przeciętne roczne. c W 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego; do 2014 r. łącznie z ogrodami przydomowymi; w 2015 r. dla krzewów jedynie uprawy w sadach, dla truskawek łącznie z uprawą w ogrodach przydomowych. d Od 2010 r. łącznie z poziomkami; do 2009 r. poziomki uwzględniano w pozycji „pozostałe”. e Łącznie z jeżyną bezkolcową. f Aronia, borówka wysoka, winorośl, leszczyna i inne.

a See general notes, item 5, on page 267. b Annual averages. c In 2010 data of the Agricultural Census; up to 2014 including kitchen gardens; in 2015 for fruit bushes in orchard only, in case of strawberries area of cultivation in kitchen gardens is included. d Since 2010 including wild strawberries; until 2009 wild strawberries was included in item "others". e Including thornless blackberry. f Chokeberry, blueberry, grape, hazel and others.

TABL. 10 (224). **POWIERZCHNIA I ZBIORY OWOCÓW Z KRZEWÓW OWOCOWYCH I PLANTACJI JAGODOWYCH^a (dok.)**AREA AND PRODUCTION OF FRUIT BUSHES AND BERRY FRUIT^a (cont.)

OWOCE	2006–2010 ^b	2010	2014	2015		FRUIT
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
ZBIORY ^g w t PRODUCTION ^g in t						
OGÓŁEM	13046	12072	8709	8231	8178	TOTAL
Truskawki ^d	5891	5120	3015	2642	2642	Strawberries ^d
Maliny ^e	171	341	720	730	730	Raspberries ^e
Porzeczki	5024	4050	1982	2420	2368	Currants
Agrest	190	176	122	88	88	Gooseberries
Pozostałe ^f	1772	2385	2870	2350	2350	Others ^f

a Patrz uwagi ogólne, ust. 5, na str. 267. b Przeciętne roczne. d Od 2010 r. łącznie z poziomkami; do 2009 r. poziomki uwzględniano w pozycji „pozostałe”. e Łącznie z jeżyną bezkolcową. f Aronia, borówka wysoka, winorośl, leszczyna i inne. g Łącznie z owocami zebranymi poza sadami.

a See general notes, item 5, on page 267. b Annual averages. d Since 2010 including wild strawberries; until 2009 wild strawberries was included in item "others". e Including thornless blackberry. f Chokeberry, blueberry, grape, hazel and others. g Including fruit harvested outside of orchards.

TABL. 11 (225). **BYDŁO, TRZODA CHLEWNA, OWCE I KONIE^a**

Stan w czerwcu

CATTLE, PIGS, SHEEP AND HORSES^a

As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2014	2015	2005	2010	2014	2015
	ogółem total				w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms			
W SZTUKACH IN HEADS								
Bydło	737797	878880	947838	949112	735795	876786	945725	946981
Cattle								
w tym krowy	390570	457453	450224	458749	389568	456569	449333	457817
of which cows								
Trzoda chlewna ^b	873838	552848	354147	337173	849526	534272	340613	320096
Pigs ^b								
w tym lochy	84525	51755	30841	27609	82528	49836	28797	25883
of which sows								
Owce	23347	22061	18179	17976	23347	22026	18114	17882
Sheep								
w tym maciorki	14145	13645	8967	10909	14145	13622	8908	10840
of which ewes								

a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 267; w 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. b W 2005 r. – stan w końcu lipca.

a See general notes, item 4 on page 267; in 2010 data of the Agricultural Census. b In 2005 – as of the end of July.

TABL. 11 (225). **BYDŁO, TRZODA CHLEWNA, OWCE I KONIE^a (dok.)**
Stan w czerwcu
CATTLE, PIGS, SHEEP AND HORSES^a (cont.)
As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2014	2015	2005	2010	2014	2015
	ogółem total				w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms			
W SZTUKACH (dok.) IN HEADS (cont.)								
Konie ^c	20213	19518	20787 ^d	.	20200	19433	20736 ^d	.
Horses ^c								
W przeliczeniowych sztukach dużych (bydło, trzoda chlewna ^b , owce i konie)	741714	807314	833633 ^e	832091 ^e	736452	802765	829857 ^e	827766 ^e
In terms of large heads (cattle, pigs ^b , sheep and horses)								
NA 100 ha UŻYTKÓW ROLNYCH w szt. PER 100 ha OF AGRICULTURAL LAND in heads								
Bydło	67,2	83,1	87,9	89,7	68,8	84,5	89,0	90,8
Cattle								
w tym krowy	35,6	43,3	41,8	43,3	36,4	44,0	42,3	43,9
of which cows								
Trzoda chlewna ^b	79,6	52,3	32,9	31,9	79,5	51,5	32,0	30,7
Pigs ^b								
w tym lochy	7,7	4,9	2,9	2,6	7,7	4,8	2,7	2,5
of which sows								
Owce	2,1	2,1	1,7	1,7	2,2	2,1	1,7	1,7
Sheep								
w tym maciorki	1,3	1,3	0,8	1,0	1,3	1,3	0,8	1,0
of which ewes								
Konie ^c	1,8	1,8	1,9 ^d	.	1,9	1,9	2,0 ^d	.
Horses ^c								
W przeliczeniowych sztukach dużych (bydło, trzoda chlewna ^b , owce i konie)	67,6	76,4	77,3 ^e	78,6 ^e	68,9	77,4	78,1 ^e	79,4 ^e
In terms of large heads (cattle, pigs ^b , sheep and horses)								

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 267; w 2010 r. dane Powszechnego Spisu Rolnego. ^b W 2005 r. – stan w końcu lipca. ^c W 2005 r. dane szacunkowe; od 2010 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co trzy lata. ^d Stan koni z 2013 r. ^e Do obliczeń przyjęto stan koni z 2013 r.

U w a g a. Przeliczenia pogłowia zwierząt ze sztuk fizycznych na przeliczeniowe sztuki duże dokonuje się przy przyjęciu współczynników (mnożników): dla bydła – 0,8, dla trzody chlewnej – 0,15, dla owiec – 0,08, dla koni – 1,0.

^a See general notes, item 4 on page 267; in 2010 data of the Agricultural Census. ^b In 2005 – as of the end of July. ^c In 2005 estimated data; since 2010 data on the basis of period survey conducted every three years. ^d The horse stock of 2013. ^e For the calculation we use the horse stocks of 2013.

N o t e. The following ratios (multipliers) are used in calculating livestock in physical units per head in terms of large heads: for cattle – 0,8, for pigs – 0,15, for sheep – 0,08, for horses – 1,0.

TABL. 12 (226). **DRÓB^a**
Stan w końcu roku
POULTRY^a
As of the end of the year

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015		SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>	
Kury w tys. szt.	4647,9	4352,3	5081,2	8150,4	8027,1	<i>Hens in thous. heads</i>
w tym nioski	1127,6	936,5	953,6	1129,2	1129,1	<i>of which laying hens</i>
Gęsi w tys. szt.	58,8	56,5	.	.	.	<i>Geese in thous. heads</i>
Indyki w tys. szt.	121,9	252,6	.	.	.	<i>Turkeys in thous. heads</i>
Kaczki ^b w tys. szt.	28,0	56,5	.	.	.	<i>Ducks^b in thous. heads</i>
Kury na 100 ha użytków rolnych w tys. szt.	423,5	411,8	471,3	770,2	769,9	<i>Hens per 100 ha of agricultural land in heads</i>
w tym nioski	102,7	88,6	88,5	106,7	108,3	<i>of which laying hens</i>

a W wieku powyżej 2 tygodni; patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 267. b Łącznie z drobiem pozostałym.
a More than 2 weeks old; see general notes, item 4 on page 267. b Including other poultry.

TABL. 13 (227). **PRODUKCJA ŻYWCA RZEŻNEGO^a**
PRODUCTION OF ANIMALS FOR SLAUGHTER^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015		SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>	

W TYSIĄCACH SZTUK
IN THOUSAND HEADS

Bydło (bez cieląt)	110,3	172,4	184,5	163,4	163,0	<i>Cattle (excluding calves)</i>
Cielęta	131,4	108,2	43,2	21,6	21,5	<i>Calves</i>
Trzoda chlewna	1017,7	759,1	671,0	652,0	636,3	<i>Pigs</i>
Owce	14,3	16,0	14,0	9,3	9,3	<i>Sheep</i>
Konie	8,2	10,6	4,7	6,0	6,0	<i>Horses</i>

W TYSIĄCACH TON ŻYWEJ WAGI
IN THOUSAND TONNES OF LIVE WEIGHT

Bydło (bez cieląt)	55,9	98,7	104,4	97,4	97,2	<i>Cattle (excluding calves)</i>
Cielęta	10,0	8,8	3,1	1,9	1,9	<i>Calves</i>
Trzoda chlewna	115,8	97,4	96,9	98,1	96,2	<i>Pigs</i>
Owce	0,4	0,5	0,4	0,3	0,3	<i>Sheep</i>
Konie	4,8	6,5	2,9	3,7	3,7	<i>Horses</i>
Drób	62,2	80,1	108,6	127,1	123,7	<i>Poultry</i>
Kozy i króliki	0,1	0,2	0,2	0,1	0,1	<i>Goats and rabbits</i>

a Dane obejmują skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie naturalne.

a Data include purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding), market sales and slaughter intended for own consumption.

TABL. 14 (228). **PRODUKCJA MIĘSA^a, TŁUSZCZÓW I PODROBÓW**
PRODUCTION OF MEAT^a, FATS AND PLUCK

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
W TYSIĄCACH TON IN THOUSAND TONNES					
Produkcja żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami)	183,2	207,3	224,7	234,3	<i>Production of animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck)</i>
mięso i tłuszcze	172,4	193,1	209,6	219,1	<i>meat and fats</i>
wołowe	29,2	51,6	53,7	49,4	<i>beef</i>
cielęce	6,0	5,3	1,9	1,2	<i>veal</i>
wieprzowe	90,3	76,0	75,6	76,5	<i>pork</i>
baranie	0,2	0,2	0,2	0,1	<i>mutton</i>
końskie	2,7	3,4	1,6	2,0	<i>horseflesh</i>
drobiowe	43,6	56,1	76,1	89,0	<i>poultry</i>
kozy i królicze ^b	0,4	0,5	0,6	0,9	<i>goat and rabbit^b</i>
podroby	10,8	14,2	15,1	15,2	<i>pluck</i>
NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH ^c w kg PER 1 ha OF AGRICULTURAL LAND ^c in kg					
O G Ó Ł E M	166,9	196,1	208,4	221,4	T O T A L

a W wadze poubojowej ciepłej; dane obejmują skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie naturalne. b Łącznie z dziczyzną. c Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 267.

a In post-slaughter warm weight; data include purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding), market sales and slaughter intended for own consumption. b Including game. c See general notes, item 4 on page 267.

TABL. 15 (229). **PRODUKCJA MLEKA KROWIEGO I JAJ KURZYCH**
PRODUCTION OF COWS' MILK AND HEN EGGS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
Produkcja mleka:						<i>Milk production:</i>
w milionach litrów	1626,0	1969,4	2365,8	2564,8	2561,2	<i>in million litres</i>
na 100 ha użytków rolnych ^a w tys. l	148,2	186,3	219,5	242,4	245,6	<i>per 100 ha agricultural land^a in thous. l</i>
Przeciętny roczny udój mleka od 1 krowy w l	4163	4105	5251	5673	5677	<i>Average annual quantity of milk per cow in l</i>
Produkcja jaj w mln szt.	228,8	216,8	201,6	203,3	203,2	<i>Egg production in mln units</i>
Przeciętna roczna liczba jaj od 1 kury niośki w szt.	188	240	194	187	187	<i>Average annual number of eggs per laying hen in units</i>

a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 267.
a See general notes, item 4 on page 267.

TABL. 16 (230). **CIĄGNIKI ROLNICZE^a**
Stan w czerwcu
AGRICULTURAL TRACTORS^a
As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem <i>Total</i>	W tym gospodarstwa indywidualne <i>Of which private farms</i>	SPECIFICATION
W sztukach	2005	96389	96082	<i>In units</i>
	2010 ^b	101415	101042	
	2013	104780	104511	
Powierzchnia użytków rolnych na 1 ciągnik w ha	2005	11,4	11,1	<i>Agricultural land area per tractor in ha</i>
	2010 ^b	10,4	10,3	
	2013	10,3	10,1	

a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 267. *b* Dane Powszechnego Spisu Rolnego. U w a g a. Od 2010 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co trzy lata.
a See general notes, item 4 on page 267. *b* Data of the Agricultural Census.
N o t e. Since 2010 data on the basis of periodic surveys conducted every three years.

TABL. 17 (231). **ZUŻYCIENIE NAWOZÓW MINERALNYCH LUB CHEMICZNYCH ORAZ WAPNIOWYCH^a**
W PRZELICZENIU NA CZYSTY SKŁADNIK
CONSUMPTION OF MINERAL OR CHEMICAL AS WELL AS LIME FERTILIZERS^a
IN TERMS OF PURE INGREDIENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004/05	2009/10 ^b	2013/14	2014/15		SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	w tym gospodar- stwa indy- widualne <i>of which private farms</i>	
W TONACH IN TONNES						
Nawozy mineralne lub chemiczne ^c	95606	112296	124729	93835	91617	<i>Mineral or chemical fertilizers^c</i>
azotowe	52492	64653	68193	54177	53062	<i>nitrogenous</i>
fosforowe	20541	24138	25195	17430	16992	<i>phosphatic</i>
potasowe	22573	23506	31340	22228	21564	<i>potassic</i>
Nawozy wapniowe ^d	65863	15249	22845	21606	19570	<i>Lime fertilizers^d</i>
NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH w kg PER 1 ha OF AGRICULTURAL LAND in kg						
Nawozy mineralne lub chemiczne ^c	87,1	106,2	115,7	88,7	87,9	<i>Mineral or chemical fertilizers^c</i>
azotowe	47,8	61,2	63,3	51,2	50,9	<i>nitrogenous</i>
fosforowe	18,7	22,8	23,4	16,5	16,3	<i>phosphatic</i>
potasowe	20,6	22,2	29,1	21,0	20,7	<i>potassic</i>
Nawozy wapniowe ^d	60,0	14,4	21,2	20,4	18,8	<i>Lime fertilizers^d</i>

a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 267. *b* Dane Powszechnego Spisu Rolnego 2010. *c* Łącznie z wieloskładnikowymi. *d* Przeważnie w postaci wapna palonego; łącznie z wapnem defekacyjnym.

a See general notes, item 4 on page 267. *b* Data of the Agricultural Census 2010. *c* Including mixed fertilizers. *d* Most frequently in the form of quicklime; including defecated lime.

TABL. 18 (232). **SKUP WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ROLNYCH**
PROCUREMENT OF MAJOR AGRICULTURAL PRODUCTS

PRODUKTY ROLNE	2005	2010	2014	2015		AGRICULTURAL PRODUCTS
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
Zboża w t	123819	104880	187583	154633	130528	Cereals in t
w tym zboża podsta- wowe	98772	89689	138318	131562	112554	of which basic cereals
pszenica	41847	44692	74117	67979	56702	wheat
żyto	32858	23819	32412	26463	24435	rye
jęczmień	3348	3031	4601	4507	3383	barley
owies i mieszanki zbożowe	9411	5901	10938	10312	9064	oats and cereal mixed
pszenżyto	11308	12246	16250	22301	18970	triticale
w tym zboża konsump- cyjne i paszowe	123778	102719	184084	152218	128122	of which consumer and for feeds cereals
w tym zboża podsta- wowe	98731	87529	134819	129152	110148	of which basic cereals
pszenica	41806	43729	72932	67206	55929	wheat
żyto	32858	23639	32256	26258	24230	rye
jęczmień	3348	2684	3941	4255	3135	barley
owies i mieszanki zbożowe	9411	5695	10523	9950	8702	oats and cereal mixed
pszenżyto	11308	11782	15167	21483	18152	triticale
Strączkowe konsumpcyjne ^a w t	1	0	0 ^b	0	0	Edible pulses ^a in t
Ziemniaki w t	123429	87906	156452	137698	137564	Potatoes in t
Buraki cukrowe w t	240025	5972	5100	4194	–	Sugar beets in t
Rzepak i rzepik w t	7008	20447	13191	12076	10353	Rape and turnip rape in t
Warzywa w t	13203	21225	19178	5784	5780	Vegetables in t
Owoce w t	10045	10925	9968	8619	8619	Fruit in t
Żywiec rzeźny ^c w t	183034	237516	275131	294613	289298	Animals for slaughter ^c in t
bydło (bez cieląt)	43694	82941	80438	84047	83776	cattle (excluding calves)
cielęta	2094	2253	2452	2348	2343	calves
trzoda chlewna	77905	70651	81330	78904	77182	pigs
owce	270	217	255	231	231	sheep
konie	2875	3064	2161	2608	2608	horses
drób	56196	78390	108495	126475	123158	poultry
Żywiec rzeźny w przelicze- niu na mięso ^d (łącznie z tłuszczami) w t	125976	156637	183452	195708	191901	Animals for slaughter in terms of meat ^d (including fats) in t
Mleko krowie w tys. l	1625835	1719914	2075682	2155582	2152094	Cows' milk in thous. l
Jaja kurze konsumpcyjne w tys. szt.	2466	3565	518	781	781	Consumer hen eggs in thous. units

a Bez materiału siewnego. b Daną skorygowano w stosunku do opublikowanej w poprzedniej edycji Rocznika. c W wadze żywej. d Wołowe, cielęce, wieprzowe, baranie, końskie i drobiowe; w wadze poubojowej ciepłej.

a Excluding sowing material. b Data has been corrected in relation to the data published in the previous edition of the Yearbook. c In live weight. d Concerns meat: beef, veal, pork, mutton, horseflesh and poultry; in post-slaughter warm weight.

TABL. 19 (233). **WARTOŚĆ SKUPU PRODUKTÓW ROLNYCH (ceny bieżące^a)**
VALUE OF AGRICULTURAL PRODUCTS PROCUREMENT (current prices^a)

PRODUKTY ROLNE	2005	2010	2014	2015		AGRICULTURAL PRODUCTS
				ogółem grand total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
W TYSIĄCACH ZŁOTYCH IN THOUSAND ZLOTYS						
O G Ó Ł E M	2487934,6	3127923,4	4584506,5	4181556,6	4135900,9	T O T A L
Produkty roślinne	152538,3	166589,3	234685,5	197170,5	179026,3	Crop products
w tym:						of which:
Zboża	40346,1	57932,3	113881,1	90570,2	75858,0	Cereals
w tym zboża podsta- wowe	30456,1	47683,5	85520,2	77312,5	65756,8	of which basic cereals
pszenica	15078,1	28510,2	51553,8	45438,0	38014,9	wheat
żyto	8437,3	10340,7	16553,2	12731,3	11708,9	rye
jęczmień	1155,5	1562,4	2952,1	2567,1	1900,7	barley
owies i mieszanki zbożowe	2356,1	1826,7	5134,6	4770,3	4143,7	oats and cereal mixed
pszenżyto	3429,1	5443,5	9326,5	11805,8	9988,6	triticale
w tym zboża konsump- cyjne i paszowe	40316,3	56453,3	111627,6	89091,8	74395,5	of which consumer and for feeds cereals
w tym zboża podsta- wowe	30426,2	46205,7	83266,7	75844,3	64294,2	of which basic cereals
pszenica	15048,2	27757,2	50695,4	44892,6	37469,5	wheat
żyto	8437,3	10242,7	16468,9	12622,2	11599,8	rye
jęczmień	1155,5	1333,6	2507,1	2399,1	1738,3	barley
owies i mieszanki zbożowe	2356,1	1722,5	4924,9	4569,9	3943,3	oats and cereal mixed
pszenżyto	3429,1	5149,6	8670,5	11360,5	9543,3	triticale
Strączkowe konsumpcyjne ^b	2,5	4,8	3,9	1,0	1,0	Edible pulses ^b
Ziemniaki	22184,8	16397,4	40267,7	37339,9	37246,9	Potatoes
Buraki cukrowe	41337,4	637,9	667,6	478,2	–	Sugar beets
Rzepak i rzepik	5411,1	26639,1	17133,6	18214,8	15537,5	Rape and turnip rape
Warzywa	28125,5	16190,7	14032,8	6051,1	6040,2	Vegetables
Owoce	8415,1	31296,5	37824,1	35850,5	35850,5	Fruit
Produkty zwierzęce	2335396,3	2961334,1	4349820,9	3984386,1	3956874,6	Animal products
w tym:						of which:
Żywiec rzeźny ^c	693103,0	944714,7	1344983,7	1341545,8	1318457,0	Animals for slaughter ^c
bydło (bez cieląt)	174611,9	367195,5	484206,5	490570,8	488772,2	cattle (excluding calves)
cielęta	19847,7	20636,2	22297,1	22338,9	22292,4	calves
trzoda chlewna	298219,0	270043,4	391097,7	324269,0	317180,5	pigs
owce	1851,0	1530,3	1854,7	1688,4	1688,4	sheep
konie	17992,8	17994,6	16759,7	20339,5	20339,5	horses
drob	180580,6	267314,8	428768,0	482339,3	468184,1	poultry
Mleko krowie	1635139,0	1997399,2	2956101,7	2615455,6	2611032,9	Cows' milk
Jaja kurze konsumpcyjne ..	600,0	820,1	163,8	237,7	237,7	Consumer hen eggs
NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH ^d w zł PER 1 ha OF AGRICULTURAL LAND ^d in zł						
O G Ó Ł E M	2267	2959	4253	3951	3967	T O T A L
Produkty: roślinne	139	158	218	186	172	Products: crop
zwierzęce	2128	2801	4035	3765	3795	animal

a Płacone dostawcom; bez podatku VAT. b Bez materiału siewnego. c W wadze żywej. d Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 267.
a Paid to suppliers; excluding VAT. b Excluding sowing. c In live weight. d See general notes, item 4 on page 267.

TABL. 20 (234). **EKOLOGICZNE GOSPODARSTWA ROLNE**
ORGANIC FARMS

LATA YEARS	Z certyfikatem <i>Certified</i>		W okresie przestawiania <i>Under conversion</i>	
	gospodarstwa <i>farms</i>	powierzchnia ekologicznych użytków rolnych w ha <i>organic agricultural land in ha</i>	gospodarstwa <i>farms</i>	powierzchnia ekologicznych użytków rolnych w ha <i>organic agricultural land in ha</i>
2005	104	2026	378	6155
2010	1038	18890	995	24027
2014	2580	51300	852	13597
2015	2815	48553	458	7975

Źródło: dane Głównego Inspektoratu Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych.
Source: data of the Main Inspectorate of Agricultural and Food Quality.

Łowiectwo Hunting

TABL. 21 (235). **WAŻNIEJSZE ZWIERZĘTA ŁOWNE^a**
Stan w dniu 10 III
MAJOR GAME SPECIES^a
As of 10 Mar

ZWIERZĘTA ŁOWNE	2005 ^b	2010 ^b	2014	2015	GAME SPECIES
W SZTUKACH IN HEADS					
Łosie	1073	2217	4378	4782	<i>Moose</i>
Daniele	–	–	40	55	<i>Fallow deer</i>
W TYSIĄCACH SZTUK IN THOUSAND HEADS					
Jelenie	4,1	6,0	13,8	13,1	<i>Deer</i>
Sarny	18,1	22,9	28,0	27,2	<i>Roe deer</i>
Dziki	5,5	9,4	14,9	10,4	<i>Wild boars</i>
Lisy	8,2	10,1	13,6	13,6	<i>Foxes</i>
Zające	34,4	37,0	37,8	38,0	<i>Hares</i>
Bażanty	2,6	3,8	3,7	4,8	<i>Pheasants</i>
Kuropatwy	28,3	23,9	14,3	13,9	<i>Partridges</i>

^a Dane szacunkowe. ^b Dane nie obejmują ośrodków hodowli zwierzyny zarządzanych przez Lasy Państwowe.

Źródło: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych i Polskiego Związku Łowieckiego.

^a Estimated data. ^b Data excluding centres of game breeding managed by the State Forests.

Source: data of the Directorate General of the State Forests and the Polish Hunting Association.

TABL. 22 (236). **ODSTRZAŁ^a WAŻNIEJSZYCH ZWIERZĄT ŁOWNYCH**
SHOOT^a OF MAIN GAME SPECIES

ZWIERZĘTA ŁOWNE	2005/06 ^b	2010/11 ^b	2014/15	2015/16	GAME SPECIES
Jelenie	784	1294	2657	2796	Deer
Daniele	–	–	5	9	Fallow deer
Sarny	3080	3603	4861	5004	Roe deer
Dziki	2760	6228	11156	10600	Wild boars
Lisy	3830	5610	6936	6926	Foxes
Zająca	2300	384	108	138	Hares
Bażanty	280	273	2481	3175	Pheasants
Kuropatwy	1209	86	–	30	Partridges

a Dane dotyczą łowieckiego roku gospodarczego liczonego od 1 IV danego roku do 31 III roku następnego. b Dane nie obejmują ośrodków hodowli zwierzyny zarządzanych przez Lasy Państwowe.

Źródło: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych i Polskiego Związku Łowieckiego.

a Data concern the hunting economic year defined from 1 Apr of a given year to 31 Mar of the following year. b Data excluding centres of game breeding managed by the State Forests.

S o u r c e: data of the Directorate General of the State Forests and the Polish Hunting Association.

TABL. 23 (237). **KOŁA I CZŁONKOWIE POLSKIEGO ZWIĄZKU ŁOWIECKIEGO ORAZ OBWODY ŁOWIECKIE**
Stan w dniu 10 III
CLUBS AND MEMBERS OF THE POLISH HUNTING ASSOCIATION AND HUNTING DISTRICTS
As of 10 Mar

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Koła łowieckie:					Hunting clubs:
liczba ^a	99	91	95	95	number ^a
członkowie ^b	5179	6698	5031	5210	members ^b
Obwody łowieckie:					Hunting districts:
liczba	297	295	380	294	number
powierzchnia w tys. ha	1603,7	1585,3	2112,6	1666,9	area in thous. ha
w tym na gruntach leśnych	438,4	431,4	685,4	453,1	of which on forest land

a Dane grupowane według siedziby koła łowieckiego. b Dane grupowane według siedziby zamieszkania członka koła.

Źródło: dane Polskiego Związku Łowieckiego.

a Data grouped according to the seat of hunting club. b Data grouped according to the seat of member of hunting club.

S o u r c e: data of the Polish Hunting Association.

Leśnictwo

Forestry

TABL. 24 (238). **POWIERZCHNIA GRUNTÓW LEŚNYCH**

Stan w dniu 31 XII

FOREST LAND

As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M w ha	614239	626157	630018	630864	TOTAL in ha
Lasy	604626	616206	620080	620904	Forests
Publiczne	414841	417204	417732	417810	Public
zalesione	411785	412718	412482	412094	wooded
niezalesione	3056	4485	5250	5716	non-wooded
w tym:					of which:
własność Skarbu Państwa	413666	415917	416217	416197	owned by the State Treasury
zalesione	410654	411472	411016	410530	wooded
niezalesione	3012	4445	5201	5667	non-wooded
w tym:					of which:
w zarządzie Lasów Państwowych	377074	379722	380377	380456	managed by State Forests
zalesione	374661	375806	375645	375218	wooded
niezalesione	2413	3915	4732	5238	non-wooded
parki narodowe	32352	32637	32926	32910	national parks
zalesione	31898	32191	32479	32503	wooded
niezalesione	454	447	447	407	non-wooded
własność gmin ^a	1175	1286	1377	1425	owned by gminas ^a
zalesione	1131	1246	1329	1377	wooded
niezalesione	45	40	49	48	non-wooded
Prywatne	189786	199002	202348	203094	Private
zalesione	186245	194983	196920	197529	wooded
niezalesione	3540	4019	5428	5565	non-wooded
Grunty związane z gospodarką leśną	9613	9950	9939	9960	Land connected with silviculture
LESISTOŚĆ w %	30,0	30,5	30,7	30,8	FOREST COVER in %
UDZIAŁ POWIERZCHNI GRUNTÓW LEŚNYCH W POWIERZCHNI ŁĄDOWEJ WOJEWÓDZTWA W %	30,8	31,4	31,6	31,7	SHARE OF FOREST LAND IN LAND AREA OF THE VOIVODSHIP IN %

a Dotyczy także gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a It also concerning gminas which are also cities with powiat status.

Uwaga do tablic 25 i 26

Dane opracowano na podstawie wielkoobszarowej inwentaryzacji stanu lasów kraju przeprowadzonej w latach 2011–2015 przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej. Dane zostały przeliczone na powierzchnię lasów poszczególnych kategorii własności podaną przez Główny Urząd Statystyczny według stanu na 31 XII 2014 r.

Note to tables 25 and 26

Data prepared on the large-scale forest inventory in the country conducted in 2011–2015 by the Bureau for Forest Management and Geodesy. Data were converted to forest areas of individual ownership categories specified by Central Statistical Office as of 31 Dec 2014.

TABL. 25 (239). **POWIERZCHNIA LASÓW****FOREST AREAS****A. WEDŁUG WIEKU DRZEWOSTANÓW
BY AGE OF TREE STANDS**

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem w ha Grand total in ha	W tym – w % ogółem – powierzchnia zalesiona Of which wooded area in % of grand total area								
		razem total	drzewostany tree stands							w klasie odnowienia ^a i o budowie przebiegowej in renewal class ^a with a through-fell construction
			w klasie wieku in age group							
			I (1–20 lat years)	II (21–40)	III (41–60)	IV (61–80)	V (81–100)	VI i wyższe and higher (101 lat i więcej years and older)		
OGÓŁEM TOTAL	620080	93,9	8,5	17,0	30,0	19,1	12,1	7,0	0,2	
w tym: of which:										
W zarządzie Lasów Państwowych Managed by the State Forest	380377	96,4	9,3	17,0	27,1	18,5	15,4	8,7	0,4	
Lasy prywatne Private forests	202348	89,6	8,2	18,2	36,9	19,2	6,1	1,0	–	

**B. WEDŁUG GATUNKÓW PANUJĄCYCH (przeważających) W DRZEWOSTANIE
BY DOMINANT SPECIES IN THE TREE STANDS**

GATUNKI DRZEW	Ogółem Total		W tym Of which			SPECIES OF TREES
			w zarządzie Lasów Państwowych of which managed by the State Forests	lasy prywatne private forests		
	w ha in ha	w odsetkach in percent				
OGÓŁEM	620080	100,0	100,0	100,0	TOTAL	
Drzewa iglaste	423937	68,4	72,1	64,0	Coniferous trees	
w tym:					of which:	
sosna	343392	55,4	56,9	55,9	pine	
świerk	77024	12,4	14,6	7,5	spruce	
Drzewa liściaste	196143	31,6	27,9	36,0	Broadleaved trees	
w tym:					of which:	
dąb	41081	6,6	8,2	4,6	oak	
grab	13917	2,2	2,6	1,2	hornbeam	
brzoza	53044	8,6	7,3	11,8	birch	
olsza	67643	10,9	8,7	14,2	alder	
osika	8042	1,3	0,4	3,0	aspen	

^a Łącznie z klasą do odnowienia.

Źródło: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.

^a Including regeneration class.

Source: data of the Directorate General of the State Forests.

TABL. 26 (240). **ZASOBY DRZEWNE NA PNIU**
GROWING STOCK OF STANDING WOOD
A. WEDŁUG WIEKU DRZEWOSTANÓW
BY AGE OF TREE STANDS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem grubizna brutto ^a w tys. m ³ Gross ^a grand total timber in thous. m ³	W tym – w % ogółem – na powierzchni zalesionej Of which in wooded area in % of grand total area								
		razem total	drzewostany tree stands						w klasie odnowienia ^c i o budowie prze- rębowej in renewal class ^c with a through- fell construction	prze- stoje ^b hold- over trees ^b
			w klasie wieku in age group							
			I (1–20 lat years)	II (21–40)	III (41–60)	IV (61–80)	V (81–100)	VI i wyższe and higher (101 lat i więcej years and older)		
OGÓŁEM	171145,5	99,4	0,8	10,3	31,7	24,9	18,2	12,3	0,1	1,1
w tym: of which:										
W zarządzie Lasów Państwowych Managed by the State Forest	110575,4	99,7	0,8	10,0	26,3	23,3	23,1	15,0	0,2	1,0
Lasy prywatne Private forests	48637,6	98,8	1,1	12,2	46,0	27,8	9,1	1,6	–	1,0

B. WEDŁUG GATUNKÓW PANUJĄCYCH (przeważających) W DRZEWOSTANIE
BY DOMINANT SPECIES IN THE TREE STANDS

GATUNKI DRZEW	Ogółem grubizna brutto ^a Gross ^a total timber	W tym Of which			SPECIES OF TREES
		w tys. m ³ in thous. m ³	w zarządzie Lasów Państwowych of which managed by the State Forests	lasy prywatne private forests	
			w odsetkach in percent		
OGÓŁEM	171145,5	100,0	100,0	100,0	TOTAL
Drzewa iglaste	126506,9	73,8	77,7	68,8	Coniferous trees
w tym: of which:					
sosna	104790,4	61,2	62,7	62,7	pine
świerk	21118,6	12,3	14,7	5,6	spruce
Drzewa liściaste	44638,5	26,2	22,3	31,2	Broadleaved trees
w tym: of which:					
dąb	8488,8	5,0	6,4	2,1	oak
grab	3204,8	1,9	2,3	0,6	hornbeam
brzoza	11298,1	6,6	5,4	9,4	birch
olsza	17822,1	10,4	7,6	15,3	alder
osika	1980,8	1,2	0,3	2,9	aspen

a W korze. b Drzewa niewycięte w terminie przewidzianym kolejną rębności. c Łącznie z klasą do odnowienia.

Źródło: dane Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych.

a Overbark. b Trees not felled in the assumed throughfell order. c Including regeneration class.

S o u r c e: data of the Directorate General of the State Forests.

TABL. 27 (241). **ODNOWIENIA, ZALESIENIA I INNE PRACE HODOWLANE**
RENEWALS, AFFORESTATION AND OTHER FOREST BREEDING WORK

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015			SPECIFICATION	
				ogółem <i>grand total</i>	las publiczne <i>public forests</i>			
					razem <i>total</i>	w tym własność Skarbu Państwa <i>of which owned by the State Treasury</i>		las prywat- ne ^a <i>private forests^a</i>
w ha in ha								
Powierzchnia produkcyj- na szkótek leśnych (stan w dniu 31 XII) ..	153	121	103	96	96	96	.	<i>Production area of forest nurseries (as of 31 Dec)</i>
Odnowienia i zalesienia	2629	2221	2526	2516	2235	2235	281	<i>Renewals and affor- estation</i>
odnowienia	1698	1862	2226	2313	2217	2217	96	<i>renewals</i>
sztuczne	1663	1794	2130	2199	2147	2147	52	<i>artificial</i>
zrębów ^b	1564	1750	2089	2183	2140	2140	43	<i>fellings sites^b blanks and ir- regularly stocked open stands</i>
halizn i płazowin	99	44	41	16	7	7	9	
naturalne	35	68	96	114	70	70	44	<i>natural</i>
zalesienia ^c	932	359	301	203	18	18	185	<i>afforestation^c</i>
Poprawki i uzupełnienia ^d	300	121	129	225	127	127	98	<i>Corrections and supplements^d</i>
Pielęgnowanie ^e	12385	10792	13566	12502	11943	11942	559	<i>Tending^e</i>
w tym:								<i>of which:</i>
upraw ^f	8642	7598	10074	9271	8744	8743	527	<i>crops^f</i>
młodników	3408	3169	3489	3197	3197	3197	.	<i>greenwoods</i>
wprowadzanie pod- szytów ^g	330	25	3	2	2	2	.	<i>introduction of under- growth^g</i>
Melioracje	1894	2028	2451	2563	2563	2563	.	<i>Drainage</i>

a Dane szacunkowe. b Łącznie z odnowieniami pod osłoną drzewostanów. c Użytków rolnych i nieużytków przeznaczonych do zalesienia w planie zagospodarowania przestrzennego. d Dodatkowe wprowadzanie sadzonek w uprawach i młodnikach, w powstałych lukach i przerzedzeniach. e Prace hodowlane związane z pielęgnowaniem gleby i drzewostanu w wieku do 20 lat. f W lasach prywatnych i gminnych łącznie z pielęgnacją młodnika. g Sadzenie krzewów lub drzew stale znajdujących się w dolnej warstwie drzewostanu, spełniających rolę pielęgnacyjną.

a Estimated data. b Including renewals protected by tree stands. c Agricultural land and wasteland designated for afforestation in land development plan. d Additional introduction of seedlings into crops and greenwoods as well as into gaps and thinnings. e Forest breeding work connected with tending soils and tree stands aged up to 20 years. f In private and gmina-owned forests including tending greenwoods. g Planting bushes or trees remaining in lower layers of a tree stand and serving a tending role.

TABL. 28 (242). **POZYSKANIE DREWNA^a**
REMOVALS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015				SPECIFICATION
				ogółem <i>grand total</i>	lasa publiczne <i>public forests</i>		lasa prywatne <i>private forests</i>	
					razem <i>total</i>	w tym własność Skarbu Państwa <i>of which owned by the State Treasury</i>		
OGÓŁEM w dam³	1800,3	1846,9	1993,7	2107,5	1948,2	1947,0	159,3	TOTAL in dam³
Grubizna	1720,1	1771,7	1895,8	2015,1	1855,8	1854,6	159,3	Timber
Grubizna iglasta	1267,9	1381,5	1501,9	1607,9	1488,0	1486,9	119,9	<i>Coniferous</i>
w tym drewno:								<i>of which:</i>
wielkowymiarowe	492,5	587,0	704,3	721,6	671,6	670,9	49,9	<i>large-size wood</i>
średniowymiarowe do przerobu przemysłowego	708,2	729,2	701,4	779,3	737,9	737,6	41,5	<i>medium-size wood for industrial uses</i>
Grubizna liściasta	452,2	390,1	393,9	407,2	367,8	367,7	39,4	<i>Non-coniferous</i>
w tym drewno:								<i>of which:</i>
wielkowymiarowe	135,7	108,7	104,7	107,5	95,4	95,4	12,1	<i>large-size wood</i>
średniowymiarowe do przerobu przemysłowego	274,2	236,9	227,2	234,5	222,6	222,6	11,9	<i>medium-size wood for industrial uses</i>
Drewno małowymia- rowe^b	80,2	75,2	97,9	92,4	92,4	92,4	.	Slash^b
Do przerobu przemy- słowego	35,1	10,3	6,9	5,0	5,0	5,0	.	<i>For industrial uses</i>
Opałowe	45,1	64,9	91,1	87,4	87,4	87,4	.	<i>For fuel</i>
GRUBIZNA NA 100 ha POWIERZCHNI LASÓW w m³	284,5	287,5	305,7	324,5	444,2	445,6	78,4	TIMBER PER 100 ha OF FOREST AREA in m³

a Bez pozyskania drewna (grubizny) z zadrzewień. b Wyłącznie w lasach publicznych.

U w a g a. W prezentowanych latach w województwie nie pozyskano karpiny.

a Excluding removals (timber) from plantings. b Exclusively in public forests.

N o t e. In presented years in the voivodship the stump wood wasn't gained.

TABL. 29 (243). **ZADRZEWIENIA I POZYSKANIE DREWNA Z ZADRZEWIEN**
PLANTINGS AND REMOVALS FROM PLANTINGS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015		SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	w tym na gruntach prywat- nych <i>of which on private land</i>	
Sadzenie w szt.: drzew	16689	18136	21229	13576	973	<i>Planting in units of: trees bushes</i>
krzewów	4049	16989	134090	33367	540	
Pozyskanie drewna (grubizny) ^a w m ³	46507	39019	58550	61558	42168	<i>Removals (timber)^a in m³</i>
grubizna iglasta	10065	4099	8957	12044	6223	<i>coniferous</i>
w tym drewno wielko- wymiarowe ogólnego przeznaczenia	5263	2024	3870	6028	3422	<i>of which large-size gen- eral purpose wood</i>
grubizna liściasta	36442	34920	49593	49514	35945	<i>non-coniferous</i>
w tym drewno wielko- wymiarowe ogólnego przeznaczenia	12653	10879	13989	15098	12581	<i>of which large-size gen- eral purpose wood</i>

^a Dane szacunkowe.

^a *Estimated data.*

TABL. 30 (244). **POŻARY W LASACH^a**
FOREST FIRES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Pożary	388	122	164	475	<i>Number of fires</i>
w tym: podpalenia	192	47	63	141	<i>of which: arsons</i>
nieostrożność dorosłych	144	46	59	177	<i>negligence of adults</i>
Powierzchnia lasów dotkniętych pożarami w ha	188,7	298,5	229,1	552,4	<i>Area of forest burned in ha</i>
w tym: podpalenia	85,8	7,0	13,1	64,0	<i>of which: arsons</i>
nieostrożność dorosłych	73,2	15,7	15,4	95,9	<i>negligence of adults</i>
Przeciętna powierzchnia lasu objęta jednym pożarem w ha ...	0,49	2,45	1,40	1,16	<i>Average forest areas burned by fire in ha</i>

^a Od 2010 r. łącznie z pożarami ugaszonymi bez udziału jednostek straży pożarnej.

Źródło: dane z Krajowego Systemu Informacji o Pożarach Lasów prowadzonego przez Instytut Badawczy Leśnictwa.

^a *Since 2010 including fires extinguished without the participation of fire service units.*

S o u r c e: data of the National Forest Fire Information System held by the Forest Research Institute.

DZIAŁ XVI PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO

Uwagi ogólne

Przemysł

1. Informacje w zakresie **przemysłu** dotyczą podmiotów gospodarczych zaliczonych zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności – PKD 2007 do sekcji: „Górnictwo i wydobywanie”, „Przetwórstwo przemysłowe”, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” oraz „Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją”.

W tabl. 3 dane o produkcji wyrobów dotyczą podmiotów produkujących wyroby przemysłowe, niezależnie od rodzaju prowadzonej działalności sklasyfikowanej według PKD 2007.

2. Dane opracowano **metodą przedsiębiorstw**, z wyjątkiem informacji o ilości produkcji wyrobów, które opracowano metodą zakładową, tj. według rzeczywistej lokalizacji produkcji, a nie według miejsca siedziby przedsiębiorstwa. Definicję metody przedsiębiorstw podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 5 na str. 23.

3. Przedstawione w tabl. 3 wyroby prezentuje się zgodnie z Polską Klasyfikacją Wyrobów i Usług – PKWiU 2008 obowiązującą od 1 I 2009 r. Wprowadzenie tej klasyfikacji, w miejsce obowiązującej do 31 XII 2008 r., nie wpłynęło na dotąd prezentowane dane.

W niektórych przypadkach wprowadzono tzw. „pozycje niezgodne” z grupowaniami PKWiU, które stanowią:

- sumę niektórych pozycji PKWiU lub ich części,
- pozycję zbiorczą utworzoną w oparciu o inne, niż występujące w PKWiU, kryteria.

Ponadto w niektórych wyrobach zastosowano również skrócone nazwy.

4. **Produkcja sprzedana** dotyczy całokształtu działalności podmiotu gospodarczego, tj. zarówno działalności przemysłowej, jak i nieprzemysłowej.

Produkcja sprzedana przemysłu obejmuje:

- 1) wartość sprzedanych wyrobów gotowych (niezależnie od tego, czy otrzymano za nie należne opłaty), półfabrykatów i części własnej produkcji;
- 2) wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. zarówno przemysłowych, jak i nieprzemysłowych;
- 3) zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;
- 4) wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;
- 5) produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.

Produkcję sprzedaną przemysłu prezentuje się w cenach bazowych. Definicję **ceny bazowej** podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 9 na str. 24.

Jako **cenę stałą** od 2011 r. przyjęto ceny stałe 2010 r. (średnie ceny bieżące 2010 r.).

5. W danych dotyczących produkcji uwzględniono wartość pracy nakładczej.

CHAPTER XVI INDUSTRY AND CONSTRUCTION

General notes

Industry

1. Information within the scope of **industry** concerns economic entities included, in accordance with NACE Rev. 2, in the sections: "Mining and quarrying", "Manufacturing", "Electricity, gas, steam and air conditioning supply" and "Water supply; sewerage, waste management and remediation activities".

Data in table 3 show industrial products manufactured by entities, irrespective of their kind of activity as classified according to NACE Rev.2.

2. Data were compiled using the **enterprise method**, excluding information concerning the quantity of production of products, which was compiled using the company method, i.e. by real location of production, not by the seat of enterprise. The definition of the enterprise method is presented in the general notes to the Yearbook, item 5 on page 23.

3. Products in table 3 are presented according to the Polish Classification of Products and Services PKWiU 2008 used since 1 Jan 2009. Introduction of this classification, instead of PKWiU, binding until 30 Dec 2008, has not influenced the data presented up to now.

In some cases the so-called "items inconsistent" with PKWiU codes were introduced. They comprise:

- the sum of some PKWiU positions or the sum of their parts,
- collective item based on criteria different than the ones in PKWiU.

Moreover, abbreviated names were used for some products.

4. **Sold production** concerns the total activity of an economic entity, i.e. both industrial and non-industrial production.

Sold production of industry includes:

- 1) the value of finished products sold (regardless of the fact whether payments due were received for them), semi-finished products and parts of own production;
- 2) the value of work and services rendered for a payment, i.e. both industrial and non-industrial;
- 3) lump sum agent fees in case of concluding an agreement on commission terms and full agent fees in case of concluding an agency agreement;
- 4) the value of products in the form of settlements in kind;
- 5) products designated for increasing the value of own fixed assets.

Sold production of industry is presented in basic prices. The definition of **basic price** is given in the general notes to the Yearbook, item 9 on page 24.

As **constant prices** since 2011 have been adopted 2010 constant prices (2010 average current prices).

5. In data concerning production, the value of outwork is included.

Praca nakładcza w przemyśle jest to zarobkowe wykonywanie przez osoby fizyczne – na zlecenie i na rachunek podmiotów gospodarczych (nakładców) – czynności polegających na wytwarzaniu wyrobów lub ich części z materiałów powierzonych przez nakładców oraz z surowców własnych lokalnego pochodzenia, np. słoma, wiklina, trzcina, glina, a także na wykończaniu, uszlachetnianiu, naprawie i konserwacji wyrobów lub ich części oraz świadczeniu innych usług zleconych przez nakładców.

6. Dane dotyczące zatrudnienia w przemyśle obejmują zatrudnionych na podstawie stosunku pracy.

Do zatrudnionych w przemyśle nie zaliczono:

- 1) uczniów, którzy zawarli z zakładem pracy umowę o pracę w celu przygotowania zawodowego;
- 2) agentów;
- 3) osób wykonujących pracę nakładczą.

Dane dotyczące **przeciętnego zatrudnienia i przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń** wykazano w przeliczeniu niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych i obejmują podmioty gospodarcze z wyłączeniem jednostek budżetowych.

Budownictwo

1. Informacje w dziale dotyczą działalności podmiotów gospodarczych zaliczonych zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności – PKD 2007 do sekcji „Budownictwo”.

2. Dane według działów PKD 2007 opracowano **metodą przedsiębiorstw**. Definicję metody przedsiębiorstw podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 5 na str. 23.

3. Produkcja budowlano-montażowa dotyczy działalności zrealizowanej na terenie kraju i obejmuje roboty budowlane o charakterze inwestycyjnym, remontowym i konserwacyjnym oraz budownictwo tymczasowe na placach budów – wykonane siłami własnymi systemem zleceń przez podmioty budowlane na rzecz obcych zleciodawców.

4. Podziału produkcji budowlano-montażowej według rodzajów obiektów budowlanych oraz podziału budynków oddanych do użytkowania według rodzajów budynków dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Obiektów Budowlanych (PKOB).

5. Dane o **budynkach oddanych do użytkowania** (przez wszystkich inwestorów) dotyczą:

- w zakresie liczby budynków – budynków nowo wybudowanych,
- w zakresie kubatury budynków – budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

6. Dane o **przeciętnym zatrudnieniu i przeciętnym miesięcznym wynagrodzeniu** obejmują podmioty gospodarcze z wyłączeniem jednostek budżetowych. Dotyczą pracowników najemnych, tj. osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie lub wybór) i obejmują pracowników pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych – na terenie kraju – w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

Outwork in industry is the paid execution by natural persons – on the order and for the benefit of economic entities (outwork employers) – of activities consisting in the manufacture of products or their parts from materials supplied by the outwork employers as well as from raw materials of local origin, e.g. straw, wicker, reed, clay, and in finishing, refining, repairing and conserving products or their parts as well as in the rendering of other services ordered by the outwork employers.

6. Data concerning paid employment in industry include employees hired on the basis of an employment contract.

Employees in industry do not include:

- 1) apprentices, who concluded a labour contract with an employer for the purpose of vocational training;
- 2) agents;
- 3) outworkers.

Data concerning **average paid employment and average monthly wages and salaries** are given after converting part-time paid employees into full-time paid employees and include economic entities excluding budgetary entities.

Construction

1. Information in the chapter concerns activities of economic entities included, in accordance with NACE Rev. 2, in the section "Construction".

2. Data by NACE Rev. 2 divisions were compiled using the **enterprise method**. The definition of the enterprise method is presented in the general notes to the Yearbook, item 5 on page 23.

3. Construction and assembly production concerns activity realized within the country and includes construction work with an investment, restoration and conservation character as well as temporary construction on construction sites – realized by construction entities on the basis of the contract system for outside clients.

4. The division of construction and assembly production by type of construction as well as the division of buildings completed by type of buildings was made on the basis of the Polish Classification of Types of Constructions (PKOB).

5. Data on **buildings completed** (by all investors) concern:

- within the scope of the number of buildings – newly built buildings,
- within the scope of the cubic volume of buildings – newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion).

6. Data regarding **average paid employment and average monthly wages and salaries** include economic entities excluding budgetary entities. They concern hired employees, i.e. persons employed on the basis of an employment contract (labour contract, call, appointment or election) and include full- and part-time paid employees, within the country, converted into full-time paid employees.

Przemysł Industry

TABL. 1 (245). **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU^a**
SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2014	2015		
	w mln zł in mln zł				w odsetkach in percent	2014 = 100 (ceny stałe)
	ceny bieżące current prices					(constant prices)
OGÓŁEM TOTAL	11045,9	15291,7	20495,0	20239,3	100,0	105,3
sektor publiczny public sector	1089,9	541,1	619,9	609,5	3,0	x
sektor prywatny private sector	9956,0	14750,6	19875,1	19629,8	97,0	x
Górnictwo i wydobywanie Mining and quarrying	81,0	220,2	257,0	324,5	1,6	115,9
Przetwórstwo przemysłowe Manufacturing	10049,2	14219,1	19444,0	19118,3	94,5	105,5
w tym: of which:						
Produkcja artykułów spożywczych Manufacture of food products	4944,8	8007,0	11647,1	11036,1	54,5	106,9
Produkcja napojów Manufacture of beverages	#	#	35,1	35,3	0,2	101,9
Produkcja wyrobów tekstylnych Manufacture of textiles	244,8	123,0	138,8	147,9	0,7	110,5
Produkcja odzieży Manufacture of wearing apparel	86,7	115,8	135,3	140,2	0,7	107,0
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker ^Δ	1048,1	1239,7	1601,4	1524,4	7,5	96,6
Produkcja papieru i wyrobów z papieru Manufacture of paper and paper products	14,0	80,1	#	361,1	1,8	121,5
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośni- ków informacji Printing and reproduction of recorded media	129,8	165,9	218,2	249,3	1,2	114,5
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicz- nych Manufacture of chemicals and chemical products	36,9	75,8	113,3	130,1	0,6	115,3
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych Manufacture of rubber and plastic products	559,6	1035,6	1312,9	1381,0	6,8	106,3
Produkcja wyrobów z pozostałych mineral- nych surowców niemetalicznych Manufacture of other non-metallic mineral products	223,9	302,3	447,6	410,8	2,0	89,4
Produkcja wyrobów z metali ^Δ Manufacture of metal products ^Δ	241,5	452,9	530,6	596,4	2,9	113,7
Produkcja komputerów, wyrobów elektro- nicznych i optycznych Manufacture of computer, electronic and optical products	50,3	66,6	39,6	53,9	0,3	136,1
Produkcja urządzeń elektrycznych Manufacture of machinery and equipment	115,0	#	504,2	412,8	2,0	82,4
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ Manufacture of machinery and equipment n.e.c.	599,9	683,7	1074,7	1161,5	5,7	108,0

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 1 (245). **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU^a (dok.)**
SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2014	2015		2014 = 100 (ceny stałe) (constant prices)
	w mln zł in mln zł			w odsetkach in percent		
	ceny bieżące current prices					
Przetwórstwo przemysłowe (dok.) Manufacturing (cont.)						
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep <i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>	31,5	174,1	#	215,2	1,1	102,1
Produkcja pozostałego sprzętu transporto- wego <i>Manufacture of other transport equipment</i>	141,4	92,2	130,2	180,1	0,9	142,5
Produkcja mebli <i>Manufacture of furniture</i>	355,4	217,9	394,3	453,5	2,2	116,3
Pozostała produkcja wyrobów <i>Other manufacturing</i>	31,0	109,8	213,7	218,5	1,1	94,8
Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń <i>Repair and installation of machinery and equipment</i>	128,4	70,3	117,7	102,0	0,5	81,6
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ <i>Electricity, gas, steam and air condition- ing supply</i>	714,3	517,4	330,8	310,4	1,5	90,7
Dostawa wody; gospodarowanie ścieka- mi i odpadami; rekultywacja^Δ <i>Water supply; sewerage, waste manage- ment and remediation activities</i>	201,3	334,9	463,2	486,2	2,4	101,6
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody <i>Water collection, treatment and supply</i>	#	20,3	59,2	52,0	0,3	86,7
Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków <i>Sewerage</i>	#	173,2	187,5	199,6	1,0	106,3
Gospodarka odpadami; odzysk surowców ^Δ <i>Waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery</i>	65,6	141,4	216,5	234,6	1,2	101,0

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 2 (246). **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU WEDŁUG LICZBY ZATRUDNIONYCH
W PODMIOTACH GOSPODARCZYCH W PRZEMYSŁE^a (ceny bieżące)**
**SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY BY NUMBER OF PAID EMPLOYEES IN ECONOMIC
ENTITIES IN INDUSTRY^a (current prices)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł				
OGÓŁEM	11045,9	15291,7	20495,0	20239,3	TOTAL
podmioty o liczbie zatrudnionych:					entities with following number of paid employees:
49 i mniej	1509,3	1947,2	2837,4	2757,7	49 and less
50–249	2969,5	3818,7	5326,5	5412,7	50–249
250–499	1480,9	2776,9	2177,3	2365,5	250–499
500–999	2913,4	1897,1	3137,9	2966,4	500–999
1000 i więcej	2172,7	4851,7	7015,9	6737,0	1000 and more

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 3 (247). **PRODUKCJA WYBRANYCH WYROBÓW^a**
PRODUCTION OF SELECTED PRODUCTS^a

WYROBY	2005	2010	2014	2015		PRODUCTS
				ogółem total	udział w kraju w % share in country in %	
Świeże lub chłodzone mięso wołowe i cielęce w tys. t	6,6	31,5	31,3	30,4	6,9	<i>Fresh or chilled beef and veal meat in thous. t</i>
Produkty uboju ^b trzody chlewnej wliczane do wydajności poubojowej w tys. t:	23,9	21,2	7,3	7,5	0,6	<i>Slaughter pigs products^b included in post-slaughter capacity in thous. t:</i>
Mięso wieprzowe, świeże lub chłodzone w tys. t	38,9	46,8	45,0	38,7	2,4	<i>Fresh or chilled pork meat in thous. t</i>
Wędliny ^c w tys. t	28,3	20,4	10,4	10,4	1,3	<i>Cured meat products^c in thous. t</i>
Mleko płynne przetworzone ^d w tys. hl	4790,0	7573,3	9787,3	10303,6	33,0	<i>Processed liquid milk^d in thous. hl</i>
Masło i pozostałe tłuszcze do smarowania w tys. t	37,8	52,8	66,6	79,9	41,7	<i>Butter and dairy spreads in thous. t</i>
Sery i twarogi w tys. t	118,7	193,3	201,6	213,5	25,6	<i>Cheese and curd in thous. t</i>
Mąka pszenna w tys. t	40,9	40,2	46,7	44,1	1,9	<i>Wheat flour in thous. t</i>
Tarcica iglasta w dam ³	164,4	205,7	252,0	249,6	5,8	<i>Coniferous sawnwood in dam³</i>
Okna i drzwi z drewna ^e w tys. m ²	504,4	118,1	157,8	103,0	0,6	<i>Wooden windows and doors^e in thous. m²</i>
Maszyny dla rolnictwa i leśnictwa w tys. t	13,9	5,7	4,9	7,6	12,4	<i>Machinery and equipment for agriculture and forestry in thous. t</i>

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Obejmują mięso, tłuszcze, produkty oraz części niejadalne (odpady); ubój przemysłowy; w wadze poubojowej ciepłej. c Bez drobiowych; w 2005 r. bez końskich, dziczyzny i królików. d Łącznie z mlekiem przetworzonym do dalszej produkcji. e Łącznie z ich ościeżnicami i progami.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons. b Including meat, fats, offal and animal parts unfit for human consumption; industrial slaughter; in post-slaughter warm weight. c Excluding cured poultry meat; in 2005 excluding horseflesh, game and rabbit. d Including milk for further processing. e Including their frames and thresholds.

TABL. 4 (248). **PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE W PRZEMYSŁE^a**
AVERAGE PAID EMPLOYMENT IN INDUSTRY^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014 ^b	2015	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	47638	46698	47161	47731	T O T A L
sektor publiczny	5890	4452	3257	3258	<i>public sector</i>
sektor prywatny	41748	42246	43904	44473	<i>private sector</i>
Górnictwo i wydobywanie	434	694	568	515	Mining and quarrying

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą. b Dane skorygowano w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika.

a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad. b Data have been corrected in relation to the data published in the previous edition of the Yearbook.

TABL. 4 (248). **PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE W PRZEMYSŁE^a (dok.)**
AVERAGE PAID EMPLOYMENT IN INDUSTRY^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014 ^b	2015	SPECIFICATION
Przetwórstwo przemysłowe	42121	41472	42764	43372	Manufacturing
w tym:					of which:
Produkcja artykułów spożywczych	12951	13482	13503	13550	Manufacture of food products
Produkcja napojów	966	462	147	134	Manufacture of beverages
Produkcja wyrobów tekstylnych	2108	992	681	668	Manufacture of textiles
Produkcja odzieży	1793	1609	1646	1548	Manufacture of wearing apparel
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	4088	3520	3805	3496	Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker ^Δ
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	219	541	738	811	Manufacture of paper and paper products
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	762	944	893	891	Printing and reproduction of recorded media
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	243	335	358	405	Manufacture of chemicals and chemical products
Produkcja wyrobów z gumy i two- rzyw sztucznych	2643	4390	4459	4455	Manufacture of rubber and plastic products
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców nieme- talicznych	1711	1394	1482	1446	Manufacture of other non-metallic mineral products
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	1987	2556	2736	2927	Manufacture of metal products ^Δ
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	224	338	374	377	Manufacture of computer, electronic and optical products
Produkcja urządzeń elektrycznych	885	1393	741	706	Manufacture of electrical equipment
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	3883	4039	4987	5362	Manufacture of machinery and equipment n.e.c.
Produkcja pojazdów samocho- dowych, przyczep i naczep ^Δ	376	903	809	783	Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	1091	783	801	1010	Manufacture of other transport equipment
Produkcja mebli	3258	1622	2257	2284	Manufacture of furniture
Pozostała produkcja wyrobów	375	736	947	951	Other manufacturing
Naprawa, konserwacja i instalowa- nie maszyn i urządzeń	1358	537	590	584	Repair and installation of machinery and equipment
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ ...	3314	1688	1356	1305	Electricity, gas, steam and air conditioning supply
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekulty- wacja^Δ	1769	2844	2474	2539	Water supply; sewerage, waste management and remedia- tion activities
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	116	846	430	381	Water collection, treatment and supply
Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków	1021	1156	971	1028	Sewerage
Gospodarka odpadami; odzysk surowców ^Δ	632	842	1072	1130	Waste collection, treatment and disposal activities; materials recovery

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.
^b Dane skorygowano w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad. ^b Data have been corrected in relation to the data published in the previous edition of the Yearbook.

TABL. 5 (249). PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO W PRZEMYSŁE^a
 AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN INDUSTRY^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014 ^b	2015	SPECIFICATION
	w zł in zł				
O G Ó Ł E M	2050,25	2727,45	3301,18	3426,46	T O T A L
sektor publiczny	2853,39	3195,15	4017,24	4011,72	<i>public sector</i>
sektor prywatny	1936,94	2678,17	3248,06	3383,59	<i>private sector</i>
Górnictwo i wydobywanie	2189,50	3397,09	3232,22	3716,17	Mining and quarrying
Przetwórstwo przemysłowe	1954,90	2643,67	3252,93	3380,94	Manufacturing
w tym:					<i>of which:</i>
Produkcja artykułów spożywczych	1834,39	2640,11	3444,92	3580,27	<i>Manufacture of food products</i>
Produkcja napojów	3316,66	4834,42	2748,98	2791,79	<i>Manufacture of beverages</i>
Produkcja wyrobów tekstylnych	1679,08	2247,15	2891,35	3061,50	<i>Manufacture of textiles</i>
Produkcja odzieży	1117,48	1622,50	2175,85	2297,36	<i>Manufacture of wearing apparel</i>
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ	1905,31	2613,10	3361,51	3465,59	<i>Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker^Δ</i>
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	1253,27	1974,95	2859,28	3378,89	<i>Manufacture of paper and paper products</i>
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	2280,10	2558,77	2855,72	3013,60	<i>Printing and reproduction of recorded media</i>
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	2050,62	2342,36	3138,59	3364,84	<i>Manufacture of chemicals and chemical products</i>
Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	1726,91	2420,98	3009,43	3071,72	<i>Manufacture of rubber and plastic products</i>
Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców nieme- talicznych	1620,98	2520,36	2909,83	2890,57	<i>Manufacture of other non-metallic mineral products</i>
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	1981,98	2648,85	2967,70	3087,46	<i>Manufacture of metal products^Δ</i>
Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych	2020,72	2701,90	3030,90	3114,66	<i>Manufacture of computer, electronic and optical products</i>
Produkcja urządzeń elektrycznych	1882,35	2476,39	3445,85	3450,33	<i>Manufacture of electrical equipment</i>
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	2170,27	3107,77	3677,10	3786,83	<i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>
Produkcja pojazdów samocho- dowych, przyczep i naczep ^Δ	1742,86	2454,77	2808,99	3124,18	<i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	2221,98	2535,74	3124,00	3347,76	<i>Manufacture of other transport equipment</i>
Produkcja mebli	1536,43	2114,25	2474,56	2677,09	<i>Manufacture of furniture</i>
Pozostała produkcja wyrobów	1522,89	2485,54	3358,88	3542,23	<i>Other manufacturing</i>
Naprawa, konserwacja i instalowa- nie maszyn i urządzeń	1915,89	3528,32	3885,79	3836,43	<i>Repair and installation of machinery and equipment</i>
Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę^Δ ...	3093,84	4098,94	4502,24	4426,66	Electricity, gas, steam and air conditioning supply
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja^Δ	2331,42	2971,76	3491,41	3631,23	Water supply; sewerage, waste management and remedia- tion activities
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	1812,72	2667,79	3185,21	3270,91	<i>Water collection, treatment and supply</i>
Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków	2564,06	3315,00	4002,47	4056,84	<i>Sewerage</i>
Gospodarka odpadami; odzysk surowców ^Δ	2050,78	2805,92	3154,58	3365,52	<i>Waste collection, treatment and; disposal activities; materials recovery</i>

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.
^b Dane skorygowano w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad. ^b Data have been corrected in relation to the data published in the previous edition of the Yearbook.

Budownictwo Construction

TABL. 6 (250). **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^a (ceny bieżące)**
CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2014	2015		
	w mln zł in mln zł				w odsetkach in percent	
OGÓŁEM TOTAL	1791,9	4926,6	4206,7	4203,4	100,0	
W tym podmioty o liczbie pracujących powyżej 9 osób <i>Of which entities employing more than 9 persons</i>	1003,6	2108,3	2200,4	2222,8	52,9	
budowa budynków ^Δ <i>construction of buildings</i>	487,4	927,4	903,8	844,7	20,1	
budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ <i>civil engineering works</i>	317,2	670,3	675,5	617,1	14,7	
roboty budowlane specjalistyczne <i>specialized construction activities</i>	199,0	510,6	621,2	761,0	18,1	

^a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa podlaskiego, siłami własnymi (bez podwykonawców).

^a Realized by enterprises which have a seat of board in the Podlaskie Voivodship without subcontractors participation.

TABL. 7 (251). **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^a WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW
BUDOWLANYCH (ceny bieżące)**
CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a BY TYPE OF CONSTRUCTIONS
(current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem	Roboty o charakterze inwestycyjnym	Roboty o charakterze remontowym	SPECIFICATION
		Total	Works with an investment character	Works with a renovation (restoration) character	
		w mln zł in mln zł			
OGÓŁEM	2005	1003,6	845,4	158,2	TOTAL
	2010	2108,3	1611,3	497,0	
	2014	2200,4	1878,6	321,8	
	2015	2222,8	1828,1	394,8	
Budynki		1185,3	1003,9	181,4	Buildings
Budynki mieszkalne		641,4	607,6	33,8	<i>Residential buildings</i>
budynki mieszkalne jednorodzinne		62,3	56,0	6,3	<i>one-dwelling buildings</i>
budynki o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe		577,3	550,1	27,2	<i>two- and multi-dwelling buildings</i>
budynki zbiorowego zamieszkania		1,8	1,5	0,4	<i>residences for communities</i>

^a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa podlaskiego, siłami własnymi (bez podwykonawców); dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Realized by enterprises which have a seat of board in the Podlaskie Voivodship without subcontractors participation; data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 7 (251). **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^a WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW BUDOWLANYCH (dok.)**
CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a BY TYPE OF CONSTRUCTIONS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Roboty o charakterze inwestycyjnym <i>Works with an investment character</i>	Roboty o charakterze remontowym <i>Works with a renovation (restoration) character</i>	SPECIFICATION
		w mln zł <i>in mln zł</i>		
Budynki (dok.)				Buildings (cont.)
Budynki niemieszkalne	543,9	396,3	147,6	<i>Non-residential buildings</i>
hotele i budynki zakwaterowania turystycznego	11,9	4,9	7,0	<i>hotels and similar buildings</i>
budynki biurowe	51,9	41,0	10,9	<i>office buildings</i>
budynki handlowo-usługowe	72,9	51,5	21,4	<i>wholesale and retail trade buildings</i>
budynki transportu i łączności	7,1	6,6	0,5	<i>transport and communication buildings</i>
budynki przemysłowe i magazy- nowe	222,1	174,4	47,7	<i>industrial buildings and ware- houses</i>
ogólnodostępne obiekty kulturalne, budynki o charakterze eduka- cyjnym, budynki szpitali i zakła- dów opieki medycznej oraz budynki kultury fizycznej	133,2	85,9	47,3	<i>public entertainment, education, hospital or institutional care buildings</i>
pozostałe budynki niemieszkalne	44,9	32,0	12,9	<i>other non-residential buildings</i>
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej	1037,6	824,2	213,4	Civil engineering works
Infrastruktura transportu	461,6	309,2	152,3	<i>Transport infrastructure</i>
w tym:				<i>of which:</i>
autostrady, drogi ekspresowe, ulice i drogi pozostałe	411,7	261,1	150,6	<i>highways, streets and roads</i>
budowle wodne	3,2	3,1	0,1	<i>harbours, waterways, dams and other waterworks</i>
Rurociągi, linie telekomunikacyjne i elektroenergetyczne	407,4	366,6	40,8	<i>Pipelines, communication and electricity lines</i>
rurociągi i linie telekomunikacyjne oraz linie elektroenergetyczne przesyłowe	197,9	170,5	27,4	<i>long-distance pipelines, com- munication and electricity power lines</i>
rurociągi sieci rozdzielczej i linie kablów rozdzielcze	209,5	196,0	13,5	<i>local pipelines and cables</i>
Kompleksowe budowle na terenach przemysłowych oraz obiekty inży- nierii lądowej i wodnej pozostałe	168,6	148,4	20,2	<i>Complex constructions on industrial sites and other civil engineering works</i>

^a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa podlaskiego, siłami własnymi (bez podwykonawców); dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Realized by enterprises which have a seat of board in the Podlaskie Voivodship without subcontractors participation; data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 8 (252). **BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA**
BUILDINGS COMPLETED

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Budynki^a	2516	2870	3253	3245	Buildings^a
w tym budynki mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe ^b	1664	1987	2242	2323	<i>of which one-dwelling as as well as two- and multi- -dwelling residential buildings^b</i>
miasta	1186	1247	1141	1147	<i>urban areas</i>
wieś	1330	1623	2112	2098	<i>rural areas</i>
W tym budynki indywidualne ^c	2323	2574	2918	2909	<i>Of which private buildings^c</i>
miasta	1038	992	893	891	<i>urban areas</i>
wieś	1285	1582	2025	2018	<i>rural areas</i>
w tym:					<i>of which:</i>
mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe ^b	1601	1813	2069	2131	<i>one-dwelling as well as two- and multi-dwelling residential buildings^b</i>
niemieszkalne	722	759	849	776	<i>non-residential</i>
w tym gospodarstw rolnych	326	407	562	485	<i>of which farm buildings</i>
Kubatura^d w dam³	3550,7	4740,6	6026,2	6432,3	Cubic volume^d in dam³
w tym budynki mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe ^b	1640,5	2025,7	2284,4	2500,8	<i>of which one-dwelling as as well as two- and multi- -dwelling residential buildings^b</i>
miasta	2018,4	2445,6	3125,8	3486,2	<i>urban areas</i>
wieś	1532,3	2295,1	2900,4	2946,1	<i>rural areas</i>
W tym budynki indywidualne ^c	2401,4	2672,8	3520,0	3529,6	<i>Of which private buildings^c</i>
miasta	1131,7	966,7	939,7	970,5	<i>urban areas</i>
wieś	1269,7	1706,1	2580,3	2559,1	<i>rural areas</i>
w tym:					<i>of which:</i>
mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe ^b	1259,1	1256,5	1623,3	1682,2	<i>one-dwelling as well as two- and multi-dwelling residential buildings^b</i>
niemieszkalne	1142,3	1411,3	1896,8	1836,7	<i>non-residential</i>
w tym gospodarstw rolnych	501,3	790,3	1373,6	1333,6	<i>of which farm buildings</i>

a Nowo wybudowane. b Bez domów letnich i domków wypoczynkowych oraz rezydencji wiejskich nieprzystosowanych do stałego zamieszkania (ujętych wyłącznie w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych). c Realizowane przez osoby fizyczne, fundacje, kościoły i związki wyznaniowe, z przeznaczeniem na użytek własny inwestora lub na sprzedaż i wynajem. d Budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

a Newly built. b Excluding summer homes and holiday cottages as well as rural residences not adapted for permanent residence (included exclusively in the total number of residential buildings). c Realized by natural persons, foundations, churches and religious associations, designed for the own use of the investor or for sale and rent. d Of newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion).

TABL. 9 (253). **BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA WEDŁUG RODZAJÓW BUDYNKÓW**
BUILDINGS COMPLETED BY TYPE OF BUILDINGS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
BUDYNKI^a BUILDINGS^a					
Budynki mieszkalne	1664	1989	2242	2326	Residential buildings
Budynki jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkańciowe ^b	1664	1987	2242	2323	One-dwelling buildings as well as two- and multi-dwelling buildings ^b
w tym jednorodzinne	1618	1920	2180	2229	of which one-dwelling buildings
Budynki zbiorowego zamieszkania	–	2	–	3	Residences for communities
Budynki niemieszkalne	852	881	1011	919	Non-residential buildings
w tym:					of which:
Hotele i budynki zakwaterowania turystycznego	23	8	7	15	Hotels and similar buildings
Budynki biurowe	10	12	19	14	Office buildings
Budynki handlowo-usługowe	137	137	104	98	Wholesale and retail trade buildings
Budynki łączności, dworców i terminali	2	1	–	–	Communication buildings, stations, terminals and associated buildings
Budynki garaży	175	158	144	159	Garage buildings
Budynki przemysłowe	37	37	25	35	Industrial buildings
Zbiorniki, silosy i budynki magazynowe	109	67	83	80	Reservoirs, silos and warehouses
Ogólnodostępne obiekty kulturalne oraz budynki muzeów i bibliotek	2	9	18	4	Public entertainment buildings, museums and libraries
Budynki szkół i instytucji badawczych	9	8	9	8	School, university and research buildings
Budynki szpitali i zakładów opieki medycznej	4	6	5	7	Hospital or institutional care buildings
Budynki kultury fizycznej	7	16	6	5	Sports halls
Budynki gospodarstw rolnych	326	413	566	485	Farm buildings
Budynki przeznaczone do sprawowania kultu religijnego i czynności religijnych	8	3	7	1	Buildings used as places of worship and for religious activities
KUBATURA^c w dam³ CUBIC VOLUME^c in dam³					
Budynki mieszkalne	1640,5	2030,6	2294,5	2522,3	Residential buildings
Budynki jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkańciowe ^b	1640,5	2025,7	2284,4	2500,8	One-dwelling buildings as well as two- and multi-dwelling buildings ^b
w tym jednorodzinne	1256,7	1315,2	1671,6	1725,3	of which one-dwelling buildings
Budynki zbiorowego zamieszkania	–	5,0	10,2	21,5	Residences for communities

a Nowo wybudowane. b Bez domów letnich i domków wypoczynkowych oraz rezydencji wiejskich nieprzystosowanych do stałego zamieszkania (ujętych wyłącznie w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych). c Budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

a Newly built. b Excluding summer homes and holiday cottages as well as rural residences not adapted for permanent residence (included exclusively in the total number of residential buildings). c Of newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion).

TABL. 9 (253). **BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA WEDŁUG RODZAJÓW BUDYNKÓW (dok.)**
BUILDINGS COMPLETED BY TYPE OF BUILDINGS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
KUBATURA ^c w dam ³ (dok.) CUBIC VOLUME ^c in dam ³ (cont.)					
Budynki niemieszkalne	1910,2	2710,0	3731,7	3910,1	Non-residential buildings
w tym:					of which:
Hotele i budynki zakwaterowania turystycznego	24,4	49,4	33,7	84,2	Hotels and similar buildings
Budynki biurowe	58,9	106,2	131,3	69,6	Office buildings
Budynki handlowo-usługowe	236,3	620,5	462,2	967,7	Wholesale and retail trade buildings
Budynki łączności, dworców i terminali	0,5	0,1	–	11,9	Communication buildings, stations, terminals and associated buildings
Budynki garaży	32,6	36,7	39,8	58,2	Garage buildings
Budynki przemysłowe	175,9	626,9	600,3	692,8	Industrial buildings
Zbiorniki, silosy i budynki magazynowe	477,9	204,8	354,8	441,4	Reservoirs, silos and warehouses
Ogólnodostępne obiekty kulturalne oraz budynki muzeów i bibliotek	4,5	22,9	9,2	16,7	Public entertainment buildings, museums and libraries
Budynki szkół i instytucji badawczych	124,3	70,4	263,9	96,7	School, university and research buildings
Budynki szpitali i zakładów opieki medycznej	45,2	15,6	103,5	89,0	Hospital or institutional care buildings
Budynki kultury fizycznej	83,1	140,9	311,7	40,8	Sports halls
Budynki gospodarstw rolnych	549,5	799,0	1386,0	1333,6	Farm buildings
Budynki przeznaczone do sprawowania kultu religijnego i czynności religijnych	90,6	14,3	30,8	5,3	Buildings used as places of worship and for religious activities

c Budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

c Of newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion).

TABL. 10 (254). **PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE ORAZ PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO W BUDOWNICTWIE^a**
AVERAGE PAID EMPLOYMENT AND AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN CONSTRUCTION^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Przeciętne zatrudnienie	6511	10024	9491	9520	Average paid employment
Budowa budynków ^Δ	2789	4468	4786	4868	Construction of buildings
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	2211	2894	2194	1961	Civil engineering
Roboty budowlane specjalistyczne	1511	2661	2511	2692	Specialized construction activities
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w zł	2057,09	3120,16	3600,47	3673,12	Average monthly gross wages and salaries in zł
Budowa budynków ^Δ	2085,17	3451,89	4263,41	4351,06	Construction of buildings
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	2197,00	3190,25	3244,26	3381,64	Civil engineering works
Roboty budowlane specjalistyczne	1800,53	2488,13	2648,13	2658,16	Specialised construction activities

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.
a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

DZIAŁ XVII TRANSPORT. TELEKOMUNIKACJA

Uwagi ogólne

Transport

1. Dane dotyczące ogólnej długości **linii kolejowych eksploatowanych** w dniu 31 XII ustalono jako sumę długości linii kolejowych normalnotorowych, wąskotorowych i szerokotorowych (dane o długości tych linii ujęto w długości linii normalnotorowych) czynnych w tym dniu. **Linia kolejowa** jest to element sieci kolejowej pomiędzy dwiema stacjami węzłowymi (lub krańcowymi).

2. Do **dróg krajowych** zalicza się:

- autostrady i drogi ekspresowe oraz drogi leżące w ich ciągu do czasu wybudowania autostrad i dróg ekspresowych,
- drogi międzynarodowe,
- drogi stanowiące inne połączenia zapewniające spójność sieci dróg krajowych,
- drogi dojazdowe do ogólnodostępnych przejść granicznych obsługujących ruch międzynarodowy osobowy i ciężarowy,
- drogi alternatywne dla autostrad płatnych,
- drogi stanowiące ciągi obwodnicowe dużych aglomeracji miejskich,
- drogi o znaczeniu obronnym.

Do **dróg wojewódzkich** zalicza się drogi inne niż podano wyżej, stanowiące połączenia między miastami, mające znaczenie dla województwa i drogi o znaczeniu obronnym niezaliczone do dróg krajowych.

Do **dróg powiatowych** zalicza się drogi inne niż podano wyżej, stanowiące połączenia miast będących siedzibami powiatów z siedzibami gmin i siedzib gmin między sobą.

Do **dróg gminnych** zalicza się drogi o znaczeniu lokalnym niezaliczone do innych kategorii, stanowiące uzupełniającą sieć dróg służących miejscowym potrzebom, z wyłączeniem dróg wewnętrznych.

Do **dróg miejskich** zaliczono drogi (ulice) leżące w granicach administracyjnych miast.

Do **dróg zamiejskich** zaliczono drogi leżące poza granicami administracyjnymi miast.

3. Dane o **pojazdach samochodowych i ciągnikach zarejestrowanych** według stanu w dniu 31 XII prezentowane są od 2009 r. według centralnej ewidencji pojazdów prowadzonej przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji (do 15 XI 2015 r. – Ministerstwo Spraw Wewnętrznych). Dane nie obejmują pojazdów wyrejestrowanych, a do 2010 r. – również pojazdów posiadających pozwolenie czasowe wydawane w końcu danego roku.

CHAPTER XVII TRANSPORT. TELECOMMUNICATIONS

General notes

Transport

1. Data concerning the total length of **railway lines operated** on 31 Dec were established as the sum of the length of standard gauge, narrow gauge and broad gauge railway lines (data concerning the length of these lines are given in terms of standard gauge lines) operating on that day. The **railway line** is an element of the rail network between two junction stations (or terminal stations).

2. **National roads** include:

- motorways and expressways as well as roads which are designated to become motorways and expressways,
- international roads,
- roads which are other links ensuring the efficiency of the national road network,
- approach roads to generally accessible border crossings servicing international passenger and freight traffic,
- roads which are an alternative to toll motorways,
- roads which are bypasses around large urban agglomerations,
- roads with a military significance.

Voivodship roads include roads other than those presented above, which are links between cities, have a large significance for the voivodship and roads with a military significance not included among national roads.

Powiat roads include roads other than those mentioned above, which link powiat capital cities with gmina capital cities and gmina capital cities with each other.

Gmina roads include roads with local significance not included in the other categories, which supplement the network of roads servicing local needs, excluding internal roads.

Urban roads include roads (streets) located within the administrative boundaries of cities.

Non-urban roads include roads located outside the administrative boundaries of cities.

3. Data on **road vehicles and tractors registered** as of 31 Dec have been presented since 2009 – according to central vehicle register maintained by the Ministry of Interior and Administration (until 15 Nov 2015 – the Ministry of Interior). Data do not include vehicles being devoid of car registration, and up to 2010 – also vehicles having temporary permission given by the end of reference year.

4. Linia autobusowa jest stałym połączeniem drogowym dwóch krańcowych miejscowości oraz wybranych miejscowości pośrednich przy użyciu jednego lub kilku autobusów regularnie kursujących między tymi miejscowościami według ogłoszonego rozkładu.

Długość linii autobusowej jest to długość trasy w kilometrach pomiędzy dwiema krańcowymi miejscowościami niezależnie od ilości kursów autobusów odbywających się na tej linii.

5. Transport samochodowy zarobkowy obejmuje usługi świadczone odpłatnie przez podmioty, w których transport samochodowy stanowi podstawową działalność gospodarczą (przedsiębiorstwa transportu samochodowego) oraz od 2004 r. w zakresie przewozów ładunków również usługi wykonywane odpłatnie przez podmioty prowadzące podstawową działalność gospodarczą inną niż transport samochodowy (np. działalność przemysłową, budowlaną, handlową); dane o przewozach pasażerów nie obejmują przewozów taborom komunikacji miejskiej.

6. Informacje o komunikacji miejskiej naziemnej dotyczą **komunikacji autobusowej** i obejmują działalność przedsiębiorstw i zakładów komunikacji miejskiej publicznych i prywatnych. W danych o komunikacji autobusowej uwzględniono również autobusy pospieszne i mikrobusy oraz obsługę ruchu podmiejskiego i międzymiastowego; dane nie obejmują działalności przedsiębiorstw prowadzących głównie komunikację zamiejską, a świadczących również usługi komunikacji miejskiej w niektórych miastach oraz linii komunikacyjnych obsługujących wyłącznie zakłady pracy.

Przez **linię komunikacyjną** rozumie się trasę łączącą krańcowe punkty przebiegu wozów oznaczonych tym samym numerem lub znakiem literowym. Jako długość linii komunikacyjnych przyjęto sumę długości wszystkich stałych dziennych linii autobusowych, po których kursują wozy oznaczone odrębnymi numerami lub znakami literowymi.

7. Dane o wypadkach drogowych obejmują zdarzenia mające związek z ruchem pojazdów na drogach publicznych, w wyniku których nastąpiła śmierć lub uszkodzenie ciała osób.

Za **śmiertelną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę zmarłą (w wyniku doznanych obrażeń) na miejscu wypadku lub w ciągu 30 dni.

Za **ranną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę, która doznała obrażeń ciała i otrzymała pomoc lekarską.

Telekomunikacja

1. Telefoniczne łącza główne obejmują standardowe łącza główne oraz łącza w dostępnym ISDN, tj. telefoniczną sieć cyfrową z integracją usług umożliwiającą wykorzystanie tej samej sieci dla transmisji głosu, obrazu, faksów, danych.

4. Bus line is a permanent road link between two terminal locations as well as between selected intermediate locations which involves using one or several buses travelling regularly between these locations according to a defined schedule.

Length of a bus line is the length of the route in kilometres between two terminal locations regardless of the number of trips made by buses on that line.

5. Road transport for hire or reward includes services for remuneration carried out by entities, for which road transport services are the basic economic activity (road transport entities) and since 2004 also services for remuneration carried out by entities with basic economic activity other than road transport (e.g. industrial, building, trade activity); data regarding transport of passengers do not include carriage by urban road transport fleet.

6. Information regarding urban ground transport concerns **bus communications** and includes the activity of public and private urban transport enterprises and companies. Express buses and minibuses as well as suburban and intercity service have been also included in the data regarding bus service; data do not include the activity of enterprises operating mainly in the scope of non-urban transport, but rendering also the services in the scope of urban transport in some cities as well as transport lines exclusively servicing work places.

Transport line is understood as a route connecting the extreme points of the route of vehicles designated with the same number or letter. The length of the transport lines is the sum of the length of all of the scheduled daytime bus, lines over which vehicles marked with separate numbers or letters travel.

7. Data regarding road accidents cover events connected with the movement of vehicles on public roads as a result of which death or injury occurred.

Road accident fatality is understood as a person who died (as a result of injuries incurred) at the scene of the accident or within the course of 30 days.

Person injured in a road accident is understood as a person who incurred injuries and received medical attention.

Telecommunications

1. Telephone main line includes standard main line and accessible ISDN (Integrated Services Digital Network), i.e. a digital phone network with integrated services making it possible to use the same network to transfer voice, image, fax and data.

Transport

Transport

TABL. 1 (255). LINIE KOLEJOWE EKSPLOATOWANE^a

Stan w dniu 31 XII

RAILWAY LINES OPERATED^a

As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	w km		in km		
OGÓŁEM	682	759	656	654	TOTAL
Normalnotorowe ^b	682	759	656	654	Standard gauge ^b
w tym zelektryfikowane	220	220	219	219	of which electrified
jednotorowe	575	652	549	548	single track
dwu- i więcej torowe	107	107	107	106	double- and more track
Na 100 km² powierzchni ogólnej ...	3,4	3,8	3,2	3,2	Per 100 km² of total area

^a Dane dotyczą sieci PKP oraz innych podmiotów, będących zarządcami sieci kolejowej. ^b Łącznie z szerokotorowymi, których długość w 2015 r. wynosiła 42 km.

^a Data concern PKP network and other entities managing rail network. ^b Including broad gauge, the length of which in 2015 was 42 km.

TABL. 2 (256). DROGI PUBLICZNE O TWARDEJ NAWIERZCHNI

Stan w dniu 31 XII

HARD SURFACE PUBLIC ROADS

As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym o nawierzchni ulepszonej of which improved	
		w km		in km		
OGÓŁEM	11013	11999	12782	12925	11841	TOTAL
miejskie	1553	1726	1858	1848	1796	urban
zamiejskie	9460	10273	10924	11077	10045	non-urban
Krajowe	977	977	978	992	992	National
miejskie	201	204	202	209	209	urban
zamiejskie	776	773	776	783	783	non-urban
Wojewódzkie	1243	1240	1247	1282	1282	Voivodship
miejskie	175	176	181	189	189	urban
zamiejskie	1068	1065	1066	1093	1093	non-urban
Powiatowe	6452	6624	6719	6733	5947	Powiat
miejskie	502	513	524	527	506	urban
zamiejskie	5950	6111	6195	6206	5441	non-urban
Gminne	2341	3157	3837	3918	3620	Gmina
miejskie	675	832	950	923	892	urban
zamiejskie	1666	2325	2887	2995	2728	non-urban

Źródło: dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.

Source: data of the General Directorate of Domestic Roads and Motorways.

TABL. 3 (257). **POJAZDY SAMOCHODOWE I CIĄGNIKI ZAREJESTROWANE^a**
Stan w dniu 31 XII
REGISTERED ROAD VEHICLES AND TRACTORS^a
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	536637	697228	782953	807751	T O T A L
w tym:					<i>of which:</i>
Samochody osobowe	352351	469392	533088	551519	<i>Passenger cars</i>
Autobusy	2177	2314	2443	2485	<i>Buses</i>
Samochody ciężarowe i ciągniki siodłowe ^b	61315	77503	88033	90113	<i>Lorries and truck tractors^b</i>
Ciągniki balastowe i rolnicze	92942	113395	119140	121067	<i>Ballast and agricultural tractors</i>
Motorcykle	25228	31177	36217	38290	<i>Motorcycles</i>

a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 308. b Łącznie z samochodami ciężarowo-osobowymi.
a See general notes, item 3 on page 308. b Including vans.

TABL. 4 (258). **LINIE REGULARNEJ KOMUNIKACJI AUTOBUSOWEJ^a**
Stan w dniu 31 XII
REGULAR BUS LINES^a
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Krajowe: liczba	1128	829	642	621	<i>National: number</i>
długość w km	56043	48721	38793	38814	<i>length in km</i>
dalekobieżne: liczba	28	38	42	40	<i>long distance: number</i>
długość w km ...	9416	12921	15497	14610	<i>length in km</i>
regionalne: liczba	477	198	132	123	<i>regional: number</i>
długość w km	25987	15683	9227	8949	<i>length in km</i>
podmiejskie: liczba	607	586	462	452	<i>suburban: number</i>
długość w km	20520	20063	14022	15205	<i>length in km</i>
miejskie: liczba	16	7	6	6	<i>urban: number</i>
długość w km	120	54	47	50	<i>length in km</i>
Międzynarodowe: liczba	26	15	14	7	<i>International: number</i>
długość w km ..	45375	21442	18091	7364	<i>length in km</i>

a Dane dotyczą przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób prowadzących regularną komunikację w ruchu krajowym i międzynarodowym; bez przedsiębiorstw komunikacji miejskiej.

a Data concern enterprises employing more than 9 persons, providing regular national and international traffic; excluding urban transport services.

TABL. 5 (259). **TRANSPORT SAMOCHODOWY ZAROBKOWY^a**
ROAD TRANSPORT FOR HIRE OR REWARD^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Komunikacja krajowa					Domestic transport
Przewozy ładunków w tys. t	728,9	1065,4	3869,2	5398,5	Transport of goods in thous. t
Średnia odległość przewozu 1 t ładunku w km	153,2	80,1	121,1	120,9	Average transport distance per 1 t of goods in km
Przewozy pasażerów ^b w tys. osób	21278,1	16485,6	11381,2	10220,3	Transport of passengers ^b in thous. persons
Średnia odległość przewozu 1 pasażera ^b w km	38,3	54,5	80,4	57,1	Average transport distance per passenger ^b in km
Komunikacja międzynarodowa					International transport
Przewozy ładunków w tys. t	127,9	880,0	1970,2	1768,9	Transport of goods in thous. t
Średnia odległość przewozu 1 t ładunku w km	1131,7	1326,9	1069,1	1163,2	Average transport distance per 1 t of goods in km
Przewozy pasażerów w tys. osób	114,7	77,1	64,3	44,7	Transport of passengers in thous. persons
Średnia odległość przewozu 1 pasażera w km	1325	1607	1962	2178	Average transport distance per passenger in km

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób. ^b Bez przewozów taborem komunikacji miejskiej (w tym taksówkami).

^a Data concern enterprises employing more than 9 persons. ^b Excluding transports by urban road transport fleet (of which by taxis).

TABL. 6 (260). **KOMUNIKACJA MIEJSKA^a**
Stan w dniu 31 XII
URBAN TRANSPORT^a
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Sieć komunikacyjna – linie autobusowe w km	1113	1108	1192	1197	Transport network – bus lines in km
Tabor autobusowy: w sztukach	428	388	349	355	Fleet of buses: in units
liczba miejsc w tys.	50,0	43,3	40,7	43,1	number of seats in thous.
Przewozy pasażerów ^b (w ciągu roku) w mln	112,2	99,5	108,8	108,9	Transport of passengers ^b (during the year) in mln

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw i zakładów komunikacji miejskiej, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b Dane szacunkowe.

^a Data concern urban transport enterprises and companies, employing more than 9 persons. ^b Estimated data.

TABL. 7 (261). **WYPADKI DROGOWE^a I ICH OFIARY**
ROAD ACCIDENTS^a AND THEIR CASUALTIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Wypadki	1185	847	692	690	Accidents
Na 10 tys. pojazdów samochodowych i ciągników zarejestrowanych ^b	22,1	12,1	8,8	8,5	Per 10 thous. registered motor vehicles and tractors ^b
Ofiary wypadków	1701	1271	919	982	Road accident casualties
Śmiertelne	211	146	126	118	Fatalities
na 100 tys. ludności	18	12	11	10	per 100 thous. population
Ranni	1490	1125	793	864	Injured
na 100 tys. ludności	124	93	67	73	per 100 thous. population

^a Zarejestrowane przez Policję. ^b Pojazdy według stanu w dniu 31 XII; od 2011 r. łącznie z pojazdami posiadającymi pozwolenia czasowe wydane w końcu roku.

Z r ó ł o: dane Komendy Głównej Policji.

^a Registered by the Police. ^b Vehicles as of 31 Dec; since 2011 including road vehicles having temporary permission given at the end of the year.

S o u r c e: data of the National Police Headquarters.

TABL. 8 (262). **WYPADKI DROGOWE^a WEDŁUG SPRAWCÓW, WAŻNIEJSZYCH PRZYCZYŃ I RODZAJÓW POJAZDÓW**
ROAD ACCIDENTS^a BY CULPRITS, MAJOR CAUSES AND TYPES OF VEHICLES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2013	2014	2015	SPECIFICATION
Wypadki	738	692	690	Accidents
Z winy kierujących pojazdami	622	564	582	Guilt of drivers
w tym:				of which:
niedostosowanie prędkości do warunków ruchu	172	156	139	inappropriate speed for road conditions
nieprzestrzeganie pierwszeństwa przejazdu	146	127	166	non-compliance with vehicle right of way
nieprawidłowe wyprzedzanie	52	54	34	incorrectly overtaking
nieprawidłowe zachowanie wobec pieszego	96	89	94	incorrectly behaviour towards the pedestrian
niezachowanie bezpiecznej odległości między pojazdami	37	27	47	not keeping a safe distance between vehicles
Z winy pieszych	65	68	52	Guilt of pedestrians
w tym nieostrożne wejście na jezdnię	42	41	25	of which carelessly entering to the roadway
Pozostałe ^b	51	60	56	Others ^b
Pojazdy kierujących będących sprawcami wypadków	622	564	582	Vehicles of drivers being accident culprits
Samochody osobowe	456	422	471	Passenger cars
Motocykle	22	19	18	Motorcycles
Rowery	37	27	24	Bicycles
Motorowery	17	14	10	Motor-bicycles
Samochody ciężarowe	64	57	36	Lorries
Inne pojazdy ^c	26	25	23	Other vehicles ^c

^a Zarejestrowane przez Policję. ^b Dane obejmują winę pasażerów, współwinę uczestników ruchu oraz inne przyczyny. ^c Łącznie z pojazdami nieustalonymi.

^a Registered by the Police. ^b Data include guilt of passengers, complicity of traffic participants and other reasons. ^c Including unidentified vehicles.

TABL. 8 (262). **WYPADKI DROGOWE^a WEDŁUG SPRAWCÓW, WAŻNIEJSZYCH PRZYCZYŃ I RODZAJÓW POJAZDÓW (dok.)**ROAD ACCIDENTS^a BY CULPRITS, MAJOR CAUSES AND TYPES OF VEHICLES (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2013	2014	2015	SPECIFICATION
Wypadki z udziałem nietrzeźwych użytkowników dróg	136	105	93	Accidents involving intoxicated road users
w tym spowodowane przez nietrzeźwych:				<i>of which caused by intoxicated:</i>
Kierujących	82	62	51	<i>Drivers</i>
samochodami osobowymi	61	49	38	<i>of passenger cars</i>
motocyklami	5	4	4	<i>of motorcycles</i>
rowerami	4	2	6	<i>of bicycles</i>
motorowerami	5	2	2	<i>of motor-bicycles</i>
samochodami ciężarowymi	3	2	–	<i>of lorries</i>
innymi pojazdami	4	3	1	<i>of other vehicles</i>
Piesznych	18	18	17	<i>Pedestrians</i>

a Zarejestrowane przez Policję. b Dane obejmują winę pasażerów, współwinę uczestników ruchu oraz inne przyczyny. c Łącznie z pojazdami nieustalonymi.

Ź r ó d ł o: dane Komendy Głównej Policji.

a Registered by the Police. b Data include guilt of passengers, complicity of traffic participants and other reasons. c Including unidentified vehicles.

S o u r c e: data of the National Police Headquarters.

Telekomunikacja

Telecommunications

TABL. 9 (263). **ABONENCI TELEFONICZNI ORAZ APARATY TELEFONICZNE^a**

Stan w dniu 31 XII

TELEPHONE SUBSCRIBERS AND TELEPHONE SETS^a

As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Telefoniczne łącza główne w tys.	364,2	231,3	138,9	127,3	<i>Telephone main line in thous.</i>
w tym abonenci prywatni ^b	289,3	175,5	100,0	93,9	<i>of which private subscribers^b</i>
miasta	272,7	167,2	107,0	87,8	<i>urban areas</i>
w tym abonenci prywatni ^b	207,5	119,5	72,5	60,3	<i>of which private subscribers^b</i>
wieś	91,5	64,1	31,9	39,5	<i>rural areas</i>
w tym abonenci prywatni ^b	81,7	56,0	27,5	33,6	<i>of which private subscribers^b</i>
w tym standardowe łącza główne (abonenci telefonii stacjonarnej)	330,2	204,6	121,9	111,1	<i>of which standard main line (fixed line telephone subscribers)</i>
miasta	243,7	143,2	91,5	74,0	<i>urban areas</i>
wieś	86,5	61,4	30,4	37,1	<i>rural areas</i>
Aparaty telefoniczne publiczne samoinkasujące	2895	1361	533	261	<i>Public pay telephones</i>
miasta	2259	880	417	155	<i>urban areas</i>
wieś	636	481	116	106	<i>rural areas</i>

a Dane dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej. b Posiadający aparaty telefoniczne zainstalowane w mieszkaniach prywatnych.

a Data concern operators of the public telecommunication network. b Possessing telephones installed in private dwellings.

DZIAŁ XVIII HANDEL I GASTRONOMIA

Uwagi ogólne

1. Informacje w dziale – jeśli nie zaznaczono inaczej – dotyczą wszystkich jednostek gospodarki narodowej prowadzących działalność handlową lub gastronomiczną.

Przez **przedsiębiorstwa handlowe** rozumie się podmioty gospodarcze, których podstawowym rodzajem działalności jest sprzedaż towarów, zaliczana zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności – PKD 2007 do sekcji „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle”.

2. Dane o **sprzedaży detalicznej** obejmują:

- 1) sprzedaż towarów konsumpcyjnych i niekonsumpcyjnych w:
 - punktach sprzedaży detalicznej,
 - hurtowniach oraz u producentów w ilościach wskazujących na zakup dla potrzeb indywidualnych nabywców;
- 2) sprzedaż towarów handlowych (konsumpcyjnych) oraz produkcji gastronomicznej w placówkach gastronomicznych.

W wartości sprzedaży detalicznej uwzględniono sprzedaż towarów zarówno ludności, jak i konsumentom zbiorowym, tj. urzędom, instytucjom, Żłobkom, przedszkolom itp., nie uwzględniono natomiast sprzedaży targowiskowej dokonanej przez sprzedawców uiszczających jedynie opłatę placową (np. sprzedaży produktów rolnych dokonanej przez producentów-rolników, sprzedaży na giełdach samochodowych).

Dane dotyczące sprzedaży detalicznej prezentuje się w dostosowaniu do Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP); patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 7, pkt 3) na str. 24.

3. Podziału towarów na **konsumpcyjne i niekonsumpcyjne** dokonano umownie, zaliczając do niekonsumpcyjnych te towary, których zużycie odbywa się głównie w sferze produkcji. Do towarów niekonsumpcyjnych zaliczono w szczególności towary przeznaczone do produkcji rolniczej (np. maszyny, narzędzia i urządzenia rolnicze, nasiona, pasze, środki ochrony roślin, nawozy sztuczne), materiały budowlane itp.

Podziału towarów konsumpcyjnych na żywność i napoje bezalkoholowe, napoje alkoholowe oraz towary nieżywnościowe dokonano szacunkowo.

4. Dane o **sprzedaży hurtowej towarów** obejmują sprzedaż z magazynów handlowych własnych bądź użytkowanych, w których składowane towary stanowią własność przedsiębiorstwa handlowego. Do wartości sprzedaży hurtowej zalicza się również wartość sprzedaży zrealizowanej na zasadzie bezpośredniej płatności lub kontraktu (agenci, aukcjonerzy), jak również wartość sprzedaży zrealizowanej przez tranzyt rozliczany, polegający na przekazywaniu towarów bezpośrednio od dostawcy do odbiorcy z pominięciem magazynów, które tę dostawę realizują.

CHAPTER XVIII TRADE AND CATERING

General notes

1. Information in this chapter, unless otherwise indicated, concerns all entities of the national economy conducting trade or catering activity.

Trade enterprises are understood as economic entities, the basic activity of which is the sale of commodities classified in accordance with NACE Rev. 2 in the section "Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles".

2. Data concerning **retail sales** include:

- 1) sales of consumer and non-consumer goods in:
 - retail sales outlets,
 - wholesalers as well as at producers in quantities indicating purchases for the individual need of the purchaser;
- 2) sales of trade commodities (consumer goods) as well as catering production in catering establishments.

Sales of goods, both for the general public as well as for collective consumers, i.e. government offices, institutions, nurseries, nursery schools etc. are included in the value of retail sales. However, marketplace sales made by salesmen paying only a stall fee (e.g. sales of agricultural products conducted by farmer-producers, sales at automobile markets) are not included.

Data concerning retail sales are presented according to the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP); see general notes to the Yearbook, item 7, point 3) on page 24.

3. The division of commodities into **consumer and non-consumer goods** was made on the following basis, non-consumer goods include those goods, the consumption of which occurs primarily in the sphere of production. Goods designated for agricultural production (e.g. agricultural machinery, tools and equipment, seeds, animal feed, plant protection chemicals, artificial fertilizers), building materials etc., were included in particular in non-consumer goods.

The division of consumer goods into food and non-alcoholic beverages, alcoholic beverages as well as non-foodstuff goods was made by estimation.

4. Data regarding **wholesale of commodities** include sales from own or leased warehouses, in which the stored commodities are the property of a trade enterprise. The value of wholesale also includes the value of sales realized on the basis of a direct payment or contract (agents, auctioneers) as well as the value of sales realized by settled transit consisting in the transfer of commodities directly from the supplier to the client, by-passing the warehouses which realize the delivery.

5. Podziału **sklepów według form organizacyjnych** dokonano na podstawie wielkości powierzchni sprzedażowej sklepów i rodzaju sprzedawanych w nich towarów.

Domy towarowe i handlowe są to sklepy wielodziałowe, prowadzące sprzedaż szerokiego i uniwersalnego asortymentu, głównie towarów nieżywnościowych, o powierzchni sal sprzedażowych: domy towarowe – 2000 m² i więcej, domy handlowe – od 600 do 1999 m².

Supermarkety są to sklepy o powierzchni sprzedażowej od 400 do 2499 m², prowadzące sprzedaż głównie w systemie samoobsługowym, oferujące szeroki asortyment artykułów żywnościowych oraz artykuły nieżywnościowe częstego zakupu.

Hypermarkety są to sklepy o powierzchni sprzedażowej od 2500 m², prowadzące sprzedaż głównie w systemie samoobsługowym, oferujące szeroki asortyment artykułów żywnościowych i nieżywnościowych częstego zakupu, zwykle z parkingiem samochodowym.

Sklepy powszechne są to sklepy prowadzące sprzedaż głównie towarów żywnościowych codziennego użytku, o powierzchni sal sprzedażowych od 120 do 399 m².

Sklepy wyspecjalizowane są to sklepy prowadzące sprzedaż szerokiego asortymentu artykułów do kompleksowego zaspokojenia określonych potrzeb, np. ubioru, wyposażenia mieszkań, sklepy motoryzacyjne, meblowe, sportowe itp.

Do **pozostałych sklepów** zaliczono sklepy o powierzchni sal sprzedażowych do 119 m².

Dane dotyczące sklepów prezentowane są zgodnie z ich faktyczną lokalizacją.

6. Sklepy podaje się łącznie z aptekami ogólnodostępnymi.

7. Do **placówek gastronomicznych** zaliczono zakłady i punkty gastronomiczne stałe i sezonowe, których przedmiotem działalności jest przygotowanie oraz sprzedaż posiłków i napojów do spożycia na miejscu i na wnos. Sezonowe placówki gastronomiczne uruchamiane są okresowo i działają nie dłużej niż 6 miesięcy w roku kalendarzowym.

Do placówek gastronomicznych nie zalicza się ruchomych punktów sprzedaży detalicznej i automatów sprzedażowych.

8. **Magazyny handlowe** (hurtu i rozdzielcze detalu) są jednostkami organizacyjno-funkcjonalnymi podmiotów gospodarczych zajmujących się obrotem towarów. Magazynem jest jednostka przeznaczona do magazynowania towarów, zajmująca wyodrębnioną przestrzeń magazynową, wyposażona w środki techniczne i organizacyjne, dysponująca personelem do obsługi tych środków oraz prowadząca ewidencję stanu i ruchu zapasów. Począwszy od 2006 r. badanie dotyczące magazynów handlowych prowadzone jest w cyklu trzyletnim.

9. Dane o działalności handlowej i gastronomicznej, w tym informacje o sklepach i stacjach paliw, opracowano na podstawie sprawozdawczości. Dla jednostek o liczbie pracujących do 9 osób dane uogólniono w oparciu o wyniki badania reprezentacyjnego przeprowadzonego na 5% próbie tych jednostek (w przypadku sklepów i stacji paliw – od 2004 r.).

5. *The division of shops by organizational forms was made on the basis of the sales area and the types of goods sold.*

Department stores and trade stores are shops with multiple departments, selling a wide and universal range of non-foodstuff goods mainly, with a sales area of 2000 m² and more for department stores and from 600 to 1999 m² for trade stores.

Supermarkets are shops with a sales area from 400 to 2499 m², selling goods in a self-service system offering a wide range of foodstuff goods as well as frequently bought non-foodstuff goods.

Hypermarkets are shops with a sales area from 2500 m², selling goods in a self-service system offering a wide range of foodstuff goods and frequently bought non-foodstuff goods, usually with a car park.

Grocery shops are shops primarily selling foodstuff goods for daily consumption, with a sales area from 120 to 399 m².

Specialized shops are shops selling a wide range of articles to fully meet specific needs, e.g. clothing, home furnishings, car parts, furniture, sporting goods etc.

Other shops include stores with a sales area up to 119 m².

Data concerning shops are presented according to their actual location.

6. *Shops are presented including public pharmacies.*

7. *Catering establishments include permanent and seasonal catering establishments and outlets, whose scope of activity is the preparation and sale of meals and beverages for on-site and take-out consumption. Seasonal catering establishments are open for a certain period of time and operate not longer than 6 months in a calendar year.*

Portable retail sales points and vending machines are not treated as catering establishments.

8. *Trade warehouses (wholesale and retail distribution) are the organizational and functional units of economic entities engaged in the turnover of commodities. A warehouse is an entity designated for storing commodities, occupying separate storage space, equipped with the technical and organizational means as well as with the personnel to service these means and, in addition, registering amount and the changes in stocks. Since 2006 survey concerning trade warehouses has been conducted in a three-yearly cycle.*

9. *Data regarding trade and catering activity, including information about shops and petrol stations, are compiled on the basis of reporting. For entities employing up to 9 persons, data have been generalized on the basis of the result of sample survey conducted on a 5% sample of these entities (in case of shops and petrol stations – since 2004).*

10. Targowiska są to wyodrębnione tereny i budowle (plac, ulice, hale targowe) ze stałymi lub sezonowymi punktami sprzedaży drobnotalicznej lub urządzeniami przeznaczonymi do prowadzenia handlu w wyznaczone dni tygodnia lub codziennie (bazaary).

Za **targowiska sezonowe** uznano te place i ulice, gdzie uruchamiane są na okres do 6 miesięcy punkty handlowe, w związku ze wzmożonym ruchem nabywców (np. nadmorski ruch urlopowy) i działalność ta jest ponawiana w kolejnych sezonach.

10. Marketplaces are specific areas and structures (squares, streets, covered markets) with permanent or seasonal small-retail sales outlets or with facilities designated for conducting trade on specific days of the week or daily (bazaars).

Seasonal marketplaces are those squares and streets where due to the increased demand from buyers (e.g. holiday seaside demand) trade outlets conduct activity for a period up to 6 months and this activity is repeated in successive seasons.

TABL. 1 (264). **SPRZEDAŻ DETALICZNA TOWARÓW (ceny bieżące)**
RETAIL SALES (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M w mln zł	10571,8	11672,6	13222,2	13793,5	T O T A L in mln zł
W tym w przedsiębiorstwach handlowych ^a :					Of which share of trade enterprises ^a :
w milionach złotych	1985,7	2433,7	2804,5	3084,9	in million zlotys
w %	18,8	20,8	21,2	22,4	in %
NA 1 MIESZKAŃCA w zł	8803	9693	11080	11589	PER CAPITA in zł

^a Przedsiębiorstwa handlowe, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

^a Trade enterprises employing more than 49 persons.

TABL. 2 (265). **SPRZEDAŻ DETALICZNA TOWARÓW WEDŁUG GRUP^a (ceny bieżące)**
RETAIL SALES BY GROUPS^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
W MILIONACH ZŁOTYCH IN MILLION ZLOTYS					
O G Ó Ł E M	4882,7	7097,4	7632,7	7624,6	T O T A L
W ODSETKACH IN PERCENT					
O G Ó Ł E M	100,0	100,0	100,0	100,0	T O T A L
Towary konsumpcyjne	65,7	65,3	64,6	69,4	Consumer goods
żywność i napoje bezalkoholowe	22,9	21,2	26,2	25,1	food and non-alcoholic beverages
napoje alkoholowe	5,3	4,3	3,6	5,2	alcoholic beverages
towary nieżywnościowe	37,5	39,8	34,8	39,1	non-foodstuff
Towary niekonsumpcyjne	34,3	34,7	35,4	30,6	Non-consumer goods

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw prowadzących działalność handlową (bez placówek gastronomicznych), w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Data concern enterprises conducting trade activity (excluding catering establishments) employing more than 9 persons.

TABL. 3 (266). **SPRZEDAŻ HURTOWA TOWARÓW W PRZEDSIĘBIORSTWACH HANDLOWYCH^a**
(ceny bieżące)
WHOLESALE OF GOODS IN TRADE ENTERPRISES^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
W MILIONACH ZŁOTYCH IN MILLION ZLOTYS					
O G Ó Ł E M	8464,1	11274,1	11499,3	10880,4	T O T A L
W ODSETKACH IN PERCENT					
O G Ó Ł E M	100,0	100,0	100,0	100,0	T O T A L
Żywność i napoje bezalkoholowe ...	31,7	24,8	23,3	19,2	Food and non-alcoholic beverages
Napoje alkoholowe	9,0	6,8	1,1	2,4	Alcoholic beverages
Towary nieżywnościowe ^b	59,3	68,4	75,6	78,4	Non-foodstuff goods ^b

a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Konsumpcyjne i niekonsumpcyjne.
a Data concern enterprises employing more than 9 persons. b Consumer and non-consumer goods.

TABL. 4 (267). **SKLEPY WEDŁUG FORM ORGANIZACYJNYCH I STACJE PALIW^a**
Stan w dniu 31 XII
SHOPS BY ORGANIZATIONAL FORM AND PETROL STATIONS^a
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Sklepy	10140	10299	10112	9960	Shops
Domy towarowe	3	5	3	3	Department stores
Domy handlowe	20	10	11	10	Trade stores
Supermarkety	77	135	198	206	Supermarkets
Hipermarkety	8	10	10	10	Hypermarkets
Sklepy powszechnie	263	264	272	279	Grocery shops
Sklepy wyspecjalizowane	581	931	986	1121	Specialized shops
Pozostałe sklepy ^b	9188	8944	8632	8331	Other shops ^b
Stacje paliw	351	366	251	261	Petrol stations

a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 316; według lokalizacji sklepu/stacji paliw. b Ujęto sklepy podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; łącznie z aptekami ogólnodostępnymi.
a See general notes, item 5 on page 316; according to location of shop/petrol station. b Data concern economic entities employing up to 9 persons; including public pharmacies.

TABL. 5 (268). **GASTRONOMIA^a**
CATERING^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Liczba placówek gastronomicznych (stan w dniu 31 XII)	356	334	310	336	Number of catering establishments (as of 31 Dec)
w tym restauracje	78	107	121	141	of which restaurants
Sprzedaż z działalności gastronomicznej (ceny bieżące) w tys. zł	144566	223578	258756	298133	Sale from catering activity (current prices) in thous. zł
w tym:					of which:
z produkcji gastronomicznej	95502	169536	215459	247238	from catering production
ze sprzedaży napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych	29061	29850	22172	28335	from the sale of alcoholic beverages and tobacco

a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
a Data concern enterprises employing more than 9 persons.

TABL. 6 (269). **MAGAZYNY HANDLOWE^a**
Stan w dniu 31 XII
TRADE WAREHOUSES^a
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2009	2012	2015	SPECIFICATION
Magazyny zamknięte:					<i>Secured warehouses:</i>
liczba	746	721	709	766	<i>number</i>
powierzchnia składowa w tys. m ²	511,0	619,7	658,5	726,0	<i>storage space in thous. m²</i>
Magazyny zadaszone:					<i>Roofed warehouses:</i>
liczba	72	81	144	123	<i>number</i>
powierzchnia składowa w tys. m ²	32,1	51,7	145,7	109,2	<i>storage space in thous. m²</i>
Place składowe:					<i>Storage sites:</i>
liczba	112	134	153	166	<i>number</i>
powierzchnia składowa w tys. m ²	302,1	501,5	682,9	864,9	<i>storage space in thous. m²</i>
Silosi i zbiorniki:					<i>Silos and reservoirs:</i>
liczba	91	145	100	291	<i>number</i>
pojemność w dam ³	6,5 ^b	32,7 ^b	20,8 ^b	62,0	<i>capacity in dam³</i>

a Hurtu i rozdzielcze detalu; dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Dane skorygowano w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika.

U w a g a. Od 2006 r. dane na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co 3 lata.

a Wholesale and retail distribution; data concern economic entities employing more than 9 persons. b Data have been corrected in relation to the data published in the previous edition of the Yearbook.

N o t e. Since 2006 data on the basis of periodic surveys conducted every three years.

TABL. 7 (270). **TARGOWISKA**
Stan w dniu 31 XII
MARKETPLACES
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Targowiska stałe:					<i>Permanent marketplaces:</i>
liczba	82	79	81	82	<i>number</i>
w tym z przewagą sprzedaży drobnodetalicznej	64	61	78	79	<i>of which with predominance of small-retail sales</i>
powierzchnia w tys. m ²	808	850	855	856	<i>area in thous. m²</i>
w tym sprzedażowa	550	564	505	512	<i>of which sales area</i>
stałe punkty sprzedaży drobnodetalicznej	3648	4055	4431	4431	<i>permanent small-retail sales outlets</i>
w tym na targowiskach czynnych codziennie	2933	2770	3125	3145	<i>of which at marketplaces open daily</i>
Targowiska sezonowe ^a (w ciągu roku)	20	58	118	118	<i>Seasonal marketplaces^a (during the year)</i>
Roczne wpływy z opłaty targowej w tys. zł	4333,5	3527,8	3179,1	3318,6	<i>Annual receipts from marketplace fees in thous. zł</i>

a Liczba targowisk lub miejsc wyznaczonych na ulicach i placach uruchamianych okresowo.

a Number of marketplaces or places located on streets and squares open periodically.

DZIAŁ XIX FINANSE PRZEDSIĘBIORSTW

Uwagi ogólne

1. Wyniki finansowe przedsiębiorstw prezentuje się w dostosowaniu do ustawy z dnia 29 IX 1994 r. o rachunkowości (jednolity tekst Dz. U. 2016 poz. 1047).

Dane w zakresie gospodarki finansowej przedsiębiorstw obejmują podmioty gospodarcze prowadzące księgi rachunkowe, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

Dane nie obejmują banków, instytucji ubezpieczeniowych, domów i biur maklerskich, towarzystw inwestycyjnych i emerytalnych, narodowych funduszy inwestycyjnych, spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, szkół wyższych, samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, instytucji kultury posiadających osobowość prawną i gospodarstw indywidualnych w rolnictwie.

2. Przychody z całokształtu działalności (kwoty otrzymane i należne) obejmują:

- 1) przychody netto ze sprzedaży produktów (wrobów i usług), łącznie z dotacjami do produktów;
- 2) przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów (łącznie z kwotami należnymi z tytułu sprzedaży opakowań wielokrotnego użytku);
- 3) pozostałe przychody operacyjne, tj. przychody niezwiązane bezpośrednio z podstawową działalnością podmiotu, do których zalicza się: zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych (środków trwałych, środków trwałych w budowie, wartości niematerialnych i prawnych, inwestycji w nieruchomości i prawa), otrzymane nieodpłatnie, w tym w drodze darowizny aktywa (środki pieniężne), odszkodowania, rozwiązane rezerwy, korekty odpisów aktualizujących wartość aktywów niefinansowych, przychody z działalności socjalnej, przychody z wynajmu lub dzierżawy środków trwałych albo inwestycji w nieruchomości i prawa;
- 4) przychody finansowe, tj. przychody z tytułu dokonanych przez podmiot operacji finansowych: kwoty należne z tytułu dywidend i udziałów w zysku, odsetki od udzielanych pożyczek, odsetki od lokat terminowych, odsetki za zwłokę, zysk ze zbycia inwestycji, zmniejszenia odpisów aktualizacyjnych wartości inwestycji wobec całkowitego lub częściowego ustania przyczyn powodujących trwałą utratę ich wartości, nadwyżkę dodatnich różnic kursowych nad ujemnymi.

3. Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności obejmują:

- 1) koszt własny sprzedanych produktów (wrobów i usług), tj. koszty ogółem pomniejszone o koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów;

CHAPTER XIX FINANCES OF ENTERPRISES

General notes

1. Financial results of enterprises are adjusted to the Law on Accounting, dated 29 Sep 1994 (uniform text Journal of Laws 2016 item 1047).

Data regarding the financial management of enterprises include economic entities keeping accounting ledgers employing more than 9 persons.

Data do not include banks, insurance companies, brokerage houses and brokerage offices, investment and pension societies, national investment funds, cooperative savings and credit unions, higher education institutions, independent public health care facilities, cultural institutions with legal personality and private farms in agriculture.

2. Revenues from total activity (sums received and due) include:

- 1) net sales revenues of products (goods and services), including subsidies on products;
- 2) net sales revenues of goods and materials (including sums due from the sale of reusable packages);
- 3) other operating revenues, i.e. revenues not directly connected with the basic activity of the entity, in which the following are included: profits from the sale of non-financial fixed assets (fixed assets, fixed assets under construction, intangible fixed assets, investments in real estate and rights), assets received free of charge, including donated assets (cash), as well as damages, reversed provisions, adjustments of the depreciation value for non-financial assets, income from social activities, income from the rent or lease of fixed assets and investments in real estate and rights;
- 4) financial revenues, i.e. revenues from financial operations conducted by an entity: amounts due in respect of dividends and share in profits, interest on loans granted, interest on term deposits, default interest, profits from the sale of investments, reduction of depreciation write-offs relating to investments due to the fact that the reasons resulting in the permanent loss of their value have ceased to exist (whether totally or partially), surplus of foreign exchange gains over losses.

3. Costs of obtaining revenues from total activity include:

- 1) the cost of products sold (goods and services), i.e. the total costs decreased by the costs of generating benefits for the needs of the entity and corrected by the change in product inventories;

- 2) wartość sprzedanych towarów i materiałów według cen zakupu (nabycia);
- 3) pozostałe koszty operacyjne, do których zalicza się: stratę ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych, tj. nadwyżkę wartości sprzedanych składników majątku trwałego nad przychodami z ich sprzedaży, amortyzację oddanych w dzierżawę lub najem środków trwałych i środków trwałych w budowie, nieplanowane odpisy amortyzacyjne (odpisy z tytułu trwałej utraty wartości), poniesione kary, grzywny, odszkodowania, odpisane w części lub w całości wierzytelności w związku z postępowaniem upadłościowym, układowym i naprawczym, utworzone rezerwy na pewne lub o dużym stopniu prawdopodobieństwa przyszłe zobowiązania (straty z transakcji gospodarczych w toku), odpisy aktualizujące wartość aktywów niefinansowych, koszty utrzymania obiektów działalności społecznej, darowizny lub nieodpłatnie przekazane aktywa trwałe;
- 4) koszty finansowe, na które składają się w szczególności: odsetki od zaciągniętych kredytów i pożyczek, odsetki i dyskonto od wyemitowanych przez jednostkę obligacji, odsetki za zwłokę, strata ze zbycia inwestycji, odpisy z tytułu aktualizacji wartości inwestycji, nadwyżka ujemnych różnic kursowych nad dodatnimi.

4. Przychody i koszty uzyskania przychodów ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów wpływające na wynik finansowy ustala się w wartości wyrażonej w rzeczywistych cenach sprzedaży z uwzględnieniem opustów, rabatów i bonifikat, bez podatku od towarów i usług (VAT).

5. Wynik finansowy na działalności gospodarczej jest to suma wyniku finansowego na sprzedaży produktów, towarów i materiałów, wyniku na pozostałej działalności operacyjnej oraz wyniku na operacjach finansowych.

6. Wynik zdarzeń nadzwyczajnych (zyski i straty nadzwyczajne) to skutki finansowe zdarzeń powstających niepowtarzalnie, poza zwykłą działalnością jednostki i niezwiązanych z ogólnym ryzykiem jej prowadzenia, a w szczególności spowodowanych zdarzeniami losowymi.

7. Wynik finansowy brutto (zysk lub strata) jest to wynik na działalności gospodarczej, powiększony o zyski nadzwyczajne i pomniejszony o straty nadzwyczajne.

8. Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto obejmują podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych, a do 2009 r. również inne płatności wynikające z odrębnych przepisów.

9. Podatek dochodowy jest to podatek od osiągniętego zysku, który podmiot gospodarczy jest zobowiązany uiścić po uwzględnieniu przyznanych ulg. Obejmuje on:

- część bieżącą, tj. podatek wykazany w deklaracji podatkowej za dany okres sprawozdawczy,

- 2) *the value of goods and materials sold according to procurement (purchase) prices;*
- 3) *other operating costs which comprise: loss on the sale of non-financial fixed assets, i.e. surplus of the value of sold fixed assets over the revenues from their sale, depreciation of leased or rented fixed assets and fixed assets under construction, unplanned write-offs (write-offs by virtue of a permanent loss of value), penalties, fines, damages, partially or fully written off liabilities related to bankruptcy, composition and restructuring proceedings, reserves made for future certain liabilities or liabilities, which are likely to occur (loss on current business transaction in), write-offs updating the value of non-financial assets, costs of maintaining premises required for social activity, donations or fixed assets given free of charge;*
- 4) *financial costs, in particular, interest from contracted credits and loans, interest and discount on bonds issued by the entity, default interest, loss on the sale of investments, write-offs updating the value of investment, the surplus of foreign exchange losses over gains.*

4. Revenues and costs of obtaining revenues from the sale of products, goods and materials which have an influence on the financial result are expressed in actual sales prices taking into account discounts, rebates and reductions, excluding the value added tax (VAT).

5. Financial result on economic activity is the sum of the financial result on the sale of products, goods and materials, the result on other operating activity as well as the result on financial operations.

6. Result on extraordinary events (extraordinary profits and losses) are the financial results of one-time events, outside the usual activity of an entity and not connected with general risk of activity, and in particular, the result of coincidental events.

7. Gross financial result (profit or loss) is the result on economic activity, increased by extraordinary profits and decreased by extraordinary losses.

8. Obligatory encumbrances of gross financial result include income tax on legal and natural persons as well as until 2009 also other payments resulting from separate regulations.

9. Income tax is the tax on earned profit which an economic entity is obliged to pay after considering abatements granted. It includes:

- *the current part, i.e. the tax presented in the tax declaration for a given reporting period,*

– część odroczonej, tj. różnicę między stanem rezerw i aktywów z tytułu podatku odroczonego na koniec i początek okresu sprawozdawczego. Przy czym rezerwę tworzy się niezależnie od tego czy jednostka osiągnie zysk, czy poniesie stratę bilansową. Konsekwencją przyjętego rozwiązania jest to, że w rachunku wyników strata brutto może być wyższa niż strata netto.

10. Wynik finansowy netto (zysk lub strata) otrzymujemy po pomniejszeniu wyniku finansowego brutto o obowiązkowe obciążenia.

11. Relacje ekonomiczne przedstawione w tabl. 4 obliczono następująco:

- 1) **wskaźnik poziomu kosztów** jako relację kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności do przychodów z całokształtu działalności;
- 2) **wskaźnik rentowności obrotu:**
 - **brutto** jako relację wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności,
 - **netto** jako relację wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności;
- 3) **wskaźnik płynności finansowej:**
 - **I stopnia** jako relację inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych, bez funduszy specjalnych,
 - **II stopnia** jako relację inwestycji krótkoterminowych i należności krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych, bez funduszy specjalnych,
 - **III stopnia** jako relację aktywów obrotowych (zapasów, należności krótkoterminowych, inwestycji krótkoterminowych oraz krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych) do zobowiązań krótkoterminowych, bez funduszy specjalnych.

12. Aktywa obrotowe obejmują: zapasy, należności krótkoterminowe, inwestycje krótkoterminowe (środki pieniężne i krótkoterminowe papiery wartościowe) i krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe.

Należności z tytułu dostaw i usług są zaliczane do należności krótkoterminowych (bez względu na okres wymagalności zapłaty).

13. Kapitały (fundusze) własne ujmuje się w księgach rachunkowych z podziałem na ich rodzaje i według zasad określonych przepisami prawa, postanowieniami statutu lub umowy o utworzeniu jednostki. Obejmują one: kapitał (fundusz) podstawowy, należne wpłaty na kapitał podstawowy, udziały (akcje) własne, kapitał (fundusz) zapasowy, kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny, pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe, niepodzielony (nierozliczony) wynik finansowy z lat ubiegłych, wynik finansowy netto roku obrotowego oraz odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego. Kapitał (fundusz) podstawowy to, w zależności od formy prawnej podmiotu gospodarczego:

- w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością (z o.o.), akcyjnych, komandytowo-akcyjnych – kapitał zakładowy,

– *the deferred part, i.e. a difference between the state of reserves and assets, by virtue of deferred tax at the end and at the beginning of the reporting period. The reserve is created irrespective of the balance profit or loss of a given entity. Consequence of the accepted solution is that gross loss can be higher than net loss in the income statement.*

10. Net financial result (profit or loss) is derived after decreasing gross financial result by obligatory encumbrances.

11. *The economic relations presented in table 4 were calculated as follows:*

- 1) **cost level indicator** as the relation of costs of obtaining revenues from total activity to revenues from total activity;
- 2) **turnover profitability rate:**
 - **gross** as the relation of the gross financial result to revenues from total activity,
 - **net** as the relation of the net financial result to revenues from total activity;
- 3) **financial liquidity ratio of:**
 - **the first degree** as the relation of short-term investments to short-term liabilities, excluding special funds,
 - **the second degree** as the relation of short-term investments and short-term dues to short-term liabilities, excluding special funds,
 - **the third degree** as the relation of current assets (inventories, short-term dues, short-term investments and short-term inter-period settlements) to short-term liabilities, excluding special funds.

12. Current assets include: stocks, short-term dues, short-term investments (cash equivalents, short-term securities) and short-term inter-period settlements.

Dues from deliveries and services are included in short-term dues (irrespective of their due date).

13. Share equity (funds) is recorded in ledgers according to type and according to the principles defined in legal regulations, statute resolutions or agreements regarding the establishment of the entity. They include: share capital (fund), share capital not paid up, entity's shares (stock), supplementary capital (fund), reserve capital (fund) from revaluation, other reserve capital (fund), undistributed (unsettled) financial result from previous years net financial result of the turnover year and write-offs from net profit for the turnover year. Share capital (fund) is, depending on the legal form of the economic entity:

- *initial capital – in limited liability companies, joint stock, joint stock-limited companies,*

- w przedsiębiorstwach państwowych – fundusz założycielski,
- w spółdzielniach – fundusz udziałowy,
- w spółkach komandytowych, jawnych, partnerskich cywilnych – kapitał właścicieli.

Kapitał (fundusz) podstawowy w spółkach akcyjnych, spółkach z o.o. i spółdzielniach, ujęty w wysokości określonej w umowie (statucie) wpisanej w rejestrze handlowym, jest pomniejszony o zadeklarowane, lecz niewniesione wkłady kapitałowe.

14. Zobowiązania przedsiębiorstw (kapitały obce) obejmują wszystkie zobowiązania z wszelkich tytułów, w tym również z tytułu kredytów i pożyczek. Ogół zobowiązań przedsiębiorstw dzieli się na zobowiązania: długoterminowe – gdy okres ich spłaty na dzień bilansowy jest dłuższy niż rok, krótkoterminowe – gdy okres ich spłaty na dzień bilansowy jest nie dłuższy niż rok.

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług są zaliczane do zobowiązań krótkoterminowych (bez względu na okres wymagalności zapłaty).

15. Dane dotyczące finansów przedsiębiorstw podano na podstawie rocznej sprawozdawczości finansowej (przed weryfikacją bilansu) łącznie z wynikami przedsiębiorstw, które zawiesiły działalność lub zostały zlikwidowane w ciągu roku.

- *founders' capital – in state owned enterprises,*
- *participation fund – in cooperatives,*
- *owners' capital – in limited partnership, unlimited partnership, professional partnership and civil law partnership companies.*

Core capital (fund) in joint stock companies and limited liability companies as well as in cooperatives, registered in the amount defined in the agreement (statute) recorded in the trade register, is decreased by the capital contribution declared but not transferred.

14. Liabilities of enterprises (outside capital) include all liabilities, including liabilities from credits and loans. Total liabilities of enterprises are divided into: long-term liabilities – when their repayment period on the balance day is longer than one year and short-term liabilities – when their repayment period on the balance day is not longer than one year.

Liabilities from deliveries and services are included in short-term liabilities (irrespective of their due date).

15. Data concerning the finances of enterprises are presented on the basis of annual financial reports (before balance verification) together with the results of enterprises which suspended activities or were liquidated within the course of the year.

TABL. 1 (271). **PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI**
REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISES BY OWNERSHIP SECTORS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	w mln zł <i>in mln zł</i>				
Przychody z całokształtu działalności	30514,2	39281,8	46472,2	46155,1	Revenues from total activity
sektor publiczny	3342,2	1090,2	1209,5	1253,8	<i>public sector</i>
sektor prywatny	27172,0	38191,6	45262,7	44901,4	<i>private sector</i>
w tym:					<i>of which:</i>
Przychody netto ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług)	17184,3	22052,2	27273,4	27466,5	<i>Net sales revenues of products (goods and services)</i>
Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów	12662,0	16338,6	18310,4	17781,2	<i>Net sales revenues of goods and materials</i>
Przychody finansowe	228,4	266,1	226,2	225,1	<i>Financial revenues</i>
Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności	29437,1	37982,8	44723,1	44470,1	Costs of obtaining revenues from total activity
sektor publiczny	3180,2	1079,6	1184,0	1200,2	<i>public sector</i>
sektor prywatny	26256,9	36903,2	43539,1	43269,9	<i>private sector</i>
w tym:					<i>of which:</i>
Koszt własny sprzedanych produktów (wyrobów i usług)	17658,9	23004,8	28136,6	28375,8	<i>Cost of products sold (goods and services)</i>
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	11120,2	14112,8	15719,5	15184,7	<i>Value of goods and materials sold</i>
Koszty finansowe	247,0	476,5	466,5	484,7	<i>Financial costs</i>
Wynik finansowy na działalności gospodarczej	1077,0	1299,0	1749,1	1685,1	Financial result on economic activity
Sektor publiczny	161,9	10,6	25,5	53,6	<i>Public sector</i>
Sektor prywatny	915,1	1288,4	1723,7	1631,5	<i>Private sector</i>
Wynik zdarzeń nadzwyczajnych	3,6	10,0	4,8	92,6	Result on extraordinary events
sektor publiczny	0,1	0,0	0,0	0,0	<i>public sector</i>
sektor prywatny	3,5	10,0	4,8	92,6	<i>private sector</i>
Zyski nadzwyczajne	5,9	16,8	5,3	93,3	<i>Extraordinary profits</i>
Straty nadzwyczajne	2,3	6,8	0,5	0,7	<i>Extraordinary losses</i>
Wynik finansowy brutto	1080,6	1309,0	1754,0	1777,7	Gross financial result
sektor publiczny	162,0	10,6	25,5	53,6	<i>public sector</i>
sektor prywatny	918,6	1298,4	1728,5	1724,1	<i>private sector</i>
Zysk brutto	1166,6	1575,1	1941,5	2093,7	<i>Gross profit</i>
Strata brutto	86,0	266,2	187,5	316,0	<i>Gross loss</i>
Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto	198,9	182,4^a	236,7	227,2	Obligatory encumbrances on gross financial result
sektor publiczny	47,7	10,1	8,1	13,6	<i>public sector</i>
sektor prywatny	151,2	172,2	228,6	213,6	<i>private sector</i>
W tym podatek dochodowy	180,3	182,4	236,7	227,2	<i>Of which income tax</i>
Wynik finansowy netto	881,7	1126,6	1517,2	1550,5	Net financial result
sektor publiczny	114,3	0,4	17,3	40,0	<i>public sector</i>
sektor prywatny	767,4	1126,2	1499,9	1510,5	<i>private sector</i>
Zysk netto	967,7	1380,5	1707,1	1864,0	<i>Net profit</i>
Strata netto	86,0	253,9	189,9	313,5	<i>Net loss</i>

a Obejmują tylko podatek dochodowy.
a *Include only income tax.*

TABL. 2 (272). PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW WEDŁUG SEKCJI
REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISES BY SECTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Przychody z całokształtu działalności <i>Revenues from total activity</i>	Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności <i>Costs of obtaining revenues from total activity</i>	Wynik finansowy brutto <i>Gross financial result</i>	Obowiązkowe obciążenia wyniku finan- sowego brutto <i>Obligatory encumbrances of gross financial result</i>	Wynik finansowy netto <i>Net financial result</i>
		w mln zł in mln zł				
OGÓŁEM	2005	30514,2	29437,1	1080,6	198,9	881,7
TOTAL	2010	39281,8	37982,8	1309,0	182,4 ^a	1126,6
	2014	46472,2	44723,1	1754,0	236,7	1517,2
	2015	46155,1	44470,1	1777,7	227,2	1550,5
w tym: of which:						
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		115,0	116,1	-1,1	0,1	-1,2
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>						
Przemysł		21585,5	20808,4	777,6	129,8	647,8
<i>Industry</i>						
w tym: of which:						
przetwórstwo przemysłowe		20286,1	19612,7	674,0	107,8	566,2
<i>manufacturing</i>						
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ <i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>		528,5	506,2	22,3	5,1	17,2
Budownictwo		4434,3	4169,7	264,8	34,7	230,1
<i>Construction</i>						
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ		16576,6	16082,0	586,4	41,8	544,6
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>						
Transport i gospodarka magazynowa		1466,8	1432,8	34,1	0,3	33,8
<i>Transportation and storage</i>						
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		180,9	168,1	12,8	0,6	12,1
<i>Accommodation and catering^Δ</i>						
Informacja i komunikacja		320,9	295,7	25,2	5,7	19,5
<i>Information and communication</i>						
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>		169,4	161,2	8,2	2,4	5,7
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		719,4	680,5	39,0	6,6	32,4
<i>Real estate activities</i>						
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		190,9	186,4	4,5	1,0	3,5
<i>Professional, scientific and technical activities</i>						
Administrowanie i działalność wspiera- jąca ^Δ		200,0	185,1	14,9	2,6	12,2
<i>Administrative and support service activities</i>						
Edukacja		17,6	15,3	2,3	-	2,3
<i>Education</i>						
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		106,8	98,4	8,4	0,3	8,2
<i>Human health and social work activities</i>						
Pozostała działalność usługowa		18,0	16,6	1,4	0,2	1,2
<i>Other service activities</i>						

a Obejmują tylko podatek dochodowy.
a Include only income tax.

TABL. 4 (274). RELACJE EKONOMICZNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH
ECONOMIC RELATIONS IN ENTERPRISES

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Wskaźnik poziomu kosztów <i>Cost level indicator</i>	Wskaźnik rentowności obrotu <i>Turnover profitability rate</i>		Wskaźnik płynności finansowej <i>Financial liquidity ratio of the</i>			
		brutto <i>gross</i>	netto <i>net</i>	I stopnia <i>first degree</i>	II stopnia <i>second degree</i>	III stopnia <i>third degree</i>	
				w % <i>in %</i>			
OGÓŁEM	2005	96,5	3,5	2,9	24,3	93,5	138,1
TOTAL	2010	96,7	3,3	2,9	24,3	95,2	148,4
	2014	96,2	3,8	3,3	29,2	100,2	162,4
	2015	96,3	3,9	3,4	30,4	100,6	158,0
sektor publiczny		95,7	4,3	3,2	103,8	165,7	194,3
<i>public sector</i>							
sektor prywatny		96,4	3,8	3,4	28,4	98,8	157,0
<i>private sector</i>							
w tym: <i>of which:</i>							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		100,9	-0,9	-1,0	46,5	109,9	202,9
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>							
Przemysł		96,4	3,6	3,0	26,9	102,7	156,7
<i>Industry</i>							
w tym: <i>of which:</i>							
przetwórstwo przemysłowe		96,7	3,3	2,8	25,3	101,7	157,6
<i>manufacturing</i>							
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ <i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>		95,8	4,2	3,2	68,6	135,6	152,7
Budownictwo		94,0	6,0	5,2	41,1	108,4	159,4
<i>Construction</i>							
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ		97,0	3,5	3,3	16,2	76,8	150,7
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>							
Transport i gospodarka magazynowa		97,7	2,3	2,3	34,1	126,5	137,0
<i>Transportation and storage</i>							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		92,9	7,1	6,7	37,7	74,7	96,7
<i>Accommodation and catering^Δ</i>							
Informacja i komunikacja		92,1	7,9	6,1	153,1	219,2	256,8
<i>Information and communication</i>							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>		95,2	4,8	3,4	204,2	325,4	325,9
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		94,6	5,4	4,5	182,5	215,7	273,6
<i>Real estate activities</i>							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		97,7	2,3	1,8	24,2	146,7	170,4
<i>Professional, scientific and technical activities</i>							
Administrowanie i działalność wspiera- jąca ^Δ		92,6	7,4	6,1	62,1	126,0	139,8
<i>Administrative and support service activities</i>							
Edukacja		86,8	13,2	13,2	274,7	409,8	422,2
<i>Education</i>							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		92,1	7,9	7,6	59,7	167,1	183,1
<i>Human health and social work activities</i>							
Pozostała działalność usługowa		92,1	7,9	6,9	24,4	127,3	149,1
<i>Other service activities</i>							

TABL. 5 (275). **AKTYWA OBROTOWE PRZEDSIĘBIORSTW**
Stan w dniu 31 XII
CURRENT ASSETS OF ENTERPRISES
As of 31 Dec

Lp. No.	WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem <i>Grand total</i>	Zapasy			
			razem <i>total</i>	w tym		
				materiały <i>materials</i>	półprodukty i produkty w toku <i>semi-finished products and work in progress</i>	
w mln zł						
1	OGÓŁEM	2005	7359,5	2279,0	548,5	319,5
2	TOTAL	2010	11039,3	3711,5	785,9	455,8
3		2014	13196,5	4674,2	963,1	622,1
4		2015	14151,6	4797,3	1051,1	586,5
5	sektor publiczny		459,0	62,7	51,7	1,1
	<i>public sector</i>					
6	sektor prywatny		13692,6	4734,6	999,5	585,4
	<i>private sector</i>					
	w tym: <i>of which:</i>					
7	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		61,1	27,5	7,7	3,9
	<i>Agriculture, forestry and fishing</i>					
8	Przemysł		6879,0	2261,6	918,4	364,4
	<i>Industry</i>					
	w tym: <i>of which:</i>					
9	przetwórstwo przemysłowe		6436,6	2182,7	862,4	362,1
	<i>manufacturing</i>					
10	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		183,6	16,2	8,6	0,6
	<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>					
11	Budownictwo		2010,3	551,2	57,5	188,4
	<i>Construction</i>					
12	Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>		3951,3	1890,9	48,0	13,3
13	Transport i gospodarka magazynowa		342,7	15,3	7,7	0,1
	<i>Transportation and storage</i>					
14	Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		29,8	5,3	1,5	0,2
	<i>Accommodation and catering^Δ</i>					
15	Informacja i komunikacja		97,3	12,8	3,8	1,1
	<i>Information and communication</i>					
16	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		146,9	0,0	0,0	–
	<i>Financial and insurance activities</i>					
17	Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		426,1	19,9	2,0	14,6
	<i>Real estate activities</i>					
18	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		93,4	5,5	0,9	0,7
	<i>Professional, scientific and technical activities</i>					
19	Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		58,8	4,5	2,3	–
	<i>Administrative and support service activities</i>					
20	Edukacja		4,1	0,1	0,0	–
	<i>Education</i>					
21	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		20,0	1,3	0,8	–
	<i>Human health and social work activities</i>					
22	Pozostała działalność usługowa		6,8	0,9	0,1	–
	<i>Other service activities</i>					

<i>Inventories</i>		Należności krótkoterminowe		Inwestycje krótkoterminowe <i>Short-term investments</i>	Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe <i>Short-term inter-period settlements</i>	Lp. No.
<i>of which</i>		<i>Short-term dues</i>				
produkty gotowe <i>finished products</i>	towary <i>goods</i>	razem <i>total</i>	w tym z tytułu dostaw i usług <i>of which from deliveries and services</i>			
<i>in mln zł</i>						
404,5	985,3	3685,9	3230,4	1295,4	99,2	1
626,5	1712,8	5274,2	4578,4	1807,2	246,4	2
894,0	2109,1	5774,1	4938,7	2371,6	376,6	3
950,1	2095,6	6286,6	5125,8	2723,9	343,7	4
2,9	6,9	146,3	117,6	245,1	4,8	5
947,2	2088,7	6140,3	5008,3	2478,8	338,9	6
13,6	2,2	19,1	8,3	14,0	0,5	7
789,1	153,3	3327,4	2515,4	1179,5	110,5	8
775,9	147,2	3116,8	2332,5	1034,7	102,4	9
1,2	5,7	80,5	58,5	82,5	4,4	10
113,3	180,3	847,9	752,1	519,1	92,0	11
30,2	1738,1	1590,5	1438,2	424,2	45,6	12
0,3	6,9	231,0	197,1	85,2	11,1	13
–	3,3	11,4	4,8	11,6	1,5	14
2,1	5,1	25,0	21,2	58,0	1,4	15
–	0,0	54,6	46,7	92,1	0,2	16
1,4	1,9	51,6	41,5	284,2	70,4	17
0,1	1,1	67,2	49,0	13,3	7,5	18
0,0	2,2	26,9	23,0	26,1	1,3	19
–	0,0	1,3	1,2	2,7	0,1	20
–	0,4	11,7	7,5	6,5	0,5	21
–	0,8	4,7	4,6	1,1	0,1	22

TABL. 6 (276). **KAPITAŁY (FUNDUSZE) WŁASNE PRZEDSIĘBIORSTW**
Stan w dniu 31 XII
EQUITY CAPITAL (FUND) OF ENTERPRISES
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym Of which				
		kapitał (fundusz) podstawowy share capital (fund)	kapitał (fundusz) zapasowy supplementary capital (fund)	niepodzielony (nierozliczony) wynik finansowy z lat ubiegłych undistributed (unsettled) financial result from previous years	wynik finansowy netto roku obrotowego net financial result of the turnover year	
		w mln zł	in mln zł			
OGÓŁEM	2005	10674,2	5689,7	3107,0	-122,6	882,5
TOTAL	2010	12633,8	6007,3	4689,9	-197,8	1131,2
	2014	16173,2	6818,4	6606,9	64,8	1519,4
	2015	17333,3	7158,0	6961,8	146,1	1551,3
sektor publiczny		1575,5	1064,0	320,4	-48,4	40,0
public sector						
sektor prywatny		15757,8	6094,0	6641,4	194,5	1511,3
private sector						
w tym: of which:						
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		93,7	17,6	45,7	-1,9	-0,9
Agriculture, forestry and fishing						
Przemysł		9667,2	3637,7	4073,8	-23,4	647,8
Industry						
w tym: of which:						
przetwórstwo przemysłowe		8221,0	2751,3	3861,0	-12,3	566,2
manufacturing						
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ water supply; sewerage, waste management and remediation activities		763,7	521,6	124,7	-9,8	17,2
Budownictwo		1279,5	183,5	750,4	31,5	230,0
Construction						
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ		2982,0	1035,0	1190,7	176,2	545,2
Trade; repair of motor vehicles ^Δ						
Transport i gospodarka magazynowa		391,8	230,8	139,6	-16,7	33,7
Transportation and storage						
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		97,0	51,9	28,7	0,4	12,1
Accommodation and catering ^Δ						
Informacja i komunikacja		108,5	7,0	56,2	6,0	19,5
Information and communication						
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities		52,1	8,4	16,0	0,2	5,7
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		2403,0	1853,1	542,4	-1,9	32,4
Real estate activities						
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		43,3	15,9	10,5	7,4	3,6
Professional, scientific and technical activities						
Administrowanie i działalność wspiera- jąca ^Δ		65,0	30,1	22,3	0,1	12,2
Administrative and support service activities						
Edukacja		3,4	0,3	0,2	-0,1	2,3
Education						
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		37,3	25,8	6,6	-1,4	8,2
Human health and social work activ- ities						
Pozostała działalność usługowa		6,6	1,8	2,8	-	1,2
Other service activities						

TABL. 7 (277). **KAPITAŁ ZAKŁADOWY SPÓŁEK^a**
Stan w dniu 31 XII
SHARE CAPITAL OF COMPANIES^a
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem Total	W tym mienie Of which estate of			
			Skarbu Państwa the State Treasury	państwowych osób prawnych state legal persons	krajowych osób fizycznych domestic natural persons	osób zagranicznych foreign persons
			w mln zł		in mln zł	
OGÓŁEM	2005	1979,4	136,8	107,8	591,5	201,8
TOTAL	2010	2468,5	73,2	55,0	754,1	270,6
	2014	2791,1	19,8	79,0	846,2	356,3
	2015	2936,8	19,8	78,8	831,1	391,2
sektor publiczny		1018,8	10,3	76,2	0,1	–
public sector						
sektor prywatny		1918,1	9,5	2,6	831,1	391,2
private sector						
w tym: of which:						
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		11,6	–	2,8	8,8	–
Agriculture, forestry and fishing						
Przemysł		1942,9	8,5	64,9	399,1	345,0
Industry						
w tym: of which:						
przetwórstwo przemysłowe		1112,7	8,5	2,6	331,5	345,0
manufacturing						
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		521,6	–	–	4,8	–
water supply; sewerage, waste management and remediation activities						
Budownictwo		100,4	–	1,7	65,7	21,7
Construction						
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		463,6	2,4	–	274,9	19,7
Trade; repair of motor vehicles ^Δ						
Transport i gospodarka magazynowa		127,7	–	6,0	20,2	1,7
Transportation and storage						
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		40,4	–	–	32,2	–
Accommodation and catering ^Δ						
Informacja i komunikacja		6,7	0,8	–	5,1	0,2
Information and communication						
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		8,4	–	0,2	4,5	2,5
Financial and insurance activities						
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		103,0	8,1	0,5	4,4	–
Real estate activities						
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		18,5	–	0,8	2,7	0,0
Professional, scientific and technical activities						
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		29,6	–	–	0,9	0,4
Administrative and support service activities						
Edukacja		0,3	–	–	0,1	–
Education						
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		23,1	–	1,8	7,1	–
Human health and social work activities						
Pozostała działalność usługowa		1,5	–	–	0,0	–
Other service activities						

^a Dane dotyczą spółek prawa handlowego, spółek cywilnych i innych spółek powołanych odrębnymi przepisami oraz zagranicznych przedsiębiorstw drobnej wytwórczości i oddziałów przedsiębiorców zagranicznych.

^a Data concerns commercial companies, civil law partnerships and others companies established on the basis of separate rules as well as foreign small-scale enterprises and branches of foreign enterprises.

TABL. 8 (278). **ZOBOWIĄZANIA PRZEDSIĘBIORSTW**
Stan w dniu 31 XII
LIABILITIES OF ENTERPRISES
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Długoterminowe Long-term		Krótkoterminowe Short-term			
		razem total	w tym kredyty i pożyczki of which credits and loans	razem total	w tym of which		
					kredyty i pożyczki credits and loans	z tytułu dostaw i usług from deliv- eries and services	
		w mln zł		in mln zł			
OGÓŁEM	2005	6719,1	1287,9	1110,7	5431,2	1065,5	3069,1
TOTAL	2010	11463,6	3858,2	2315,5	7605,3	1619,8	3994,4
	2014	11500,1	3230,6	2554,3	8269,5	2001,6	4323,9
	2015	12728,9	3602,9	2714,0	9126,0	2121,4	4657,7
sektor publiczny		771,7	478,9	338,4	292,8	34,4	114,3
public sector							
sektor prywatny		11957,1	3124,0	2375,6	8833,2	2087,0	4543,4
private sector							
w tym: of which:							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing		59,1	28,7	28,4	30,4	16,3	8,3
Przemysł		6221,0	1775,0	1309,7	4446,0	946,2	2160,4
Industry							
w tym: of which:							
przetwórstwo przemysłowe		5491,8	1362,8	952,7	4129,0	869,7	2009,9
manufacturing							
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		356,9	232,9	224,3	124,0	23,1	61,2
water supply; sewerage, waste management and remediation activities							
Budownictwo		1619,4	354,4	279,7	1265,0	157,6	722,9
Construction							
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ		3156,4	523,8	432,1	2632,5	843,7	1446,6
Transport i gospodarka magazynowa		377,9	124,9	88,7	253,0	70,8	121,9
Transportation and storage							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		121,4	90,1	86,6	31,3	9,6	11,3
Accommodation and catering ^Δ							
Informacja i komunikacja		45,5	7,3	6,5	38,2	5,4	23,4
Information and communication							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities		123,8	78,7	16,0	45,1	7,7	21,2
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		600,6	353,3	332,4	247,4	34,5	86,3
Real estate activities							
Działalność profesjonalna, naukowa i tech- niczna		144,6	89,6	88,5	55,0	13,3	30,0
Professional, scientific and technical activities							
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ .. Administrative and support service activities		88,5	44,4	22,2	44,2	8,7	10,5
Edukacja		1,0	-	-	1,0	-	0,8
Education							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		23,5	12,1	9,5	11,4	2,5	5,2
Human health and social work activities							
Pozostała działalność usługowa		6,9	2,3	1,7	4,6	1,1	2,9
Other service activities							

DZIAŁ XX FINANSE PUBLICZNE

Uwagi ogólne

1. Przez finanse publiczne rozumie się procesy związane z gromadzeniem środków publicznych oraz ich rozdysponowaniem, a w szczególności: gromadzeniem dochodów i przychodów publicznych, wydatkowaniem środków publicznych, finansowaniem potrzeb pożyczkowych budżetu państwa, finansowaniem potrzeb pożyczkowych budżetów jednostek samorządu terytorialnego, zaciąganiem zobowiązań angażujących środki publiczne, zarządzaniem środkami publicznymi, zarządzaniem długiem publicznym oraz rozliczenia z budżetem Unii Europejskiej.

2. Prezentowane dane obejmują informacje dotyczące budżetów jednostek samorządu terytorialnego (gmin, miast na prawach powiatu, powiatów, województwa).

3. Podstawę prawną określającą procesy związane z gromadzeniem i rozdysponowaniem środków publicznych stanowią: do 2009 r. – ustawa z dnia 30 VI 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104) z późniejszymi zmianami, od 2010 r. – ustawa z dnia 27 VIII 2009 r. o finansach publicznych (jednolity tekst Dz. U. 2013 poz. 885, z późniejszymi zmianami). Podstawę prawną gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego stanowią również: ustawa z dnia 13 XI 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (jednolity tekst Dz. U. 2015 poz. 513, z późniejszymi zmianami), ustawa z dnia 8 III 1990 r. o samorządzie gminnym (jednolity tekst Dz. U. 2015 poz. 1515, z późniejszymi zmianami), ustawy z dnia 5 VI 1998 r. o samorządzie powiatowym i o samorządzie województwa (jednolity tekst Dz. U. 2015 poz. 1445 i 1392, z późniejszymi zmianami).

4. Dochody i wydatki gmin, miast na prawach powiatu, powiatów i województwa uchwalane są przez właściwe rady na okres roku kalendarzowego.

Miasto na prawach powiatu realizuje jednocześnie zadania z zakresu działania gminy oraz powiatu i sporządza jeden budżet, w którym określone są poszczególne dochody z uwzględnieniem źródeł dochodów gminy i powiatu oraz wydatki realizowane łącznie przez gminę i powiat. Dlatego też w tablicach dochody i wydatki gmin podane są bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu, natomiast dochody i wydatki miast na prawach powiatu obejmują łącznie dochody i wydatki części gminnej i powiatowej.

CHAPTER XX PUBLIC FINANCE

General notes

1. *Public finance is understood as processes connected with the accumulation and allocation of public funds, particularly: the accumulation of public revenue and income, spending public funds, financing loan needs of the state budget and the budgets of local government units, committing funds, the management of public funds and public debt as well as settlements with the European Union budget.*

2. *The presented data include information concerning the budgets of local government units (of gminas, cities with powiat status, powiats and voivodship).*

3. *The legal basis defining the processes connected with the accumulation and allocation of public funds are: until 2009 – the Law on Public Finances, dated 30 Jun 2005 (Journal of Laws No. 249, item 2104) with later amendments, from 2010 – the Law on Public Finances, dated 27 Aug 2009 (uniform text Journal of Laws 2013 item 885, with later amendments). The legal basis for the financial management of local government units is: the Law on Revenue of Local Government Units, dated 13 Nov 2003 (uniform text Journal of Laws 2015 item 513, with later amendments), the Law on Gmina Government, dated 8 Mar 1990 (uniform text Journal of Laws 2015 item 1515, with later amendments), the Law on Powiat Government and the Law on Voivodship Government, dated 5 Jun 1998 (uniform text Journal of Laws 2015 items 1445 and 1392, with later amendments).*

4. *Revenue and expenditure of gminas, cities with powiat status, powiats and voivodship are passed by the appropriate councils for a period of one calendar year.*

City with powiat status realizes tasks of gmina as well as powiat. There is one budget drawn up every year, which consists of revenue (income received both by gmina and powiat) as well as expenditure realized jointly by gmina and powiat. Therefore in tables, revenue and expenditure of gminas are given without revenue and expenditure of gminas being also cities with powiat status, but revenue and expenditure of cities with powiat status include revenue and expenditure of both gmina and powiat.

5. Dochody i wydatki jednostek samorządu terytorialnego grupuje się na podstawie klasyfikacji budżetowej, którą ustala Minister Finansów w drodze rozporządzenia. Prezentowane dane w podziale według działów opracowano zgodnie z klasyfikacją dochodów i wydatków budżetowych, obowiązującą na mocy rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 III 2010 r. (jednolity tekst Dz. U. 2014 poz. 1053, z późniejszymi zmianami).

6. Na dochody jednostek samorządu terytorialnego składają się:

- 1) dochody własne, tj.:
 - a) dochody z tytułu udziałów we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych i osób fizycznych,
 - b) wpływy z podatków ustalanych i pobieranych na podstawie odrębnych ustaw, tj. podatek od nieruchomości, podatek rolny, podatek od środków transportowych, wpływy z karty podatkowej, podatek od spadków i darowizn, podatek leśny, podatek od czynności cywilnoprawnych,
 - c) wpływy z opłat ustalanych i pobieranych na podstawie odrębnych ustaw, np. skarbowej, eksploatacyjnej, targowej,
 - d) dochody z majątku jednostek samorządu terytorialnego, np. dochody z wynajmu i dzierżawy,
 - e) środki na dofinansowanie własnych zadań ze źródeł pozabudżetowych;
- 2) dotacje celowe:
 - a) z budżetu państwa na zadania z zakresu administracji rządowej, własne, realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej,
 - b) otrzymane z funduszy celowych,
 - c) pozostałe dotacje, w tym na zadania realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego,
 - d) z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie własnych zadań;
- 3) dotacje lub płatności przekazane w ramach budżetu środków europejskich (paragrafy 200 i 620) na finansowanie i współfinansowanie projektów i programów realizowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi;
- 4) dotacje lub płatności przekazane w ramach budżetu środków europejskich (paragrafy 205 i 625) na finansowanie i współfinansowanie projektów i programów realizowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi, realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego występujące w charakterze beneficjenta tylko w zakresie programów realizowanych w ramach Perspektywy Finansowej 2014-2020;
- 5) subwencja ogólna z budżetu państwa, która składa się z części: wyrównawczej, oświatowej, rekompensującej, równoważącej i regionalnej.

5. *Revenue and expenditure of local government units are grouped on the basis of budget classification, introduced by the regulation of the Minister of Finance. The presented data, divided into divisions, were compiled in accordance with the classification of budget revenue and expenditure, obligatory on the basis of the regulation of the Minister of Finance, dated 2 Mar 2010 (uniform text Journal of Laws 2014 item 1053, with later amendments).*

6. Revenue of local government units comprises:

- 1) *own revenue, i.e.:*
 - a) *revenue from the shares in receipts from corporate and personal income taxes,*
 - b) *receipts from taxes established and collected on the basis of separate acts, i.e. the tax on real estate, the agricultural tax, the tax on means of transport, receipts from lump sum taxation, taxes on inheritance and gifts, the forest tax, tax on civil law transactions,*
 - c) *receipts from fees established and collected on the basis of separate acts, e.g. the Financial Statute, the Service Law and the Marketplace Law,*
 - d) *revenue from property of local government units, e.g. income from renting and leasing,*
 - e) *funds for additional financing own tasks from non-budgetary sources;*
- 2) *targeted grants:*
 - a) *from the state budget of which for government administration tasks, own tasks, tasks realized on the basis of agreements with government administration bodies,*
 - b) *grants received from appropriated funds,*
 - c) *other grants, of which for tasks realized on the basis of agreements between the local government units,*
 - d) *for financial assistance between local government units for additional financing of own tasks;*
- 3) *grants or payments transferred under the budget of European funds (paragraphs 200 and 620) for financing and cofinancing projects and programmes realized with the participation of European and other foreign non-refundable funds;*
- 4) *grants or payments transferred under the budget of European funds (paragraph 205 and 625) for financing and co-financing projects and programmes realized with the participation of European and other foreign non-refundable funds, implemented by local government units being the beneficiaries only within the programmes realized under the Financial Perspective 2014–2020;*
- 5) *general subvention from the state budget, consisting of the following parts: equalisation, educational, compensatory, balancing and regional.*

7. Na wydatki jednostek samorządu terytorialnego składają się m.in.:

- 1) wydatki bieżące:
 - a) dotacje, w tym dotacje dla jednostek organizacyjnoprawnych działających w budżetach jednostek samorządu terytorialnego, tj. zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych, środków specjalnych i funduszy celowych,
 - b) świadczenia na rzecz osób fizycznych,
 - c) wydatki bieżące jednostek budżetowych, w tym wynagrodzenia, pochodne od wynagrodzeń,
 - d) wydatki bieżące na obsługę długu publicznego, w tym z tytułu udzielenia poręczeń i gwarancji,
 - e) pozostałe wydatki bieżące, w tym zakup materiałów i usług;
- 2) wydatki majątkowe, w tym inwestycyjne.

8. Od 2010 r. w sektorze finansów publicznych funkcjonują **samorządowe zakłady budżetowe**, które odpłatnie wykonują zadania i pokrywają koszty swojej działalności z przychodów własnych oraz ewentualnych dotacji przedmiotowych, a także z dotacji celowych na zadania bieżące i z dotacji celowych na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji, otrzymanych z budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

9. Informacje dotyczące budżetów jednostek samorządu terytorialnego opracowano na podstawie sprawozdań Ministerstwa Finansów.

7. *Expenditure of local government units includes among others:*

- 1) *current expenditure:*
 - a) *grants, of which grants for the organizational-legal entities operating in the budgets of local government units, i.e. budgetary establishments, auxiliary units, special funds and appropriated funds,*
 - b) *benefits for natural persons,*
 - c) *current expenditure of budgetary units, of which wages and salaries, derivatives of wages and salaries,*
 - d) *current expenditure for public debt servicing, of which for providing guarantees,*
 - e) *other current expenditure, of which purchase of materials and services;*
- 2) *property expenditure, of which investment expenditure.*

8. *Since 2010 in the sector of public finance are functioning local government budgetary establishments which perform tasks for a fee, and cover the costs related to their activity from own revenues and from possible product grants, as well as from targeted grants for current tasks and targeted grants for financing or co-financing of the investment-related costs, obtained from the budgets of local government units.*

9. *Information concerning local government units budgets is compiled on the basis of financial reports of the Ministry of Finance.*

TABL. 1 (279). **DOCHODY JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG RODZAJÓW**
REVENUE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BY TYPE

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>		Ogółem	Gminy ^a	Miasta na prawach powiatu	Powiaty	Województwo
		<i>Total</i>	<i>Gminas^a</i>	<i>Cities with powiat status</i>	<i>Powiaty</i>	<i>Voivodship</i>
<i>w tys. zł in thous. zł</i>						
OGÓŁEM	2005	2950304,2	1347341,7	1015782,7	418272,0	168907,9
TOTAL	2010	4939332,2	2039527,8	1803781,5	653763,3	442259,5
	2014	6316661,0	2458091,1	2359459,7	732572,7	766537,5
	2015	6107168,1	2568966,9	1941312,3	749322,7	847566,2
Dochody własne		2534242,0	1108483,9	1091464,3	197990,2	136303,6
<i>Own revenue</i>						
w tym:						
<i>of which:</i>						
Udziały w podatku dochodowym		973760,7	345466,6	442009,5	93429,6	92855,1
<i>Share in income tax</i>						
od osób prawnych		99635,5	10743,4	21928,6	2351,5	64611,9
<i>corporate income tax</i>						
od osób fizycznych		874125,3	334723,2	420080,9	91078,1	28243,1
<i>personal income tax</i>						
Podatek od nieruchomości		553863,5	342834,4	211029,1	x	x
<i>Tax on real estate</i>						
Podatek rolny		61442,6	61129,8	312,8	x	x
<i>Agricultural tax</i>						
Podatek od środków transportowych		29608,4	17393,7	12214,8	x	x
<i>Tax on means of transport</i>						

a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a *Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status.*

TABL. 1 (279). DOCHODY JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG RODZAJÓW (dok.)
 REVENUE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BY TYPE (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Województwo Voivodship
	w tys. zł in thous. zł				
Dochody własne (dok.) Own revenue (cont.)					
Podatek od czynności cywilnoprawnych	38130,5	17292,7	20837,8	x	x
<i>Tax on civil law transactions</i>					
Opłata skarbowa	9390,9	4017,4	5373,6	x	x
<i>Stamp duty</i>					
Dochody z majątku	181992,6	50013,2	123715,7	6991,4	1272,3
<i>Revenue from property</i>					
w tym dochody z najmu i dzierżawy oraz innych umów o podobnym charakterze	90543,7	22169,0	63138,7	4345,3	890,8
<i>of which income from renting and leasing as well as agreements with a similar character</i>					
Środki na dofinansowanie własnych zadań pozyskane z innych źródeł	53909,9	46036,3	2871,3	4928,3	74,0
<i>Funds for additional financing of own tasks from other sources</i>					
Dotacje ogółem	1790223,3	661771,1	273024,3	262131,8	593296,1
Total grants					
Dotacje celowe	1068711,3	502282,4	241725,8	230238,0	94465,0
<i>Targeted grants</i>					
z budżetu państwa	935727,2	462532,8	219497,5	170201,9	83495,0
<i>from the state budget</i>					
na zadania: for tasks:					
z zakresu administracji rządowej	613059,2	299222,5	143000,7	124926,3	45909,7
<i>for government administration tasks</i>					
własne	321570,0	162448,9	76349,4	45186,5	37585,3
<i>for own tasks</i>					
realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej	1098,0	861,5	147,4	89,1	–
<i>realized on the basis of agreements with government administration bodies</i>					
na zadania realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego for tasks realized on the basis of agreements between local government units	62637,0	22425,2	7690,9	28625,2	3895,7
<i>for tasks realized on the basis of agreements between local government units</i>					
otrzymane z państwowych funduszy celowych	26066,7	5172,7	14437,5	206,5	6250,0
<i>received from state appropriated funds</i>					
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie własnych zadań	44280,3	12151,6	100,0	31204,4	824,3
<i>for financial assistance between local government units for additional financing of own tasks</i>					
Dotacje z paragrafów 200 i 620 ^b	719239,5	159471,9	30734,4	31893,7	497139,6
<i>Grants from paragraphs 200 and 620^b</i>					
Dotacje z paragrafów 205 i 625 ^b	2272,5	16,9	564,1	–	1691,5
<i>Grants from paragraphs 205 and 625^b</i>					
Subwencja ogólna z budżetu państwa	1782702,8	798712,0	576823,6	289200,7	117966,5
General subvention from the state budget					
W tym część oświatowa	1245505,1	520453,4	526786,6	180936,1	17329,0
<i>Of which educational part</i>					

a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu. b Klasyfikacji dochodów i wydatków budżetowych.
 a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status. b Of the classification of budget revenue and expenditure.

TABL. 2 (280). DOCHODY JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG DZIAŁÓW W 2015 R.
REVENUE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BY DIVISION IN 2015

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Województwo Voivodship
	w tys. zł in thous. zł				
OGÓŁEM TOTAL	6107168,1	2568966,9	1941312,3	749322,7	847566,2
w tym: of which:					
Rolnictwo i łowiectwo <i>Agriculture and hunting</i>	147091,0	87636,2	76,7	32931,7	26446,3
Przetwórstwo przemysłowe <i>Manufacturing</i>	807,1	–	–	207,7	599,4
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę <i>Electricity, gas and water supply</i>	17107,8	17107,8	–	–	–
Transport i łączność <i>Transport and communication</i>	501525,7	69618,1	104374,7	80618,7	246914,3
Gospodarka mieszkaniowa <i>Dwelling economy</i>	190272,9	56196,5	126129,6	7212,8	734,0
Działalność usługowa <i>Service activity</i>	25458,1	470,2	13963,1	10856,3	168,5
Administracja publiczna <i>Public administration</i>	85318,3	22320,7	36327,8	18949,4	7720,3
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpo- żarowa <i>Public safety and fire care</i>	79500,3	2554,2	34855,9	42090,2	–
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem <i>Income taxes from legal persons, natural persons and other organizational units without legal per- sonality and expenses associated with their intake</i>	1740468,7	832980,4	713009,8	101245,7	93232,7
Różne rozliczenia <i>Miscellaneous settlements</i>	2101883,5	808504,4	580104,4	289946,1	423328,6
Oświata i wychowanie <i>Education</i>	124739,9	61155,9	49376,1	13311,2	896,7
Ochrona zdrowia <i>Health care</i>	39851,8	159,0	1406,4	38100,3	186,1
Pomoc społeczna <i>Social assistance</i>	547190,3	321563,4	165422,9	54319,7	5884,4
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej <i>Other tasks in sphere of social policy</i>	45121,6	9551,5	8949,7	23416,5	3204,0
Edukacyjna opieka wychowawcza <i>Educational care</i>	21425,4	12666,9	6658,5	1958,5	141,6
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska <i>Municipal economy and environmental protection</i>	249653,5	175462,0	71175,6	2226,7	789,1
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego <i>Culture and protection of national heritage</i>	15217,3	8724,4	92,0	3460,8	2940,1
Kultura fizyczna <i>Physical education</i>	28365,2	14261,8	13434,4	558,5	110,5

a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status.

TABL. 3 (281). WYDATKI JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG RODZAJÓW
EXPENDITURE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BY TYPE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem	Gminy ^a	Miasta na prawach powiatu	Powiaty	Województwo
		Total	Gminas ^a	Cities with powiat status	Powiats	Voivodship
w tys. zł in thous. zł						
OGÓŁEM	2005	2991602,1	1334696,9	1052882,2	421236,8	182786,2
TOTAL	2010	5422261,8	2325544,7	2014525,3	670511,9	411679,8
	2014	6084603,3	2470463,3	2138793,7	731391,1	743955,2
	2015	6167473,9	2482025,8	2017175,8	737576,9	930695,4
Wydatki bieżące		4657664,6	2005643,5	1738581,6	583101,7	330337,8
Current expenditure						
w tym: of which:						
Dotacje		431590,4	110398,3	188484,5	28896,6	103810,9
Grants						
w tym dotacje dla samorządowych zakładów budżetowych		17497,5	5213,4	12176,1	108,1	–
of which for local government budgetary establishments						
Świadczenia na rzecz osób fizycznych		569552,8	367881,1	174890,8	23510,9	3269,9
Benefits for natural persons						
Wydatki bieżące jednostek budżetowych		3592310,8	1501468,7	1345185,9	527756,5	217899,7
Current expenditure of budgetary units						
w tym: of which:						
wynagrodzenia		1883828,3	797205,6	714679,3	291130,2	80813,1
wages and salaries						
w tym osobowe		1708163,7	720298,6	653115,5	260318,8	74430,8
of which personal						
pochodne od wynagrodzeń ^b		347363,8	153109,2	130297,6	49304,9	14652,2
derivatives of wages and salaries ^b						
zakup materiałów i usług		1038902,5	393488,3	439825,5	131484,5	74104,2
purchase of materials and services						
wydatki na obsługę długu		48578,6	18121,8	27796,7	2078,5	581,6
expenditures on debt servicing						
wypłaty z tytułu gwarancji i poręczeń		150,7	–	–	150,7	–
payments related to guarantees and endorsements						
Wydatki majątkowe		1509809,3	476382,3	278594,2	154475,2	600357,6
Property expenditure						
W tym inwestycyjne ^c		1490563,4	474509,3	266534,8	152075,2	597444,1
Of which investment expenditure ^c						

a Bez wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu. b Obejmują składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy oraz składkę na Fundusz Emerytur Pomostowych. c Łącznie z dotacjami na finansowanie zadań inwestycyjnych samorządowych zakładów budżetowych.

a Excluding expenditure of gminas which are also cities with powiat status. b Include contributions to compulsory social security and the Labour Fund as well as contribution to the Bridging Pension Fund. c Including grants for financing investment tasks of local government budgetary establishments.

TABL. 4 (282). WYDATKI JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG DZIAŁÓW W 2015 R.
EXPENDITURE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS BY DIVISION IN 2015

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Gminy ^a Gminas ^a	Miasta na prawach powiatu Cities with powiat status	Powiaty Powiats	Województwo Voivodship
	w tys. zł in thous. zł				
OGÓŁEM TOTAL	6167473,9	2482025,8	2017175,8	737576,9	930695,4
w tym: of which:					
Rolnictwo i łowiectwo <i>Agriculture and hunting</i>	162180,1	93126,0	79,6	33061,9	35912,6
Przetwórstwo przemysłowe <i>Manufacturing</i>	22327,9	–	–	231,7	22096,3
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę <i>Electricity, gas and water supply</i>	15293,6	15293,6	–	–	–
Transport i łączność <i>Transport and communication</i>	1126139,3	228662,2	249055,8	144916,1	503505,2
Gospodarka mieszkaniowa <i>Dwelling economy</i>	155629,0	60118,8	90480,4	3972,4	1057,5
Działalność usługowa <i>Service activity</i>	64517,4	4002,4	47357,8	10449,7	2707,5
Administracja publiczna <i>Public administration</i>	528018,3	276015,7	116389,7	76854,4	58758,5
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa <i>Public safety and fire care</i>	116887,9	26343,9	47796,9	42697,1	50,0
Obsługa długu publicznego <i>Public debt servicing</i>	48677,3	18137,9	27875,8	2082,0	581,6
Różne rozliczenia <i>Miscellaneous settlements</i>	5016,5	4283,4	646,1	87,1	–
Oświata i wychowanie <i>Education</i>	1808589,6	845337,1	775575,1	167495,1	20182,2
Ochrona zdrowia <i>Health care</i>	169835,7	13047,5	18796,2	49287,4	88704,6
Pomoc społeczna <i>Social assistance</i>	768234,1	404468,1	273937,6	81718,9	8109,6
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej <i>Other tasks in sphere of social policy</i>	104648,2	15381,8	29435,3	44197,2	15634,0
Edukacyjna opieka wychowawcza <i>Educational care</i>	138315,8	32295,1	66813,2	38175,4	1032,2
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska <i>Municipal economy and environmental protection</i>	379299,6	250514,5	126680,5	1364,9	739,6
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego <i>Culture and protection of national heritage</i>	183379,2	74079,1	49667,4	6075,1	53557,5
Kultura fizyczna <i>Physical education</i>	142422,8	47325,8	82483,6	2635,1	9978,3

a Bez wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu.
a Excluding expenditure of gminas which are also cities with powiat status.

TABL. 5 (283). **PRZYCHODY I KOSZTY SAMORZĄDOWYCH ZAKŁADÓW BUDŻETOWYCH W 2015 R.**
REVENUE AND COSTS OF LOCAL GOVERNMENT BUDGETARY ESTABLISHMENTS
IN 2015

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem <i>Total</i>	Gminy ^a <i>Gminas^a</i>	Miasta na prawach powiatu <i>Cities with po- wiat status</i>	Powiaty <i>Powiats</i>
	w tys. zł <i>in thous. zł</i>			
Przychody	152290,7	82461,0	67124,9	2704,8
Revenue				
w tym: <i>of which:</i>				
Przychody ze sprzedaży wyrobów, składników majątkowych i usług	104920,5	55695,3	46933,1	2292,1
<i>Revenue from sale of products, asset components and services</i>				
Dotacje z budżetów jednostek samorządu terytorialnego ^b	17184,3	4900,1	12176,1	108,1
<i>Grants from local government units budgets^b</i>				
Koszty	161249,9	92338,5	66203,1	2708,3
Costs				
w tym: <i>of which:</i>				
Materiały i usługi	57180,3	27605,4	28561,6	1013,3
<i>Materials and services</i>				
Podatek dochodowy od osób prawnych	753,8	360,1	393,7	–
<i>Corporate income tax</i>				
Wpłata nadwyżek do budżetów jednostek samorządu terytorialnego	1139,5	562,7	576,8	–
<i>Surplus payments to local government units budgets</i>				

a Bez przychodów i kosztów samorządowych zakładów budżetowych gmin mających również status miasta na prawach powiatu. b Łącznie z dotacjami z budżetu państwa oraz płatnościami w ramach budżetu środków europejskich.

a Excluding revenue and costs of local government budgetary establishments of gminas which are also cities with powiat status. b Including grants from the state budget as well as payments within the European funds budget.

DZIAŁ XXI INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE

Uwagi ogólne

Inwestycje

1. Nakłady inwestycyjne są to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji.

Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

Nakłady na środki trwałe są to nakłady na:

- budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe,
- maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem),
- środki transportu,
- inne, tj. melioracje szczegółowe, koszty ponoszone przy nabyciu gruntów i używanych środków trwałych, inwentarz żywy (stado podstawowe) i zasadzenia wieloletnie, a ponadto odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji z wyjątkiem odsetek nieuwzględnionych w wartości nakładów na środki trwałe przez podmioty stosujące Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR), wprowadzone od 1 I 2005 r.

Pozostałe nakłady są to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

2. Nakłady inwestycyjne zaliczono do odpowiednich sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007 zgodnie z zaklasyfikowaniem działalności inwestora (podmiotu gospodarki narodowej), z wyjątkiem nakładów na obiekty niezwiązane z jego podstawową działalnością, które zaliczono do odpowiednich sekcji według kryterium przeznaczenia obiektu (dotyczy np. budynków i lokali mieszkalnych, obiektów przeznaczonych dla potrzeb edukacji, ochrony zdrowia, sportu i rekreacji).

3. Wartość nakładów inwestycyjnych poniesionych przez:

- osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (z wyjątkiem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie) i spółki cywilne z liczbą pracujących powyżej 9 osób – opracowano na podstawie sprawozdawczości,

CHAPTER XXI INVESTMENTS. FIXED ASSETS

General notes

Investments

1. Investment outlays are financial or tangible outlays, the purpose of which is the creation of new fixed assets or the improvement (rebuilding, enlargement, reconstruction or modernization) of existing capital asset items as well as outlays on so-called initial investments.

Investment outlays are divided into outlays on fixed assets and other outlays.

Outlays on fixed assets include outlays on:

- buildings and structures (include buildings and places as well as land and water engineering constructions), of which construction and assembly works, design and cost estimate documentations among others,
- machinery, technical equipment and tools (including instruments, moveables and endowments),
- transport equipment,
- others, i.e. detailed meliorations, costs incurred for purchasing land and second-hand fixed assets, livestock (basic herd), long-term plantings, interests on investment credits and investment loans for the period of investment realization, except for interests not included in outlays on fixed assets by units that use International Accounting Standards (IAS) implemented since 1 Jan 2005.

Other outlays are outlays on so-called initial investments as well as other costs connected with investment realization. These outlays do not increase the value of fixed assets.

2. Investment outlays are included into the appropriate sections of the NACE Rev. 2 in accordance with the classification of the investor's activity (entity of the national economy), with the exception of outlays on structures not connected with its basic activity, which were included into the appropriate sections according to the criteria of structure destination (concerning, e.g. residential buildings and places, buildings for education, health care, sport and recreational purposes).

3. The value of investment outlays incurred by:

- legal persons and organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity (excluding private farms in agriculture) and civil law partnerships employing more than 9 persons – was compiled on the basis of statistical reports,

– osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej, osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą i spółki cywilne z liczbą pracujących do 9 osób, gospodarstwa indywidualne w rolnictwie, a także wartość nakładów na indywidualne budownictwo: mieszkaniowe, rekreacyjne (nieprzystosowane do stałego zamieszkania) oraz budownictwo sakralne – ustalono szacunkowo.

Podstawę szacunku wartości nakładów inwestycyjnych na indywidualne budownictwo stanowi kubatura budynków oddanych do użytkowania. Nakłady roczne obejmują pełną wartość budynków oddanych do użytkowania w danym roku, tj. nie uwzględniają różnicy stanów budownictwa niezakończonego w końcu i na początku danego roku.

Środki trwałe

1. Do **środków trwałych** zalicza się kompletne i nadające się do użytku, składniki majątkowe o przewidywanym okresie użytkowania dłuższym niż rok, w tym również drogi publiczne, ulice i place łącznie z poboczami i podbudową, uzbrojenie terenu, zasadzenia wieloletnie, melioracje, budowle wodne, grunty i inwentarz żywy (stado podstawowe) oraz od 1 I 2002 r. spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego i spółdzielcze prawo do lokalu niemieszkalnego (użytkowego).

Dane o środkach trwałych nie obejmują wartości gruntów uznanych od 1 I 1991 r. za środki trwałe zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 12 XII 1990 r. (Dz. U. Nr 90, poz. 529) oraz prawa użytkowania wieczystego gruntu uznanego od 1 I 2002 r. za środki trwałe zgodnie z ustawą o rachunkowości z dnia 29 IX 1994 r. (jednolity tekst Dz. U. 2016 poz. 1047).

2. **Wartość brutto środków trwałych** jest to wartość równa nakładom poniesionym na ich zakup lub wytworzenie, bez potrącenia wartości zużycia (umorzona).

Przez **wartość brutto środków trwałych w bieżących cenach ewidencyjnych** według stanu w dniu 31 XII należy rozumieć:

- a) w zakresie środków trwałych przekazanych do eksploatacji:
 - przed 1 I 1995 r. – wartość w cenach odtworzenia z września 1994 r.,
 - po 1 I 1995 r. – wartość w cenach bieżących nabycia lub wytworzenia,
- b) w podmiotach stosujących Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR), wprowadzone od 1 I 2005 r. – również wycenę według wartości godziwej.

Wartość brutto w cenach odtworzenia została ustalona w wyniku aktualizacji (wyceny) środków trwałych w gospodarce narodowej dokonanej według stanu w dniu 1 I 1995 r. zgodnie z postanowieniami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 20 I 1995 r. w sprawie amortyzacji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, a także aktualizacji wyceny środków trwałych (Dz. U. Nr 7, poz. 34).

– *legal persons and organizational entities without legal personality, natural persons conducting economic activity and civil law partnerships employing up to 9 persons, private farms in agriculture as well as the value of outlays on: private construction residential, and recreational (not adapted for permanent residence) and on sacral construction was estimated.*

The cubic volume of completed buildings accounts for the basis of the estimation regarding the value of investment outlays on private construction. Annual outlays include the total value of buildings completed in a given year, i.e. do not include the difference between unfinished construction at the end and at the beginning of a given year.

Fixed assets

1. **Fixed assets** include asset components and other objects completed and ready for usage, with an expected period of utility exceeding 1 year, of which also public roads, streets and squares, together with shoulders and foundations, development of tracts of land, long-term plantings, meliorations, water structures, land and livestock (basic herd) as well as since 1 Jan 2002 cooperative ownership right to residential premise and cooperative right to non-residential (utilitarian) premise.

Data regarding fixed assets do not include the value of land recognized as fixed assets since 1 Jan 1991, in accordance with the regulation of the Council of Ministers, dated 12 Dec 1990 (Journal of Laws No. 90, item 529) as well as right of perpetual use of land recognized as fixed assets since 1 Jan 2002, in accordance with the Law on Accounting, dated 29 Sep 1994 (uniform text Journal of Laws 2016 item 1047).

2. **Gross value of fixed assets** is the value equal to the outlays incurred on purchasing or manufacturing them, without deducting consumption value (depreciation).

As **gross value of fixed assets at current book-keeping prices** as of 31 Dec is understood:

- a) within the scope of fixed assets designated for exploitation:
 - before 1 Jan 1995 – the value at replacement prices of September 1994,
 - after 1 Jan 1995 – the purchasing or manufacturing value at current prices,
- b) in units that use International Accounting Standards (IAS) implemented since 1 Jan 2005 – also revaluation according to fair value.

Gross value at replacement prices was established as a result of the revaluation of fixed assets in the national economy made as of 1 Jan 1995, in accordance with the decisions of the regulation of the Minister of Finance, dated 20 Jan 1995, regarding the depreciation of fixed assets and intangible fixed assets as well as the revaluation of fixed assets (Journal of Laws No. 7, item 34).

3. Dane według sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007 – jeśli nie zaznaczono inaczej – opracowano **metodą przedsiębiorstw**, co oznacza, że wszystkie środki trwale danego podmiotu gospodarki narodowej zalicza się do tego poziomu klasyfikacyjnego, do którego zaliczono podmiot na podstawie przeważającego rodzaju działalności, np. w przedsiębiorstwie zaliczonym do sekcji „Przetwórstwo przemysłowe” wszystkie środki trwale użytkowane zarówno w tym rodzaju działalności, jak i poza tą działalnością (budynki i lokale mieszkalne, obiekty służące edukacji, ochronie zdrowia itp.) zalicza się do sekcji „Przetwórstwo przemysłowe”. Wyjątek stanowią budynki mieszkalne w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, które ujęto w sekcji „Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości”.

4. Wartość brutto środków trwałych:

- osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (z wyjątkiem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie) i spółek cywilnych z liczbą pracujących powyżej 9 osób – opracowano na podstawie sprawozdawczości,
- osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej, osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą i spółek cywilnych z liczbą pracujących do 9 osób, gospodarstw indywidualnych w rolnictwie, a także wartość indywidualnych budynków mieszkalnych (osób fizycznych) i rekreacyjnych nieprzystosowanych do stałego zamieszkania, wartość dróg publicznych, ulic i placów, melioracji podstawowych i szczegółowych oraz budowli wodnych – ustalono szacunkowo.

5. Wartość środków trwałych według grup opracowano zgodnie z Klasyfikacją Środków Trwałych. Grupowanie obejmuje:

- 1) budynki i budowle:
 - a) budynki i lokale; od 1 I 2002 r. spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego oraz spółdzielcze prawo do lokalu niemieszkalnego (użytkowego),
 - b) obiekty inżynierii lądowej i wodnej (bez melioracji szczegółowych);
- 2) maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia:
 - a) kotły i maszyny energetyczne,
 - b) maszyny, urządzenia i aparaty ogólnego zastosowania,
 - c) specjalistyczne maszyny, urządzenia i aparaty,
 - d) urządzenia techniczne,
 - e) narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie;
- 3) środki transportu;
- 4) pozostałe środki trwale, tj. zasadzenia wieloletnie, melioracje szczegółowe i inwentarz żywy (stado podstawowe).

3. Data by sections of the NACE Rev. 2, unless otherwise indicated, were compiled using the **enterprise method**, i.e. all fixed assets of a given entity of the national economy are included in that classification level to which the entity was included on the basis of the superior kind of activity, e.g. in an enterprise classified in the section "Manufacturing" all fixed assets used in manufacturing and outside this activity (residential buildings and places, buildings for education, health care etc.) are included in the section "Manufacturing". Residential buildings on private farms in agriculture classified in the section "Real estate activities" are an exception.

4. The gross value of fixed assets of:

- legal persons and organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity (excluding private farms in agriculture) and civil law partnerships employing more than 9 persons – was compiled on the basis of statistical reports,
- legal persons and organizational entities without legal personality, natural persons conducting economic activity and civil law partnerships employing up to 9 persons, private farms in agriculture as well as the value of private residential buildings (of natural persons) and recreational buildings not adapted for permanent residence, the value of public roads, streets and squares, basic and detailed meliorations and water structures – was estimated.

5. Value of fixed assets by groups was compiled in accordance with Classification of Fixed Assets. The grouping includes:

- 1) buildings and structures:
 - a) buildings and places; since 1 Jan 2002 cooperative ownership right to residential premise as well as cooperative right to non-residential (utilitarian) premise,
 - b) land and water engineering constructions (excluding detailed meliorations);
- 2) machinery, technical equipment and tools:
 - a) boilers and power industry machinery,
 - b) general usage machinery, equipment and apparatus,
 - c) special use machinery, equipment and apparatus,
 - d) technical equipment,
 - e) tools, instruments, moveables and endowments;
- 3) transport equipment;
- 4) other fixed assets, i.e. long-term plantings, detailed meliorations and livestock (basic herd).

Inwestycje

Investments

TABL. 1 (284). **NAKLADY INWESTYCYJNE^a (ceny bieżące)**
INVESTMENT OUTLAYS^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł			
O G Ó Ł E M	5050,9	6871,5	6848,3	T O T A L
sektor publiczny	2382,8	3441,9	3201,7	public sector
sektor prywatny	2668,1	3429,5	3646,6	private sector
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	300,8	446,9	438,7	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	1292,9	2207,2	2260,9	Industry
górnictwo i wydobywanie	26,1	15,8	30,8	mining and quarrying
przetwórstwo przemysłowe	702,9	1058,5	1103,0	manufacturing
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	204,5	725,1	738,4	electricity, gas, steam and air conditioning supply
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	359,4	407,8	388,7	water supply; sewerage, waste management and remediation activities
Budownictwo	162,5	113,4	124,9	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	396,3	435,1	452,7	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazynowa ^b	1247,7	1649,7	1317,6	Transportation and storage ^b
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	58,5	50,1	60,0	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	28,2	51,1	114,2	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	29,4	21,0	23,7	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	637,9	796,5	734,3	Real estate activities
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	33,4	51,8	138,6	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	18,8	24,6	52,5	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	147,4	246,4	276,6	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	220,4	273,5	272,6	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	182,3	280,2	411,9	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	263,6	204,2	146,7	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa ...	30,7	19,8	22,4	Other service activities

a Według lokalizacji inwestycji. b Łącznie z nakładami inwestycyjnymi na drogi publiczne, ulice i place.

a By investment location. b Including investment outlays on public roads, streets and squares.

TABL. 2 (285). **NAKŁADY INWESTYCYJNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a (ceny bieżące)**
INVESTMENT OUTLAYS IN ENTERPRISES^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł			
O G Ó Ł E M	1904,1	2809,0	3195,1	T O T A L
sektor publiczny	465,1	1008,1	1131,6	public sector
sektor prywatny	1439,0	1800,9	2063,6	private sector
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	24,1	54,3	43,5	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	976,5	1929,5	1954,2	Industry
górnictwo i wydobywanie	23,5	14,2	23,7	mining and quarrying
przetwórstwo przemysłowe	664,2	976,1	1048,4	manufacturing
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	190,6	664,6	603,6	electricity, gas, steam and air conditioning supply
dostawa wody; gospodarowa- nie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	98,3	274,6	278,4	water supply; sewerage, waste management and remedia- tion activities
Budownictwo	106,0	59,5	82,2	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	318,7	269,7	339,9	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazy- nowa	140,9	90,7	148,0	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ ...	25,8	32,3	27,6	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	22,5	42,0	92,8	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpie- czeniowa	25,6	17,4	20,4	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	70,4	48,6	42,0	Real estate activities
Działalność profesjonalna, nauko- wa i techniczna	9,7	3,7	88,7	Professional, scientific and techni- cal activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	7,7	15,0	31,3	Administrative and support service activities
Edukacja	14,4	1,7	1,5	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	146,8	147,2	265,8	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	14,7	94,6	47,5	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa ...	0,3	2,8	10,0	Other service activities

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według lokalizacji inwestycji.
^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; by investment location.

TABL. 3 (286). NAKŁADY INWESTYCYJNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a WEDŁUG GRUP (ceny bieżące)
 INVESTMENT OUTLAYS IN ENTERPRISES^a BY GROUPS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym Of which			
		budynki i budowle <i>buildings and structures</i>	maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia <i>machinery, technical equipment and tools</i>	środki transportu <i>transport equipment</i>	
		w mln zł	in mln zł		
OGÓŁEM	2010	1519,0	579,5	747,1	189,4
TOTAL	2014	1925,1	804,9	945,3	169,0
	2015	2314,9	889,5	1202,5	208,8
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		40,5	23,0	15,8	1,3
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>					
Przemysł		1330,0	499,4	755,5	70,2
<i>Industry</i>					
górnictwo i wydobywanie		25,9	1,2	21,1	3,6
<i>mining and quarrying</i>					
przetwórstwo przemysłowe		963,6	208,0	695,7	57,4
<i>manufacturing</i>					
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ		64,5	48,8	13,8	1,9
<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>					
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ		276,0	241,5	24,8	7,4
<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>					
Budownictwo		78,6	29,3	33,5	15,6
<i>Construction</i>					
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		238,6	115,6	70,1	52,2
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>					
Transport i gospodarka magazynowa		76,9	17,5	5,4	53,8
<i>Transportation and storage</i>					
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ		19,4	10,6	8,3	0,6
<i>Accommodation and catering^Δ</i>					
Informacja i komunikacja		37,7	4,4	31,7	0,9
<i>Information and communication</i>					
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		7,9	2,6	3,3	2,0
<i>Financial and insurance activities</i>					
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ		41,9	38,4	2,8	0,7
<i>Real estate activities</i>					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>		90,0	8,1	81,3	0,6
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ		29,0	0,8	25,8	2,4
<i>Administrative and support service activities</i>					
Edukacja		1,4	0,2	0,6	0,6
<i>Education</i>					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna		264,7	104,0	147,3	6,5
<i>Human health and social work activities</i>					
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją		48,5	32,9	14,3	1,2
<i>Arts, entertainment and recreation</i>					
Pozostała działalność usługowa		9,9	2,7	7,1	0,1
<i>Other service activities</i>					

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według siedziby inwestora.
^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; according to investor seat.

Środki trwałe

Fixed assets

TABL. 4 (287). **WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH^a** (bieżące ceny ewidencyjne)
Stan w dniu 31 XII
GROSS VALUE OF FIXED ASSETS^a (current book-keeping prices)
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł			
O G Ó Ł E M	66592,9	85048,0	91087,0	T O T A L
sektor publiczny	26448,6	36146,8	39080,6	public sector
sektor prywatny	40144,3	48901,2	52006,4	private sector
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	8260,3	9438,4	9768,4	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	15448,0	20406,0	22331,2	Industry
górnictwo i wydobywanie	186,7	273,2	273,4	mining and quarrying
przetwórstwo przemysłowe	8650,8	11815,7	12942,1	manufacturing
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	3948,4	4633,6	4846,6	electricity, gas, steam and air conditioning supply
dostawa wody; gospodarowa- nie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	2662,0	3683,5	4268,7	water supply; sewerage, waste management and remedia- tion activities
Budownictwo	1116,3	1354,4	1435,7	Construction
Handel; naprawa pojazdów samo- chodowych ^Δ	3215,4	3803,0	4117,3	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazy- nowa ^b	14511,4	19455,4	20894,1	Transportation and storage ^b
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ ...	341,4	566,7	580,5	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	775,1	1140,6	1226,0	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpie- czeniowa	396,4	433,5	440,4	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	14229,8	16552,4	17092,4	Real estate activities
Działalność profesjonalna, nauko- wa i techniczna	342,4	483,3	519,8	Professional, scientific and tech- nical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	156,8	263,0	373,0	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe za- bezpieczenia społeczne	2789,7	3398,1	3645,5	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	2505,0	3744,4	4136,0	Education
Opieka zdrowotna i pomoc spo- łeczna	1577,4	2122,9	2485,9	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	810,9	1679,2	1804,7	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa ...	116,8	206,6	236,1	Other service activities

a Podziału środków trwałych według sekcji PKD 2007 dokonano zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej rodzaju działalności.
b Łącznie z wartością dróg publicznych, ulic i placów.

a The division of fixed assets by NACE Rev. 2 sections was made according to the abode of local kind-of-activity unit. b Including value of public roads, streets and squares.

TABL. 5 (288). **WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a**
(bieżące ceny ewidencyjne)
Stan w dniu 31 XII
GROSS VALUE OF FIXED ASSETS IN ENTERPRISES^a (current book-keeping prices)
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2014	2015	SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł			
O G Ó Ł E M	25034,7	31593,1	34259,3	T O T A L
sektor publiczny	5711,7	8081,4	8890,4	public sector
sektor prywatny	19323,0	23511,7	25368,8	private sector
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	368,1	536,8	550,0	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	13626,2	17805,4	19541,2	Industry
górnictwo i wydobywanie	180,8	249,0	248,4	mining and quarrying
przetwórstwo przemysłowe	8328,1	11405,9	12501,8	manufacturing
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	3874,2	4513,1	4682,7	electricity, gas, steam and air conditioning supply
dostawa wody; gospodarowa- nie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	1243,0	1637,4	2108,3	water supply; sewerage, waste management and remedia- tion activities
Budownictwo	797,4	865,2	913,0	Construction
Handel; naprawa pojazdów samo- chodowych ^Δ	2330,0	2661,0	2907,7	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazy- nowa	1514,4	1836,1	1909,8	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ ...	270,7	452,6	475,8	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	695,2	1024,0	1079,6	Information and communication
Działalność finansowa i ubezpie- czeniowa	365,0	388,3	392,3	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	3389,8	3232,8	3218,2	Real estate activities
Działalność profesjonalna, nauko- wa i techniczna	85,9	114,7	70,7	Professional, scientific and tech- nical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	73,8	137,1	233,8	Administrative and support service activities
Edukacja	144,8	163,2	176,1	Education
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	1186,8	1586,1	1897,4	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	176,1	758,8	843,6	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa ...	10,5	31,0	50,0	Other service activities

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; podziału środków trwałych według sekcji PKD 2007 dokonano zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej rodzaju działalności.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; the division of fixed assets by NACE Rev. 2 sections was made according to the abode of local kind-of-activity unit.

DZIAŁ XXII RACHUNKI REGIONALNE

Uwagi ogólne

1. Rachunki regionalne opracowano zgodnie z zasadami Europejskiego Systemu Rachunków (ESA 2010) wprowadzonego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 549/2013 z dnia 21 V 2013 r. w sprawie europejskiego systemu rachunków narodowych i regionalnych w Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE L 174 z 26 VI 2013 r.). W systemie rachunków regionalnych dla każdego województwa zestawiane są: rachunek produkcji i rachunek tworzenia dochodów według sektorów instytucjonalnych i rodzajów działalności oraz rachunek podziału pierwotnego dochodów i rachunek podziału wtórnego dochodów w sektorze gospodarstw domowych. Dla podregionów obliczane są: produkt krajowy brutto (PKB) i wartość dodana brutto (WDB) według grup rodzajów działalności.

2. Produkt krajowy brutto (PKB) przedstawia końcowy rezultat działalności wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. Produkt krajowy brutto równa się sumie wartości dodanej brutto wytworzonej przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne powiększonej o podatki od produktów i pomniejszonej o dotacje do produktów. Produkt krajowy brutto jest liczony w cenach rynkowych.

W obliczeniach dynamiki wolumenu produktu krajowego brutto jako ceny stałe przyjęto ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany.

3. Wartość dodana brutto (WDB) mierzy wartość nowo wytworzoną w wyniku działalności produkcyjnej krajowych jednostek instytucjonalnych. Wartość dodana brutto stanowi różnicę między produkcją globalną a zużyciem pośrednim, jest wyrażona w cenach bazowych.

4. Produkcja globalna obejmuje wartość wyrobów i usług wytworzonych przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne. Produkcja globalna jest wyceniana w cenach bazowych lub według kosztów produkcji.

5. Zużycie pośrednie obejmuje wartość wyrobów i usług zużytych jako nakłady w procesie produkcji, z wyjątkiem środków trwałych, których zużycie jest rejestrowane jako amortyzacja środków trwałych. Zużycie pośrednie jest wyceniane w cenach nabycia.

6. W systemie rachunków regionalnych przyjmuje się zasadę ewidencjonowania produkcji globalnej oraz zużycia pośredniego z uwzględnieniem **obrotów wewnętrznych**.

CHAPTER XXII REGIONAL ACCOUNTS

General notes

1. Regional accounts were compiled according to the principles of the European System of Accounts (ESA 2010), introduced by Regulation No 549/2013 of the European Parliament and of the Council (EU) of 21 May 2013 on the European system of national and regional accounts in the European Union (Official Journal of the EU L 174, 26 Jun 2013). The following accounts are compiled in the regional accounts system for each voivodship: the production account and the generation of income account by institutional sectors and kind of activity as well as the allocation of primary income account and the secondary distribution of income account in the households sector. The following categories are calculated for subregions: gross domestic product (GDP) and gross value added (GVA) by kind-of-activity groups.

2. Gross domestic product (GDP) presents the final result of the activity of all entities of the national economy. Gross domestic product is equal to the sum of gross value added generated by all national institutional units, increased by taxes on products and decreased by subsidies on products. Gross domestic product is calculated at market prices.

In calculations of gross domestic product volume indices current prices from the year preceding the reference year were adopted as constant prices.

3. Gross value added (GVA) measures the newly generated value as a result of the production activity of national institutional units. Gross value added is the difference between gross output and intermediate consumption, and is presented at basic prices.

4. Gross output includes the value of goods and services produced by all national institutional units. Gross output is valued at basic prices or according to the production costs.

5. Intermediate consumption includes the value of goods and services consumed as outlays in the production process, excluding fixed assets, the consumption of which is registered as depreciation of fixed assets. Intermediate consumption is presented at purchasers' prices.

6. In the regional accounts system the principle of recording gross output as well as intermediate consumption including **internal turnover** is accepted.

7. Dochody pierwotne brutto w sektorze gospodarstw domowych składają się z dochodu mieszanego brutto, dochodów związanych z pracą najemną (obejmujących całkowite koszty związane z zatrudnieniem ponoszone przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne, tj. wynagrodzenia łącznie ze składkami na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i zdrowotne płaconymi przez pracowników, składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne płacone przez pracodawców i inne koszty związane z zatrudnieniem) oraz dochodów z tytułu własności. Dochody pierwotne brutto pełnią funkcję kreującą dochody do dyspozycji brutto.

8. Dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych powstają w wyniku skorygowania dochodów pierwotnych brutto o podatki bieżące od dochodów, majątku itp., składki netto na ubezpieczenia społeczne, świadczenia społeczne (świadczenia z ubezpieczeń społecznych i pozostałe świadczenia społeczne) oraz pozostałe transfery bieżące.

Dynamikę realnych dochodów do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych w przekroju województw obliczono metodą uproszczoną przy zastosowaniu wskaźników cen towarów i usług konsumpcyjnych według województw.

9. Grupowanie danych według województw w podziale na rodzaje działalności według Polskiej Klasyfikacji Działalności – PKD 2007 zostało dokonane **metodą jednostek lokalnych rodzaju działalności**, tj. według siedziby i podstawowego rodzaju działalności jednostki lokalnej przedsiębiorstwa.

10. Kryteriami zaliczania danej jednostki gospodarki narodowej do określonego **sektora instytucjonalnego** są: funkcje pełnione w gospodarce narodowej, rodzaj aktywności w tworzeniu nowych wartości ekonomicznych oraz sposób uczestniczenia w podziale dochodów. Wyróżnia się pięć krajowych sektorów instytucjonalnych:

- 1) sektor przedsiębiorstw, do którego zaliczono podmioty gospodarcze wytwarzające produkty rynkowe (wyroby i usługi niefinansowe);
- 2) sektor instytucji finansowych i ubezpieczeniowych, do którego zaliczono podmioty gospodarcze zajmujące się pośrednictwem finansowym, pomocniczą działalnością finansową oraz działalnością ubezpieczeniową;
- 3) sektor instytucji rządowych i samorządowych, do którego zaliczono podmioty gospodarki narodowej działające na zasadach określonych w ustawie o finansach publicznych oraz podmioty, których system finansowy został określony odrębnymi ustawami, a których podstawowym źródłem finansowania są dotacje z budżetu państwa oraz przedsiębiorstwa publiczne i instytucje niekomercyjne spełniające kryteria ESA 2010 w zakresie klasyfikacji do tego sektora;

7. Gross primary income in the households sector is comprised of gross mixed income, income connected with hired work (including total compensation of employees borne by all national institutional units, i.e. wages and salaries jointly with contributions to compulsory social security and health security paid by employees, contributions to compulsory social security paid by employers and other costs connected with employment) as well as property income. Gross primary income fulfils the function of creating gross disposable income.

8. Gross disposable income in the households sector is obtained as a result of correcting gross primary income by: current taxes on income, wealth, etc., net social contributions, social benefits (social security benefits and other social benefits) and other current transfers.

Indices of gross real disposable income in the households sector by voivodships are calculated applying simplified method using price indices of consumer goods and services by voivodships.

9. Data grouping by voivodships according to kind of activity – by NACE Rev. 2 was conducted applying the **local kind-of-activity unit method**, i.e. by the place of residence and main kind of activity of the local unit of the enterprise.

10. Criteria of rating a given unit of the national economy among institutional sectors are: functions fulfilled in the national economy, kind of activity in the creation of new economic values as well as the way of participation in the distribution of income. The five following institutional sectors are defined:

- 1) *non-financial corporations sector which includes economic entities manufacturing market products (goods and non-financial services);*
- 2) *financial corporations sector which includes economic entities engaged in financial inter-mediation, auxiliary financial activity as well as in insurance activity;*
- 3) *general government sector which includes entities of the national economy operating according to the principles described in the Law on Public Finance as well as entities for which the financial system was defined in special regulations, and the main source of financing of which are subsidies from the state budget, as well as public corporations and non-profit institutions which meet the ESA 2010 criteria of classification to this sector;*

- 4) sektor gospodarstw domowych, który tworzą osoby fizyczne pracujące na własny rachunek w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie oraz osoby fizyczne pracujące na własny rachunek poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie z liczbą pracujących do 9 osób, a także osoby fizyczne uzyskujące dochody z pracy najemnej i niezarobkowych źródeł;
- 5) sektor instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych, który obejmuje: organizacje społeczne, partie polityczne, organizacje związków zawodowych, stowarzyszenia, fundacje oraz jednostki organizacji wyznaniowych.

11. W rachunkach regionalnych uwzględnia się szacunek „szarej gospodarki” oraz „działalności nielegalnej”. „Szara gospodarka” obejmuje legalną produkcję ukrytą szacowaną dla zarejestrowanych podmiotów gospodarczych z liczbą pracujących do 9 osób (niezależnie od szczególnej formy prawnej), z liczbą pracujących od 10 do 49 osób w sektorze prywatnym (bez spółdzielni) oraz osób fizycznych z tytułu wykonywania pracy nierejestrowanej, głównie w działalności usługowej (w tym osób świadczących usługi seksualne).

W ramach „działalności nielegalnej” ujęto szacunki dotyczące działalności osób czerpiących korzyści majątkowe z tytułu świadczenia usług prostytucji przez inne osoby, produkcji i handlu narkotykami oraz przemytu papierosów.

12. Dane z rachunków regionalnych za lata 2010–2013 zostały zmienione w stosunku do wcześniej opublikowanych w ślad za rewizją w rocznych rachunkach narodowych, dokonaną stosownie do standardowej procedury dotyczącej nadmiernego deficytu (tzw. notyfikacja fiskalna). Rewizja wynika z wdrożenia wytycznych zawartych w najnowszym Podręczniku Deficytu i Długu Sektora Instytucji Rządowych i Samorządowych (MGDD, edycja 2016). Zmiany związane z wdrożeniem zapisów tego podręcznika mające znaczenie dla Polski dotyczyły między innymi zakresu podmiotowego sektora instytucji rządowych i samorządowych oraz rejestracji abonamentu radio-telewizyjnego.

13. Szczegółowy opis zmian wprowadzonych do rachunków narodowych znajduje się w notatce informacyjnej GUS „Zweryfikowany szacunek produktu krajowego brutto za lata 2010–2015” z dnia 19 X 2016 r., dostępnej na stronie:

<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rachunki-narodowe/roczne-rachunki-narodowe/zweryfikowany-szacunek-produktu-krajowego-brutto-za-lata-2010-2015,9,2.html>.

14. Wyjaśnienia dotyczące rachunków regionalnych (uwagi metodyczne oraz podstawowe pojęcia) zamieszczono w publikacji „Produkt krajowy brutto – Rachunki regionalne w 2014 r.”

4) households sector which includes own-account workers on private farms in agriculture as well as natural persons working outside private farms in agriculture, employing up to 9 persons as well as natural persons obtaining income from hired work and non-earned sources;

5) non-profit institutions serving households sector which includes: social organizations, political parties, trade unions, associations, foundations and units of religious organizations.

11. The estimation of the “hidden economy” and “illegal activity” is included in the regional accounts. “Hidden economy” covers the legal concealed production for registered economic entities employing up to 9 persons (irrespective of the specific legal form), employing from 10 to 49 persons in private sector (excluding cooperatives) as well as natural persons engaged in non-registered work primarily within the service activity (including people providing sexual services).

Within “illegal activities” there were included estimations concerning activity of people deriving profits from exploiting prostitution, production and trade of drugs as well as smuggling of cigarettes.

12. Data from regional accounts for the years 2010–2013 were changed in relation to those published previously as a consequence of revision in the annual national accounts, made due to the standard excessive deficit procedure (the so-called fiscal notification). Revision results from implementing the requirements included in the latest “Manual on Government Deficit and Debt” (MGDD, 2016 edition). Changes connected with introducing the provisions of this manual of importance to Poland, concerned among other things subjective range of the general government sector as well as radio and TV licence fees recording.

13. Detailed description of the changes introduced in the national accounts can be found in the CSO news release “Zweryfikowany szacunek produktu krajowego brutto za lata 2010–2015” of 19 Oct 2016, available at: <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rachunki-narodowe/roczne-rachunki-narodowe/zweryfikowany-szacunek-produktu-krajowego-brutto-za-lata-2010-2015,9,2.html>.

14. Explanations concerning regional accounts (methodological notes and basic concepts) are placed in the publication “Gross Domestic Product – Regional Accounts in 2014”.

Uwaga do tablic 1–3

Dane za lata 2010 i 2013 zostały zmienione w stosunku do opublikowanych w poprzednich edycjach Rocznika; patrz uwagi ogólne, ust. 12 na str. 351.

Note to the tables 1–3

Data for 2010 and 2013 have been changed in relation to the data published in the previous editions of the Yearbook; see general notes, item 12 on page 351.

TABL. 1 (289). **PRODUKT KRAJOWY BRUTTO (ceny bieżące)**
GROSS DOMESTIC PRODUCT (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010	2013	2014	2010	2013	2014
	w mln zł in mln zł			w odsetkach in percent		
OGÓŁEM TOTAL	32975	37536	38605	x	x	x
W tym wartość dodana brutto Of which gross value added	29012	33323	34233	100,0	100,0	100,0
w tym sektor: of which sector:						
przedsiębiorstw non-financial corporations	11223	13071	13850	38,7	39,2	40,5
instytucji rządowych i samorządowych general government	5990	6528	6805	20,6	19,6	19,9
gospodarstw domowych households	10766	12629	12282	37,1	37,9	35,9
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	2211	2897	2530	7,6	8,7	7,4
Przemysł Industry	5703	6913	7530	19,7	20,7	22,0
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing	4799	5783	6351	16,5	17,4	18,6
Budownictwo Construction	2373	2396	2563	8,2	7,2	7,5
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ ; transport i gospodarka magazynowa; zakwaterowanie i gastronomia ^Δ ; informacja i komunikacja Trade; repair of motor vehicles ^Δ ; transportation and storage; accommodation and catering ^Δ ; information and communication	8134	9374	9335	28,0	28,1	27,3
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa; obsługa rynku nieruchomości ^Δ Financial and insurance activities; real estate activities	2824	2958	3156	9,7	8,9	9,2
Pozostałe usługi Other service	7766	8785	9119	26,8	26,4	26,6
NA 1 MIESZKAŃCA ^a PER CAPITA ^a	27381	31372	32350	x	x	x

a W złotych.

a In zlotys.

TABL. 2 (290). **PODSTAWOWE ELEMENTY RACHUNKU PRODUKCJI I RACHUNKU TWORZENIA DOCHODÓW (ceny bieżące)**
BASIC ELEMENTS OF PRODUCTION ACCOUNT AND GENERATION OF INCOME ACCOUNT (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2013	2014	SPECIFICATION
	w mln zł		in mln zł	
Produkcja globalna	63864	74904	76855	Gross output
Zużycie pośrednie	34852	41581	42622	Intermediate consumption
Wartość dodana brutto	29012	33323	34233	Gross value added
w tym koszty związane z zatrudnieniem	12143	13607	14218	of which compensation of employees
Nadwyżka operacyjna brutto	17175	20682	20544	Gross operating surplus

TABL. 3 (291). **NOMINALNE DOCHODY W SEKTORZE GOSPODARSTW DOMOWYCH**
NOMINAL INCOME IN THE HOUSEHOLDS SECTOR

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2013	2014	SPECIFICATION
Dochody pierwotne brutto:				Gross primary income:
w milionach złotych	24096	27360	27502	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	20008	22867	23046	per capita in zł
Dochody do dyspozycji brutto:				Gross disposable income:
w milionach złotych	23758	26472	26498	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	19728	22125	22205	per capita in zł

DZIAŁ XXIII PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ

Uwagi ogólne

Prezentowane dane dotyczą podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON i obejmują osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, zaklasyfikowane do poszczególnych sekcji PKD 2007 według przeważającego rodzaju działalności.

Krajowy rejestr urzędowy podmiotów gospodarki narodowej, zwany dalej rejestrem REGON, jest rejestrem administracyjnym prowadzonym przez Prezesa GUS. Zasady prowadzenia rejestru określają przepisy ustawy z dnia 29 VI 1995 r. o statystyce publicznej (jednolity tekst Dz. U. 2016 poz. 1068, z późniejszymi zmianami) oraz przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 XI 2015 r. (Dz. U. poz. 2009) w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej, wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń.

Podstawową funkcją rejestru REGON jest identyfikowanie podmiotów gospodarki narodowej, co jest realizowane poprzez nadawanie im unikatowych numerów identyfikacyjnych.

Rejestr REGON jest na bieżąco aktualizowany na podstawie danych o podmiotach gospodarki narodowej, przekazywanych drogą elektroniczną z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej, Krajowego Rejestru Sądowego, Systemu Informacji Oświatowej oraz Centralnego Rejestru Podmiotów Krajowej Ewidencji Podatników, oraz – w przypadku pozostałych podmiotów – na podstawie wniosków zgłaszanych do właściwych urzędów statystycznych. Kompletność i aktualność rejestru uzależniona jest od terminowej realizacji ww. obowiązku. Ponadto od 2011 r. do aktualizacji rejestru wykorzystywane są informacje z Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL) dotyczące zgonów osób fizycznych, które były wpisane do rejestru REGON.

CHAPTER XXIII ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY

General notes

Presented data concern entities of the national economy recorded in the REGON register and include legal persons, organizational entities without legal personality and natural persons conducting economic activity, classified into particular NACE Rev. 2 sections according to the predominant kind of activity.

The National Office Business Register, hereinafter referred to as REGON, is an administrative register held by the President of the CSO. The rules for running the register are defined by the regulation of the Council of Ministers, dated 29 Jun 1995 on Public Statistics (uniform text Journal of Laws 2016 item 1068, with later amendments) and the provisions of the regulation of the Council of Ministers, dated 30 Nov 2015 (Journal of Laws item 2009) on the mode and methodology of running and updating the National Official Business Register, application, questionnaire, certificate specimens and detailed condition.

The basic function of the REGON register is identification of entities of the national economy, which is accomplished by assigning to them unique identification numbers.

The REGON register is updated on a current basis with the use of data on entities of the national economy transferred through the electronic system from the Central Registration and Information on Business, the National Court Register, the Educational Information System as well as the Central Business Entity Register of the National Taxpayer Register, and – for the remaining entities – on the basis of applications submitted to the relevant statistical offices. The completeness and correctness of the register is contingent on the timely compliance with the above-mentioned obligation. In addition, since 2011 the register has been updated with information from the Common Electronic System of Population (PESEL) on the deaths of natural persons, who were registered in the REGON.

TABL. 1 (292). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a W REJESTRZE REGON**
 Stan w dniu 31 XII
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN THE REGON REGISTER
 As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
OGÓŁEM	88915	91876	98339^b	99309^b	TOTAL
sektor publiczny	3183	3065	3125	3063	public sector
sektor prywatny	85732	88811	95187	95713	private sector
w tym:					of which:
Przedsiębiorstwa państwowe	23	2	1	–	State owned enterprises
Spółki	8316	9281	11094	11710	Companies
w tym:					of which:
handlowe	3698	4492	5942	6490	commercial
cywilne	4509	4675	5025	5087	civil
Spółdzielnie	525	474	500	499	Cooperatives
Fundacje	134	213	416	503	Foundations
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	2492	2924	3349	3426	Associations and social organizations
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	72071	73083	75930	76252	Natural persons conducting economic activity

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie. b W podziale według sektorów własności – bez podmiotów, dla których informacja o formie własności nie występuje w rejestrze REGON.

a Excluding persons tending private farms in agriculture. b In the division by ownership sectors excluding entities that in the REGON register do not have information concerning form of ownership.

TABL. 2 (293). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a W REJESTRZE REGON WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI**
 Stan w dniu 31 XII
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN THE REGON REGISTER BY LEGAL FORMS AND SECTIONS
 As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej Legal persons and organizational entities without legal personality							Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą Natural persons conducting economic activity	
		razem total	przedsiębiorstwa państwowe state owned enterprises	w tym of which						spółdzielnie cooperatives
				razem total	spółki handlowe commercial companies		spółki cywilne civil law partnerships	spółdzielnie cooperatives		
					jednoosobowe Skarbu Państwa sole-shareholder companies of the State Treasury	w tym of which				
OGÓŁEM	2005	88915	16844	23	3698	10	415	4509	525	72071
TOTAL	2010	91876	18793	2	4492	17	529	4675	474	73083
	2014	98339	22409	1	5942	7	749	5025	500	75930
	2015	99309	23057	–	6490	7	805	5087	499	76252
w tym: of which:										
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo ... Agriculture, forestry and fishing		2975	491	–	110	–	8	62	105	2484

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.
 a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 2 (293). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a W REJESTRZE REGON WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI (cd.)**

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN THE REGON REGISTER BY LEGAL FORMS AND SECTIONS (cont.)

As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej Legal persons and organizational entities without legal personality							Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą Natural persons conducting economic activity
		razem total	w tym of which						
			przedsiębiorstwa państwowe state owned enterprises	spółki handlowe commercial companies			spółki cywilne civil law partnerships	spółdzielnie cooperatives	
				razem total	w tym of which	z udziałem kapitału zagranicznego with foreign capital participation			
			jednoosobowe Skarbu Państwa sole-shareholder companies of the State Treasury						
Przemysł Industry	8777	2015	–	1245	2	164	673	55	6762
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing	8082	1704	–	1016	2	156	627	53	6378
Budownictwo Construction	12567	1107	–	649	1	47	416	33	11460
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	25465	4359	–	2217	–	400	2023	110	21106
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	7097	516	–	274	3	43	219	5	6581
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	2416	554	–	171	–	21	322	8	1862
Informacja i komunikacja Information and communication	2293	438	–	333	1	22	93	4	1855
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	3093	388	–	176	–	24	61	33	2705
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	3068	2267	–	218	–	9	124	109	801
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	8353	1090	–	523	–	37	475	8	7263
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	2291	338	–	185	–	17	133	12	1953
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne ... Public administration and defence; compulsory social security	1083	1083	–	–	–	–	–	–	–

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 2 (293). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a W REJESTRZE REGON WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN THE REGON REGISTER BY LEGAL FORMS AND SECTIONS (cont.)

As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej Legal persons and organizational entities without legal personality						Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą Natural persons conducting economic activity	
		razem total	w tym of which						
			przedsiębiorstwa państwowe state owned enterprises	spółki handlowe commercial companies		spółki cywilne civil law partnerships	spółdzielnie cooperatives		
				razem total	w tym of which				z udziałem kapitału zagranicznego with foreign capital participation
			jednoosobowe Skarbu Państwa sole-shareholder companies of the State Treasury						
Edukacja Education	3556	2224	–	50	–	1	69	1	1332
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	6563	769	–	261	–	4	241	7	5794
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	1817	1101	–	40	–	4	71	2	716
Pozostała działalność usługowa Other service activities	7717	4139	–	37	–	4	105	7	3578

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

a Excluding persons tending private farms in agriculture.

 TABL. 3 (294). **SPÓŁKI HANDLOWE WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI**

Stan w dniu 31 XII

COMMERCIAL COMPANIES BY LEGAL STATUS AND SECTIONS

As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Spółki kapitałowe Companies			Spółki osobowe Partnerships			
		razem total	akcyjne joint stock	z ograniczoną odpowiedzialnością with limited liability	razem total	w tym of which		
						jawne unlimited	komandytowe limited	
OGÓŁEM	2005	3698	2827	118	2709	871	797	24
TOTAL	2010	4492	3298	105	3193	1194	1063	69
	2014	5942	4446	115	4331	1496	1159	199
	2015 ^a	6490	4928	124	4804	1562 ^b	1169	265
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing		110	92	–	92	18	2	16

a W podziale według sekcji PKD – bez podmiotów, dla których informacja o przeważającym rodzaju działalności nie występuje w rejestrze REGON. b W tym 90 spółek partnerskich i 38 spółek komandytowo-akcyjnych.

a In the division by PKD sections excluding entities that in the REGON register have not pointed the predominant kind of activity. b Of which 90 professional partnerships and 38 limited joint-stock partnerships.

TABL. 3 (294). **SPÓŁKI HANDLOWE WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
COMMERCIAL COMPANIES BY LEGAL STATUS AND SECTIONS (cont.)
As of 31 Dec

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Spółki kapitałowe Companies			Spółki osobowe Partnerships		
		razem total	akcyjne joint stock	z ograniczoną odpowiedzialnością with limited liability	razem total	w tym of which	
						jawne unlimited	koman- dytowe limited
Przemysł	1245	972	44	928	273	219	51
<i>Industry</i>							
w tym przetwórstwo przemysłowe ...	1016	771	42	729	245	202	40
<i>of which manufacturing</i>							
Budownictwo	649	504	16	488	145	90	51
<i>Construction</i>							
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ	2217	1636	26	1610	581	517	60
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>							
Transport i gospodarka magazynowa ...	274	201	3	198	73	58	15
<i>Transportation and storage</i>							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	171	115	2	113	56	49	7
<i>Accommodation and catering^Δ</i>							
Informacja i komunikacja	333	296	5	291	37	27	9
<i>Information and communication</i>							
Działalność finansowa i ubezpiecze- niowa	176	135	5	130	41	17	10
<i>Financial and insurance activities</i>							
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	218	153	8	145	65	47	12
<i>Real estate activities</i>							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	523	452	7	445	71	35	19
<i>Professional, scientific and technical activities</i>							
Administrowanie i działalność wspiera- jąca ^Δ	185	161	4	157	24	19	3
<i>Administrative and support service activities</i>							
Edukacja	50	44	1	43	6	4	2
<i>Education</i>							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna ..	261	98	–	98	163	77	9
<i>Human health and social work activities</i>							
Działalność związana z kulturą, roz- rywką i rekreacją	40	35	3	32	5	4	1
<i>Arts, entertainment and recreation</i>							
Pozostała działalność usługowa	37	33	–	33	4	4	–
<i>Other service activities</i>							

TABL. 4 (295). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ NOWO ZAREJESTROWANE^a
WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI**
**ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY NEWLY REGISTERED^a BY SELECTED LEGAL
FORMS AND SECTIONS**

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which							spółdzielnie cooperatives	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą natural persons conducting economic activity
		spółki companies								
		razem total	w tym of which							
			razem total	handlowe companies				cywilne civil law partnerships		
				akcyjne joint stock	z ograniczoną odpowiedzialnością with limited liability					
OGÓŁEM 2005	7095	447	184	2	128	261	2	6320		
TOTAL 2010	10193	534	266	4	208	265	7	9068		
..... 2014	9174	629	417	6	348	209	22	7881		
..... 2015 ^b	8514	811	616	7	505	189	3	7310		
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	129	14	13	–	12	1	–	115		
Przemysł <i>Industry</i>	624	114	97	2	77	17	1	507		
w tym przetwórstwo przemysłowe <i>of which manufac- turing</i>	511	76	64	2	47	12	1	434		
Budownictwo <i>Construction</i>	1575	84	70	–	47	14	–	1491		
Handel; naprawa poja- zdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	1994	206	136	2	118	70	1	1786		
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	601	35	29	–	25	6	–	565		
Zakwaterowanie i ga- stronomia ^Δ <i>Accommodation and catering^Δ</i>	258	36	21	–	16	15	–	222		
Informacja i komunika- cja <i>Information and com- munication</i>	373	48	46	–	43	2	–	324		
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insur- ance activities</i>	241	33	28	1	24	5	–	208		
Obsługa rynku nieru- chomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	174	39	25	–	20	8	–	99		

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie. ^b W podziale według sekcji PKD – bez podmiotów, dla których informacja o przeważającym rodzaju działalności nie występuje w rejestrze REGON.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture. ^b In the division by PKD sections excluding entities that in the REGON register have not pointed the predominant kind of activity.

TABL. 4 (295). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ NOWO ZAREJESTROWANE^a**
WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI (dok.)**ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY NEWLY REGISTERED^a BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS (cont.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which						spółdzielnie cooperatives	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą natural persons conducting economic activity
		spółki companies							
		razem total	w tym of which						
			handlowe companies				cywilne civil law partnerships		
			razem total	w tym of which					
	akcyjne joint stock	z ograniczoną odpowiedzialnością with limited liability							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	773	97	78	1	72	19	–	674	
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	332	32	25	1	23	7	–	298	
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	9	–	–	–	–	–	–	–	
Edukacja <i>Education</i>	256	14	8	–	6	6	–	157	
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	441	38	28	–	13	10	–	397	
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	146	13	8	–	6	5	1	104	
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	404	8	4	–	3	4	–	362	

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

a Excluding persons tending private farms in agriculture.

TABL. 5 (296). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WYREJESTROWANE^a WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI**
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY REMOVED^a BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which						osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą natural persons conducting economic activity
		spółki companies				spółdzielnie cooperatives		
		razem total	w tym of which					
			handlowe razem total	companies	w tym z ograniczoną odpowiedzialnością of which with limited liability			
OGÓŁEM	2005	8437	264	38	28	226	3	8093
TOTAL	2010	7711	175	51	25	123	6	7363
	2014	6899	205	64	29	139	5	6512
	2015^b	7241	222	98	50	124	5	6661
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo		120	3	2	–	1	1	116
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>								
Przemysł		543	23	16	9	7	1	517
<i>Industry</i>								
w tym przetwórstwo przemysłowe		506	17	12	6	5	1	488
<i>of which manufacturing</i>								
Budownictwo		1337	29	10	5	19	–	1308
<i>Construction</i>								
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ		2135	83	26	14	57	1	2050
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>								
Transport i gospodarka magazynowa		485	5	2	–	3	–	480
<i>Transportation and storage</i>								
Zakwaterowanie i gastro- nomia ^Δ		195	8	6	3	2	–	186
<i>Accommodation and catering^Δ</i>								
Informacja i komunikacja		136	9	6	3	3	–	127
<i>Information and communi- cation</i>								
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa		268	9	7	1	2	–	259
<i>Financial and insurance activities</i>								
Obsługa rynku nierucho- mości ^Δ		64	4	1	1	3	1	57
<i>Real estate activities</i>								
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna		496	14	4	3	10	–	479
<i>Professional, scientific and technical activities</i>								
Administrowanie i działal- ność wspierająca ^Δ		293	7	2	2	5	1	285
<i>Administrative and support service activities</i>								

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie. ^b W podziale według sekcji PKD – bez podmiotów, dla których informacja o przeważającym rodzaju działalności nie występuje w rejestrze REGON.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture. ^b In the division by PKD sections excluding entities that in the REGON register have not pointed the predominant kind of activity.

TABL. 5 (296). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ WYREJESTROWANE^a WEDŁUG WYBRANYCH FORM PRAWNYCH I SEKCJI (dok.)***ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY REMOVED^a BY SELECTED LEGAL FORMS AND SECTIONS (cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem <i>Grand total</i>	W tym <i>Of which</i>					
		spółki <i>companies</i>				spółdzielnie <i>cooperatives</i>	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą <i>natural persons conducting economic activity</i>
		razem <i>total</i>	w tym <i>of which</i>				
			handlowe <i>companies</i>	w tym z ograniczoną odpowiedzialnością <i>of which with limited liability</i>	cywilne <i>civil law partnerships</i>		
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	23	–	–	–	–	–	–
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>							
Edukacja	311	8	4	3	4	–	167
<i>Education</i>							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	233	11	7	3	4	–	219
<i>Human health and social work activities</i>							
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	104	1	1	1	–	–	93
<i>Arts, entertainment and recreation</i>							
Pozostała działalność usługowa	497	8	4	2	4	–	317
<i>Other service activities</i>							

a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie.

a Excluding persons tending private farms in agriculture.

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO W 2016 R.

Stan w dniu 1 I

ADMINISTRATIVE DIVISION OF PODLASKIE VOIVODSHIP IN 2016

As of 1 Jan

BIAŁYSTOK

stolica województwa
capital city of voivodship

ŁOMŻA

miasta na prawach powiatu
cities with powiat status

bielski

powiaty
powiats

Nowogród

gminy
gminas

— granica województwa
voivodship border

— granice powiatów
powiats borders

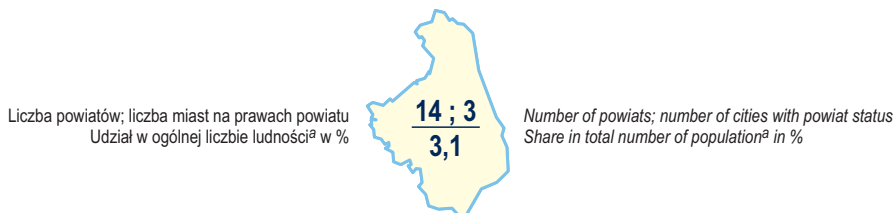
— granice gmin
gminas borders

**PODZIAŁ WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO WEDŁUG NOMENKLATURY
JEDNOSTEK TERYTORIALNYCH DO CELÓW STATYSTYCZNYCH (NTS) W 2016 R.**

Stan w dniu 1 I

**DIVISION OF PODLASKIE VOIVODSHIP ACCORDING TO THE NOMENCLATURE
OF TERRITORIAL UNITS FOR STATISTICAL PURPOSES (NTS) IN 2016**

As of 1 Jan

**PODREGIONY (NTS 3):
SUBREGIONS (NTS 3):**

37 białostocki

Powiaty (NTS 4):

Powiats (NTS 4):

białostocki (15)

sokólski (10)

Miasto na prawach powiatu (NTS 4):

City with powiat status (NTS 4):

Białystok (1)

38 łomżyński

Powiaty (NTS 4):

Powiats (NTS 4):

bielski (8)

hajnowski (9)

kolneński (6)

łomżyński (9)

siemiatycki (9)

wysokomazowiecki (10)

zambrowski (5)

Miasto na prawach powiatu (NTS 4):

City with powiat status (NTS 4):

Łomża (1)

39 suwalski

Powiaty (NTS 4):

Powiats (NTS 4):

augustowski (7)

grajewski (6)

moniecki (7)

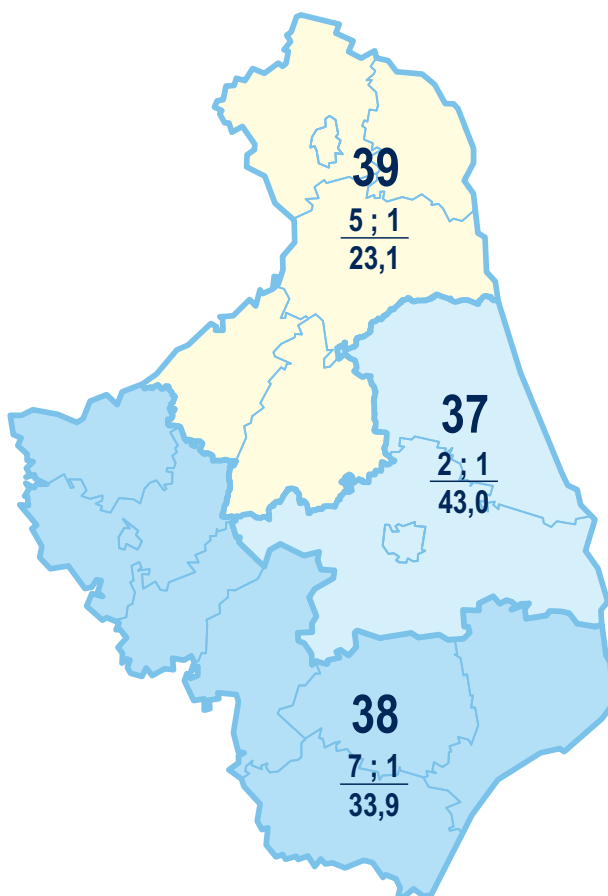
sejneński (5)

suwalski (9)

Miasto na prawach powiatu (NTS 4):

City with powiat status (NTS 4):

Suwałki (1)

W nawiasach podano liczbę gmin (NTS 5).
Numbers in brackets represent the number of gminas (NTS 5).

a Stan w dniu 31 XII 2015 r.; odpowiednio: dla województwa – udział w kraju, dla podregionów – udział w województwie.

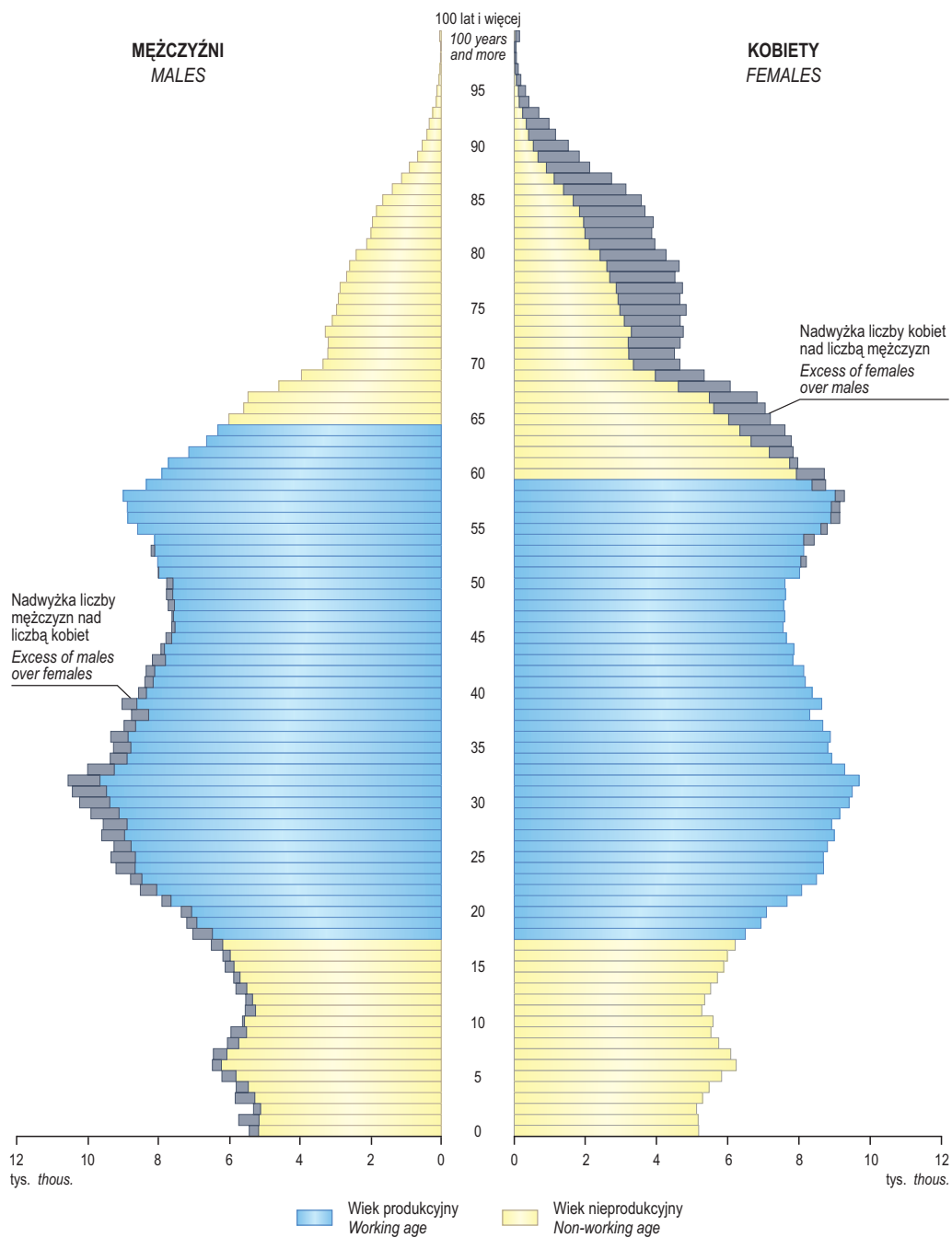
a As of 31 Dec 2015; respectively: for voivodship – share in country, for subregions – share in voivodship.

LUDNOŚĆ^a WEDŁUG PŁCI I WIEKU W 2015 R.

Stan w dniu 31 XII

POPULATION^a BY SEX AND AGE IN 2015

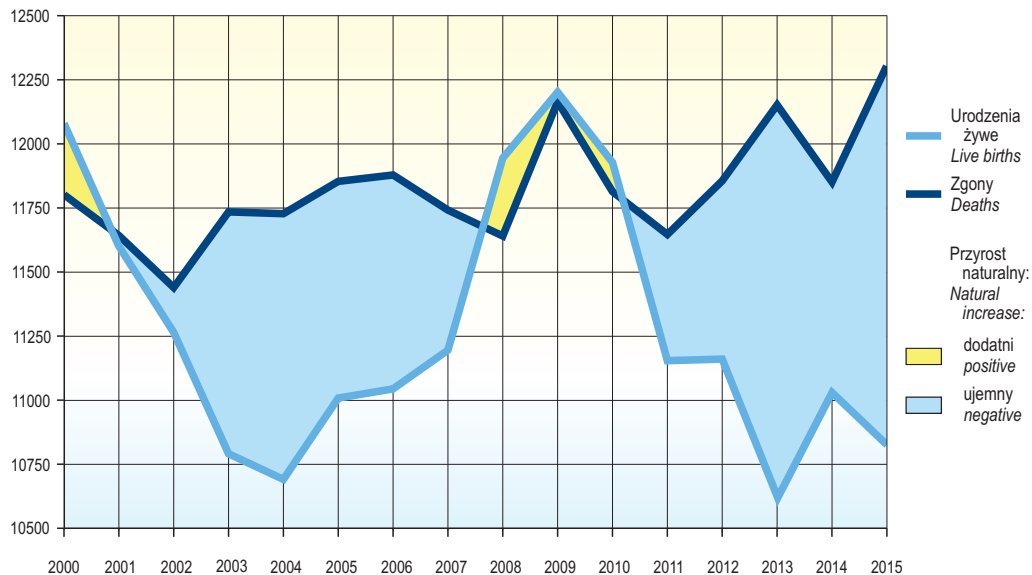
As of 31 Dec

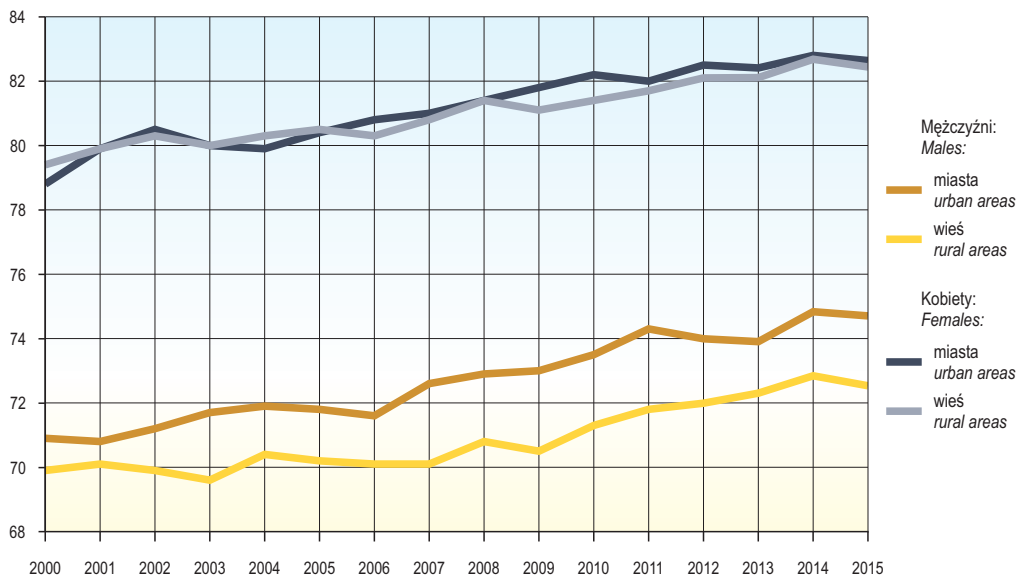
a Na podstawie bilansu.

a Based on balance.

RUCH NATURALNY LUDNOŚCI
VITAL STATISTICS

PRZECIĘTNA LICZBA LAT DALSZEGO TRWANIA ŻYCIA DLA OSÓB W WIEKU 0 LAT
LIFE EXPECTANCY AT AGE OF 0

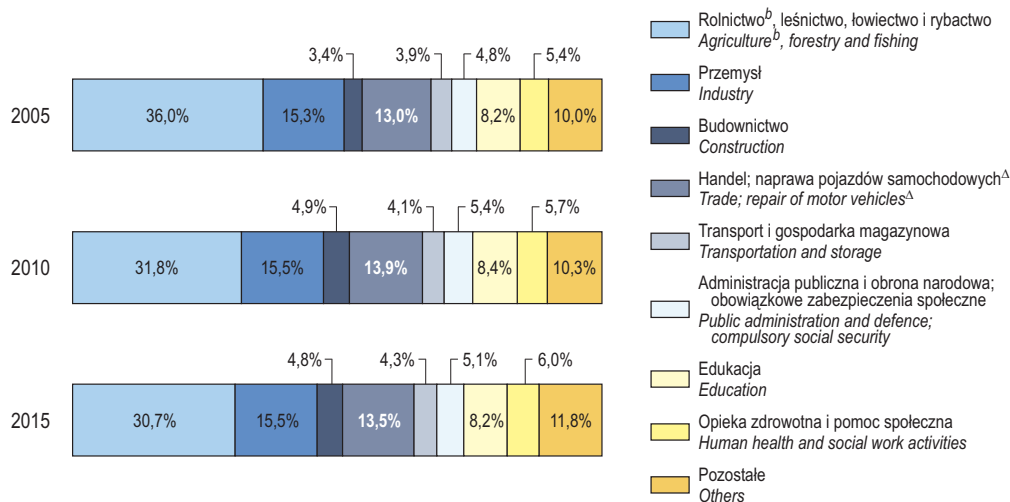

STRUKTURA PRACUJĄCYCH WEDŁUG SEKCJI^a

Stan w dniu 31 XII

STRUCTURE OF EMPLOYED PERSONS BY SECTIONS^a

As of 31 Dec

a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. b Dla gospodarstw indywidualnych dane szacunkowe; patrz uwagi ogólne do działu „Rynek pracy”, ust. 5 na str. 122.

a By actual workplace and kind of activity. b For private farms estimated data; see general notes in the chapter "Labour market", item 5 on page 122.

STRUKTURA ZAREJESTROWANYCH BEZROBOTNYCH

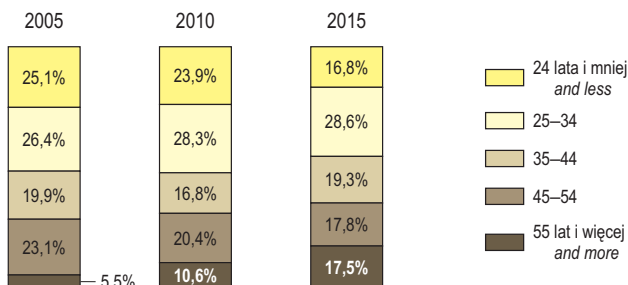
Stan w dniu 31 XII

STRUCTURE OF REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS

As of 31 Dec

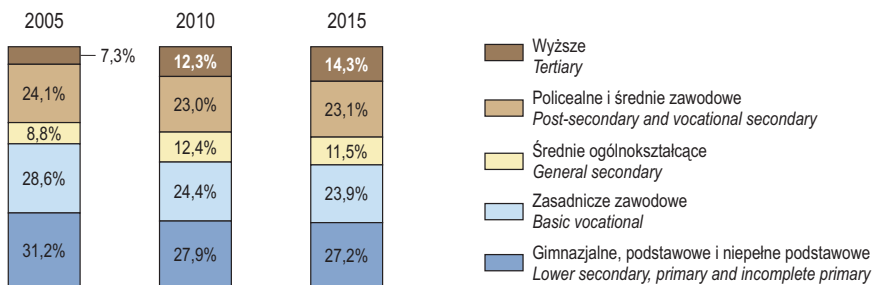
Według wieku

By age

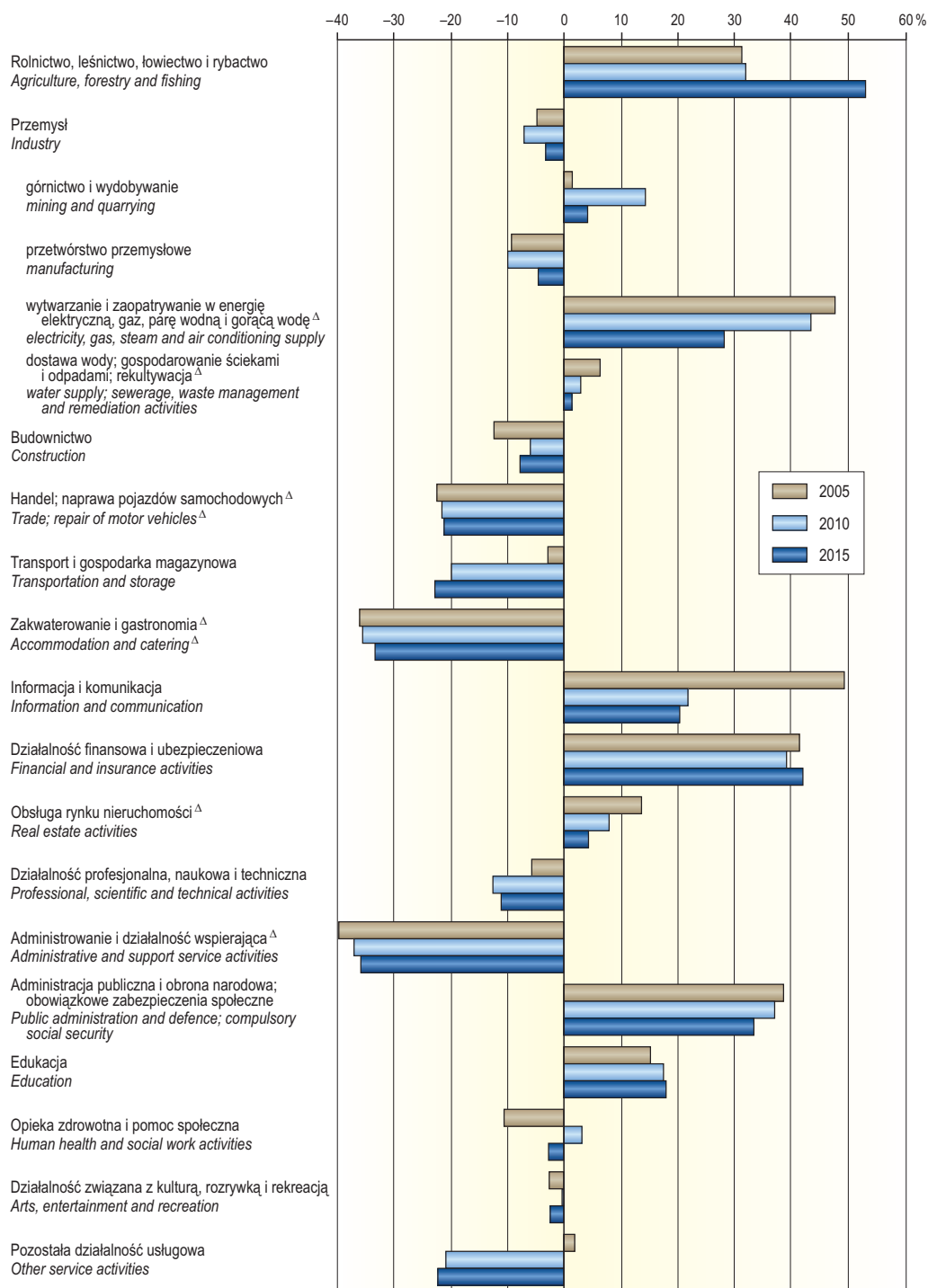
Według poziomu wykształcenia

By educational level

**ODCHYLENIA WZGLĘDNE PRZECIĘTNYCH MIESIĘCZNYCH WYNAGRODZEŃ BRUTTO W SEKCJACH
OD PRZECIĘTNEGO WYNAGRODZENIA W WOJEWÓDZTWIE**

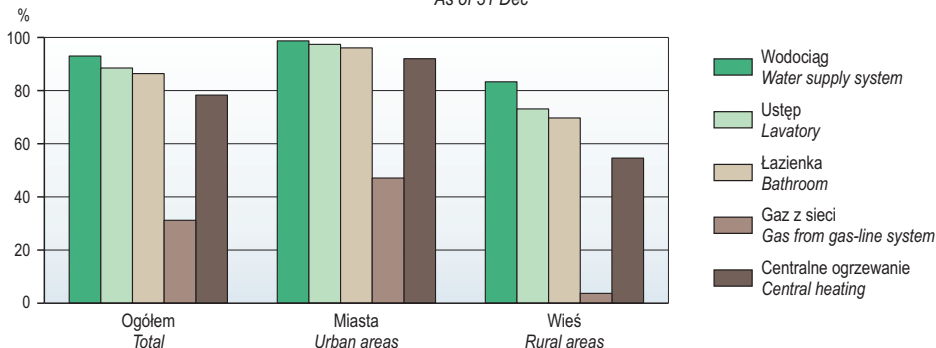
*RELATIVE DEVIATIONS OF AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN SECTIONS
FROM AVERAGE WAGES AND SALARIES IN THE VOIVODSHIP*

MIESZKANIA WYPOSAŻONE W INSTALACJE W % OGÓŁU MIESZKAŃ W ZASOBACH MIESZKANIOWYCH^a W 2015 R.

Stan w dniu 31 XII

DWELLINGS FITTED WITH INSTALLATIONS IN % OF TOTAL DWELLINGS IN DWELLING STOCKS^a IN 2015
As of 31 Dec

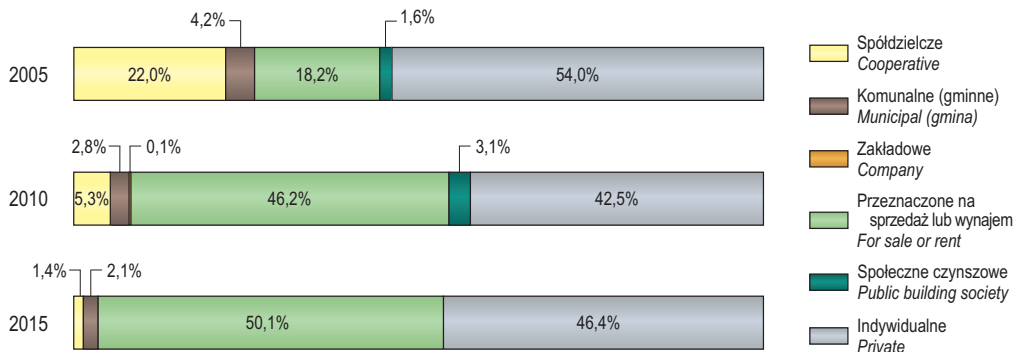

a Na podstawie bilansu zasobów mieszkaniowych.

a Based on balance of dwelling stocks.

STRUKTURA MIESZKAŃ ODDANYCH DO UŻYTKOWANIA WEDŁUG FORM BUDOWNICTWA

STRUCTURE OF DWELLINGS COMPLETED BY FORMS OF CONSTRUCTION

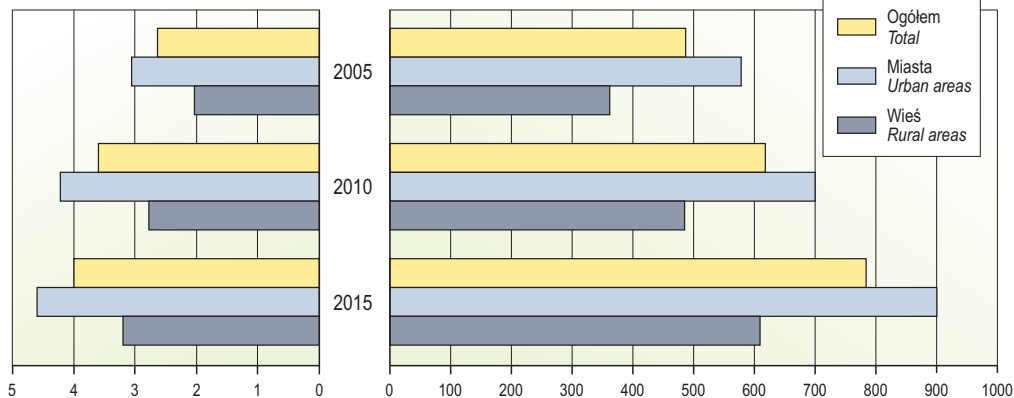

MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA

DWELLINGS COMPLETED

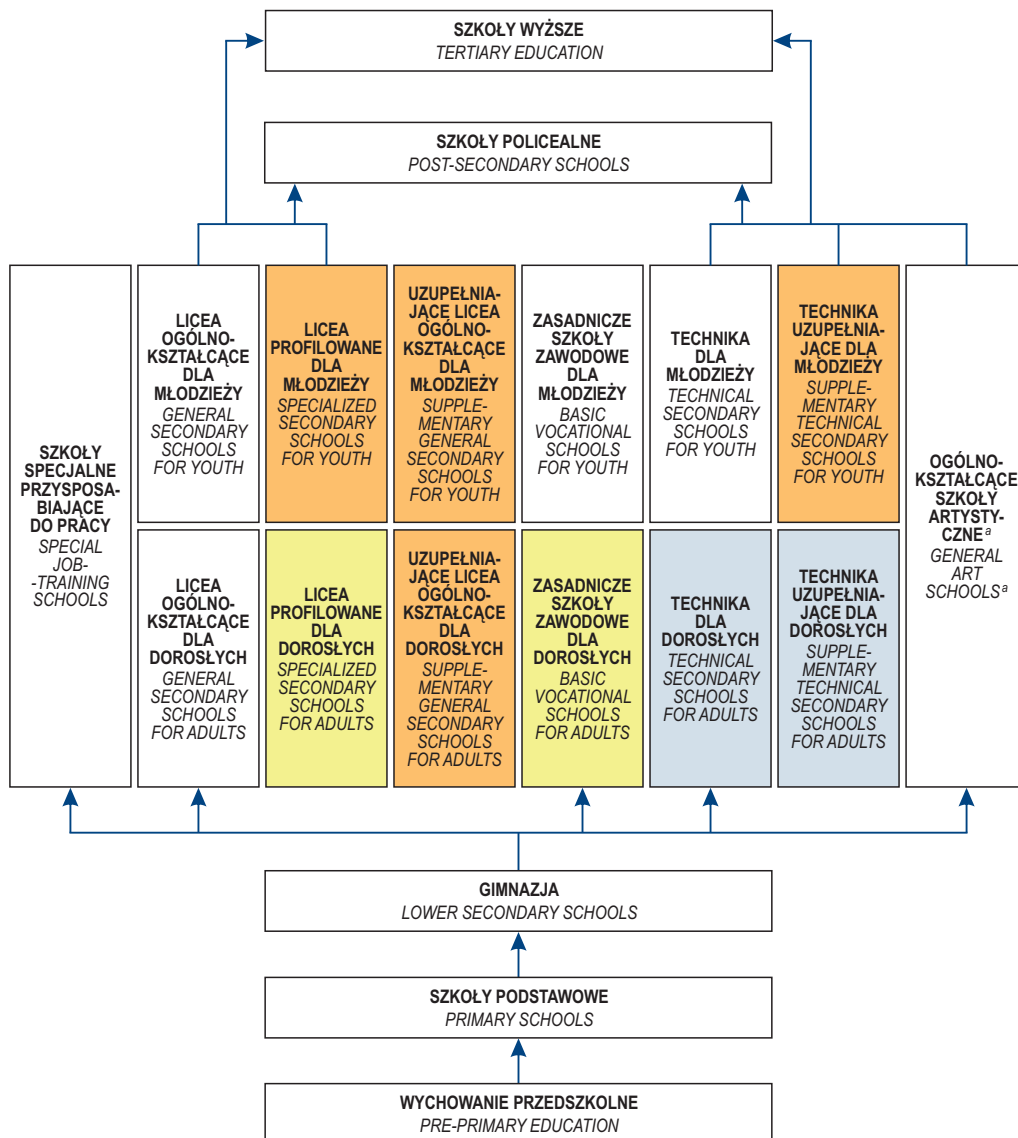
Na 1000 ludności
Per 1000 population

Na 1000 zawartych małżeństw
Per 1000 marriages contracted

EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA W ROKU SZKOLNYM 2015/16

EDUCATION BY EDUCATIONAL LEVEL IN THE 2015/16 SCHOOL YEAR

 Szkoły zlikwidowane
Schools already not existing

 Szkoły zlikwidowane. Ostatni absolwenci wykazani z roku szkolnego 2014/15
Schools already not existing. Last graduates shown for the 2014/15 school year

 Szkoły w likwidacji
Phased out schools

a Dające uprawnienia zawodowe.

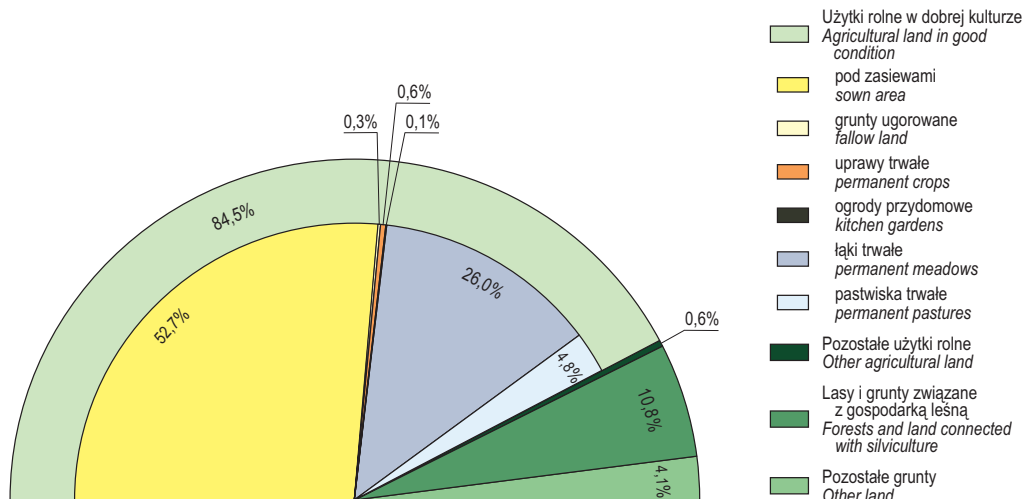
a Leading to professional certification.

STRUKTURA UŻYTKOWANIA GRUNTÓW W GOSPODARSTWACH ROLNYCH^a W 2015 R.

Stan w czerwcu

STRUCTURE OF LAND USE IN AGRICULTURAL HOLDINGS^a IN 2015

As of June

a Według siedziby użytkownika gospodarstwa; patrz uwagi ogólne działu „Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo”, ust. 4 i 5 na str. 267.

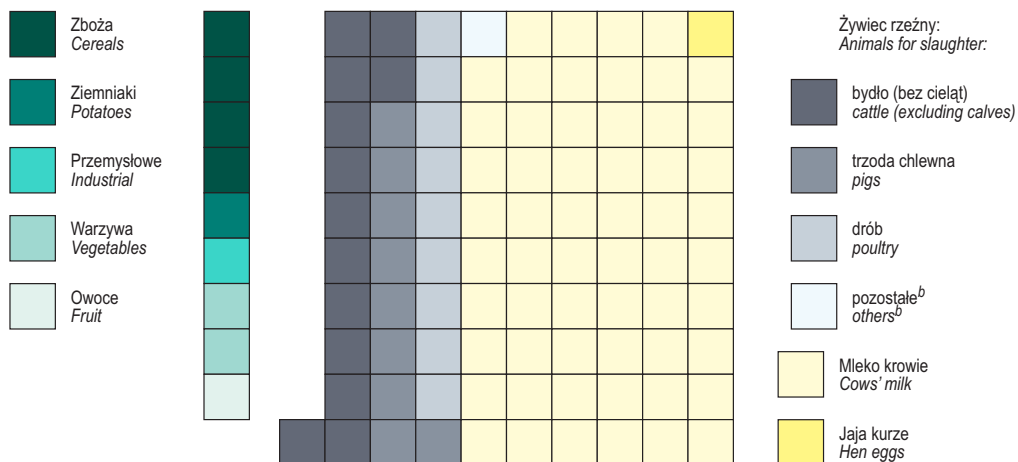
a By the official residence of land user; see general notes in the chapter “Agriculture, hunting and forestry”, item 4 and 5 on page 267.

STRUKTURA TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ (ceny stałe^a) W 2014 R.

STRUCTURE OF MARKET AGRICULTURAL OUTPUT (constant prices^a) IN 2014

Produkcja roślinna – 9%
Crop output

Produkcja zwierzęca – 91%
Animal output

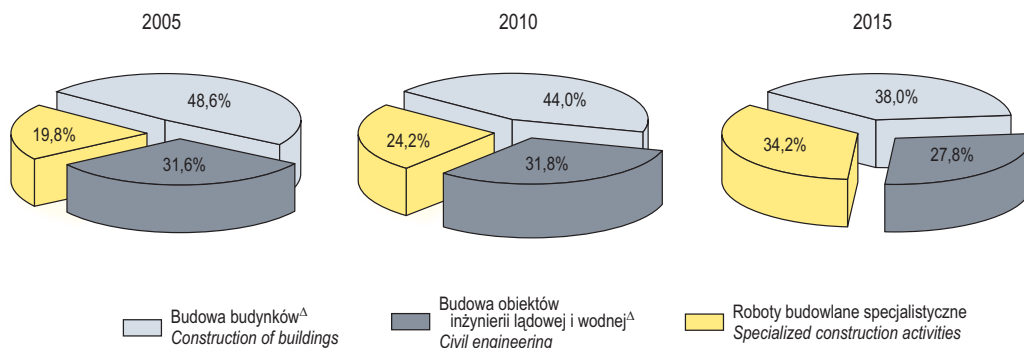

a Patrz uwagi ogólne działu „Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo”, ust. 6 na str. 268. b Cielęta, owce, konie, kozy i króliki.

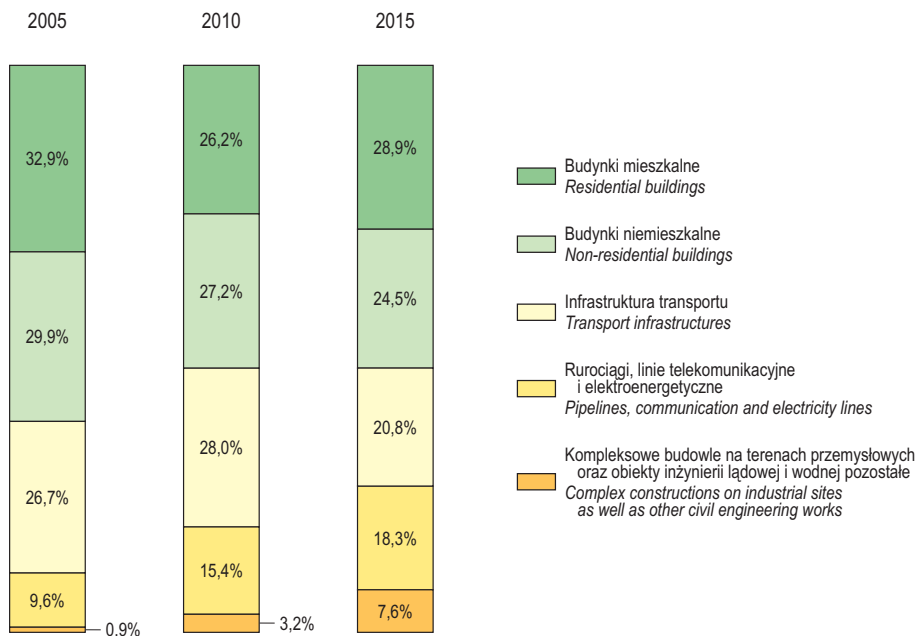
a See general notes in the chapter “Agriculture, hunting and forestry”, item 6 on page 268. b Calves, sheep, horses, goats and rabbits.

STRUKTURA PRODUKCJI BUDOWLANO-MONTAŻOWEJ^a (ceny bieżące)
STRUCTURE OF CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a (current prices)

Według działów
By divisions

Według rodzajów obiektów budowlanych
By type of constructions

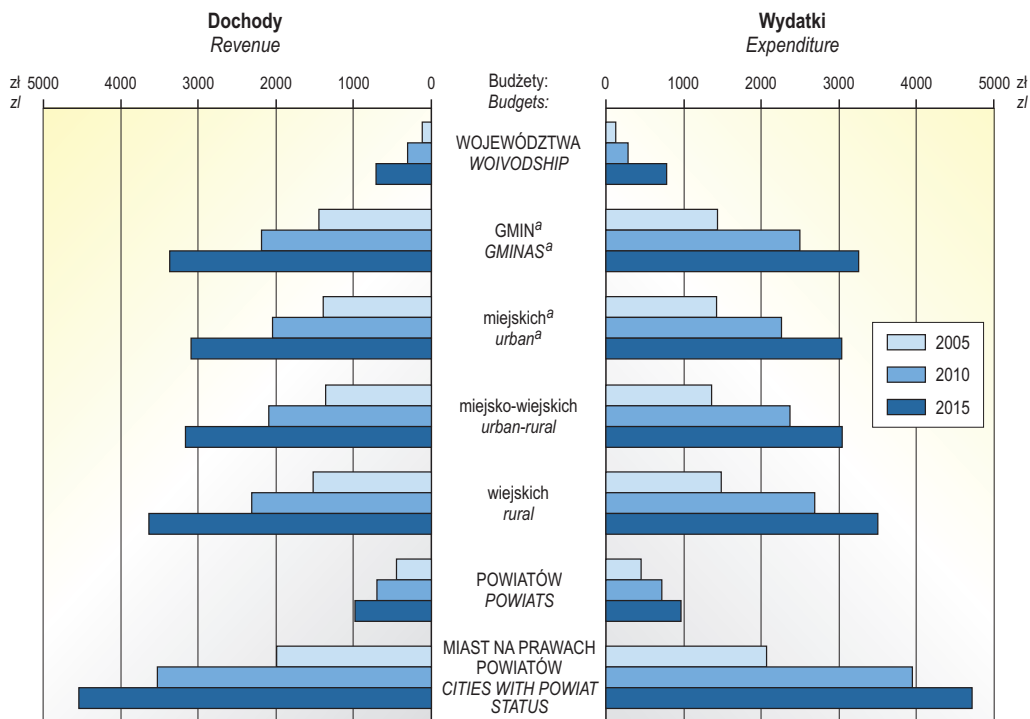

^a Wykonanej przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa podlaskiego, siłami własnymi (bez podwykonawców); dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Realized by enterprises which have a seat of board in Podlaskie Voivodship without subcontractors participation; data concern economic entities employing more than 9 persons.

DOCHODY I WYDATKI JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO NA 1 MIESZKAŃCA

REVENUE AND EXPENDITURE OF LOCAL GOVERNMENT UNITS PER CAPITA

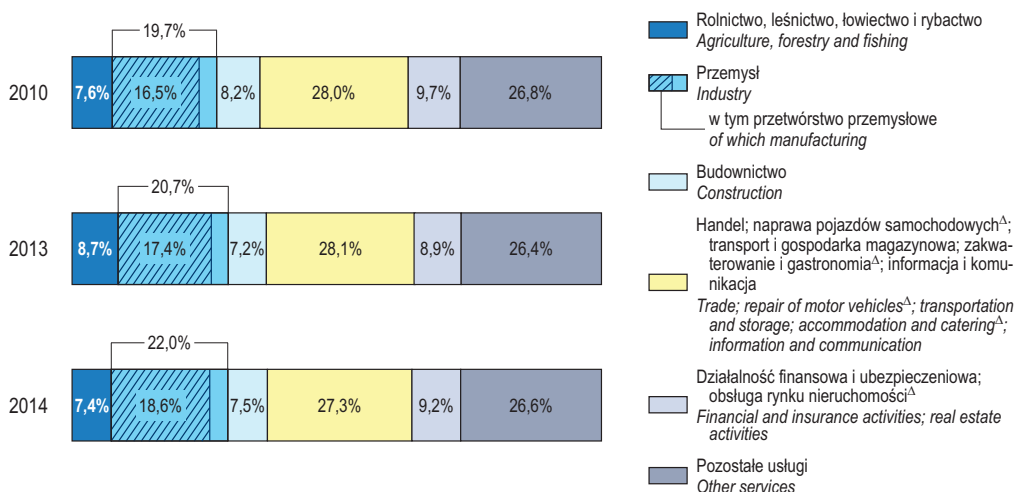

a Bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

a Excluding revenue and expenditure of gminas which are also cities with powiat status.

STRUKTURA WARTOŚCI DODANEJ BRUTTO WEDŁUG RODZAJÓW DZIAŁALNOŚCI (ceny bieżące)

STRUCTURE OF GROSS VALUE ADDED BY KINDS OF ACTIVITIES (current prices)

U w a g a. Dane za lata 2010 i 2013 zostały zmienione w stosunku do opublikowanych w poprzedniej edycji Rocznika; patrz uwagi ogólne działu „Rachunki regionalne”, ust. 12 na str. 351.

N o t e. Data for 2010 and 2013 have been changed in relation to the data published in the previous edition of the Yearbook; see general notes in the chapter “Regional accounts”, item 12 on page 351.

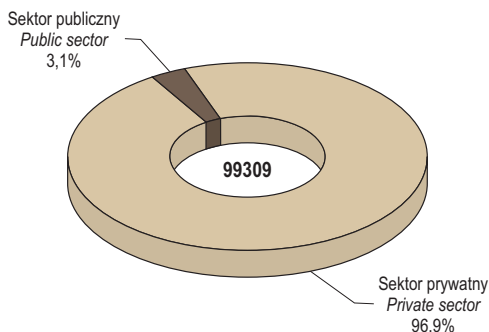
STRUKTURA PODMIOTÓW GOSPODARKI NARODOWEJ^a W 2015 R.

Stan w dniu 31 XII

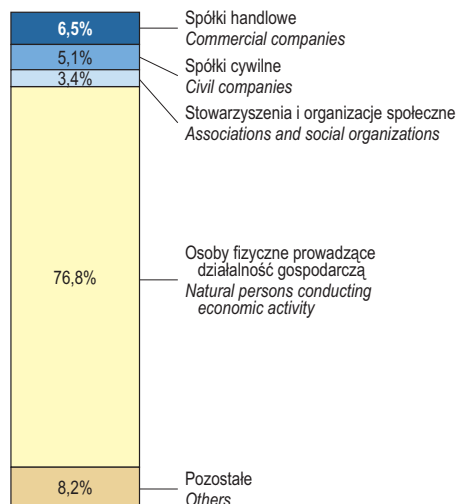
STRUCTURE OF ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a IN 2015

As of 31 Dec

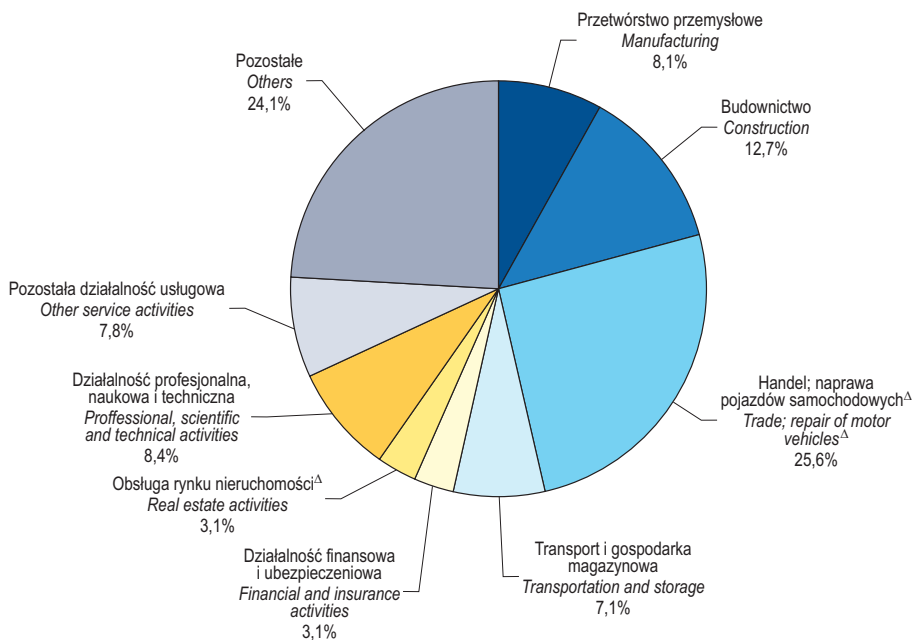
Według sektorów własności^b
By ownership sectors^b

Według form prawnych
By legal status

Według sekcji
By sections

^a Bez osób prowadzących gospodarstwa indywidualne w rolnictwie. ^b W podziale według sektorów własności – bez podmiotów, dla których informacja o formie własności nie występuje w rejestrze REGON.

^a Excluding persons tending private farms in agriculture. ^b In the division by ownership sectors excluding entities that in the REGON register do not have information concerning form of ownership.